

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Gottfried Keller ; autoriseret Oversættelse ved E. Drachmann ; med Forfatterens Portræt, og et indledende Forord af Holger Drachmann.

Titel | Title:

Den grønne Henriks Roman.

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Vol. 2

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Kjøbenhavn : Forlagt af J.H. Schubothes Boghandel, 1883-1884

Fysiske størrelse | Physical extent:

2 bd.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

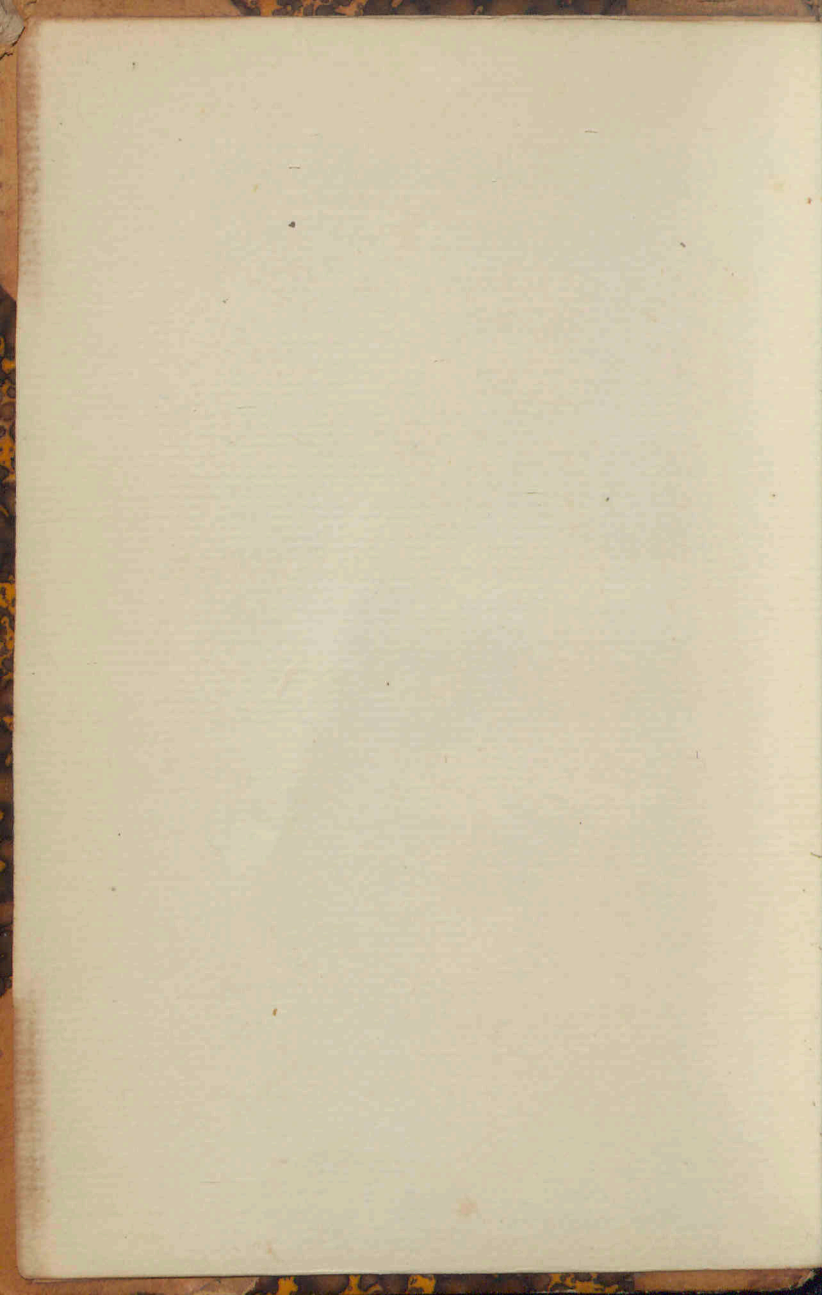
37-435.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130011024182

DEN GRØNNE HENRIKS ROMAN.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

DEN
GRØNNE HENRIKS ROMAN

AF

GOTTFRIED KELLER.

AUTORISERET OVERSÆTTELSE

VED

E. DRACHMANN.

Med Forfatterens Portræt, og et indledende Forord af Holger Drachmann.

ANDET HALVBIND.

KJØBENHAVN.

FORLAGT AF J. H. SCHUBOTHES BOGHANDEL.

TRYKT HOS NIELSEN & LINDICHE.

1884.

GRANDS BIBLIKS BOKAR

HOTTREDD KALLER

DEPARTMENT OF LIBRARIES

OF DENMARK

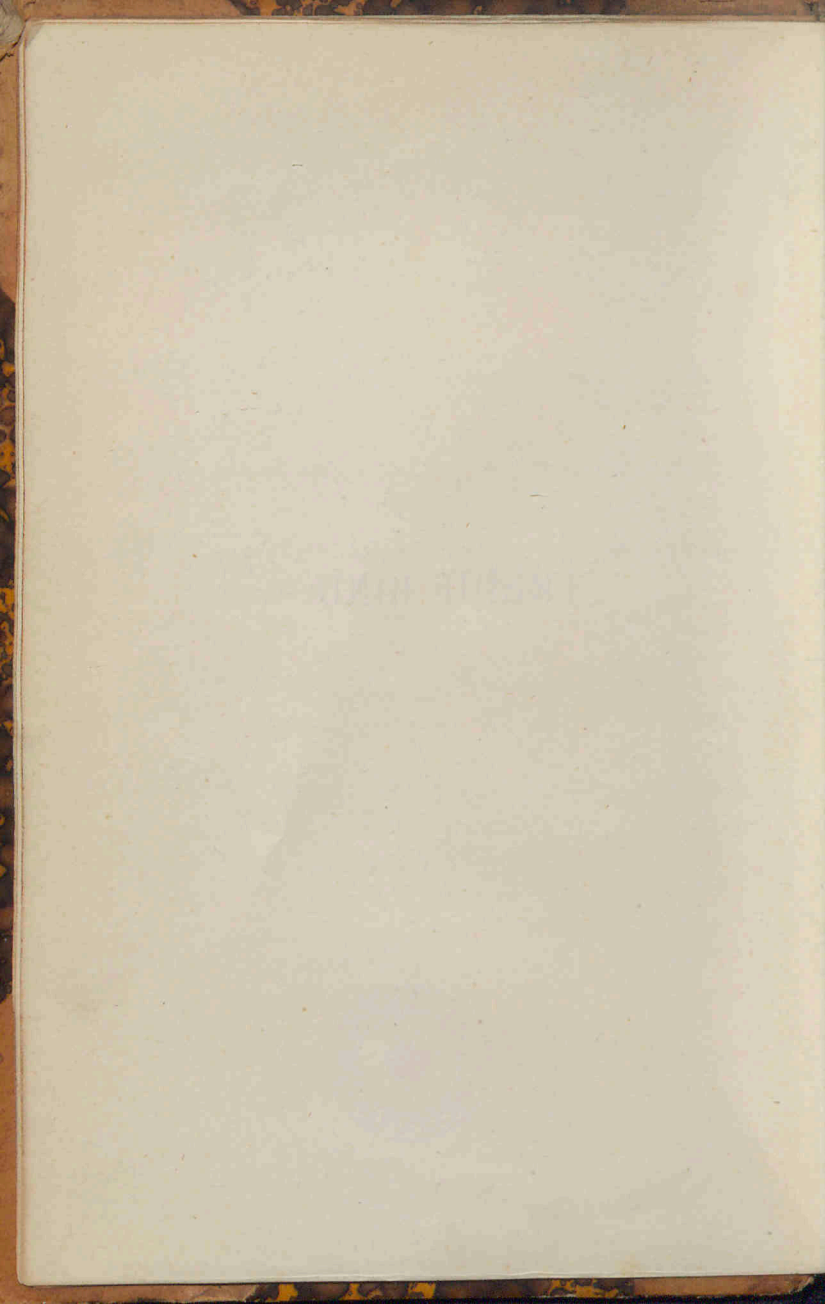
ROYAL LIBRARY OF COPENHAGEN

1887

TREDIE BIND.

FØRSTE KAPITEL.

ARBEJDE OG EFTERTANKE.

Jeg sov en fast Søvn uden Drømme lige til Middag. Da jeg vaagnede, blæste endnu stadig den varme Søndenvind, og det regnede stærkt. Jeg saa' ud af Vinduet, og saa' hvorledes nede i Dalen flere hundrede Mand arbejdede paa at udbedre Dæmningerne, da Sneen nu efter al Sandsynlighed maatte smelte massevis oppe i Bjærgene, og man kunde vente en mægtig Stigning af Flo- den, som allerede bruste bred og gulgraa afsted. For vort Hus var der ingen Fare: det laa ved en sikker afdæmmet Sidearm, der drev Møllen; men alle Mændene vare borte, for at tage Vare paa Engene, og jeg sad alene til Bords med Fruentimmerne. Derefter gik jeg ud, og fik Anledning til at se, hvorledes Mændene i Dag bandt an med Arbejdet, ligesaa

dygtigt og flinkt, som i Gaar med Fornøjelsen. Staaende til op over Knæerne i Mudder og Vand, tumlede de med Stene, Jord og Træ, svang Økser, slæbte Bjælker og Faskiner, og naar otte af disse Mænd gik og bar paa et uhyre Stykke Tømmer, saa rev oven i Købet de gode Hoveder iblandt dem Vittigheder af. Der var kun den Forskel fra i Gaar, at ingen havde Tobakspiben i Munden. Jeg kunde ikke gøre stort Gavn, men var snarere Folkene i Vejen, og efter at have slæntret et Stykke langs Floden, gik jeg derfor tilbage igennem Landsbyen og fandt ogsaa her den vante Virksomhed paa alle Kanter. Hvem der ikke var beskæftiget ved Floden, kørte til Skovs for dér at faa udrettet et resterende Arbejde, og paa en Mark gik en Mand og pløjede saa roligt, som om det hverken var Dagen efter en Fest eller der fandtes nogen Fare i Omegnen.

Jeg skammede mig over at gaa saa ørkesløs og unyttig omkring, og for dog at gøre noget, bestemte jeg mig til straks at vende tilbage til Staden. Rigtignok, og jeg kan sige desværre, havde jeg ikke stort at forsømme, og mit plan- og holdningsløse Arbejde havde i dette Øjeblik slet intet tillokkende for mig, men forekom mig snarere tomt og menings-

løst. Imidlertid var Eftermiddagen allerede langt fremrykket, og jeg vilde saaledes komme til at gaa gennem Regn og Slud til langt ud paa Natten, men et vist asketisk Lune fik mig til netop at betragte dette som en Velgerning, og trods mine Slægtninges bestemte Indsigelser gav jeg mig ufortøvet paa Vandring.

Saa stormfuld og besværlig Marschen end blev, saa tilbagelagde jeg dog den lange Vej, som om jeg havde gaaet ad en solbeskinnet Havegang; thi i mit Indre vare alle Tanker vaagne, og de legede uden Ophør videre og videre med Livets store Gaade, som med en gylden Kugle, og jeg var ikke lidt overrasket ved pludselig at befinde mig lige foran Byen. Da jeg naaede vort Hus, saa' jeg paa de mørke Vinduer at Moder var gaaet i Seng, men jeg slap ind med en Husfælle, der netop kom hjem, og listede mig op paa mit Kammer. Næste Morgen spærrede Moder Øjnene vidt op, da jeg viste mig ved Frokostbordet.

Jeg opdagede straks, at der var foregaaet en lille Forandring i Stuen. Ved den ene Væg stod en Slagbænk, som Moder af Tjenstvillighed havde afkøbt en Bekendt, der ikke længere havde Plads til den; den var yderst fordringsløs, af meget let Arbejde, med hvid og grøn Straaafletning, men dog et ganske vakkert

Stykke Møbel. Ovenpaa den laa imidlertid en mægtig Bunke Bøger, saadan noget som halvtresindstyve Bind, alle ens indbundne, med røde Hjørner og Titlen i forgyldte Bogstaver paa Ryggen, hele Stabelen omvunden flere Gange med en solid Snor. Det var Göthes samtlige Værker, og de vare bragte herhid af en Marschandiser, der allerede tidligere ved gamle Bøger og Kobberstik havde vidst at lokke mig paa Limpinden. De vare til behageligt Gennemsyn, om jeg muligvis vilde købe dem.

For nogle Aar tilbage havde en tysk Snedkersvend, der lavede noget til Rette inde i vor Stue, saadan tilfældigt sagt: „Den store Göthe er død,“ og senere havde disse Ord stadig lydt i mine Øren. Den ubekendte Afdøde var næsten med i alle mine Beskæftigelser og alle mine Planer, og overalt trak han Tilknytningstraade til sig, som forsvandt i hans usynlige Haand. Og som om jeg nu havde alle disse Traade forenede i den plumpe Knude, der holdt Baandet omkring Bøgerne sammen, kastede jeg mig over den og gav mig febrilsk til at løse den; og da den endelig gik op, faldt de gyldne Frugter af det firsindstyveaarige Digterliv paa det vidunderligste fra

hinanden, bredte sig over Bænken, og udover Kanten helt ned paa Gulvet, saa jeg havde nok at gøre med begge Hænder for at holde hele denne Rigdom sammen.

Jeg forlod fra dette Øjeblik af ikke mere Slagbænken, men læste tredive Dage i Træk, medens det udenfor blev Vinter og Foraar igen; og den hvide Sne fo'r mig forbi, som i en Drøm, som noget, jeg halvt upaaagtet saa' skinne henne fra en Side. Allerførst greb jeg efter det, som paa Tryk tilkendegav sig at være dramatisk; derpaa tog jeg alt, som var rimet, saa Romanerne, saa den italienske Rejse, og da Strømmen derefter spredte sig over Prosaens Marker og løb ud i den daglige Flids og Selvbetragnings Lavland, lod jeg Resten ligge og begyndte forfra igen; og denne Gang opdagede jeg de herlige Stjernebilleder i hele deres Fuldstændighed og i alle deres skønne indbyrdes Stillinger, og deriblandt saadanne enkelte, mærkelige Stjærner for sig, som Reineke Fuchs og som Benvenuto Cellini.

Jeg havde atter forfra gennemvandret denne Himmel, atter læst adskilligt om og om igen, og opdagede nu en hel ny, klar Stjerne: „Dichtung und Wahrheit“. Netop som jeg var færdig med den, traadte Marschandiseren ind

ad Døren for at høre, om jeg vilde beholde Bøgerne, da han ellers havde en anden Køber til dem. Under disse Omstændigheder maatte Skatten betales kontant, hvilket for Øjeblikket oversteg mine Kræfter. Vistnok saa' Moder, at det for mig var en Sag af Vigtighed, men disse tredive Dages Liggen og Læsen i ét Køre gjorde hende tvivlrædig, og imidlertid greb Manden sin Snor, surrede den atter om Bøgerne, svang Pakken over Skuldren og anbefalede sig. Det var, som om en Skare lysende, syngende Væsner med ham forlod Stuen, der med ét syntes mig tom og øde. Jeg sprang op, saa' mig om, og vilde have troet mig i en Grav, hvis ikke jeg havde hørt den hjemlige velgørende Lyd af min Moders Strikkepinde.

Jeg løb ud i det Frie; den gamle Bjærgby, Klipperne, Skoven, Floden, Søen og det formskønne Højland laa i Martssolens milde Skær, og idet mit Blik omfattede alt dette, følte jeg en ren og vedvarende Glæde, som jeg aldrig tidligere havde kendt. Det var den ubevidste Kærlighed til alt værende og bestaaende, hvori vi ærer enhver Tings Ret og Betydning og føler den dybe Sammenhæng mellem alt i Verden. Denne Kærlighed staar højere end Kunstnerens Udplyndring af Detaillen i egen-

nyttig Hensigt, som dog altid tilsidst fører til Smaalighed og Manér; den staar ogsaa højere end den romantisk aristokratiske Stemnings-Nydelse; kun den alene formaar at vedligeholde den jævne, stille Glød i vort Indre.

Alt forekom mig nyt, smukt, vidunderligt, jeg begyndte ikke alene at se og elske Formen, men ogsaa Indholdet, Tingenes Væsen og Tilblivelse. Vel løb jeg ikke saadan lige paa Minuten omkring med denne fiks og færdige Bevidsthed, men af hine tredive Dage udsprang alligevel alt, hvad der vaagnede i mig, Dag for Dag, ligesom ogsaa Totalindtrykket fik Indflydelse paa de kommende Begivenheder.

Kun Ro i Bevægelsen er det, som sammenholder Verden og gør Manden. Verden er indvendig rolig og stille, og det maa Manden ogsaa være, der ønsker at forstaa Verden og atter, som en virkende Del af den, være dens Afspejling. Ro drager Livet til sig, Uro skræmmer det bort; Gud selv forholder sig saa stille som en Mus; derfor drejer Verden sig om ham. Paa Kunstneren kunde nu dette anvendes saaledes, at han hellere maa forholde sig passiv iagttagende, og lade Tingene drage sig forbi, end jage efter dem. Den, som

gaar med i et festligt Tog, kan ikke beskrive det saaledes som den, der staar ved Vejen og ser til. Men denne er ikke derfor ledig eller overflødig; Tilskueren bærer maaske egentlig det rette Liv af alt det Sete i sig; og er han Tilskuer i denne Forstand, saa kommer det Øjeblik, hvor han med sit Guldspejl slutter sig til Toget, ligesom den ottende Konge hos Macbeth, der i sit Spejl lod se endnu mange Konger efter sig. Heller ikke den passive Iagttagers Gerning er uden ydre Besvær, ligesom Tilskueren ved et Festtog har tilstrækkelig Møje med at tilkæmpe sig og hævde en Plads. Dette kan vel sige det samme, som at bevare sit Øje frit og ubestikkeligt.

Samtidig foregik ogsaa en Forandring i mit Syn paa det Poetiske. Jeg havde, uden at vide hvorfor eller hvorledes, vænnet mig til at kalde alt det poetisk, som jeg fandt godt, brugbart og skønt i Livet og Kunsten, og selv de Ting, jeg havde at gjøre med i mit Arbejde, Farver saa vel som Former, kaldte jeg ikke maleriske, men altid poetiske, ligesom de fleste menneskelige Tildragelser, der særlig berørte mig. Dette var nu, som jeg tror, ganske i sin Orden, thi det er den samme Lov, der gør de forskellige Ting poetiske eller giver

Afspejlingen af deres Væsen sin Værdi. Men med Hensyn til meget, som jeg hidtil havde kaldt poetisk, lærte jeg nu, at det Ubegribelige og Umulige, Æventyrlige og Overspændte ikke er poetisk, og at, ligesom der fordres Ro og Stilhed i Bevægelsen, saaledes maa der være Sæmpelhed og Ærlighed tilstede selv over de mest glimrende Skikkelser, hvis der skal frembringes noget poetisk. eller, hvad der er ens betydende dermed, noget levende og fornuftigt; med ét Ord, at Kunstens saakaldte Mangel paa Formaal ikke maa forveksles med Mangel paa Fornuft og Grundighed.

Rigtignok er dette en gammel Historie, da man allerede hos Aristoteles kan se, at hans praktiske Betragtninger over den politiske Talekunst i Prosa tillige ere udmærkede Recepter for Digteren. Thi som det synes mig, gaar al sand Bestræbelse ud paa at simplificere, føre tilbage til og forene paa samme Plan i Livet det, der tilsyneladende er adskilt og forskelligt, og i denne Bestræbelse at kunne fremstille det Simple og det akkurat Nødvendige med Kraft og Fylde og i dets hele Væsen — det er Kunst.

Derfor adskille Kunstnerne sig kun derved fra andre Mennesker, at de straks se det

Væsentlige og forstaa at fremstille det rigt og anskueligt, medens de andre tvinges til at erkende det og til at forbavses derover; og derfor er heller ikke alle de Folk Mestre, som behøve en egen Smagsretning eller kunstnerisk Skole for at kunne forstaas.

Jeg havde nu hverken med det menneskelige Ord eller den menneskelige Form at gøre, men følte mig lykkelig ved at kunne sætte min Fod paa det mest beskedne Gebet, paa den moderlige Jord, hvorpaa Mennesket træder, og saaledes i Poesiens Verden i det mindste indtage en ringe Tjeners Stilling. Göthe havde jo talt meget og med Kærlighed om Landskabet, og over denne Bro troede jeg uden Ubeskedenhed at kunne komme en lille Smule i Forbindelse med hans Verden. Jeg vilde lige straks tage fat, og ret behandle Tingene med Opmærksomhed og Kærlighed, helt holde mig til Naturen og ikke frembringe noget overflødigt eller halvt, men ved hver eneste Streg være mig fuldstændig klar bevidst. I Tankerne saa' jeg allerede en Rigdom af Arbejder ligge foran mig, alle smukke, indholdsrige og værdifulde, med fine og med brede Strøg, hvoraf intet var uden Betydning.

Jeg gik lige ud i det Frie og satte mig

ned, for at begynde det første Billede af denne udmærkede Samling; men nu viste det sig, at det var mig umuligt at begynde andre Steder, end dér, hvor jeg sidst slap, og at jeg ikke formaaede pludselig at frembringe noget nyt, fordi dertil fordredes, at jeg først maatte have set noget nyt. Og da ikke en eneste god Original stod til min Raadighed, og min Fantasiss prægtige Billeder opløste sig i intet, saasnart jeg satte Blyanten til Papiret, saa frembragte jeg kun et sørgeligt Kradseri; jeg havde kun min gamle Manér, som jeg nu foragtede og søgte at blive kvit, hvorved jeg blot ødelagde den endnu mere fuldstændig.

Saaledes pinte jeg mig i flere Dage; altid saa' jeg i Tankerne et dygtigt Arbejde, men Haanden var raadvild. Jeg følte mig angst og ulykkelig, og mente rent at maatte fortvivle, hvis det ikke lykkedes mig; og med dybe Suk bad jeg til Gud, at han vilde hjælpe mig ud af Kniben, Jeg bad endnu med samme barnlige Ord, som for ti Aar siden, stadig gentagende Bønnen om igen, indtil det selv blev mig paafaldende, da jeg halv højt hviskede Ordene hen for mig. Grublende herover holdt jeg inde med mit rastløse Arbejde og sad fordybet i Tanker og stirrede paa Papiret.

ANDET KAPITEL.

ET GENI OG EN VIRKELIG MESTER.

Pludselig overskyggedes det hvide Ark paa mine Knæ, som Solen hidtil havde skinnet paa. Jeg vendte mig forskrækket om, og saa' en anselig, udenlandsk paaklædt Mand staa bag ved mig. Han var høj og slank bygget, havde et betydeligt, temmelig alvorligt Ansigt, en stærk krummet Næse, omhyggelig drejet Knebelsbart, og bar meget fint Manschetlinned.

Paa Højtysk tiltalte han mig saaledes: „Tør man maaske faa Lov til at se lidt paa Deres Arbejde, unge Herre?“ Halv forlegen og halv fornøjet rakte jeg ham Tegningen, som han nogle Øjeblikke betragtede opmærksomt; saa spurgte han, om jeg havde flere Sager i min Mappe, og om jeg havde i Sinde

at blive rigtig Kunstner. Jeg førte altid et lille Forraad af mine sidste Arbejder med mig, naar jeg gik ud for at tegne efter Naturen, for dog at have noget at bære paa, hvis jeg en Dag intet fik udrettet; en for en trak jeg nu Bladene frem, og fortalte samtidig ivrigt og trohjærtigt, hvorledes det hidtil var gaaet mig paa min Kunstnerbane; thi jeg mærkede straks af den Maade, hvorpaa den Fremmede betragtede mine Sager, at han forstod Tingene, hvis han maaske ikke oven i Købet selv var Kunstner. Dette bekræftede sig, da han gjorde mig opmærksom paa mine Hovedfejl, sammenholdt den Studie, jeg netop havde for, med Naturen, og lærte mig i denne at se alt det væsentlige. Da han derpaa udpegede nogle Løvmasser paa min Tegning og sammenlignede dem med Originalerne, forklarede mig Lys og Skygge og uden Anstrængelse med nogle faa, lette Mesterstrøg i Randen af Papiret frembragte det, jeg forgæves havde søgt efter, følte jeg mig overvættets lykkelig og forholdt mig ganske roligt, som en, der stille fornøjet tager imod en Velgerning, der vises ham.

Endnu en halv Times Tid stod han hos mig, saa sagde han: „De nævnede før den gode Habersaat; véd De vel, at jeg for femten

Aar siden ogsaa var en tjenende Aand i hans fordømte Kloster? Jeg kneb imidlertid ud i rette Tid og har siden opholdt mig i Italien og Frankrig. Jeg er Landskabsmaler, hedder Rømer, og agter nu at opholde mig en Tid her hjemme. Det skulde glæde mig, hvis jeg kunde være Dem lidt behjælpelig; jeg har en Del Ting hos mig; besøg mig en Gang, eller kom hellere med nu straks, hvis det ellers passer Dem!“

Hurtigt pakkede jeg sammen og fulgte højtidelig stemt og helt stolt den Fremmede. Jeg havde ofte hørt tale om ham, thi han var en af Refektoriets store Sagaer, og Mester Habersaat gjorde sig ikke lidt til deraf, naar det omtaltes, at hans tidligere Elev nu var en berømt Akvarellist nede i Rom og kun solgte sine Arbejder til Fyrster og Englændere. Paa Vejen paapegede Rømer mig mange gode Ting i Naturen; opmærksom begejstret fulgte jeg enhver nok saa let Antydning, som Haandens Bevægelse gjorde; jeg var forbavset ved at opdage, at jeg endnu aldeles intet havde sét, trods det, at jeg saa nyligt mente at ser rigtigt, og endnu mere forbavsedes jeg ved her hovedsagelig at finde alt det lærerige, alt det, hvorpaa det kom an, i Ting, som jeg hid-

til fuldstændig havde overset eller kun lidet agtet paa.

Alligevel glædede jeg mig over, at jeg dog saa taaleligt kunde begribe, hvad min Ledsager lejlighedsvis mente, og at jeg sammen med ham formaaede at beundre en dyb og dog klar Skygge, en blød Tone eller et Træs elegante Former, og senere, efter at jeg først havde spaseret nogle Gange med ham, vænte jeg mig snart til ikke mere at betragte Naturen som noget blot og bart i sig selv bestaaende, men som et Maleri- eller Studiegalleri, hvor det kom an paa at se alt fra det rigtige Standpunkt og bedømme det i tekniske Udtryk.

Da vi vare komne til hans Bolig, der bestod af to elegante Værelser i et smukt Hus, stillede Rømer straks sine Mapper paa Stole foran Sofaen, bad mig sidde ned hos ham, og begyndte en efter en at fremtage og opstille de værdifuldeste og største Studier i Samlingen. Det var alle temmelig store Ting fra Italien, malede paa tykt, grovt Papir og i Vandfarve, men paa en for mig fuldstændig ny Maade og frembragte med dristige, aandfulde Midler, saa at de lagde lige saa megen Duft og Fortoning, som Klarhed og Kraft for Da-

gen; og fremfor alt talte enhver Linje om, at de vare gjorte direkte efter den levende Natur. Jeg vidste ikke, hvad jeg skulde glæde mig mest over, enten det Mesterskab, hvormed de saa glimrende vare udførte, og hvorved de ligesom traadte En nær, velgørende i Møde, eller over selve Æmnerne, saaledes som de i hvert Billede dukkede frem for mig, lige fra de mægtige, dunkle Cypresser omkring de romerske Villaer, fra de skønne Sabinerbjerge og Ruinerne af Pæstum, indtil den straalende neapolitanske Bugt og de som i et Digt henaandede Linier af Siciliens vidunderlige Kyster, hvilket altsammen var betegnet med Dagen og Stedet, naar og hvor de vare blevne til under Sydens herlige Sol.

Prægtige Klostre og Kæstaller paa Bjærgskraaningerne badede sig i denne Sol, Himmel og Hav hvilede i det dybeste Blaa eller i en blændende Sølvtone, og heri spejlede sig den ædle Planteverden, med sine klassisk simple og dog saa rige, fulde Former. Her ind imellem sang og klang de italienske Navne, som Rømer gav Tingene, naar han gjorde Bemærkninger over deres Natur og Beliggenhed.

Ofte saa' jeg op over Billederne ud i Væ-

relset og opdagede hist en rød Fiskerkappe fra Neapel, her en romersk Lommekniv, en Koralsnor eller en Sølv Haarpil; saa betragtede jeg opmærksomt og taknemmeligt min ny Velgører, hans hvide Vest, hans Manschetter, og først naar han vendte Bladet, skyndte jeg mig at faa mine Øjne paa det igen, for endnu en Gang hurtigt at fare over det, inden det næste viste sig.

Da vi vare færdige med denne Mappe, lod han mig endnu flygtigt titte i nogle andre, hvoraf én indeholdt en Rigdom af Detailstudier i Farve, en anden Blyantstegninger, en tredje lutter Ting, der hørte til Havet, til Skibsfart og Fiskeri. og endelig en fjerde med en Mængde forskellige koloristiske Fænomener, saasom den blaa Grotte, mærkelige Skyformationer, Udbrud af Vesuv, Lavastrømme o. s. v. Derpaa viste han mig i det andet Værelse paa et Staffeli det Arbejde, han for Tiden var i Færd med, et større Billede, som forestillede Haven ved Villa d'Este. Mørke Kæmpe-Cypresser ragede op mellem svajende Vinranker og Laurbærbuske, Marmorfontæner og blomsteromvundne Balustrader; op mod en af disse lænede sig Billedets eneste Figur: Ariost, i sort Ridderdragt med Kaarde ved Siden. I Mellem-

grunden saa' man Bygninger og Træer hen imod Tivoli let fortonet i Taage, og længere borte strakte sig en vid Slette glødende i Aftenens Purpur, hvor igennem man yderst i Horisonten saa' Peterskuplen dukke op.

„Det er nok for i Dag!“ sagde Rømer. „Kom De kun til mig hver Dag, hvis De har Lyst; bring Deres Sager med, maaske kan jeg give Dem et eller andet at kopiere, for at De kan faa en lettere og mere menneskelig Teknik!“

Jeg tog Afsked, ærbødig og taknemmelig, og mere løb end gik hjem til Moder, hvem jeg med stor Veltalenhed fortalte om mit lykkelige Æventyr, idet jeg ikke undlod at udstyre den fremmede Herre og Kunstner med al den Pragt, der stod til min Raadighed. Jeg glædede mig over endelig at kunne vise hende et Eksempel paa en Berømthed, der havde haft Lykken med sig, og mente, at det kunde være en Slags Trøst for min egen Fremtid, især da Rømer jo ligeledes var udgaaet af Habersaats kummerlige Planteskole. Imidlertid, de femten Aar i Udlandet, som han havde behøvet for at naa' denne Lykke, vilde ikke rigtig falde i Moders Smag, og desuden mente hun, at det dog ikke var saa helt af-

gjort, om han virkelig var lykkelig, siden han var vendt saa alene og ukendt tilbage til sit Fødeland. — Jeg selv havde imidlertid et andet hemmeligt Tegn paa, at mine Forhaabninger ikke vilde slaa fejl; Rømer havde nemlig vist sig, just som jeg havde endt min Bøn, og trods min revolutionære Stilling til alt kirkeligt, var jeg dog endnu stedse, naar det drejede sig om mit eget Ve og Vel, en hel lille Mystiker.

Herom sagde jeg dog intet til Moder, thi for det første plejede vi ikke at tale meget om den Slags Ting, og dernæst troede Moder rigtignok paa Guds Hjælp, men vilde næppe have syntes om, at jeg roste mig af at have opnaaet den ved et saa theatralisk og aparte Tilfælde. Hun var tilfreds, naar Gud ikke lod Brødet slippe op og forøvrigt sparede sin Bistand til alvorligere Tilfælde, hvor det gjaldt Liv og Død, og hun vilde rimeligvis her have sat mig strængt og ironisk i Rette. Desto mere beskæftigede jeg mig selv hele Aftenen igennem med denne Begivenhed, men jeg maa ærlig tilstaa, at ogsaa jeg havde nogen Fornemmelse af Tvivl. Thi jeg kunde ikke lade være at forestille mig, hvorledes den fremmede Kunstner ligesom ved en lang Snor var blevet trukket hid paa min Bøn, og naar jeg lige

overfor dette latterlige Billede vilde sætte et blot og bart Træf, saa smagte det mig endnu mindre, fordi jeg nu slet ikke kunde tænke mig, hvorledes det vilde gaa, hvis ikke Tilfældet var indtruffet. Siden den Tid har jeg vænnet mig til at tage lignende Lykketræf saa vel som de Ulykker, jeg maatte tilskrive bevidste, strafværdige Fejl, for absolute Kendsgerninger, hvorfor jeg skulde være Vorherre taknemmelig, og ikke hvert Øjeblik indbilde mig, at det var særligt og umiddelbart sket for min egen Skyld. Og alligevel, naar jeg er, i en eller anden Knibe, kan jeg ikke lade være med ved Bønnen at søge at hjælpe paa et lykkeligt Udfald, idet jeg forestiller mig, at min haarde Skæbne har sin Grund i mine egne Fejl, som jeg da lover at forbedre.

Saa utaalmodig som jeg var, lod jeg dog en Dag gaa over, men allerede den følgende begav jeg mig med hele Oplaget af mine tidligere Arbejder til Rømer. Han modtog mig venligt og saa' paa Sagerne med megen Opmærksomhed, medens han samtidig i èt væk gav mig gode Raad, og da vi vare til Ende med Gennemsynet, sagde han, at jeg frem for alt maatte aflægge min gamle uheldige Manér, thi dermed kom jeg ingen Vegne. Jeg skulde

med en blød Blyant tegne meget efter Naturen, og hjemme begynde med at indøve hans Methode, hvortil han gjerne vilde være mig behjælpelig. Saa søgte han af sin Mappe nogle lette Studier frem baade i Blyant og Farve, som jeg skulde kopiere til Prøve, og da jeg herpaa vilde tage Afsked, udbrød han: „Nej, bliv dog lidt endnu; De vil alligevel ikke faa noget bestilt i Formiddag; se lidt paa, hvorledes jeg arbejder, og lad os passiare sammen!“ Jeg tog gjerne mod hans Tilbud, lyttede efter de Bemærkninger, han gjorde over sin Fremgangsmaade, og saa' for første Gang, hvor simpelt, frit og sikkert en Kunstner arbejder. Der gik et nyt Lys op for mig, og naar jeg nu tænkte paa, hvorledes jeg hidtil havde taget fat paa Kunsten, forekom det mig, som om jeg lige til i Dag kun havde strikket Strømper eller noget lignende.

Hurtigt kopierede jeg de Fortegninger, Rømer gav mig, og med den Lyst, som altid besjæler et første Tilløb, lykkedes det ikke ilde. Da jeg bragte ham dem, udbrød han: „Det gaar jo fortræffeligt; det er ganske godt!“ — Samme Dag indbød han mig til en Spaseretur; Vejret var udmærket, og han sammenholdt nu alt, hvad jeg havde sét i hans Hjem,

med den levende Natur omkring os, og talte dertil saa erfarent, snart strængt kritisk, snart halvt spøgende om andre Ting, Mennesker og Forhold, saa at jeg ikke alene fandt en dygtig Lærer i ham, men en underholdende, elskværdig Ven.

Snart følte jeg en stadig Trang til at være i hans Nærhed, og gjorde derfor hyppigere og hyppigere Brug af min Tilladelse til at besøge ham, indtil han en Dag, efter noget strængere at have gennemset mit Arbejde, sagde til mig: „Det vilde være heldigt for Dem, om De endnu en Tid stod under en Lærers Opsigt; det vilde ogsaa være mig baade en Fornøjelse og en Adspredelse at tilbyde Dem min Tjeneste; desværre ere mine Forhold dog ikke saadan, at jeg kan gøre det uden Vederlag, i det mindste ikke, naar det ikke absolut er nødvendigt; tal derfor en Gang med Deres Moder, om De vil anvende noget bestemt om Maaneden derpaa. Jeg bliver i hvert Fald nogen Tid her, og i Løbet af et halvt Aar haaber jeg at have bragt Dem saa vidt, at De senere, bedre forberedt og selv i Stand til at skaffe Dem nogen Indtægt, kan begynde Deres Rejser. De maatte saa komme

hver Morgen Klokken otte og arbejde hele Dagen hos mig.“

Jeg kunde ikke tænke mig noget bedre, og ilede straks hjem for at gøre Moder dette Forslag. Hun blev imidlertid ikke slet saa begejstret som jeg, og da det drejede sig om en for hende betydelig Sum, og jeg selv ansaa' i det mindste en Del af de Penge, Hr. Habersaat havde faaet, som fuldstændig bortkastet, begav hun sig først hen til den fornemme Herre, hos hvem hun en Gang før havde været, for at høre hans Mening; thi hun antog, at han i det mindste maatte vide, om Rømer virkelig var den berømte Kunstner, jeg saa ivrigt gav ham ud for at være.

Man trak imidlertid paa Skuldrene, maatte ganske vist tilstaa, at han som Kunstner var talentfuld og vel renomeret i Udlandet, men lige overfor Spørgsmaalet om hans Karakter, indhyllede man sig i svævende Udtryk, vidste ikke at fortælle noget synderlig godt, men kunde just heller ikke pege paa noget bestemt, og mente til syvende og sidst, at vi gjorde bedst i at være lidt forsigtige. I hvert Fald var hans Fordring for stor; vor By var da hverken Paris eller Rom, og man vilde absolut tilraade, hellere at gemme Pengene til

Rejsen, som jeg da desto før kunde tiltræde og saa selv se at lære det, som Rømer kunde.

Ordet: Rejsen, var nu allerede gentagne Gange forekommet, og det var tilstrækkeligt til at bestemme Moder for at gemme enhver Skilling til min Udstyrelse. Derfor meddelte hun mig de Betænkeligheder, man havde ytret, uden dog altfor meget at lægge Vægt paa, hvad man havde sagt om Rømers Karakter, hvilket jeg ogsaa med stor Indignation viste tilbage; thi jeg var allerede væbnet derimod ved forskellige gaadefulde Udtalelser, som Rømer havde ladet falde, om at han ikke stod sig videre godt med Folk, og at han havde lidt megen Uret. Ja, der var allerede mellem os indtraadt et eget Forhold paa dette Punkt; med ærbødig Deltagelse lyttede jeg til hans Klager og imødegik dem, som om jeg selv havde gjort de bitreste Erfaringer eller i det mindste kun gik og ventede paa dem, for saa straks at hævne baade ham og mig. Naar Rømer da irettesatte mig og mindede mig om, at jeg dog næppe vilde lære Menneskene bedre at kende end han, saa kunde jeg ikke andet end indrømme det og med vigtig Mine lade mig belære om, hvorledes man egentlig havde at forholde sig, uden dog rigtig at vide, hvorom

det drejede sig, eller hvori disse Erfaringer bestode.

Jeg tog en rask Beslutning og erklærede Moder, at jeg vilde ofre de Guldstykker, som vare blevne tilovers den Gang, da jeg plyndrede Sparebøssen. Herimod havde hun intet at indvende; jeg tog altsaa Skuemønten og nogle Dukater, bragte dem til en Guldsmed, som udbetalte mig Værdien i Sølv, ilede med Pengene til Rømer og sagde, at det var alt, hvad jeg kunde anvende derpaa, men at han vel nok i det mindste i fire Maaneder maatte kunne undervise mig derfor. Høfligt svarede han, at han slet ikke tog det saa nøje! Da jeg gjorde, hvad jeg kunde, som det sømmer sig en dygtig Elev, saa vilde han heller ikke staa tilbage, men ligeledes gøre, hvad han kunde, saa længe han var her, og jeg skulde straks den Dag i Morgen komme og begynde!

Inderlig fornøjet indrettede jeg mig nu hos ham. Den første og den anden Dag gik det endnu ganske gemytligt; men allerede den tredje Dag begyndte han at synge i en hel anden Tone; han blev med ét højst kritisk og stræng, heglede mit Arbejde ubarmhærtigt igennem og beviste, at jeg ikke alene

intet kunde, men ogsaa var doven og uagtsom. Dette forekom mig noget besynderligt; jeg tog mig dog lidt sammen, men høstede ikke stor Tak derfor; tværtimod blev Rømer stadig strængere og mere ironisk i sin Dadel, som han just ikke altid fremførte i de hensynsfuldste Udtryk. Saa tog jeg mig for Alvor sammen, men min strænge Dommer blev endnu mere alvorlig, ja stundom rørende i sin Dadel, indtil jeg endelig helt sønderknust og ydmyg gik til Arbejdet, nøje beregnede, hvor hver eneste Streg skulde staa, undertiden antydede den sart og fint, undertiden efter kort Overlæg, ligesom ved et Tærningkast, satte den hen paa Lykke og Fromme, og i det hele taget søgte at gøre alt netop saaledes, som Rømer vilde have det. Saaledes naaede jeg endelig et Farvand, hvor jeg mente ganske læmpeligt at kunne styre hen imod et taaleligt Resultat; men den snu General mærkede min Hensigt og stillede mig hurtigt nogle sværere Opgaver, saa at Jamren begyndte paa ny, og min Mesters Kritik blomstrede frodigere end nogensinde.

Atter efter noget Besvær styrede jeg for anden Gang hen imod en rosværdig Begyndelse, og atter blev Maalet sat mig sværere,

og jeg fik ikke Anledning til, som jeg havde haabet, et lille Øjeblik at hvile ud paa Sejrens Laurbær.

Paa denne Maade holdt Rømer mig nede i flere Maaneder, medens vi dog stadig fortsatte vore mystiske Samtaler over de bitre Erfaringer og over dette og hint, og naar Dagens Arbejde var endt, og vi for Eksempel gik vore Spasereture, blev vort Forhold det samme venskabelige. Herved opstod et underligt Sammensurium, og midt under en af vore fortroligste, dybsindigste Samtaler, kunde Rømer pludselig falde over mig med et: „Hvad er det dog, De har lavet der! hvad skal det betyde! Ak, Herre Jesus! har De da Sand i Øjnene?“ Og saa blev jeg ganske stille, og tog fuld af Harme mod ham og mig selv atter fat paa mit Arbejde med fortvivlet Opmærksomhed.

Saaledes lærte jeg endelig virkeligt Arbejde og Besvær at kende, uden at det dog blev mig kedeligt, eftersom det bar Lønnen i sig selv og stedse paa ny forfriskede og ansporede mig. — Allerede saa' jeg mig i Stand til at tage en større Studie af Rømers for, som snarere maatte kaldes et Billede; men saa erklærede han, at det nu var nok af den

Slags, jeg skulde dog ikke sidde og tegne alle hans Mapper efter; de vare hans eneste Formue, og al Venskab ufortalt ønskede han dog ikke at vide ligefremme Dubletter af hans Ting i andres Hænder.

Underligt nok var jeg ved dette Arbejde bleven langt mere hjemme i Syden, end i mit eget Fædreland. Da de Sager, hvorefter jeg arbejdede, alle vare gjorte med stor Naturtroskab under fri Himmel, og da Rømers Bemærkninger og Fortællinger stadig ledsagede Arbejdet, forstod jeg snart Sydens Sol, dens Himmel og Hav, som om jeg selv havde set det.

Særligt henrev mig de Ruiner af græsk Bygningskunst, som hist og her fandtes. Jeg fornam atter Poesi, naar jeg op imod den blaa Himmel skulde sætte et dorisk Tempels solhvide Marmorkvadrer. De horisontale Linier paa Arkitrav, Frise og Krans, ligesom ogsaa Søjlernes Kanellinger maatte trækkes med den fineste Nøjagtighed, ja med sand Andagt, blødt og dog sikkert og elegant. Slagskyggerne paa denne ædle, gyldne Sten vare rene blaa, og naar mit Øje vedvarende hvilede paa dette Blaa, troede jeg tilsidst at se et livagtigt Tempel for mig. Ethvert aabent Rum mellem

Stenene, hvor igennem Himlen tittede frem, ethvert Brud i Kanelleringen var mig helligt, og jeg holdt samvittighedsfuldt deres mindste Former fast.

Iblandt min Faders Efterladenskaber fandtes et Værk over Arkitektur, som foruden den gamle Byggekunsts Historie indeholdt gode Afbildninger med mange Detailler. Denne Bog fik jeg nu trukket frem og studerede den ivrigt, for at forstaa Ruinerne bedre og lære deres Værd helt at kende. Ogsaa kom jeg til at mindes Göthes italienske Rejse, som jeg havde læst; dertil fortalte Rømer mig en Del om Italiens Fortid, Mennesker og Sæder. Han læste næsten ingen Bøger, undtagen den tyske Oversættelse af Homer og en italiensk Ariost. Homer opfordrede han mig til at læse, og jeg lod mig det ikke sige to Gange. I Begyndelsen vilde det ikke rigtig gaa; vistnok fandt jeg alt saare kønt, men det simple og stortilede var mig endnu altfor uvant, og jeg kunde ikke holde ud ret længe ad Gangen. Men Rømer gjorde mig opmærksom paa, hvorledes Homer i hver Bevægelse og Stilling benyttede netop det nødvendige og intet overflødigt, hvorledes hvert Kar og hver Klædning, han beskrev, tillige var det smagfuldeste,

man kunde tænke sig, og hvorledes enhver Situation og moralsk Konflikt med al sin barnlige Simpelhed var gennemvævet af den mest udsøgte Poesi.

„Der jager man“, sagde han, „nu til Dags efter det Udsøgte, det Interessante og Pikante, og véd i sin Blasérthed slet ikke, at der ikke kan gives noget mere udsøgt, pikant og evigt nyt, end et saadant homerisk Indfald i al sin simple Klassiskhed! Jeg vil ikke, kære Lee, ønske Dem, at De nogensinde igennem egen Erfaring maa føle den udsøgte, pikante Sandhed i Odysseus's Tilstand, da han nøgen og bedækket med Dynd viser sig for Nausikaa og hendes Piger! Vil De vide, hvordan det gaar til? Lad os holde Eksemplet fast! Naar De en Gang, skilt fra Hjemmet og alt hvad der er Dem kært, flakker omkring i Udlandet, har set og erfaret meget, oplevet Kummer og Sorg, ja maaske endog er syg og forladt, saa vil De sikkert nok en Nat drømme, at De er paa Vejen til Deres Hjem. De ser det ligge og lyse for Dem i de skønneste Farver; fine, kære Skikkelser komme Dem i Møde; saa opdager De pludselig, at De er sønderrevet, nøgen og bedækket med Støv; en uendelig Skam og Angst griber Dem, De søger at

dække Dem med noget, at skjule Dem, — og De vaagner badet i Sved. Saa længe der findes Mennesker, vil dette være den sorgfulde, af Skæbnen omtumlede Mands Drøm, og Homer har vidst at tage hint Træk ud af Menneskehedens dybeste og evigste Væsen!“

Imidlertid var det heldigt, at Rømers Interesser i Henseende til Kopieringen af hans Studier faldt sammen med min egen Fordel; thi da jeg nu atter paa hans Opfordring tog fat paa Naturen, viste det sig, at jeg med min Kopierfærdighed og hele italienske Viden løb Fare for at geraade i den besynderligste Fiktion. Det kostede mig den største Overvindelse og Møje at frembringe et blot tiende Delen saa godt Billede, som mine Kopier vare. De første Forsøg mislykkedes næsten fuldstændigt, og Rømer sagde skadefro: „Ja, Kære, det gaar ikke saa rask! Jeg har nok tænkt mig, at det vilde blive saadan. Nu gælder det om at staa paa egne Ben, eller rettere sagt, se med egne Øjne! At kopiere en god Studie nogenlunde, det skal der ikke saa meget til! Tror De virkelig, at vi saadan uden videre skal trække Læsset for Jer andre?“

o. s. v.

Den gamle Krig begyndte paa ny; jeg

søgte at slippe for hans skarpe Dadel ved smaa Lumskerier, og han vanskeliggjorde mig stadig igen mit besværlige Arbejde. Han gik selv med ud og malede, saa at han altid kunde have mig i Kikkerten, og det var ikke raadeligt overfor ham at gentage de Hokuspokus jeg havde spillet Habersaat, thi han syntes at kunne se baade gennem Stene og Træer og opdage, om hver eneste lille bitte Streg var naturtro eller ikke. Han lagde Mærke til hver Gren, om den var for tynd eller tyk, og naar jeg sluttelig mente, at den kunde være vokset saaledes, svarede han: „Kom ikke med den Snak! Naturen er fornuftig og tilforladelig; og forøvrigt kender vi den Slags Lurendrejeri! De er ikke den første Heksemester, der har villet sætte Naturen og sin egen Lærer et X for et U!“

TREDJE KAPITEL.

ANNA.

Da jeg maatte benytte den knapt tilmaalte Tid godt, mens Rømer opholdt sig i Staden, kunde jeg ikke tænke paa at besøge Landsbyen, endskøndt jeg allerede havde faaet en Del forskellige Hilsener og Bud derfra. Men jeg tænkte desto mere paa Anna, naar jeg sad ved mit Arbejde, og de grønne Træer sagte susede omkring mig. For hendes Skyld glædede jeg mig over, at jeg lærte noget, og at jeg i dette sidste Aar var bleven saa rig paa Erfaring, i Modsætning til det forrige. Jeg haabede derved at faa nogen virkelig Værd i hendes Øjne, og tillige overfor hendes Hjem at kunne bestyrke de Forhaabninger, jeg selv tillod mig at nære for mit eget Vedkommende.

Efteraaret var kommet, da jeg en Middag

traadte ind i Stuen der hjemme og saa' en sort Silkekaabe ligge paa Løjbænken. Jeg studsede, og ilede glad bevæget derhen, tog den lette, bløde Tingest, holdt den højt op i Vejret og besaa' den fra alle Kanter. Saa løb jeg ud i Køkkenet, hvor jeg traf Moder i Færd med at tilberede et finere Maaltid, end sædvanligt. Hun fortalte mig, at Skolelæreren og hans Datter vare komne, men føjede straks med alvorlig Bekymring til, at de ikke vare komne for deres Fornøjelse, men for at søge en berømt Læge. Medens hun gik frem og tilbage og dækkede Bordet, meddelte hun mig med faa Ord, at der havde vist sig nogle underlige, ængstende Symptomer hos Anna, hvorover Skolelæreren var meget bekymret og hun — Moder — ikke mindre urolig; thi efter hele den unge Piges Udséende at dømme, kunde man slutte sig til, at det sarte Barn ikke blev gammelt.

Jeg sad paa Bænken med Kaaben fast sluttet i mine Arme og hørte forbavset paa disse Ord, som lode saa fremmede og uventede og snarere forekom mig forunderlige end forfærdende. I dette Øjeblik gik Døren op, og vore kære Gæster, ja jeg kan sige Hædersgæster, traadte ind; jeg fór op og gik dem i

Møde, og først da jeg vilde række Anna Haanden, saa' jeg, at jeg endnu holdt paa Kaaben. Hun rødmede og smilede paa samme Tid, medens jeg stod helt forvirret; hendes Fader skændte paa mig, fordi jeg ikke hele Sommeren havde set ud til dem, og medens vi saaledes passiarede, glemte jeg fuldstændig, hvad Moder havde fortalt, tilmed da intet usædvanligt mindede mig derom. Først da vi sad ved Bordet og jeg saa', hvorledes Moder behandlede Anna med en næsten udsøgt Venlighed og Opmærksomhed, kom jeg til at tænke derpaa, og troede nu ogsaa at kunne se, at hun var bleven langt sartere og finere, paa samme Tid, som hun syntes højere af Vækst end forhen; hendes Ansigtssfarve var ligesom gennemsigtig, og over hendes Øjne, som med endnu større Glans, end tidligere, snart straaledede i barnlig Uskyldighed, snart i en egen drømmende Eftertanke, laa der noget lidende. Hun var munter og talte temmelig meget, medens jeg selv tav, hørte til, og saa' paa hende. Ogsaa hendes Fader var munter og fuldstændig den samme, som altid; thi det er en Kendsgerning, at man over for de Tilskikkelser og Lidelser, der træffe Ens Kæreste, ikke overlydt beklager sig, men fra det første

Øjeblik tager det med samme Fatning, samme Vaklen mellem Haab, Frygt og Selvbedrag, som den Paagældende selv. — Alligevel advarede han dog sin Datter imod at tale for meget, og spurgte mig, om jeg allerede havde hørt Grunden til, at de havde gjort denne Tur. Saa tilføjede han: „Ja, kære Henrik, min lille Anna synes virkelig at have i Sinde at blive syg! Men vi ville ikke tabe Modet! Lægen har jo erklæret, at foreløbig kunde der ikke siges eller gøres noget. Han har paalagt os nogle Forholdsregler, og raadet os til roligt at vende hjem og blive der, i Stedet for at flytte til Byen, da Luften der ude er bedre. Han vil give os Brev med til Lægen der hjemme, og saa fra Tid til anden komme ud og se til hende.

Jeg vidste intet at svare, og kunde ikke engang finde nogle deltagende Ord, men blev derimod ganske rød og skammede mig kun over, at ikke ogsaa jeg var syg. Anna saa' smilende paa mig, mens hendes Fader talte, som om hun syntes det var Synd for mig, at jeg skulde høre paa saa kedelige Ting.

Efter Bordet spurgte den Gamle mig, om jeg vilde vise ham noget af mit Arbejde. Jeg hentede en vel fyldt Mappe og fortalte om

min Mester; imidlertid havde han ikke stor Ro paa sig, men gjorde sig færdig til at gaa ud og besøge nogle Indkøb. Moder fulgte ham, og jeg blev alene tilbage med Anna. Siddende paa Løjbænken vedblev hun opmærksomt at gennemgaa mine Arbejder, og lod sig dem nøjagtigt forklare. Medens hun sad dér og saa' paa mine Landskaber, saa' jeg ned paa hende; mange Gange maatte jeg bøje mig, og mange Gange holdt vi begge to i længere Tid samme Billede i Haanden, men ellers skete slet ingen som helst Tilnærmelse mellem os. Thi medens hun nu for mig var blevet et helt andet Væsen, som jeg gøs tilbage for endog i mindste Maade at forurolige, saa samlede hun selv al sin Opmærksomhed og Glæde udelukkende paa mine Arbejder, som hun ufravendt betragtede, hvorimod hun kun af og til meget flygtigt saa' paa mig. Pludselig sagde hun:

„Jeg skal hilse Dig fra Tante i Præstegaarden og sige, at Du skulde følge tilbage med os, ellers blev hun meget vred! Vil Du?“

„Jo, nu kan jeg nok faa Tid!“ svarede jeg, og tilføjede: „Hvad fejler Du egentlig?“
„Aa, jeg véd det ikke selv, jeg er altid træt

og har undertiden Smerter; de andre gør flere Ophævelser derover, end jeg selv!“

Moder og hendes Fader kom nu tilbage. Foruden de underlige Pakker fra Apotheket, som han med et kvalt Suk lagde paa Bordet, bragte han en Del Foræringer til Anna; gode Kjolestoffer, et stort varmt Shawl og et Guldur, som om han ved disse kostbare og holdbare Ting vilde fremtvinge en gunstig Vending i Annas Tilstand. Men da hun næsten forskrækkedes ved at se alt dette, sagde han, at det havde hun for lang Tid siden fortjent, og hans Smule Penge havde ingen Værdi for ham, hvis han ikke kunde berede hende en lille Glæde dermed.

Han lod til at blive glad over, at jeg kørte med; heller ikke Moder havde noget derimod og pakkede mit Tøj sammen, medens jeg hentede Køretøjet fra Gæstgivergaarden, hvor det var sat ind.

Anna saa' allerkæreste ud, da hun vel indpakket og tilsløret sad ved Siden af sin Fader. Jeg tog Pladsen paa Kuskesædet og greb Linerne, medens den velnærede Hest vrinskede utaalmodig. Moder havde endnu meget at ordne ved Vognen, og gentog sit Tilbud om at komme ud og være behjælpelig

med at pleje Anna, hvis det blev nødvendigt. Naboerne stak Hovederne ud af Vinduerne, og da jeg endelig kørte ned ad den smalle Gade med mit smukke, elskværdige Selskab, følte jeg mig umaadelig stolt.

Over Landet laa en solrig Høsteftermiddag. Vi kørte gennem Landsbyer og Marker; vi saa' Skove og Højder ligge i fin Taage, hørte Jagthornene lyde i det Fjærne, og mødte en Mængde Køretøjer, som bragte Sæden ind. Her var man i Færd med at gøre Fade og store Kar i Stand til Vinhøsten, og hist stod man i Rækker paa Marken og tog Rodfrugterne op; paa et andet Sted pløjede man Brakjorden, og hele Familien var lokket ud af Efteraarssolen for at se paa Arbejdet. Overalt var der Liv og Glæde.

Luften var saa mild, at Anna kunde slaa det grønne Slør tilbage og vise os det kære Ansigt. Vi glemte alle tre, hvorfor vi egentlig kørte her; Skolelæreren var snaksom og fortalte os Historier fra de forskellige Sogne, vi kørte igennem, viste os de Gaarde, hvor Egnens Matadorer boede, og hvor de velplejede Haver talte om deres Ejeres Klogskab og Forsynlighed. Hist og her var der en eller to smukke Døtre, som vi i Forbifarten søgte at

faa et Glimt at se af, og naar det lykkedes, hilste Anna med hin beskedne Ynde, som er egen for dem, der selv hører til Landets udvalgte Blomster.

Imidlertid faldt Mørket paa, længe førend vi naaede vort Maal, og først nu erindrede jeg pludselig, at jeg havde lovet Judith at besøge hende, hver Gang jeg kom til Landsbyen. Anna havde atter Sløret for. Jeg sad ved Siden af hende, thi Skolelæreren, som bedre kendte Vejen, havde taget Tømmerne; og da Mørket efterhaanden gjorde os tavse, havde jeg god Tid til at overveje, hvilken Beslutning jeg vilde tage.

Jo mere umuligt det forekom mig at holde mit Løfte, og jo mindre jeg kunde bekvemme mig til blot i Tanker at fornærme det kære Væsen, jeg følte ved min Side, og som nu blidt lænede sig op imod mig, des mere paa-trængte sig mig den Overbevisning, at jeg ikke burde bryde mit Løfte, da Judith kun i Tillid til det havde ladet mig gaa hin Nat; og jeg bildte mig selvfølgelig ind, at hvis jeg virkelig brød det, vilde jeg forvolde hende Krænkelse og Sorg. Netop overfor hende, vilde jeg for alt i Verden ikke staa umandig, som en, der af Frygt gav et Løfte og af Frygt

brød det igen. Endelig fandt jeg paa en efter min Mening meget klog Udvej, der i det mindste skulde retfærdiggøre mig overfor mig selv. Jeg behøvede kun at bo hos Skolelæreren, saa var jeg ikke i Landsbyen, og naar jeg om Dagen besøgte min Familie dér, kunde jeg ikke gaa til Judith, fordi hun udtrykkelig havde betinget sig hemmelige Besøg ved Aftenstider.

Da vi naaede Annas Hjem og dér traf Tante med en Søn og to Døtre, som ventede paa os og vilde have mig med hjem i deres Vogn, erklærede jeg derfor straks, at jeg vilde blive, hvor jeg var. Den gamle Kathrine skyndte sig at gøre et Værelse i Stand til mig, medens Anna, der var træt og medtaget og hostede en Del, straks maatte gaa til Sengs.

Men først førte hun mig hen til et nydeligt ordnet Bord, hvor hendes Bøger og Arbejdssager laa ved Siden af Papir og Skrive-tøj, stillede Lys hen der paa og sagde smilende: Fader bliver hver Aften hos mig, indtil jeg er falden i Søvn, og ofte læser han højt for mig. Nu kan Du more Dig her saa længe. Se en Gang, hvad jeg syr til Dig!“

Hun viste mig et Broderi til en lille Mappe, som hun syede efter hin Blomsterbuket, jeg

for flere Aar siden havde tegnet i Lysthuset og foræret hende. Det naive Billede hang over hendes Bord. Saa rakte hun mig Haanden og hviskede vemodigt og dog saa venligt: God Nat! — hvortil jeg lige saa sagte svarede: God Nat!

Nogle Øjeblikke efter at hun var gaaet, kom hendes Fader ind, og jeg saa', at han holdt en smukt indbunden Andagtsbog i Haanden, da han atter fjærnede sig for at gaa ind til Anna. — Selv besaa' jeg alle Sagerne, som laa paa Bordet, legede med hendes Saks, og kunde umuligt for Alvor tænke mig, at der virkelig skulde være nogen Fare for Anna.

FJERDE KAPITEL.

JUDITH.

Som Gæst i den Tilbedtes Hjem vaagnede jeg meget tidligt næste Morgen, før nogen Moders Sjæl endnu havde rørt sig. Jeg lukkede Vinduet op og stirrede længe ud over den lille Sø, hvis skovbevoksede, højtliggende Omgivelser straaledede i Morgenrøden, medens Nattens Maane endnu stod paa Himlen og spejlede sig helt klart og kraftigt i det mørke Vand. Jeg saa', hvorledes den lidt efter lidt blegnede for Solen, der nu forgyldte Trærnes gule Kroner og strejfede den svagt blaaende Sø med et let Skær. Men samtidig begyndte Luften at fortætte sig igen, en fin Taage lagde sig først som et Sølvflor over alle Genstande, og idet den tilhylede det ene pragtfulde Billede efter det andet, saa at der var én Kommen-til-Syne og Forsvinden igen

rundt omkring, blev den pludselig saa tæt, at jeg kun kunde se Haven foran mig, og tilsidst forsvandt ogsaa denne, og Taagen trængte raakold ind gennem Vinduet. Jeg lukkede det, forlod Værelset og traf Kathrine i Køkkenet ved en hyggelig Ild. — Vi passiarede længe sammen, hun udbredte sig i vemodige Klager over Annas betænkelige Tilstand, og fortalte mig, naar den var begyndt, uden at jeg dog kunde gøre mig dens egentlige Beskaffenhed rigtig klar, thi hun betjente sig i et væk af hemmelighedsfulde, uforstaaelige Billeder og Hentydninger. Derpaa gav hun sig med rørende Veltalenhed til at istemme Annas Ros, og gennemgik hendes tidligere Liv helt tilbage til Barneaarene, og snart saa' jeg hende tydeligt for mig som et tre Aars Englebarn springende omkring i en nøjagtig beskrevet Kjole. Saa fulgte Billedet af hende paa det tidlige, smertefulde Sygeleje, hvortil det lille Væsen i flere Aar var fængslet, og nu var det et snehvidt lille Lig jeg saa' udstrakt for mig, med taalmodige, kloge og altid smilende Øjne. Imidlertid, den syge Plante kom sig igen; det mærkelige Udtryk af tidlig Klogskab, som Lidelsen havde fremkaldt, flygtede nu tilbage til sit ukendte Hjemsted, og som om intet var

forefaldet, blomstrede et rødmusset, muntert Pigebarn frem hen imod de Aar, hvor jeg først saa' hende.

Endelig viste Skolelæreren sig. Da hans Datter nu sov længere end ellers om Morgen, brød han sig ikke heller om at staa tidligt op, men rettede sig i hele sin Tidsinddeling fuldstændig efter sit syge Barn. Efter en god Stunds Forløb viste ogsaa Anna sig og indtog den hende foreskrevne Frokost, medens vi nøde det sædvanlige Maaltid. Derved bredte sig en vis vemodig Stemning over Bordet, og denne Stemning gik efterhaanden over i alvorlige Betragtninger, medens vi tre bleve siddende og passiarede. Den Gamle tog en Bog, Kristi Efterfølgelse af Thomas a Kempis, og læste nogle Sider højt af den, medens Anna tog sit Broderi. Saa begyndte hendes Fader at gennemgaa det, vi havde læst, og forsøgte at drage mig med ind i Samtalen, for paa sin gamle Maade at prøve min Dømmekraft, at formilde min Dom og til gensidig Opbyggelse søge at føre den hen til et fælles Mødepunkt. Men jeg havde i den forløbne Sommer fuldstændig tabt Lysten til den Slags Diskussioner; mit Blik var rettet mod det synlige og haandgribelige, og selv de

gaadefulde Betragtninger over mystiske Erfaringer, som jeg anstillede sammen med Rømer, bleve førte paa en fuldstændig verdslig Maade.

Paa den anden Side følte jeg tillige, at jeg nu maatte tage det største Hensyn til Anna, og da jeg opdagede, at hun endog syntes at være glad over at se mig her saadan fanget i Garnet og udsat for en Omvendelses Proces, vogtede jeg mig vel for at sige imod, og ytrede mit oprigtigste Bifald overfor de Steder, som indeholdt en Sandhed eller som vare dybsindigt, smukt og kraftigt udtrykte, og hengav mig forøvrigt til et fortryllende Drømmeri, alt imedens jeg betragtede de smukke Farver i Annas Silkevindsler.

Hun havde sovet godt og var ganske livlig, saa der viste sig ikke i Løbet af Dagen nogen stor Forskel fra hendes tidligere Maade at være paa. Dette gjorde mig saa glad, at jeg brød op, for endnu ved Dagens Lys at kunne naa' over til Præstegaarden og tilbage igen, og saaledes være sikker for Judith.

Da jeg traadte ud i den tætte Taage, var jeg i brillant Humør og lo over min egen List, tilmed da min Gang igennem den graa, tilhyllede Natur fuldstændig fik Udseende af at være en skjult, formummet Vandring.

Jeg gik over Fjældet og naaede snart Landsbyen; men her tog jeg fejl af Retningen paa Grund af Taagen og saa' mig indviklet i et Net af smalle Have- og Markstier, som snart førte mig til et ensomt liggende Hus, snart fuldstændig ud af Landsbyen.

Jeg kunde ikke se fire Skridt for mig; Mennesker hørte jeg stadig omkring mig, men traf tilfældigvis ingen paa min Vej. Saa kom jeg til en aabent staaende Laage og besluttede mig til at gaa ind her og krydse mig frem mellem alle Bygningerne, til jeg endelig igen kom ud paa Hovedvejen. Jeg stod i en prægtig stor Have, hvor alle Træer hang fulde af den skønneste, modne Frugt. Man saa' dog bestandig kun et Træ helt tydeligt; de nærmeste rundt om vare allerede halvt tilslørede, og bag dem lukkede Taagens hvide Mur sig igen.

Paa én Gang saa' jeg Judith komme hen imod mig. Hun bar en stor Kurv fuld af Æbler med begge Hænder foran sig, og Vidjerne i Kurven gav sig svagt under Byrden. Indsamlingen af Frugten var næsten det eneste Arbejde, hun med Kærlighed og Iver tog sig af. Hun havde paa Grund af det vaade Græs hæftet Kjolen op, saa at den lod de skønneste

Fødder komme til Syne. Hendes Haar var tungt af Fugtigheden, og Høstluften havde farvet hendes Kinder med det reneste Purpur.

Hun kom lige hen imod mig, seende paa sin Kurv. Pludselig opdagede hun mig, blegnede, satte Kurven fra sig, og ilede saa med Tegn paa den mest hjertelige, oprigtige Glæde hen til mig, faldt mig om Halsen og trykkede et halvt Dusin Kys paa mine Læber. Jeg havde ondt ved ikke at gengælde dem, men tilsidst rev jeg mig dog løs af hendes Favntag.

„Nej se mig til den snu Krabat!“ sagde hun glad leende. „Du er kommen hertil i Dag, og drager Dig straks Taagen til Nytte, saa at Du endnu før Aften kan besøge mig; det havde jeg dog ikke en Gang tiltroet Dig!“

„Nej!“ svarede jeg, med Øjnene mod Jorden; „jeg er kommen i Gaar og bor hos Skolelæreren, fordi Anna er syg. Under disse Omstændigheder kan jeg paa ingen Maade komme til Dig!“

Judith tav en Stund; hun havde slaaet Armene over Kors og saa' paa mig saa klogt og gennemtrængende, at hun tvang mig til at løfte Blikket op imod hendes.

„Ja, dette er rigtignok endnu mere ud-

spekuleret, end hvad jeg troede“, sagde hun endelig. — „Naar det nu bare kan hjælpe Dig! Men da vor stakkels lille Veninde er syg, vil jeg imidlertid være rimelig og forandre vor Overenskomst. Taagen vil, i det mindste en Uge igennem, flere Timer om Dagen komme igen paa samme Maade. Hvis Du hver Dag i den Tid kommer til mig, vil jeg løse Dig fra din natlige Pligt og tillige love Dig aldrig at kærtegne Dig, ja endog vise Dig tilbage, hvis Du begynder. Kun maa Du hver Gang svare mig paa et og samme Spørgsmaal med et eneste lille Ord, uden at lyve!“ — „Hvad er det for et Spørgsmaal?“ sagde jeg. „Det skal Du nok faa at vide!“ svarede hun. „Kom nu med, jeg har saadanne dejlige Æbler!“

Hun gik foran mig hen til et Træ, hvis Grene og Blade syntes at være af ædlere Art end de øvriges, steg nogle Trin op paa en Stige og plukkede nogle smukke røde Æbler. Hun tog et af dem, som endnu skinnede fugtigt, bed det midt over med sine hvide Tænder, og gav mig den Halvdel, hun havde haft i Munden, medens hun selv begyndte at spise paa den anden. Jeg spiste min Halvdel med stor Hast, thi Frugten var

ualmindelig frisk og saftfuld, og jeg kunde næppe vente, til hun paa samme Maade havde delt det andet Æble.

Da vi saaledes havde spist tre Stykker, følte jeg min Mund saa sødt forfrisket, at jeg maatte gøre Vold paa mig selv for ikke at kysse Judith og saaledes tage Sødmen af hendes egen Mund i Tilgift.

Hun saa' det, lo og spurgte: „Sig mig nu en Gang: holder Du af mig?“ Samtidig saa' hun prøvende paa mig, og uagtet jeg i dette Øjeblik tænkte inderlig og bestemt paa Anna, kunde jeg ikke svare andet end: Ja!

Fornøjet sagde Judith: „Det skal Du svare mig hver Dag!“

Saa begyndte hun at passiare og sagde: „Véd Du egentlig, hvorledes det er fat med det stakkels Barn?“

Da jeg svarede, at jeg rigtignok ikke kunde blive helt klog derpaa, vedblev hun: „Man siger, at den arme Pige allerede i længere Tid har haft mærkelige Drømme og Anelser, at hun har forudsagt enkelte Ting, som virkelig ere indtrufne, og at hun i Drømme saa vel som i vaagen Tilstand ofte betages af en mærkelig Forestilling om, hvad der hændes Folk, som hun holder af, men som ere langt

borte; at hun nu er bleven helt hellig, og sluttelig, at hendes Bryst er angrebet! Jeg tror for min egen Part ikke paa den Slags Ting, men at hun er syg, er vist nok, og jeg ønsker hende af ganske Hjærte alt godt, thi for din Skyld er hun mig ogsaa kær. — Men vi maa nu engang alle tage de Lidelser, der ere os beskaarne!“ føjede hun eftertænksomt til.

Jeg rystede tvivlende paa Hovedet, men samtidig gennemførte der mig en let Gysen: og et eget Skær af noget fremmed lagde sig over Annas Skikkelse, saaledes som den stod for mit indre Øje. Og næsten i samme Øjeblik var det mig, som om hun absolut maatte se mig nu, hvorledes jeg saa fortroligt stod her hos Judith. Jeg blev ganske bange, og saa' mig om.

Taagen lettede; allerede skimtede man gennem den sølvgraa Støvregn den blaa Himmel, enkelte Solstraaler strejfede flimrende de fugtige Grene og forgyldte Draaberne, som faldt fra dem; snart saa' man den violette Skygge af en Mand, der gik forbi, og endelig trængte Klarhed frem overalt, omstraaledes os og kastede begge vore Slagskygger hen over den mat belyste Græsplæne.

Jeg skyndte mig bort, men fik hjemme i Onkels Hus Bekræftelse paa det, Judith havde fortalt mig. Vel bænket i det muntre Hjem og beroliget ved den gemytlige Passiar, smilede jeg imidlertid atter tvivlende og var glad ved iblandt mine Fætre at finde Kammerater, der ligeledes stillede sig vantro overfor den Slags Ting. Alligevel blev der en underlig blandet Følelse tilbage hos mig; jeg maatte væрге mig imod et vist Hang til at tro paa slig „Synskhed“, medens jeg paa samme Tid erklærede det for en Anmasselse at gaa ind paa sligt, og i Grunden ikke kunde lide at tænke mig det kære Barn befængt med den Slags Sager, hvorved hun kunde komme til at staa i et fremmed og slet ikke tiltalende Lys for mig.

Da jeg nu om Aftenen vendte tilbage, gik jeg hende i Møde med en vis Skyhed; men den blev dog snart forjaget ved hendes kære Nærhed, og da hun i sin Faders Paahør selv begyndte ganske mildt og stilfærdigt at fortælle om en Drøm, hun for flere Dage siden havde haft, og da jeg deraf kunde se, at hun virkelig havde i Sinde at drage mig ind med i den formentlige Hemmelighed, saa blev jeg ufortøvet en Troende overfor Sagen, som jeg

holdt i Ære og fandt dobbelt elskværdig, fordi jeg før havde tvivlet paa den.

Da jeg atter var bleven alene, tænkte jeg mere alvorligt over Tingen og erindrede nu at have læst Beretninger om noget lignende, hvor man, uden at henvise til noget overnaturligt, søgte Forklaringen i endnu uudforskede Naturkræfter; og i det hele taget fandt jeg ved modnere Overvejelse, at man nok turde forudsætte mangt et skjult Forbindelsesled, mangen en hemmelig Lov i Naturen, hvis man ikke helt vilde reducere min største Trumf, den kære Gud, og forvise ham til en ynkelig Eremittilværelse.

Jeg laa allerede i min Seng, da jeg blev fuldstændig klar herover og samtidig lod Annas Uskyld og Renhed vederfares Retfærdighed; hvilket man dog ogsaa burde tage i Betragtning. Og ikke saa snart havde jeg tænkt denne Tanke, før jeg udstrakte mig højst anstændig, foldede Hænderne over Brystet og i det hele taget indtog en meget ideel Stilling, for at kunne bestaa Prøven med Ære, hvis Annas Seerøje tilfældigvis skulde titte ned paa mig nu. Dog bragte Søvnens mig snart ud af denne usædvanlige Position, og den næste Morgen fandt jeg mig til min

store Fortrydelse liggende i den mageligste og mest trivielle Stilling af Verden.

Hurtig tog jeg mig sammen, og ligesom man om Morgenen vasker Ansigt og Hænder, saaledes vaskede jeg nu paa en vis Maade min Sjæls Ansigt og Hænder, paatog mig et omhyggeligt, fattet Væsen og søgte at beherske mine Tanker for hvert Øjeblik at kunne staa ren og klar. Paa denne Maade viste jeg mig for Anna, lige overfor hvem et saadant lutret, festagtigt Væsen blev mig let, da man egentlig i hendes Nærhed ikke kunde være anderledes.

Morgenen forløb som den foregaaende Dag. Taagen laa tæt foran Vinduerne og syntes at kalde mig ud. Naar jeg nu atter følte en vis Uro efter at komme afsted til Judith, saa var det dog maaske mindre en utilgivelig Svaghed — snarere en godmodig Taknemmelighed, som jeg følte mig forpligtet til lige over for den smukke Enke, fordi hun var saa venlig at ville holde af mig. Thi efter hendes uforstilte Glæde Dagen i Forvejen, da jeg havde overrasket hende, turde jeg nu virkelig antage, at hun holdt af mig. Og jeg troede nok, at jeg uden Betænkning kunde sige hende, at hun var mig kær, fordi jeg mærkeligt nok ikke derved følte den mindste Forandring i mine Følelser for Anna, lige saa

lidt som det var mig bevidst, at jeg egentlig med denne Forsikring kun udtalte Ønsket om, i det samme at turde falde hende om Halsen. Dertil kom, at jeg betragtede Besøget hos hende som en god Indøvelse i at beherske mig, saa at jeg i de allerfarligste Omgivelser hele Tiden kunde være saadan, at jeg var præsentabel i en andens Drømmesyne.

Under lignende Sofismer gjorde jeg mig parat til Opbrud, men dog ikke uden at kaste ængstelige Blikke til Anna, hos hvem jeg imidlertid ikke opdagede Skygge af Mistanke. Udenfor tøvede jeg atter, men fandt dog snart Vejen til Judiths Have. Her maatte jeg først søge en Stund efter hende; thi hun havde set mig komme, og skjulte sig nu ved at smutte ud og ind i Taagen, men blev saa selv vildfarende, stod stille og kaldte sagte paa mig, indtil jeg endelig fandt hende. Uvilkaarlig gjorde vi begge en Bevægelse, som om vi vilde falde hinanden om Halsen, men tog os sammen og rakte kun Haanden frem.

Hun samlede endnu stedse Frugt, men kun den ædlere Sort, som voksede paa lave Træer; de øvrige solgte hun, og hun lod Køberne selv plukke den ned. Jeg hjalp hende med at samle en Kurv fuld og klatrede op i de Træer, som

hun ikke selv kunde naa. Af Kaadhed krøb jeg en Gang helt op i Kronen paa et højt Æbletræ og forsvandt i Taagen. Saa spurgte hun mig der nede fra, om jeg holdt af hende, og jeg svarede oppe fra Skyerne mit: Ja! hvor-paa hun med indsmigrende Stemme sagde: „Aa, hvor den Sang er sød; jeg hører den saa gærne! Kom herved, Du lille Fugl, som synger saa kønt!“

Saaledes tilbragte vi hver Dag en Times Tid, inden jeg gik til Onkels. Vi talte om mangt og meget, jeg fortalte stadig om Anna, og hun maatte høre paa det alt og gjorde det med største Taalmodighed, blot for at jeg skulde blive der. Thi medens jeg i Anna elskede den bedre, mere aandelige Del af mig selv, søgte Judith atter i min Ungdom at finde noget bedre, end Verden hidtil havde budt hende. Hun saa' vistnok, at hun væsentligst gjorde Indtryk paa det sanselige i mig, og om hun ogsaa anede, at mit Hjærte var mere med i Spillet end mig selv bevidst, saa vogtede hun sig vel for at lade sig mærke dermed og lod mig hver Dag besvare hendes sædvanlige Spørgsmaal og stadig blive i den gode Tro, at det dog ikke havde saa stort at betyde.

Ofte trængte jeg ind paa hende for at faa hende til at fortælle om sin Fortid, og hvorfor hun bestandig levede saa alene. Hun fortalte ogsaa, og jeg lyttede med aaben Mund. Som ung Pige havde hun giftet sig med sin afdøde Mand, fordi han var en køn og kraftig Karl at se til. Men det viste sig, at han var dum, smaalig og sladderagtig, en rigtig Pottekiger, og alle disse Egenskaber havde bare været godt gemte bagved Frierens bly og forlegne Optræden.

Hun erklærede rent ud, at hans Død var en stor Lykke for hende. Senere kurede kun de Mandspersoner til hende, som fiskede efter et godt Parti, og som straks gjorde omkring, saa snart de et andet Sted sporede et Par hundrede Gylden mere. Hun saa', hvorledes blomstrende, forstandige og dygtige Mænd giftede sig med vindskæve, blege Fruentimmer med spidse Næser og en Pose fuld af Penge; og hun gjorde sig derfor lystig over dem allesammen og affærdigede dem uden alle Komplimenter.

„Men jeg maa selv gøre Bod“, føjede hun til; „hvorfor tog jeg mig en køn Dosmer!“

FEMTE KAPITEL.

LÆRER OG ELEV, BEGGE LIGE KLOGE.

Efter otte Dages Forløb vendte jeg tilbage til Byen og optog igen Arbejdet hos Rømer. Da det var forbi med at tegne ude, og der ikke var mere at kopiere, lod han mig forsøge paa, om jeg ud af den indvundne Erfaring kunde frembringe noget selvstændigt.

Iblandt mine Studier maatte jeg vælge et Motiv og saa i forstørret Maalestok danne et lille Billede deraf.

„Det er bedst“, sagde han, „at vi gør det paa denne Maade, da vi nu ere uden alle Hjælpemidler, undtagen min egen Mappe, som De naturligvis i Løbet af Vinteren helt og holdent vilde smøre af i Deres egen, hvis jeg tillod det. Rigtignok er De endnu temmelig grøn og kommer sikkert til at begynde

baade en og to Gange forfra igen, inden De naa'r at frembringe noget holdbart. Imidlertid vil dog gøre et Forsøg paa, om De skulde kunne udfylde en Firkant saadan, at De i Nødsfald kan slaa den i Hartkorn!“

Med det første Forsøg gik det helt godt, ligesaa med det andet og tredje. Mit friske Mod, Genstandens Simpelhed og Rømers sikre Erfaring lod Tonerne som af sig selv føje sig ind i hverandre; Lyset blev fordelt uden Vanskelighed, og hvert Parti blev klart og fornuftigt udarbejdet i Lys og Skygge, saa at der ingen „Helligdage“, ingen forsømte eller forfuskede Steder blev tilbage. Især morede det mig, naar jeg skulde overføre i Sollys de Genstande, som paa Studierne stode i Skygge, eller omvendt; thi derved blev jeg tvungen til ved egen Eftertanke og Beregning at frembringe noget nyt og dog det eneste mulige i Betragtning af de Betingelser, der laa i Lokalfarven, Tiden paa Dagen, den blaa eller skyede Himmel og de Reflekser, som Tingene rundt om kastede. Lykkedes det mig at træffe den Tone, som netop havde ligget over Naturen selv — hvilket man straks opdagede, thi en sand Tone har altid et vist Trylleri over sig — saa følte jeg en uendelig

Stolthed, og mit eget Værk og Naturens syntes mig at være et og det samme.

Imidlertid blev Modet snart sat paa sværere Prøver, og da jeg fik større, mere indholdsrige Arbejder for, dukkede atter min gamle, fordærvelige Opfindelseslyst frem. Det meget sigende Ord „Komposition“ summede mig om Ørene med en forførerisk Klang, og da jeg jo her skulde udkaste formelige Skitser, der vare bestemte til videre at udføres, saa lod jeg den gamle Tilbøjelighed frit Løb.

Overalt søgte jeg at anbringe poetiske Hjørner og Kroge, aandrigt Smaanips og Allegorier, som kun passede daarligt ind i den fornødne Ro og Simpелhed.

Rømer lod mig roligt gøre saadan en Skitse færdig, og da det nu ikke rigtig vilde falde i min Smag, uden at jeg dog vidste hvorfor, saa viste han mig triumferende, hvorledes de tekniske Midler og Sandheden i Naturen ingen Virkning kunde gøre i Helheden, paa Grund af den fordringsfulde, søgte Komposition, at der ikke kunde komme nogen samlet Sandhed ud deraf, og at det alt sammen hang omkring i min Tegning, som broget Flitterstads om en Benrad. Ja, han vilde endog paastaa, at selv i Enkeltheden

blev ingen sand Friskhed mulig, endog med den bedste Vilje, fordi Naturens Friskhed overfor en saa fremtrædende Opfindelseslyst, en saa anmassende Spiritualisme (som han udtrykte sig) ligesom trak sig sky tilbage fra Penslen ned i Skaftet.

„Rigtignok gives der“, sagde han, „en Retning, hvis Hovedopgave bestaar i fri Komposition, paa Bekostning af den umiddelbare Sandhed. Saadanne Billeder se snarere ud som skrevne Digte, end som virkelige Billeder, ligesom der jo ogsaa findes Digte, der mere gøre Indtrykket af at være et Maleri, end et aandigt tonende Ord. Hvis De var i Rom og saa' den gamle Kochs eller Reinhards Arbejder, vilde De efter alle Solemærker at dømme med stor Begejstring slutte dem til disse gamle Knarke; men det er godt, at De ikke er der, thi det er en farlig Sag for en ung Kunstner. Der hører dertil en gennemgaaende solid, næsten videnskabelig Uddannelse, en sikker, fin Tegning, som mere hviler paa Studiet af den menneskelige Skikkelse end paa Studiet af Træer og Buske, med et Ord: en stor Stil, som kun gennem den Værdi, en rig Erfaring har, kan bringe den slette og rette Naturs Sandhed og Kraft i Glemme. Og med alt dette er man alligevel fordømt til en evig Særstilling og

Goldhed, og det med Rette: thi hele denne Manér er og bliver forkert og uberettiget!"

Imidlertid føjede jeg mig ikke ganske efter disse Talemaader, fordi jeg havde afluret ham, at hans Styrke netop ikke laa i Retning af fri Opfindelse. Mere end én Gang havde han, naar han korrigerede mig, slet ikke bemærket visse Yndlingssteder ude fra Bjærgene eller Skove, som jeg just mente vare ret betydningsfulde; med skaanselløse Blyantsstreger havde han kradset Stederne over og udjævnet dem til en kraftig, men intetsigende Skygge. Selv om disse Steder virkede forstyrrende, burde han efter min Mening dog i det mindste have lagt Mærke til dem, forstaaet, hvad det var, jeg havde ment, og sagt noget derom.

Jeg vovede derfor at sige ham imod, og jeg skød Skylden paa Vandfarverne, hvori det ikke var muligt at lægge nogen Kraft eller Frihed, og udtalte min Længsel efter godt Lærred og Oliefarver, hvor alt af sig selv vilde opnaa et respektabelt Udseende. Men det var at angribe min Lærer i hans hele Eksistens; thi han troede og paastod, at den virkelige Kunst ikke behøvede andet end hvidt Papir og en engelsk Vandfarvelade for

at vise, hvad den formaaede. Han for sit Vedkommende havde afsluttet sin Bane og havde ikke i Sinde at yde mere, end han allerede gjorde; derfor følte han sig fornærmet, da jeg nu lod mig forstaa med, at jeg kun betragtede det, jeg havde lært hos ham, som et Grundlag, hvorfra jeg mente, at man maatte føle sig kaldet til at gaa videre og stige højere tilvejs. Han blev yderligere irriteret, da jeg haardnakket vedblev min Krig, ikke gav Slip paa mine Forhaabninger, og ikke mere ubetinget tog hans Udtalelser i Almindelighed for gode Varer, men tvært imod uforfærdet sagde ham imod. Heri var dog især den Omstændighed Skyld, at hans tidligere Samtaler og Meddelelser bleve mere og mere paafaldende besynderlige og svækkede min Agtelse for hans Dømmekraft. Meget faldt sammen med de ubestemte Rygter, som gik om ham, og i lang Tid var jeg i den pinligste Frygt for pludselig at se en sælsom, gaadefuld Skikkelse udvikle sig af min højtagtede, paalidelige Lærer.

I den senere Tid vare hans Udtalelser om Mennesker og Forhold stadig blevne haardere og tillige mindre svævende, idet de næsten udelukkende drejede sig om politiske Ting.

Hver Aften gik han i en Læseforening ude i Byen, studerede de engelske og franske Blade og plejede at notere en hel Del, ligesom han ogsaa hjemme i sin Bolig havde en Mængde hemmelighedsfulde Papirstimler og ofte kunde træffes i Færd med meget vigtigt Skriveri. Journal des Débats gav ham navnlig meget at bestille. Vor Regering kaldte han for en Ravnekrogsregering, det store Raad var noget foragteligt Pak og vore sociale Tilstande i det hele noget elendigt Kluderi. Herover blev jeg stødt, kunde ikke stemme i med, men forsvarrede vore Forhold og ansaa ham for en mal-kontent Herre, hvem det lange Ophold i store, fremmede Byer havde fyldt med Ringeagt overfor det beskedne Hjem.

Han talte ofte om Louis Philip og dadlede hans Forholdsregler og Handlinger, ligesom en indflydelsesrig Person, der ser, at man ikke punktlig følger hans hemmelige Forskrifter. En Dag kom han helt rasende hjem og beklagede sig over en Tale, som Ministeren Thiers havde holdt.

„Med denne fordømte lille Fyr er der intet at stille op“, raabte han, idet han krøllede et Uddrag af en Avis mellem Fingrene. „Jeg

havde slet ikke tiltroet ham en saa kæphøj Næsvished! Jeg mente at have en af mine lærvilligste Elever i ham!“ „Tegner da Hr. Thiers ogsaa Landskaber?“ spurgte jeg. Rømer gned betydningsfuldt Hænderne og svarede: „Just ikke det; men lad os holde op med at tale om denne Sag!“

Kort Tid efter lod han mig forstaa, at alle Traade i den evropæiske Politik sammenholdtes i hans Haand, og at en Dags, blot en Times Efterladenhed i hans anstrængende, aandelige Arbejde, der truede med at nedbryde hans Legeme, straks vilde ytre sig som en almindelig Forvirring i de offentlige Anliggender, og at hver Gang et Nummer af Journal des Débats var uklart eller ængsteligt, saa var det, fordi han havde været utilpas eller overanstrengt, og fordi hans Raad var udeblevet.

Jeg saa prøvende paa min Lærer; han satte et fuldkomment troværdigt, alvorligt Ansigt op; den krumme Næse sad som altid midt i Ansigtet, og nedenunder den sad den velplejede Snurbart, og man sporede end ikke den mindste usikre Trækning over Øjnene.

Min Forbavselse fik ikke Tid til at søge efter Forklaringen, thi jeg hørte videre, at

Rømer, paa samme Tid, som han var det skjulte Midtpunkt i enhver Statsstyrelse, tillige var et Offer for uhørt Tyranni og Mis-handling.

Han, der støttet paa mere end én Ret, burde have siddet for alles Øjne paa den mægtigste af Evropas Troner, blev ved en mystisk Tvang, ligesom en fortryllet Dæmon, holdt skjult og i Armod, saa at han ikke kunde røre et Lem uden sine Tyranners Vilje, medens disse daglig tappede saa meget af hans Genius, som de netop behøvede til deres elendige, smaalige Verdensstyrelse og Regimente. Hvis han var kommen til sin Ret og til sin Frihed, saa vilde dette Luseregimente rigtignok i samme Øjeblik have hørt op, og en fri, lys og lykkelig Tidsalder være brudt frem!

Men alligevel, de smaa Portioner, som nu draabevis bleve anvendte af hans Aand, vilde lidt efter lidt samle sig til et uhyre Hav, fordi ikke en af disse Draaber efter deres Natur kunde forgaa, og i hint altbetvingende Hav vilde hans Væsen komme til sin Ret og forløse Verden; hvad brød han sig da nu om, at hans legemlige Person maatte vansmægte?

„Hører De denne fordømte Hane gale?“ raabte han; „det er kun et af de tusinde Mid-

ler, de benytte til at pine mig med; de vide, at Hanegal ryster hele mit Nervesystem og gør mig uduelig til Eftertanke. Derfor holder man Haner overalt i min Nærhed og lader dem skriges op, saa snart man har faaet de forlangte Depescher af min Haand, for at mit aandelige Mølleværk skal staa stille den øvrige Del af Dagen. Vil De tro: hele dette Hus er fuldt af skjulte Rør, saa at man kan høre hvert Ord, vi tale, og se alt, hvad vi foretage os?“

Jeg saa' mig omkring i Værelset og forsøgte at gøre nogle Indvendinger, men holdtes tilbage af hans bestemte, hemmelighedsfulde Blik og Ord. Saa længe jeg talte med ham, befandt jeg mig i den ejendommelige Stemning, hvori en Dreng halvt troende lytter til de Æventyr, der fortælles ham af en Voksen, som han holder af og har Agtelse for; men saa snart jeg var alene, maatte jeg tilstaa, at jeg havde modtaget det bedste, jeg hidtil havde lært, gennem Vanvidets Haand. Denne Tanke oprørte mig; jeg begreb ikke, hvorledes nogen kunde være vanvittig. En vis Ubarmhærtighed greb mig, og jeg foresatte mig, med et eneste klart Ord at rive hele dette taabelige Væv i Stykker. Men stod jeg saa

atter overfor Galskaben, følte jeg straks dens Styrke og Uigennemtrængelighed, og var glad, naar jeg fandt Ord, som, idet de gik ind paa hans forvirrede Tanker, ved den blotte Meddelelse kunde være den Lidende til nogen Lindring. Thi at han virkelig var lidende og ulykkelig og følte alle de indbildte Kvaler, kunde jeg ikke være i Tvivl om.

Længe fortav jeg Rømers Galskab overfor enhver Fremmed, ja selv overfor Moder, fordi jeg troede, at min egen Ære vilde lide derved, naar det viste sig, at den lovpriste Lærer og Kunstner var forrykt, og fordi jeg nødig vilde give de slemme Rygter, der gik om ham, noget Medhold. Men endelig blev jeg ved et altfor latterligt Paahit af ham fristet til at sladre.

Efter at han nemlig ofte paa en meget betydningsfuld Maade havde talt, snart om Bourbonerne, snart om Napoleoniderne, snart om Habsburgerne, hændte det, at en Enkedronning fra en eller anden lille monarkisk Stat — en gammel Dame med en Masse Tjenere og Kofferter — opholdt sig nogle Dage i vor By.

Rømer kom straks i den største Bevægelse, lagde Vejen paa vore Spasereture saa-

ledes, at vi maatte passere den Gæstgivergaard, hvor hun boede, gik op i Huset, som om han havde vigtige Sager at forhandle med Hds. Majestæt, hvem han havde skildret mig som en højst intrigant Dame, der var kommen hertil for hans Skyld; og han lod mig vente længe nedenfor.

Imidlertid mærkede jeg paa den Atmosfære, han førte med sig tilbage, at han rimeligvis havde opholdt sig i Kuskekammeret og dér maaske taget et Glas Vin og et Stykke Hvidløgsplølse til sig.

Disse Narrestreger af en Mand med et saa ædelt og alvorligt Ydre irriterede mig i saa meget højere Grad, som de vare forbundne med en latterlig Snuhed. Jeg begyndte derfor hjemme og andre Steder at tale om denne Begivenhed, og hørte nu til min Forundring, at Rømers underlige Væsen var vel bekendt, men i Stedet for at det skulde vække Medlidenhed og hjælpsom Deltagelse, blev det betragtet som en Last, en ondskabsfuld, bevidst Forstillelse, beregnet paa at føre Folk bag Lyset og blære sig paa deres Bekostning.

Et eller andet maatte være hændet ham i Udlandet og være faldet sammen med Sygdommens Begyndelse; enten havde han gjort

Brud paa god Levemaade eller stiftet en Gjæld, som han ikke kunde betale; hvad det var, kunde man aldrig komme efter. Den paagældende Part i Sagen, der hemmeligt holdt dette Rygte i Live og af og til gav det ny Næring, vilde dog ikke tage Skinnet af en systematisk Forfølgelse paa sig og vidste at isolere den Syge paa en saadan Maade, at der kun yderst sjældent blev talt om Sagen, og han selv ingen Anelse havde derom.

Men medens mange, langt ringere Kunstnere sloge sig godt igennem, lod man som om Rømer slet ikke eksisterede. Ingen Gunstbevisning, ingen Anerkendelse, ingen venskabelig Anbefaling kom hans rosværdige Flid i Møde, der trods al hans Sindsforvirring aldrig løjede af. Først senere fik jeg at vide, at han næsten hele Tiden under vort Bekendtskab havde sultet og saa godt som udelukkende anvendt sine sparsomme Indtægter til at vedligeholde sit Ydre som den pæne Mand.

Selv om jeg nu ikke tog de omløbende Rygter for gode Varer, og til Trods for at jeg forsvarede Rømer der imod, saa svækkede de dog min Tillid og min ungdommelige Ærbødighed for min Lærer, og til en vis Grad blev ogsaa jeg indtaget imod ham, kun med den

Forskel, at jeg bestandig, ligesom før, satte hans Værd som Kunstner højt.

Efter at jeg havde arbejdet fire Maaneder under hans Ledelse, vilde jeg trække mig tilbage, da jeg mente, at jeg nu havde faaet Valuta for den betalte Sum. Men han ytrede paa ny, at det behøvede vi ikke at tage saa nøje, og at det ikke var værd at afbryde Arbejdet derfor; han følte tvært imod Trang til at fortsætte vor Omgang. Jeg føjede mig efter ham, arbejdede ganske vist ikke mere i hans Bolig, men kom dog ofte til ham og hentede Raad og Oplysninger.

Atter forløb fire Maaneder, saa spurgte han mig, tvungen af Nøden, men forøvrigt let henkastet, ganske i Forbigaaende, om Moder ikke paa kort Tid kunde hjælpe ham med et lille Laan? Han nævnede omtrent en lignende Sum, som den, han en Gang havde faaet, og allerede samme Dag bragte jeg ham Pengene.

Ved Foraarstid lykkedes det ham endelig med meget Besvær at sælge et Billede, hvorved han da atter fik en Sum mellem Hænder. Hermed besluttede han at rejse til Paris, da ingen Lykke vilde blomstre for ham her, og han vel ogsaa dreves af den Tanke, at med Forandring af Opholdssted

vilde han kunne tiltvinge sig en bedre Skæbne. Thi trods det skarpsindige Instinkt, som er egent for alle Vanvittige og Ulykkelige, anede han dog langt fra, at hans virkelige Skæbne var langt værre, end hans indbildte Lidelser, og at Verden var kommen overens om at lade hans stakkels smukke Tegninger og Billeder undgælde for hans formentlige Slethed.

Jeg traf ham i Færd med at pakke sine Sager sammen og betale nogle Regninger. Han underrettede mig om sin Afrejse, der var fastsat til næste Dag og tog venligt Afsked med mig, idet han endnu tilføjede nogle hemmelighedsfulde Antydninger angaaende Rejsens Maal. Da jeg fortalte Moder om hans Bestemmelse, spurgte hun straks, om han da ikke havde sagt noget om de laante Penge?

Jeg havde ubetinget gjort Fremskridt hos Rømer; mit Herredømme over Midlerne og hele mit Syn var blevet udvidet, og det var aldeles ikke til at beregne, hvorledes det vilde være gaaet mig uden alt dette. Vi havde derfor passende kunnet lade de Penge stryge som en vel anvendt Erstatning for hans Tids-spilde, og det saa meget mere, som Rømer endnu den sidste Tid ligesom før havde hjul-

pet mig med gode Raad. Men vi troede netop i hans Glemsomhed at se et Bevis paa hine Rygters Sandhed, og vi vidste heller ikke endnu, hvor kummerligt han levede; vi antog, at han sad godt i det, thi han havde omhyggelig vidst at skjule sin Nød.

Moder stod paa, at han skulde give det laante tilbage, og var vred over, at nogen uden videre vilde tilegne sig den Smule Penge, hun havde opsparet for sin Søn. Hvad jeg havde lært, tog hun ikke i Betragtning, fordi hun holdt det for alle Menneskers Skyldighed at bibringe hendes Søn alt det gode, de vidste. Og hvad mig selv angaar, gjorde jeg ingen Indvendinger, men følte næsten snarere en lidt skadefro Glæde ved at kunne tilføje Rømer noget ubehageligt, dels fordi jeg tilsidst selv betragtede ham som en Slags Svindler, dels fordi jeg havde overtalt Moder til at laane ham Pengene, og endelig af en god Del Ufornuft og Kortsynethed.

Moder skrev en Billet til ham, men jeg følte, at hvis han var bestemt paa at ville beholde Pengene, saa vilde han ikke tage Hensyn til denne Fordring af en i hans Øjne ganske almindelig Kone, og jeg kasserede

derfor hendes Brev, tilmed da hun følte sig ængstelig ved at skrive til en hende saa fjærntstaaende, betydelig Mand. Til min store Skam maa jeg bekende, at jeg selv affattede en anden, højst diplomatisk Skrivelse. Jeg beregnede nøje hans fikse Ideer, hans Stolthed og Æresfølelse, idet jeg skrev yderst høfligt, og den beskedne Billet blev først fornærmende i det Øjeblik, han ikke tog Notits af den, men var tillige saaledes affattet, at selv om Rømer vilde le ad det hele, kunde han det dog ikke, fordi han maatte se sig gennemskuet.

Imidlertid kunde vi have sparet os alt dette, for da vi sendte den smukke Epistel hen til ham, kom Budetøjeblikkelig tilbage med Pengene. Jeg følte mig lidt beskæmmet, og vi talte nu kun alt muligt godt om ham: han var dog ikke saa slem o. s. v., o. s. v. — altsammen kun fordi han havde betalt os nogle lumpne Sølvdalere.

Jeg tror, at hvis Rømer havde indbildt sig at være en Nilhest eller et Madskab, saa vilde jeg ikke have været saa ubarmhjærtig og utaknemmelig imod ham; men da han vilde være en stor Profet, saaredes min Egenkær-

lighed og væbnede sig imod ham med Grunde, der havde Skin af at være retfærdige.

Efter en Maanedes Forløb fik jeg fra Paris følgende Brev fra Rømer:

„Min ærede unge Ven!

Da jeg antager at kunne gøre Regning paa Deres videre Deltagelse og Venskab, skylder jeg at meddele Dem, hvorledes jeg befinder mig. Jeg har dog Dem at takke for, at jeg nu endelig føler mig fuldstændig fri og sikker i min Magt og i mit Herredømme.

Ved det, at De forlangte Deres Penge tilbage (som jeg ikke havde glemt men vilde betale i et mere belejligt Øjeblik) blev De Aarsag til, at jeg nu endelig er draget ind i mine Fædres Palads og er kommen til min rette Bestemmelse. Men det kostede Anstrængelse! Jeg havde tænkt at benytte Pengene til mit første Ophold her; da De nu forlangte dem tilbage, blev der med Fradrag af Rejseomkostningerne kun en Franc tilovers, og med den forlod jeg Posthuset. Det regnede meget stærkt, og jeg anvendte derfor denne Franc til at køre til Mont piété og „sætte“ mine Kofferter dér. Kort efter saa' jeg mig nød-

saget til at sælge mine Samlinger til en Markandiser for en Spotpris, og medens jeg endelig, befriet for enhver paataget Kunstnermaske og alle Kunstapparater, løb sulten omkring paa Gaderne, uden Hus, uden Klæder og dog jublende over min Frihed, fandt nogle tro Tjenere hos mit høje Herskab mig og førte mig hjem i Triumf!

Men endnu iagttager man mig undertiden, og jeg benytter en gunstig Lejlighed til at sende Dem dette.

De er bleven mig kær, og jeg har noget godt for med Dem! - Tag foreløbigt min Tak for den gunstige Vending, De har hidkaldet! Gid al Verdens Elendighed fare i Deres Hjærte, ungdommelige Helt! Gid Sult, Miskendelse og Mistro maa skænke Dem sine Kærtegn, og gid den bitre Erfaring maa være Deres Bord- og Sengekammerat! Som tro Pager sender jeg Dem mine evige Forbandelser, hvormed jeg indtil videre hengivenst anbefaler mig,

Deres meget bevaagne Ven.

Dette i Hast, jeg er meget optaget!“

Først senere fik jeg at vide, at Rømer var endt i et fransk Galehus. Hvorledes det kom saa vidt med ham, vil efter ovenstaaende Brev være nogenlunde klart.

Jeg skjulte alt for Moder, hvem jo dog ingen Skyld kunde ramme; hun var som alle Kvinder, der, af Omsorg for deres egne, blive snæverhjærtede og hensynsløse mod alle andre. Jeg derimod, som netop paa denne Tid mente at være god og stræbsom, jeg indsaa' nu, hvilken Skarnsstreg jeg havde begaaet. Jeg løj ikke, bagtalte, bedrog eller stjal ikke, saaledes som jeg havde gjort som Barn, men jeg var utaknemmelig, uretfærdig og haardhjærtet under Skin af at staa paa den ydre Ret. Længe nok kunde jeg sige mig selv, at hin Fordring kun havde været en simpel Anmodning om Tilbagebetaling, som alle Mennesker vilde have forsøgt i mit Sted, og at hverken Moder eller jeg med Magt vilde have gjort den gjældende; længe nok kunde jeg sige, at Erfaring gør Mesteren, og at ogsaa den Slags Uret, som hyppigst og lettest begaas, bedst indses og undgaas, naar man først har prøvet det; jeg kunde trøste mig med, at Rømers hele Karakter og Skæbne selv havde fremkaldt min Handling, og at den vel ogsaa uden denne

havde faaet det Udfald, den fik; men alt dette kunde dog ikke forhindre, at jeg gjorde mig de bitreste Bebrejdelser og skammede mig over mig selv, hver Gang Rømers Skikkelse stod for mig.

Jeg kunde sagtens forbande den Verden, der anser saadanne Handlinger for kloge og rigtige (de mest retskafne Folk havde netop lykønsket os til at have faaet Pengene igen), men alligevel faldt hele Skylden tilbage paa mig selv, saa ofte jeg tænkte paa hin Epistel, som jeg uden mindste Besvær havde skrevet, omtrent som om jeg havde rystet den ud af Ærmet.

Jeg var snart atten Aar, og opdagede først nu, hvor roligt og uanfægtet jeg havde levet siden Drengesyndernes Tid, seks lange Aar! Og nu pludselig denne Misgerning! Naar jeg saa tilsidst tænkte paa, hvorledes jeg den Gang havde betragtet Rømers pludselige Tilsynekomst som en højere Styrelse, saa vidste jeg ikke, om jeg skulde le eller græde over den Tak, jeg havde ydet til Genæld. Det uhyggelige Brev vovede jeg ikke at brænde, men jeg var ogsaa bange for at gemme det; snart begravede jeg det under

gammelt Skrammel, snart trak jeg det frem og lagde det blandt mine kæreste Papirer; og endnu, saa ofte jeg finder det, forandrer jeg dets Plads, saa at det er paa en evig Vandring.

SJETTE KAPITEL.

LIVET OG DETS LIDELSER.

Denne Ydmygelse traf mig saa meget føleligere, som jeg hele Vintren over, for at kunne præsentere mig god og ren i Annas Drømme og Anelser, havde antaget et helt puritansk Væsen og ikke alene omhyggeligt vogtet paa min ydre Holdning men ogsaa paa mine Tanker, idet jeg gjorde mig Umage for at være akurat som et klart Glas, man hvert Øjeblik kan se igennem. Hvor meget Lapseri og Selvbehag der var forbunden hermed, blev mig først klart nu ved denne voldsomme Afbrydelse, og mine Selvbeprejdelse blev kun end mere forbitrede ved denne Følelse af Daarskab og Forfængelighed.

Anna havde i Løbet af Vintren strængt maattet holde sig inde og blev nu sengeliggende ved Foraarets Komme. Den stakkels

Skolelærer kørte ind til Byen for at hente Moder; han græd, da han traadte ind i Stuen. Saa lukkede vi vort Hus af og kørte med ham tilbage ud paa Landet, hvor Moder blev modtaget og æret som et halvt Vidunder.

Hun opsøgte imidlertid ingen af de Steder, der vare hende dyrebare, lige saa lidt som sine gamle Venner, men skyndte sig blot med at indrette sig hos det syge Barn; først lidt efter lidt benyttede hun de belejlige Øjeblikke, og det varede Maaneder, inden hun havde set alle Ungdomsvennerne, endskøndt de fleste af dem boede i Nærheden.

Jeg opholdt mig hos Onkels og gik hver Dag over til den lille Sø. Om Natten, og Morgen og Aften, led Anna mest; Dagen over sov hun, eller laa smilende i Sengen, og jeg sad ved Siden af, uden rigtig at vide, hvad jeg skulde sige.

Lige overfor de svære Lidelser og Sorgen, som dunkelt lod os ane Fremtiden, maatte vort Forhold ud ad til træde tilbage.

Naar jeg ofte sad et helt Kvarter ganske alene hos hende, holdt jeg hendes Haand i min, og hun saa' snart alvorlig, snart smilende paa mig uden at tale, eller i det højeste kun for at bede mig om et Glas Vand eller en anden

lignende Ting. Undertiden lod hun ogsaa sine Æsker og smaa Skatte bringe hen paa Sengen, pakkede det alt sammen ud, indtil hun var træt, og lod saa mig pakke det ind igen. Dette opfyldte os med en stille Lykke, og naar jeg derefter gik fra hende, kunde jeg ikke begribe, hvorfor jeg skulde gaa, og hvorledes jeg kunde lade Anna blive tilbage og vente paa, at de smertefulde Lidelser skulde indfinde sig.

Foraaret stod nu i hele sin Pragt, men det stakkels Barn kunde kun med Møje og meget sjældent bringes hen til Vinduet. Vi fyldte derfor Dagligstuen, hvor hendes hvide Seng stod, med Blomster og lavede uden for Vinduet et bredt Stillads, hvorpaa vi anbragte store Urtepotter, som skulde forestille en Have. Naar hun saa paa solrige Eftermiddage havde en rolig Time, og vi lukkede Vinduet op for den varme Majsol, og den lille sølvglinsende Sø skinnede ind imellem Roser og Nerier, medens Anna laa der i sin hvide Sygedragt, saa det formeligt ud, som om man her holdt en lille stille Sørge-Kultus for Døden.

Ofte blev Anna i disse Timer helt livlig og forholdsmæssig talende; da satte vi os rundt omkring Sengen og førte en gemytlig Passiar

om Personer og Begivenheder, snart af alvorlig, snart af munter Natur, og paa denne Maade blev hun stadig holdt vidende om, hvad der forefaldt indenfor vor lille Verden.

En Dag, da Moder var gaaet ned til Landsbyen, faldt Samtalen paa mig selv, og baade Skolelæreren og Anna syntes med saa megen velvillig Interesse at holde fast ved denne Genstand, at jeg følte mig yderst smigret og i glad Taknemmelighed kom dem i Møde med den største Oprigtighed. Jeg benyttede Anledningen til at fortælle hele mit Forhold til den ulykkelige Rømer, som jeg siden hint Brev aldrig havde omtalt til nogen, og jeg brød ud i de hæftigste Klager over hvad der var sket og over min egen Opførsel. Skolelæreren forstod mig imidlertid ikke rigtigt; han vilde berolige mig og mente, at Sagen dog ikke var saa slem; hvad jeg her havde fejlet, skulde kun faa mig til at betænke, at vi alle vare Syndere og trængte til Forløserens Barmhjærtighed. Men Ordet Synder var mig en Gang for alle imod, og ikke mindre var Ordet Barmhjærtighed; jeg vilde tvært imod helt ubarmhjærtigt udkæmpe Sagen med mig selv og idømme mig Straf efter god verdslig Manér og aldeles ikke efter nogen gejstlig.

Anna, som hidtil havde forholdt sig tavs, fik nu, ophidset ved min Fortælling og min Hæftighed et voldsomt Anfald af sine krampeagtige Lidelser, saa at jeg for første Gang saa' det stakkels, sarte Væsen i al sin hjælpeløse Elendighed. Angstens og Lidelsens store, tunge Taarer rullede ned over hendes hvide Kinder, uden at hun kunde standse dem. Hun var snart saa aldeles overvældet af sine Smerter, at der ikke blev Tale om at tage Hensyn eller staa imod, og kun nu og da rettede hun et kort, forvildet Blik paa mig som fra et ukendt Smertens Rige; men samtidig syntes hun at pines af en blufærdig Skamfølelse over at skulle lide saa uendeligt i min Nærværelse, og jeg maa tilstaa, at min Forlegenhed ved at staa her, sund og drøj og plump overfor dette hellige Martyrleje, var næsten lige saa stor som min Medlidenhed. Overbevist om, at jeg i det mindste derved kunde skaffe hende en Smule Lindring, forlod jeg hende i hendes Faders Arme og ilede forskrækket og beskæmmet afsted for at hente Moder.

Efter at hun og en af Kusinerne havde begivet sig paa Vej, for at pleje det syge Barn, blev jeg den øvrige Del af Dagen i

Onkels Hus, hvor jeg gjorde mig bitre Bebrejdelser over min Kejtethed og Klodsethed. Ikke alene min Uret mod Rømer, men ogsaa den Bekendelse, jeg i Dag havde aflagt, og dens Følger kastede et hæsligt Skær over mig, og jeg følte mig hensat i en af disse fortvivlede Stemninger, hvor en Tvivl opstiger i En, om man virkelig er et godt, for Lykken bestemt Menneske, og hvor det synes En, som om det ikke blot er en Skavank i Hjærtet og Karakteren, men ogsaa en Skavank i Hjærnen, et Slag af Skæbnen, der klæber ved En, og gør En endnu mere ulykkelig end den aabenbare Nederdrægtighed. Jeg kunde ikke falde i Søvn for en Trang til at udøse mit Hjærte; thi en stadig Tavshed saa vel som en mislykket Oprigtighed, bevirker at man tilsidst ligefrem bliver uhyggelig til Mode. Efter Midnat stod jeg op, klædte mig paa og listede mig ud af Huset, for at opsøge Judith. Uden at blive set, naaede jeg gennem Haver og Hækker til Judiths Hus, hvor jeg fandt alt lukket og slukket. Tvivlraadig stod jeg dér nogen Tid, men klatrede tilsidst op ad Espalieret og bankede sagte paa Vinduet; jeg følte unægtelig en vis Sky for at skræmme den kloge, smukke Judith op af Nattens hemmelighedsfulde Skød.

Hun kendte straks paa Lyden, at det maatte være mig, stod op, klædte sig let paa og lukkede mig ind gennem Vinduet. Saa tændte hun Lys, meget forsigtigt, da hun aabenbart troede, at jeg vilde vove mig til lidt Kæleri. Men hun blev meget forbavset, da jeg begyndte at fortælle: først den voldsomme Forstyrrelse, jeg i Dag havde afstedkommet i den stille Sygestue, og derpaa den ulykkelige Historie med Rømer, som hun fik fra Ende til anden.

Da jeg havde beskrevet hende mit kunstfærdige Rykkerbrev og det derpaa følgende Brev fra Paris, af hvis Indhold vi omtrent kunde slutte os til Rømers Skæbne, kun at vi troede ham i Fængsel i Stedet for i et Galehus, udbrød Judith: „Men det er jo afskyeligt! Skammer Du Dig da ikke, Din Hvalp?“

Og medens hun hæftigt gik op og ned, udmalede hun ret detailleret, hvorledes Rømer maaske vilde være kommet sig, hvis man ikke havde berøvet ham Subsistensmidlerne til den første Tid i Paris; hvorledes da Opholdelsesdriften vistnok, ja ganske bestemt, for en Tid vilde have tvunget ham til at bære sig fornuftigt ad, og maaske en eller anden gunstig Vending derved var indtraadt for ham.

„Havde jeg blot kunnet pleje den Ulykkelige,“ raabte hun; „jeg er vis paa, jeg havde helbredet ham! Jeg skulde have lét ham ud, og kælet for ham, indtil han var bleven klog!“

Saa stod hun stille, saa' fast paa mig og sagde: „Véd Du vel, at Du allerede har et Menneskes Liv paa Din grønne Samvittighed?“

Denne Tanke var endnu slet ikke faldet mig ind, og jeg sagde forknyt: „Saa slemt er det vel heller ikke? I værste Fald er det en ulykkelig Hændelse, som jeg aldrig kunde drømme om, at jeg skulde foraarsage!“

„Ja,“ svarede hun stilfærdigt: „Havde det endda været et ligefremt Rykkerbrev, selv et grovt, Du havde sendt ham! Men ved Din forbandede Høflighed har Du saa at sige sat ham Kniven paa Struben, hvilket forresten passer godt ind i en Tid, hvor man slaaer hinanden ihjel med Ord og Breve! Aa, den stakkels Mand! han var saa flittig og gjorde sig saa megen Umage for at komme ud af Klemmen. Og ikke saa snart tjener han en Smule Penge, saa tager man dem fra ham! Det er dog naturligt at man anvender Lønnen for sit Arbejde paa at føde og klæde sig; men straks hedder det: giv først tilbage, hvad Du har laant, og sult saa ihjel!“

Vi sade begge en Stund tavse og alvorlige, saa sagde jeg: „Det hjælper ikke, sket Gerning staar ikke til at ændre. Historien skal tjene mig til Advarsel, men jeg kan ikke evigt slæbe omkring med den, og da jeg indser og fortryder min Uret, saa maa Du endelig tilgive mig og fortælle mig, at jeg ikke i Dine Øjne ser ond og afskyelig ud!“

Jeg mærkede nemlig først nu, at jeg var kommen, fordi jeg følte Trang til at meddele mig og igennem en fremmed Mund faa Tilgivelse eller i det mindste noget borttaget af det, der trykkede mig, — selv om det nu ikke var en Tilgivelse i Skolelærerens kristelige Forstand, jeg søgte. Men Judith svarede: Det bliver der intet af! Din onde Samvittighed skal være Dig et ganske sundt Brød, som Du hele Dit Liv igennem skal gnave paa, uden at jeg vil smøre Tilgivelsens Smør derpaa! Det sidste kunde jeg ikke engang; thi hvad der ikke er til at ændre, bør man ikke derfor glemme, synes jeg da; jeg har i hvert Fald tilstrækkeligt erfaret det! — Forøvrigt føler jeg desværre ikke, at Du paa nogen Maade er bleven mig ubehagelig; hvad skulde man ogsaa leve for, hvis man ikke holdt af Menneskene, saaledes som de ere?“

Denne mærkelige Ytring i Judiths Mund slog mig og gav mig noget at gruble over, men jo længere jeg spekulerede, desto sikrere blev jeg paa, at Judith havde truffet det rette, og jeg kom tilsidst til den bestemte Erkendelse, at jeg aldrig mere vilde glemme Bevidstheden om den begaaede Uret, men bære den med mig i hele sin Friskhed, og kun deri se den eneste Mulighed til en Forsoning.

Mærkeligt nok: Menneskene begaa store Dumheder, og mene altid overfor disse, at de aldrig kunne glemme dem; de slaa sig for Panden saa ofte de tænke derpaa, og lægge slet intet Skjul paa dette, som om de dermed vilde vise, at de nu vare blevne klogere. Men en begaaet Uret lade de, som om de efterhaanden kunne glemme; medens det dog i Virkeligheden ikke er saaledes — alene af den Grund, at Uret er nær beslægtet med Dumhed og ganske af samme Natur.

Ja, tænkte jeg, lige saa utilgivelige mine Dumheder ere, lige saa utilgivelig vil ogsaa min Uret være! Hvad jeg har forbrudt mod Rømer, vil jeg fra nu af aldrig mere glemme, og hvis jeg er udødelig, tager jeg det med over i Udødeligheden; thi det hører til min Person, til min Historie og til mit Væsen,

ellers vilde det aldrig være sket. Min eneste Bestræbelse skal nu være, at gøre saa meget godt, at min Tilværelse bliver udholdelig for mig!“

Jeg sprang op og forkyndte Judith dette Resultat af hendes simple Ord; thi det forekom mig at være en yderst vigtig Begivenhed, at jeg saaledes for bestandig gav Afkald paa at glemme en slet Handling. Men Judith trak mig ned igen og sagde ind i Øret paa mig: „Ja, saaledes skal det være. Du er nu voksen og har ved denne Historie allerede mistet Din moralske Svenddom! Se nu vel til, at det ikke bliver ved at gaa saaledes, Du dumme Dreng!“ Det løjerlige Udtryk, hun brugte, fremstillede mig Sagen i et nyt, og jeg kan sige, komisk tydeligt Lys; jeg blev rasende ærgerlig og skældte mig selv ud for en rigtig Æsel, en Dromedar, en Dumrian, der saaledes blindt hen lod sig overrumple. Judith lo og sagde: „Ja tænk kun lidt derpaa. Naar man tror at være allerklogest, saa er man aller mest nær ved at være en Æsel!“ — Du behøver ikke at le! sagde jeg ærgerlig; „jeg har lige just nu, da jeg kom, begaaet noget stygt imod Dig. Jeg tænkte, at Du maaske havde en fremmed Mand hos Dig!“

Hun gav mig straks et Ørefigen; men som det syntes mere for Spøg end af Vrede: „Du er en rigtig uforskammet Knægt; og Du bilder Dig nok ind, at Du bare behøver at tilstaa alle Dine Skarnstreger, for at faa min Tilgivelse! Ganske vist er det kun de sneverhjærtede og tilknappe Mennesker, som aldrig tilstaa noget, men de andre gjøre heller ikke dermed alting godt! Til Straf forlader Du nu straks Helligdommen her og ser, at Du kommer hjem! I Morgen Nat kan Du faa Lov at vise Dig igen!“

Saa ofte det nu lod sig gøre, begav jeg mig til hende om Natten. Dagen tilbragte hun for det meste alene, medens jeg foretog mine lange Strejfture, for at tegne, eller ogsaa ganske stille og sømmeligt opholdt mig i Skolelærerens Hus, som for at gøre Pønitense i Lidelsens Hjem.

Vi havde fuldt op at tale om i disse Nætter og sade ofte timevis ved aabent Vindu, medens Nathimlens Glans laa over den tavse Verden; eller ogsaa lukkede vi baade Vinduer og Skodder og satte os hen ved Bordet og læste sammen. Jeg havde i Efteraaret paa hendes Ønske ladet en Bog blive tilbage hos hende, en tysk Oversættelse af den ra-

sende Roland, som jeg selv endnu ikke kendte nærmere til. Judith havde derimod i Løbet af Vintren ofte læst i den og lovpriste den som den dejligste Bog i Verden.

Hun tvivlede nu ikke længere om, at Anna snart vilde dø, og hun sagde mig det ganske ligefremt, til Trods for, at jeg ikke vilde tro det. Over dette Thema, og over hvad jeg fortalte fra Sygelejet, bleve vi begge, hver paa sin Maade triste og tankefulde; men naar vi saa læste i Ariost, glemte vi alle Sorger og ligesom dukkede ned i en ny frisk og straalende Verden.

Judith havde først taget Bogen paa ren folkelig Vis i dens Egenskab af noget trykt, slet og ret som den var, som en Fortælling, over hvis Tilblivelse, eller over hvis Betydning hun ikke grundede. Men da vi nu læste den sammen, spurgte hun efter mangt og meget, og jeg maatte, saa godt jeg kunde, give hende et Begreb om, hvorledes et saadant Værk opstod og hvad det betød, hvad Digteren vilde, og hvilke bevidste Hensigter han havde, og jeg fortalte alt, hvad jeg vidste om Ariost. Nu blev hun først rigtig fornøjet og sagde, at den Digter var en klog Mand, og hun læste Sangene med dobbelt Lyst, fordi hun vidste,

at der til Grund for disse vekslende, muntre og dybsindige Historier laa en klar Hensigt, en Villen og Virken, en Formen, en Indsigt og en Viden, som i al sin Nyhed straaede hende i Møde som en Stjerne i den mørke Nat.

Naar disse skønne lysende Skikkelser rastløs droge forbi os, fra Skuffelse til Skuffelse lidenskabelig jagende efter hinanden, gribende den ene efter den anden, for atter at gøre Plads for en tredje, eller naar de, straffede for deres Lidenskab og sørgmodige hvilede ud i et kort Øjeblik, eller snarere som det syntes, hvilede sig endnu dybere ned i denne Lidenskab ved blanke Floder og under fortryllede Træer, saa udbrød Judith: „Aa, hvad det dog er for en klog Mand! Ja saaledes gaar det til; saaledes er Menneskene og deres Liv, saaledes er vi selv, vi Narre!“

Hvad mig selv angaar, saa troede jeg mig næsten gjort til Genstand for en poetisk Fiktion, naar jeg saa' mig ved Siden af denne Kvinde, der ligesom hine Æventyrskikkelser syntes at staa stille paa den fuldt udviklede Kraft og Skønheds Trin og være skabt til uophørlig at vække de vandrende Ridderes og Heltens Lidenskab.

Enhver Linje i hele hendes Skikkelse havde et bestemt sejrrigt Præg, og Folderne i hendes simple Dragt laa altid saa statelige og elegante, saa at man godt kunde tænke sig gyldne Spange, ja endog skinnende Vaabenstykker under dem.

Men hændte det saa, at Digteren i sit yppige Værk berøvede sine Kvindeskikkelser baade Smykker og Klædningsstykker og bragte deres blottede Skønhed i virkelig Fare eller i en dristig forførende Stilling, medens jeg kun ved den tyndeste Traad saa' mig skilt fra den mest blomstrende Virkelighed, da forekom det mig først ret, som om jeg var en taabelig Æventyrhelt, en overgiven Digtets Legetøj:

Ikke alene en platonisk Pligt og Trokabsfølelse overfor det sarte Væsen, som laa' der paa sit Smertensleje omgivet af fromme Menneskers kristelige Bønner, men ogsaa slet og ret Frygten for at blive forraadt gennem Annas sygelige Drømme, lagde et Baand paa mine Sanser, medens Judith holdtes tilbage af Hensyn til Anna og til mig og af en vis Trang til endnu en lille Smule at leve med og føle sig delagtig i Ungdommens fine platoniske Kærlighedsliv. Mangen Gang bevægede vi uvilkaarligt vore Hænder hen imod hinandens

Skulder eller Hofte for at lægge sig der omkring, men paa Halvvejen standsede de, famlede i Luften og sluttede med et spagfærdigt Strøg hen over Kinden, saa at vi højst komisk mindede om to Kattekillinger, der elektrisk sitrende og ubestemt lange ud med Poterne efter hinanden, og ikke ret vide, om de skulle falde hinanden om Halsen eller fare hinanden i Øjnene.

SYVENDE KAPITEL.

ANNAS DØD OG BEGRAVELSE.

Til disse Dage og Nætters fuldstændig forskellige Ophidselser kom i Løbet af Sommeren endnu nogle Begivenheder i det landlige Familjeliv, der trods deres Simpelhed dog mindede En om Livets uhyre Vekslen og dets uophørlige Fremadskriden.

Den unge Møllers Husholdning kunde ikke længere vente paa Bruden, og man fejrede i tre Dage et Bryllup, hvor de faa Levninger af Købstadsskikke, som den unge Kone bragte med fra sit Hjem, ynkeligt maatte ligge under for den landlige Pomp og Pragt. Violinerne tav ikke i de tre Dage; selv gik jeg flere Gange derhen og traf Judith i Festdragt blandt Mængden; af og til dansede vi sammen, beskedent, som om vi ikke kendte hinanden, endskøndt vi i disse larmende Nætter havde

tilstrækkelig Lejlighed til ubemærket at være sammen.

Næppe var Brylluppet forbi, saa blev Tante, som endnu ikke havde naaet de halvtres, syg og døde i Løbet af tre Uger.

Hun var en kraftig Kone, hvorfor Døds-kampen blev des haardere, og hun vilde nødtødt dø. Hun led med Heftighed og Uro, og først de to sidste Dage fandt hun sig i Skæbningen; af den Forfærdelse, der nu udbredte sig over hele Huset, kunde man først ret se, hvad hun havde været for alle. Men ligesom Pladsen efter den tapre Soldat, der synker om paa Ærens Mark, hurtig udfyldes, mens Kampen fortsættes, saaledes viste ogsaa denne dygtige Kvindes Liv og Død sig at være af skønneste Art derved, at Rækkerne uden videre Lamentationen hurtigt sluttede sig sammen igen. Børnene delte Arbejdet og Pligterne mellem sig og gemte den sorgfulde Grublen til Hviledagene, paa hvilke man ligesom synes at se Livets Mærkepæle rage højere i Vejret. Kun Onkel brød i Begyndelsen ud i højroastede Klager; men han sammenfattede snart disse i Udtrykket „min salig Kone“, som han nu brugte ved enhver Lejlighed. Ved Ligbegængelsen saa' jeg Judith mellem de fremmede

Kvinder, hun bar en sort købstadsagtig Dragt, som var knappet til højt op under Hagen; hun saa' ydmygt ned for sig, men hendes Holdning var rank.

Saaledes var Onkels Hus i kort Tid blevet forandret og alting paa Grund af de forskellige Begivenheder blevet alvorligere og ældre.

Fra sin Sygesengs triste Tilskuerplads havde den stakkels Anna været Vidne til disse Forandringer, men mere end blot yderligt skilt fra dem. I lang Tid havde hendes Tilstand holdt sig paa samme Punkt, og alle haabede, at hun maaske dog kunde komme sig igen. Men da man saa mindst tænkte derpaa, kom Skolelæreren en Høstmorgen sort klædt over til Onkel, der endnu selv gik i Sorg, og fortalte, at hun var død.

Et Øjeblik efter var ikke alene Huset, men ogsaa den nærliggende Mølle opfyldt af Klager, og de Forbigaaende bragte det sørgelige Budskab videre omkring i Landsbyen. Man havde omtrent et helt Aar tænkt sig Muligheden af Annas Død, og det saa' ud, som om man rigtig havde samlet sammen til en hel Fest af Klager og Jamren; thi dette yndige, uskyldige og elskelige Væsen var mere

egnet til at vække almindelig Sorg end Ens egne Tab.

Jeg holdt mig ganske stille i Baggrunden; selv om jeg ved glædelige Optrin blev højrøstet og uvilkaarlig spillede en fremtrædende Rolle, saa kunde jeg slet ikke gøre mig gældende, hvor det gik sørgeligt til, men udsatte mig altid for at blive anset for kold og haard, og dette saa meget mere, som bestandig kun de Sorger, der stamme fra Uret og Brøde, og Menneskets indre Lidelser, men aldrig den umiddelbare Ulykke eller Døden kunde formaa at aflokke mig Taarer.

Nu var jeg forbavset over dette Dødsfald i saa ung en Alder og endnu mere over, at det stakkels Barn var min Elskede. Jeg henskank i dybe Tanker uden at føle nogen voldsom Smerte eller Rædsel, men dog opfyldt af Begivenheden i hver en Fiber.

Ikke engang Tanken om Judith voldte mig Uro. Efter at Skolelæreren havde truffet sine Anordninger, blev jeg endelig kaldt frem af mit Skjul derved, at han spurgte, om jeg vilde gaa med ham og bo nogen Tid hos ham.

Vi begave os da paa Vejen, og de andre Slægtninge, særlig de Døtre, som endnu vare hjemme, lovede at komme hurtigt bagefter.

Paa Turen sammenfattede han sin Sorg i Ord, idet han endnu en Gang beskrev Nattens Forløb og Døden, der først var indtraadt henad Morgenen. Jeg hørte opmærksomt og tavst paa det altsammen; Natten havde været fuld af Angst og Lidelser, men Døden selv blid og næsten umærkelig.

Moder og den gamle Kathrine havde allerede pyntet Annas Lig og lagt det i hendes lille Værelse — efter Faderens Ønske — paa det smukke Blomstertæppe, hun en Gang selv havde broderet til ham, og som man nu havde bredt over den smalle Seng; og efter at det havde ydet denne Tjeneste, vilde den gode Mand altid have det hos sig, saa længe han levede.

Ovenover hende paa Væggen havde Kathrine, som nu var helt graahaaret og jamrede hæftigt og oprigtigt, hængt det Billede, jeg den Gang havde malet af Anna, og lige overfor det hang endnu Hedningestuen, saaledes som jeg for mange Aar siden havde malet den paa den hvide Væg. Begge Fløjdøre i Annas Skab stode aabne, saa man kunde se hendes smaa Skatte, hvad der gav det stille Ligkammer et velgørende Skær af Liv. Skolelæreren sluttede sig ogsaa straks til de to

Kvinder, der stode foran Skabet, og hjalp dem med at udsøge og besé de smukkeste og mindeværdigste af de Ting, som den Afdøde allerede fra sin Barndom havde samlet.

Dette var ham en velgørende Adspredelse, som dog imidlertid ikke kunde drage ham bort fra Grunden til hans Sorg.

Ja, enkelte Sager hentede han endog frem af sine Gemmer, som f. Eks. en Pakke Breve, som det kære Barn havde skrevet til ham fra Pensionatet, disse lagde han tilligemed Svarene, som han nu fandt i Skabet, paa hendes lille Bord, sammen med en Del andre Sager: Yndlingsbøger, paabegyndte og færdige Arbejder, nogle Smykker og hin Sølv-Brudekrone.

Noget af det blev endog lagt ved Siden af hende paa Tæppet, saa at disse jævne Folk ubevidst og imod sædvanlig Skik og Brug øvede en Ceremoni, som Oldtidens Folk havde udført. Og de talte saaledes med hinanden, som om den Døde stadig kunde høre det, og ingen af dem vilde gærne forlade Værelset.

Under alt dette blev jeg rolig ved Liget og stirrede ufravendt paa det; men jeg kan ikke sige, at jeg ved denne umiddelbare Beskuen af Døden følte mig klogere paa denne Gaade, ej heller mere bevæget end før.

Anna laa der, ikke stort anderledes, end som jeg sidst havde set hende, kun vare Øjnene lukkede, og det hvide blege Ansigt saa' ud, som om det endnu hvert Øjeblik kunde farves af en fin Rødme. Hendes Haar skinnede friskt og gyldent, og de hvide Hænder laa foldede om en hvid Rose paa den hvide Dragt. Alt dette saa' jeg og følte næsten en Slags lykkelig Stolthed over at befinde mig i saa sørgelig en Stilling og at se en saa poetisk smuk, død Ungdomselsket for mig.

Moder og Skolelæreren syntes stiltiende at tilstaa mig en vis Ret overfor den Døde; thi da man aftalte, at der skulde vaages ved Liget, blev jeg valgt til at have første Vagt, for at de andre — udmattede som de vare — kunde trække sig tilbage og komme lidt til Kræfter igen.

Jeg blev imidlertid ikke længe alene med Anna, thi snart kom Kusinerne fra Landsbyen og efter dem en Mængde andre Koner og Piger, for hvem en saa rørende Begivenhed og et saa smukt Lig var tilstrækkelig Grund til at lade selv det mest paatrængende Arbejde ligge og ile med at yde denne sidste ærbødige Tjeneste.

Værelset fyldtes med Kvinder, som i Be-

gyndelsen førte en alvorlig hviskende Underholdning; men efterhaanden gik denne over til at blive en almindelig Passiar. De stode tæt sammentrængte rundt omkring den tavse Anna, de yngre med Hænderne ærbart foldede, de ældre med korslagte Arme. Døren til Værelset stod aaben for de Ud- og Indpasserende, og jeg benyttede Lejligheden til at smutte ud for at drive lidt om i det Frie, hvor jeg fandt Vejen, der førte til Landsbyen usædvanlig befærdet.

Først efter Midnat kom atter min Tur til at holde Vagt hos den Døde, hvad vi nu en Gang, besynderligt nok, havde indrettet.

Jeg forblev indtil Morgen i Værelset; men lige saa hurtigt som Timerne fo're mig forbi, næsten som et Øjeblik, lige saa lidt er det mig muligt at sige, hvad jeg egentlig tænkte og følte. Der var saa stille, at jeg gennem Stilheden syntes at høre Evighedens Susen; den blege, døde Pige laa der hele Tiden saa ubevægelig, saa ubevægelig, medens de brogede Blomster i Tæppet syntes at vokse i det svage Lysskær. Saa stod Morgenstjærnen op og spejlede sig i Søen; til Ære for den slukkede jeg Lampen, for at den alene kunde være Annas Dødsfakkel, og satte mig hen i en Krog i Mørket,

hvorfra jeg saa' det blive lyst i Stuen lidt efter lidt.

Med Dæmringen, som gik over i den re- neste gyldne Morgenrøde, syntes et virksomt Liv at begynde at røre sig om den stille Døde, indtil hun endelig tilsidst laa der helt tydelig i den klare Dag. Jeg havde rejst mig og stod foran Sengen, og da jeg saa' hendes Ansigtstræk blive klare, nævnede jeg hendes Navn, men kun tonløst som et Aandepust; det vedblev at være dødsstille og nølende berørte jeg hendes Haand, men trak mig forfærdet tilbage, som om jeg havde rørt ved glødende Jærn, saa iskold var Haanden.

Idet den frastødende kolde Fornemmelse gennemrislede hele mit Legeme, fandt jeg nu ogsaa pludselig, at Ligets Ansigt saa' saa sjælløst og fremmed ud, at de næsten forfærdede Ord undslap mig: „Hvad har jeg med Dig at gøre?“ I samme Øjeblik tonede Orglet inde fra Salen, mildt og dog saa kraftigt, ofte sitrende i smertelig Bæven, men saa atter samlende sig i fuld harmonisk Styrke; det var Annas Fader, der i den tidlige Morgenstund søgte at dulme sin Sorg ved at spille denne Melodi, en gammel Salme til Udødelighedens Pris. Jeg lyttede efter Musiken, der betvang

min fysiske Angst, og dens mystiske Toner aabnede den udødelige Aandeverden, som jeg nu ved denne nye Forening med den Hensøvede end yderligere troede at tilhøre. Atter hændte der mig noget betydningsfuldt og alvorligt.

Men samtidig blev Opholdet i Ligstuen mig uudholdeligt, og jeg var glad ved at komme ud i det levende Grønne med mine Tanker om Udødeligheden.

Den Dag kom der fra Landsbyen en Snedkersvend for at lave Kisten. Skolelæreren havde allerede for flere Aar siden egenhændig fældet et slankt Grantræ og bestemt det til sin Kiste. Savet i Brædder laa det bag ved Huset, beskyttet af det fremspringende Tag og havde længe tjent til Bænk; dér plejede Skolelæreren at sidde og læse og hans Datter som Barn at lege.

Det viste sig nu, at den øverste, tyndere Del af Træet var tilstrækkelig til Annas smalle Kiste, saa at der kunde blive nok tilbage til Faderens; de vel tørrede Brædder bleve nu savede itu ét for ét. Men Skolelæreren holdt ikke ud at være længe til Stede ved dette Arbejde, og selv Kvinderne i Huset græd ved at høre Lyden af Saven. Saa tog Snedkeren og

jeg Brædderne og Værktøjet, bar det ned i den lille Baad og sejlede hen til et ensomt Sted ved Strandbredden, dér hvor den lille Flod kommer frem gennem Skoven og løber ud i Søen. Af unge Bøgetræer er her dannet en lys Hal; Snedkeren tog nogle af Brædderne, skruede dem fast i Stammerne og lavede saaledes en Høvlebænk, hvorover Bøgenes tætte lyse Kroner hvælvende sig. Først maatte Kistens Bund føjes sammen og limes. Af de første Høvlspaner og nogle Riskviste tændte jeg et Baal, satte Limpotten over og dryppede med Haanden Vand fra Bækken i den, medens Snedkeren savede og høvlede af alle Kræfter. Og alt som de krummede Spaner blandede sig med det faldende Løv, og Brædderne glattedes, gjorde jeg nærmere Bekendtskab med min Kammerat. Det var en ung Nordtysker helt oppe fra Østersøen, stor og rank med dristige, fint skaarne Ansigtstræk, lyseblaa, fyrige Øjne og et svært gyldent Haar, som man altid troede at se strøget tilbage fra den fri Pande og bundet sammen til en Pisk bag paa Hovedet, saa oldgermanisk saa' han ud.

Hans Bevægelser ved Arbejdet vare elegante, og dertil havde han dog noget barnligt i sit Væsen. Vi bleve snart fortrolige; han

fortalte mig om sit Hjem, om de gamle Byer i Norden, om Havet og den mægtige Hansastat, og vel underrettet fortalte han om Fortiden, om hine Kysters Sæder og Skikke. Jeg saa' disse Byers lange, haardnakkede Kampe mod Sørøverne, Vitaliebrødrene, og hvorledes Hamborgerne kappede Hovedet af Claus Stürzenbecher og hans Kammerater; jeg saa' ogsaa, hvorledes den yngste Raadsherre den første Maj, ledsaget af et glimrende, vaabenklædt, ungdommeligt Følge drog ud gennem Stralsunds Porte og ude i den herlige Bøgeskov blev kronet til Majgreve med en Krone af grønt Løv, og hvorledes han senere om Aftenen dansede med den smukke Majgrevinde.

Han beskrev ogsaa de nordiske Bønders Dragter og Boliger, ligefra Folkene fra Bagpommern til de tapre Frisere, hos hvem man endnu fandt Spor af den mandige Frihedsaand; jeg saa' deres Bryllupper og Ligbegængelser, indtil han tilsidst begyndte at tale om den tyske Nations Frihed og om, at nu burde snart den prægtige Republik indføres. Imidlertid skar jeg efter hans Anvisning en Del Trænagler til, men selv gjorde han allerede med en Dobbelthøvl de sidste Strøg langs Brædderne; fine Spaaner dryssede ned som tynde, glinsende

Silkebaand med en klar syngende Tone, der lød som en sælsom Sang under Træerne. Og paa alt dette skinnede Efteraarssolen varmt og smilende, den spillede frit paa Vandet og tabte sig i Skovtykningens blaa Taage lidt fra det Sted, hvor vi stod. Nu føjede vi de hvide, glatte Brædder sammen, Hammerslagene genløde i Skoven, Fuglene fløj forskrækkede op og strejfede Vandspejlet, og snart stod Kisten i al sin Simpelhed færdig foran os, slank og retlinet, med smukt hvælvet Laag. Med faa Tag høvlede Snedkeren en smal sirlig Fordybning langs Kanterne, og jeg saa' forbavset, hvorledes Linjerne ligesom legende trykkede sig ind i det bløde Træ. Saa tog han to Stykker Pimpsten og gned dem mod hinanden hen over Kisten, saa det hvide Pulver dryssede ned over den; jeg kunde ikke lade være at le, da jeg saa' ham saa flinkt haandtere Stykkerne og banke dem mod hinanden, ligesom jeg havde set Moder gøre, naar hun rev to Stykker Sukker over en Kage. Da han saa tilsidst gned hele Kisten af med Stenen, blev den saa hvid som Sne, og kun det fineste Skær af Grantræ skinnede endnu igennem, rødligt som en Æbleblomst. Den saa' paa denne Maade langt smukkere og ædlere ud,

end hvis den havde været malet eller forgyldt, ja beslaaet med Metal. Oppe ved Hovedet havde Snedkeren i Følge Skik og Brug anbragt en Aabning med en Skyder, saa at man kunde se Ansigtet, indtil Kisten var sænket i Jorden; der var nu kun tilbage at skaffe en Glasskive, som vi havde glemt at tage med, og jeg roede hjem for at hente en.

Jeg huskede, at der paa et Skab laa en gammel Ramme, hvori Billedet længe havde manglet, jeg tog Glasset, lagde det forsigtigt i Baaden og roede tilbage. Min Kammerat var gaaet lidt omkring i Skoven, for at søge Hasselnødder, imidlertid prøvede jeg Pladen, og da jeg fandt, at den passede ind i Aabningen, dyppede jeg den — støvet og smudsig som den var — ned i den klare Strøm og vaskede den omhyggeligt uden at støde den mod Stenene. Som jeg nu holdt den op foran mig imod Solen for at lade Vandet løbe af, saa' jeg igennem det skinnende Glas det skønneste Vidundersyn, jeg nogensinde har set.

Jeg saa' nemlig tre musicerende Englebørn; den mellemste holdt et Nodeblad, mens begge de andre spillede paa gammeldags Violiner, og alle tre rettede deres straalende Blik andagtsfuldt mod oven. Synet var saa luftigt

og fint gennemsigtigt, at jeg ikke vidste, om det svævede i Solstraalerne, Glasset eller i min egen Fantasi. Naar jeg bevægede Glasset, forsvandt Englene øjeblikkeligt, indtil de pludselig ved en anden Vending atter bleve synlige. Senere har jeg faaet at vide, at naar Kobberstik eller Tegninger i mange Aar sidde urørt bag et Glas, meddele de sig i alle disse Aars mørke Nætter til Glasset, hvor de da ligesom efterlade deres Spejlbillede.

Noget saadant foresvævede mig ogsaa, da jeg saa' den stregede Manér, som findes paa gamle Kobberstik, og genkendte Figurene som Engle i den Van Eyckske Stil. Nogen Skrift var ikke til at opdage, og Billedet har saaledes maaske været et sjældent Prøvetryk. Men nu betragtede jeg den kostbare Glasskive som den herligste Gave, jeg kunde lægge med i Kisten, og jeg gjorde den selv fast til Laaget uden at fortælle nogen min Hemmelighed. Tyskeren kom nu atter til; vi udsøgte de fineste Høvlspaner, hvor imellem der blandede sig mangt et broget Blad og redte det til et sidste Leje i Kisten; saa lukkede vi den og bare den ned i Baaden.

Med vor hvide Byrde roede vi nu over den blanke stille Sø, og da Skolelæreren og

Kvinderne saa' os komme sejlede og lande, brøde de ud i lydelig Hulken.

Næste Dag blev den stakkels smukke Pige lagt i Kisten, som var helt dækket af alle de Blomster, der for Tiden fandtes i Hus og Have; men oppe paa Laagets Hvælving lagdes der en tung Krans af Myrthegrene og hvide Roser, som de unge Piger i Menigheden havde bragt og uden om den en Masse enkelte Buketter af alle Slags hvide, duftende Blomster, saa hele Overfladen var skjult med Undtagelse af Glasruden, hvor igennem man kunde se Ligets fine hvide Ansigt.

Begravelsen skulde foregaa fra Onkels Hus, og Anna maatte derfor først bæres over Bjærget. I den Anledning indfandt der sig en Del unge Mennesker fra Landsbyen, som skiftedes til at bære Baaren paa deres Skuldre, medens et lille Følge af de nærmeste Paarørende fulgte Toget. Oppe paa den solbeskinne Højde standsede man et Øjeblik og satte Baaren paa Jorden.

Der var saa smukt her oppe! Blikket strejfede uhindret ud over det omkring liggende Land, som laa i den mest straalende Farvepragt helt bort til de blaa Fjælde.

De fire kraftige Ynglinge, som sidst havde

baaret Kisten, sade nu hvilende paa Bærestængerne med Hovedet støttet i Hænderne og stirrede ud mod alle fire Verdenshjørner. Højt oppe paa den blaa Himmel glede de lyse Skyer af Sted og syntes et Øjeblik at staa stille over Blomsterkisten for nysgerrig at titte ind gennem det lille Vindu, der næsten koket skinnede frem mellem Roser og Myrther i Skyernes Genskær. Hvis Anna nu havde kunnet slaa sine Øjne op, saa vilde hun uden Tvivl have set Englene og troet, at hun svævede højt oppe i Himlen.

Vi andre sade rundt om, saadan som det faldt sig, og jeg overvældedes nu pludselig af en dyb Sørgmodighed, der gav sig Luft i Tænder, da jeg tænkte paa, at Anna nu for sidste Gang — og død, drog over dette skønne Bjærg.

Imidlertid gik det atter ned ad Bakke, og da vi kom ind i Landsbyen, ringede Ligklokkerne for første Gang; Børn fulgte skarevis Toget ligetil Huset, hvor Kisten blev sat under Nøddetræerne udenfor Døren. Med Vemod opfyldte den Afdødes Slægtninge Gæsterettens Pligter ved dette sidste Besøg. Det var næppe halvandet Aar siden, at hint glade Festtog af Hyrder havde bevæget sig under de samme

Træer, og med glad Beundring hilst Annas yndefulde Skikkelse.

Snart var Pladsen fuld af Mennesker, som trængte paa for endnu en Gang at se det kære Barns Ansigt.

Saa ordnede Ligtoget sig; det var overordentligt stort; Annas Fader, der gik tæt bag ved Kisten, hulkede i ét væk som et Barn. Jeg var nu ked af, at jeg ikke ejede en anstændig sort Dragt; jeg forekom mig selv som en Hedning, da jeg gik dér i min grønne Dragt mellem de sort klædte Fætre. Efter at Menigheden havde sluttet den sædvanlige Gudstjeneste med Afsyngelsen af en Koral, samledes man ude ved Graven, hvor hele Ungdommen — hvad den ellers ikke plejede — med klar, ren Stemme sang nogle omhyggelig indøvede Salmer. Nu forsvandt Kisten i Jorden; Graveren rakte Krans og Blomster op, og den stakkels Kiste stod der i al sin Nøgenhed i det fugtige Dyb.

Sangen vedvarede; men alle Kvinder hulkede. En sidste Solstraale faldt gennem den lille Rude ned paa det blege Ansigt, som laa under den; den Følelse, som nu gennembævede mig, var saa sælsom, at jeg kun kan betegne den ved det kolde fremmede Ord, Filosofien

har opfundet: „objectiv“. Jeg tror, det var Glasrudens Skyld, at det forekom mig, som om den Skat, den dækkede, var en Del af min Erfaring, af mit Liv, der ligesom var sat i Glas og Ramme, og som jeg nu i en egen højtidelig Stemning, men fuldstændig rolig saa' blive jordet her. Endnu den Dag i Dag véd jeg ikke, om det var Svaghed eller Styrke, at jeg snarere nød end led under denne sørgelige Ceremoni og næsten følte Glæde ved, at Livet nu fik en saa alvorlig Forandring.

Skyderen blev skudt for, Graveren og hans Hjælper stege op af Graven, og snart var den lille brune Jordhøj kastet.

OTTENDE KAPITEL.

OGSAA JUDITH GAAR BORT.

Den følgende Dag ytrede Skolelæreren, at han nu vilde forsøge i Ensomhed med sin Gu at komme over Sorgen, og jeg lavede mig i Stand til at vende tilbage til Byen sammen med Moder. Jeg gik først hen til Judith og fandt hende i Færd med at mønstre Frugttræerne, da man nu atter skulde til at indsamle Frugten. Den høstlige Taage faldt netop i Dag igen for første Gang, og tilhylede allerede Haven med sit sølvgraa Slør. Judith blev alvorlig og noget forlegen, da hun saa' mig, thi hun vidste ikke rigtig, hvorledes hun skulde stille sig overfor den sørgelige Begivenhed.

Men jeg sagde alvorligt, at jeg var kommen for at tage Afsked med hende for bestandig; thi jeg vilde fra nu af aldrig mere

se hende. Hun forskrækkedes og sagde smilende, at det var vel ikke saa uigenkaldeligt fastslaaet, hun saa' ved dette Smil saa bleg og dog saa venlig ud, at Fortryllelsen var ved at vende mit Indre udad, ligesom naar man krænger en Handske. Men jeg betvang mig og vedblev: det gik ikke mere an paa denne Maade, jeg havde holdt af Anna fra Barn af, hun havde ogsaa virkelig holdt af mig ligetil sin Død og været forvisset om min Troskab. Der maatte desuden findes Troskab i Verden, man maatte have noget sikkert at holde sig til, og jeg betragtede det ikke alene som min Pligt, men som en skøn Lykke: i Mindet om den Af-døde og i Haab om vor fælles Udødelighed at have saa klar og dejlig en Ledestjerne, efter hvilken alle mine Handlinger gennem hele Livet kunde rette sig. Da Judith hørte disse Ord, forskrækkedes hun end mere og blev tillige smerteligt berørt. Thi det var atter den Slags Ord, om hvilke hun paastod, at endnu ingen havde sagt lignende til hende. I hæftig Bevægelse gik hun frem og tilbage under Træerne og sagde saa: „Jeg troede dog, at Du ogsaa holdt lidt af mig!“

„Netop,“ svarede jeg, „fordi jeg føler, at jeg hænger ved Dig, vil jeg gøre Ende derpaa!“

„Nej, netop derfor maa Du nu først begynde at elske mig helt og ganske!“

„Det vilde være en net Historie!“ udbrød jeg, „hvad skulde der saa blive af Anna?“

„Anna er død!“

„Nej! hun er ikke død, jeg skal se hende igen, og jeg kan dog ikke samle et helt Harem af Kvinder til Evigheden!“

Bittert leende standsede nu Judith foran mig og sagde:

„Det vilde rigtignok være komisk! Men vide vi da ogsaa, om der virkelig gives en Evighed?“

„Paa den ene eller anden Maade gives der én,“ svarede jeg, „selv om den kun tilhører Tanken og Sandheden! Ja, hvis det kære døde Barn for bestandig er forsvundet til intet og fuldstændig har opløst sig, saa kun hendes Navn er blevet tilbage, er det netop først rigtig en Grund til at være den stakkels Fraværende tro! Jeg har svoret det, og intet skal faa mig til at vakle i mit Forsæt!“

„Intet,“ raabte Judith, „aa, Du Taabe! Vil Du gaa i Kloster? Du ser mig ud dertil! Men vi ville ikke skændes mere om denne indviklede Sag; jeg har ikke ønsket, at Du saa hurtigt efter den sørgelige Begivenhed

skulde komme til mig, og jeg har ikke ventet Dig. Rejs tilbage til Byen, hold Dig rolig og stille et halvt Aar, og Du vil faa at se, hvad der senere vil ske!“

„Jeg ser det allerede nu,“ sagde jeg, „Du faar mig aldrig mere at se, det sværger jeg her ved Gud og ved alt, hvad der er helligt, ved den bedre Del af mig selv og ved —“

„Stands!“ raabte Judith ængstlig og lagde Haanden paa min Mund; „Du vil ganske bestemt en Gang komme til at fortryde, at Du har lagt Dig selv saa grusom en Fælde! Hvilket Djævelskab der dog stikker i disse Menneskers Hoved! Og saa paastaa de og bilde sig selv ind, at de handle ud af deres Hjærte! Føler Du da slet ikke, at Hjærtet kun kan finde sin sande Ære deri at elske, hvor det bliver elsket, hvis det kan elske? Du kan det og gør det i al Hemmelighed, og dermed er alting i Orden! Saa snart Du ikke mere bryder Dig om mig, eller Aarene paa anden Maade føre os fra hinanden, skal Du for bestandig forlade mig og glemme mig, jeg vil vide at bære det; men forlad mig kun ikke nu og tving Dig ikke til at forlade mig; thi det vil gøre mig ondt, og jeg vil virkelig blive ulykkelig over, at vi blot for vor egen Dum-

heds Skyld ikke endnu i et Aar eller to kunne være lykkelige sammen!“

„Disse to Aar,“ sagde jeg, „maa og skal vi komme over, og vi ville begge to kun blive lykkeligere, hvis vi nu skilles; nu er det netop paa høje Tid at gøre det uden senere at komme til at angre det. Og hvis jeg skal sige Dig det lige rent ud, saa vid, at ogsaa jeg kunde have Lyst til at bevare Erindringen om Dig — som dog altid vil blive Erindringen om en Vildfarelse — saa ren og smuk som muligt, og det kan kun ske ved en hurtig Adskillelse i dette Øjeblik. Du siger og beklager, at Du aldrig har været delagtig i Kærlighedens ædlere og højere Halvdel! Hvilken bedre Lejlighed kan Du faa, end hvis Du nu af Kærlighed frivillig gør mig det let at tænke paa Dig med Agtelse og Kærlighed og tillige at være den Afdøde tro? Vil Du ikke herved faa Del i denne dybere Art af Kærligheden?“

„Talemaader!“ raabte Judith, „jeg har intet sagt, vil intet have sagt! Jeg vil ikke have Din Agtelse, jeg vil have Dig selv, saa længe som jeg kan!“

Hun greb begge mine Hænder, som jeg for-gæves søgte at trække til mig igen, og medens

hun helt bønligt saa' mig ind i Øjnene, vedblev hun lidenskabelig:

„Ak, kærester Henrik! rejs tilbage til Byen, men lov mig ikke at binde eller tvinge Dig selv ved saadanne afskyelige Eder og Løfter! Lad det —“

Jeg vilde afbryde hende; men hun forhindrede mig i det og skyndte sig at fortsætte:

„Lad det gaa, som det vil, siger jeg Dig! Heller ikke til mig skal Du binde Dig, Du skal være fri som Vinden! Hvis Du vil, saa —“

Jeg lod hende ikke tale ud men rev mig løs og sagde:

„Aldrig nogensinde vil jeg se Dig igen, saa sandt som jeg haaber at vedblive at være en ærlig Mand! Lev vel, Judith!“

Jeg skyndte mig bort, men tvungen af en uimodstaaelig Magt vendte jeg mig endnu en Gang om og saa', hvorledes hun stod dér, afbrudt midt i sin Tale, med Armene endnu udstrakte, efter at jeg havde revet mig løs, overrasket, sørgmodig og tillige krænket séende efter mig, uden at sige et eneste Ord — men saa skjulte Taagen og Solen hendes Billede for mig.

En Time senere sad jeg sammen med Mo-

der paa Vognen, og en af Onkels Sønner kørte os til Byen.

Hele Vinteren forholdt jeg mig stille uden nogen Omgang; mine Mapper og Malerkasser gad jeg knap se, de mindede mig stadig om den ulykkelige Rømer, og jeg syntes, jeg ikke engang havde Ret til at benytte eller videre uddanne det, jeg havde lært hos ham. Ofte gjorde jeg da Forsøg paa selv at opfinde en ny og original Maade, men opdagede snart, at jeg ogsaa her kun havde Rømer at takke for de Meninger og de Midler, jeg benyttede.

Derimod læste jeg i ét væk fra Morgen til Aften og til langt ud paa Natten. Jeg læste altid tyske Bøger og det paa en ganske besynderlig Maade. Hver Aften foresatte jeg mig, at jeg næste Morgen, og hver Morgen, at jeg næste Middag vilde lægge Bøgerne væk og gaa til mit Arbejde; ja selv fra Time til Time satte jeg Terminen; men Timerne stjale sig afsted, medens jeg vendte Blad efter Blad, jeg glemte bogstaveligt Tiden. Dage, Uger, Maaneder glede hen ubevidst og listigt, som om de trængte sagte frem den ene i Ryggen paa den anden, som om de stjal sig selv, og til min stadige Ængstelse, leende forsvandt.

Imidlertid bragte Foraaret en kraftig Be-

frielse fra denne ubehagelige Tilstand. Jeg havde nu fyldt mit attende Aar, var værnepligtig og maatte paa en bestemt Dag indfinde mig i Kasernen for al lære at kende de smaa Hemmeligheder ved Fædrelands-Forsvaret. Jeg kom ind i en summende Vrimmel af flere hundrede unge Mennesker af alle Stænder; en Samling barske Krigsmænd fik imidlertid snart bragt Ro til Veje, inddelt dem og efter mange Timer at være bleven puffet frem og tilbage som stædigt Raastof, vare endelig de brugbare Elementer udsøgte.

Saa begyndte Øvelserne, og da de forskellige Afdelinger for første Gang samledes hver under deres Foresatte, blev under alles Latter mit lange Haar skaaret af helt tæt ved Hovedet — en Ting, jeg ikke forud havde betænkt. Dog ofrede jeg det med største Fornøjelse paa Fædrelandets Alter og følte med stort Behag den friske Luft vifte om mit skaldede Hoved. Men nu maatte vi ogsaa række Hænderne ud for at vise, om de vare vaskede og Neglene ordentlig skaarne, og mangan flink Haandværker maatte nu med stort Besvær lade sig belære i denne Kunst. Derpaa gav man os en lille Bog, den første af en hel Række, hvori den vordende Soldats Pligter

og Holdning var opsat og numereret i underlige Sætninger som Spørgsmaal og Svar. Til enhver Regel var føjet en kort Forklaring, og selv om ogsaa denne ofte havde forvildet sig ind i Reglen, og Reglen var kommet ind i Forklaringen, saa lærte vi dog med stor Andagt hvert Ord uden ad og satte en Ære i at kunne fremsige vort Pensum uden Stammen. Den øvrige Del af den første Dag gik med snart i Fortvivlelse, snart under Latter paa ny at lære at staa og gøre enkelte Trin.

Det gjaldt nu om at føje sig ind under en jærnhaard Orden og at beflitte sig paa Nøjagtighed i ethvert Punkt; endskøndt dette rev mig fuldstændig ud af min hidtil frie og selvraadende Tilværelse, følte jeg dog en sand Tørst efter at bøje mig under denne Stræng-
hed, selv om dens nærmeste smaalige Formaal ofte forekom mig latterlige. Og da jeg et Par Gange var ligeved at paadrage mig Straf, endskøndt kun ved Forséeelse, følte jeg det som en umaadelig Skam overfor Kammeraterne, hvilke igen paa deres Side forholdt sig akkurat som jeg.

Da vi endelig vare naaede saa vidt, at vi med Anstand kunde marschere over Gaden, trak vi hver Dag hen paa Ekcercerpladsen,

som laa i det Frie og var gennemskaaret af Landevejen.

En Dag, da jeg midt i et Geled af femten Mand allerede timevis havde gennemtravet Pladsen i alle Retninger paa Kommando af vor Lærer, som utrættelig gik baglængs frem foran os, raabende og slaaende Takt med Hænderne, gjorde vi pludselig Holdt og Front lige imod Landevejen. Vor Fører, der stod bagved Fronten, lod os et Øjeblik blive i denne Stilling for at gøre nogle Udfald mod vore kluntede Lemmer.

Idet han nu saaledes larmede og skændte bag vor Ryg, saa vidt som Lov og Ret tillod ham, og vi stode med Ansigtet mod Vejen, kom en stor, med fire Heste forspændt Vogn kørende, en af dem, som Udvandrere pleje at benytte, naar de drage til Havnestæderne. Den var belæsset med en Masse Gods og syntes at blive benyttet af flere Familjer, der vilde til Amerika. Haandfaste Mænd gik ved Siden af Hestene, medens fire, fem Kvinder tilligemed nogle Børn, ja selv en Olding sade oppe paa Vognen under et beskyttende Telhtag.

Men midt blandt disse Mennesker opdagede jeg, da jeg tilfældig saa' derhen, Judith; høj og rank sad hun der i sin Rejse-

dragt imellem Kvinderne. Jeg forskrækkedes hæftigt, og mit Hjærte bankede voldsomt, medens jeg dog ikke turde røre mig af Pletten. Idet hun i Forbikørslen, som det syntes mig, med et mørkt Blik mønstrede Soldaterkæden, opdagede ogsaa hun pludselig mig midt i denne og strakte begge Hænder ud imod mig. Men i samme Nu kommanderede vor Tyran: „Højre om!“ og førte os som en Rasende i Ilmarsch lige til den modsatte Ende af den store Plads. Jeg løb efter Forskriften med Armene tæt sluttet ind til Underlivet og Tømmelfingrene vendte udad uden at lade mig mærke med noget, endskøndt jeg var stærkt bevæget; det var mig i dette Øjeblik, som om Hjærtet skulde hoppe ud af Livet paa mig. Da vi endelig igen, adlydende de Zigzagtanker, der opstod i vor Førers Hjærne, vendte Ansigtet mod Landevejen, saa' jeg netop Vognen forsvinde langt borte.

Heldigvis traadte vi af straks efter, og da jeg ilede bort for at søge Ensomhed, følte jeg, at et første Afsnit af mit Liv var tilendebragt, og at et andet nu skulde begynde.

NIENDE KAPITEL.

OBLIGATIONEN.

Hvor længe er det vel siden, at jeg har skrevet det foranstaaende. Jeg er næppe det samme Menneske, min Haandskrift har allerede for lang Tid siden forandret sig, og dog er jeg til Mode, som om jeg nu fortsætter dér, hvor jeg slap i Gaar. For den Tilskuer, der roligt og overlegent betragter Livet, er Lykke og Ulykke lige underholdende, og han betaler sin vekslende Plads glat væk med Dage og Aar, saa længe han har noget at betale af.

Det Vendepunkt, som uformærket fremkaldtes ved Judiths Forsvinden og Afslutningen af min første Ungdomstid, viste sig i Nødvendigheden af at bringe mine Forsøg og Studier i Kunsten til en bestemt Afslutning. Det gjaldt om at tiltræde Vejen ud i den vide

Verden, den, som saa mange tusinde Ynglinge daglig betræde, og ad hvilken saa mange ofte ikke vende tilbage.

Denne Hverdags Begivenhed stillede sig for mit vedkommende saaledes, at jeg endnu en begrænset Tid uden Næringsssorger kunde modtage Undervisning, men dog med Udsigt til fra en bestemt Dag af at være henvist til at stole paa mig selv.

En beskeden lille Arv, som allerede for flere Aar siden var tilfalden mig fra Fædrenes side, var i Følge Loven givet den Onkel i Forvaring, der var indsat som min Formynders, endskøndt han kun sjældent blandede sig i mine Sager. Da denne Sum nu imidlertid skulde muliggøre Opholdet ved den Kunstskole, som jeg efter Skik og Brug havde valgt, var en Forhandling med Formynderskabet nødvendig for at faa den udbetalt, saa jeg kunde bruge den.

Tilfældet var aldeles nyt i min landlige Fødeby, og ingen af de jævne Landmænd, som sad i Bestyrelsen for Umyndiges Midler havde nogensinde haft det Spørgsmaal for, om en ung Mand maatte have Lov til at pakke hele sin Formue sammen, rejse ud af Landet med den og bogstavelig talt spise den op.

Som Modbevis havde de i nogen Tid haft et levende Eksempel i en Mand, der uden deres Medhjælp havde baaret sig saaledes ad og nu blev kaldet for Slangeæderen.

Opvokset langt herfra under letsindige og uvidende Forældres Tilsyn havde han, ligesom jeg villet være Maler, og i Fløjelsjakke, snævre Benklæder, med lange Lokker og Sporer paa Hælene drevet om ved Akademierne, indtil Penge og Forældre vare væk. Det syntes da, som om han flere Aar havde slaaet sig igennem med Guitaren paa Ryggen, endskøndt han heller ikke paa dette Instrument kunde præstere noget ordentligt, indtil han for kort Tid siden som et gammelt Menneske var sendt hjem til Sognet og var blevet anbragt i Fattighuset, hvor et Dusin gamle Kærlinger, Idioter og „færdige“ Kunstnere af laveste Rang huserede og undertiden skrege og larmede, som om de vare i Skærsilden.

Hans Fortid var for mig en mystisk Saga. Ingen vidste noget om den, om han nogensinde havde haft virkeligt Talent, havde kunnet noget eller ikke, og han selv syntes ikke at vide mindste Besked derom. Ingen Ytring eller Handling røbede, at han en Gang havde levet blandt dannede Mennesker og

dyrket en Kunst, undtagen naar han lejlighedsvis roste sig af en Gang at have ejet smukke Klæder. Hans eneste Dygtighed bestod i ved tusinde Kneb at skaffe sig en Slurk Brændevin og fange Snoge, som han stegte og spiste som Aal; til Vinterbrug saltede han sig en Krukke Staalorme, som om det havde været delikate Lampreter, og slæbte dem fra den ene Krog til den anden for at sikre dem mod sine Husfællers Efterstræbelser, som paa Egennyttens Gebet ikke gave Livsvirtuoser af højere Rang noget efter.

Ligesom nu et eneste Utyske af denne Slags kan forpeste en hel Egn og opbringe alle Hjerter mod Muserne, saaledes var Slangeæderen ikke i nogen god Time for mig dukket op i Landsbyen, just som jeg indfandt mig for at bivaane ovennævnte Forhandling. Jeg sad netop paa Vejen og tegnede en stor fjorgammel Tidsel, da han kom anstigende som en ond Dæmon, bærende to døde Snoge paa en Kvist over Skulderen. Et Øjeblik stod han stille, saa' paa mig, grinte og gik hovedrystende videre, som om noget mærkeligt var faret ham igennem Hjærnen. Han var iført en lang, hullet Frakke knappet helt op i Halsen, de nøgne Ben vare stukne i broderede

Tøfler med falmede Roser, og paa Hovedet havde han en østerrigsk Soldaterhue; jeg ser ham endnu den Dag i Dag traske saaledes afsted.

Dette Spøgelse rumsterede øjensynligt i Hovederne paa de tre eller fire Sogneforstandere, der som Værger sade forsamlede omkring et Bord, mens de forsigtigt og nysgærrigt iagttog mig; thi min Onkel havde fundet det rigtigst at føre mig selv her hen og forestille mig, for at jeg i Nødsfald kunde supplere og nærmere oplyse hans Forslag. Men Mændene forekom mig at sætte saadanne Ansigter op, som Folk gøre, naar de halvt om halvt ser en ubehagelig Sag rykke sig ind paa Livet og siger: saa, der har vi den.

Rimeligvis havde de med Forbavselse set, hvorledes jeg i flere Aar, Sommer paa Sommer, havde gennemstrefet Mark og Skov, her og der opspændt min hvide Lærredsskærm uden at deres Grundstykke dog var kommet i særligt Ry derved, — saa at fremmede Rejsende havde indfundet sig for at se det mærkværdige Stykke Land. Spørgsmaalet, om jeg egentlig tjente noget ved dette fornøjelige Haandværk og kunde erhverve mit Brød, havde

de ladet bero, da ingen forlangte det besvaret; men nu skulde det frem for Dagens Lys.

Vistnok optraadte de i Begyndelsen meget tilbageholdende, efter at Onkel havde fremlagt og forklaret Sagen. Ingen af dem vilde først røbe sin Mangel paa Indsigt og Forstand og optræde som ubeskeden Forhaaner af det, han ikke kendte. Ikke desto mindre sloge de eftertrykkeligt fast for hverandre, at en rund Sum, der nu laa lige saa sikkert i sit Aflukke som Lazarus i Abrahams Skød, inden en fastsat Tid faktisk vilde forsvinde. Straks forestillede enhver sig, alt efter sin Stilling og Personlighed, hvad en saadan Sum kunde bruges til. En vilde have købt en Eng, som kunde være gaaet i Arv fra Barn til Barnebarn, og var stor nok til at føde nogle Stykker Kvæg; en anden kastede sine Øjne paa et Stykke Vinland med fortræffelig Beliggenhed, og hvorfra man altid i værste Fald vilde kunne faa en drikkelig Vin. Den tredje afkøbte i Tankerne sin Nabo Retten til en Vej, og endelig mente den fjerde, at han ganske simpelt vilde beholde det omstridte Værdipapir; thi det var en gammel Obligation, som med Tiden vilde bære gode Renter, og sligt skulde man aldrig lade komme sig af Hænde.

Medens de saaledes anvendte deres egen Maa-lestok overfor denne ukendte Sag, som jeg vilde ofre Eng, Vinbjerg, Vej-Ret og Værdipapir for, fremstillede den sig stadig mere og mere for dem som meningsløst Fantasteri og umulige Illusioner. Endelig tog den ældste Mod til sig og ytrede under mange Omsvøb og en tør Hoste sine Betæneligheder. Saa fulgte den ene efter den anden.

Det syntes dog ikke at være raadeligt, mente man, at ombytte det lidet og eneste, man ejede og holdt sikkert i sin Haand, mod noget uvist, tilmed da man slet ingen Garanti havde for, at jeg vilde naa mit Maal og virkelig lære det forønskede. I dette Tilfælde vilde det maaske være klogest allerede nu at lade, som om jeg ikke ejede de Penge og saa se paa anden Maade at hjælpe mig. Hvis da Sygdom, Nød eller Armod en Gang indfandt sig, vilde de være kærkomne og kunne anvendes med Forsigtighed.

Man havde jo ogsaa hørt, at betydelige Lærde og Kunstnere, som fra deres tidligste Ungdom af stod ene i Verden, havde maattet ernære sig ved deres Arbejde og dog samtidig havde uddannet sig i deres Kunst; ja, at netop den stadige Virksomhed, som derved var ble-

ven dem en Vane, senere havde været dem til Nytte hele Livet igennem, og at de ved den netop havde naaet det største. Denne Vise hørte jeg nu for anden Gang i mit korte Liv; men den var mig stadig lige ubehagelig.

De brave Mænd, som forhandlede saaledes, sade omkring et rundt Bord og havde deres Glas tynde, syrlige Vin foran sig; jeg derimod sad som Genstand for Forhandlingen, alene ved et langt Bord, hvis nederste Ende tabte sig i Halvmørket ved Døren. I dette Mørke lurede Slangemennesket, der ubemærket havde listet sig ind, medens jeg befandt mig ved den øverste Ende i det klareste Lys og med en Flaske mørkerød Vin foran mig. Dette var tilvisse en stor Taktløshed, som dog snarere maatte tilskrives Værtinden, der havde stillet den frem for mig, medens jeg ikke havde været resolut nok til at afvise den. Min Onkel, der sad iblandt Forstanderne, drak af samme Vin, paa Grund af et lille Maveonde, som han sagde til Bønderne.

En af disse sidste, der haandterede sit Stykke Franskbrød som Marzipan, og omhyggeligt, som om det var Guldstøv, nippede hver en Krumme op, der faldt paa Bordet, fortsatte derpaa:

Han forstod sig ikke heller paa Sagen; men det forekom rigtignok ogsaa ham at have været fornuftigere, om den unge Mand, i Stedet for at stole paa den lille Arv, i de Aar han havde levet hos sin Moder, havde lagt sig efter et Haandværk, saa at han nu i Stedet for at trænge til Summen med største Lethed kunde have haft en lignende sammensparet. Paa den Maade havde der allerede nu været sørget for Fremtiden; thi hvem der i rette Tid vænte sig til at sørge for den kommende Dag og ikke at gøre noget Arbejde uden at tage dets Værdi i Betragtning, han kunde slet ikke mere komme ud af denne Vane, men forstod at klare sig overalt som en Soldat i Felten. Ogsaa det var en god Kunst, som burde læres jo før jo heller; han vilde derfor simpelt hen raade til, at jeg begav mig paa Vandring med en beskeden Sum i Lommen, frisk Mod og det faste Forsæt allerede nu at ville hjælpe mig selv igennem Verden. Rimeligvis havde jeg dog vel i Løbet af alle disse Aar lært et eller andet nyttigt, eller maaske dette ikke var Tilfældet?

Ved dette Spørgsmaal, som var stillet baade rigtigt og forkert, vendte alles Øjne sig imod mig.

Slangeæderen var efterhaanden fra sit Mørke rykket mig nærmere og iagttog opmærksomt Forhandlingerne og min Vin; saaledes bleve vi alle tre, Ulykkesfuglen, den røde Vin og jeg, iagttagne, og da der indtraadte en meget sigende Pavse, følte jeg, at jeg blev lige saa rød som den ædle Drik foran mig. Thi denne vidnede mod min Beskedenhed og Sparsommelighed og Fyren ved min Side mod mine Fremtidsplaner, og det saa slaaende, at ingen fandt det nødvendigt at føje et Ord til.

Efter at Snyltegæsten var sendt bort, blev der derfor endnu en god Stunds Tavshed, indtil Onkel endelig greb Ordet for at bringe det fastløbne Fartøj flot igen.

Man kunde ikke tage Sagen saaledes, som de Herrer Forstandere mente, sagde han; det vilde være det samme, som naar en Bonde i Stedet for at benytte sin Skæppe Korn til Udsæd, gemte den til der blev Hungersnød, og i Mellemtiden gik paa Dagløn hos andre. Som bekendt var Tid ogsaa Penge, og det vilde ikke være rigtigt at tvinge et ungt Menneske til igennem mange møjsommelige, lange Aar at lære det, som han kunde opnaa' paa kortere Tid ved dristigt at ofre en Smule Arve-

gods. Man var heller ikke planløs kommen til denne Tanke, men havde lige fra Begyndelsen af gjort Regning paa at kunne anvende Arven i rette Øjeblik; forøvrigt burde man ogsaa høre, hvad hans Nevø selv sagde dertil og lade ham fremføre det, som han muligvis havde at bemærke om Sagen. Herpaa gav Formanden mig Ordet, og halvængstelig, halv fornærmet begyndte jeg nu at lappe nogle Pralerier sammen.

Den Tid var længst forbi, hvor Kunsten var forbundet med Haandværket og Skolaren vandrede fra Stad til Stad lige som enhver anden Haandværkssvend. Der gaves nu ingen saadan trinvis Slæben-sig-frem men med et eneste vel forberedt Første-Arbejde maatte den unge Begynder straks træde ud i Verden. Men dette blev kun muligt ved en Kunstanstalt; thi dér fandt man ikke alene alle forskellige Grene i Kunsten, men tillige den lærerige Kappelyst, som opstaar, hvor mange Kolleger ere samlede, og endelig ogsaa Anerkendelse for det, som ydes, Salgspladsen for de skabte Værker og Porten til Fremtidens Lykke. Ved denne Port maatte hver den, som ikke var kaldet og ikke bar Geniets klare Flamme brændende i sig, synke om og gaa til Grunde,

ligesom den stakkels Slangeæder, som vi for nylig havde set her imellem os. Men de øvrige skride selvbevidste igennem den og naa' hurtigt til Ære og Velstand, og selv de beskedneste iblandt dem vil ved Salget af et eneste Værk kunne fremlægge den Sum, som en Eng, et Vinbjerg eller en Ager repræsenterer!

Det er nu en Gang den brave Landbefolkningens Skæbne, at den i sin Lettroenhed bestandig bukker under for selvbevidste Menneskers store Ord; saaledes ogsaa her; min Tale gjorde Mændene usikre, og maaske den gjorde dem trætte og kede af det. Atter indtraadte en Pavse, mens man betænkelig rømmede sig ovenpaa det, jeg havde sagt, og derpaa ytrede Formanden, at han vilde lade det afhænge af, hvor vidt Onkel som Formynder holdt paa Forslaget; det var dog ham, der maatte have den vægtigste Stemme, og han var ogsaa Mand for at kunne sige det afgørende Ord.

Herpaa gentog Onkel endnu en Gang sin Anskuelse om Sagen og tilføjede: Ud maatte jeg, det var nødvendigt, men man havde ikke forudsat, at jeg straks skulde være henvist til selv at tjene mit Brød, lige saa lidt som jeg selv — som Sagerne nu stode — var eg-

net til at drage ud paa Vandring uden Midler. Hvis Pengene nu en Gang ikke havde været der, og jeg havde staaet ene og uden Venner i Verden, saa antog han bestemt, jeg var den Mand, der med frisk Mod vilde have bøjet sig for sin Skæbne; men uden Nødvendighed burde man ikke tvinge en uforberedt Yngling til saadant.

Paa Formandens Forespørgsel svarede de øvrige Medlemmer, at de havde ytret deres Mening efter deres Forstand og følte sig ikke opfordrede til at sætte sig videre imod Sagen, da man ikke gærne vilde drage vedkommende Hr. Myndlings Flid og Begavelse i Tvivl, rigtignok maatte han, hvis han mente at kunne gennemskride Lykkeporten, foreløbig vænne sig af med lige straks at drikke en bedre Vin end den, andre drak, som sad ved Siden af ham paa de Steder, hvor han bedede.

Medens jeg slugte denne Pille, blev der taget nærmere Bestemmelse angaaende Udbetalingen af den lille Formue. Sagen blev ført til Protokols og underskrevet — ogsaa af Onkel.

Det Skrin, hvori de under Formynderskab Staaendes Værdi-Papirer opbevaredes, var tilfældigvis til Stede i Anledning af nogle andre

Sager, og Dommerne erklærede, at det var bedst straks med det samme at tage Dokumentet ud, saa var man forhaabentlig én Gang for alle fri for denne Sag.

Træskrinet, der var forsynet med tre Laase, blev stillet paa Bordet og aabnet, idet Formand, Kasserer og Skriver hver trak sin Nøgle op af Lommen, stak den i det dertil svarende Nøglehul og besindig drejede den om.

Laaget gik op, og der laa nu i en lille Bunke Enkers og Forældreløses Formue, lig en lille Faarehjord, sammentrængt i et Hjørne af Kassen, — ved Bevægelsen af at være baa-ret her hen.

„Der er allerede gaaet mange Skæbner gennem dette Skrin!“ bemærkede Skrивeren, mens han begyndte at læse Udskrifterne paa de forskellige Pakker. Ikke alle disse betegnede Kvinder og Mindreaarige, ogsaa fangne, umyndig-gjorte eller aandssvage Mænds Værdipapirer vare der imellem.

Endelig stødte han paa en stakkels lille Pakke, læste „Lee Henrik, Rudolph sal.“ og rakte den til Formanden. Denne trak et gammelt brunet Pergament frem, hvorved der hang et halvt sønderbrudt Segl i graat Voks,

satte sine Messingbriller paa Næsen, foldede det ærværdige Aktstykke ud og holdt det langt frem foran sig. „Den Skriver, der har udfærdiget dette Papir, har ikke Tandpine mere!“ bemærkede han, „det er dateret Mortensdag Anno Femtehundred og niogtrediv, et godt, gammelt Værdipapir.“ Samtidig rettede han et alvorligt Blik paa mig; men da hans Briller kun vare til at læse med, saa' han mig rimeligvis kun som i en Taage.

„I tre Aarhundreder,“ vedblev han, „er dette Papir gaaet fra Slægt til Slægt og har altid baaret fem Procent Renter!“

„Ja, naar vi bare havde dem,“ afbrød min Onkel leende, for atter at bortlede Opmærksomheden fra mig; „min Nevø har jo kun ejet Beviset her i ti Aar, og for fyrretyve Aar siden tilhørte det Klosteret, hvis Abbed under Revolutionstiden solgte det. Man kan i det hele taget ikke regne paa den Maade; det er lige saa urigtigt, som naar man altid siger, tilsammen ere disse tre Oldinge tohundred og halvfjersindstyve Aar gamle eller hine Ægtefolk ethundred og tresindstyve Aar gamle! Nej, hine Oldinge ere tilsammen kun halvfemsindstyve Aar, Mand og Hustru firsindstyve, thi det er akkurat de selv samme Aar, de

have levet. Saaledes forøder den unge Kunstner her ikke tre Aarhundreders Rente, naar han sælger Papiret, men slet og ret Beløbet, som det lyder paa!“

Det vidste jo nu Mændene rigtignok; men da hver enkelt af dem selv havde saadan nogle ældgamle, uopsigelige Gældsbeviser paa sin Gaard og betragtede sig selv som Udreder af alle de evige Renter, saa betragtede de de skiftende Kreditorers udstrakte Haand som noget lige saa udødeligt og tillagde vedkommende Dokument større Værdi, end der tilkom det. Følelsen af Forhandlingens Vigtighed faldt endelig ogsaa tyngende ned paa mig og gjorde mig beklemt om Hjærtet. Jeg saa' mig selv som Genstand for alvorlig Tiltale og juridisk Behandling, uden at jeg, efter min Anskuelse, havde begaaet noget eller havde haft i Sinde at begaa noget, og jeg stræbte med dobbelt Iver at komme ud af den trykkende Stilling. „De véd Pokker ikke, hvad Frihed vil sige!“ synger Studenten om Fili-strene uden at mærke, at han selv først er paa Vejen til at lære det.

TIENDE KAPITEL.
HJÆRNESKALLEN.

Det gamle Værdipapir var nu med nogen Fordel bleven solgt til en Samler af saadanne Sager, og Tiden for Afrejsen stod for Døren. Den sidste Dag i Aprilmaaned, som faldt paa en Lørdag, pakkede jeg alle mine Pakkenilleker sammen, hvad der bragte Moder i stærk Sindsbevægelse og gav vor Stue et helt nyt Udseende. Lænet op mod Væggen, indpakket i Voksdug stod en stor Mappe med Resultaterne af mit tidligere Arbejde; til lidt Trøst for mig var den af betydelig Vægt; midt i Værelset stod den aabne Koffert, en lille Ark af Fyrretræ. Jeg havde allerede fyldt Bunden med de Bøger, jeg vilde have med, og midt imellem dem bygget en fast Hule, hvor en Hjærneskal laa vel forvaret. Denne Hjærneskal havde i nogen Tid tjent som Prydelse i

mit Arbejds-kammer. Jeg havde benyttet den, da jeg begyndte mine Studier af det menneskelige Legeme, som imidlertid allerede vare endte med Underkæben; og jeg kendte saaledes endnu kun de forskellige Hovedknogler.

Jeg havde fundet denne Menneskelevning i et Hjørne af Kirkegaarden, hvorhen Grave-ren, havde kastet den, rimeligvis fordi den havde holdt sig saa godt. Nær ved den laa der en gammel Gravsten, der bar Navnet paa en den Gang afdød Albertus Zwiehan.

Endskøndt det aldeles ikke var bevist, at denne Hjærneskal hørte til hans Hoved, tog jeg det for en afgjort Sag; thi i Forbindelse med hint Navn stod en ganske mærkelig lille Historie, som fandtes nedskrevet i en gammel Familiekrønne hos en af vore Naboer.

Saa vidt man kan se, var der i Følge denne Tale om en uægte Søn af en Zwiehan, der havde tilbragt mange Aar i Asien og var død dér. Det hollandske Fruentimmer, med hvem han fik denne Søn, havde imidlertid endnu en anden udenfor Ægteskab født Dreng ved Navn Hieronymus, hvis Fader var død, og da hun holdt mere af sidstnævnte end af den unge Zwiehan, fik hun Faderen overtalt til at adoptere ham og tage ham i Barns Sted, me-

dens han derimod hverken ægtede hende eller lyste sin egen Søn i Kuld og Kjøn. Da Adoptivsonnen var bleven stor, rejste han hjemmefra og forsvandt sporløst ligesom hans egen naturlige Fader. Noget senere døde den gamle Zwiehan og hans Maitresse kort efter hinanden, og den tilsidesatte Søn Albertus blev alene tilbage i det herreløse Hus. Denne tog nu ikke i Betænkning at indsætte sig selv i den alene arveberettigede Søns Sted, skrabede sammen, hvad der var tilbage efter den Gamle, og forlod skyndsomst den asiatiske Koloni, for at opsøge sin Faders Hjemstavn.

Han havde en Gang drømt, at hans Halvbroder var druknet, og da han troede fast paa denne Drøm, følte han egentlig ikke nogen ond Samvittighed ved at gøre alt dette, men var dog klog nok til i den gamle Fædreneby helt at fortie sin egen Eksistens og til paa Basis af de medbragte Papirer at udgive sig for den anden.

Han købte et rummeligt Hus med en venlig Have, hvor han spaserede gravitetisk op og ned. Rigtignok blev han dér, uden at han mærkede det, nøje iagttaget af de nysgærrige Naboer, og først efter at han var kommen helt i Orden, begyndte Egnen rundt omkring

ham at blive befolket, akkurat som det gaar de Søfolk, der kastes op paa en fremmed Ø, og for hvem de Indfødte først lidt efter lidt komme til Syne.

Gennem Forretningsmænd spurgtes det, at han satte betydelige Pengesummer fast, hvilket tydede paa velordnede Forhold. Derfor hilstes han ogsaa snart helt fortroligt paa Gaden, og alle Vinduer lige overfor befolkedes, naar han tittede ud ad sit for at se efter Vejret. I en smal Karnap sad hele Dagen en ung Kvinde ved sin Spinderok med Ryggen vendt mod Gaden uden at se sig om, og han havde aldrig kunnet opnaa at faa hendes Ansigt at se. Han, der allerede paa Grund af den lidenskabelige Forbindelse, hvilken han skyldte sin Tilblivelse, var af en forelsket Natur, forgabede sig foreløbigt i Spinderskens smukke Ryg og yndefuldt bøjede Hoved.

En Dag, da han gik nede i sin Have paa den anden Side af Huset og tænkte over denne Sag, hørte han pludselig en kvindelig Stemme raabe Navnet Cornelia, hvorpaa en anden Stemme i Haven ved Siden af svarede. Dette gentog sig flere Gange i Løbet af de næste Dage, og Albertus Zwiehan glemte fuldstændig sin Spinderskes Ryg for at forelske sig i

den usynlige Cornelias skønne Navn. Thi hun selv var skjult bag en Mur af Jasminbuske. Men hvor forbavsedes han, da disse pludselig en skønne Dag bøjedes til Side, og en kvindelig Skikkelse traadte ind paa det Zwiehan'ske Territorium gennem en hidtil ubemærket lille Laage. Det Hus, hvortil hin anden Have hørte, laa' nemlig ikke ud imod samme Gade men paa den anden Side af hele det store Gadekvarter, og Beboerne af begge disse Huse havde fra Arilds Tid Hævd paa at gaa gennem Haver, Gaarde og Forstuer til bestemte Tider paa Dagen og i bestemte Hensigter.

Den Kvinde, der saaledes pludselig stod foran den Overraskede, var egentlig ikke smuk, men havde et Par store, leende Øjne, og da hun mærkede sin Nabos Uvidenhed, underrettede hun ham om denne Servitut.

Ogsaa han maatte have en Nøgle til Laagen, sagde hun; hurtigt hentede han en Kasse med en Mængde gamle Nøgler og fandt med hendes Hjælp meget rigtig den, der passede ind i Laasen. Medens hun saaledes rodede omkring i Kassen med sine smalle, hvide Fingre, betragtede han med Velbehag hendes slanke Skikkelse, der ved den stramt siddende Klædning gjorde et næsten fyldigt Indtryk.

Idet hun nu nævnede hans Navn og samtidig sit eget, som netop var hint Cornelia, kom hun frem med sit Ærinde. I høflige Ord bad hun om Tilladelse til at maatte benytte Retten til at lægge en bevægelig Vandledning fra hans Brønd, hvori der var rigeligt Vand, ind i hendes Vaskerhus, da den store halvaarlige Vask skulde gaa for sig, og de altid før paa denne Maade havde sikret sig det vigtigste Element. Albertus svarede herpaa i lige saa høflige Ord, at hun endelig maatte indrette sig, som det var bekvemmest, og paa et Vink af Cornelia ilede nu flere Vaskerkoner til med Render og Rør af Træ og Blik, som de føjede sammen til et svævende Aquaduct, hvormed de atter forsvandt i Jasminbuskene, hvorfra de vare dukkede frem. Ogsaa Cornelia smuttede bort, efter at have hilst paa ham, og Hr Zwiehan stod snart alene, hørte paa Vandets milde Rislen og ønskede, han kunde følge med det over til hende.

Den næste Dag indfandt Vaskerkonerne sig atter, brøde Vandledningen af og gjorde Plads for en stor, svær Kone, der nu arbejdede sig igennem den lille Laage. Hun var et opbyggeligt Bevis for, hvorledes magre Jomfruer med Tiden ved god Behandling kunne blive

værdige Matroner; hun forestillede sig som Moder til Frøken Cornelia, der ikke selv igen dristede sig til at besvære deres Hr. Nabo med en ny Anmodning. Det var nemlig meget tvivlsomt, om Solen vilde skinne hele Dagen, og det vilde derfor være mageløs heldigt, hvis de kunde faa tørret hele Vasken paa én Gang; men dette var kun muligt, hvis de kunde faa Tilladelse til at hænge en Del af den i Hr. Zwiehans Have og Gaard. Det havde man ogsaa gjort i tidligere Aar, men da det ikke beroede paa en bestaaende Servitut saaledes som Vandledningen, vilde hun høfligst anmode ham om denne tjenstvillige Imødekommenhed.

Med stor Fornøjelse gav han Fruen Tilladelse dertil, hvorpaa hun takkede og trak sig tilbage, og nu viste Frøken Cornelia sig snart imellem Jasminbuskene i Spidsen for en Del store Vaskekurve, medens hun selv bar et uhyre Nøgle Tørresnore. Men hun var ikke høj nok til at naa' op alle Vegne, hvor meget hun end stod paa Tærne, saa hun kunde faa det fastgjort paa de Søm, Kroge og Grene, der fandtes, og det faldt saaledes af sig selv, at Hr. Albertus tilbød sin Hjælp og førte Snoren omkring i Zigzag, medens Cornelia gik bag

efter ham og viklede den løs af Nøglet. Hun gjorde dette med saa megen Ynde og Elskværdighed, at den unge Mand helt varm og ivrig i sit Arbejde hist traadte en Levkoy og her en Nellike ned. Saa begyndte man at hænge Vasken op, og i Stedet for nu sømmeligt at forsvinde blev han i Haven og gav sig til at slæbe omkring med de store Kurve og til i det hele taget at give Haandsrækning, hvor det behøvedes. Frøkenen gjorde smilende den Bemærkning, at det kun var hendes eget og bedste Linned, som kom her ind, det gamle Tøj havde hun ladet blive paa den anden Side, for man skulde dog ikke optræde alt for sjofel paa fremmed Grund. Snart fyldtes saa hele Pladsen med hendes Særke, Strømper, Tørklæder og Natkapper; en frisk Brise trak op, og de hvide, luftige Sejl flagrede overgivent i Vinden, mens alle Hænder fik travlt med at gøre det fast.

I stærk Sindsbevægelse trak Hr. Zwiehan sig efter endt Arbejde tilbage til sine Værelser, hvorfra han stadig vaagede over den indholdsrige Have. Der var ingen længere der nede, og alt var stille; kun det hvide Kvindelinned susede lige som besjælet af Luftaander frem og tilbage, indtil et Vindstød pludselig hvirvlede

det op i Luften, saa at de lange, hvide Strømper sparkede omkring sig som Spøgelsebén, og en løsreven Natkappe svævede hist og her bort over Taget ganske som en lille Luftballon.

Da ilede Hr. Albertus Zwiehan resolut ned for at redde det, som foreløbig syntes at ligge ham mere paa Hjærte end hans eget Skind. Tappert stredes han med Vinden; men Strømperne sloge ham om Ørene, og Særkene vikledede sig om hans Hoved, saa han ikke kunde se, og mens han manøvrerede med det balstyrige Linned, kom Kvinderne leende til og samlede Vasken ned.

Nogle Dage efter blev han højtidelig indbudet til Kaffe hos Naboerskerne, der ønskede at vise ham deres Taknemmelighed for den ydede Tjeneste.

For første Gang traadte han ind i Haven paa den anden Side og fandt Bordet dækket i et aabent Lysthus lige bag ved Jasminhækken. Baade den gamle og den unge Dame sørgede højst elskværdigt for ham, og bag efter maatte han følge op med i Huset og endnu indtage et lille Aftensmaaltid.

Naturligvis maatte han gengælde en saadan Opmærksomhed, og nu indbød han Da-

merne til et lille Maaltid hos sig, som han med en gammel Kokkepiges Hjælp fik lavet i Stand, saa godt han kunde; kort sagt, der opstod, inden man selv vidste af det, et livligt Samkvem mellem begge Huse, og baade Frøkenen og Hr. Albertus Zwiehan gik altid med Nøglen til den lille Laage hos sig. Snart lod Moderen sin Datter alene med Naboen, og de fordybede sig i allehaande fortrolige Samtaler. Cornelia spurgte om alt, hvad der vedrørte Albertus og hans tidligere Liv; smigret og lykkelig ved denne Interesse fra hendes Side mente han at burde besvare hendes Venskab ved aabenhjærtigt at fortælle hende alt om sin Herkomst, sine Ejendele og sin sidste Hemmelighed, dog med den Afvigelse, at han sagde, hans Halvbroder virkelig var druknet og ikke kun i hans Drøm.

Det manglede naturligvis ikke, at der blev talt om dette Venskab, og en Forlovelse betragtedes, om ikke allerede som afgjort, saa i det mindste som nær forestaaende. Den Forlovede fik selv dette at vide gennem nogle anonyme Breve, som han af og til modtog, og hvori han advaredes mod at indgaa denne Forbindelse.

Begge disse Fruentimmer vare kun til-

syneladende i gode Omstændigheder, skrev man; i Virkeligheden ejede de intet eller rettere kun en hel Mængde Græld, hvilket de til Gavns forstod at stifte. Overalt vidste de at indrette det saaledes, at der ikke taltes om det, idet de kun udsøgte sig fintfølende, tavse Ofre, medens de ogsaa nu og da paa Tredjemands Bekostning betalte et Laan tilbage. Ikke desto mindre var Sagen en offentlig Hemmelighed, og man kunde ikke roligt se paa, at en saa udmærket Medborger, for hvem de bedste Huse i Byen vare tilgængelige, gik sin Undergang i Møde. Thi dér, hvor først én Last hørte hjemme, dér var den anden og tredje ikke langt borte, og Pengemangel var Spiren til alle Synder. Mere vilde man ikke antyde.

Ved Modtagelsen af disse Breve blev Albertus hverken bedrøvet eller vred, men derimod inderlig fornøjet, da han kun betragtede dem som et Udslag af Misundelse og deri saa' et Tegn paa, at han kun behøvede at gribe til, siden et Giftermaal i den offentlige Mening allerede gjaldt for en afgjort og nær forestaaende Sag.

Gennembævet af øm Medlidenhedsfølelse ønskede han næsten, at det virkelig maatte

være Tilfældet, at disse to Kvinder vare i Pengeforlegenhed, for at han som den reddende Engel kunde hvile rigtigt blødt i kærlige, taknemmelige Arme. Selv med den Forudsætning, at de virkelig brugte ualmindelig mange Penge, udkastede han straks Planer til at forøge sin Kapital. Tilmed havde han stadig haft til Hensigt at drage Fordel af sit Kendskab til de østlige Handelsforhold og i al Ro og Besindighed at grunde en Forretning for dog ogsaa at have en Virksomhed, der passede for hans endnu unge Alder.

Opfyldt af disse Tanker gik han hæftigt op og ned i sin Dagligstue, udkastede samtidig med sin Forretningsplan et smilende Billede af Fremtiden, og blev stadig varmere og varmere, idet han saa' sig selv som den indflydelsesrige Frelser, Beskytter, Lykkebringer og Opretholder af det hele. For et Øjeblik at hvile ud fra disse Sindsbevægelser gik han hen til Vinduet og saa' tilfældigt, at Spindersken lige overfor, som han rent havde glemt, traadte hen i Karnapvinduet og lige saa tilfældigt saa' ham, inden hun igen satte sig til sin Rok. Allerede havde hun som sædvanlig vendt den skønne Ryg imod ham, som han kendte saa godt, da hun atter saa' sig tilbage,

og mens hun betragtede ham med et langt Blik, viste hun nu helt og roligt det Ansigt, som han før kun havde set glimte forbi sig som et Lyn. Det løb næsten hjærteformet ud i en smal, fin Hage, og syntes snarere at være en Miniatur malet paa Elfenben end Kød og Blod, kun Munden var saa rød som en lukket Rosenknop og forholdsvis meget mindre end de store, mørke Øjne; alt dette indrammedes af en Mængde fint hvidt Batist efter en egen sælsom Mode. Endelig vendte hun sig atter bort og satte sit Hjul i Gang; men som om hun følte Genboens Øjne hvile paa sig, rejste hun sig op og gik ind i den mørke Del af Værelset. Her aabnede hun en Dør, og han saa' hende nu gaa igennem en lang Korridor, der var oplyst af Aftensolen, indtil hun endelig som en Aand forsvandt i Dæmringen paa den anden Side.

Men hermed vare ogsaa alle hans tidligere Planer og Luftkasteller opløste til intet, ja han havde i dette Øjeblik glemt dem saa fuldstændig, som om han havde staaet hundrede Aar her i Stedet for nogle faa Minutter. Han vedblev at staa og stirre der over, lige til Aftenskæret i Baggrunden lidt efter lidt forsvandt, og gav Plads for Dæmringen, der fyldte Værelset

— indtil det endelig var lige saa mørkt som den Stue, i hvilken han stod. Kun hine hemmelighedsfulde Øjnes Blik lyste endnu i hans Hjærne og vedbleve dermed selv under Natens Søvn, lige til Morgenstjærnen funkede paa Himlen og med sit Lys næsten syntes at have berørt hans Øjenlaag; thi han saa' den i samme Øjeblik, som han slog sine Øjne op.

Han havde lige drømt, at han sad dybt skjult inde i Jasmin-Lysthuset imellem Cornelia og Spindersken, der begge vare hans retmæssige Hustruer, og begge kærtegnede ham, mens han holdt én i hver Arm. Det forekom ham at være en yderst behagelig Situation, og han forholdt sig lige saa stille som Luften og de ubevægelige Jasminbuske; men pludselig rejste den Ubekendte sig op, og med et ubeskriveligt kærligt Blik vinkede hun ad ham, at han skulde følge hende. Men Cornelia omklamrede ham saa fast, at han ikke kunde røre sig, og han maatte roligt se paa, hvorledes den anden svævede bort gennem en uendelig lang Allé, bærende et Lys i Haanden, hvilket, alt efter som hun ilede forbi Træerne, oplyste det ene efter det andet for atter at lade det ligge i Mørke bag sig. Tilsidst forsvandt hun i den mørke Nat, kun Lyset blev tilbage og det var

netop Morgenstjærnen eller Lucifer, som han saa', da han vaagnede.

Opfyldt af ubeskrivelig Længsel kunde han næppe afvente en passende Tid for at indhente nærmere Oplysninger om den Ubekendte og finde paa en Udvej til at træffe hende.

Mærkeligt nok greb han allerførst Nøglen til Cornelias Have, smuttede igennem og gjorde Damerne et Morgenbesøg. Han traf dem i Færd med at pakke ind i nogle Kufferter, de vilde en otte—fjorten Dage rejse til et Badedsted, og den gamle Kalesche, der hvert Aar plejede at bringe dem der til, holdt allerede for Døren.

Da Zwiehan begyndte sine Spørgsmaal angaaende Genboersken, standsede Cornelia et Øjeblik i sit Arbejde, og mens hun knælede foran en Kuffert saa' hun Spørgeren forskende op i Ansigtet. „Det maa være Afra Zigonia Mayluft!“ svarede hun mindre forbavset end overrasket; thi hun havde allerede ofte undret sig over, at han ikke endnu havde lagt Mærke til den ualmindelig smukke Pige. Men da hun saa', hvorledes hans Øjne lyste, idet han gentog Navnet, afbrød hun ham pludseligt ved at spørge, om han ikke vilde følge med hende

og Moderen til Badestedet. Hvis han interesse-rede sig for Damen, tilføjede hun rødmende, kunde han jo under Vejs faa alt angaaende hende at vide, og desuden vilde hun selv, efter hvad man sagde, om nogle faa Dage komme til Badet for at træffe sammen med nogle Bekendte. Dér vilde han da i det Frie kunde finde den allerbedste Lejlighed til at se den Skønne og gøre hendes Bekendtskab. Øjeblikkelig styrtede Hr. Albertus tilbage til sin Bolig, pakkede lidt Bagage sammen, og én Time senere sad han i Rejsevognen hos de to Damer, der fortalte, at Frøken Afra Zigonia Mayluft egentlig ikke hørte hjemme i Byen, men kun for nogen Tid som forældreløs Slægtning opholdt sig i Genbohuset; forøvrigt gik hun for at være hellig, og man mente, hun allerede halvt tilhørte den evangeliske Brødre-menighed, som kaldtes Herrnhuterne.

Her fikserede Cornelia og hendes Moder Naboen skarpt for at iagttage den afskrækkende Virkning, som de haabede, disse Meddelelser vilde gøre. Men Hr. Zwiehan stirrede kun endnu mere drømmende hen for sig, helt fortabt i blide Tanker. Det, som han havde hørt, syntes tværtimod at aabne ham en be-

tagende Udsigt til at kunne blive delagtig i en ukendt Lyksalighed.

For at adsprede ham trak Veninderne ham straks efter Ankomsten til Badet ind i en Kreds af lystige Badegæster, hvorfra en lille Gruppe beskedent klædte Mænd og Kvinder, som plejede deres Sundhed, holdt sig afsondrede. Bestandig førte man ham ad andre Veje end dem, disse Beskedne med deres rolige Samtaler valgte til deres Spasereture, og saaledes hændte det ogsaa, at den saa kaldte Afra Zigonia virkelig en Aften var ankommen, uden at han anede det, førend han den næste Morgen saa' hende stige ind i Rejsevognen sammen med to gejstlige Herrer. Han fik akkurat Tid til at lægge Mærke til den inderlige, men næsten højtidelige Kærlighed, som de Tilbageblivende lagde for Dagen overfor den i Rejseklæder indhyllede Skikkelse, da Vognen rullede af Sted og forsvandt, medens de tilbageblevne Venner gik forbi ham med andægtig glade Miner, som om de havde ført en dem magtpaaliggende og dyrebar Sag lykkelig og vel til Ende. „Nu er det kære Barn vel anbragt!“ hørte han dem sige, „hun gaar sin Salighed i Møde og vil snart vandre paa Herrens Veje!“

En ubeskrivelig Angst overfaldt ham ved

disse Ord; med beklemt Hjærte ilede han afsted for at opsøge sine Veninder og forhøre sig hos dem om Betydningen af det Optrin, han havde været Vidne til. Smilende meddelte de ham, at man netop over alt nu talte om denne Nyhed; det hed sig, at Afra Zigonia var rejst til Sachsen for at optages i Brødremenigheden i Herrnhut og tilbringe sit øvrige Liv dér. „Dér har vi min Drøm!“ sagde han til sig selv; „hun vandrer med Lyset gennem Natten lige ind i Morgenstjærnen; men jeg vil ikke lade mig holde tilbage af denne Cornelia, jeg vil følge den anden!“

Med vel forstilt Ro blev han endnu nogle Dage ved Badestedet; saa en Morgen tidlig rejste han hjem uden at have taget Afsked, overdrog sine Formuesanliggender til en Notar og sit Hus til den gamle Kokkepige, forsynede sig med Penge og forsvandt fra Byen for at gøre Jagt paa sit Drømmebillede.

Da hans geografiske Kendskab til Occidenten imidlertid ikke var meget dybt gaaende, og han ikke vilde røbe Rejsens Maal til nogen, kom han først ad en Del Omveje i Nærheden af Herrnhut. Stadig nærmere kredsede han om denne de Saliges Stad, trængte endelig ind i den og bad om Op-

tagelse i Menigheden. Men da han hverken i sit Ydre, i Tale, Blik eller Adfærd røbede mindste Kendskab eller Forstaaelse af det, han forlangte at blive delagtig i, ja endog optraadte som en ubehjælpssom Himmelbarbar, betragtede man ham med Mistro og nægtede ham Optagelse efter at have anstillet en kort Katekisation.

Modfalden og raadvild stod han nu dér og havde endog Taarer i Øjnene over den for-gæves Rejse, han havde gjort. I det samme drog et Kor af Kvinder forbi, hvoraf den sidste var Afra Zigonia. Da hun fik Øje paa ham, syntes hun at genkende ham, eller i det mindste at tænke paa, hvor hun før havde set det Menneske; for hun stod et Øjeblik stille og betragtede ham opmærksomt, hvilket han straks benyttede sig af. Ærbødigt hilsende nærmede han sig hende og fremstammede sin Bekendelse om, at han af hæftig Elskov havde fulgt hende, men at man havde nægtet at optage ham som Broder.

Lige saa forbavset som elskeligt medlidende — som det syntes ham — lod hun sit Øje hvile paa ham, dette Øje, der ligesom afspejlede en indre mild Varme, og med svag, men velklingende Stemme sagde hun, at han

trængte mere til sin Herre og Frelsers Kærlighed end til den jordiske; men han skulde ikke forstødes, han skulde kun vente én eller to Dage paa Gæstgivergaarden. Herpaa hilste hun mildt alvorligt og fulgte Søstrene.

Allerede næste Morgen blev Albertus op-
søgt af én af Forstanderne og atter hørt og prøvet.

Enten det nu kom af, at han, der paa ny var opfyldt af sværmeriske, søde Forhaabninger, fik et mere andægtigt Udseende, eller det var, fordi Frøken Mayluft havde saa stor en Indflydelse: han blev antaget paa Prøve og sat i Novicernes nederste Klasse, for efter nogen Tids Forløb at faa sin Skæbne endelig afgjort, et Middel, der i vigtigere Tilfælde som bekendt anvendes for at give den guddommelige Vilje Tid til umiddelbart at erklære sig.

Han maatte nu lære at læse, bede og synge paa rette Maade, være beskeden, arbejdsom og alvorlig og frem for alt gruble over sit usle, syndige Levnet. Da han imidlertid ikke følte det ringeste af alt dette inden i sig, men kun tænkte paa den elskede Afra, faldt Sagen ham meget besværlig, og han røbede sig daglig ved sine alt andet end fromme Ord og Blikke. Den Tilbedte fik han

kun at se paa Frastand ved de gudelige Forsamlinger, hvor hun sad mellem de ugifte, mens han sukkede i Ungkarlenes Række. Dog syntes hendes Blik hver Gang at søge ham og at dvæle ved ham et Sekund, som om hun vilde overbevise sig om, at han endnu var der, og det med hint klare, store Barneblik, som allerede den første Gang havde berørt ham saa underligt. Da fik han atter nyt Mod og fortsatte trøstigt sin Helliggørelses Værk. Men det lykkedes saa daarligt, at man efter nogle Maaneders Forløb virkelig bestemte sig til, inden man anvendte mere Arbejde paa ham, at raadspørge det guddommelige Orakel. I en højtidelig Forsamling, hvor nogle enkelte lignende Spørgsmaal ogsaa skulde løses, knælede han alene for sig paa Gulvet under mystiske Kærters Skin, mens Sang og Bøn fyldte Rummet, indtil han førtes til Urnen, hvor han skulde trække sin Skæbnes Lod. Dette var ham gunstigt, thi det afgjorde hans Indtrædelse i en noget længere fremrykket Prøveklasse. Da Hr. Albertus Zwiehan atter sad i sine Kammeraters Række, var han saa bevæget, at han rent glemte at deltage i de Bønner og Sange, som nu begyndte igen, mens en anden — en vidt berøjest, anset Missionær — knælede paa hans Plads.

For dennes Vedkommende skulde det afgøres, om han skulde overtage en afrikansk Station med højst usundt Klima, hvilket han absolut forlangte, eller om han skulde tage til et sundere Sted, hvad Menigheden paa Grund af hans noget medtagne Helbredstilstand indtrængende ønskede. Oraklet faldt sammen med hans Begæring, hvorpaa han vendte tilbage til sin Plads og atter knælede ned; Salmerne begyndte paa ny, og Albertus Zwiehan, som imidlertid havde samlet sig lidt, benyttede sig af den voksende Begejstring til at lede efter Afra Zigonia Mayluft, som han endnn ikke havde faaet Øje paa. Han fandt hende ikke paa den sædvanlige Plads, men opdagede hende pludselig knælende ved Missionærens Side. Thi for hende skulde det vise sig, om det var Forsynets Vilje, at hun som hans Ægtehustru skulde ledsage ham ned til den hede, usunde Ørken, eller om ikke hendes Person var for fin og sart til en saadan Op-gave. Men ogsaa hendes Ønsker kom Oraklet i Møde, da hun førtes til Urnen, og i det hun nu Haand i Haand med den Udvalgte svævede den umiddelbart derpaa følgende Trolovelse i Møde, skinnede hendes ellers saa rolige Øje

næsten en lille Smule for varmt og klart for en saa jordisk Aarsags Skyld.

Ligbleg og med aaben Mund sad Albertus der og undgik kun at vække Opmærksomhed derved, at han hverken kunde sukke eller faa Vejret. Efter at alt var forbi, sneg han sig stille til sit Leje og tilbragte en skrækelig Nat. Hans utæmmede, udannede Egenkærlighed sammensnørede hans Hjærte som en Kvælerslange, dertil saa' han stadig Afra svæve af Sted Haand i Haand med Missionæren. Han var altsaa det Lys, hun i hin bedrageriske Drøm havde baaret i Haanden!

Den næste Dag viste Albertus sig saa nedtrykt og udmattet, at man mente, han endelig var moden til en Afgørelse. For at bringe ham i sund Virksomhed og Bevægelse ansatte man ham som tjenende Hjælper hos en Missionær, der stod i Begreb med at rejse til Stationerne i Grønland, Labrador og Kalmukiet. Uden at gøre mindste Modstand lod han sig forberede dertil og drog saa af Sted med sin Sjælehyrde uden at have faaet Afra at se igen. Kun en smukt indbunden, tyk, lille Bog havde hun sendt ham som Erindring; den indeholdt et Skriftsted eller et Digt for hver Dag i Aaret, og en lille Elfenbensstift, som

man skulde bruge til at stikke ind mellem Bladene, naar man vilde søge Profetier, var fastgjort til den.

Med denne Bog i Haanden sad han nogle Maaneder senere en Dag paa den grønlandske Strand i Nærheden af St. Jan; et mat Sollys laa over Havet, hvor hist og her en Sælhund stak Snuden i Vejret. I denne søvndyssende Stilling sad han og stak i Bogen; træet af Arbejdet i Magasinet og Skrivestuen faldt han i en Døs, indtil hans Blik pludselig faldt paa følgende mærkelige Vers:

Der er et Paradis saa skønt,
 et Sjælens Eden eviggrønt,
 dér sølvhvid toer i Kildens Bad
 den Helligaand sin Vinge glad.
 dér vandrer Sjælen i saa fin
 en Duft af Roser og Jasmin
 og sødt opbygget ind og ud —
 og Brudgom kysser dér sin Brud.

Ved de sidste Linjer blev han først halvt, saa helt fornøjet; pludselig saa' han i Tankerne Haven bag hans Hus og Frøken Cornelias slanke Skikkelse smutte igennem Jasminhækken, og endskøndt Bogen, han holdt i Haanden, var trykt for mange Aar tilbage, mente han dog straks, at dette Vers var skrevet som en umiddelbar Indskydelse for ham

eller snarere, at det var en direkte Opfordring til ham fra Afra til at rejse hjem og holde Bryllup med Cornelia, som med hvert Øjeblik, han tænkte over Sagen, forekom ham mere og mere attraaværdig. Men ogsaa overfor Afra Zigonia følte han for første Gang siden Begivenheden med Lodtrækningen taknemmelig Velvilje, thi han var nu overbevist om, at hun var klogere end han og til syvende og sidst havde ledet ham tilbage paa den Vej, som han aldrig burde være afveget fra. Her saa' han Meningen af, at hun i Drømmen var gaaet bort, men havde tændt et Lys for ham.

Om Natten pakkede han sine Sager sammen, listede sig bort fra sin Foresatte, gik med en Hvalfiskefanger mod Syd og styrede stadig ad Hjemmet til, hvor han da ogsaa en skøn Aften trak i Klokkestrængen paa sit Hus, netop som den sidste Skilling af de medtagne Rejsepenge var sluppen op, thi han havde nu været borte paa tiende Maaned. Han stod just og overvejede, om han allerede i Aften ved frembrydende Dæmring skulde gaa igennem Havelaagen og behageligt overraske den forladte Veninde, da Døren aabnedes og en Fremmed stod for ham, en koparret, gulbrun Mand med krum Næse, stort Overskæg og

runde Øjne; paa Fødderne havde han tyrkiske Tøfler og paa Hovedet en lang, rød Hue, saaledes som man ser ved Middelhavets Kyster og ogsaa ofte hos Søfolk. Han spurgte, hvad den, der ringede, ønskede.

„At komme ind i mit Hus!“ svarede denne forbavset, „jeg er Hr. Hieronymus Zwiehan!“

„Det er jeg selv,“ sagde hin barsk og slog Døren i for Næsen af ham.

Endnu nogle Øjeblikke stod Albertus der, indtil det endelig faldt ham ind, at han burde opsøge sin Notar; han maatte vel vide, hvem der var flyttet ind i hans Hus. Den offentlige Embedsmand, der blev forstyrret i sit Aftensmaaltid, saa' med store Øjne paa ham og spurgte: om han da endelig lod sig se, efter at han saa længe intet havde ladet høre fra sig? (thi den Gang gaves der endnu ikke alle de Publikationsmidler, hvorved man nu kan fremmane en ubekendt Fraværende.) I Huset boede der ingen anden end den afdøde Hr. Zwiehans Adoptivsøn og eneste Arving eller i det mindste én, der gav sig ud for at være den samme som Albertus, og som var i Besiddelse af akkurat de samme Papirer. Frøken Cornelia Den-og-den, som man holdt for hans Forlovede, havde allerede i Retten bevidnet,

at hun af Albertus selv i fortrolige Samtaler havde faaet Hemmeligheden at vide, om hvorledes han ikke var Halvbroderen, den forulykede Hieronymus, men den gamle Zwiehans egen, naturlige Søn. Paa dette Vidnesbyrd havde man straks tilstaaet den uventet ankomne Hieronymus Adgang til Huset; thi hvis det forholdt sig saaledes, saa var i Følge den herværende Arveret ikke den naturlige Søn, men Adoptivsønnen Arvingen, og den anden kunde gaa, hvorhen han vilde, for saa vidt da, at han ikke blev sat fast for Forfalskning af Navn og Stand. Hvad han nu sagde dertil?

Albertus havde tilvisse kun ringe Aarsag til mere at stole paa sine Drømme; men den haarde Nød tvang ham til endnu en Gang at holde Hieronymus for druknet; forvirret og opbragt stammede han, at det var altsammen ikke sandt, det var umuligt, og det vilde let opklare sig; men Notaren trak paa Skuldrene og lod sig kun med meget Besvær overtale til at give den Ulykkelige en lille Smule af den Kapital, han havde betroet ham, for at han dog kunde søge sig et Nattelogi.

I Virkeligheden var det gaaet saaledes til, at den forsvundne Broder var kommen til Ostindien kort efter Albertus' Afrejse, og han

havde derpaa forfulgt dennes Spor lige til Schweiz. Hvor han i alle de mellemliggende Aar havde færdedes, blev aldrig helt opklaret; men under Haanden paastod man, at han havde levet blandt Sørøvere og faaet samlet sig en ordentlig Pose Dukater.

Det kom nu til en retslig Afgørelse af Striden om, hvem af disse to Halvbrødre og Bastarder der var den afdøde, letsindige Faders Adoptivsøn. Hver af dem havde sin Advokat, der tappert kæmpede for det forventede Bytte og en Tid syntes Striden at staa stille paa Grund af den fuldstændige Mangel paa Vidner, og fordi man var saa langt fjærnet fra Begivenhedernes oprindelige Skueplads.

Men endelig rykkede Hieronymus' Advokat, paa Cornelias Foranstaltning, i Marken med nogle gamle Mænd, som havde kendt den gamle Zwiehan i hans yngre Aar, før han udvandrede.

Disse Mænd bevidnede, at Albertus maatte være den Gamles egen Søn, fordi han lignede ham, hvem de tydeligt erindrede, lige saa nøjagtig, som det ene Æg ligner det andet; hermed var Striden afgjort til Fordel for den virkelige Hieronymus, der indsattes som retmæssig Arving af alt, hvad Albertus havde bragt

med sig, medens denne for Bedrageri, rigtignok under formildende Omstændigheder, blev dømt til ét Aars Fængsel.

Saaledes gik Albertus Zwiehan glip af det, som med Rette tilkom ham, og ved sin egen kødelige Moders Vilje saa' han den store Formue, hans Fader havde samlet, i Hænderne paa en vildfremmed Æventyrers Søn, medens han selv var bleven en Tigger.

Hvad Cornelia angaar, som en Gang med sit skønne Navn havde bedaaret den ulykkelige Albertus, giftede hun sig ufortøvet med Sørøveren uden at lade sig afskrække af hans raa og ubehøvlede Væsen. Og for end yderligere at pine sin tidligere Tilbeder fik hun sin Mand overtalt til at tage ham i Huset efter udstaaet Straffetid. Han maatte her gøre en Karls eller snarere en Piges Arbejde; thi da han ikke ejede en Hvid, saa han kunde rejse bort eller begynde en Forretning, var han nødsaget til at finde sig i alt. At luge Ukrudt, pille Salat og bære Vand ærgrede ham mindre end at maatte være med til hin Opstilling af Vandledningen og Ophængning af Tøjet, som Fru Cornelia Zwiehan hver Gang med et onskabsfuldt Smil beordrede ham til.

En Smule Afveksling fandt han ved at

skrive Familjekrøniken af, som en gammel Kone af den Zwiehanske Slægt ejede, og som var bleven laant Hr. Hieronymus. Som den sidste, nu legitime Stamherre af denne en Gang betydelige Familje ønskede han at sikre sig Adkomsten til sine Forfædre, men da den egensindige Gamle ikke vilde af med Dokumentet, var han nødt til at lade det skrive af. Selv kunde han ikke skrive Tysk, og Cornelia, der fuldstændig gav sig hen til et mageligt Velvære, gad ikke gøre Arbejdet.

Paa denne Maade lærte Albertus først den Familjes Anseelse og Værdighed at kende, som han skyldte sit Udspring, og som han nu var bleven udelukket fra; thi ikke en Gang sin Egenskab som illegitim Ætling kunde han bevise, da der ikke fandtes en eneste Oplysning derom.

Ved at skjule sine virkelige Familjeforhold havde den stakkels Taabe gjort sig selv hjemløs, og Ligheden med hans Fader, som havde været tilstrækkelig til at berøve ham Arven, havde ikke kunnet give ham Faderens Navn og Borgerrettigheder, fordi der ingen skriftlig Bestemmelse forefandtes i saa Henseende.

For i det mindste at efterlade et Spor af sin Tilværelse optegnede han i al Hemmelig-

hed sin Skæbne paa nogle tomme Blade i Originalen og bragte efter endt Arbejde Bogen tilbage til den Gamle. Hun læste med stor Deltagelse den tilføjede Historie, især da hun ikke kunde lide den ny Stamherre, og da Albertus snart herpaa af Kummer over Tabet af sin Eksistens, ja af sin Person og Identitet blev syg og døde, lod hun sætte en Gravsten over ham og skrev i Krøniken, at med ham var den sidste virkelige Zwiehan bleven begravet, og de, der fremtidig maatte løbe omkring under hint Navn, vare kun Ætlinge af en æventyrlig, udenlandsk Sørøver.

Det var en varm Sommernat, da jeg den Gang svang mig over Kirkemuren for at hente Hjærneskallen, som jeg ved en Begravelse havde lagt Mærke til. Den laa gemt nede mellem noget højt, grønt Ukrudt, Underkæven ved Siden af, og dens Indre var fyldt med et svagt, blaaligt Lys, som netop kunde skimtes gennem Øjenhullerne, og som bragte én paa den Idé, at Albertus Zwiehans tomme Hjærneskal, saafremt det virkelig var hans, endnu var fuld af hans tidligere Drømmesyner. To St. Hans-orme sade nemlig der inde, maaske i Bryllupsanliggender, men jeg foretrak at tro, det var Afras og Cornelias Sjæle, og satte dem hjemme

i en Flaske Vinaand for dog endelig at gøre det af med dem; thi jeg troede bestemt, at ogsaa den fromme Afra med sin Ryg bevidst havde lokket og vildledt det ustadige Menneske.

Efter at Rejsekoffertens Grundlag saaledes var lagt fast omkring Dødningehovedet, kom Moder til for selv omhyggeligt at pakke det nye Linned og samtidig at indprente mig adskillige Forsigtighedsregler. Hun havde selv spundet det alt og ladet det væve, en Del fine Skjorter endnu i hendes yngre Dage. Thi da Familjens Forøgelse saa tidligt standsede, havde hun kunnet gemme det meste af sine Hænders Arbejde, og selv nu fik jeg kun en Del med deraf, thi Moder vilde opbevare Resten, til jeg en Gang igen vendte tilbage.

Derefter kom der en Stadsdragt, for første Gang en ordentlig sort Klædning; thi nu gjaldt det jo om, at jeg ikke ved nogen ydre Stødenan mod Skik og Brug besværlig gjorde Vejen fremad. Tilmed troede Moder, at jeg ved at eje en Søndagsdragt snarere vilde leve i Overensstemmelse med den guddommelige Verdensorden, ligesom hun heller ikke rigtig kunde tænke sig, at jeg i fremmede Lande skulde løbe omkring i samme Frakke Søndag og

Hverdag. Hun gentog stadig under Pakningen de allerede ofte indprentede Forholdsregler angaaende Tøjets Bevarelse, om hvorledes en eneste Forsømmelse, en lille Smule Jaskeri hurtigt vilde indvi et nyt Stykke til Ødelæggelsen, og hvor usselt det var, da senere af Nød atter at maatte bære et aflagt Klædningsstykke, i Stedet for fra Begyndelsen af at skaane det og saaledes faa det til at se ordentligt ud saa længe som mulig. Paa den Maade gav man Skæbnen tilstrækkelig Spille- rum til at vende sig, medens der, naar man hurtigt ødelagde en Dragt, jo slet ikke kunde foregaa noget ordentligt, inden den var hullet og udslidt.

Efter at endelig de sidste Klædningsstykker og andre mindre Nødvendighedsartikler vare stuvede ned i Kofferten tillige med en Mængde værdiløse Ting, som dog selv den tarveligste ikke kan undvære, lukkede vi den, og en Mand kom og bar den hen til den Postvogn, som jeg skulde afsted med næste Morgen.

Moder, der nu havde sat sig, saa' med Gysen paa den tomme Plet paa Gulvet, hvor Kofferten havde staaet hele Dagen; ogsaa Mapperne vare baarne bort og hermed alt,

hvad der hørte mig til, kun min egen Person skulde blive her, og det kun en kort Nat. Moder hengav sig dog ikke længe til denne Forudfølelse af Ensomheden, men tog sig hurtig sammen; thi det var Lørdagften, og hun vilde som sædvanlig gøre Stuen i Orden; hun hvilede heller ikke, før alt var færdigt og i skinnende Renhed ventede paa Søndagens Komme.

Denne brød da ogsaa frem, saa straalende som nogen Majdag. Allerede ved den første Morgendæmring var jeg vaagnet og ilet igennem Byen op paa en nærliggende Bakke, for i min Utaalmodighed at faa Tiden til at gaa og kaste et sidste Blik over det hjemlige Landskab. Jeg stod under de yderste Træer i Skoven; bag den laa den østlige Himmel med sin gyldne Morgenrøde, og samtidig glødede de øverste Spidser, Kamme og Vægge paa Højfældene mod Syd i ukendte Former; thi tilfældigvis havde jeg endnu ikke set dem i denne Belysning. Kløfter og Brinker, ja endog hele højtliggende Markstrækninger og smaa Flækker, som jeg aldrig før havde bemærket, kom lidt efter lidt til Syne; og da tilsidst ogsaa de gamle Kirker i Byen der nede for min Fod bleve be-

skinnede gennem et Indsnit i Bjærgene mod Øst, medens en fin, skyfri Æther lagde sig over Landskabet, og Fuglene jublede rundt omkring, forekom det hele mig saa nyt og fremmed, som om jeg nu, i Stedet for at tage Afsked med det, først gjorde dets Bekendtskab. Det var et af hine Tilfælde, hvor det Hverdags, det Nærliggende først i det Øjeblik, vi vende os bort fra det, viser sig med en ukendt Skønhed og Rigdom, som vækker en smærtelig manende Erindring hos os om Flygtighed og Kortsynethed. Her var det, at jeg i bogstavelig Betydning saa' Sagen fra den anden Side, tilstrækkeligt til at gøre mig Afskeden tung og vække Følelser af Anger og Usikkerhed hos mig, ja jeg fattede endog det mest frugtesløse af alle Forsætter, det nemlig, at ville blive en flink Morgenmand, der forstod at udnytte Tiden, ret som om jeg havde været en Landmand, Jæger eller Soldat, for hvem det rigtignok bør sig at være paa Pladsen ved det første Morgengry. Som et Vidnesbyrd om mit Forsæt og en Paamindelse om en bedre Pligtopfyldelse tog jeg op fra Jorden en hvid og blaa sribet Skovskadefjer, fordi den bar vort gamle Edsforbunds Farver, og stak den i min Fløjelshue. Derpaa ilede jeg tilbage til

Byen, hvor Morgensolen allerede flimrede i Gaderne, og den første Klokkeringning lød fra Kirkerne. Medens Moder nu tilberedte den sidste Frokost, forlod jeg hende, for at tage Afsked med de Husfæller, der som Lejere beboede de forskellige Etager.

Nederst boede der en Blikkenslager, en Bearbejder af hint nyttige Materiale, som i sig selv er næsten værdiløst og kun ved uendelig Beskæring, Banken og Lodning faar nogen Værdi, og som dog aldrig kan bruges anden Gang. Alt beror altsaa paa den tilberedte Form, som omslutter Tusinder af hule Rum, og, da ingen paa Grund af Stoffets ringe Betydning vil anvende meget derpaa, paa en fra Morgen til Aften ihærdig drevet Flid, forat Mængden af det forarbejdede kan give en tarvelig Indtægt. Som Følge heraf og paa Grund af den stadige Forsigtighed, der maa anvendes ved den farefulde Anbringelse af Tagrender, var Mesteren bleven en noget gnaven Formalist, der var stræng mod sine Svende og heller ikke synderlig blid overfor Kone og Børn. Af en egen mistroisk Beskedenhed havde han aldrig vogtet at aabne en Butik eller udvide sin Forretning, men indskrænket sig til at arbejde i det mørke Værksted i en afsides liggende Gade

fra tidligste Morgen til langt ud paa Natten, selv efter at hans Svende allerede vare til Sengs eller i Værtshuset. Han betalte altid sin Leje punktlig og var upaaklagelig i sin Adfærd overfor Moder. Mig derimod saa' han lidt skævt til og behandlede mig afmaalt og tørt, fordi han, som jeg allerede for længst havde bemærket, misbilligede mit hidtil frie og sorgløse Liv, mit Kald og i det hele taget alt, hvad jeg foretog mig. Desto mere overrasket blev jeg nu ved at se ham komme mig helt oprømt og venskabelig i Møde, medens hans uventede Elskværdighed end mere fremhævedes ved Søndagsdragten og det nylig barberede Ansigt, hvilket imidlertid ikke forhindrede ham i hurtigt at bringe en lille Purk, som sad ved Frokostbordet og bad om lidt mere Mælk, til at hyle ved at give ham et Ørefigen. Straks derefter begyndte ogsaa en lille Pige en undertrykt Hulken, fordi han pludselig havde trukket hende i Haaret, da hun tabte et Stykke Brød paa Gulvet. Efter at han derpaa ved et strængt Blik havde faaet Konen til at forsvinde i Køkkenet med Børnene, talte han med Munterhed om min Rejse, de Byer, som jeg vilde faa at se, de Mærkværdigheder ved dem, som jeg burde

tage i Øjesyn, og nævnede flere Ting af den Slags, som var i Kurs blandt vandrende Haandværkssvende, f. Eks. her en Mand af Sten, dér et skævt Taarn og andet Steds en Træ-Abe paa Raadhuset. Derefter førte han Talen hen paa Mad og Drikke, hvad man her og der burde drikke eller undgaa at nyde, og paa Nationalretterne, som han aldrig kunde glemme, og som jeg ogsaa vilde gøre Bekendtskab med i de forskellige Lande. Jeg skulde se vel til og ikke lade noget gaa fra mig.

Pludselig gik han betænksomt hen til sit Skrivebord, tog et lille Stykke Papir frem, hvori der laa en Brabanterdaler, og rakte mig den som beskeden Rejsegave — som han sagde — og med Haab om, at jeg maatte bruge den fornøjet og frisk.

Jeg turde i Følge Skik og Brug ikke afslaa den, men beholdt den høfligt takkende i Haanden og gik en Trappe højere op. Først senere har jeg bragt i Erfaring, hvad der stak under hans Venlighed. Han var kun saa fornøjet og tilsyneladende velvillig sindet, fordi han var fuldt overbevist om, at jeg nu vilde lære, hvad Livet og Arbejdet betød, og vilde blive tilbørlig kusket i den Erfaringens Skole, jeg nu saa lettroende gik i Møde. Og med

de nationale Lækkerbidskener, han havde lært at kende i sin Vandretid, havde det nok ikke megen Art; Sult og Tørst havde han lidt og prøvet alle mulige Ulykker, ikke ved egen Skyld, men ved et stadigt Uheld, der havde hvilet over ham. Hans fornøjelige Afsked var derfor paa en Maade en Slags Forbandelse, som han, rigtignok efter hans Mening til mit eget bedste, gav mig med paa Vejen.

I næste Stokværk boede der en lille Mechanikus, som handlede med alle Slags populære Nøjagtighedsredskaber som Vægtskaale, Maalestokke, Passere, Kaffemøller, Vaffeljærn, Maskiner til Æbleskrælning o. s. v., og som ogsaa ved Hjælp af en gammel Svend istandsatte saadanne Sager. Men han beklædte tillige i et bestemt Distrikt en Justérmesters Embede, prøvede Maal og Vægt og skar, slog og sleb sine Mærker ind i de vedkommende Genstande.

Især førte han en stadig Krig med Værts-husholderne, som ved alle mulige Rænker og ved hyppig Vekslen af Glas søgte at omgaa Loven. Hans Ihærdighed drev ham nu til ikke alene at vaage over, at Drikkeredskaberne vare rigtige, men ogsaa at de vare tilbørligt fyldte, og han trak saaledes fra det

ene Værtshus til det andet, for at efterse, om der ogsaa blev skænket i til Stregen, og hvorvidt Gæsterne fandt sig i, at det ikke skete, indtil han selv kom over Stregen og henfaldt til en uendelig Drikken halve Historier, som han ikke kunde rive sig løs fra, hvor stift og nøjagtigt han end betragtede hvert enkelt Glas, førend han tømte det. Ubarberet og i Hverdagsdragt ventede han paa Morgenkaffen, som Konen i Stilhed tilberedte, thi hun gemte klogeligt sine skrappe Gardinprædikener, indtil den sidste Rest af Vinen og med den Modstandskraften var fordunstet, hvorpaa hun knuste ham fuldstændig under sin rige Ordstrøm; dette gentog sig hver Dag paa ny og til ingen Nytte.

Justérmesteren tog lidt Kirsebærvin og hældte i et cylinderformet Glas, der var bestemt til Maalning og Afvejning af mindre Portioner; hans Kone havde nemlig enten af Ondskab eller Misundelse slaaet hans sidste Vinglas itu. Denne metriske Forfriskning blev budt mig, medens han selv skænkede sig en ordentlig Slurk i et større Glas som et velkomment Middel til at forlænge sin Forsvarstilstand. Med sine røde, missende Øjne saa' han paa mig, kløede sig i det uredte Haar, suk-

kede og klagede over den Uskik, det var, altid at ødelægge sig Søndagmorgen ved de lange Sammenkomster Lørdagaften. Derpaa sagde han:

„Jeg skylder endnu Eders Moder for den sidste Leje; det vilde derfor ikke sømme sig, Hr. Lee, om jeg tilbød Eder en nok saa ubetydelig Rejsegave. Men jeg vil i Stedet derfor give Eder et godt Raad med paa Vejen, som, saa fremt I følger det, vil komme Eder til Nytte. Hold altid paa godt Selskab og et godt Humør; men hvad enten I er rig eller fattig, ledig eller optaget af Arbejde, oplagt eller uoplagt, gaa aldrig om Dagen ind paa et Værtshus, men vent til om Aftenen! Dette sømmer sig en dannet og agtværdig Mand — hvad jeg desværre ikke mere er! Og nu om Aftenen: gaa saa hellere sent end tidligt derhen; der er intet saa behageligt og imponerende som at være den sidste Gæst, forudsat at man ikke kommer fra andre Værtshuse. Vistnok kunne ikke alle tragte efter denne Ære, fordi en eller flere altid maa være de første, atter andre de mellemste o. s. v., men nyd bestemt Eders beskedne Maal og bryd lige saa bestemt op, eller bliv i hvert Fald ikke siddende i søvniq Passiar foran de tomme Glas; lad

dem hellere fylde en Gang til, end paa en saa nederdrægtig Maade at stjæle Natten fra Værten, ligesom Dagdriverne stjæle Vorherres Dag! Og til syvende og sidst vil jeg nu ogsaa justere Eder, for at I i alle Ting kan holde det rette Maal!“

Han hentede et aflangt Futeral, hvorefter han tog et fint af skinnende Messing forarbejdet Maal, som han brugte i sine Embedsforretninger. Det lagde han paa min Hals og sagde:

„Lige her til og ikke længere maa Lykke og Ulykke, Sorg og Glæde, Nød og Fryd naa! Lad det storme og bølge i Brystet, saa at Vejret bliver siddende fast i Halsen. Hovedet skal vedblive at være ovenpaa, lige til Døden!“

Da jeg følte det blanke, kolde Metal paa Halsen, var det mig, som om jeg virkelig var undergivet en højere Indflydelse, og jeg vidste ikke, om Daarskab eller Visdom talte ud af Manden. Men vi lo begge, da han satte sig til sin Frokost og jeg brød op for at gaa videre.

Jeg kom nu til en laaset Dør, hvilket jeg egentlig kunde have tænkt mig. Indenfor boede der nemlig en ugift, underordnet Embedsmand, som hver Søndag, naar Vejret no-

genlunde tillod det, gik ganske tidligt ud, for at blive borte hele Dagen og for derved at forhindre Muligheden af at blive afhentet til et eller andet uforudset Arbejde. Saaledes plejede han ogsaa hver Dag, saa snart Klokken slog seks, at kaste Pennen væk og forlade Lokalet, selv om der var nok saa meget presserende Arbejde. Han forbandede stadig den Post, han beklædte, omendskøndt han i flere Aar havde jaget omkring efter den og næsten med Knæfald tiltryglet sig den. Han kaldte sig et Offer for „skuffede Grundsætninger“ og gik kun i de Selskaber, hvor man bagtalte hans Foresatte, og han udsprede her den Mening, at han ikke blev forfremmet til højere Ansættelser, fordi han ikke forstod at krumme Ryg. Den virkelige Grund til, at han ikke naaede længere op, var dog den, at han paa Grund af sit mangelfulde Sprog var ude af Stand til at yde noget ordentligt, hvilket han jo allerede beviste ved sin Talemaade om de „skuffede Grundsætninger“.

Trods al sin Utilfredshed klæbede han som en Burre ved sit Embede og vilde ikke være til at faa trukket fra det med glødende Tænger, thi selv om det ikke indbragte ham

et særdeles glimrende Udkomme, saa havde han dog en sikker og behagelig Eksistens.

Da hans Dovenskab var forsætlig, og han saaledes kunde mestre den, som han vilde, vogtede han sig vel for nogensinde at gaa over Stregen, saa man kunde have jaget ham bort, mens han derimod ikke tog sig nogle periodiske Irettesættelser og Opmuntringer videre nær.

Denne Husfælle var mig saa meget mere imod, som han under Tiden, trods sin alt andet end mønsterværdige Karakter, var en tavs Bebrejdelse for mig, da Moder mere end én Gang, idet hun hentydede til hans rolige, sorgløse Tilværelse, havde opkastet det frygtsomme Spørgsmaal, om det dog ikke havde været bedre, hvis vi den Gang efter hin Øvrighedspersons Raad havde valgt en saadan Løbebane, paa hvilken selv denne dumme Fyr kunde slaa sig saa mageligt igennem, medens jeg nu maatte ud i den vide Verden og ikke vidste, hvorledes det vilde gaa mig. Jeg havde imidlertid roligt svaret med at henvise til, hvilken ynkelig Rolle en saadan Person spillede, der hverken havde Begreb eller Erfaring om noget højere.

Jeg stod nu foran Døren, hvor en lille, sirlig Messingplade meddelte hans Navn og

Stilling, og jeg hørte, hvorledes Væggeurets Pendul derinde langsomt tikkede frem og tilbage. Der var en saadan Ro og Stilhed i Værelset, at det syntes, som om Uret formelig glædede sig ved at være fri for sin utilfredse Kammerat. Lænet imod Dørkarmen lyttede jeg et Øjeblik til denne Tidsmaalers ensformige, meget sigende Sang, som aldrig maaler det samme Øjeblik to Gange. Jeg fik vel noget ud af det, men ikke det rigtige; thi jeg var ung. Endelig stormede jeg tilbage til mit eget Hjem.

Dér ventede Moder med det sidste fælles, beskedne Maaltid; det næste skulde hun indtage alene. Værelset var fyldt af Morgensolen, og medens vi tavse sad ved Bordet, betragtede jeg, paa Grund af den uvante Stilhed, næsten som en Fremmed de tarvelige hvide Forhæng, det gamle Panel paa Væggene og Møblerne, som om jeg aldrig skulde se dem mere.

Frokosten var noget bedre end sædvanlig, for det første for at jeg ikke allerede i de første Par Timer skulde blive sulten og nødt til at give Penge ud, dernæst fordi Moder vilde nøjes med Levningerne Dagen over og slippe for at koge Mad til sig alene. Da hun

helt tilfældigt sagde dette, følte jeg mig pinlig berørt og vilde indvende, at det maatte hun endelig ikke gøre; thi jeg vilde da tage et trist Indtryk med mig. Men da jeg ikke var vant til saadanne Ytringer, formaaede jeg ikke at frembringe et Ord. Imidlertid søgte Moder at forme en sidste Formaningstale til mig, den, som ellers Faderen plejer at holde; men da hun hverken kendte Verden eller den Levevej og Virksomhed, jeg gik i Møde, og vist nok dog følte, at der var noget galt i mine Anskuelse og Forhaabninger, uden alligevel at kunne paavise, hvori det laa, saa indskrænkede hun sig sluttelig til at paalægge mig aldrig at glemme Gud.

Dette ene, som jo rigtignok omfattede og udtrykte alt, hvad hun havde kunnet sige, fordi jeg stadig bar en usvækket theistisk Troesanskuelse i mig, modtog jeg med den Tavshed, som i sig selv er et Samtykke. Og da samtidig Kirkeklokkerne begyndte at ringe, blev hint Ord det sidste, der blev talt mellem os; thi det var paa Tide, at jeg kom af Sted. Jeg sprang op, tog Frakke og Taske og rakte Moder Haanden til Afsked. Nede i Gadedøren puffede jeg hende blidt tilbage, trak Døren i efter mig og ilede alene hen til Post-

huset, hvor jeg snart sad bænket paa den tunge, med fem Heste forspændte Diligence, der hver Morgen i Trav raslede ned ad Bjærgbyens stejle, slet brolagte Gader.

Omtrent fem Timer senere kørte jeg over en lang Træbro. Da jeg bøjede mig ud ad Vinduet, saa' jeg en mægtig Strøm bruse af Sted under mig; det unge Bøgeløv, som fra Bredden hang helt ud over Vandet, og Majhimlens dybe Blaa blandede sig med Flodens eget lysegrønne Skær til en saa vidunderlig straalende blaagrøn Farve, at Synet virkede bedaaerende paa mig, og først da det var forsvundet, og jeg rundt om mig hørte: „Det var Rhinen!“ følte jeg mit Hjærte banke i hæftige Slag. Jeg var nu paa tysk Grund og havde fra nu af den Pligt, at tale hine Bøgers Sprog, af hvilke min Ungdom havde udviklet sig og mine skønneste Drømme vare voksede frem. At det ikke for min Forestilling stod, som om jeg kun var kørt fra den ene Landsdel af Allemanien ind i den anden, eller fra det gamle Schwaben videre ind i det gamle Schwaben, derfor havde Historiens Udvikling sørget, og af den Grund forekom nu denne Rhinstrømmens dybe, grønblaa Glød mig som

en Aandehilsen fra et hemmelighedsfuldt, fortryllet Land, som jeg nu betraadte.

Paa hel uventet Maade skulde jeg vækkes af disse Drømmerier, og Resten af min Rejse skulde blive til en ganske ejendommelig Pønitensefart. Ved det næste Bedested laa ogsaa Toldhuset med det fyrstelige Kronvaaben, og medens de øvrige Rejsendes Bagage næppe blev aabnet og kun flygtig synet, vakte min uformelige Kasse Betjentenes Opmærksomhed; det, som den foregaaende Aften saa omhyggeligt var blevet pakket, blev nu ubarmhærtigt revet op og kastet hulter til bulter, lige til Bøgerne i Bunden, som først rigtig for Alvor bleve tagne i Øjesyn. Saa stødte man da ogsaa paa den stakkels Zwiehaus Hjerne-skål, hvorved Nysgærrigheden end mere forøgedes; kort og godt, man hvilede ikke, før hele min Kistes Indhold laa strøet omkring paa den fremmede Jordbund. Med ligegyldigt Smil saa' de martialske Grænsevogtere til, mens jeg ilsomt og forknytt kastede alle mine Herligheder i Kassen igen og trykkede og pressede, for at faa det ned altsammen; de øvrige Rejsende sade allerede paa Vognen og Kusken raabte, jeg skulde skynde mig. Saa hjalp han mig med at trykke Laaget til og

faa Kofferten laaset, og da Betjentene bare den svære Kasse bort, laa ganske rigtig Dødningehovedet tilbage paa det tomme Sted; det havde ligget skjult bag Kisten.

Der vilde heller ikke have været Plads til det.

Jeg tog det under Armen med ind i Vognen og havde det under hele Rejsen paa mit Skød indsvøbt i et Halstørklæde, som jeg havde faaet med i Lommen for det Tilfældes Skyld, at det skulde blive Nattefrost. En Slags naturlig Pietet eller Samvittighedsnag holdt mig fra at lade det blive liggende eller kaste den ubekvemme Tingest bort under Vejs, siden jeg nu en Gang havde røvet den fra Kirkegaarden. Saaledes finder jo selv det mest forstyrrede Menneske altid Anledning til at vise, at det er i Besiddelse af en Slags Menneskelighed, hvor underligt end det paakommende Tilfælde er.

Den anden Dag ved Solnedgang naaede jeg Maalet for min Rejse, den store Hovedstad, som med sine Stenkolosser og store Trægrupper strakte sig ud over en vid Flade. Med mit indsvøbte Dødningehoved i Haanden var jeg snart paa Vejen, for at søge efter det opgivne Værtshus, og gennemvandrede paa

denne Maade en god Del af Byen. I den sidste Aftensol saa' jeg græske Gavle og gothiske Taarne lyse, Søjlerækker badede endnu deres smykkede Hoveder i Rosengløden, Statuer, støbte i Malm, lyste og funkledede i den lette Dæmrings Halvmørke, som om de endnu udstraalede det fulde, varme Dagslys, og samtidig laa de aabne, udsmykkede Haller i fuldt Lampelys, medens pyntede Folk gik ud og ind. Fra høje Tage ragede Stenfigurer helt op i den mørkeblaa Luft, Paladser, Theatre, Kirker udgjorde tilsammen store Billeder af forskellig Byggemaade, nye og prægtige Billeder, som vekslede med de mørke Masser, der danndes af Raad- og Borgerhuses sværtede Kupler og Tage. Ud fra Kirkerne og fra uhyre Skænkestuer lød der Musik og Tummel, Orgel og Harpespil; fra mystisk forsirede Kapeldøre trængte Virakskyer ud paa Gaden. Smukke og karrikerede Kunstnerskikkelser passerede i Klynger forbi, Studenter i Snorefrakker og med sølvbroderede Huer fulgte efter, pansrede Ryttere med skinnende Staalhjelme rede roligt og stolte omkring paa deres Nattevagt, og Kurtisaner med blanke Skuldre ilede til de oplyste Dansesaloner, hvorfra der lød Sang af Pauker og Trompeter. Gamle trinde Madamer

nejede for tynde sorte Præster, som færdedes talrigt overalt; i de aabne Forstuer sade velnærede Borgere med unge, stegte Gæs og mægtige Kruse; Vogne med sorte Tjenere og Jægere kørte forbi, kort sagt, der var nok at se, hvor hen jeg saa gik, og tilsidst følte jeg mig saa træt, at jeg var glad ved endelig at naa Gæstgivergaarden og ved at kunne lægge Kappe og Dødningehoved fra mig i det Værelse, man anviste mig.

ELVTE KAPITEL.

MALERNE.

Naar jeg i Tankerne dvæler ved hine Dage, saa staar egentlig først den Tid ret klar for mig, da jeg allerede mere eller mindre ukendt havde tilbragt henved halvandet Aar i denne Musernes Stad.

Søger jeg nu tilbage til denne halvt udviskede Periode, ser jeg mig selv en tidlig Eftermiddagsstund i Færd med at gøre Palet og Pensler rene, med hvilke jeg for nylig havde begyndt et møjsommeligt Arbejde, idet jeg paa egen Haand, uden at vide andet, end hvad jeg havde hørt, forsøgte mig i Oliemaleriet. Jeg ser mig endnu gribe den glatte, bredskyggede Hat, som jeg allerede for længst havde anlagt i Stedet for den naive Fløjlsbaret, og begive mig til en ny Bekendt, for endnu at kunne træffe ham ved Arbejdet og se til en

Stund, inden vi gjøre den aftalte Tur i det Frie.

Da jeg var ankommen uden nogen som helst Anbefaling og uden Midler til at kunne ting mig i Lære hos en af de berømte Mestre, var jeg henvist til at blive staaende i Tempelets Forhal, hvorfra jeg kun nu og da kunde kaste et lille Blik ind bag Forhænget, hvilket dog ogsaa havde sine Vanskeligheder. Thi af Eleverne, saaledes som de gennemsnitlig vare, kunde man intet lære, og saa snart de unge Mænd blot ved Salget af et eneste lille Billede havde begyndt at betragte sig som vordende Mestre, bleve de tilknappe og tavse i Henseende til Meddelelser angaaende deres Kunsts Hemmeligheder.

Jeg var allerede én Gang bleven skræmmet tilbage, da jeg efter udtrykkelig Indbydelse beskedent indfandt mig hos en saadan Stormand og ved Døren blev afvist af ham med den betydningsfulde Undskyldning, at han netop havde en Conference med sin Literat for at instruere ham angaaende Kritiken af et nyt Billede. Ja ogsaa i Kunstens ideale Verden findes der mere Kommen og Salt end Ambrosia, og naar Folk blot vidste, hvor smaat og dagligdags det ser ud i mange af de ikke

ubekendte Maleres og Digteres Hoveder, saa vilde de under Tiden forandre lidt i den psykologiske Del af deres æsthetiske Ledetraade.

Min ny Ven, Oscar Eriksen, var imidlertid en ærlig, sund Natur. Lang og bredskuldret som han var, med et svært, blondt Haar, der nu blev strejft af et fra oven fallende Lys, traf jeg ham foran et bitte, lille Billede, hvorpaa han malede. Foruden nogle Skitsebøger var der ellers intet i det rummelige Værelse undtagen et Par Jagtbøsser paa Væggen, et Par paa Gulvet henslængte Vandstøvler og nogle Krudthorn og Bøger paa Bordet. Kæmpeskikkelsen, der havde en kort Jægerpibe i Munden, hvoraf han udsendte mægtige Røgskyer, rykkede ved min Indtrædelse brummende og stønnende frem og tilbage paa Stolen, stod op, satte sig igen, smed Piben væk, saa det glødende Indhold spredtes rundt omkring, sigtede med Penslen og talte alt imens afbrudt med sig selv: „I hellige Guder! Hvilken Djævel har indblæst mig at ville være Maler! Denne fordømte Gren! Nu har jeg igen anbragt alt for meget Løv, jeg kan i mine Levedage ikke faa saadan en Masse Træer til at staa sammen! Hvad har der stukket mig, siden jeg har vovet mig ind

paa et saa compliceret Buskads! Ak, Du kære Gud, gid jeg sad paa Bloksbjerg! La, la, la, la! Det er en net Historie — gid jeg bare denne ene Gang endnu maatte komme ud af Fedtefadet!“ Pludselig begyndte han i sin Fortvivlelse at synge af fulde Lunger:

„Gid jeg var paa det vide Hav
og lænket sad ved Roret!“

og det syntes at virke forløsende paa ham; thi Penslen arbejdede nu i flere Minutter ganske let paa rette Sted, medens Eriksen stadig roligere og mere dæmpet gentog Melodien, indtil han endelig helt forstummede og malede stille videre. Men pludselig, aabenbart for ikke at friste Gud alt for længe, sprang han op, fløjtede synlig fornøjet den gamle Dessauer-marsch og traadte et Skridt tilbage for at betragte sit Arbejde. Saa satte han det fløjtede om i Ord og sang, mens han søgte sit Pibe-væsen: So leben wir, so leben wir, so leben wir alle Tage o. s. fr., og saa opdagede han endelig, at jeg var i Stuen.

„Se nu bare, hvor jeg maa pine mig!“ raabte han, idet han hjærteligt trykkede min Haand; „De kan være glad over, at De er en saadan lærd Komponist og Lystmaler, der ikke behøver at kunne noget, mens saadan en stak-

kels Djævel af en Haandværksmaler ikke véd, hvorfra han skal opdrive disse Tusinder af fuldvægtige Halvtoner, Schatteringer og Lysninger, som han behøver for ikke at faa sit fyrreogtyve Tommers Kabinetsbillede alt for charlatanagtigt smurt op!“

Dette var ikke paa nogen Maade ironisk ment; tvært imod, han begyndte atter at betragte sit Arbejde med mistroiske Blikke og satte sig paa ny hen for at forsøge sin Lykke, medens jeg opmærksomt saa' til, hvorledes han med ængstelig Omhyggelighed satte rene Farver paa den store Palet, blandede dem og førte dem paa.

Som han senere, da vi blev mere fortrolige med hinanden, paastod om sig selv, var han just ikke en slet Maler (dertil var han tilvisse ogsaa alt for intelligent); men han var egentlig aldeles ikke Maler.

Han var fra de nordlige Strande, fra Grænselandene mellem Tyskland og Skandinavien og var Søn af en Skibsforretningsmand i gode Omstændigheder. Allerede i sine tidligste Aar havde han vist et nydeligt Talent for ret fiks at kunne skitsere, hvad han saa', og han havde især ved den aarlige Skoleeksamen ud-

mærket sig ved sine prunkende, med sort Kridt udførte Eksamenstegninger.

Under Paavirkning af én af hine Tegnelærere, der søgte at skjule eller forbedre deres egen tarvelige Tilværelse ved en uafsladelig Begejstring og altid ere ved Haanden med deres usalige Opmuntringer, havde hans lykkelige Familie med frisindet Mod bestemt ham, der næppe var sig det rigtig bevidst, til Kunstnervirksomhed, medens hin Lærer under Drøftelsen af hans Fremtid havde nydt mangt et lækkert Maaltid, ja endog modtaget klingende Valuta for sin Hjælp med Raad og Daad. Denne usædvanlige Løbebane syntes ogsaa at tiltale Ynglingens glade, lyse Sind og ubændig blomstrende Livskraft mere end Opholdet i Faderens Kontor. Saa blev han da, som saa mange andre unge Mennesker i samme Omstændigheder, med de gladeste Forhaabninger sendt vel udrustet og anbefalet til de berømteste Kunstscoler og fandt ogsaa beredvillig Optagelse i de forskellige Mesters Værksteder.

I Begyndelsen gik Udviklingen ret frisk og jævnt fra Haanden, især da den unge Mand, uden at være overdreven ivrig, trods sin Livslyst aldrig lod virkelige Pavser indtræde i sin Flid og tillige ved sin prægtige Skikkelse

og elskværdige Forstandighed altid var Atelierets Prydelse. Men Fremskridtene gik kun til en bestemt Grænse og stode da rent ubønhørligt stille, og det paa en meget hemmelighedsfuld Maade; thi alle nærrede de skønneste Forhaabninger til ham, og i den mandig rolige Elevs Adfærd var intet forandret. Eriksen blev selv først opmærksom paa dette Fænomen, men troede at kunne kæmpe imod det og besejre det. Han forandrede Opholdssted, forsøgte sig i alle Genrer, skiftede Mester paa Mester — forgæves; han følte, at det skortede ham paa Opfindelsesevne og paa Fyldighed i Udførelsen, at hans indre Syn svigtede ham paa et bestemt Punkt, eller i heldigste Tilfælde kun glimtvis indfandt sig som et gunstigt Terningekast, der ikke gjentog sig. Allerede havde han besluttet sig til at opgive den beskæmmende Kamp og vende hjem, da han modtog Efterretning om, at hans Fader var ruineret. Des værre var Fallitten saa betydelig og haabløs, at man i det mindste i de første Par Aar maatte betragte Sønnens Hjemkomst som en ny Byrde, og det blev endog bestemt udtalt, at han nu maatte se at hjælpe sig selv ved Udbyttet af sin hidtil ros-værdige Flid. Paa den Maade var hans Be-

slutning snart forandret. Med samvittighedsfuld Selvkritik gennemgik han hele det Gebet, der stod til hans Raadighed, og kom efter moden Overvejelse til det Resultat, at han med Sikkerhed og Forstaaelse og med en vis Ynde kunde male ganske smaa Landskaber med nogle enkelte, forsigtig anbragte Smaafigurer. Uden Tøven gik han ærligt og redeligt til sit Arbejde. I Stedet for med meget mindre Besvær at lægge an paa falsk Effekt og Maniererthed, slikket Smøneri, der saa at sige gaar af sig selv, og hvad rimeligviis saa mangan anden vilde have gjort, blev han som sand Gentleman sine Grundsætninger om redeligt Forstudium og Arbejde tro; og paa den Maade gav hvert nyt Billede ham nyt Arbejde og nyt Besvær. Heldigvis lykkedes Sagen for ham. Det første Billede, han udstillede, blev strax solgt, og det varede ikke længe, saa kjøbte de Samlere, der gjaldt for at være finere Kjendere, hans Billeder til gode Priser.

En saadan „Eriksen“ havde i Almindelighed som Forgrund en lys Strimmel sandet Jord, nogle Gærdestaver med Græskar-ranker, en mager Birk i Mellemgrunden og saa en vid, flad Horisont, hvis faa Linjer vare anlagte med klog Beregning, og som sammen

med den enkel holdte Luft udgjorde Billedets Hovedstyrke.

Endskøndt Eriksen saaledes blev anset for en ægte Kunstner, forledte det ham dog hverken til at overvurdere sig selv eller til Gerrighed. Saa snart han havde tilstrækkeligt til sine nødvendige Udgifter, kastede han Palet og Pensel paa Hylden og tog op i Bjærgene, hvor han snart var saa hjemme og bekjendt som Jæger, at han endog blev opfordret til at tage Del i Bjørnejagterne. Den største Del af Aaret tilbragte han paa denne Maade langt borte fra Byen.

Det var kun for at faa et ganske almindeligt Billede af hans Liv og Kunst, at jeg nu søgte at aflure den brave Svend, der selv ikke holdt sig for en Mester, hans Hemmelighed.

„Nu kan det være nok!“ udbrød Eriksen pludselig, „paa denneMaade kommer vi aldrig afsted. Vi vil desuden i Forbigaaende tage enKammerat med, hos hvem De kan faa bedre Ting at se, det vil sige, hvis vi har Lykken med os! Kender De Hollænderen Lys?“

„Kun af Navn“ svarede jeg, „er det ikke den Særling, om hvem ingen véd, hvad han maler, og som ikke lader nogen komme i sit Atelier?“

„Jo, mig lader han komme ind, fordi jeg ikke er Maler! Maaske De ogsaa vil kunne opnaa det, fordi De endnu intet kan og det endnu er uafgjort, om De overhovedet nogen-
sinde bliver Maler! Naa, bliv nu bare ikke fornærmet, noget bliver De vel nok, ja det er De jo allerede. Lys behøver det Gudskelov ikke, han er rig og kan allerede alt, hvad han vil, som dog ikke er ret meget; thi han be-
stiller næsten intet. Maaske er han ikke heller Maler, i det mindste burde man ikke kalde noget det, som ikke maler til Gavns, han maatte da have Ting, der afholdt ham fra det, ligesom hin Leonardo, der kastede Dalerstykker op mod Domkirkens Kuppel!“

Jeg hjalp ham hurtigt med at rense sine Ting, som han altid holdt saa propre, at han ogsaa nu eftersaa', hvorledes jeg havde skilt mig ved det. „Det er ikke ligegyldigt“, sagde han, „om man maler med Støv, naar man har til Hensigt at frembringe rene Toner. Den, der altid har Smuds i sit Kram eller roder sammen, hvad der ikke passer, er som en Kok, der kommer Rottegift mellem sine Krydderier. Men Penslerne ere rene, Gud velsigne Dem! paa det Punkt er De dadelfri.“

De har en ordentlig Moder, eller er hun maa-ske død?"

Efter at være gaaede gennem flere Gader, naaede vi tilsidst den mystiske Hollænders Bolig, der laa saaledes, at Vinduerne i den rummelige, af ham alene beboede Etage gave Udsigt over den fri Horisont og Himlen, medens man intet saa af Byen selv undtagen et Par ædle Arkitekturer og enkelte tætte Trægrupper. Naar man paa dette Sted var i fri Luft, saa' man kun ligesom en Slags Mur omkring Byen, bestaaende af Plankeværker, gamle Barakker og Udhuse. Hr. Lys' Vinduer syntes at være anbragte med udsøgt Smag, fra disse saa' man kun de omtalte ideale Ting, som hvilede i en gylden Lysstrøm, og den vide Udsigt gennem de store Ruder forhøjede dobbelt Værelsets bevidste Simpelhed og Ro.

Til min Forundring havde Lys, som modtog os venligt, intet hollandsk ved sig, saaledes som man plejer at forestille sig dette. Han var af Middelhøjde, slankt bygget, omtrent otte og tyve Aar gammel, havde mørkt Haar og mørke Øjne med et næsten melankolsk Udtryk, hvilket der ogsaa laa om den smukt smilende Mund. Endnu mere undrede det mig, at det Værelse, hvori vi befandt os, ikke røbede

Spor af Kunstnervirksomhed, men snarere saa' ud som en Politikers eller en Lærds Opholdssted. Store Reoler med Gardiner for skjulte en Mængde Bøger, hvor iblandt, som jeg senere erfo'r, en Del Rariteter og Original-Udgaver. Paa Væggene hang der ikke Malerier og Studier, men store Landkort, paa Bordet laa der en Bunke Aviser i forskellige Sprog, og der stod et bredt Skrivebord, som bar Spor af, at Lys lige nylig havde arbejdet ved det.

„Jeg har endnu ikke drukket min Eftermiddagskaffe“, sagde han, mens vi toge Plads, „vil De gøre mig Selskab, mine Herrer?“

„Da vi antager, at den ikke er slet, er vi gerne med!“ svarede Eriksen for os begge, og Lys ringede paa et ungt Menneske, der vartede ham op. Imidlertid saa' jeg mig endnu stadig om i Værelset, hvad der just ikke var overensstemmende med god Tone.

„Han spekulerer nok ogsaa paa, hvor dette Kunsttempels Staffelier og Malerier ere henne“, sagde Eriksen. „Bare Taalmodighed, unge Hr. Ivrig, Manden viser os dem nok, naar vi bede ham pænt om det! Men vist er det, kære Lys, at hos Dem ser der ud, som om man var i en stor Forfatters eller en Ministers Arbejdsværelse!“

Lidt sørgmodig smilende svarede den anden, at han egentlig ikke var oplagt til at se sine Arbejder mere i Dag! Det var allerede den tredje Aften, hans Tjener maatte stille Paletterne ubenyttede hen, og under saadanne Omstændigheder var det vel tilgiveligt, at han ikke gerne gik over i sit Atelier, hverken alene eller med Fremmede!

Og da Tjeneren kom med Bakken, gav han ham virkelig Ordre i den Retning. Bakke og Kaffetøj med Undtagelse af de kinesiske Kopper straaledede i det sværeste Sølv, forarbejdet i tidligere Aartiers simple, ny-græske Stil, og vare et Vidnesbyrd om, at Nederländerens Forældre og Familje ikke mere færdedes paa Jorden, men at han som den eneste tilbageblevne førte dette Arvestykke med for at have en sidste Glans af det forsvundne Fædrehjem omkring sig. Ved en senere Anledning betroede Eriksen mig, at Lys endnu gemte sin Moders guldbeslagne Salmebog i Skrivebordet.

Den brune Drik var noget af det fineste, jeg i mine beskedne Forhold nogensinde havde nydt. Alene det usædvanlige at se saa kostbart et Familje-Service til daglig Brug hos en rejsende Kunstner gjorde mig lidt benavet, og da Lys atter mødte mine spejdende Blikke og

spurgte: „Naa, Hr. Hvad-er-det-De-hedder, kan De endnu ikke gøre Dem fortrolig med min ukunstneriske Bolig?“ følte jeg mig irriteret, først, fordi han havde glemte, eller ikke hørt mit Navn, og dernæst, fordi han havde nægtet at vise os sine Arbejder, og jeg tillod mig at gøre et lille Udfald. Jeg formodede, svarede jeg, at hans Maade at indrette sig paa hang sammen med noget andet, der i den senere Tid var faldet mig i Øjnene, den underlige Maner nemlig at forveksle de tekniske Udtryk for de forskellige Kunster. Saaledes havde jeg fornylig læst Kritiken over en Symfoni, hvori der kun taltes om Varme i Kolorit, Lysets Fordeling, Bassens dybe Slagskygger, de akkompagnerende Stemmers fortonende Horisont, om Mellempartiernes gennemsigtige Halvmørke, om Slutningssatsens vovede Konturer og andet lignende, saa at man absolut maatte formode, at Talen var om et Maleri. Kort derpaa havde jeg hørt en Naturforsker holde et rhetorisk Foredrag over den dyriske Fordøjelsesproces, som han sammenlignede med en uhyre Symfoni, ja med en Sang af den guddommelige Komædie. Samtidig vare nogle Malere i Færd med ved et andet Bord i det offentlige Lokale at debattere den berømte Akademi-direktørs nyeste hi-

storiske Komposition, og de talte om den logiske Anordning, det bidende Sprog, den dialektiske Adskillelse mellem begrebsmæssige Modsetninger, den polemiske Teknik, som dog var forenet med en harmonisk Opløsning af Skepsis i Totaltonens bekræftende Tendens, kort sagt, intet Haandværk syntes længer at befinde sig vel i sit eget Skind, men at ville drage omkring i et andet. Der var sandsynligvis Tale om at udfinde og fastslaa et nyt Indhold for samtlige Videnskaber og Kunster, hvorved man vel maatte passe paa ikke at komme til kort.

„Naa, jeg se'r,“ udbrød Lys leende „at vi dog blive nødte til at gaa over i Atelieret, for at De kan se, at man i det mindste endnu maler med Farver!“

Han gik foran og aabnede Døren til en Række Værelser.

Af de Billeder, hvorpaa han arbejdede, stod der kun ét i hvert Værelse, opstillet i den bedste Belysning og saaledes, at Blikket ikke blev tiltrukket eller adspredt af noget andet. Den sildige Eftermiddagssol, som laa paa Skyerne der udenfor, over det vidtstrakte Landskab og de tempelagtige Bygninger, gav med sin Refleks de allerede i sig selv lysende Billeder et vist forklaret Skær, som i Rummets

Stilhed gjorde et eget højtideligt Indtryk. Det første forestillede Kong Salomon og Dronningen af Saba. Han var en Mand af ejendommelig Skønhed, der baade maatte have digtet Høisangen og skrevet: Alt er forfængeligt under Solen!

Dronningen var som Kvinde, hvad han var som Mand; indhyllede i pragtfulde Klæder sade de ganske alene overfor hinanden og syntes, medens de fæstede deres brændende Øjne paa hinanden, hver især med lidenskabelig, næsten fjendtlig Ordleg at ville fralukke hinanden Løsningen af Gaaden, hvorledes deres Væsen, Visdom og Lykke kunde være saaledes.

Det mærkeligste var dog, at den smukke Konge i sine Ansigtstræk lignede en idealiseret Lys. For øvrigt var der intet i Værelset uden et blankt poleret Messingfad af gammelt Arbejde med nogle Oranger, hvilket ligesom tilfældigt stod paa et Hjørnebord. Figurerne i Billedet var i halv Legemsstørrelse. Maleriet i det næste Værelse forestillede Hamlet, dog ikke efter en Scene af Tragedien, men saaledes som en god Maler kan forestille sig den danske Kongesøn, et Portræt af den endnu ganske unge Prins iført kongelige Klæder,

men om hvis Pande, Blik og Mund den skjulte tunge Fremtid syntes at være lejret. Ogsaa denne Hamlet mindede om Maleren, men saa fint tilsløret, at man ikke selv vidste, hvori det laa. I et Hjørne af Værelset stod et Sværd med Hæfte af Sølv og Staal; rimeligvis havde det tjent som Model eller gjorde endnu Tjeneste som saadan. Denne enkelte Genstand forhøiede end mere det Indtryk af Ensomhed og stille Sorg, der syntes at strømme ud gennem Billedets rolige Lys. Det var et Knæstykke i fuld Legemsstørrelse.

Fra dette Værelse kom vi endelig ind i det sidste, som snarere maatte kaldes en Sal. Her stod, ligesom de øvrige Billeder forsynet med en svær elegant Ramme, Malerens største Arbejde, der var en Illustration til Skriftstedet: Salig den Mand, som ikke sidder i Spotteres Sæde!

Paa en halvrund Stenbænk i en romersk Villa sade under et Vinløvtag fire, fem Mænd i Dragter fra det attende Aarhundrede; foran dem stod et Marmorbord, paa hvilket Champagnen perlede i høje venetianske Glas. Foran Bordet, med Ryggen imod Tilskueren sad en yppig ung Pige, festlig klædt og i Færd med at stemme sin Luth; medens begge hendes Hænder vare beskæftigede med dette Arbejde, drak

hun af et Glas, som den nærmeste af Mændene, en næppe nittenaarig Yngling, holdt hen til hendes Mund. Han saa' imidlertid ikke paa Pigen, medens han skødesløst holdt Glasset hen til hende, men derimod paa Tilskueren og lænede sig samtidig op imod en hvidhaaret Olding med rødligt Ansigt. Den gamle saa' ligeledes hen for sig og slog et haanligt Knips med Fingrene, mens han trykkede den anden Haand mod Bordet. Han blinkede ganske polisk med Øjnene og syntes at have hele en nittenaarig Ungersvends Kaadhed, medens den unge med sine trodsig smukke Læber, sorte Øjne og med sit fyldige Haar, hvis kulsorte Farve skinnede igennem Pudderet, syntes at have alle en Oldings Erfaringer. Midt paa Bænken, hvis høje, sirlig mejslede Rygstød man kunde se mellem Aabningerne, sad en ægte Døgenigt og Galfrans; med rynket Næse og ufordulgt Haan stirrede han lige ud, en Rose, som han holdt for Munden, bibragte En det Indtryk, at han vilde skjule sin Haan, men gjorde den derved kun endnu mere fornærmelig. Herpaa fulgte en stadselig Mand i Uniform; han saa' roligt, næsten tungsindigt, men dog med medlidende Spot lige ud for sig, og endelig sluttedes Halvkredsen til den anden Side af en Abbed i

Silketalar. Han var i Færd med at føre en Pris til Næsen; men, som om han pludselig blev gjort opmærksom paa noget, holdt han med ét inde og rettede et stikkende, skarpt Blik paa Tilskueren, ligesom om al den Latterlighed, Hulhed og Usandhed, han opdagede dér, slog ham og opfordrede ham til sarkastiske Vittigheder. Saaledes vare alles Blikke, med Undtagelse af den unge Piges, rettede mod den, der traadte hen foran Billedet, og de syntes med ubarmhærtig Klarsynethed at fremdrage enhver Halvhed, ethvert Selvbedrag, hver skjult Svaghed, bevidst eller ubevidst Hykleri. Paa deres egne Pander og omkring Munden hvilede der aldeles umiskendeligt fuldstændig Haabløshed; men trods den Bleghed, som de alle med Undtagelse af Oldingen udmærkede sig ved, syntes de at svulme af overstrømmende Sundhed som Fiske i Vandet, og den Betragter, der ikke var rigtig sikker paa sig selv, følte sig saa ilde tilpas overfor disse Blikke, at han snarere var tilbøjelig til at udraabe: Usalig den Mand, der staar foran Spotteres Sæde

Selv om nu Hensigten med Billedet og dets Virkning var af fornægtende Natur, saa var Udførelsen til Gengæld mættet med det

varmeste Liv. Hvert Hoved viste en indholdsrig, virkelig Personlighed, var for sig alene en hel tragisk Verden eller en Komædie og var, hvad der ogsaa gjaldt om de fine ubeskæftigede Hænder, fortræffelig malet og udmærket med Hensyn til Lysvirkningen. De underlige Herrens broderede Klæder, Kvindens gammelromerske Dragt og blændende Nakke, Koralsnoren, der snoede sig omkring den, de sorte Fletninger og Lokkerne, Billedhuggerarbeidet paa det gamle Marmorbord, ja selv Jordbundens blændende Sand, hvori Pigens Fod, indeklemt i en lille blegrød Silkesko, trykkede sig ned, alt dette var malet saa bredt og sikkert, dog uden Spor af Manér eller Ubeskedenhed, men snarere saa naivt, at Modsætningen mellem Billedets fornøjelige Glans og dets kritiske Genstand frembragte den besynderligste Virkning.

Lys kaldte dette Arbeide for „sin højere Inspiration“, de Udvalgtes Kritik, hvilken han undertiden selv med bange Hjærte underkastede sig; ogsaa førte han nu og da en eller anden Synder derhen, hvis Selvklogskab og Salvelse ikke syntes ham at hvile paa den sikreste Grund, og morede sig da med at iagttage det

forlegne Ansigt, vedkommende satte op, naar han stod overfor Lærredet.

Mens vi gjentagende gik fra det ene Bilde til det andet, og jeg nu og da blev ene tilbage ved ét af dem, formaaede jeg ikke med et Ord at blande mig i Samtalen; det overvældende Indtryk, som et saa afgjort Talent — hvad jeg vel forstod, det var — havde gjort paa mig, fik mig helt til at forstumme. Med Eriksen var det en anden Sag, han, som selv arbejdede paa et saa beskedent og begrænset Felt, havde set og erfaret saa meget, at han med Lethed og Forstand kunde udtale sig derom. Han plejede ogsaa at sige, at han forstod nu akkurat tilstrækkeligt af Kunsten til at kunne være en god Samler og Kender, og hvis blot Skæbnen vilde give ham Rigdom nok dertil, saa vilde han for den Pris gjerne hænge sin Palet paa Væggen. Han forstod virkelig ogsaa at bedømme og værdsætte alt, baade nyt og gammelt, ulig saa mangen Kunstner, der foragter eller simpelt hen ikke forstaar alt, hvad der ligger uden for hans eget Omraade.

Denne halsstarrige Begrænsning er dog vist nok nødvendig for enkelte, hvis de i det hele taget skulle blive staaende paa det Punkt,

som de ere i Stand til at naa, fordi Fordringsfuldhed og Begrænsning sjældent findes forenede.

Til hin Ytring svarede Lys undertiden, at nu og da burde virkelig én af de udøvende Kunstnere frivillig træde tilbage for at tilføre Kritiken frisk Blod; vistnok vare Literaterne nyttige for det logiske, chronologiske, graphiske, biographiske og til at udbræde en Gang fastslaaede Regler; men saa snart det drejede sig om noget nyt eller overraskende, vare de i Reglen fuldstændig uproduktive og raadville, og de første Stikord maatte altid udgaa fra Kunstnerkredsene og vare derved for det meste partiske. Naar saa Literaterne endelig vare komne sig af Skrækken, spandt de videre paa denne Partiskhed, indtil Sagen endelig tilhørte Fortiden og indregistreredes under andre fastslaaede Dogmer. Det var en fordømt Trafik! Han havde kendt Malere, der havde skældt Raphael ud for en ubehagelig Størrelse og saa bildt sig en Pokkers Hoben ind af deres eget kritiske Talent, ligeledes havde han truffet Professorer, der holdt Forelæsninger, og som ikke havde kunnet skælne mellem virkelig metallisk Forgyldning og malet Guld paa gamle Billeder, og som overhovedet, hvad det tekniske

angik, havde staaet paa samme Trin som Børn og Vilde, der plejer at tage Næseskyggen i et malet Ansigt for en sort Plet.

Jeg saa' snart, at Lys i sine Billeder paa en egen Maade havde gennemgaaet de store italienske Mesteres Skole, uden dog netop at ville efterligne dem i det Umulige; men jeg erfo'r nu tillige, at han tidligere havde uddannet sig som ærlig tysk Tegner og næsten havde bragt det saa vidt i sikkert at føre Blyant og Kul, at han stod jævnsides med sin berømte Mester og holdt Farve for et mere eller mindre nødvendigt Onde. Efter et længere Ophold i Italien var han vendt fuldstændig forvandlet tilbage, idet han med Foragt saa' ned paa sin tidligere Maade.

Da Talen nu faldt herpaa, og Eriksen beklagede, at Lys saa helt havde kastet den ædle tyske Tegnekunst overbord, som dog paa sin Maade var af stor Betydning for Nationen, svarede denne: „Aa hvad! Den, der virkelig kan male, kan ogsaa tegne og det oven i Kjøbet alt, hvad han vil! Forresten driver jeg endnu af og til Haandværket, men kun for min egen Fornøjelse.“

Hermed hentede han et temmelig stort Album af det fineste Papir, indbundet i Læder

og forsynet med en Staallaas. Med en lille Nøgle, der var fastgjort til hans Urkæde, aabnede han det, og der viste sig nu Blad for Blad en Verden af Skønhed, men tillige af Bespottelse, som man ikke saa let faar at se samlet paa saadan Maade. Det var Fortællingen om en hel Række Kærlighedsforhold, som han havde oplevet og tegnet uendelig fint i ægte tysk Stil, som om det havde været Dürer, Holbein, Overbeck eller Cornelius, der havde illustreret Boccaccios „Dekamerone“ og gjort Tegningerne umiddelbart færdige til Graver-naalen. Hver Roman bestod, alt efter som den havde været, af flere eller færre Blade; den begyndte altid med vedkommende Kvindes Hoved, varieret i forskellig Opfattelse, saa fulgte hele Figuren, saaledes som man i Almindelighed for første Gang ser en smuk Pige enten paa Torvet, i Kirken eller i det offentlige Anlæg. Derefter kom man til Mødet, og Forholdet til Helten, altid Lys selv, udviklede sig nu efterhaanden lige til Kærlighedens Sejr og Triumf; men herpaa indledes atter Tilbagetoget med hæftige Scener, Æventyr, fremkaldte ved den enes eller begges Utroskab, og endelig den uundgaaelige Skilsmisse, hvor da enten den tilsyneladende sønderknuste Helt

barsk forstødte den Utro eller ogsaa begge Parter i komisk Ligeegyldighed gik hver til sit.

Frem af det Galleri traadte især nogle enkelte Figurer af fornærmede eller grædende Skønne som sande smaa Monumenter af den fortryllende, omhyggelige Stil. En opløst Haar-fletning, Kjolens Forskydning ved Skulder og Fod forhøjede stedse det Indtryk af Liv, de gav, ligesom et Fartøjs sønderrevne Sejl fortæller om det overstaaede Uvejr. Det var ikke muligt at afgjøre, om disse tragiske Situationer skyldte en andægtig medfølelse Haand deres Tilblivelse, eller om snarere en fin Ironi havde skabt dem; men nogle af disse Væsener straaled uomtvisteligt i deres kvindelige Ære og bleve paa Højden af deres Triumf forklarede i mythologiske Skikkelser.

Lys vendte det ene Blad efter det andet, saa let, som om det var en almindelig Billedbog, han foreviste, og nævnede kun undertiden Navnene paa de Skønne: det er Teresa, det Marietta, det var i Frascati, det i Florens, det i Venedig!

Forbavsede og stumme stirrede vi paa disse Blade, paa hvilke saa megen Skønhed og Begavelse gled forbi vore Øjne, og kun Eriksen lagde undertiden sin Haand paa et

Blad, for endnu et Øjeblik at holde det fast. „Jeg maa tilstaa“, sagde han endelig, „at det er mig ubegribeligt, hvorledes man kan undertrykke saa meget Geni eller i det høieste anvende det til hemmelige Allotria! Hvor megen Glæde kunde De ikke skabe, naar De anvendte alle Deres Evner i et alvorligt Øjemed!“

Lys trak paa Skuldrene. „Geni? Hvor er det? Det er netop Spørgsmaalet! Selv den vildeste af denne Slægt maa være from og enfoldig, naar han er alene og arbejder. Maaske fattes jeg Fromheden eller Enfoldigheden; jeg er aldrig alene, men alle de Hunde, jeg hidses af, omringe mig!“

Vi forstode ikke rigtig disse Ord, tilmed da de vare helt i Modstrid med hans forrige Ytring om, at man kunde alt, hvad man vilde, og hvad mig selv angaar, forstod jeg ikke meget af hele Sagen. Jeg følte mig dog samtidig hendraget til den smukke, rolige, ja alvorlige Mand, skjønt Bogens Indhold tydede paa en vis Raahed, som mangan én vel kan tilgive hos sig selv, men som man ikke holder af at se hos en alvorlig Ven. Der var noget heri af det grusomme Princip, der stiller de to Køn op mod hinanden som to fjendtlige Naturmagter, saa det gælder om at være Hammer

eller Ambolt, om at tilintetgjøre eller blive tilintetgjort, eller før at sige det med simplere Ord: den, der ikke slaar fra sig, bliver ædt af Ulvene.

Imidlertid vare vi komne til den sidste af Tegningerne, hvorefter endnu fulgte nogle tomme Blade, og Lys vilde hurtig lukke Albumet men Eriksen holdt ham tilbage og bad om at maatte se det sidste Billede lidt nøjere; thi alle de tidligere optrædende Personer vare italienske, medens denne øjensynlig var af tysk Oprindelse. Hovedet var ikke, som hos de andre, først tegnet alene som Studie, men, som om det ikke havde været til at sondre for sig, saa' man straks den hele staaende Figur af en ung slank Pige, hvis store opsatte Haarflætninger syntes at være saa tunge, at de fik Hovedet til at svaje omtrent som en Nellike paa sin Stilk, medens det dog kun var af naturlig Ynde, at den fint rundede Hals og Nakke bøjede sig let. Bortsét fra Udtrykket i de to store uskyldige Stjerneøjne var der næsten intet Indhold i Ansigtet, hvis fine Træk næppe kunde antydes let nok med den Sølvstift, som man saa', at Tegneren havde anvendt. Desto sikrere og fastere, endskøndt dog stadig tegnet med let Haand, traadte den kraftige ungdommelige

Form frem gennem Kjolens sirligt faldende Folder, paa hvilke der ikke var anvendt en Streg for meget eller for lidt.

„Ih, Død og Pine!“ udbrød Eriksen, „hvor vokser denne Blomst?“

„Her i Byen!“ svarede Lys, „og I kunne ved Lejlighed faa hende at se, hvis I ere kønt artige!“

Men jeg, der var bleven betaget af Billedets elementariske Uskyld, udbrød nu ubetænksomt og bønligt:

„Hende vil De da ikke gøre nogen Fortræd, vel?“

„Ih se,“ svarede Lys léende, idet han klappe mig paa Skulderen, „hvad Fortræd skulde jeg vel gøre hende?“

Ogsaa Erikson lo, og hermed brøde vi op, for sammen med Nederländeren at begynde vor Aftentur. I Forbigaaende saa' vi endnu en Gang de tre Billeder i straalende Lys; jeg for min Del for sidste Gang; thi senere saa' jeg dem kun en graa, dæmrende Morgenstund, da jeg næppe havde Sans for at ænse dem. Hvor de senere ere blevne af, véd jeg ikke; de ere aldrig naaede frem for Offentligheden, og Lys selv har paa Grund af en Svingning i sin Natur senere opgivet Kunsten. Naar der,

som man siger, gives Stjærner, som man tydeligt har set bevæge sig et Øjeblik, hvorfor skulde da ikke et stakkels, skrøbeligt Menneſke kunne afvige fra sin Bane!

Vi gik nu tre Mand høj hen imod den vestlige Kant af Byen for langs Bredden af Floden at søge os et behageligt Hvilested. Undervejs kom vi forbi det Hus, hvor jeg boede.

„Holdt!“ sagde Eriksen, da vi andre vilde gaa forbi, „nu ville vi ogsaa en Gang titte lidt ind til ham og se, hvad han bestiller! Den nedgaaende Sol, der skinner saa dejligt gennem hans upraktiske Vindu, vil komme ham til Hjælp, saa at vi i hvert Fald faar noget Farve for Øje!“ Tøvende og dog ikke ugærne gik jeg foran for at aabne Døren, og meget rigtigt: dér straaledede mine uhyre Skilderier os i Møde i Aftenrøden som en brændende By, saa at vi alle tre maatte le højt.

Der var to store Kartoner, en gammeltysk Uroksejagt i en med Former fyldt, uhyre Bjærgdal, og en germanisk Egeskov med Kæmpegrave og Stenaltre. Begge disse Ting havde jeg tegnet paa uhyre Stykker Papir med en stor Rørpen og i bred, kraftig Manér, uhyre Skyggepartier havde jeg anlagt med

graa Vandfarve og derpaa overstrøget Kartonen med opløst Lim, for saa paa dette Underlag lystigt at fare omkring med Oliefarverne paa en Maade, saa at Pennetegningen tittede igennem paa alle de klare, gennemsigtige Steder. Jeg havde ikke benyttet en eneste Naturstudie dertil, men taget hvert eneste Strøg af min tøjlesløst skabende Fantasi, og da dette Arbejde gik baade let og fornøjeligt fra Haanden, saa' de to brogede Kartoner virkelig ud til at være noget, uden at man dog kunde dømme stort efter dem. Thi man kunde først og fremmest ikke vide, om jeg virkelig vilde være i Stand til at udføre to saadanne Billeder. De otte Tommer store Figurer havde jeg ladet en ung Landsmand, som gik paa Akademiet og allerede skitserede med stor Flothed, sætte ind. Men de vare endnu uden Farve og saa' ud som hvide Aander, der dreve deres Spil i Skoven.

Bagved disse Stykker, som stode kulisseagtig, det ene halvt skjult af det andet, op imod Væggen, ragede endnu aller inderst et lignende frem, som endnu slet ikke var anlagt med Farver. Det forestillede en lille By paa en Bjærgskraaning, omgivet af uhyre brede Lindetræer, imellem hvis Stammer og op over

hvis Kroner den bredte sig med sine tæt sammenpakkede Taarnspidser, Gavle, Borgtinder og Karnapper. Man saa' ind igennem de snævre, krumme Gader, hvorfra Trapper førte op, og ind paa smaa aabne Pladser med Springvand og igennem Domkirkens Klokketaarne, bag hvilke de lette Sommerskyer droge afsted, man saa' ogsaa ind i de aabne Lysthuse, hvor hele Selskaber smaa Mænd af mit eget Arbejde sad og drak. Jeg havde ved Hjælp af et arkitektonisk Værk bygget denne mærkelige By og paa den mest overdrevne og vilkaarlige Maade sammenblandet romersk og gothisk Byggestil, ja endog kronologisk antydet de forskellige Bygningsmaaders Oprindelse, idet Borgen og den nederste Del af Kirken vare udførte i den ældste Bygningsstil.

I Baggrunden strakte den høje Horisont sig endnu langt ud over Lindetræerne til Mejerigaarde, Møller, smaa Skove o. s. v., ja man saa' endog i den mørkeste Krog en Galge rage i Vejret, og i Forgrunden skulde et middelalderligt Brudetog komme gennem den aabne Port og paa Faldbroen mødes med et inddragende Korps bevæbnede Bysvende. Denne Vrimmel af Figurer betegnede jeg kun med forklarende Ord, da Pladsen foreløbig stod aaben.

„Fortræffeligt!“ sagde Lys, „en tænkt Staffage, det er det letteste og fineste, man kan finde. Forresten gløder Deres By i en fordømt hindbærfarvet Aftenrødme og ser ud som det brændende Troja selv! Der falder mig noget ind! De burde lave alt det højt optaarnede Murværk af røde Sandsten, det vilde gøre en brillant Effekt ved Siden af de kolossale Træer og de hvide skinnende Skyer! Men hvad er nu det dér?“

Han mente en mindre Carton, der ogsaa stod op imod Væggen og viste sig at være en Fremstilling, graat i graat, af min Fødeegn paa Folkevandringens Tid. Henover de bekendte Linjer i Landskabet trak Urskovene sig Side om Side, og imellem dem saa' man et langt Hærtog bevæge sig, medens et romersk Vagttårn paa en Bjærg højde sendte en Røgsøjle op i Luften. Men Lys havde allerede vendt et andet Billede om, et Slags geologisk Landskab.

Frem imellem nyere Bjærgformationer, som man helt korrekt kan skælne, skyder der sig et Slags kroneagtigt Urfjæld, der dog imidlertid sammen med det andet skal søge at danne én malerisk Linje. Intet Træ, ingen Busk giver dette øde Vildnis Liv, kun

et svagt Dagslys kæmper med de dybe Skygger, som dannes af en Uvejrssky, der truende hænger over de høje Tinder. Men paa Bjergget selv er Moses i Færd med for anden Gang paa Guds Befaling at opskrive de ti Bud paa to nye Tavler.

Paa et Granitstykke bag ved den kæmpe-mæssige Mand, der i dyb Alvor knæler bøjet over Tavlerne, staar, uden at han aner det, Jesusbarnet nøgen, med Hænderne paa Ryggen og ser lige saa alvorligt paa den mægtige Stenhuggers Arbejde.

Da det kun var et første Udkast, havde jeg selv, saa godt jeg formaaede, tegnet Figurerne, og dette bragte dem unægtelig endnu nærmere til Skabelsens Periode. Da Moses var forsynet med Straalehorn og Barnet med Glorien, forstod Lys til min store Tilfredshed straks, hvad det forestillede, og raabte: „Her har vi Nøglen til Gaaden. Han er Spiritualist, én af dem, der frembringer Verden af intet! De tror naturligvis ivrigt paa Gud?“

„Ja naturligvis,“ svarede jeg, nysgærrig efter at vide, hvad han mente. Men Eriksen afbrød os, idet han vendte sig mod Lys og sagde: „Kære Ven! Plag Dem dog ikke altid med at udrydde Vorherre! De anstrænger

Dem virkelig mere for at gøre det, end den værste Fanatiker med at faa ham indført!“

„Stille, Indifferentist!“ svarede Lys og vedblev: „Der har vi det! De vil ikke stole paa Naturen alene, men paa Aanden, fordi denne gør Mirakler og ikke arbejder! Spiritualismen er slet og ret den Sky for Arbejde, som udspringer af Mangel paa Dømmekraft og Erfaringens Ligevægt; den vil sætte Mirakler i Stedet for Arbejdet i det virkelige Liv og lave Brød af Stene i Stedet for at pløje, saa', roligt afvente Kornets Modning og høste, tærskes, male og bage. Det, at man ud af sin Fantasi skaber en fingeret, kunstig, allegorisk Verden uden at betænke den brave Natur, er slet ikke andet end hin Arbejdssky; og naar Romantikere og Allegorister af enhver Slags hele Dagen igennem male, digte, skrive og eksperimentere, saa er alt dette kun Ladhed i Sammenligning med den Virksomhed, der ikke er andet end Tingenes naturnødvendige, lovmæssige Udvikling. Al Skaben ud af det nødvendige er Liv og Arbejde, der fortærer sig selv, ligesom Tilintetgørelsen allerede nærmer sig under Blomstringen; denne Blomstring er det sande Arbejde og den sande Flid; selv en stakkels simpel Rose maa fra Morgen til

Aften hænge tappert i med hele sit lille Legeme og har til Løn derfor kun Afblomstringen. Men derved har den netop været en virkelig Rose!“

Da jeg kun halvvejs forstod ham, men dog mente at have arbejdet, bad jeg om nærmere Forklaring.

„Det er meget let,“ svarede han, „det geognostiske Landskab, som De dér fremstiller, har De aldrig set, og jeg tør vædde, at De heller aldrig noget Steds vil faa det at se. Saa sætter De to Figurer ind i det og mener derved at hædre Skabelsen og Skaberen, men det er tillige en Slags Ironi; det er et godt Epigram, men intet Maleri, og til syvende og sidst kan De ikke, som man snart ser, i det mindste endnu ikke, selv udføre Figurerne, følgelig heller ikke lægge den Betydning i dem, som De aandrigt tænker Dem; altsaa svæver De med hele Arbejdet mellem Himmel og Jord, og det er intet Arbejde, men kun en Leg! Men nu kan det være nok hermed; jeg vil dog tilføje, at denne Prædiken ikke er rettet mod Dem, men imod hele Retningen; thi i og for sig gør Deres Sager mig Fornøjelse bare derved, at de ere saa vidt forskellige fra mine. Vi ere nu en Gang alle dualistiske Kumpaner,

hvordan vi saa vender og drejer os. Men hvad er det for en Hjærneskal, De har der, den er ikke præpareret — den kommer altsaa lige fra Jorden?“

Han pegede paa Albertus Zwiehans Hjærneskal, der laa i en Krog paa Gulvet.

„Den har ogsaa tilhørt En, der paa en vis Maade kunde kaldes Dualist,“ svarede jeg, og paa Turen fortalte jeg nu med faa Ord Historien om de to Kvinder, imellem hvilke hin Ulykkelige droges vaklende frem og tilbage. „Er det ikke, som jeg siger!“ raabte Lys leende, „man skal passe vel paa, at man ikke falder mellem to Stole!“

Til langt ud paa Natten bleve vi sammen alle tre og aftalte, at vi tiere vilde mødes; og da vi virkelig gennemførte det, bleve vi gode Venner, og man saa' os snart sammen overalt.

TOLVTE KAPITEL.

ANDRES ELSKOVSFORHOLD.

Selv det, at vore respektive Fødelande laa yderst mod Øst, Nord og Syd paa den tidligere Rigsgrænse, forbandt os mere end det fjærnede os fra hverandre. Da vi alle tre havde Fornemmelsen af, at vi hørte til samme Stamme, følte vi os, her ved den store Folkefamiljes Arne, som langt ude Beslægtede, der tilligemed en Mængde andre ere i Besøg i et gæstfrit Hus, og som indbyrdes stikke Hovederne sammen og gøre deres Bemærkninger for og imod. Vi havde ganske vist, men uden egen Skyld, medbragt en eller anden Fordom.

Det var paa hin Tid, at Tyskland blev styret saa snæversynet og mangelfuldt af tredive eller fyrretyve Magthavere, at Skarer af Emigranter drog omkring hinsides Grænsen og formelig underviste de Fremmede i at for-

haane og krænke deres Fødeland. De bragte Haansord i Omløb, som Naboerne hidtil aldrig havde kendt, og som kun kunde stamme fra det Indre af Landet selv, og da Selvironiens Gave, hvis Overdrivelse maaske til syvende og sidst var Oprindelsen til hele Fænomenet, kun daarligt forstodes og skattedes udenfor Tyskland, havde man tilsidst taget Alt for gode Varer, og den Fremmede lærte snart lige saa flot at bruge eller misbruge denne Trafik, tilmed da man formelig dermed kunde indsmigre sig hos disse Ulykkelige, som i deres Mangel paa Verdenskløgt netop ventede sig Hjælp og Bistand heraf. Vi havde alle hver for sig hørt og opfattet sligt.

Med Tiden bleve vi i vore fortrolige Samtaler enige om, at Udvandrerne og de, der blive hjemme, dog altid ere to Slags Mennesker, og at man, for rigtigt at kende et Folks Karakter, maa opsøge det ved Arnen i dets eget Hus. De, som ere hjemme, ere taalmodigere og derfor ogsaa bedre end Emigranterne, og staa derfor ikke under, men over dem, trods Skinnet af det modsatte, som dog i Tidens Løb vil forsvinde.

Vare vi nu i denne Henseende beroligede, saa generedes vi af et andet Onde, den Krig

nemlig, der førtes mellem Nordlændinge og Sydlændinge.

Hos sprogbeslægtede Brødrefolk, som tilsammen skulle udgøre et Hele, er det en sand Lykke, naar de gensidig have noget at lade hinanden høre; thi det gaar her som overalt i Naturen og i Verden, at Forskelligartethed netop forener, og at det ulige, men dog beslægtede holder bedst sammen.

Men det, som disse Mennesker bebrejdede hverandre, var baade uelskværdigt og saarende. Nordlænderen mente, at de fra Syd manglede baade Aand og Forstand, og omvendt beskyldte atter disse Nordlænderen for at mangle alt, hvad der hed Hjærte og Gemyt, og hvor ugrundet denne Tradition end var, fandtes der kun meget faa dygtige Mænd af begge Partier, som ikke troede paa den. Eller der fandtes i alt Fald kun meget faa, der havde Mod til, naar de var blandt deres egne, at fornægte disse en Gang tilvante Talemaader.

For nu at give vort Forbund et vist ideelt Tilsnit gave vi hverandre vort Ord paa, at hvor som helst disse Stridigheder forefaldt, skulde vi, enten vi vare samlede eller alene, optræde derimod og tage deres Parti, som vi mente, bleve forurettede. Under Tiden lykkedes det

os vel at gøre Folk betuttede, ja endog at fremkalde en gunstig Vending; men til andre Tider bleve vi selv klassificerede med de Forhaanede og alt efter vor Afstamning udskældte for naive Hædersmænd og Drømmere, eller for raffinerte, aandrige Kritikaklere. Da dette imidlertid ikke i mindste Maade generede os, tværtimod vakte vor Munterhed, saa blev dog den bitre Tone i Underholdningen lidt formildet og en nogenlunde forsonende Udgang mulig.

Dog skulde vor mæglende Optræden en Gang vise sig at være overflødig og tillige fejre sin skønneste Triumf, idet nemlig hele den rigt forskelligartede Kunstnerskare enedes om samlet at fejre den kommende Fastetid. Man vilde ved et stort Fest- og Skuespil kalde svundne Tidens Herlighed tilbage og det ikke alene ved Hjælp af Lærred, Pensel og Mejsel, men ved levende Personer tillige.

Det var det gamle Nürnberg, der skulde trylles frem, saaledes som det var paa Kejser Maximilian den Førstes Tid, da denne sidste Ridder holdt pragtfulde Fester og gav sin Søn Albrecht Dürer Vaaben og Hæders-tegn.

Denne Idé, som var fostret af én enkelt Hjerne, blev straks greben og sat i Scene af

otte hundrede Mænd og Ynglinge, Kunstnere i alle Genrer, der kastede sig over Arbejdet med en Iver, som om det gjaldt at skabe et Værk for Efterverdenen; og gennem alle disse sagkyndige fælles Bestræbelser oprandt der et fornøjeligt, kammeratligt Samliv, som vistnok overstraaledes af selve Festdagen i Jubel og Henrykkelse, men som dog senere stod for Erindringen som et lysende Punkt i det hele.

Festtoget skulde deles i tre Hovedtog, hvoraf det første skulde omfatte den nürnbergske Borger-, Kunstner- og Haandværkerstand, det andet Kejseren med hans Rigsraader og Krigsmænd, medens det tredje skulde være et gammeldags Karnevals-optog, saaledes som den velhavende By i hin Tid opførte til Ære for den kronede Gæst. I denne sidste Afdeling, som passende kunde kaldes et Skuespil i Skuespillet, valgte vi tre vor Plads, for, som et dobbelt Fantasibillede, at optræde iblandt den forbigangne Tids Skygger.

Den Alvor og højtidelige Pragt, hvormed Sagen fra Begyndelsen af blev greben an, udelukkede ikke den kvindelige Del af Befolkningen fra at være med; Kunstnernes Hustruer, Døtre og Kærester samt disses Veninder af de andre Stænder vare alle beskæftigede med

deres Festdragter, og for mange af Mændene var det ikke den ringeste Del af Glæden, at skulle lede denne vigtige Forretning og ved Hjælp af gamle Kostymbøger paasé, at Fløjls- og Guldstoffer, svære Brokader og luftigt Flor blev rigtig skaaret til og afpasset for de ranke Skikkelser, at Haaret blev opsat eller udslaaet, og at Fjerhatte, Baretter, Huer og Hovedtøjer sade, som de skulde, og vare af rette Til- snit. Blandt disse lykkelige vare ogsaa mine Venner Eriksen og Lys, som hver paa sin Vis gik paa Amors Veje.

Eriksen havde til det aarlige Lotteri, som forbandtes med Maleriudstillingen, solgt et af sine smaa Billeder, og dette var atter vundet af en velhavende Ølbryggerenke, som just ikke var bekendt for at være Kunstelsker, men snarere deltog i disse Ting af Hensyn til den Forpligtelse, som rige Folk synes at have. Og da det ofte skete, at de saaledes vundne Arbejder igen bleve solgte for en Spotpris til paatrængende Opkøbere, søgte Kunstnerne tidt at købe dem igen, for selv at have Fordelen.

Ogsaa Eriksen havde gjort Forsøg paa for en beskeden Pris at faa sit Billede igen, for saaledes ved et andet Salg at spare sig den Anstrængelse at male et nyt Billede; thi han var

en beskeden Natur og mente ikke, at Verdens Bestaaen afgang af hans Flids Uudtømmelighed.

Han opsøgte altsaa Enkens Bolig og stod snart i Forstuen, hvis Pragt syntes at skulle bekræfte Rygtet om den afdøde Bryggers Rigdomme. En gammel Tjenestepige, til hvem han meddelte sit Ærinde, kom straks tilbage med Hilsen fra Fruen, at hun med Fornøjelse vilde afstaa Billedet, men at han maatte komme igen en anden Gang. Langtfra at blive krænket over en saa vilkaarlig og hensynsløs Behandling kom Eriksen igen baade anden og tredje Gang og blev først nu lidt ærgerlig ved at modtage den Besked af den gamle Tjenestepige, at Fruen vilde sælge Billedet for en Fjerdedel af Købesummen, og at Pengene skulde gives til de Fattige; og for ikke at have mere Ulejlighed angaaende den Sag bad hun Hr. Maleren om ganske bestemt næste Dag at hente Billedet og samtidig at bringe Pengene. Han trøstede sig imidlertid med Udsigten til et Fjerdingsaars Ferie, og, idet han søgte at udfinde, om Vejret lovede gode Jagtdage, begav han sig for fjerde Gang paa Vejen.

Den uundgaaelige Gamle førte ham ind

i sit eget lille Værelse og lod ham blive staaende dér, mens hun gik sin Vej for at hente Billedet; men det var intet Steds at finde; alle Tjenestefolk kom til, Kokkepige, Kammerjomfrue, Tjener og Kusk løb frem og tilbage og søgte i Køkken, Kældere, Kamre og Skur.

Endelig bragte al denne Larm Enken ud. Hun havde, idet hun dømte efter Billedets ubetydelige Størrelse, tænkt sig dets Skaber lige saa ubetydelig, og da hun nu paa en Gang stod overfor Eriksens mægtige Skikkelse og saa' hans store Guldhaar falde skinnende ned over de brede Skuldre, blev hun i højeste Grad forlegen, tilmed da han, revet ud af sin smilende Iagttagelse af Scenen omkring sig, saa' paa hende med sit faste aabne Blik som paa en Aabenbaring.

Men hun var ogsaa nok en lang Beskuelse værd; som hun stod dér ligesom overgydt med Livets og Sundhedens Rosenskær, næppe fire og tyve Somre gammel, med brunt Silkehaar og brune léende Øjne, Form og Lemmer støbte i den reneste Harmoni, kunde man kort og godt betegne hendes Væsen som aphroditisk i ædleste Forstand, et saadant nemlig, som hun var sig bevidst, og som hun derfor vogtede med ædel Tugt.

For at gøre Ende paa den gensidige Forbavselse og Forlegenhed indbød den dybt rød-mende Kvinde, som fik sin Aandsnærværelse igen, Maleren til at træde indenfor, og her opdagede de nu den lille Kasse med Maleriet, anbragt som en Slags Skammel under Enkens Sybord og glemt eller oversét af hende.

„Her er det jo!“ udbrød Eriksen og trak Kassen frem. Den havde næppe været aabnet; thi Laaget var endnu ikke helt fra.

Med ringe Anstrængelse fik Eriksen det løst, og snart straaledede i Dagens fulde Lys det lille Billede i sin gammeldags, rigt forarbejdede Ramme.

Imidlertid havde den unge Kone hurtig opfattet Sagens Stilling, og hun ønskede frem for alt at redde sig ud af den pinlige Forlegenhed, som hun havde bragt sig selv i ved at behandle et Kunstværk saa skødesløst. Rød-mende paa ny sagde hun, at hun virkelig aldeles ikke havde anet, hvad der var Tale om; men selv om hun ingen Kender var, syntes dog Billedet hende nu at være saa værdifuldt, at hun kun vilde fornærme Maleren ved ikke i det mindste at forlange det halve af Købesummen. Ængstelig for, at hun yderligere skulde forhøje sin Fordring, skyndte Eriksen

sig at faa sin Pung frem og talte Guldstykkerne op, medens Damen stadig mere og mere opmærksomt betragtede Billedet og formelig lod sine smukke Øjne spasere omkring i det solrige Landskab, som om hun havde Neapels Land og Bugt for sig. Da saa' hun helt forknyt op til Kæmpen og begyndte igen at tale. Jo mere hun saa' paa Billedet, des bedre syntes hun om det, og hun var nū nødt til at forlange den fulde Sum derfor!

Sukkende bød han tre Fjerdedele for dog at redde noget. Men hun undsaa' sig aldeles ikke for at bryde sit Ord og erklærede hellere at ville beholde Billedet end sælge det under dets Værdi. „I saa Fald vilde det være uvenligt af mig at berøve mit beskedne Arbejde et saa godt Asyl, og jeg har desuden ingen Grund til at holde paa en Handel, der dog ikke indbringer mig noget!“

Hermed stak han atter sine Penge til sig og beredte sig til at tage Afsked; men den smukke Frue, som endnu stadig havde sit Blik rettet paa Billedet, bad ham lidt forlegent om dog at blive lidt endnu. Først nu bød hun ham en Stol, thi hun maatte se at vinde Tid til fuldstændig at kunne faa gjort en saadan Mand Afbigt for den Fornærmelse, hun havde

tilføjet ham. Endelig fandt hun paa den bedste Udvej og spurgte høfligt, om hun ikke maatte bestille en Pendant til dette Billede hos ham, ét, der virkede ligesaa beroligende og mildt, saa at hun, naar hun sad ved sit Skrivebord, over hvilket hun agtede at hænge Billederne, saa at sige havde et Holdepunkt for hvert Øje. Denne optiske Umulighed vakte hos vor Maler en saa hjærtelig indre Munterhed, at han straks i forbindelse Udtryk tog imod Bestillingen til Trods for, at han var gaaet derhen for at undgaa Arbejde og ikke for at paadrage sig endnu mere. Men hermed afbrød ogsaa den Skønne pludselig Samtalen og sagde ham lidt adspredt Farvel.

Dette lille Æventyr havde Eriksen straks samme Aften fortalt os; men i den følgende Tid kom han kun sjældent tilbage dertil og iagttog snarere en omhyggelig Tavshed angaaende Sagen. Ved et Tilfælde opdagede vi dog snart, hvorledes det var fat med ham, thi da vi en Dag stode samtalende foran det nu fuldendte andet Billede og derved ikke kunde undgaa at nævne den tilkommende Ejerinde, kom han uforsigtig nok til at kalde hende ved hendes Døbenavn: Rosalie. Vi andre to saa' tavse paa hinanden; thi som oprigtige

Venner, der mente ham det vel, vilde vi ikke indvirke forstyrrende paa hans mulige Lykke.

Hun, som selv tilhørte en rig Bryggerfamilje, var allerede som ung Pige bleven bestemt for Brygherren; thi den klassiske Nationaldriks Betydning var stor nok til at kunne tillade slige Traditioner. Men ved en hæftig Feber var den kraftige Mand pludselig bleven revet bort, og Enken havde paa én Gang sin fulde Frihed og Selvstændighed i Forbindelse med en nu modnet Selvbevidsthed.

Udrustet med hin usædvanlige Skønhed, der er lige saa sjælden, som den er fuldkommen, naar den findes, var hun tillige besjælet af Trang til et harmonisk Liv, og for at undgaa Anger over enhver pludselig eller overilet Forandring havde hun foreløbig omgivet sig med en rolig Ligegyldigheds lette, men sikre Skranker, medens hun dog agtede at holde sig en Udvej aaben, for i rette Øjeblik at kunne træffe et andet Valg. Dette Øjeblik var nu uventet kommet, da hun saa' Eriksen; og i Erkendelse heraf eller med Anelse om det havde Rosalie ikke ladet det første Møde gaa uænsset forbi, hvor imod hun dog senere optraadte med al mulig Takt og Klogskab. Hun forstod lidt efter lidt hvert Øjeblik at give Eriksen

Anledning til et Besøg, idet hun spurgte ham til Raads baade om Dit og Dat, og dette faldt utvungent og ligesom af sig selv; thi hun havde allerede i nogen Tid været i Begreb med at omforme sin noget æventyrlige og brogede Husstand. Med hemmelig Glæde saa' hun, hvor roligt og sikkert Eriksen ydede sine Haandsrækninger, og at han helt var paa sin Plads, naar han kun havde de fornødne Midler og Rum til sin Disposition. At han var af god Familje og særdeles velopdragen opdagede hun let nok; og hun gik nu Skridt for Skridt videre i sit Arbejde paa at lægge den Bjørn i Lænker, hvis Fange hun selv allerede var. Hun skaffede sig Omgang, for tiere at kunne indbyde ham og se ham ved sit Bord; ogsaa opfordrede hun ham til at indføre sine Venner i hendes Hus, og paa denne Maade blev ogsaa jeg et Par Gange hendes Gæst, ved hvilken Lejlighed det kom mig til Nytte, at jeg havde lagt mig min Moders Ord paa Sinde om altid at have en Søndagsdragt i Beredskab.

Vor fælles Ven Lys havde han derimod aldrig taget med derhen for det tillaasede Albums Skyld, hvilket han betroede mig, og hvad jeg ogsaa med meget alvorlig Mine billigede. Ja; jeg tror næsten, jeg følte en Slags farisæisk

Tilfredsstillelse ved at være bleven foretrukken og gjorde mig ordentlig til af, at jeg endnu ikke ved Rigdom, Uafhængighed, Verdenserfaring eller en dertil egnet Personlighed var kommen i det Tilfælde at maatte bevise min egen Dyd. Mine tidligere Æventyr med Judith tog jeg aldeles ikke i Betragtning, jeg var netop kommen til hint Punkt, hvor man for en Tid helt har glemte de saakaldte Børnestreger og med farisæisk Haardhed fordømmer alt, hvad man endnu ikke selv har erfaret.

Under Forberedelserne til Kunstnerfesten stode Sagerne mellem Eriksen og Rosalie saaledes, at det næsten maatte falde af sig selv, at hun kunde tage Del i Festen som hans Dame, omtrent paa samme Maade, som man tager mod Indbydelsen til et Bal.

Lys vandrede imidlertid sine egne Veje for at skaffe sig en Ledsagerske.

I et gammeldags Kvarter inde i Byen laa der paa et lille Torv et smalt Hus, opført af mørke Mursten, tre Stokværk højt, hvert især kun saa bredt som et rigtignok temmelig anseligt Vindu. Ikke alene vare Vindusrammerne ualmindelig rigt dekorerede, men Forsiringen løb saa højt i Vejret, at den forbandt det ene Vindu med det andet, medens den samtidig om-

rammede et sortladent Maleri paa Muren. Saaledes lignede det lille Hus næsten et Taarn eller snarere et smukt Monument af den Art, som tidligere Aarhundreders Kunstnere ofte med særlig Forkærlighed byggede til sig selv. Over Gadedøren stod paa en forgyldt Halvmaane et Mariabillede i sort Marmor, der naaede helt op til første Stokværk, og paa Døren skinnede endnu den oprindelige Dørhammer, i Form af en dristig foroverbøjet Havfrue. Maleriet over det første Vindu forestillede Perseus, der befrier Andromeda fra Dragen, det over det andet Vindu St. Georg, der kæmper med Lindormen for at befri den lybiske Kongedatter, og paa den spidse Gavlmur over Døren saa' man Erkeenglen Michael, der til Ære for den hellige Jomfru støder et eller andet Uhyre ned med sin Lanse.

For mange Aar siden, da lignende Minder som dette nysselige lille Hus enten bleve upaaagtede, nedrevne eller overkalkede, havde en beskeden Bygmester købt det for en ringe Sum Penge, holdt det omhyggelig vedlige og efterladt det til sin Søn, som var en middelmaadig Portrætmaler og tillige paa Grund af sin stadselige Skikkelse Stillingsmand i Kongens Hestgarde. Enken efter denne malende

Gardist levede nu med sin Datter i det gamle Hus af en lille Enkepension og en bestemt Sum, som aarlig blev hende udbetalt, for at hun ikke uden højere Tilladelse skulde sælge Stedet eller forandre noget ved Façaden.

Datteren, som hed Agnes, var Originalen til hin sidste Tegning i den skønhedstilbedende Lys' Album. Han saa' først paa Husets Yderside, var derpaa snart kommen ind i dets Indre og havde saaledes ogsaa opdaget den Juvel, det indesluttede. Moderen var ikke alene Beskytterinde af sit Hus' og sit Barns Skønhed, men ogsaa af sin egen, for saa vidt som denne endnu eksisterede i et legemsstort Billede, malet af den afdøde Ægteherre. Med en uhyre Kam paa Hovedet, tre Lokker tværs over Panden og straalende i sin Ungdoms Glans, beherskede hun fra dette, Værelset; foran Billedet stod der tre rosenrøde Vokslys, som endnu aldrig havde været tændte. Trods den flade og usle Udførelse gjorde den tidligere Skønhed sig dog gældende, og man blev ikke klog paa, om den Mangel paa Sjæl, der var i Billedet, skyldtes Malerens Uduelighed, eller om den virkelig fandtes hos Modellen. Alligevel regerede den brave Kone hele Huset med dette Billede, og hun behøvede kun i For-

bigaaende at kaste et Blik derpaa, for ikke at lade Datterens Skønhed vokse sig over Hovedet. Dette gentog hun da ogsaa Dagen igennem lige saa regelmæssigt, som hun dyppede Fingrene i Vievandskarret, der stod ved Døren. Men af den Sjælesubstans, der under hendes Vorden ustandseligt var undsluppen fra hende, var en Del atter kommen til Eksistens hos Datteren, rigtignok saa svagt, stille og ubemærket som det Legem, der husede den.

Efterhaanden som Lys ved beskeden, høflig Optræden var kommen saa vidt, at han fik Lov til at tegne denne Kvindeskikkelse, rigtignok ikke i den slemme Bog, men først i større Format paa et særskilt Blad, følte han hverken Lyst eller Mod til at gennemføre den sædvanlige Cyklus, og det eneste Resultat for hans Album af dette Forhold var en Kopi af hin Studie, udført med særdeles Omhu og Kærlighed. Undertiden tilbragte han en Aften hos de to Kvinder, tog dem ogsaa nu og da med i Theatret eller ud i det offentlige Anlæg, og overalt, hvor de viste sig, vakte Agnes' sjældne Personlighed en saa almindelig, men tillige saa ærefuld Hyldest, at man aldrig hørte de ringeste kompromitterende Hentydninger til dette Forhold. Alle hendes rolige

Bevægelser vare simple, kun beregnede paa det Maal, hun havde for Øje, og derfor fulde af Ynde; naar hun følte sig tiltalt af noget, straaledede hendes Øjne af samme trohjærtede Uskyld som et ungt Dyrs, der endnu aldrig har lært nogen Mishandling at kende. Og saaledes gik det til, at Lys, i Stedet for at begynde et af sine sædvanlige Elskovsæventyr, følte sig draget ind i et renere og alvorligere Forhold, som efterhaanden blev ham til en hidtil ukendt Fornødenhed. End mere betaget blev han, naar Moderen under hendes Fraværelse, for at rose sit Barn, fortalte, hvorledes hun aldrig, ikke en Gang for Spøg, havde været i Stand til at sige den mindste Usandhed, og at hun allerede som lille Barn ved den mindste Ulydighed havde angivet sig selv og det med en saadan Ro eller Nysgerrighed i Henseende til hvad Resultatet vilde blive, at Straffen syntes umulig eller overflødig.

Men for nu ikke selv at synes uforstandig kunde Moderen aldrig lade være med at tilføje, at rigtignok hørte hendes Datter ikke til de alleraandrigste men hun var derfor des mere ærlig og godhjærtet. Lys havde imidlertid for længst opdaget, at Agnes var klogere end Moderen, selv om det endnu ikke var

gaaet op for hende. Ligeledes var hun dygtigere, thi han saa', at hun besørgede al sin huslige Gærning hurtigt og lydløst uden nogensinde at slaa noget i Stykker, medens Moderen derimod uophørligt vimsede ud og ind, slog med Dørene, snakkede i ét væk og som oftest afsluttede sin Travlhed med at slaa noget Porcellæn i Stykker.

Dertil plejede saa Datteren at gøre en undskyldende eller trøstende Bemærkning, som lignede den gratiøseste Vittighed, men som dog med dyb Alvor var ment og tillige sagt saaledes, at den ene og alene vedrørte Sagen selv.

Desuagtet lærte han aldrig denne Kvindes Aand eller Væsen at kende; og naar vi lykønskede ham til hans Opdagelse og mente, at Agnes vilde blive den bedste lille Malerkone, man kunde tænke sig, stille, harmonisk og en uudtømmelig Kilde til skøn Bevægelse, saarystede han paa Hovedet og sagde, man kunde dog ikke gifte sig med et Naturspil!

Alligevel fortsatte han sine Besøg i det sirlige Hus, hvor den sirlige Blomst voksede; men han vogtede sig vel for at optræde som Tilbeder. Den smukke Piges Øjne forekom ham som et stille Vand, der nok er uden

Hvirvler, men som desuagtet kan være farligt selv for en god Svømmer, da man ikke véd, hvilke Planter eller Dyr det skjuler i sit Dyb. Tynget af en ubestemt Ængstelse for saadanne Farer kunde han nu og da føle sig uendelig sørgmodig og uden selv at vide af det udstøde dybe Suk. Men disse Suk pustede til den stille Glød, som allerede i lang Tid havde ulmet i den næppe syttenaarige Pige, saa at hendes inderlige Tilbøjelighed for ham snart blussede op i høje Flammer. Enhver maatte lægge Mærke til denne søde Elskovsild; heller ikke for os Venner blev det skjult; thi Lys indbød os ofte til et lille Aftenselskab, som han arrangerede hos de to enlige Damer, for ikke altid at skulle være ene hos dem og saaledes blive nødsaget til at indstille sine Besøg. Vi saa', hvorledes hendes Øjne stadig hang ved ham; lod hun dem undertiden sørgmodig vandre andre Steder omkring, droges de dog med uimodstaaelig Magt straks igen tilbage.

Han paa sin Side tvang sig synligt nok til ikke at se det, medens han hundrede Gange maatte gøre Vold paa sig selv for ikke at berøre hende med sin skælvende Haand. Lykkedes det hende derimod en Gang imellem at

anstille sig, som om hun forstod og satte Pris paa hans tørre, faderlige Maade at være paa, og hun i denne Følelse et Øjeblik turde lade sin Haand hvile paa hans Skulder, ja endog i barnlig Naivetet turde støtte sig op imod ham et eneste kort Sekund, da straaede hendes Øjne i uendelig Lykke, og hun var hele den Aften stille glad.

Imidlertid begyndte dette Forhold at forekomme os alle pinligt og betænkeligt; kun Moderen saa' intet; hun befandt sig vel ved den livlige Forandring, der var foregaaet i deres Hus, og tvivlede ikke et Øjeblik om, at Lys jo en skøn Dag vilde melde sig som virkelig Frier, især da han optraadte saa tilbageholdent. Heller ikke Eriksen tænkte videre over Sagen, dertil var han for optaget af sin egen, og naar vi om Aftenen alle tre forlode det lille Hus, gik han ufortøvet sin Vej, mens vi andre to endnu timevis kunde gaa frem og tilbage enten foran Lys' eller min Gadedør i ivrig Samtale og Disput.

Jeg vovede ikke ligefrem at kræve ham til Regnskab for hans Opførsel overfor den unge Pige, dertil var han altfor kort for Hovedet, saa snart dette Forhold nævnedes; og jo mere usikker han følte sig, des mere

bestemt anstillede han sig, som En, der vel véd, hvad han agter at gøre. Til Gengæld tog jeg min Tilflugt til metafysiske Disputer, idet jeg slog den Letfærdighed, som jeg med oprigtig Smerte beskyldte ham for, sammen med den Ugudelighed, som han i den sildige Nattetime forsvarede lige saa taabeligt og hæftigt, som jeg stadig angreb den. Under Tiden talte vi saa længe og saa højt i den stille Nat, at Vægteren opfordrede os til at tage lidt Hensyn til de sovende Beboere rundt omkring. Men en Aften noget før Festen afbrød Lys mig pludselig i min Tale, hvis Maal han nok mærkede, og erklærede roligt, at han havde indbudt Agnes til at være hans Dame ved Festen, og at han nu vilde lade det bero paa dennes Forløb, hvorvidt deres Forhold skulde blive et bindende eller ikke. Ved saadanne Anledninger, mente han, pleje vi vaklende, usikre Menneskebørn at komme ud af vort Skind og at være snarraadigere Herrer over vor Skæbne end til dagligdags. Desuden stod Sagerne saaledes for ham nu, at han ikke vidste, hvad der var stærkest, enten Ønsket om denne Forbindelse, eller Ængstelsen for at tage fejl.

Agnes blomstrede øjeblikkelig op i nyt

Haab, da den Elskede bragte hende dette glade Budskab; thi hun havde allerede i stille Vemod renonceret paa Udsigten til under Festjublen blot nogenlunde at kunne være i hans Nærhed. Men hun vilde ikke gøre sig til af sin Triumf, og da han kom med de rige Stoffer, der skulde anvendes til hendes Dragt paa en Maade, som fremhævede hendes ædle Skønhed end yderligere, føjede hun sig stille og beskedent i alle hans Anordninger. Men medens han prøvende lod sine Hænder glide igennem de sorte Haarmasser, som mageligt vilde have kunnet strække til for tre Pigeoveder, og forsøgsvis ordnede dem forskelligt paa hendes villige Hoved, tog hun i samme ungdommelige lille Hoved den faste, højtidelige Bestemmelse kun at have ét Maal: det nemlig, i rette Øjeblik at tvinge ham til at kaste sig i hendes Arme og uopløselig at knytte sit Liv til hans. Dette dristige Forsæt kunde kun være et Udslag af hendes barnlig naturlige, men nu stærkt æggede Sind.

TRETTENDE KAPITEL.

ATTER FASTELAVNSLØJER.

Residensstadens største Theater var forvandlet til en Sal, der var straalende oplyst og allerede fyldt med Festhærens to Afdelinger, de Agerende og Tilskuerne. Medens sidstnævnte havde samlet sig paa Gallerierne og i Logerækkerne og foreløbig, mens de ventede, morede sig med at betragte hverandres Pynt, lød der en summende Lyd fra Sidesalen og Gangene, hvor Kunstnerskarerne flokkedes og stillede sig i Orden. Det var en broget og funklende Mylr. Hver for sig var en betydningsfuld Fremtoning og Person, og idet han selv saa' rigtig vellykket ud, betragtede han med Glæde sin Nabo, der nu ligeledes saa' saa fordelagtig og kraftig ud i sin smukke Dragt, som man slet ikke skulde have troet det muligt, skøndt Kærnen af Deltagerne ikke

bestod af ubetydelige Figuranter og forlystelsessyge Lediggængere, men derimod af begejstrede, geniale Ynglinge og Mænd, som for længst vare modnede under ædelt Arbejde, og som alle med Rette kunde gjøre Fordring paa at fremstille deres brave Forfædre. Toget bestod foruden Malere og Billedhuggere ogsaa af Bygmestre, Malmstøbere, Glas- og Porcelænsmalere, Træskærere, Kobberstikkere, Gravører, Medaillører og mange andre, hvis Arbejde var uundværligt for et fuldtudviklet Kunstliv. I Støbeværkstederne stod der tolv Statuer, bestemte til det kongelige Palads, som først lige vare blevne færdige, og hvoraf hver enkelt var tolv Fod høj og ægte forgyldt. Talrige Støtter af Landets Fyrster og af Herskere i Aandens Rige, baade af indenlandsk og udenlandsk Nationalitet, til Hest og til Fods, vare allerede tilligemed de Reliefer, der skulde pryde deres Fodstykker, spredte omkring i Verden; der var taget fat paa Kæmpeforetagender, og i Støberierne gik det omtrent saa kraftigt og vældigt til som ved hin Støbeovn i Florens, da Benvenuto støbte sin Perseus. Der var allerede malet uoverskuelige Vægge i Fresko og Voks; malede Vinduer saa høje som Huse bleve brændte og sat sammen i en

Farveild, der var værdig til at fejre en tilgrundegaaet Kunsts Genopstandelse. Hvad der fandtes i Malerisamlingerne af sjældne og uerstattelige Skatte, malede paa forgængeligt Lærred, blev, for at man kunde have varige Gengivelser deraf, af prøvede Arbejdere med fordringsløs Flid overført paa Porcellænstavler og ædeltformede Skaaler med en Kunst, der kun havde været paa en saadan Højde i nogle faa Aar. Hvad der nu gav denne Kunstverdens Bærere, de store og smaa Mestre, Svendene og Lærlingene, større Betydning, det var det rene Skær af den første Ungdomsmodenhed, der findes i en saadan Periode, og hvis ideale Frejdighed sjældent vender tilbage i den samme Tidsalder, men langt snarere allerede omviftes af Maniererthedens og Degenererthedens lette Skygge. Alle, ogsaa de ældre, vare endnu unge, fordi hele Tiden var ung, og fordi Sporene af den rene Produktionsevne uden Følelse endnu vare lidet talrige.

Nu bleve Dørene aabnede, og Trompeterne og Pavkespillerne, der viste sig under klangfuld Musik, skjulte med deres Rækker det frembølgende Tog, saa man stirrede forventningsfuldt, til de vare skredne frem og gave Plads for den brogede Mylr. De fulgtes af to

Førere med Nürnberger Vaabnet, Jomfruørnen, paa deres hvide og røde Kjortler, og bag dem viste sig, rank og pyntelig, Føreren for Mestersangernes statelige Laug med en vældig Løvkrans paa Hovedet og en gylden Stav i Haanden. Alle bekransede marscherede de gode Sangere frem ad med deres Tavle, foran de unge Vandrelystne i korte Dragter og derpaa de Gamle, som omgave den ærværdige Hans Sachs, der var iført en mørk Pelsværkskaabe, og hvis hvide Hoved, omgivet af den evige Ungdoms Solskin, bar Udtryk af et lykkeligt og værdigt Liv.

Men Sangen blomstrede den Gang saa rigt og frodigt blandt Borgerne, at den ledsagede hvert Laug og i Særdeleshed ogsaa viste sig under det nu følgende Barbérlaugs Banner bag Ragekniv og Bækken. Dér var den sladdervorne Hans Rosenblüth, den vidtberejste Skæmte- og Vaabendigter, en pukkelrygget, lystig Fyr med en stor Klystérsprøjte under Armen. Ham fulgte med lange Skridt den højbenede Hans Foltz fra Worms, den berømte Barbér og Digter af Fastelavns- og Skæmtespil og som saadan Rosenblüths Fælle og Hans Sachs' Forløber. To Badskærer og en

Skomager plejede saalunde den tyske Scenes unge Spirer.

Sangrige vare alle de andre Laug, som nu fulgte med deres bestemte Farver i Klæder og Banner, Bødkerne og Bryggerne, Slagterne i røde og sorte, med Ræveskind bræmmede Laugskjortler, de geddegraa og hvide Bagere, Lysestøberne i smukke grønne, hvide og røde Farver og de berømte Peberkagebagere i lysebrunt og mørkerødt; de udødelige Skomagere, sorte og grønne som Beg og Haabet, og Skrædderne med brogede Lapper. Damask- og Tæppevæverne viste sig allerede som anselige Mestre i det højere Haandværk; thi de kom med de fyrstelige Tæpper og Tørklæder, der prydede Købmændenes og Patriciernes Huse.

Alle de følgende Laug bestode af en sand Stat af kraftige, opfindsomme Haandværkere og Kunstnere. Dygtigheden var ligelig fordelt mellem Mestrene og Svendene, der kunde fremvise mangan en opvakt Knægt. Allerede Drejerne havde som Fælle Hieronymus Gärtner; der med barnlig Andagt, som et lidet Værk til Guds Pris, af et Stykke Træ kunde snitte et Kirsebær, der vippede paa sin Stilk, og en Flue, som sad derpaa, saa fin, at Vinger og Fødder bevægede sig, naar man

aandede paa dem, — men som tillige var en erfaren Mester til at bygge Vandkunster.

Blandt det brogede Virvar af Fremtoninger, hvoraf næsten enhver havde sit skønne Sagn, leve endnu mange i min Erindring, og dog er det kun faa i Sammenligning med det hele. Blandt Hovsmeddene, der vare klædte rødt og sort som Ild og Kul, gik Mester Melchior, som paa fri Haand smeddede de store Jærnkano-ner; blandt Bøsemagerne den opfindsomme Svend Hans Danner, som allerede den Gang forstod at drive Spaaner af Jærnet, som om han havde blødt Træ mellem Hænderne, og hans Broder Leonhard, Opfinderen af de mur-omstyrtende Brækkeskruer. Saa var der ogsaa Mester Wolff Danner, Flintestenslaasens Opfinder, og ved hans Side Böheim, Mesteren for Skytsstøberne, hvis skinnende, smuktprydede Bøsser, Kanoner, Feltslanger og Kartover gjorde dem berømte over hele Verden.

Sværdfegernes og Vaabensmeddenes Laug alene indbefattede en broget Verden af kunstfærdige Metalarbejdere. Sværdfegeren, Hjælm-smedden, Harniskmageren bragte hver især den Del af den krigerske Rustning, som svarede til hans Navn, til største Fuldkommenhed og beviste herved en solid og varig Kunstnereks-

istens. Paa en vidunderlig Maade opløstes den strænge Inddeling i den Frihed og Mangesidighed, hvormed de jævne Haandværkere paa den anden Side igen gik til de vigtigste Gerninger og Opfindelser, saaledes at alle kunde alt, og det ofte uden at være i Stand til at læse og skrive. Saaledes var der f. Eks. Klejnsmedden Hans Bullmann, som forfærdigede store Urværker med Planetsystemer, og Andreas Heinlein, der gjorde disse endnu mere fuldkomne, men ogsaa lavede saa smaa Ure, at de kunde sidde i Knappen paa en Spasere-stok; her fandtes ogsaa den egentlige Opfinder af Lommeurene, Peter Hele, som gik under det haandfaste Navn: Klejnsmeddemester.

Endnu ser jeg blandt Træskærerne en lille Mandsling i en Katteskindskappe, Kattevennen Hieronymus Rösch, i hvis stille Arbejdstue hine spindende Dyr sad overalt. Og lige bag den sortegraa Kattemandsling ser jeg de straalende Sølvsmedde med himmelblaa og rosenrød Kjortel og hvidt Slag og Guldsmeddene i sorte Damaskeskapper med rigt Guldbroderi. Sølvtafler og Guldskaaler bleve baarne foran dem; her smilede den plastiske Kunst i en Sølvvugge, og det nyfødte Kobberstikkeri havde her sin metalliske Oprindelse, skilt fra

Træskæreriet, som vandrede sammen med det sortagtige Bogtrykkeri.

End ser jeg ogsaa blandt Kobbersmeddene en fin Mand, hvis Historie især rørte mig, nemlig Sebastian Lindenast, der udførte sine Fade og Skaaler saa smukt og kostbart, at Kejseren gav ham Ret til at forgylde dem, hvad ellers ingen maatte. Hvilket skønt Forhold mellem Arbejderen og Nationens øverste Hoved viser ikke denne Tilladelse til for den ædle Forms Skyld at hæve et simpelt Metal op til Rang med Guldet!

Lige ved Siden af ham saa' jeg Veit Stoss, en Mand, hvis Virksomhed var sælsomt blandet. Han skar saa dejlige Mariebilleder og Engle i Træ og beklædte dem saa yndigt med Farver, Guldhaar og Ædelstene, at Samtidens Digtere begejstret besang hans Værker. Desuden var han en maadeholden og stille Mand, der ikke drak Vin og flittigt varetog sit Arbejde, idet han stadigt skabte nye, fromme Alterbilleder. Men om Natten var han ivrig beskæftiget med at lave falske Værdipapirer for at øge sit Gods, og da han bleven greben, gennemborede man offentlig hans Kinder med et glødende Jærn. Langt fra at blive knust af slig Skændsel naaede han i Ro og Mag en

Alder af fem og halvfemsindstyre Aar og forfærdigede desuden Reliefkort af Landskaber med Byer, Bjerge og Floder; han var ogsaa Maler og Kobberstikker.

Men som en helstøbt og klassisk Svend fremtraadte, under det simple Navn Gørtler og Metalstøber, Peter Vischer med sine fem Sønner. Forarbejdere af det straalende Malm. Med sit kraftigt krølled Skæg, den runde Filthue og sit Skødskind saa' han ud som den brave Hephæstos selv. Hans store venlige Øje meldte, at det var lykkedes ham i Sebaldusgraven at sætte sig et uforgængeligt Mindesmærke, et Arbejde, som havde taget mange Aar og straaled af et Genskin af græsk Liv, en Bolig for mange Kunstværker, som i et lyst Rum bevogtede Helgenens Sølvskrin. Og Mesteren dvælede selv med sine fem Sønner og deres Hustruer i ét og samme Hus og i samme Værksted, i Glansen af nye Værker.

Hvem der ikke behagede mig mindre var Georg Weber, som stor og stærk skred frem i Murernes og Tømmermændenes Tog, og til hvis graa Kjortel der behøvedes en utallig Mængde Alen Klæde. Han var rigtig nok en Skovødelægger; thi med sine Svende, hvortil han valgte lige saa store og stærke Folk som

han selv, med denne Kæmpeflokk arbejdede han vældigt i Træer og Bjælker, sindrigt og kunstnerisk, og fandt ikke sin Lige. Og han var en trodsig Folkeven og lavede under Bondekrigen Skyts til Bonden af Skovens grønne Træer. Derfor skulde han halshugges i Dinkelsbühl; men Nürnbergs Raad løskøbte ham paa Grund af hans Kunst og Brugbarhed og udnævnte ham til Stadsbygmester. Han byggede ikke blot smukt og fast Sparre- og Bjælkeværk, men ogsaa Mølle- og Hævemaskiner og vældige, kraftige Vogne, og for hver Hindring, hver Vægtmasse fandt han en Løsning bag sin stærke Pandeskal. Men dog kunde han hverken læse eller skrive.

Saaledes fulgte, da man fremstillede en hel Tidsalder, Skare efter Skare af udtryksfulde Skikkelser, som alle én Gang havde været til, indtil denne Del af Toget blev afsluttet med Malernes og Billedhuggernes Laug, i hvilket først Albrecht Dürer viste sig. Umiddelbart foran ham gik en Page med et Vaabenskjold, tre smaa Sølvskjolde i blaat Felt, hvilket Maximilian havde givet den store Mester til hele Kunstnerlauget. Dürer selv vandrede mellem sin Lærer Wohlgemuth og Adam Kraft; de lyse Lokker (det var den agerende

Kunstners eget Haar) faldt ligelig skilt ned paa de brede, med Pelsværk bedækkede Skuldre, ganske ligesom paa det bekendte Billede af Dürer, som han selv har malet, og den smidige Mand bar med gratiøs Behændighed den højtidfulde Værdighed, der var falden i hans Lod.

Efter at nu alle de, som bygge og pryde en By, vare gaaede i Forvejen, optraadte saa at sige Byen selv. Dens store Banner bares frem, ledsaget af to skæggede Hellebardbærere. Den kække Fændrik, som bar en rigt udskaaren Kjortel, svingede den flagrende Fane højt, mens han statelig trykkede sin venstre Næve ind mod Siden. Efter ham fulgte Statshøvedsmanden i en prægtig, krigersk sort og rød Dragt, iført Brystharnisk og med en stor Baret med vajende Fjer paa Hovedet. Efter ham kom Borgermester, Syndikus og Raadsherrer, blandt dem mangan en udmærket, i hele Riget anset Mand, og endelig de forskellige Slægters festlige Rækker. Her straaede Silke, Guld og Juveler i stor Overflødighed. Handelspatrierne, hvis Varer svømmede paa alle Have, og som tillige med selvstøbt Skyts og krigersk Holdning forsvarede Staden og toge Del i Rigets Krige, overtraf den lavere Del af Adelen i Pragt og Rigdom og tillige i Borgersind og

sædelig Værdighed. Deres Hustruer og Døtre kom brusende som store levende Blomster, nogle med gyldne Net og Huer paa det smukt flettede Haar, andre med vajende Fjer paa Hatten, disse med de fineste Halslinninger, hine med en Ramme af kosteligt Pelsværk om de blottede Skuldre. Midt i disse straalende Rækker gik nogle venetianske Herrer og Malere, som skulde forestille Gæster og poetisk vare indhyllede i deres purpurfarvede eller sorte, vælske Kapper. Disse Skikkelser førte Fantasien ned til Lagunestaden og derfra rundt omkring til alle Middelhavets Kyster.

En anden bred Række af Trompetere og Pavkespillere, over hvilken Dobbeltørnen knejsede, meldte endelig skingrende, at nu kom alle Rigets tapre og straalende Skikkelser, som flokkedes om Kejseren. En Flok Lansknægte med deres robuste Høvedsmand gav strax et levende Billede af hin krigerske Tid med dens urolige, tøjlesløse Folk med de mange Viser. I denne Skov af atten Fod lange Spyd, under hvilken de marscherede, saa' man i Tanken Bjærg og Dal, Skove og Marker, Borge og Fæstninger, tyske og vælske Lande udbrede sig, efter at den muromsluttede, rigt byggede Stad tidligere havde vist sig. Denne Krigerskare, som bestod af

unge Mennesker og nogle ældre Snaphaner, havde i den Grad levet sig ind i det historiske Forbilledes Dragter, Sæder og Sange, saa at der af denne Fest opstod en særegen Lansknægtekultur i Ord og Billeder, og disse Tyrehalses nøgne solbrændte Nakker, deres splittede, posede Klæder og korte Sværd saas endnu længe efter overalt.

Men nu blev der igen mere højtideligt og stille. Saa fremtraadte fire Pager med Burgunds, Hollands, Flanderns og Østerrigs Vaabenskjolde, derpaa fire Riddere med Steyers, Tyrols, Habsburgs Bannere og med den kejserlige Fane og endelig en Sværdbærer og to Herolder. Efter Kejserens Livvagt, som bar Slagsværd, kom en Skare Pager i korte, Guldmorskjortler med gyldne Pokaler foran den kejserlige Mundskænk, og Jægere og Falke-
nérer gik ligeledes foran Overjægermesteren. Kejseren var omgivet af Fakkeltædere med nedslaaet Hjælmvisir. Maximilian I. var iført en Kjortel og en Hermelinskaabe af et med Sort gennemvævet Guldstof, han bar et gyldent Brystharnisk, og paa sin Baret den kongelige Ring. Saaledes skred han frem med heroiske Trin, medens hans Aasyn bar Præg af Heltemod, Ridderlighed og Tankedybde. Til at

fremstille Kejserens levende Billede havde man paa det fordums Riges yderste Grænse fundet en ung Maler, som i Holdning og Aasyn var ligesom skabt dertil, uden at man behøvede at gøre mindste Forandring.

Umiddelbart bag ved Kejseren gik hans Spøgefugl Kunz von der Rosen, dog ikke som Nar, men som en klog og værgedygtig Helt med Visdom og Lune. Han var klædt i en rosenrød Fløjlsdragt, som sluttede tæt om Kroppen, men havde vide, takkede Overærmer. Paa Hovedet bar han en asurblaa Hat med en Krans af vekslende Roser og Guldbjælder, men ved hans Hofte hang i et rosenrødt Bælte et langt og bredt Slagsværd af godt Staal. Ligesom hans Helt og Kejser var han ikke saa meget Digter, som selv et Digt.

Nu skred frem, klædt i Staal og vaabenklirrende, alle de, som fra Lüneburger Heden til det gamle Rom, fra Pyrenæerne til den tyrkiske Donau havde kæmpet og blødt, Rigets straalende Førere: Arvemundskænken og Statholderen Siegmund von Dietrichstein og den midlertidige Feltherre, Juristen Ulrich von Schellenberg, Georg von Frundsberg, Erich von Braunschweig, Franz von Sickingen, de to Venner Roggendorf og Salm, Andreas von Son-

nenburg, Rudolf von Anhalt og de andre, hver med sine Vaaben- og Trofæbærere, i Skyggen af Faner, hvorpaa der stod Navne paa Slag og Belejringer, og med Skjolde, paa hvilke der var kække og sindrige Valgsprog. I dette Optog saa' man fortrinsvis smukke og kraftige Mænd, da de fleste Deltagere i det var Folk, der som deres egen Lykkes Smedde havde svunget sig op til en høj og smuk Plads i Livet og i enhver Henseende vare egnede til at forestille det dygtigste.

Jeg havde trængt mig noget frem fra min skjulte Plads for bedre at kunne se dem, der drog forbi os, og slugte alt med Øjnene, som En, der er synsk. Jeg glemte helt min egen Rolle og kvægede mig ved Synet af al den Herlighed; som om jeg var en Ætling af Rigets stolte Kæmper, aandede jeg hurtigere i begejstret Glæde, der om muligt blev endnu større, da jeg nu blandt Kongens lærde Raader saa' den berømte Wilibald Pirkheimer, der i den saakaldte Schwaberkrig havde ført den nürnbergske Deling af Maximilians Hær imod Schweizerne og beskrevet hint Felttog. Thi pludselig mindedes jeg nu, hvorledes selve denne Ridderkonge, da han med alle sine Krigsherrer vilde tvinge mit Fædreland til

atter at underkaste sig Riget, hvorledes han da havde maattet sænke det Rigsbanner, han havde rejst mod mine Forfædre, og var draget bort uden Held, idet han klagende udbrød, at han kun kunde slaa Schweizerne med Schweizere. Saaledes formaaede jeg uforstyrret at hengive mig til al national Selvtilfredshed, og jeg betænkte ikke, hvor uophørligt Skæbnens Spandestige og falde, og hvor lidt mine gamle Stamme-frænder egentlig trods deres Tapperhed vare afholdte og værdsatte af deres Naboer.

Jeg var lige ved at overse, at den sidste Ridders lange, prægtige Tog næsten var draget forbi, medens de Skarer, som hidtil vare komne, krydsede hverandre i en stor Bue. Da brusede allerede det lystige Maskeoptog frem, i hvilket alle de overmodige Særlinge, vittige Hoveder, Fyldekalkspersoner og Kometnaturer fandtes, som Kunstnerne havde at fremvise.

Mummespilsmesteren red i Spidsen for det fantastiske Tog paa et stædigt Æsel; bag ham dansede de brogede Narre Gylyme, Pöck og Guggerillis, Dværagnarrene Metterschi og Duweindl og mange andre Narre, blandt hvilke jeg havde skjult mig som en temmelig stille Nar. Saa kom den bekransede Thyrsusbærer, der førte det haarede, hornede og behalede Mu-

sikkorps. Disse Svende hoppede og sprang i deres Bukkespring til deres egne Instrumenters Toner og frembragte en ældgammel, sælsomt skrigende og brummende Musik, idet de peb og snurrede snart i Oktaver, snart i lutter Kvinter og sprang fra den største Højde ned til den laveste Dybde.

Saa kom Bakkustogets Fører med en gylden, kranset Thyrsusstav. Om hans glødende Pande snoede der sig en Krans af blaa Druer, fra hans Skuldre flagrede og bølgede festligt en Mylr af brogede Silkebaand, der naaede helt ned til Fødderne og omviftede hans ranke Legeme. Paa Fødderne bar han Guldsandaler. Halvt middelalderligt, halvt antikt opkiltede Vingaardsmænd omringede Bibelens Spejdere fra det forjættede Land, som bare den store Drueklase paa en stærkt krummet Stang, fulgt af fire endnu kraftigere Mænd, der gik imellem fire knejsende Graner med en anden, langt større Drueklase. Og alle andre, som høre med til et bakkantisk Tog med dets Bækkener, Skaaler og Stave, trak den vedbendkransede Guds Vogn, over hvilken en mørkeblaa Himmel af Druer hvælvede sig.

Foran Venus' Triumfvogn, som nu nærmede sig, gik som Mars's Tjenere to spæde

Drenge i Lansknægtdragt med Tromme og Pibe og Fjederhatte paa Ryggen, saa de brogede Fjedre slæbte paa Jorden. De lod med skælmsk Højtidelighed en Krigsmarsch tone, i hvilken den snarere blide end skingrende Fløjte vedblev at gentage den samme længselsfulde Sats. Konger med Krone og Scepter, pjaltede Tiggere med Madposer, Præster og Jøder, Tyrker og Negre, Ynglinge og Oldinge kom trækkende med Vognen. Venus var ingen anden end den smukke Rosalie, der hvilede halvt liggende paa et Rosenleje i en gennemsigtig Blomsterløvhytte. Hendes Kjortel var af purpurfarvet Silke, men skaaren som en patricisk Festklædning fra den Tid, saaledes som f. Eks. Albrecht Dürer kunde tegne en mythologisk Skikkelse. Det tunge Stof laa i prægtige Folder i de lange, vide Ærmer og det kongelige Slæb, og en bred Damehat af Purpurfløjl, kantet med hvide Fjedre sad vandret paa Hovedet, overstraalet af en gylden Stjerne. I Haanden holdt hun en gylden Jordkugle, paa hvilken der sad to Duer, som næbbedes og slog med Vingerne. Blandt hendes Fanger ved Siden af Vognen gik den hedenske Filosof Aristoteles og den kristne Digter Dante Alighieri, som i den ærværdigste Holdning

benyttedes til hendes ganske særlige Beskyttelse og Tjeneste.

Men Venus saa' nu og da tilbage; thi lige bag hendes Vogn kom den stærke Eriksen som Vildmand. Han førte Dianas Tog. Hans Lænder og Pande vare bedækkede med tæt Egeløv, og han havde et Bjørneskind kastet over Skuldren. Ham fulgte mange Jægere med grønne Grene paa Hatte og Huer; deres store Jagthorn vare kransede med Løv og deres Jagtkjortler besatte med Ilderskind, Loshoveder, Raadyrfødder og Vildsvinetænder. Nogle af dem førte Mynder og Vindspillere, andre, som bar Fjældsko ved Bæltet, havde Gemser paa Ryggen, nogle bar Agerhøns og hele Knipper af Fasaner, og andre bragte paa Baarer Vildsvin og Hjorte med forsøvede Hugtænder, Takker og Klove. Saa kom der en Skare Vildmænd, bærende paa en vandrende Skov af løvrige Træer, hvori der klatrede Egerner og Fugle byggede Rede. Gennem denne Skovs Træstammer fik man allerede et Glimt af Dianas sølvklare Skikkelse, det var den ranke Agnes, hvis Dragt Lys havde ordnet og pynnet. Hendes Vogn var bedækket med alt muligt Vildt, hvis Hoveder omkransede den med forgylde Horn og brogede Fjedre. Selv sad

hun med Bue og Pil paa en Klippe, fra hvilken en Kilde vældede ud i et Drypstensbækken; en broget Flok af Vildmænd. Jægere og Nymfer nærmede sig til den og drak af dens Vand i deres hule Haand.

Agnes var klædt i et Gevandt af Sølvstof, der var tætsluttende ned til Hoften og viste alle hendes smidige Former ligesom støbte i samme Metal. Hendes fine, blinkende Bryst var ligesom sirligt forarbejdet af en Sølvsmed. Fra Skødet, om hvilket et grønt Florsbælte var svøbt flere Gange, flød Gevandtet ned om hende med rigt Foldekast, gentagne Gange opkiltret, men dog naaende til Fødderne, der kysk viste sig med deres Sølvsandaler. I hendes sorte, paa græsk Vis opbundne Haar saa' man kun Glimt af den blanke Maanesegl, der undertiden, naar hun bevægede sit Hoved lidt, skjultes ganske af hendes Lokker. Hendes Ansigt var hvidt som Maaneskin og endnu blegere end sædvanligt; hendes Øjne skød mørke Flammer og søgte den Elskede, medens de dristige Planer, hun havde fattet, bragte hendes Hjærte til at banke under det sølvstraalende Bryst.

Men hendes elskede Lys, der havde valgt at forestille en gammel, jagtelskende Assyrer-

konge, for at kunne gaa ved Siden af sin Diana, havde, saa snart han fik Øje paa Rosalie-Venus, forladt hende, sluttet sig til Venus' Triumftog, betragtede ligesom en Søvn-gænger ufravendt denne og veg ikke et Skridt fra hendes Vogn, uden dog at være sig dette bevidst.

Selv havde jeg, mit gamle Øgenavn tro, svøbt mig i en løvgrøn Narreklædning og slyngget en Krans af Tidsler og Kristtorn med røde Bær omkring min Bjældehue. Denne Klædning, der mindede lidt om en Jægerdragt, benyttede jeg, da jeg saa', hvorledes Sagerne stod, eller rettere hvorledes de udviklede sig, til af og til at smutte gennem den vandrede Skov, for at være i Nærheden af den stakkels Diana, som ellers ingen Venner havde om sig; thi Vildmanden Eriksen stirrede paa Lys og Rosalie uden dog at komme synderligt ud af sin Sindsro.

Efter de sydlandske, græske Billeder fulgte som et nordisk-germansk Æventyr Bjærgkongens Tog. Der var oprejst et Bjærg af Malm-trin og Krystaller paa en Vogn, og ovenpaa dette tronedes Bjærgkongens kæmpemæssige Skikkelse i en graa Pelsværkskaabe, mens hans hvide Skæg og Haar naaede ned til og omgav

Hofterne. Paa Hovedet bar han en stor, takket Guldkrone. Smaa Gnomer smuttede omkring ham og gravede i Hulerne og Gangene, og det var virkelige Smaadrenge; men en lille Bjærgaand, som stod foran paa Vognen med et straalende Grubelys paa Hovedet og Hammer i Haanden, var en næppe tre Spand lang, fuldstændig udvokset Kunstner, harmonisk og fint bygget, med et mandigt, smukt lille Ansigt, blaa Øjne og lyst Overskæg. Dette lille Væsen, som syntes at tilhøre Æventyrets Verden, var alt andet end en blot Kuriositet, det var tvært imod en solid og berømmelig Maler, et levende Vidnesbyrd om, at denne betydelige Kunstnerslægt ikke alene omfattede alle Lag af et stort Folk, men ogsaa alle legemlige Dannelser.

Bag Bjærgkongen og paa samme Vogn slog Møntmesteren smaa Erindringsmønter om Festen i Sølv og blankt Kobber, en Drage spydede dem ud i et klingende Bækken, og to Pager, som kaldtes Guld og Sølv, kastede de funklende Mønter ud blandt Tilskuerne. Til allersidst og ganske alene kom Narren Gülüchisch listende, han rystede sørgmodigt sin tomme Pung.

Den hinkende Nar havde jo rigtig nok den straalende første Afdeling af Toget i Hælene paa sig; Laugene, det gamle Nürnberg,

Kejser og Rige og Æventyrets Verden drog atter og for tredje Gang igen forbi, og Lys gik endnu stadig ved Venus' Vogn, fulgt af den iagttagende Eriksen, og Agnes, der i sin Skov ikke kunde se, hvad der foregik, saa' sig snart raadvild omkring, snart slog hun sørgmodigt Øjnene ned.

Hele Massen ordnede sig nu i en tæt Skare og lod en fuldtonende Festsang lyde for at hylde den virkelige Konge, paa hvis Magtomraade hele denne Drømmeverden færdedes. Saa drog det lange Tog forbi den regerende Herskers Familie, der var forsamlet i Logesalen, og derfra gennem tagdækte Gange over i det kongelige Slot, hvis Sale og Korridorer alle vare fulde af Tilskuere. Den tilfredse, ja fornøjede Fyrste, der saa at sige kunde betragte den brusende, farvestraalende Fest som en Belønning for hans egen Fortjeneste, sad paa en forgyldt Stol midt i sin Familie, betragtede nøje en eller anden Fremtoning i Toget og talte spøgefulde Ord til mange enkelte. Da jeg kom i Nærheden af ham, havde jeg en lille Høne at plukke med ham. Thi da jeg for kort Tid siden, i Overensstemmelse med den drikkekære Justermesters Raad, en Aftenstund i Tasmørket vandrede gennem en stille Gade,

for at opsøge et Sted, hvor jeg kunde nyde en beskeden Aftendrik, mødte jeg den mig ubekendte ranke, magre Mand, som pludselig standsede i sin raske Gang og spurgte mig, der tankeløs gik forbi ham, hvorfor jeg ikke viste ham sømmelig Ærbødighed. Jeg betragtede ham forbavset; men han havde allerede taget min Hat af og givet mig den i Haanden, og sagde nu: „Kender De mig ikke? Jeg er Kongen!“ hvorpaa han fortsatte sin Vej ind i Tusmørket. Jeg satte igen min Hat paa dens Plads, saa' endnu mere betuttet efter den skyggeagtige Vandrer, og vidste ikke, hvad jeg skulde gøre. Endelig sagde jeg til mig selv, at, hvis det havde været en Spasmager, som havde tilladt sig at spøge med mig, saa var der ikke noget ærekrænkende deri, hvad der for Resten heller ikke var, hvis det virkelig havde været Kongen; thi hvis man ikke maa fornærme Konger, saa kan de heller ikke fornærme eller krænke En, da deres Uangribelighed medfører, at deres Fornærmelse ikke kan have samme Betydning og Virkning som Andres. Da jeg nu gik forbi ham, saa' jeg straks, at det virkelig havde været Kongen. Jeg benyttede Narrefriheden, sprang ud af Toget, traadte hen til ham og udbrød muntert, idet

jeg strakte Hovedet frem: „Haløj, Broder Konge! hvorfor tager Du ikke min Hat af?“ Han betragtede mig opmærksomt, genkendte mig aabenbart og forstod ogsaa, at jeg hentydede til mine Tidsler og Kristtornblade, som han vilde stikke sig paa. Han svarede imidlertid ikke et Ord, men tog smilende med sine Fingerspidser to bjældebesatte Flige af min Hue, løftede den ganske forsigtig op, saa jeg stod barhovedet et Øjeblik, og satte den lige saa forsigtig paa mig igen. Saa saa' jeg, at der ikke var noget at udrette her, opgav Sagen og slæntrede videre.

Paa de prægtige Trapper, i Buegange og Søjlehaller, paa de aabne Pladser, som vare belyste med Begfakler, og hvor Byens Befolkning bølgede frem og tilbage, overalt gik Kunstnerne forbi deres egne Værker, indtil Toget standsede i den store Festbygning, hvis Sale vare indrettede og prydede til Resten af Festlighederne. Den største Sal var arrangeret til Banket, Spil og Dans, ganske i den Stil, der svarede til Optogene, mens en Række af Nischer og Sideværelser havde faaet et haveagtigt Præg og var indrettet til Opholdssted for enkelte Grupper og Selskaber. Efter at Bordets Glæder vare tilstrækkelig dyrkede,

begyndte der overalt Dans og Spil. Me-
 stersangerne holdt Syngeskole for aabne
 Døre i en mindre Sal. Der blev sunget om
 Kap efter Laugets Skikke, en Lærling eller
 Svend gjort til Mester, og lignende andre Ting.
 De Digte, der foredroges, bestode væsentlig
 i de forskellige Kunstretningers Stiklerier paa
 hverandre, i Spot over Personers og Skolers an-
 massende eller egensindige Væsen, Klager over
 daarlige Samfundstilstande og endelig i Lov-
 prisninger af det ubetinget gode og aner-
 kendte. Der blev saa at sige holdt almindelig
 Dommedag, hvortil enhver Retning og enhver
 Avtoritet havde stillet sin godt instruerede
 Repræsentant. Indholdet af de livlige, satiriske
 Vers tog sig højst sælsomt ud i den Form,
 hvorunder det fremtraadte. Thi medens alle San-
 gere foredroge deres foregivne Stanser og
 Strofer i de samme træagtige, tørre, usle Vers,
 blev dog hver enkelt anmeldt med en ny Melodi.
 Saaledes blev der sunget: Orpheus' længsels-
 fulde Klagemelodi, den gule Løvehudmelodi,
 den sorte Agatsténmelodi, Pindsvinemelodien,
 den lukkede Hjælmmelodi, den meget høje
 Bjærgmelodi, den krumme Hornmelodi, den
 glatte Silkemelodi, Halmstraamelodien, den
 spidse Sylmelodi, den stumpe Penselmelodi,

den blaa Berlinermelodi, den rhinske Sennepsmelodi, den skinnende Taarnhanemelodi, den sure Citronmelodi, den sejge Honningmelodi o. s. v., og der var stærk Latter, naar de samme gnavne, lirekasseagtige Toner bestandig lod sig høre igen efter disse pompøse Meldinger. Nogle Sangere valgte ogsaa deres Æmne blandt det nærværende Øjeblikks Begivenheder; saaledes hævnede en Skomager sig for den Stolt-hed, med hvilken en adelig Dame, i Overens-stemmelse med sin Rolle, havde nægtet ham en Dans, ved højt at prise den Gunst, man kunde vinde hos mere end én guldstraalende Dame, naar man blot forstod at gribe det rig-tigt an, hvorpaa en Garver svarede med at opkaste det gamle Spørgsmaal, om Kækhed eller Beskedenhed førte lettest til Maalet, og en Lysestøber endelig erklærede Kvinderne for Væsener, som altid foretrak det ene, naar de netop tilfældigvis ikke kunde faa det andet.

Slig grov Tale vilde Fru Venus, som med en Del af sit Følge var til Stede under denne Kappedstrid, ikke høre paa. Med foregiven Forbitrelse brød hun op og trak sig tilbage til et af Sidekamrene, hvor hun nu holdt Hof, til hvilket der da sluttede sig et Par gaadefulde Kvinder. I en ganske grøn Nische i Nærheden

havde Jægerne valgt deres Stade, mens nogle unge Nymfer holdt deres Diana med Selskab; men de lod hende dog for det meste sidde alene og strejfede dansende omkring med de vilde Jagtfæller. Jeg satte mig derfor flere Gange ved Siden af hende og søgte ved Samtale og almindelige Galanterier at gøre hendes Forladthed saa ubemærket som muligt, indtil den Vending, som man maatte haabe paa, skulde indtræffe. Eriksen gik frem og tilbage; han kunde paa Grund af sin Vildmandsdragt ikke godt danse og heller ikke komme Kvinderne alt for nær. Hans Rolle var først for kort Tid siden bleven paanødt ham, og han havde ikke været uvillig til at paatage sig den, fordi den holdt ham lidt fjærnet fra Fru Rosalie, hvorved deres Forhold ikke for tidligt blev almindelig bekendt, og Rosalie havde samstemmet med ham i saa Henseende. Nu angrede han det næsten, da han saa', hvordan Lys vedblev at holde sig i Nærheden af hende, og hvordan hun lo, spøgede, straaledede af mild Yndighed og ved sine gratiøse, naive Spørgsmaal æggede den Troløse, der ivrig underholdt hende og i sin Blindhed aldeles ikke anede den Sikkerhed, i hvilken denne Kvinde levede. Hverken han eller Eriksen bemærkede det

tilsyneladende tilfældige, flygtige, men tilfredse Blik, hvormed hun midt under Samtalen fulgte Vildmandens Skikkelse, naar han af og til gik forbi i nogen Afstand.

Agnes havde længe tavs siddet ved Siden af mig, medens Nattens kostbare Tid ustandselig forløb. Hun vuggede i heftig Sindsbevægelse sit sortlokkede Hoved, og kun af og til sendte hun et Flammeblik til Lys og Rosalie, undertiden saa' hun ogsaa rolig forundret derhen; men det var altid det samme Skue. Til sidst tav ogsaa jeg og sank hen i mørk Grublen over denne store Svaghed hos min Ven, som jeg satte saa højt. Denne hensynsløse Vankelmodighed, der blev til en Slags fræk Tapperhed, gjorde mig urolig, ligesom om det var et uhyggeligt Naturfænomen, og jeg havde samme Indtryk, som naar man i Drømme ser en Vanvittig styrte sig ned i en Afgrund.

Et dybt Suk vækkede mig; Agnes havde set Lys føre Rosalie ind til Dansen, som brusede og bølgede i Hovedsalen; pludselig opfordrede hun mig til at gaa derind og danse med hende. Et Øjeblik efter svingede vi os rundt midt i den brogede, funklende Hob, og vi mødte to Gange den rosenfarvede Venus,

hvis Purpurklædning flagrede, saa den af og til skjulte Lys, som dansede med hende. Han hilste os glad og tilfreds, som man hilser Børn, der synes at more sig godt. Vi traf atter sammen ved Valsens Slutning; Rosalie syntes godt om det smukke Barn og forlangte at have hende i Nærheden, medens jeg maatte tage Del i Narrelegene, som nu afløste Dansen.

Kunz von der Rosen førte alle Narre ved et langt Tov gennem Trængslen. Hver enkelt havde Navnet paa sin Naragtighed skrevet op paa en Tavle, og den lystige Spøgefugl udvalgte de ni værste og stillede dem op foran Kejseren som et Keglespil. Dér stod nu for alles Øjne Hovmod, Misundelse, Grovhed, Forfængelighed, Indbildskhed, Sammenligningsyge, Selvforgudelse, Halsstarrighed og Vankelmodighed. Med en vældig Kugle, som de andre Narre med komisk heftige Miner og Bevægelser kom rullende med, søgte nu mangen Ridder og Borger at vælte de ni Keglenarre, men ikke én af dem faldt, før endelig den heroiske Max, der forestillede hele det tyske Folk, slog dem om med et eneste Kast, saa de tumlede imellem hverandre.

Af dette Nederlag udviklede der sig en spøgefuld Opstandelse, idet Kunz som Beløn-

ning viste den sejrrige Konge Oldtidens genopstandne Billedhuggerværker og først lavede de faldne Narre til en Niobegruppe, som jo rigtig nok i Maximilians Tid endnu laa i Jordan. Ud af denne tragiske Fremstilling skilte sig pludselig de tre Gratiers Gruppe, som dannedes af tre unge, sirlig fine Narre, hvilken Gruppe, efter at den havde drejet sig én Gang omkring, igen formindskedes med én Mand, hvorpaa de blev til Amor og Psyke, indtil disse ogsaa skiltes ad, saa kun én Narcissus blev tilbage. Men ogsaa han forsvandt, og i hans Sted laa hin lille bitte Dværg paa Gulvet som døende Fægter og gjorde sine Sager saa fortræffeligt, at alle Tilskuere udbrøde i stærkt Bifald og hele Narreflokken ilede til, løftede ham og det omvendte Fiskefad, han laa paa, i Vejret og bar ham bort i Triumf.

Da ogsaa denne Sky var trukken forbi, saa' man en Laokoongruppe, som blev fremstillet af Eriksen og to unge Satyrer ved Hjælp af to store Slinger, der vare lavede af Traad og Lærred. Det var ikke noget let Arbejde at staa saa længe med spændte Muskler i den foreskrevne Stilling; men det blev endnu vanskeligere, da han en Gang rettede Øjnene i sit krampagtigt tilbagebøjede Hoved ned ad

og netop i det Øjeblik saa' Rosalie, der gik forbi ved Lys' Arm, vende sig smilende, men flygtigt hen imod ham og derpaa forsvinde i Trængslen samtalende med sin Kavalér. Han hørte ogsaa nogen sige: „Den smukke Venus gaar jo hele Tiden med den rige Flamlænder eller Friser eller hvad han er! Han ser for Resten godt nok ud, og hun tænker sagtens: Skønhed og Rigdom gør lige!“

Saa snart Eriksen havde kastet Slangerne fra sig og var fri, stormede han omkring og tiggede Klædningsstykker hos sine pokulerende Bekendte. I sin underlige Dragt, dels som Jæger og Vildmand og med grønne Blade om Hovedet opsøgte han nu de Forsvundne og fandt dem i en større Kreds, som dannedes af Bakkustoget, Venus' Hof og Jægerne. Han var ikke skinsyg og skammede sig endog ved Tanken om, at han nogen Sinde skulde kunne blive det, fordi baade den begrundede og den grundløse Skinsyge tilintetgør den Værdighed, som den gode Kærlighed fordrer. Han vidste kun, at alt var muligt i Verden, og at det indholdssvangreste ofte var afhængigt af en lille Undladelse, som uden Vanskelighed kunde forandre Tingenes Gang, og desuden var han endnu ikke paa det Rene med, hvad der snarest

kunde støde Rosalie, det at han viste Ro eller Uro. Thi naar hun gjorde sig Umage for saa aabenlyst at finde sig i Nederländerens Bejlen og dermed skjulte en hemmelig Hensigt, saa maatte Eriksen være saa elskværdig ogsaa at gøre sig Umage for at bemærke denne Omstændighed.

Selvbeherskelsen sejrede imidlertid, da han saa' det savnede Par sidde midt i vor mythologiske Kreds; han satte sig stille og koldblodig i Nærheden, men maatte snart igen anspænde sin Opmærksomhed. Lys talte om fuldstændig uskyldige, ja ligegyldige Ting, men med den umiddelbart til Kvinden rettede, fortrolige Tone, som slige Erobrere pleje at anslaa, for i Tide at vænne Verden til det uundgaaelige. Eriksen fandt sig i meget hos ham uden at fælde nogen Døm; men nu kunde han dog ikke lade være at tænke paa, om hans Ven ikke var én af de Fyre, hvis Hovedbedrift bestaar deri, at stjæle Guldure eller berøve en anden hans Kone. I begge Køn, tænkte han, findes der jo saadanne Rov- og Snyltedy, som kun ere lykkelige, naar de have ødelagt andre Folks Lykke. De tage rigtignok kun, hvad de kunne faa, og Varen er for det meste ogsaa derefter! Men denne Gang vilde det dog virkelig være Synd! Og han betragtede atter Fru Rosalie

med en Blanding af Bekymring og Beundring og saa', hvordan hun med urokkelig Elskværdighed lyttede til Lys' Ord og med sit uimodstaaelige Smil æggede ham til kloge og tillidsfulde Talemaader. Mens han var beskæftiget paa denne Maade, fik han ikke Tid til at ænse, hvad der foregik med Agnes, og at jeg som hendes Afsending atter kom hen til ham og sagte, men indstændig bad ham om dog at danse med hende én eneste Gang. Lys, der gjorde en lille Pavse, fo'r op som en Urhane, der forstyrres i sin Elskovs-idræt, ikke for at flyve bort, men for med dæmpet Stemme opfarende at sige til mig: „Hvad er det for en Manér af en ung Pige? Dans I to med hinanden og lad mig være i Fred!“

Jeg gik hen til den stakkels Pige, for saa vidt muligt at holde hende hen med Snak, men Eriksen var kommen mig i Forkøbet, efter at Rosalie, mens jeg havde talt med Lys, havde hvisket nogle Ord til ham, der syntes at opmuntre ham. Han førte den funklende Skikkelse hen til de Dansendes Rækker og svingede sig lige saa kraftigt som let omkring med hende, og Agnes hvirvledes af Sted med en saadan Kraft, som om hendes fine Ankler havde været af Staal. Derpaa blev hun budt op til Dans af Hr. Franz von

Sickingen, der endnu ikke var villig til at lade sig begrave i et Panserskrin. Og i den Kvadrille, som blev opført, saa' hun atter saa sølsom yndig ud, at selv den store Mester Dürer stillede sig op og i Overensstemmelse med sin Rolle betragtede hende ufravendt, trak sin lille Bog frem og begyndte ivrigt at tegne. Dette morsomme Indfald vakte meget Bifald, man holdt op med at danse, og der samlede sig en velvillig, næsten andægtig Tilskuerkreds ret som om den gamle Mester livagtig havde vist sig og stod der og tegnede.

Men det var endnu ikke Toppunktet af den Ære, som denne Dag vederfores Agnes; da Kejser-Kongen vandrede forbi, lod han sig af sit Følge give Oplysning om, hvad der var i Vejen; han lod den ranke Diana forestille for sig og bad med huldsalige Ord von Sickingen om at overlade hende lidt til ham. Og medens nu det fulde Orkester spillede op, gik hun ved den festlige Fantasi-Konges Haand omkring i Salen, medens Riddere og ædle Damer og Patricierinderne overalt bøjede sig for hende, og Borgerne toge deres Huer af.

Hendes Aasyn var blomstrende rødt af Sindsbevægelse og Haab, da hun med denne Triumf, efter at Kejseren havde overgivet

hende til Sickingen og denne til Eriksen, af sidstnævnte blev ført tilbage til sin Plads. Men hendes Elskede havde ikke set noget af det altsammen og lagde heller ikke Mærke til, at hun var kommen tilbage. Rosalie havde imidlertid taget sin store Fjederhat af og bedt Lys om at holde den; og da hun nu sad der med blottet Hoved og ordnede sit ambrosiske Haar med sine hvide Fingre, virkede hendes Skønhed endnu mere betagende paa ham.

Agnes blegnede, vendte sig om til mig og bad mig sige til ham, at hun ønskede at blive bragt hjem. Han kom straks ilende, hentede Pigens varme Kaabe og Overtræksko, og da han havde pakket hende godt ind, vinkede han ad mig og førte hende ud i Gaarden, hvor han lagde hendes Arm i min og bad mig, idet han paa en venlig, faderlig Maade sagde Farvel til Agnes, om jeg ikke nok sikkert og omhyggeligt vilde følge hans lille Dame hjem.

Han forsvandt straks, efter at have trykket os begge i Haanden, iblandt den Mængde, som vandrede op og ned ad den brede Trappe.

Der stod vi nu paa Gaden; den Vogn, som havde bragt den elskovssikre Agnes til Festen, var ikke til at finde, og efter at

hun sørgmodig havde set op ad det oplyste Hus, der gav Genlyd af Sang og Klang, vendte hun det endnu mere bedrøvet Ryggen, og vi begav os saa paa vor Vandring gennem de stille Gader, i hvilke Morgenen begyndte at dæmre.

Hun gik med dybtsænket Hoved; i Haanden bar kun tankeløst den store Gadedørsnøgle, en gammel, tung Tingest, som Lys i sin Adspredthed havde givet hende i Stedet for mig. Hun holdt krampagtig fast paa Nøglen med en dunkel Følelse af, at Lys havde givet hende dette kolde, rustne Stykke Jærn; det var dog noget, som kom fra ham; forøvrigt havde hun ikke mærket noget til ham den Dag. Ved Festmaaltidet havde hun næsten ikke nydt noget, og den Smule, som senere havde forfrisket hendes Læber, havde jeg skaffet hende.

Da vi kom til Huset, stod hun tavs og rørte sig ikke, skøndt jeg gentagne Gange spurgte hende, om jeg skulde trække i Klokkestrængen eller maaske gøre Støj med Dørhammerens sirlige lille Havfrue, og først da jeg opdagede, at hun havde Nøglen i Haanden, og da jeg lukkede op og bad hende om at gaa ind, lagde hun langsomt begge sine Arme om min Hals og begyndte ligesom at stønne i

Drømme og dernæst at kæmpe med Taarer, som ikke vilde rinde. Hendes Kaabe gled ned fra hendes Skuldre, jeg vilde standse den, men i Stedet for omfavnede jeg hende broderlig og klappede hende paa Hoved og Hals; for Kinderne kunde jeg ikke komme til. Jeg følte og hørte Sukkene kæmpe sig frem og Hjærtet banke under det fine Sølv mors Bryst, som hvilede ved mit; det var ligesom en Mumlen af en skjult Kilde, som man kan høre, naar man har lagt sig ned i en Skov. Hendes hede Aande strømmede ind i mit Øre; jeg var til Mode, som om jeg virkelig oplevede et saligt, sørgeligt Æventyr, som man træffer paa i de gamle Sange, og jeg begyndte ogsaa uvilkaarligt at sukke.

Endelig gav den stakkels Pige sig til at græde, og hun begyndte at hulke bitterlig. De klagende Naturlyde, der ingenlunde vare skønne, men uendelig rørende som et Barns Sorg, mylrede frem og brødes i den fine Strube og tæt ved mit Øre. Hun kastede sit Hoved om paa min anden Skulder, og jeg lagde uvilkaarligt ogsaa mit Hoved derved, ligesom for at stadfæste hendes Smærte. Da stak Tidsel- og Kristtornebladene paa min Hue hendes Hals og Kind, hun fo'r tilbage, vaagnede og saa' pludselig, i hvis Selskab hun var. Hjælpeløs stod

den i dobbelt Forstand skuffede Pige der og saa' grædende bort fra mig. Jeg lagde Kaaben over hendes Arm, blot for at beskæftige hende med noget, fulgte hende stille til Trappen og gik saa ud, idet jeg trak Døren i efter mig. Alt var stille i Huset; hendes Moder syntes at sove fast; og jeg kunde endnu høre Agnes gaa stønnende op ad Trappen og gentagne Gange snuble over Trinene. Endelig gik jeg da og vendte langsomt tilbage til Festsalen.

FJORTENDE KAPITEL.

NARREFÆGTNING.

Solen stod netop op, da jeg traadte ind i Salen. Alle Kvinder og ældre Folk vare gaaede hjem; men Ungdommen bølgede endnu støjende og jublende frem og tilbage og var just i Begreb med at klatre op paa en Del Vogne og, i Stedet for at hvile sig, køre ud paa Landet og fortsætte Drikkelaget i Haver og Jægerhuse langs Bredden af den brede Bjærgstrøm.

Rosalie ejede et Landsted i den Egn, og havde indbudt det muntre Selskab til at besøge sig dér om Eftermiddagen, til hvilken Tid hun da vilde have truffet sine Forberedelser som Værtinde. Nogle af Kvinderne havde besluttet, da det nu en Gang var Fastelavn, at møde i deres Kostumer; thi ogsaa de øn-

skede at glæde sig ved deres uvante Prag: saa længe som muligt.

Eriksen var gaaet hjem, for at iføre sig sin sædvanlige Dragt, som han kun valgte lidt mere festlig end til daglig Brug. Og da Rosalie senere ligeledes viste sig i moderne Toilette, afpasset efter Dagen og Aarstiden, kunde man let faa den Idé at her forelaa en gensidig Aftale eller ogsaa en uvilkaarlig Sympathi, simple Tegn, som rolige Iagttagere dog ikke kunde undgaa at bemærke.

Ogsaa Lys var ilet hjem, men for at klæde sig paa i en hel anden Smag. Han havde i sin Tid, da han gjorde Studier til Salomon-Billedet ladet forfærdige en gammel orientalsk Kongeklædning; det lange Gevandt var af det fineste hvide Battist, lagt i en Mængde Folder og besat med purpurfarvede blaa og gyldne Borter, Kvaster og Frynser. Hoved og Fodbeklædning svarede omtrent ligeledes nogenlunde til hin gammelasiatiske Stil. Dragten havde han imidlertid slet ikke benyttet til sin Studie, men fandt den nu særlig egnet til at bruges ved denne Spøg, og i Stedet for atter at fremstille sig i Jægerdragten fra den foregaaende Dag vilde han nu som Konge give Møde ved Kærlighedsgudindens Hof. Dertil

lod han Haar og Skæg indgnide i vellugtende Olie og kunstigt kruse, medens han om de nøgne Arme slyngede æventyrlige Slangeringe og Spænder. Alt dette gav ham nok at bestille til midt op paa Dagen, efter at han i den lidenskabelige Ophidselse, hvori han befandt sig, kun havde sovet meget lidt.

Jeg for min Del havde aldeles ikke sovet, men var straks om Morgenen kørt ud med de Unge. Store Vogne fulde af Lansknægte, hvis Spyd stak ud til alle Sider, raslede foran, derefter fulgte i en lang Række Køretøjer af alle mulige Slags, og i den tidlige Morgensol bevægede dette Tog sig fremad langs Udkanten af de store Bøgeskove og op ad de stejle Skraaninger, langs Floden, der i skinnende Bugtninger snoede sig om smaa Øer af Buske og Rullesten. Det var en mild Februardag med blaa Himmel; Solen lod snart sine Straaler spille ind mellem Træerne, og om end Løvet fattedes, saa skinnede dog det bløde Mos ved deres Fødder og opad Stammerne saa meget desto grønnere, medens Vandet nede i Dybden havde den reneste blaa Farve.

Den brogede Mængde havde snart spredt sig omkring en malerisk Gruppe Huse, som laa omgivet af Skoven oppe paa Skrænten, og

en Skovfogedbolig, et gammeldags Værtshus og en Mølle ved en brusende, skummende Skovbæk var i Hast blevet forvandlet til den fælles Glædeslejr.

De fredelige Beboere saa' sig pludselig hensat midt i den berømte Fest og fik nok at gøre med at se, høre, beundre og le ad alle de hundrede Figurer, der paa en Gang summede om dem fra alle Sider. Men hos Kunstnerne vakte den frie Natur og det vaagnende Foraar Glæden og Spøgen i bedste Forstand. Den friske Luft lagde Glædens aller fineste Føleevne blot, og ligesom den svundne Nats Lystighed hvilede paa en bestemt Plan og Aftale, saaledes lokkede nu den lyse Dag os til frit og utvungent at plukke Glædens Frugter, hvor vi saa' dem. Det fantastiske Kostume følte man kun som noget tilfældigt, og man begik tusinde nye Daarskaber og Løjer, snart af den aandrigste og snart af den barnligste Slags, medens man atter pludselig afbrødes af en velklingende flerstemmig Sang, der snart tonede frem mellem Træerne, snart lød ud fra Skænkestuen eller ogsaa fra den Kreds af Lansknægte, der omringede Møllerdatteren. Men trods al Selvforglemmelse blev hver især dog, hvad han var, og det evigt menneskelige strøg

som lette Skygger henover de glade Ansigter. Den Gnavne brummede ved Lejlighed, den Kaade drillede Stivstikkeren, og den Sorgløse fik den Kritiske bragt i Harnisk. Den, der trykkedes af noget, mindedes pludselig sine Kvaler og udstødte et dybt Suk, den Spar-sommelige og Nervøse talte stjaalent sine Penge efter, og den Letsindige, der allerede havde faaet Ende paa sine, forfærdede og for-argede ham ved at anmode om et Laan. Men alt det trak forbi i en Krusning, som Luftens Brise paa Vandspejlet.

Ogsaa jeg omgøgledes et Øjeblik af saa-danne mørke Skygger. Jeg havde fulgt Mølle-aaen længere ind i Skoven og vaskede dér mit Ansigt i det kølig klare Vand; saa satte jeg mig paa Dæmningens Træværk og tænkte paa det underlige Æventyr ved Agnes' Gade-dør. Vandets blide Mumlen lullede mig ind i en halv drømmende Tilstand, hvori mine Tan-ker vandrede tilbage til Hjemmet. Jeg syntes, jeg sad her ved det stille Skovvand ved den døde Annas Side i Kostumet fra Tell-Skue-spillet's Opførelse; saa red jeg atter sammen med hende igennem Aftenlandskabet, og jeg saa' det alt med fuldkommen roligt Hjærte som et Glimt af svundne Dage, der en Gang

for alle ere afsluttede og ikke til at forandre. Men inden jeg vidste af det, var Billedet forsvundet, og i Stedet for det stod Judith for mig, saaledes som jeg hin Nat gik sammen med hende. Jeg var atter hos hende i Stuen, mens de barmhjærtige Brødre omringede Huset; jeg saa' hende træde frem af Taagen i Haven og endelig forsvinde i det Fjærne paa Udvandrernes Vogn. Hvor er hun? Hvad er der blevet af hende? raabte det indeni mig, og Længslen efter hende vækkede mig pludselig. I det klareste Dagslys saa' jeg hende staa og gaa for mig, men der var ingen Jord under hendes kære Fødder, og det forekom mig, som om jeg voldsomt og uerstatteligt med hende havde mistet det bedste, jeg nogensinde havde ejet og kunde komme til at eje.

Jeg tænkte paa den røveriske Tids Flugt, sukkede og rystede paa Hovedet, og først nu blev ved Bjældeklangen mine Tanker helt vaagne og ordnede, saa at jeg endelig ogsaa tænkte paa Moder, rigtignok kun som noget, der selvfølgelig hørte mig til og ikke kunde mistes, omtrent som det gode, daglige hjemmebagte Brød; thi at et saadant en skønne Dag pludselig kan tages fra En, havde jeg endnu

aldrig erfaret. Alligevel tænkte jeg med en vis Alvor paa den enlige Kone i den stille Stue; jeg gik nu allerede i mit to og tyvende Aar og havde endnu aldrig været i Stand til at aflægge hende Regnskab for mine fremtidige Udsigter eller min Stilling her i Livet. Hurtig greb jeg den lille Taske, som hang ved Bæltet, og som foruden mit Lommetørklæde og andre Smaating indeholdt en Del af min sidste kontante Beholdning, som Moder fornylig havde sendt mig, lige saa regelmæssigt og korrekt som de tidligere Gange. Rigtignok hjalp det ikke nu, at jeg talte Pengene efter, og jeg skød Tasken tilbage igen uden dog at kunne skjule for mig selv, at mit gode Forsyn hjemme næppe vilde billige min Deltagelse i Festen. Narredragten kostede vel ikke meget, og jeg havde navnlig valgt den af den Grund; alligevel kunde dog maaske den Time komme, da jeg bittert vilde savne den nu bortødslede beskedne Sum. Men alligevel, jeg forstod dog nu bedre end Moder, hvad der var nødvendigt og gavnligt for saadan en ung Fyr, tilmed da en munter Sang i dette Øjeblik bølgede over til mig fra Glædens Festplads. Atter rystede jeg paa Hovedet, saa Bjælderne klang, sprang op og løb min Vej. Jeg drev nu lystigt omkring,

var snart alene og snart sammen med andre. Henimod Middag løb jeg lige i Armene paa den stadselige Eriksen, der kom gaaende fra Byen. Vor Samtale faldt allerførst paa vor Ven Lys' Opførsel. Eriksen trak paa Skuldrene og sagde ikke meget, medens jeg udtalte min Forundring, og udbredte mig over, hvor han dog kunde handle saa nederdrægtigt. Jeg brugte de hæftigste Udtryk og kun saa meget desto hæftigere, fordi jeg havde en ubevidst Følelse af, at jeg ved Agnes' forvirrede Omfavnelse i den forløbne Nat kun med Møje havde undladt at benytte mig af hendes Svaghed. Min Selvretfærdighed stod paa faste Fødder, fordi jeg ved min pludselige Tænken paa Judith og min Længsel efter hende nu følte mig sikker. Og det var jo underligt nok, at Hændelser, der i tidligere Dage havde været farlige og skæbnesvangre for mig, nu skulde tjene til at beskytte mig mod lignende Fristelser.

„Jeg tør vædde,“ afbrød Eriksen mig, „at han lader det stakkels Pigebarn sidde hjemme i Dag og ikke tager hende med. Men vi ville dog spille ham et Puds, for at han kan komme lidt til Fornuft. Tag en Vogn, kør ind til Byen og se Dig lidt for! Finder Du ikke Fy-

ren hjemme og heller ikke hos Agnes, saa bring hende uden videre en Indbydelse i Rosalies Navn; saa kan Moderen intet have derimod, og jeg skal nok svare for Fru Rosalie. Siden kan Du saa sige til Lys, at Du holdt det for din Pligt at bære Omsorg for den smukke Pige, eftersom han i Nat saa omhyggeligt betroede hende til Dig!“

Jeg fandt denne Ide ganske i sin Orden og kørte straks til Byen. Paa Vejen mødte jeg Lys, der sad ganske alene i sin Vogn, indhyllet i en varm Pels; men den kegleformige Kongehue med al sin Stads og det underligt krusede sorte Skæg røbede tilstrækkeligt den til Festen dragende Efternøler.

„Hvor skal Du hen?“ raabte han til mig.

„Jeg skulde finde Dig og se at faa Dig til at bringe Agnes med, hvis Du ikke af Dig selv gjorde det! Det lader ikke til at være Tilfældet, og jeg vil derfor hente hende i Dit Navn, hvis Du ikke har noget derimod. Eriksens smukke Enke ønsker det.“

„Ja gør Du kun det, min Søn!“ svarede Lys saa ligegyldigt som vel muligt, endskøndt han synlig var lidt overrasket. Han trak sin Pels fastere om sig og befalede barsk Kusken

at køre videre; og selv holdt jeg kort efter foran Agnes' Bolig.

Hestenes Trampen og Vognens Rullen, som genlød paa den lille, stille Plads og derpaa pludselig standsede, var noget saa usædvanligt, at Agnes i samme Øjeblik fo'r hen til Vinduet med straalende Øjne. Men da hun saa' mig stige ud, formørkedes hendes Blik; alligevel var hun dog endnu fuld af Forventning, da jeg traadte ind i Stuen.

Hendes Moder var der ogsaa; hun betragtede mig fra alle Sider, og medens hun med en gammel Strudsfjær vedblev at afstøve sit Alter og det oven over hængende Billede, samt Porcellænskopperne, Glassene og Vokslensene, begyndte hun at snakke: „Ih nej sé! der kommer da endelig ogsaa en Gang et Stykke Karneval ind til os! Hvilken allerkæreste Nar Herren dog er! Men hvad i al Verden er der i Vejen, hvad er der hændet mellem Hr. Lys og min Datter? Hun sidder her hele Morgenen, spiser ikke, sover ikke, ler ikke og græder ikke! Se, unge Herre, det er mig, saadan som jeg var for tyve Aar siden! Men De har vist forresten allerede set det! Ja, takket være min Gud og Skaber, man kan endnu være bekendt at se paa det! Kan De sige mig, hvad

der er i Vejen med Barnet? Hr. Lys har bestemt irettesat hende; det er jo det, jeg altid siger, hun er endnu for dum og udannet til saa fin en Herre! Hun lærer intet og opfører sig ikke, som det sig hør og bør. Ja, ja, Agnes, hør Du kun efter! Kan Du maaske intet lære af mig? Ser Du ikke paa dette Billede, hvilken Anstand jeg havde, da jeg var ung? Ser jeg ikke ud som en adelig Frue?“

Paa alt dette svarede jeg kun med Indbydelsen, som jeg overbragte saavel i Lys' som i Fru Rosalies Navn; dertil fremstammede jeg nogle Grunde, hvorfor han ikke selv var kommen, medens Moderen i et væk raabte: „Men saa skynd Dig dog Barn, skynd Dig! Jesus Marie, Du søde Gud, sikke fine Folk dér kommer sammen! Hun er lidt for lille, den naadige Frue, bare ganske lidt, ellers er hun fortryllende! Nu kan Du da faa det gjort godt igen, hvad Du rimeligvis i Gaar har forbrudt! Gaa og klæd Dig om, utaknemmelige Pige! tag alle de kostbare Sager paa, som Hr. Lys har givet Dig! Der ligger jo Halvmaanen paa Gulvet! Men først maa jeg flette Dit Haar, med Herrens Tilladelse!“

Agnes satte sig ned midt i Stuen, og det

paa ny vakte Haab farvede hendes Kinder med en fin Rødme.

Moderen ordnede med stor Færdighed hendes Haar, og førte ikke uden Ynde Kammen; og da jeg nu betragtede den vel voksne Kvinde og hendes endnu smukke Ansigtstræk, maatte jeg tilstaa for mig selv, at hendes Forfængelighed en Gang havde været berettiget.

Agnes sad med blottet Hals, kun dækket af den nedfaldende Haarfylde, og det var nydeligt at se, hvorledes Moderen redte og flettede de lange Lokker, og stadig traadte langt tilbage for at komme til. Hun talte uafledeligt, medens vi andre tav og nok vidste hvorfor. Jeg forstod af al den Tale, at Agnes ikke havde betroet sin Moder noget om den sidste sørgelige Nat, og saa' deraf, hvor dybt Sagen pinte hende.

Endelig var Haaret ordnet omtrent som den foregaaende Dag, og Moder og Datter forsvandt i det fælles Sovekammer for at anlægge Dianakostumet. Saa snart de blot nogenlunde vare komne til Rette dermed, vendte de tilbage og fuldendte Toilettet i min Nærværelse, fordi den Gamle gjerne vilde passiare og se at faa saa meget som muligt at høre om

Festen, og hvorledes det hele var løbet af. Derpaa bragte hun hurtig en kraftig Chokolade, hendes Yndlingsdrik, med fint Brød til, hvilket hun alt lige fra om Morgenen havde haft i Beredskab for det ventede Besøg af den assyriske Konge.

Nu skulde den duftende Drik tillige tjene den nøjsomme Kone som Middagsmad, og hun tog flinkt for sig af Retterne; thi hun havde kogt en urimelig stor Portion; ogsaa Agnes drak to Kopper og spiste et stort Stykke Kage, og jeg gjorde dem tappert Selskab, endskøndt jeg allerede havde nydt en Del.

Saaledes oplever Mennesket ofte mærkelige Situationer; nu kan jeg næsten ikke mere tænke mig, at jeg en Gang har siddet i saa latterlig en Dragt i hint lille arkitektoniske Kunstværk imellem Diana og den gamle Sibylle og spist Frokost i al Gemytlighed.

Da Vejret var saa smukt, og den Gamle gerne vilde triumfere lidt overfor Naboerne, blev Vognen slaaet ned, og da vi kørte bort viftede hun med Lommetørklædet ud af det aabne Vindu, mens hun tilraabte os uendelige Afskedshilsener og Ønsker om god Fornøjelse. Men Agnes sukkede hemmelig ved alt dette og aandede først noget friere, da vi vare uden for

Byens Port. Uden med et eneste Ord at berøre den sidste Nats Hændelser begyndte hun at passiare. Jeg maatte fortælle, hvorledes Festen i Dag var kommen i Stand, hvem vi vilde træffe der, og hvornaar man skulde vende tilbage? Hun vovede endnu ikke lige frem at forudsætte, hvad hun haabede, nemlig at hun ikke skulde køre hjem med mig, men med Lys. Endnu mindre kunde jeg give hende nogen Oplysning, og jeg nøjedes med at udtale den Formodning, at hele Selskabet vilde bryde op sammen, og hvis det kom an paa mig, saa tog man i det hele taget ikke hjem den Dag.

„Det er jeg ogsaa med til!“ sagde hun, næsten saa fornøjet, som om det kunde være hendes Alvor. Men da vi pludselig saa' det hvide Landsted i nogen Afstand, begyndte hun paa ny at blive urolig. Snart var hun rød, snart bleg, og da der paa en lille Høj lige ved Siden af Vejen laa et Kapel, bad hun, om hun maatte komme ned af Vognen.

Idet hun samlede Sølvørsgvandtet om sig, ilede hun op ad Trinene og forsvandt i den lille Kirke. Kusken benyttede den fromme Pavse, tog sin Hat af, stillede den ved Siden af sig paa Bukken, korsede sig og bad et Fadervor. Der var da intet andet tilbage for

mig, end halv forlegen at træde ind ad Kapeldøren og vente, indtil denne uventede Guds-tjeneste var forbi. Paa en af Dørpillerne saa' jeg en trykt Bøn hænge i Glas og Ramme med omtrent følgende Overskrift: Bøn til den allerelskeligste, allersaligste og allerforhaabningsfuldeste hellige Jomfru Marie, den naaderige, altid hjælpende Talsmandinde, Guds Moder. Approberet og anbefalet til flittig Brug for betrængte kvindelige Hjærter af den højærværdigste Hr. Biskop o. s. v.

Dertil var endnu føjet en Brugsanvisning om, hvor mange Avers og andre Bønner der skulde læses dertil. Den samme Bøn laa opklistret paa Pap rundt om paa de gamle Træbænke. Ellers var der intet at se i det Indre af Kapellet undtagen et tarveligt Alter, beklædt med et farvet violblaat Tæppe. Altertavlen forestillede Englens Besøg hos Marie, malet med uøvet Haand, og foran paa Alteret stod der en lille Marieskikkelse i struttende Fiskebensskørt af Silke og udstafferet med Flitterstads i alle Farver. Rundt om Alteret hang paa Væggen Votiv-Hjærter af Voks i alle Størrelser og prydet paa de mest forskelligartede Maader. I ét var der stukket en Silkeblomst, i et andet en Flamme af Flitterguld, og et

tredje gennemboredes af en Pil; og atter et andet var helt indviklet i røde Silkelapper, hvorom der var bundet Guldtraad, mens ét igen helt var besat med store Knappenaale ligesom en Naalepude, rimeligvis for at antyde Giverindens Pinsler. Saa var der ogsaa et Hjærte, som var helt grønt og overmalet med en Mængde røde Roser, hvilket rimeligvis skulde betegne, at her vare alle Kvaler lykkelig overvundne.

Desværre forsømte jeg for min egen Person at læse Bønnen; jeg var alt for optaget af at stirre paa den skønne Bedende, der i sit hedenske Gudindegevandt med den kyske Halvmaane over Panden knælede paa Alterets Trin foran det kvindelige Voksbilled, medens hun med bævende Læber fremsagde Bønnen efter et af Papstykkerne, derpaa foldede Hænderne, saa' op til Jomfru Marie og mumlede det foreskrevne Antal af de andre Bønner, som dog heldigvis ikke var mange.

Her i denne Stilhed og overfor et saadant Syn følte jeg ret, i hvor høj en Grad de forskellige Tidsaldre staa i inderlig Forbindelse med hverandre, og det var mig, som om jeg levede to tusinde Aar tilbage og stod for et lille Venustempel i et eller andet gammelt

Landskab. Og dog følte jeg mig umaadelig overlegen overfor denne lille Scene, saa nydelig den end kunde være, og takkede min Gud, fordi jeg var besjælet af stoltere og friere Følelser.

Endelig syntes Agnes tilstrækkeligt at have sikret sig Himmeldronningens Bistand; hun rejste sig med et Suk og nærmede sig Vievandskarret, der hang tæt ved mig. Da opdagede hun, at jeg stod lænet op imod Døren, og da hun saa', hvor opmærksomt jeg betragtede hende, huskede hun pludselig, at jeg var en Kætter. Bekymret dyppede hun Vievandskosten rigtig dybt ned i Karret, ilede hen imod mig og besprængte mit Ansigt atter og atter med det hellige Vand, medens hun med Kosten slog Kors for mig. Saaledes havde hun nu i mindre end tolv Timer to Gange overrislet mig, først med sine Taarer og nu med Vievandet, og jeg begyndte at virre lidt med Hovedet, da Vandet, som rislede ned ad Nakken paa mig, ingenlunde var mig en behagelig Fornemmelse. Men det dobbelt mytologiske Væsen følte sig nu tryk for den skadelige Indflydelse af min Ugudelighed; hun greb min Arm og lod sig føre til Vogns, hvor imidlertid Kusken for længst var færdig med sin sjælelige Vederkvægelse og kun ventede

paa at køre videre. Han satte et pudsigt smilende Ansigt op, naturligvis fordi han kendte Folketroen angaaende dette velsignelsesrige lille Tempel. For sit eget Vedkommende har han rimeligvis kun taget denne flove Velsignelse med paa samme Maade, som naar en dreven Knejpegæst tømmer et Glas sød Likør, der tilfældigvis staar i hans Nærhed — næsten af en Fejltagelse.

Da vi naaede Landstedet, var der allerede kommet en Del Gæster. Det laa midt i en rummelig Have, og af dets blandede Bygge- maade kunde man slutte sig til, at det tidligere havde været benyttet som Gæstgiversted og først nu i den seneste Tid var i Færd med at omdannes til Sommerbolig for en Familje. En Slags Forpagter eller Forvalter tog sig af de økonomiske Anliggender, og vi fik Lejlighed til at prise den fortrinlige Fløde, der leveredes sammen med den velmagende Kaffe, som Fru Rosalie straks ved Ankomsten bød sine Gæster. Solen skinnede saa varmt, at flere nød Drikken ude i det Frie, foran den ny indrettede Havestue, medens andre samlede sig indenfor omkring Kaminilden eller sad i den gamle Gæstestue ved en god varm Kakkelovn.

Jeg følte mig ikke stort dristigere end min skønne Ledsagerske, og vi nærmede os nølende; dog bleve vi snart opdagede af vor smukke Værtinde, der i sin elegante Silkekjole bevægede sig livligt mellem Gæsterne og nu trak Agnes med sig ind i de indre Værelser.

„Gudedragter passe dog ikke rigtig til vort Klima, især ikke for os Kvinder!“ sagde hun. „Lad os gaa dér ind, dér er varmt! De vil ogsaa træffe Kongen af Babylon eller Ninive, Hr. Lys, der inde; her ude vilde han dø af Kulde.“

Virkelig havde Lys med sine bare Arme og sin Battistesdragt ikke kunnet holde det ud i det Frie, men sad nu, just ikke i bedste Lune bænket i Nærheden af en stor Kakkellov; ikke engang Kaffen, der smagte os andre forfriskende nok, formaaede at sprede de Skyer, der laa' paa hans Pande. Den hjemlige Dragt, hvori han uventet havde truffet Fru Venus og sin Ven Eriksen, havde fremkaldt Skyerne, og de blev ikke lettere, da han saa', hvor huslig virksom denne Ven var paa dette Sted; snart rullede han et Fad Øl over Gaarden, snart skar han Brød eller var beskæftiget paa anden Maade, som fik han sin Dagløn derfor.

Under saadanne Omstændigheder var Synet

af Agnes ingenlunde den vrede Assyrer uvelkomment. Han bød hende straks venligt Armen ligesom for at faa en nogenlunde passende Erstatning for Savnet af Rosalies Selskab; thi denne havde hele Tiden opholdt sig uden for Huset, ikke alene for at byde Deltagerne i Festen velkommen, men ogsaa for at modtage flere af sine egne Venner og Slægtninge, som hun i en Fart havde faaet sendt Bud til. Netop den usædvanlige Hæftighed, hvormed denne Lidenskab havde betaget ham, bød ham ligesom en Krigsfører i Felten at være forsigtig med sig selv; en farlig Forkølelse eller maaske endog en dødelig Sygdom vilde i dette Øjeblik komme ham højst ubelejligt, og han maatte nu ved klog Tilbageholdenhed se at bøde paa sit taabelige Kostume; hertil kom den sølvorsindhyllede Dianaskikkelse (hvis Dragt han selv havde købt) ham vel til Pas.

Saa var hun da ved hans Side, hun var hos Genstanden for sin brændende Kærlighed, og syntes nu at faa Oprejsning. Men intet triumferende eller selvbevidst Smil røbede det; kun aandede hun noget roligere, som om hun vilde gemme den indre Glød indtil videre; hun havde for nylig erfaret saa meget sørgeligt, at hun ikke allerede nu kunde glemme det. Næsten

alvorligt gik hun gennem Værelserne ved den smukke, stolte Konges Arm, mens han spørgende udgav sig for at være den gamle Nimrod, der med sin bekendte Jægerlykke havde fanget Gudinden selv. Først da de kom forbi et stort Spejl, lagde hun tydeligere Mærke til hans forandrede, prægtige Dragt og Skikkelse, og da hun saa' sig selv ved hans Side og de beundrende Blikke, hvormed de Tilstedeværende fulgte det næsten lysende Par, da fo'r der en let, glad Rødme hen over hendes blege Ansigt; men hun tog sig straks igen sammen og gik videre med samme ligegyldige Udseende, endskøndt hun maaske var den eneste blandt dem alle, paa hvem Lys' paafaldende Forklædning virkede saa betagende, som han i sin Taabelighed havde ønsket.

Pludselig tonede fra den fjærnere Del af Huset en lokkende Dansemelodi, som ret svarede til Ungdom og Karnevalstid. I en tidligere Dansesal stod endnu den lille Orkesterestrade; den var bleven dækket med brogede Tæpper og pyntet med Potteplanter, og dér sad nu fire musicerende Dilettanter, som havde ladet deres Instrumenter hente; thi som gode fornuftige Kammerater plejede de mangan en Aften at spille sammen. De bleve kaldte de

fire fromme Spillemand, fordi de dels af Lieb-
haveri, dels for den lille Bifortjenestes Skyld
om Søndagen spillede med i Koret i en af
Byens mange Kirker. Formanden var en smuk
solbrændt Karl fra Rhineggen, lidt undersætsig
af Figur, med glade Øjne og en trohjærtig
Mund, der var helt omgivet af et kruset Skæg.
Han hed i Kunstverdenen Helgenmageren, fordi
han ikke alene forstod at smede de forskellige
hellige Sølvkar, men ogsaa skar Krucifikser og
Mariebilleder nydeligt ud i Elfenben og netop
var kommen hertil for at uddanne sig i denne
Kunstgren. Overalt var han afholdt, og da
han ingenlunde var fanatisk i sin Religiøsitet,
kunde han fortælle en Mængde lystige Præste-
historier. Paa den Maade færdedes han i Ka-
tholicismen som i en gammel Vane, der ikke
er til at ændre, tænkte aldrig over Sagen, men
havde altid et Fad af sin egen Vin med fra
Hjemmet, og saa snart det var tømt, sendte
han det tilbage, for at faa det fyldt.

Denne Mand haandterede Celloen iført sin
Dragt som Vingaardsmand fra Bacchustoget.
Første Violin spillede af den lange Bjærgkonge,
der nu havde taget sit Skæg af og stod der
som en ung Billedhugger. Man fortalte, at
han i to Aar havde modelleret paa Gangen

til Golgatha, at han ikke kunde frigøre sig for et bekendt klassisk Forbillede; men Violinen forstod han saa meget des bedre at haandtere. De to andre Spillemænd vare Glasmalere, som udførte det prægtige Tæppemønster i de store Kirkevinduer samt andre lignende Ting, og man saa' aldrig den ene, uden at den anden var med. De vare komne til os fra Nürnberger Laugenes Tog, hvor de gik mellem Mestersangerne; men jeg kendte dem godt fra det Middagsbord, som jeg hver Dag søgte i et lille beskedent, billigt Værtshus. Mange vakre Kammerater afløste daglig dér hinanden ved de altid vel besatte Borde; Glasmalerne vare de eneste af os, der havde deres Penge med i runde, forsvarlige Læderposer; de glædede sig ved en beskeden, men sikker Indtægt, levede sparsommeligt og tjente desuden hver Søndag en Ekstraskilling ved deres Musik i Kirken.

Men i Dag spillede de fire til Ære for Glæden paa en anden Maade, og ved deres gode Spil forstode de ret at lokke Folk til Dans. Snart drejede et halvt Dusin Par sig lystigt i det store Rum; Agnes og Lys var iblandt dem; for første Gang under Festen svævede hun af Sted i hans Arm med paa ny

vaagnende Lyksalighed. Bønnen i Kapellet syntes at have virket; maaske hjalp ogsaa de fromme Spillemand og især Helgenmageren; han fulgte med skinnende Øjne hendes Skikkelse, og hver Gang hun kom i hans Nærhed, trykkede han Cellobuen stærkere og dog blødt mod Strengene, og gav paa den Maade sit Velbehag det smukkeste Udtryk. Jeg sad og hvilede mig ved et Bord foran et Krus frisk Øl og iagttog ham med Fornøjelse; jeg begreb saa godt, at for ham, der arbejdede i Elfenben og Sølv, maatte denne fine Skikkelse være fortryllende.

Et Par Timers Tid gik det nu efter Ønske. I Egenskab af frivilligt Orkester spillede de fire Fromme ikke alt for ofte; ingen blev derfor træt af Dansen, og man fandt tilstrækkelig Tid til Samtale. Solen var ved at gaa ned, og det begyndte at blive mørkt i Værelserne. Saa viste Eriksen sig ligesom en Hushovmester og begyndte at tænde, hænge og stille Lys op overalt, hvor det lod sig gøre. Derpaa forsvandt han igen for i en anden Sal at arrangere det beskedne Aftensmaaltid, som den elskværdige Enke agtede at beværte sine Gæster med: saa godt det i en Fart havde været muligt at faa det lavet sammen! tilføjede han

undskyldende, som om det allerede var hans egen Sag, han tog sig af.

Under alt dette gik Lys frem og tilbage, for at se sig om i de andre Rum; men tilsidst kom han ikke mere tilbage. Agnes var tavs og gav mig knap nok et Svar, naar jeg talte til hende; heller ikke med andre vilde hun tale eller danse. Endelig da jeg saa', at hun var træt af at vente og igen begyndte at lide, foreslog jeg hende at gaa med over i den anden Del af Huset og se, hvad der gik for sig dér.

Hun tog imod mit Tilbud, og jeg førte hende langsomt gennem forskellige Værelser, hvor der overalt havde samlet sig glade Klynger, indtil vi naaede et Kabinet, hvor der spillede Kort ved et Par smaa Borde. Ved et af disse sad Lys lige overfor Husets Frue og imellem to ældre Herrer og spillede Whist. Disse to Herrer var Rosalies Slægtninge, og da hun ønskede, at de skulde tilbringe Tiden saa behageligt som muligt, havde Lys skyndt sig at tilbyde at dele Ofret med hende. Han var saa lykkelig og saa fordybet i sin Lykke, at han aldeles ikke bemærkede, at vi nærmede os og saa' til, ligesom der ogsaa efterhaanden samlede sig flere Tilskuere.

Partiet var til Ende. Lys og Rosalie havde vundet nogle Louisdorer fra de gamle Herrer; den stakkels Lys tog det for et godt Tegn og kunde ikke lægge Baand paa sin Glæde. Men Rosalie samlede Kortene sammen og sagde til de Spillende — efterhaanden vare de fra de andre Borde ogsaa komne til — at hun vilde holde en lille Tale til dem.

Med et velklingende Foredrag begyndte hun: „Jeg har hidtil forsyndet mig slemt imod Kunsten, idet jeg, som dog er begavet med Lykkens Goder, saa godt som intet har gjort for den. Jeg er nu kun saa meget desto dybere beskæmmet, fordi jeg befinder mig saa vel iblandt Kunstnerne, og jeg tror bedst at kunne afbetale min Taknemmelighedsgæld for den Ære, de har vist mig ved deres Nærværelse, derved, at jeg endelig begynder at gøre noget nyttigt. Nu er det imidlertid bekendt nok, at den, som vil gøre noget godt, maa søge at vinde Deltagelse for Sagen og virke i det Brede for at det Gode kan vinde des mere Fodfæste. Hør altsaa nu efter, ærede Venner! I Eftermiddags, da jeg gik udenfor Huset for at kalde paa et Tyende, traf jeg i en Krog af Haven den yngste og nydeligste af vore Gæster, Bjærgkongens Page „Guld“, som i Toget saa

ædelmodigt havde udstrøet sine Skatte. Den endnu ikke sytten Aars Knøs stod ved Siden af sin Kammerat, Pagen „Sølv“; bleg og forfærdet med et Brev i Haanden, medens han stadig tørrede tunge, brændende Taarer af sine smukke Øjne. I den modtagelige, bløde Stemning, hvori vi jo alle befinder os, kunde jeg ikke afholde mig fra at gaa hen til ham og deltagende spørge om Grunden til hans Sorg. Jeg fik da at vide, at allerede Aftenaviserne fra i Gaar havde bragt Meddelelser om en stor Ildebrand, som i flere Dage havde raset i den ulykkelige Drengs fjærne Fødestad, medens vi i vor Glædesrus ingen Anelse har haft derom. Og nu i Dag bringer Sølvpagen, der i Morges tidlig gik til Byen og i Middags vilde afhente sin Ven — begge ere nemlig Elever ved vort Akademi og arbejder ved Siden af hinanden — altsaa nu i Eftermiddag bringer han Brevet til sin Ven her ud, hvor han har opsøgt ham. I dette Brev staar, at ogsaa hin Gade, hvor han er født og hans gamle Moder bor, ligger i Aske, og Moderen er uden Tag over Hovedet. Jeg lader i en Fart søge nærmere Oplysninger ved Hr. Eriksen. Det pur unge, usædvanlig begavede Menneske er i en ualmindelig ung Alder

bleven sendt her til, for ved Hjælp af nogle faa Sparepenge at komme hurtigt i Vejret, et Vovestykke, som hidtil ved Elevens vakre Flid syntes at have staaet sin Prøve. Men nu er alt forgæves! Rimeligvis er ikke alene ved Ilden Eksistensmidlerne gaaede tabt, men den stakkels Fyr kan ikke engang i dette Øjeblik rejse hjem og se til sin Moder i hendes Sorg og Elendighed, fordi han har anvendt de Par Dalere, der vilde været tilstrækkelige hertil, paa vort Karneval, overtalt af andre, der nødtigt vilde savne hans smukke Ynglingseskikkelse, og tillige, fordi han netop ventede en ny Pengesum hjemme fra, som dog nu ikke kommer. Og paa Grund af denne hans Letsindighed, som han mener, gør han sig selv de bitreste Bebrejdelser og er ved at fortvivle af Selvanklager, som om han selv havde været Skyld i den forfærdelige Ildebrand! Jeg har nu paalagt den stakkels Page, hvem Guld-Udstrøningen er bekommet saa ilde, at gaa hjem til sin Bolig og pakke sine Sager; men jeg synes, at nu burde man ogsaa sørge for, at han kunde komme igen og lære noget mere, saa snart Moderen er forsørget og beroliget. Kort og godt: jeg vilde gjerne skaffe den stakkels Ulykkesfugl en lille Sum, der

kunde strække til for et Par Aar, og jeg vil nu gøre Begyndelsen! Jeg lægger Kortene op, holder Bank, som jeg des værre har set dem gøre ved Badestederne, hvor jeg har opholdt mig med mine Forældre. Den, der taber, mister sine Penge, den der vinder, lægger Halvdelen i denne Skaal, som forestiller Pensionsfonden! Kun Ikke-Kunstnere maa spille; Hr. Lys er en Undtagelse, han lever ikke af sin Kunst, som jeg hører!“

Herpaa tog hun en tung Pung og lagde den foran sig paa Bordet, saa blandede hun Kortene og raabte:

„Altsaa, mine Herrer og Damer, behag at holde — rødt eller sort?“

Det noget overraskede Selskab tøvede et Par Sekunder, saa holdt Lys ridderligt et Guldstykke og vandt. Rosalie betalte ham Halvdelen og kastede den anden i den tomme Sukkerskaal, som netop var ved Haanden.

„Mange Tak, Hr. Lys! Hvem holder igen?“ spurgte hun muntert og yndefuldt.

En ældre Mand, hvem hun tiltalte med et: „Rigtigt, Onkel!“ satte en dobbelt Gylden og vandt ogsaa. Hun lagde en Gylden i Skaalen og gav ham den anden tilligemed Indsatsen. Opmuntret heraf vovede tre, fire Damer lige-

ledes en Gylden og tabte; Rosalie kastede léende en halv Gylden i Skaalen for hver af dem. For at tage Revanche for Damerne, som han sagde, satte nu Lys atter en Louisdor, derpaa kom nogle Herrer med Speciestykker, og Damerne begyndte igen at vove enkelte Dalere, ja endog halve Gylden. Tab og Gevinst vekslede saa temmelig jævnt; men altid faldt der noget i Sukkerskaalen; og om det end var langsomt, saa voksede dog synligt Pensionsfonden, som Rosalie kaldte den.

Pludselig raabte Lys: „Dette gaar for langsomt!“ og satte fire Guldstykker, Resten af de løse Penge, han havde i sin Pung.

„Atter hjærtelig Tak!“ sagde Rosalie, som vandt og kastede Halvdelen i Skaalen. Man kunde ikke rigtig blive klog paa, om Lys glædede sig med hende; dog greb han en Stol og satte sig lige overfor den smukke Bankør, idet han raabte: „Det maa gaa bedre endnu!“

Han plejede aldrig at gaa ud, uden at have en større Sum Penge hos sig, noget, han paa de lange Rejser havde vænnet sig til. Ogsaa nu havde han Brevtasken skjult et eller andet Sted i sin Kappe, fik den frem og holdt en Note paa hundrede rhinske Gylden,

tabte, holdt den anden, tredje o. s. fr. lige til den tiende, som var den sidste.

Hele dette Optrin varede ikke længere end to Minuter, og i denne Tid havde Fru Rosalie næsten uden at aande stirret ufravendt paa Lys med et eneste straalende Smil, medens hun Gang for Gang kastede hele Noten i Skaalen uden at trække det halve fra. Den lynsnare Hurtighed, hvormed Skæbnen spillede, gav denne Scene en egen Ynde, og man fik næsten en Følelse af, at den straalende Bankør kunde mere end sit Fadervor, det vil sige, at hun forstod sig paa den sorte Kunst.

„Vi har nok!“ raabte hun, „tusind Gylden foruden Sølv! Mere end fem hundred Gylden skal en saa ung Dreng ikke bruge i ét Aar. Altsaa kan vi klare for ham i to Aar og sætte Pengene fast hos en Bankier. Men aller først skal han i Morgen rejse hjem!“

Derpaa udmalede hun os Gensynsscenen mellem den forarmede Moder og Sønnen, der saa uventet bragte Hjælp; endnu en Gang beskrev hun, hvorledes det smukke Barn, langt borte fra Hjemmet, midt i vor Karnevals-Jubel havde modtaget den skrækkelige Efterretning og fortvivlet havde staaet ene her, kæmpende med bitre Taarer.

Hun var i sin Glæde nu saa smuk, at hun naaede Højdepunktet af kyndelig Ynde, og hun kastede næsten en Afglans af sin Skønhed over Lys' Ansigt, idet hun bøjede sig hen over Bordet, greb hans Haand og hjærtelig trykkede den, mens hun sagde: „Er De ikke ogsaa glad for den Smule Solskin, vi kan takke Dem for? Uden Deres ædelmodige Indgriben havde vi ikke saa snart været hjulpne! De skal ogsaa være vor Formand og i Aften føre mig til Bords!“

Ved disse Ord syntes hendes Tanker at tage en anden Retning; hun rejste sig, bad om Undskyldning og trak sig tilbage. Straks derpaa ilede ogsaa Lys bort gennem den samme Dør, som om der var noget, han havde glemte at sige hende.

Det varede en halv Times Tid, inden Rosalie igen viste sig ved Eriksens Arm, for i Spidsen for sit glade Selskab at begive sig til Bords. Lys kom ikke igen; man fortalte, at han var gaaet over til Festpladsen i Skoven, som han havde Lyst til at se og studere.

Hvad der i Mellemtiden var forefaldet, blev senere hen saa temmelig i sin Sammenhæng bekendt for alle dem, der mere eller mindre bleve berørte deraf. Dreven af en pludselig

Indskydelse var Lys stormet efter Rosalie, og han havde naaet hende i et afsides Værelse, hvor hun tænkte paa at have et kort Stævne-møde med en anden end ham. Her greb han begge hendes Hænder og erklærede hende sin brændende, trofaste Kærlighed, og han forlangte sin Livslykke og Fred af hende, den eneste, der kunde give ham den. Hun var Kvinden for alle Kvinder, det guddommelige Ideal, som man kun én Gang i Livet træffer, smuk, lys og munter som Aftenstjærnen, klog og god uden Mage. Nu forstod han, hvorfor han hidindtil var drevet om i Fejltagelser og Vankelmod, han havde anet og søgt det bedste, men aldrig kunnet finde det. Men nu var det ogsaa hans ufravigelige Pligt og Ret at gribe til. Intet Hensyn maatte holde ham tilbage fra i saa afgørende et Øjeblik at gøre Skridtet over Tilværelsens smalle, vaklende Bro og tilbyde hende hele sit Liv, udelt og uberørt af Tilfældigheder, dette Liv, som nu var en Nødvendighed for ham, ingen jærnhaard og skæbnesvanger, men en gylden Nødvendighed. Thi det var ikke muligt, at noget Menneske kunde kende og skatte hende bedre end han, det følte han forvist og varmt som en luende Ild, en Glød, der tillige var et Lys,

det Klarhedens Lys, som maatte være gensidigt.

Med lignende store Ord, som vare ham selv uvante, blev han ved, og han skal dertil have sét saa smuk og begejstret, ja henrivende ud, at det var Rosalie umuligt at afvise dette Overfald paa en spøgende eller krænkende Maade, endskøndt hun allerede ved hans Ankomst havde følt sig ilde berørt af den Dragt, han mødte i.

Forskrækket trak hun sine Hænder til sig, traadte tilbage og udbrød: „Bedste Hr. Lys! jeg forstaar kun saa meget af Deres underlige Talemaader, at det Lys, den gensidige Klarhed, som De taler om, fuldstændig mangler os to. Jeg er ikke Kvinden for alle Kvinder, Gud bevare mig derfor, saa maatte jeg jo være Summen af alle Svagheder! Jeg er et ganske almindeligt, indskrænket Væsen og kan foreløbig ikke opdage Spor af Tilbøjelighed for Dem hos mig, og De kan lige saa lidt kende mig, thi det er endnu ikke fireogtyve Timer, siden De saa' mig første Gang!“

Men han afbrød hende, søgte atter at gribe hendes Hænder og vedblev: at han godt kendte hende, baade hendes Fortid og Fremtid. Netop det, at hun havde levet i Ydmyg-

hed og uforstaaet, var et Tegn paa, hvad hun var bestemt til, nemlig til pludselig at træde frem i den Herlighed og Glans, som tilkom hende! Det var jo netop det dybsindige i saa mange Gude- og Menneskesagn, at den himmelske Godhed og Skønhed steg ned i Mørke og Underkastelse og først i en rørende Mangel paa Kendskab til sig selv blev kaldet til Bevidsthed, at det væsentlige maatte befri sig fra det uvæsentliges Støv.

Pludselig slog hun Hænderne sammen over Hovedet og udbrød klagende: „Du gode Gud, hvilken Ulykke! Havde jeg bare vidst det for otte Dage siden — men nu er det for sent! Jeg er forlovet, — kan De gætte, med hvem?“

„Med Eriksen!“ svarede han hæftigt. „Jeg har halvvejs tænkt mig det! Men det gør intet! De virkelige Skæbnebestemmelser gaar hen over saadanne Ting som Morgenvinden over Græsset! En Beslutning i Dag gør Bestemmelsen fra i Gaar forældet og bringer den til at visne!“

„Nej!“ svarede hun og rystede paa Hovedet, mens hun øjensynligt var sørgmodig og forlegen, „Jeg hører til en Slægt, der holder

sit Ord; jeg kan ikke andet, jeg hører til Græsset!“

Hun tav et Øjeblik, ligesom for at samle sig, medens han atter begyndte sine indtrængende Talemaader. Saa afbrød hun ham pludselig, som om hun havde faaet en god Idé.

„Jeg har hørt eller læst om udmærkede Kvinder, som har levet sammen med ganske ubetydelige Mænd, men som paa samme Tid have staaet i et sjæleligt Venskabsforhold til højst betydelige Aander; dog dertil behøves fra Begyndelsen en passende Afstand, indtil den beroligende Alder giver Forholdet sit rette Præg. Disse Kvinder kunne da, naar de have født og opdraget et tilstrækkeligt Antal Børn, ikke sjældent naa op til den højeste aandelige Forstaaelse af disse Aander; thi de har nu tilstrækkelig Tid til at leve med i de store Begivenheder. De ser altsaa, hvor kønt vi endnu kunde ordne det, naar vi blot vilde! Skulde der virkelig være noget saa usædvanligt i mig, som De jo snart faar mig til at tro, saa kan jeg jo foreløbig ganske roligt gifte mig med min ubetydelige Eriksen. De rejser bort for en Snes Aar —“

Hun holdt bekymret inde, thi Lys var med et dybt Suk sunket ned paa en Stol og

stirrede hen for sig. Først nu mærkede han, at den tilbødte Kvinde havde ham til bedste, og da han nu samtidig lagde Mærke til sin Dragt, gik det først op for ham, i hvilken betænkelig Situation hans Svaghed havde ført ham; maaske havde han tillige for første Gang en Følelse af, at der fandtes en mørk, tom Plads i hans ellers saa rige Væsen.

Imidlertid var Eriksen allerede for nogle Minutter siden uden at blive hørt traadt ind paa det bløde Tæppe i Værelset og havde staaet bag ved sin Ven, medens Rosalie holdt sin skalkagtige Tale, uden at hun dog med en eneste Blinken havde røbet det.

„Men, Du taabelige Nar,“ sagde han nu, idet han lagde Haanden paa Lys' Skulder, „hvor kan det falde nogen ind at snappe sin Kammerats Brud bort lige for Næsen af ham?“

Lys vendte sig om og fór op. Til højre for sig saa' han Rosalie, til venstre Nordlændingen, begge smilende til hinanden.

„Se!“ sagde han med bittert fortrukne Læber, der bævede ikke alene af Anger og Forlegenhed, men vel ogsaa af virkelig Hjertesorg, „se, saaledes gaar det! Det er Resultatet, naar man en eneste Gang giver sig

hen. Nu forstaar jeg, hvor ondt det maa gøre at blive jaget i Landflygtighed. For Resten ønsker jeg til Lykke!“ Dermed vendte han sig rask og gik sin Vej.

Da man senere satte sig ned til Aftensbordet, der snarere var ordnet som et hyggeligt Familjemaaltid end som et prunkende Gæstebud, og jeg ikke saa' Lys, maatte jeg atter tage mig af den stakkels Agnes.

Saa længe Spillet havde varet, stod hun uden at sige et Ord ved Siden af mig, og under den lange Pavse, der paafulgte, greb hun atter min Arm og vandrede tavs omkring i Værelserne. Jeg havde endnu aldeles ikke vovet at tale til hende om hendes Hjærteanliggende og følte forøvrigt hverken Trang eller Lyst dertil; men jeg mærkede nok, hvorledes det stormede i hendes Bryst, hvorledes tunge, smertelige Suk uafbrudt arbejdede sig frem og atter undertryktes.

Jeg førte hende til Bords og sad ved Siden af hende. Da Eriksen nu rejste sig og i en kort Tale meddelte Forlovelsen, samt tilføjede, at han haabede, det muntre Selskab vilde hjælpe ham med at fejre hans Lykke, hørte jeg, at Agnes midt under de almindelige Overraskelsesudbrud, Hurraraab og Klir-

ren af Glas drog et dybt Suk. Som befriet fra en tung Byrde sad hun nogle Minutter fuldstændig hensunken i sine egne Tanker; men da Lys stadig ikke vendte tilbage, hjalp det hende altsammen ikke; hun forstod, at hans Udebliven stod i Sammenhæng med det, som hun anede var gaaet forud, og hendes ligefremme Sind var for redeligt til at kunne bygge nye Planer paa hans Ulykke. Dog betvang hun sin Sorg og holdt tappert ud uden at forlange at komme hjem. Hun fulgte endogsaa med paa min Opfordring, da alle rejste sig for at gaa hen og lykønske Bruden.

De nærmeste Pladser omkring Rosalie vare optagne af hendes Slægtninge, som ikke syntes videre fornøjede over den uventede Forlovelse og satte temmelig alvorlige Ansigter op. Den unge Kone havde meget listigt valgt denne Dag til at lokke dem i Fælden og tvinge dem til i al Gemytlighed at bivaane hendes Forlovelse; thi Mængden af de tilstedeværende Gæster forbød dem at gøre endog den ringeste Indsigelse eller at komme med gode Raad og Advarsler. Des mere fornøjet saa' hun nu ud mellem alle disse overraskede Fætre og Tanter.

Da nu ogsaa Agnes traadte frem iblandt

hele den brogede Række af de højst forskellige Gæster, var det rørende at se, hvorledes hun, den forladte, bragte den triumferende Kvinde sin Hyldest. Som et Sindbillede paa Ulykken, der sejrrigt er overvunden af Lykken, bøjede hun sig ned og kyssede Brudens Haand. Rosalie saa' overrasket paa hende og trykkede hende i næste Øjeblik i Haanden. Hun havde over sin egen Lykke helt glemt Pigebarnet, lige som hun heller ikke mere nu tænkte paa den slemme Lys, og man kunde mærke, at der var et eller andet, hun foresatte sig. Men allerede det næste Sekund førte den stakkels sørgende Pige bort fra hende, og det varede ikke længe, førend Rosalie atter var sunket tilbage i sin tidligere lykkelige Stemning.

Efter at alle igen havde indtaget deres Pladser og en jævn Munterhed, der tilsidst dog ogsaa deltes af de livsglade Fætre, atter havde indfundet sig, kom der snart igen en ny Afbrydelse. Rygtet om én af Kammeraternes Lykke var hurtigt naaet over til Skoven, hvor den utrættelige Ungdom endnu morede sig. Herpaa drog nu et Tog Lansknægte under Trommers og Pibers Lyd med flyvende Faner ind ad den ene Dør, medens en lystig Skare

Laugsbrødre og Haandværkssvende viste sig med deres Musik i den anden Dør. Begge Optog trak en Gang rundt om Bordet, idet de svingede med Hattene og raabte Hurra. Herved afbrødes den tidligere gode Orden, og Eriksen i Spidsen for hele Tjenerpersonalet fik nok at gøre med at skaffe dem alle Plads. Efterhaanden fyldtes omtrent alle Værelserne, men alt gik flinkt og fornøjeligt for sig og gjorde denne glade, mindeværdige Dag kun endnu mere uforglemmelig.

Jeg spurgte Agnes, om hun ønskede at køre hjem eller om hun foretrak at blive noget endnu? For mit eget Vedkommende havde det første ikke været mig ubehageligt, thi saa kært og ærefuldt det Hverv end forekom mig, at være en saa uskyldig, yndig ung Piges Værge, saa følte jeg dog som en glad tysk Ungersvend Lyst til at indhente det forsømte og til at tilbringe de sidste Timer blandt mine Kammerater, som en Fri blandt Frie.

Agnes tøvede lidt med at fage en Bestemmelse; hun gøs hemmeligt for at være alene hjemme, hvor hun ikke vilde finde den rette Trøst, og hun følte rimeligvis ogsaa en vis Ulyst til at forlade det Sted, hvor den Elskede

saa kort forinden havde dvælet, og hun selv var levet op i nyt Haab.

Saa førte jeg hende da atter en Gang omkring i de forskellige Værelser, ind til de maleriske Drikkeborde, overalt hvor der fandtes noget mærkeligt at se, og hvor der stedse i en enkelt eller flere Hjørner fødtes nye Indfald.

Pludselig hørte vi under vor Vandring en velklingende firstemmig Sang og gik efter Lyden. Ved Enden af en svag oplyst Gang fandt vi en Art karnapformet Udbygning, der med sine mange Vinduer var omdannet til et lille Væksthus. Midt imellem et Dusin Oranger, Granat og Myrthetræer havde Helgenmageren og hans Kammerater stillet et Bord og bænket sig derved. Over Indgangen hang et gammelt Værtshusskilt af Jærn i Form af et middelalderligt Trolddomstegn, som de havde fundet i en eller anden Krog og derpaa anbragt her.

Her sade de nu alle fire, Vingaardsmanden fra Rhinen, Bjærgkongen og de to Mestersangere, som malede paa Glas, og viste, at de vare lige saa øvede i at synge som i at spille sammen. Da vi standsede foran deres lille Værtshus for at lytte, bade de os straks om at

tage Plads hos dem; de rykkede nærmere sammen og hentede Stole til os. Til min Forbavselse tog Agnes med Fornøjelse mod Tilbudet, Sangen syntes at fængsle hende, at opfylde hende og bringe hende Ro.

Paa hin Tid vare netop nogle gamle tyske Folkesange atter blevne trukne frem og satte i Musik af moderne Komponister. Ligeledes blev alt, hvad der fandtes af Eichendorf, Uhland, Kerner, Heine og Vilhelm Müller i Samklang med disse gamle Sange, sat i mere eller mindre tungsindige Melodier og nu sunget som det nyeste nyt af den dannede mandlige Ungdom, forinden det, tildels for anden Gang gik over til Folket.

Endnu aldrig havde Agnes hørt noget lignende. De havde næppe endt Sangen: „Am Brunnen, vor dem Thore, da steht ein Lindenbaum“, førend de begyndte: „Es fiel ein Reif in der Frühlingsnacht.“

Gamle Afskedssange, Dødssalmer, Klager over svunden Lykke, Foraarsforhaabninger, Sangene om Møllehjulet og om Grantræet, Uhlands: Nun, armes Herz, vergiss der Qual, nun muss sich Alles, Alles wenden“, den ene efter den anden blev sunget i rent og udtryksfuldt Foredrag. Helgenmageren med sin klare

Stemme sang første Tenor, Bjærgkongen Bas, og de to Glasmalere føjede sig smukt sammen med de to andre, idet de samvittighedsfuldt holdt Takt og Tone.

Agnes lyttede uafbrudt; alt, hvad hun hørte, syntes at være skrevet for hende og at komme ud af hendes eget Hjærte. Efterhaanden som hun ved hver enkelt Sangs Slutning udstødte befriende Suk, blev hun roligere og lettere om Hjærtet. Det var, som om der bredte sig en egen solvarm, lykkelig Stemning over vor lille, halv skjulte Kreds, som om alle stiltiende følte, at et beklemt Hjærte lidt efter lidt her fandt sin Befrielse, omendskøndt ingen foruden mig vidste noget derom.

Nu traadte ogsaa den allestedsnærværende Eriksen ind, og da han opdagede, hvor hyggeligt vi havde indrettet vort lille Asyl, ilede han straks afsted for at lade os bringe nogle Flasker Champagne, medens han selv som Repræsentant for Husets Herskerinde fortsatte sin forsynlige, omsorgsfulde Vandring blandt Gæsterne.

Agnes og de fleste af os havde endnu aldrig set denne skummende franske Drik, endnu mindre drukket den, og allerede Synet af de den Gang brugelige høje Glas, hvori

Vinen uophørligt perlede op og ned, gjorde os ganske højtidelige. Rosalie kom nu ogsaa til; hun bragte en Tallerken med søde Kager og Frugter til Agnes og opfordrede os til at være rigtig underholdende og elskværdige mod den smukke Diana.

Det vare vi da ogsaa paa bedste og sømmeligste Maade, og forud for os alle i Høflighed og Opmærksomhed gik Helgenmageren; men ogsaa de andre vare fornøjede og stolte over, at et saa poetisk skønt Væsen, som de udtrykte sig, prydede deres lille Kreds. Da alle klinkede med hende paa hendes Sundhed, tømte hun det slanke Kar til Bunden, eller rettere udtrykt: den perlende Drik flød som en lille Slange ind i hendes Mund, uden at hun vidste af det; i det mindste paastod Helgenmageren senere, at han havde set, hvorledes den smuttede ned igennem hendes hvide Hals. Nu begyndte hun at kvidre og mente, at her var godt være; hun sagde, at hun følte sig til Mode, som naar man fra vinterlig Slud og Kulde kommer ind i en varm Stue; men hun vidste godt, hvoraf det kom; thi overalt, hvor der var nogle gode Mennesker sammen, dér var der saadan en varm lille Stue, selv om der hverken fandtes Ovn, Tag eller Vindu!

„Alle gode Menneskers Skaal!“ raabte hun, og da Glassene stødte sammen, tømte hun atter sit i et Drag og tilføjede: „Nej, hvor herlig er ikke denne Vin! det er en rigtig god Aand!“

Dette behagede os i højeste Grad; uden forudgaaende Aftale istemmede de fire Sangere af fulde Lunger: „Am Rhein, am Rhein, da wachsen uns're Reben.“ Og næppe var den gode gamle Drikkevisen til Ende, førend de slog over i et mere alvorligt Foredrag, uden dog at gøre Tempoet slæbende, og sang den anden smukke Sang af Claudius:

Der Mensch lebt und bestehet
Nur eine kleine Zeit,
Und alle Welt vergehet
Mit ihrer Herlichkeit.

Da saa Motetten sluttede med det klangfulde: Halleluja Amen! indtraadte der hos os en pludselig Tavshed, hvorunder vi fra de andre Værelser kunde høre Larmen, en Summen af Stemmer, Dansemusik og Sang i forvirret Blanding. Rigtignok havde vi ved hver Pavse hos os kunnet høre denne vedvarende dumpt rullende Tonemasse, men nu i dette Øjeblik gjorde den ved den stærke Modsætning et eget højtideligt Indtryk paa os. Det var os, som

hørte vi Verdens Larm bruse udenom os, medens vi selv sade hyggeligt reflekterende her iblandt Myrther og Oranger. En Stund lyttede vi saaledes med Velbehag til den forunderlige Brusen, men derpaa gik vi over til underholdende Samtaler, hvorved vi stak Hovederne sammen over Bordet, og snart fortalte den ene, snart den anden en lystig eller sørgelig Historie eller Oplevelse. Frem for alle kunde Helgenmageren fortælle en Mængde pudsérilige Historier om Jomfru Marie, hvorledes hun en Gang havde sammenkaldt alle sine Repræsentantinder til en Kongres paa Verdens berømteste Valfartssteder, og hvorledes der var blevet et gruligt Spektakel, hvad man jo ikke kunde vente andet, hvor saa mange Fruentimmer vare forsamlede. Ogsaa alt, hvad de havde oplevet paa Ud- og Tilbagerejsen, fortalte han. En var optraadt som statelig Fyrstinde med vanvittig Pragt, en anden havde rejst som en fattig Kone og havde, naar hun om Natten laa over i Herbergerne, lukket sine Engle inde i Hønsehuset, og om Morgenen, som om det virkelig var Høns, talt efter om ingen manglede. Saaledes vare ogsaa to andre store Damer, Guds Moder fra Czenstochau i Polen og Jomfru Marie fra Einsiedeln, trufne sammen i

et Herberg og havde tilligemed deres Følge spist til Middag i Haven. Da der nu blev bragt et Fad ind med Leipziger Lærker, men hvorpaa der ogsaa laa en stegt Sneppe, tog Polakinden straks Fadet til sig og sagde: Efter hvad hun vidste, var hun den fornemste Person ved Bordet og derfor tilkom Storken hende! Hun antog Sneppen for en ung Stork paa Grund af dens lange Næb, stak i den og lagde den paa sin Tallerken. Schweizerinden, som blev rasende over en saadan Anmasselse, havde gjort „Knips“ med Fingrene, og den stegte Sneppe var derpaa bleven levende med Fjær og Vinger paa, og var fløjen op fra Tallerkenen og væk. Imidlertid havde Marie fra Einsiedeln trukket Fadet til sig og lagt alle Lærkerne paa sin egen og sine Ledsageres Tallerken, men Fruen fra Czenstochau fløjtede „Tirili“, og straks vare alle Lærkerne, ligesom Sneppen før, fløjne op og kvidrende forsvundne i Luf- ten. Saaledes havde Herskaberne af Misundelse gensidig ødelagt Middagsmaden for hinanden og havde siden maattet lade sig nøje med Tykmælk, hvortil begge Damer med den mørke Teint skulde have sat et højst pudsigt Ansigt op.

Agnes sad som en Kammerat imellem os

med den ene Arm paa Bordet og Kinden støttet i Haanden. Men hun kunde ikke rigtig blive klog paa, hvorledes alle disse hellige Marier, som dog vare en og den samme, kunde rejse omkring som lige saa mange forskellige Personer, ja endog komme i Strid med hinanden; og hun udtalte uforbeholdent sin Tvivl.

Vingaardsmanden lagde Fingeren paa Næsen og sagde betænkeligt: „Det er netop det Mysterium, den Hemmelighed, som vi ikke kan udgrunde med vor Forstand.“

Men Bjærgkongen, som var flink til alt andet, end til i sin „Gangen til Golgatha“ at komme bort fra Raphaels berømte Billede, tog Ordet og sagde: „Sagen betyder efter min Mening kun Himmeldronningens uhyre Allestedsnærværelse, Forskelligartethed og Forvandlingsevne; hun er alt i alle, som Naturen selv, og staar ogsaa som Kvinde denne nærmest ved sin stadige Foranderlighed; hun holder af at optræde i alle mulige Skikkelser, ja er endog bleven set som stridslysten Soldat. Dertil har hun endnu et Træk, som er eget for hendes Køn, i det mindste for de dygtigere af det, nemlig en vis Mani for at klæde sig i Mandfolkeklæder.“

En af Glasmalerne lo ved disse Ord og sagde: „Jeg kommer til at tænke paa et komisk Eksempel paa en saadan Forklædnings-historie“. Derpaa fortalte han: „I min Fødeby, hvor der særlig om Efteraaret afholdes store Markeder, vare vi Gadedrenge altid skarevis paa Færde for at opsamle de Æbler, Pærer, Blommer og andre Frugter, som trillede ned paa Jorden ved Omlæsningen eller Maalingen, og ofte snappede vi dem ogsaa uden videre væk af Bunken. Men altid var der en Dreng iblandt os, som ingen kendte; han var altid forrest og altid den mest behændige og fik snart Lommerne fyldte, hvorpaa han forsvandt for hurtigt at komme igen og fylde dem paany. Ogsaa naar Bønderne bragte den nye Vin ind til Byen og holdt foran Borgernes Huse for at tappe den af, krøb vi sammen under Vognene og havde lange Sivror med, som vi stak ned i de Baljer, der vare stillede omkring Vognene, og hvori Vinen, som købtes, blev hældet. Atter her var den fremmede Dreng med; han drak ikke Vinen saadan, som vi gjorde, men lod det fuldt sugede Rør klogelig løbe af i en Flaske, som han bar under Trøjen. Fyren var ikke større, men noget fyldigere end vi, havde et underligt gammelt Ansigt

og en høj Barnestemme, og da vi en Gang truende spurgte ham, hvad han da egentlig hed, svarede han kort og fyndigt: Jochel Klein. Denne Jochel var nu blot en forklædt Gadedreng, nemlig en lille fattig Enke fra Forstaden, som hverken havde noget at bide eller brænde, og dels tvunget af Nød, dels af et vist Talent havde hun iført sig sin afdøde tolvaars Søns Klæder, skaaret sine Fletninger af og færdes nu paa denne Maade undertiden sammen med den øvrige Gadeungdom. Men da hun tilsidst drev sin Kunst altfor vidt, blev hun opdaget. Hun havde paa Ostemarkedet set, hvordan Ostehandlerne stak hule Ostesøgere ned i de store Schweizeroste, for at kunne lade Køberne smage Varens Kvalitet; naar de saa havde brækket en lille Spids af denne lange Stængel, stak de det øvrige igen ned i Hullet, saa at Osten atter blev hel. Nu forsynede hun sig med et ganske almindeligt Søm, drev stadig omkring ved Ostene og søgte at udspejle de Steder, hvor en netop kendelig Rundkreds antydede, at Ostesøgeren var bleven boret ned. I et belejligt Øjeblik stak hun saa Sømmet derned og trak hele Ostestangen op, og fik paa den Maade ofte halve Pund udmærket god Ost hjem med sig. Imidlertid vare Oste-

handlerne her som overalt et mere begærligt og haardhjærtet Folkefærd, end andre Købmænd, og de fik hende da ogsaa tilsidst overrasket og overgivet til Politiet, ved hvilken Lejlighed hendes rette Køn kom for en Dag. Siden den Tid hed hun, saa længe hun levede, Jochel Klein.“

Agnès morede sig over den stakkels Kones simple og uskadelige List og beklagede dens daarlige Udfald.

Den anden Glasmaler meldte sig nu ogsaa med en Forklædningshistorie, men af en mere uhyggelig Art end den, der handlede om den stakkels kvindelige Gadedreng.

„Og det er en gammel Historie fra det sekstende Aarhundrede!“ sagde han. „Altsaa, i det Aar femten hundrede og tres eller to og tres, fortæller Krønniken, hændte det, at man sendte Bud efter Skarpretteren i den gode Stad Nimwegen, beliggende i Geldern, for at han skulde komme til den lille By Grave ved Maas paa den brabantiske Grænse og henrette tre Misdædere. Men Skarpretteren i Nimwegen laa syg og elendig i Sengen, fordi hans egen Karl havde villet forgive ham med en Portion forgiftet Suppe, for saa selv at kunne faa hans Plads.“

„Thi, tilføjer Krønnikeskriveren, der er intet Embede saa usselt, at ikke en eller anden vil sælge sin Salighed for det. Nuvel, Skarpretteren lod melde for Raadet i Grave, at han ikke kunde komme selv, men øjeblikkelig vilde sende Bud til sin Kollega, Skarpretteren i Arnheim, med hvem han havde gjort Aftale om gensidig Assistance, og at denne nok skulde indfinde sig og være til Tjeneste i rette Tid. Derpaa befalede han sin Kone ufortøvet at tage til Arnheim for at bringe Forretningsvennen den nødvendige Meddelelse. Men Konen — en vel voksen, smuk og fræk Kvinde — var gerrig og ikke til Sinds at lade saa indbringende en Forretning gaa fra sig.

„I Stedet for at rejse til Arnheim iførte hun sig hemmelig sin Mands Klæder, efter først at have lagt Skjorte og Vams ud i Brystet, satte hans Fjærhat paa det hurtigt studsedede Hoved, spændte det brede Sværd om Livet og begav sig i Nattens Mulm og Mørke paa Vejen til Grave, hvor hun ankom i rette Tid og meldte sig hos Borgmesteren. Rigtig nok var hendes glatte Ansigt og ungdommelige, klare Stemme denne paafaldende, og han spurgte hende eller rettere ham — den formentlige Skarpretter — om han ogsaa troede,

at han var i Besiddelse af den nødvendige Styrke og Erfarenhed til den forestaaende Gerning. Men hun svarede frækt, at det Haandværk forstod hun godt nok, hun havde alt for ofte været med til det. Samtidig greb hun efter Strikken, hvorved den første af Synderne blev ført ud, og tilegnede sig saaledes ham. Da man nu var naaet saa vidt, at Manden sad paa Stolen, mens hun skulde binde ham for Øjnene, begyndte han at blive urolig; hun bukkede sig dybere ned over ham, for at se, om Bindet sluttede godt overalt, men derved kunde han med sit Hoved føle hendes bløde Bryst. Straks raabte han, at det var et Fruentimmer! Han vilde ikke henrettes af en Kvinde, men af en ordentlig Skarpretter, det var hans Ret at fordre det!

„Den Ulykkelige haabede ved denne Omstændighed at vinde Udsættelse. Under den her ved opstaaede Forvirring raabte han bestandig højere, at man skulde rive Klæderne af hende, saa kunde man se, at det var et Fruentimmer. Da Sagen nu ikke forekom de Omkringstaaende helt usandsynlig, fik en Rakkerknægt Befaling til at skaffe Klarhed derom. Med den samme Saks, hvormed han nylig havde klippet Haaret af Misdæderen, klippede han

nu Trøje og Skjorte op paa hendes Ryg og Bryst og trak Tøjet ned over hendes Skuldre, saa at hun stod der med fuldstændig nøgen Overkrop for alles Øjne, hvorpaa hun med Haan blev jaget bort fra Retterstedet. Men ikke nok hermed, Koner og Piger styrtede ud af Dørene og forfulgte den flygtende Skarpretterske med Tene og Kosterkafter til helt udenfor Byen, saa at hendes blændende hvide Ryg blev baade rød og blaa. Og saaledes fik denne Forklædning kun et daarligt Udfald for den forvovne Amazone. Da hendes Mand kort derefter døde, blev virkelig den utro Karl, der havde forgivet ham, Skarpretter i hans Sted; han ægtede Enken og fik saaledes en Kone, der var ham værdig.“

Med denne lidt drøje Fortælling havde vor Passiar næsten overskredet den Grænse, som vi skyldte at iagttage overfor den tilstedeværende unge Pige. Hun rystede gysende paa Hovedet og skyndte sig at tømme sit Glas, da vi atter klinkede. Medens vi fortalte, havde enhver af os haft sit slanke Glas i Haanden, for at det ikke skulde væltes og tillige, for at det ved Lejlighed kunde være nærmere ved Munden; Agnes havde i sin Uerfarenhed og sin lykkelige Forglemten af al Sorg trolig

efterlignet os. Og da vi som uerfarne Ungkarle ikke vidste, hvorledes man i saadan et Tilfælde bør handle overfor et kvindeligt Væsen, fyldte vi alle Glassene rundt, saa snart de vare tømte, og glædede os over Pigebarnets tiltagende Munterhed.

Under de lange Fortællinger havde Reinhold — Vingaardsmanden — brækket blomstrende Grene af et Orangetræ, der stod bag ved Agnes, flettet dem til en Krans, og trykkede nu denne fast ned om hendes Hoved, medens han samtidig bad hende om en Dans, hvortil da en eller to af de andre skulde spille op.

„Nej!“ udbrød hun, „først vil jeg en Gang alene danse en Folkedans for Eder, hvortil I alle fire skulle spille!“

De muntre Svende adløde, tog Instrumenterne ud af deres Futteraler og stemte dem. Jeg rykkede til Side, de spillede op til en landlig Dans, som den Gang var meget yndet dér paa Egnen, og Agnes dansede paa det lille Rum mellem Træerne; med fortryllende Ynde forstod hun at lægge al den Ladhed og Længsel i sine Bevægelser, der er ejendommelig for denne Dans.

Næppe var den sidste Takt døet hen, før-

end hun lod sig række det skummende Glas, som hun tømte med brændende Læber, og straks derpaa forlangte hun en Vals, som hun ogsaa vilde danse alene. De brave Unger-svende toge saa dygtigt fat, som de formaaede, og med Hænderne støttede mod de slanke Hoffer og med skinnende Øjne drejede Agnes sig rundt om sig selv. Paa en Gang greb hun med Armene ud i Luften, som om hun søgte nogen, stod stille, tog Kransen af Hovedet, saa' paa den og satte den paa igen, men begyndte saa at vakle. Jeg ilede til og førte hende til en Stol; Musikanterne holdt forfærdede inde, og Agnes slog Hoved og Arme mod Bordet, saa at alle Glassene væltede, og begyndte hjerteskkærende at græde og raabe paa sin Moder. Hun græd og raabte saa højt, at snart flere af Gæsterne kom til, og vi stode alle raadville og bestyrtede omkring hende. Vi forsøgte at rejse hende op, men hun gled os ud af Hænderne og ned paa Gulvet, hvor hun laa udstrakt ligbleg med skælvende Læber og Hænder og snart syntes at være helt livløs, saa at der indtraadte en ængstelig Stilheden. Endelig toge vi en Beslutning og bestemte os til at bære den fuldstændig ubevægelige Pige hen i den Del af Huset, hvor vi

maatte kunne finde Hjælp. Bjærgkongen tog hende under Armene, Reinhold ved Fødderne og saaledes bare de omhyggeligt den lette, sølvflimrende Byrde bort. Jeg gik foran, og efter mig kom de to Glasmalere med deres Violiner under Armen, som de ikke havde givet sig Tid til at pakke ind og heller ikke vilde lade blive tilbage, da det var gode Instrumenter.

Desværre var Rosalie allerede i Følge med Eriksen kørt tilbage til Byen uden at tage Afsked med nogen, for at der ikke mod hendes Vilje skulde finde et Opbrud Sted og den almindelige Lystighed blive forstyrret. Desto mere velkommen var derfor Husbestyrerinden eller Forpagtersken, der nu kom til og førte vort lille Sørgetog ind i sin egen Dagligstue, hvor den Livløse blev lagt paa en magelig Løjbænk støttet af Puder.

„Det er ikke saa slemt,“ sagde den forstandige Kone, da hun saa' vor Skræk; „Frøkenen har faaet sig en lille Rus, det vil snart gaa over!“

„Nej, hun har en Hjertesorg!“ hviskede jeg til hende.

„Ja, saa har hun netop drukket for at glemme Sorgen,“ svarede hun; „men hvem

giver dog ogsaa en ung Pige saa meget at drikke?"

Først nu rødmede vi og stode beskæmmede og forlegne der, indtil Konen sendte os bort efter først at have erkyndiget sig om, hvor den Syge hørte hjemme. „Herskabets Vogn“, sagde hun, „vil komme ud en Gang endnu for den Muligheds Skyld, at der skulde blive Brug for den; altsaa kan vi sørge for det hele“.

Reinhold tilbød og lod sig det forøvrigt ikke nægte at blive i Huset; han bad mig indtrængende om at overlade al videre Omsorg for den forladte unge Pige til ham, og da han gik for at være en brav og rettænkende Mand, var jeg vel tilfreds med denne Ordning. Paa denne Maade gik Agnes, for at hendes Skæbne skulde fuldbyrdes, under sin Bevidstløshed og overhovedet under hele Festen fra den ene Haand til den anden, ligesom i gamle Dage en Kongedatter, der er bleven gjort til Slave.

Jeg tog Afsked med Violinspillerne, der skulde sørge for deres Instrumenter, og begav mig paa Vejen hjemad. Man brød forøvrigt op rundt omkring baade her og ovre i Skoven, saa at Landevejen var helt fuld af de Hjemvendendes Køretøjer. Da der ikke straks til-

bød sig en Lejlighed for mig, foretrak jeg at gaa, og for ikke at blive kørt over af Vognene, som joge af Sted i fuld Galop, slog jeg ind paa en Gangsti i Skoven lige op ad Landevejen. Den aftagende Maane gjorde det nogenlunde lyst mellem Træerne, desuagtet hindredes man dog hvert Øjeblik i sin Gang af Underskovens Krat og Grene, og det varede ikke længe, inden jeg indhentede en enlig Vandrør, der ærgerlig sloges med Brombærranker og Hvidtjørn. Det var Lys; den hvide Kjortel tittede frem under hans mørke Kappe og var flere Gange bleven hængende fast i Tornene.

Efterat vi gensidigt havde genkendt hinanden, fortalte jeg ham, hvad der var forefaldet i en Tone, der tydelig lod ham gætte, hvor jeg vilde hen. Lys, der selv kunde gøre god Besked ved et Bæger, men allerede hos Mænd hadede al Drukkenskab, blev højst fortrædelig ved min Fortælling og tog Anledning af sin Harme til at afskære mig fra alle yderligere Bemærkninger og Bebrejdelser.

„Det er en net Historie!“ udbrød han; „er det maaske en Heltegerning, at I have drukket en ung uerfaren Pige fuld? Jeg har sandelig betroet det stakkels Barn i gode Hænder!“ „Betroet!“ gentog jeg hidsigt; „forladt, forraadt,

vil Du sige!“ og jeg tildængede ham nu med en Strøm af Bebrejdelser, der gik langt ud over, hvad jeg var berettiget til. „Er det da saa svært“, sluttede jeg foreløbigt, „at give sine Tilbøjeligheder et fast Holdepunkt og med en Smule taknemmelig Troskab have nok i en saa rig Guds Gave? Skal da hele Verden løbe forvirret mellem hinanden og altid selv staa sig i Lyset og volde sig selv Sorg?“

Lys var imidlertid kommen løs af Tornene, og da han saa', at han ikke kunde imponere mig, hørte han roligt paa mig og sagde kun, idet vi gik videre, den ene bag den anden: „Lad det nu være nok, det forstaar Du Dig dog ikke paa!“

Stadig hæftig svarede jeg: „Jeg har længe nok bildt mig ind, at der var noget i din Natur, som jeg med min Erfaring ikke kunde forstaa og bedømme! Men nu ser jeg kun alt for tydeligt, at det er den mest trivielle Egoisme og Hensynsløshed, der behersker Dig, og den er lige saa let at gennemskue, som den er afskyelig. Aa, vidste Du blot, hvor meget denne Maade at være paa misklæder Dig og gør dine Venner ondt: Du vilde da paa Grund af denne samme Egenkærlighed

forandre Dig og aflægge den hæslige Skavank!“

Idet han halvt vendte sig om imod mig, svarede han: „Jeg siger Dig endnu en Gang, Du forstaar Dig ikke paa det! Og det er i mine Øjne den bedste Undskyldning for din usømmelige Tale. Naa, Du Dydstrapist! har Du nogensinde gjort noget andet, end hvad Du ikke kunde undlade? Du gør det ikke for Øjeblikket og vil endnu mindre gøre det, naar Du først én Gang har oplevet noget!“

„Jeg haaber i det mindste, at jeg til enhver Tid vil kunne undlade det, som er slet og forkasteligt, saafremt det er blevet mig klart, at det er det!“

„Du vil,“ svarede Lys koldblodigt, idet han atter vendte sig bort, „Du vil til enhver Tid undlade at gøre det, som er Dig ubehageligt!“

I min Utaalmodighed vilde jeg atter afbryde ham; men han overdøvede mig og fortsatte: „Bliver Du en Gang stillet mellem to Kvinder, saa vil Du rimeligvis løbe efter dem begge, saafremt Du synes om dem begge; det er lettere end at bestemme sig for den ene! Og maaske har Du Ret! Hvad mig angaar,

saa vid: at Øjet er Elskovens Skaber og Op-
holder eller dens Tilintetgører; jeg kan fore-
sætte mig at være tro, Øjet foresætter sig in-
tet, det adlyder den evige Naturs store Love.
Luther har kun talt som Normalmenneske,
naar han siger, at han aldrig kan se en Kvinde
uden at begære hende! Kun en Kvinde af
saadan Renhed, fri for alt sygeligt, egensindigt
Tilbehør, kun en Kvinde af saa uforgængelig
Sundhed, Munterhed, Klogskab og Godhed,
som denne Rosalie, kunde jeg føle mig fængs-
let til for bestandig. Hvor beskæmmet indser
jeg ikke nu, hvilken forgængelig Specialitet
jeg i denne Agnes var i Færd med at binde
mig til! Men Du, skam Du Dig ligeledes over,
at Du løber omkring i Verden som et blankt
Skema, en Skygge uden Legeme! Sørg hel-
lere for, at Du en Gang faar et ordentligt
Indhold, en udfyldende Lidenskab, i Stedet for
at falde andre til Besvær med al din øredø-
vende Ordsqualder!“

Yderligere krænket tav jeg stille nogle
Minutter. Uden at vide af det var Lys med
disse to Kvinder, som han stillede mig i Ud-
sigt, kommet Sandheden nær, for saa vidt som
jeg endnu som halvt Barn havde været ud-
sat for noget lignende. Og dog vilde jeg ikke

lade mig sammenligne med ham; Vinen, jeg havde nydt, og al den Ophidselse, jeg i Løbet af de sidste fire og tyve Timer havde gennemgaaet, gjorde nu ogsaa sit til at opflamme min Kamplyst, og jeg begyndte derfor igen med bestemt og klar Stemme:

„Efter dine Udtalelser her er Du altsaa ikke meget tilbøjelig til at opfylde de Forhaabninger, Du saa letsindig har vakt hos den unge Pige?“

„Jeg har ingen Forhaabninger vakt,“ svarede han, „jeg er fri og jeg er Herre over min Vilje overfor enhver Kvinde, saa vel som overfor alle Mennesker! Hvis jeg forøvrigt kan være noget for det gode Barn, saa vil jeg være en sand, uegennyttig Ven uden al Sentimentalitet og Vrøvl! Og for sidste Gang siger jeg Dig, bland Dig ikke i mine Anliggender, lad mig elske eller ikke elske, som jeg vil, jeg taaler ikke Din Indblanding!“

„Men jeg vil blande mig deri!“ raabte jeg, „enten skal Du nu én Gang holde Tro og Love, eller jeg vil tale til din Sjæl, til jeg har overbevist Dig om, at Du har Uret! Men det kommer kun af den ulyksalige Atheisme! Hvor der ingen Gud er, er der hverken Forstand eller Hold!“

Lys lo højt, da han svarede:

„Naa, Gud være lovet! tænkte jeg ikke nok, at Du tilsidst vilde løbe ind i din Lyksaligheds Havn! Men jeg be'r Dig, grønne Henrik, lad Vorherre være udenfor Legen, han har ikke det mindste at gøre her! Jeg forsikrer Dig, jeg vilde være akkurat den samme med ham som uden ham! Det ligger ikke i min Tro, det ligger i mine Øjne, i min Hjerne, i hele mit fysiske Væsen!“

„I et hvert Fald i dit Hjærte!“ udbrød jeg vredt og ude af mig selv; „ja, lad os kun sig det rent ud, ikke dit Hoved, men dit Hjærte kender ingen Gud! Din Tro eller rettere din Mangel paa Tro er din Karakter!“

„Nu har jeg nok!“ tordnede Lys med hævet Stemme, idet han vendte sig helt om og blev staaende foran mig. „Omendskøndt det er Daarskab, Du taler dér, og som altsaa i og for sig ikke kan krænke En, saa véd jeg dog, hvad Du mener. Jeg kender dette Hjerne-spindernes og Fanatikernes uforskammede Sprog, som jeg rigtignok aldrig havde tiltroet Dig! Tag straks Dine Ord tilbage! Jeg lader ikke nogen ustraffet haane min Karakter!“

„Intet tager jeg tilbage! Nu skal vi faa

at se, hvor langt dit gudsforladte Vanvid kan føre Dig!“

Dette raabte jeg i vild Kamplyst, men Lys svarede med bitter, harmfuld Stemme: „Lad det være nok af Skældsord! Herved udfordrer jeg Dig! Hold Dig beredt til allerede ved Daggry en Gang at staa inde for din Gud med Vaaben i Haand, den Gud, for hvem Du saa drabeligt forstaar at føre Ordet. Sørg for Assistance, mine Venner vil i Løbet af to Timer være at træffe der og der for at ordne alt det øvrige.“ Han nævnede et Sted, hvor man kunde forudse, at Efterklngen af Festen vilde vare ved hele Natten. Derpaa vendte han sig og gik hurtigt fremad; Vejen var nu bleven bedre. Jeg selv sprang ud paa Landevejen, som under vor Strid forlængst var bleven tom og stille. Det var nu Enden paa den smukke Fest! Maanen kastede min egen Skygge foran mig, mens jeg gik midt ad Vejen, og jeg kunde tydelig se den spidse Hætte paa min Narrekappe. Men det hjalp altsammen intet; Fornuftens Lys var udslukt; jeg ilede af Sted for at søge Sekundanter.

Allerede for over seks Aar tilbage havde jeg lært at fægte af en Polak, der beboede et lille Værelse hjemme i Stedet. Det

var en af hine statelige, velvoksne Militære, som i Revolutionen atten hundrede og enog-tredive bleve saa bekendte som Flygtninge, men som senere saa temmelig ere forsvundne fra Verden eller i det mindste blandt de Emigrerede. Han var af fornem Byrd; som tidligere Artilleriofficer slog han sig honnet igennem og fandt sig i den mest beskedne Levemaade, ja i ethvert Arbejde; dertil var han altid munter og elskværdig, undtagen naar han talte om sit Fødelands Kampe og Ulykker og om sit Had imod Rusland. Endskøndt han var opdraget som god Katholik, raabte han da altid i sin Bitterhed, at der ingen Gud var i Himlen; thi han vilde aldrig have givet Polen i Russernes Haand. Jeg tror nok, han holdt lidt af mig, og for at vise mig en Venlighed eller en Velgerning og fordi han ikke netop havde noget andet, hvilede han ikke, før han fik givet mig nogen Undervisning i Fægtekunsten. Af sin egen Lomme anskaffede han to Stødkaarder eller Fleuretter, Fægtemasker og andet Tilbehør, og gik hver Dag en Time med mig op paa det store Loft under Taget, hvor han fik mig til samvitighedsfuldt at gennemgaa en første Skole, og han gjorde det med saa megen

Kærlighed og Omhu, som om det var et Værdsspørgsmaal for ham, indtil pludselig Skæbnen førte ham bort fra vor Egn.

I Byen, hvor jeg nu boede, havde jeg ofte hos de af mine studerende Landsmænd, som jeg omgikkes, og som havde Fægteapparater paa deres Værelse, forsøgt et Stød nu og da, men uden at tage det for andet end som rent forbigaaende Tidsfordriv. Jeg haabede nu at kunne træffe én eller to af disse unge Mennesker paa deres sædvanlige Forsamlingssted og faa dem til at staa mig bi ved den forestaaende Duel. Jeg traf dem meget rigtigt og i saa „høj“ en Stemning, som svarede til den sildige Nattetime, og som fuldstændigt var efter mine Ønsker. De begave sig øjeblikkelig derhen, hvor min Modparts Fortrolige ventede.

Snart kom de tilbage med den Aftale, at Duellen skulde finde Sted Klokken seks i Lys' Bolig. Lys havde fremhævet, at han boede ganske alene der, og man vilde altsaa ikke kunne frygte Vidner; dertil kunde han, hvis han blev saaret, straks lægge sig i sin egen Seng og i al Stilhed blive helbredet eller ogsaa dø, mens Modparten i al Ro og Mag rejste bort. Blev jeg derimod ramt,

kunde jeg lægge mig der i hans Sted, og han skulde da nok vide at forsvinde.

For Læge, hed det sig, var der ogsaa sørget; ligesaa for de Vaaben, som jeg havde foreslaaet. Det var Stødkaarder eller saakaldte Parisere, de eneste, jeg forstod at føre, og som jeg vidste, at ogsaa Lys kunde omgaaes.

Hvorledes han tilbragte den sidste korte Rest af Natten, har jeg ikke nogen Sinde erfaret; hvad mig angaar, saa blev jeg siddende hos mine Kammerater, thi vi fandt, at det var bedre at bestaa det farlige Æventyr som en Afslutning paa hele Festen, med hvilken det dog saa at sige hang sammen, end først at søge en utilstrækkelig Hvile og saa blive vækket af sin dybe Søvn og være nødt til at fægte uden at kunne faa sine Tanker til at hænge sammen. Jeg fik saaledes ikke en Gang Lejlighed til at skifte Dragt, og hvis Loddet havde truffet mig, vilde jeg være bleven baa-ren bort i en dræbt Nars Skikkelse.

Alligevel overvældedes jeg af Træthed; jeg døsede hen og laa tilsidst sovende med Hovedet paa Bordet, medens Sekundanterne drak en Bolle varm Punsch sammen med andre Efternølere og Natteravne. Da jeg nu i

den graa Morgendæmring blev rystet op af min korte Søvn, som langtfra hverken havde styrket mig eller gjort mig mere klartseende, hældte jeg ogsaa et Glas af den varme Drik i mig. Som en Drøm husker jeg, hvorledes vi alle tre i dybeste Alvor gik gennem Garderne og traadte ind i Lys' Bolig, hvor han tilligemed to, tre unge Mænd ventede os lige saa højtideligt og alvorligt.

Vi stode alle i det rummeligste af hans Værelser foran Spotternes Billede; i det graa Morgenskær syntes de lyse Skikkelser ligesom at træde frem af den mørke Baggrund og levende at være Vidne til de Ting, der nu skulde gaa for sig.

Af en lang Kasse tog man to blankt polerede, sylspidse, trææggede Klinger, to med Sølvfletning omspundne Greb og to forgyldte, skaalformede Parérplader til at beskytte Haanden med, hvilke forskellige Dele blev skruede sammen.

Efterat der var bleven spurgt, om Forsoning eller anden Overenskomst ikke var mulig, og ingen af os havde rørt sig, gav man os Vaabnene i Haanden og anviste hver sin Plads. Jeg kastede et Blik paa Lys; han saa' lige saa bleg og forvaaget ud som jeg selv. Hvert

Træk af Velvilje eller venskabeligt Sindelag var forsvundet af vore Ansigter, men ogsaa den forrige Vrede var fordunstet, og kun et stivnet, koldt Træk af menneskelig Daarskab laa om vore Læber. Dér stod jeg nu med Staalet i min Haand, parat til at udgyde en Vens Blod, for at bevise ham Sandheden af min Gudstro, medens denne Ven igen behøvede mit Blod for at forsvare Moralen i sin Verdensanskuelse, og enhver af os havde dog ellers anset sig for Fornuften, Friheden og Menneskeligheden selv. Et ulykkeligt Sekund — og det blanke Staal var gledet ind i et varmt Hjærte!

Men til sundt Overlæg var der nu ingen Tid mere. Tegnet blev givet, vi vekslede de sædvanlige Hilsener med Kaarden og satte os i Stilling, dog ikke som øvede Duellanter, snarere som noget usikre Elever. Vore Hænder rystede, da Kaardespidsene ligesom søgende en Begyndelse drejede sig om hinanden, og det første Stød, som jeg gjorde, var ogsaa meget rigtig det første Skolestød, saaledes som det efter Nummer bliver vist En paa Fægtesalen. Lys parerede det lige saa skolemæssigt, thi han saa' det komme langt borte fra; han besvarede Udfaldet, og jeg pa-

rerede noget tungere, men dog akkurat i rette Tid. Vorherre, for hvem vi kæmpede, maa vel vide, hvorledes et Par saa fredelige Fægtere vare komne i saa farlig en Situation. Og farlig var den virkelig; thi ved Lyden af de klirrende Staalklinger blev Fægtningen livligere, og Stødene faldt allerede som Nødværge hyppigere og bestemtere.

Da funkledede pludselig Staal og Kaardehæfter i et rødtligt Skær, og samtidig begyndte Billedet i Baggrunden af Værelset at lyse; begge Dele hidrørte fra en Sky, som glødede i Morgensolens Refleks.

Uvilkaarligt kastede Lys et Blik fra Siden paa sit Billede og saa' sine Dommere, som han kaldte dem, stirre paa os. Han lod Kaarden synke, og til mig, der var lige ved at gøre et nyt Udfald, blev der raabt: „Holdt!“ Lys, som forøvrigt hele Tiden havde været ædru, var ved dette Syn først bleven klar paa det taabelige i vor Adfærd.

„Jeg tager min Udfordring tilbage,“ erklærede han i en alvorlig, men rolig Tone, „og vil glemme det, som er forefaldet, uden at der skal flyde Blod!“

Han traadte et Skridt hen imod mig og rakte mig Haanden. „Lad os gaa i Seng,

Henrik Lee!“ sagde han, „og tag mit Levvel med det samme! Da jeg nu en Gang er rustet til Rejse, vil jeg endnu i Dag tage bort for nogen Tid.“

Derpaa gik han, efter at have hilst paa de Tilstedeværende, ind i sit Sovekammer, og trods den uventede Forsoning skiltes vi dog ad uden Venskabelighed, fordi vi egentlig havde fornærmet os selv, og ingen af os i Øjeblikket var rigtig paa det rene med Situationen. Vidnerne og Lægen, som overhovedet ikke havde haft noget videre klart Indblik i Stridens Aarsag, toge stiltiende Afsked udenfor Huset, og hver gik sin Vej, jeg oven i Købet med en Følelse af at have trukket det korteste Straa overfor en Modstanders moralske Overlegenhed, medens jeg tilmed var optraadt skolemestererende.

Da jeg naaede min Bolig, blev jeg hilst af min Vært, der allerede var ved Frokosten, som en rigtig Natteravn.

Udmattet og træt som jeg var, kunde jeg dog næsten ikke falde i Søvn, og da det endelig lykkedes, drømte jeg, at jeg havde stukket min Ven ihjæl, men i Stedet for ham blødte jeg selv og blev forbunden af min grædende Moder. Jeg kastede mig

omkring i Sengen, hulkede i Drømme og vaagnede tilsidst derved. Rigtig nok fandt jeg baade Pude og Øjne tørre, og jeg begyndte nu at tænke paa de mulige Følger, denne Sag kunde have haft, indtil jeg endelig faldt i en fast Søvn.

FEMTENDE KAPITEL.

VÆV.

Jeg sov til langt ud paa Eftermiddagen, og da jeg vaagnede, vidste jeg ikke, hvad jeg skulde stille an med mig selv; mit Hoved og den hele Verden syntes mig begge lige tomme og uddøde. Jeg tænkte paa Udfaldet af Kadetfesten fra Barn-domstiden og paa Tell-Skuespillet, og jeg sagde til mig selv: Hvis alle dine Fornøjelser skulde faa en saadan Udgang, saa er det bedre, at Du holder Dig borte fra den Slags Ting! Saa gav jeg mig til at samle Narrekostumet sammen, der laa spredt omkring paa Gulvet, og hængte det paa et Søm i Atelieret som malerisk Draperi; Kransen af Tidsler og Krist-torn lagde jeg omkring Zwiehans Hjærneskal og stillede den paa Kommoden i mit lille Sove-værelse som et Memento. Tilbøjeligheden til Leg og Narrestreger bliver i al vor Elendig-

hed og under alle vore Prøvelser levende i os, indtil vi ere knuste. Maaske er det en Del af Samvittigheden; thi ligesom Dyret ikke ler, saaledes leger den absolut slette Person ikke — med mindre han kan tjene noget derved.

I denne triste uvirksomme Tilværelse var det mig velkomment at faa Besøg af Vin-gaardsmanden og Violinspilleren Reinhold; han kom for at bede mig om at gøre en Kærligheds-Gerning. Han fortalte, at Agnes' hjælpeløse Tilstand havde varet ved endnu mange Timer, og at hun først ud paa Morgen-
 enen var kommet saa vidt, at man havde turdet tænke paa at faa hende kørt hjem, og da var det allerede høj lys Dag. Imidlertid vare allehaande Rygter gaaede forud for hende; der taltes om en ligefrem usømmelig Opførsel, om at hun havde drukket sig fuld og derfor var bleven forladt af en rig Frier, og da nu Køretøjet holdt foran Huset, og Pigebarnet bleg og bekymret steg ud, havde Naboerne lukket deres Vinduer op og med synlig Foragt eller i det mindste Misbilligelse set paa hende. Selv havde han tilligemed en Pige fra Landstedet ledsaget den Ulykkelige, men naturligvis straks forføjet sig bort uden at træde med indenfor. Men ogsaa det, at der

nu viste sig en ny Beskytter, havde forværret Rygterne, og vi, som havde bidraget vort dertil, burde vel anse det for vor Pligt at tage den uskyldige unge Pige i Forsvar. Han havde fattet en Plan og allerede truffet Aftale med sine Venner; man vilde samme Aften bringe den haardt prøvede Frøken en Serenade i den værdigste Form udenfor hendes Vindu; det skulde være alvorlig, god Musik, og for at undgaa enhver Forstyrrelse og give Sagen end mere Betydning, havde man allerede indhentet Øvrighedens Tilladelse. Efter at Serenaden var endt, havde han saa selv til Hensigt at gaa lige derop og højtidelig anholde om den Forlattes Haand.

„Jeg vil paa ingen Maade vide noget om alt, hvad der er gaaet forud,“ fortsatte han; „lad dem hviske i Krogene saa meget de vil! Saaledes som hun er i dette Øjeblik tiltaler hun mig, og hun forekommer mig med sit Ansigt, sin lette Skikkelse, sit hele Væsen og sine smaa Sorger og Glæder helt uundværlig! Og hvis jeg tager fejl, saa vil det kun være i den Forstand, at hun staar endnu højere, end jeg har troet! Lidt Solskin, et Stænk Lykke, som man saadan siger, ligesom man taler om

et godt Glas Rhinskvind, vil snart bringe hende paa Fode igen!“

„Og hvad skal jeg da gøre?“ spurgte jeg forbavset, men med Interesse, fordi jeg fandt at denne brave Mands Plan var den bedste i dette vanskelige Tilfælde.

„Det, som jeg forlanger af Dem,“ vedblev han, „er, at De hen imod Aften gaar op i det lille Hus, i Juvelskrinet, og søger at opholde Damerne, for at de ikke skulle gaa ud, men dog saa behændigt, at de blive overraskede af Musiken. Endvidere skal De, hvis det ikke tilfældigt sker af sig selv, lede Talen hen paa mig og saadan rose mig lidt, det vil sige ikke min Person, men min Stilling, jeg mener min beskedne Formue, der tillader mig uden Bekymring at føre en Kone hjem. Jeg ønsker, at De skal gøre dette rent som tilfældigt, men dog omtale det som en bekendt Sag, som noget, der aldeles ikke kan være Tvivl om, saaledes at denne Forudsætning allerede er given, naar jeg kommer, for at jeg ikke selv skal begynde at tale derom. Saadant noget er af Vigtighed og har som oftest afgørende Indflydelse paa den Slags Forviklinger. Og De vil ikke komme til at lyve, saafremt De ikke selv sætter noget til, det giver jeg Dem mit Ord paa!

Foruden nogen Grundejendom vil -det, som jeg tjener ved min Kunst, give tilstrækkeligt af sig til at føre et borgerligt og dog ingenlunde knebent Hus, og Fremtiden er mig sikret ved en Arv efter en gammel Tante, der altid plager mig med at jeg skal gifte mig, og som har et helt Udstyr liggende parat, som om det kunde være til hendes egen Datter. Stop lidt — dette kan De forresten gjerne udmale lidt for Damerne. Det er virkelig komisk at se, hvorledes den brave Sjæl endnu stadig gør Indkøb, saa snart hun ser noget, som hun mener kunde bruges i min fremtidige Husholdning, og paa den Maade stabler hun stadig nye Forraad af smaa og store Ting op i dette Hus, som allerede fra gamle Tider af er godt fyldt. — Altsaa tal og lovpris! Vil De opfylde mit Ønske? Jeg kan forsikre Dem, jeg er til Mode som En, der faar Øje paa en Diamant, som en Taabe har kastet bort, og nu kun er bange for, at en anden skal finde den, inden han selv naa'r derhen!“

Jeg kunde ikke andet end smile ad dette lille pudsige Stykke Verdensdrama, som vilde ordne sig af sig selv, saafremt Reinholds Planer lykkedes. Gærne lovede jeg ham min Bistand, og efter nærmere fornøden Aftale

skyndte han sig bort opfyldt af glade Forhaabninger.

For mig kunde et saadant Hverv kun være velkomment paa en saa uhyggelig Dag, hvor nyt det end var mig at skulle optræde som Kirsten Gifteknivs.

„Efter at Du nu omtrent i to Dage har vaaget over en Don Juans forladte Elskede,“ sagde jeg til mig selv, „kan Du ogsaa paatage Dig en saadan Gammel-Kællinge-Forretning, det passer sammen med det andet, ogsaa med den forfejlede Duel!

Ved Tusmørkets Frembrud begav jeg mig paa Vejen og stod snart foran Damernes Stuedør, hvor alt var fuldstændigt tyst og lod mig formode, at de sad i den dybeste Stilhed. Først da jeg bankede, lød et svagt: „Kom ind!“ og ved min Indtrædelse saa' jeg i det halvdunkle Værelse kun Fru Mama i sin Lænestol, med Hovedet støttet i begge Hænder. Paa Bordet foran hende stod der et lille Skrin. Da hun saa', det var mig, sagde hun med en hæs Stemme intet andet end: „En nydelig Fest for os! en rar Nat og en rar Dag!“

„Ja,“ svarede jeg lidt spagfærdigt, „det var lidt forhekset det hele, og det er gaaet mangel En underligt!“

Hun tav en lille Stund, men vedblev derpaa mere flydende: „En dejlig Underlighed! Naar jeg stikker Hovedet udenfor Døren, saa peger Naboerne Fingre ad mig! Alle Byens Sladresøstre, den ene efter den anden, som ellers aldrig lader sig se, har i Dag været her for at gotte sig ved Skandalen! Der trækker man omkring med Barnet i to Nætter og lader hende bringe drukken hjem af fremmede Mennesker! Og vor smukke rige Frier, Hr. Lys, har naturligvis nok af den Komodie, betakker sig og forsvinder! Se bare her, hvad vi alt har oplevet!“

Hun trak et Brev frem, der laa under Skrinet og og aabnede det; men det var for mørkt til at læse. „Jeg skal hente Lys!“ sagde hun, gik langsomt og fortrædeligt ud og vendte tilbage med en tarvelig Køkkenlampe; det syntes hende ikke Umagen værd at bringe bedre Belysning for En, som hørte med til det daarlige Selskab. Jeg læste det korte Brev, hvori Lys med faa Linjer antydede, at han rejste bort paa ubestemt Tid, maaske for bestandig; han takkede hjærteligt for nydt Gæstfrihed, ønskede Held og Lykke og bad Datteren om at modtage medfølgende lille Erindring. Da jeg havde læst det, aabnede den bedrøvede Kone

Skrinet, hvori der skinnede et temmelig kostbart Ur med en fin Kæde.

„Er denne pragtfulde Gave“, udbrød hun, „nu ikke et Bevis paa, hvor alvorlige hans Hensigter vare, siden han endnu, efter at man har gjort ham Skam, opfører sig saa nobelt?“

„De tager fejl!“ sagde jeg, „ingen har noget at bebrejde sig, allermindst Deres Frøken Datter! Lys har lige fra Begyndelsen af ladet hende sidde og er løbet efter en anden Skønhed; og da han blev vist tilbage af hende, som nu kort og godt er hans Ven Eriksens Forlovede, rejste han herfra. Jeg véd bestemt, at han var tabt for Deres Barn, inden hun blev syg af Sorg og Sjælslidelser. Og det er sandsynligvis en Lykke for Frøkenen, ja efter min Mening er det aldeles bestemt en Lykke!“

Agnes' Moder saa' med store Øjne paa mig, og hende fra Baggrunden af det smalle dybe Værelse lød der et stønnende Suk. Først nu opdagede jeg at hun selv sad i en Krog ved Ovnens. Haaret var løst, men ikke blevet flettet igen og skjulte Ansigtet og Halvdelen af den sammenbøjede Skikkelse. Dertil havde hun et Tørklæde kastet over Hoved og Skuldre

og for Ansigtet, som hun trykkede op imod Væggen, mens hun vendte Ryggen mod Stuen. Saaledes blev hun siddende uden at røre sig.

„Hun vover ikke mere at sidde ved Vinduet!“ sagde Moderen.

Jeg gik hen for at hilse paa hende og række hende Haanden, men hun drejede sig kun endnu mere bort og begyndte sagte at græde hen for sig. Forlegen gik jeg tilbage til Bordet, og moralsk svækket, som jeg var ved mine egne Æventyr, fik jeg selv Taarer i Øjnene. Dette rørte igen Enken saaledes, at hun ogsaa begyndte at græde, og hendes Ansigt fortrak sig ved den Lejlighed saa krampagtigt, som man ellers kun ser hos smaa vrælende Børn. Det var et saa mærkeligt, ubehageligt Syn, at mine Øjne hurtigt bleve tørre derved. Men ogsaa hos hende, lige som hos smaa Børn, var Uvejrstormen snart forbi, og med fuldstændig forandret Stemme bad hun mig først nu om at sidde ned. Samtidig spurgte hun, hvem egentlig den Fremmede var, som havde bragt Agnes hjem om Morgenens? Om han nu ikke yderligere vilde udbasune den ulyksalige Historie? Paa ingen Maade, svarede jeg; han var et

bravt, rettænkende Menneske; og nu tøvede jeg ikke med i tilsyneladende ligegyldige Ord og med nødvendig Forsigtighed at anbringe en Beskrivelse af Reinhold og hans Stilling saaledes, at den kunde svare til hans Ønske. Kun da jeg skulde skildre Tanten og hendes Udstyrsmani, som næsten gjorde det umuligt for Nevøens Kone at medbringe, lægge, hænge eller opstille noget i dette Hus undtagen sin egen Person, blev min Fortælling lidt mere livlig, fordi den morede mig selv. „Forøvrigt“, sluttede jeg, „vil Hr. Reinhold, med Damernes Tilladelse, endnu i Aften aflægge et Besøg for at opfylde Konvalescensens Regler og erkundige sig om den syge unge Dames Befindende, og da han véd, at jeg har den Ære at komme her i Huset, har han anmodet mig om at skaffe ham Tilladelse til at gøre dette Besøg og om at forestille ham for Dem.“

Denne høflige Forespørgsel gengav Enken noget af hendes Selvtillid. „Hører Du Barn?“ udbrød hun og fo'r op; „vi faar Besøg, gaa ind og klæd Dig paa, Du ser jo ud som en Heks!“

Men Agnes rørte sig ikke, og selv da Moderen gik hen og blidt ruskede hende, vrisede hun af hende og sagde klynkende, at

man skulde bare lade hende være i Fred, ellers brast hendes Hjærte. I sin Fortvivlelse begyndte saa Moderen at dække Bordet og lave Te, hun hentede et Par Fade med Paalæg og en Kage og satte det hele paa Bordet. Hun havde allerede for den foregaaende Aftens Skyld, fortalte hun klagende, købt et Kræmmerhus med den allerfineste Te og lidt Slikkeri, fordi hun havde haabet, at de unge Folk vilde komme lidt tidligt hjem; nu kunde disse smaa Lækkerier dog komme den uventede Gæst til gode; heldigvis var intet fordærvet endnu.

Her sade vi, og Vandet kogte for længst i den blanke, lidet brugte Tekedel, men endnu meldte ingen Gæst sig; det var nemlig alt for tidligt. Den gode Kone blev utaalmodig og begyndte at tvivle om, at Reinhold virkelig kom; jeg søgte at berolige hende, og vi ventede endnu en god Stund. Endelig blev hun træt og gjorde Téen færdig; vi drak en Kop, spiste meget lidt, lyttede igen, talte aandsfraværende i Enstavelsesord, og tilsidst begyndte den gamle Kone — træt som hun var — at nikke og faldt i Søvn. Der indtraadte nu en dyb Stilhed, og efter en lille Tids Forløb mærkede jeg paa de rolige, regelmæssige Aandedrag

henne fra Kakkelovnskrogen, at ogsaa Agnes sov. Og da jeg nu selv langt fra havde sovet tilstrækkeligt, begyndte mine Øjne ogsaa at falde til, og snart slumrede jeg med, mens den lille Lampe kun oplyste Værelset svagt.

Vi havde vel saaledes sovet en lille Times Tid, da vi bleve vækkede af en blid, fuldtonende Musik og saa', at Vinduet var helt oplyst. Den overraskede Enke og jeg ilede hen til Vinduet. Paa den lille Plads stode otte Musikere foran deres Nodepulte, mens fire Drengene holdt brændende Fakler for dem, og ved Indgangen til det lille Torv gik to Politibetjente op og ned for at holde Orden blandt de Tilhørere, der hurtigt samlede sig. Reinhold havde foruden de to Violinspillere endnu faaet fat i nogle Folk, som kunde spille paa Horn, Fløjte og Obo. Selv sad han paa en Feltstol og haandterede sin Violoncel.

„Herre Jesus! hvad betyder dog det?“ spurgte den forbavsede Kone.

„Tænd hurtigt Lys!“ svarede jeg; „det er netop denne Hr. Reinhold, som sammen med sine Venner bringer Deres Datter en Serenade! Det er hende Musiken gælder, det skal være en Æresoprejsning over for alle Mennesker i Byen!“

Jeg aabnede en Fløj af det brede Vindu, mens Konen ilede med at tænde de lyserøde Lys i Stadse-Stagerne, som nu kom prægtigt til Nytte. Med den milde tidlige Foraarsluftning strømede Tonerne af en gammel italiensk Adagio ind til os.

„Agnes!“ hviskede Moderen til den lyttende Pige, „det er en Serenade, en Serenade til os! Kom dog og se ud!“ For første Gang lød hendes Stemme rigtig hjærtelig glad og følelsesfuld, mens hun talte til sit Barn — saa forløsende havde Musiken virket ogsaa paa hende; Agnes vendte tavs sit blege Ansigt hen imod Vinduet. Saa rejste hun sig langsomt og kom frem, men saa snart hun saa alle de fremmede Ansigter paa Gaden og alle Nabovinduer lyse i Fakkelskæret, flygtede hun tilbage til sin Plads, lagde de foldede Hænder i Skødet og bøjede Hovedet lidt til den ene Side, for ikke at gaa glip af en eneste Tone. Saaledes blev hun siddende, til de tre Stykker, som sluttede med en lille melodios munter, næsten kaad Spøg vare til Ende; Musikanterne gik stille bort, mens Folk paa Gaden tilklappede dem lydeligt Bifald. De fire Kasser og Futteraler, hvori de bar Instrumenterne, forøgede end mere det usædvanlige og værdige

Indtryk, som hele denne Scene gjorde paa Publikum, og mens man langsomt skiltes, tittede man nysgærrigt op til det mærkelige Hus, hvor Moderen, staaende i Vinduet, nød hele Scenen tilbunds; selv det, at man bar Nodepultene væk, syntes hende at være noget af det mest højtidelige, hun nogensinde havde oplevet.

Da hun endelig lukkede Vinduet og vendte sig om, stod Reinhold allerede i Stuen og hilste ærbødigt. Jeg præsenterede. Han bad om Undskyldning for den Frihed, han havde taget sig ved at volde saa paafaldende en Forstyrrelse, men man maatte holde hele den glade Karnevalsstemning det til gode. Hun svarede ham med de sirligste Komplimenter og Taksigelser i en saa lyksalig „høj“ Toneart, at det næsten lød, som naar man spiller Flageolettoner paa sin Violin. Pludselig brød hun af for at kalde paa Datteren, som hun syntes lod vente lovlig længe paa sig henne i sin Krog. Men Agnes var ubemærket smuttet ud og kom netop nu ind igen. Over Morgenkjolen, som hun havde haft paa hele den triste Dag, havde hun slynget et hvidt Schawl, som var bundet fast paa Ryggen. Det svære Haar havde hun ganske simpelt viklet op i en stor Knude i

Nakken, alt i Løbet af en Minut og rimeligvis uden at se sig i Spejlet. I Holdning og Udtryk syntes hun at være bleven ti Aar ældre; selv Moderen saa' med vidt opspilede Øjne paa hende, som om hun var en Aand. Med oprejst Hoved gik Agnes hen imod Reinhold, saa' roligt, alvorligt paa ham og rakte ham Haanden. Havde hun været hyllet i Fløjl og Silke, kunde hun ikke have fortryllet hans Blik saadan som nu ved sin simple Fremtræden, og jeg maatte straks tænke ved mig selv: „Gud være lovet, at Lys er væk og ikke kan se hende mere, ellers havde vi hele Historien om igen!“

I stum Beskuelse tilbad Reinhold sit eget Værk; thi han havde bogstavelig talt rejst den knækkede Blomst, saa at den nu atter kunde leve. Den Ære, han havde bevist hende, straaledede saa ren fra hendes Pande og ud fra de dybe milde Øjne, saa at han helt betaget ikke kunde finde paa et eneste Ord. Ogsaa senere, da vi sade til Bords, og Moderen havde lavet Té igen, gik Samtalen forlegent og mest i Enstavelsesord, indtil endelig den Gamle faldt paa at tale om hans Hjemstavn i Rhinlandene og spurgte ham, om det da ogsaa var sandt, at hans Ophold her ikke vilde vare saa meget

længe endnu, men at han vilde rejse hjem igen? Hermed var hans Tunge løst, og han fortalte, at Kirker og Præster ventede paa ham for at gøre deres Bestillinger, da de gjorde Regning paa de Fremskridt, han her havde gjort med sit Arbejde. Saa gav han sig stolt til at beskrive sit smukke Hjem. „Mit Hus“, sagde han, „ligger udenfor den gamle By oppe paa den solrige Skraaning, hvor man kan se ud over begge Sider af den herlige Rhin; Taarne og Klipper svømme i den blaa Dis, som den brede Strøm trækker sig igennem. Bag ved Haven sno Vinrankerne sig op ad det skraanende Fjæld, og der oppe staar et Kapel for Jomfru Marie, som sés langt ud over Landet og gløder i den sidste Aftenrøde. Tæt derved har jeg bygget mig et Lysthus og hugget en lille Kælder ud i Klippen, hvor jeg altid har et Dusin Flasker ren Vin liggende. Naar jeg saa har en ny Kalk færdig, gaar jeg, inden jeg paasætter den indvendige Forgyldning, der op og tømmer Bægre- ret tre eller fire Gange paa alle gode Helgenes og alle brave Menneskers Sundhed. Thi jeg vil ærlig tilstaa, at hidtil har mine Sølvarbejder, lidt Musik og god Vin været min eneste Glæde, og de lykkeligste Dage har for mig

været de solklare Helligdage, hvor jeg har spillet til Guds Moders Pris i de omkring liggende Kirker, medens mine Kar har straalet paa det bekransede Alter; naar jeg saa bag efter har faaet mig en lille Rus ved den gemytligge Præstemiddag, maa jeg ærligt bekende, at jeg syntes, jeg havde naaet Toppunktet af al jordisk Nydelse.

„Nu er det rigtignok ikke mere saaledes, nu kender jeg noget, som er meget bedre!“

Ved disse Ord, som han havde udtalt med stigende Varme, gik han i Staa, men tog sig dog straks igen sammen, rejste sig fra Stolen og henvendte sig til begge Damer.

„Hvorfor skal jeg gøre flere Omsvøb? Jeg staar her for at tilbyde Frøkenen et ærligt Hjærte med alt Tilbehør af Haand, Hus og Hjem; kort og godt, jeg er kommen her som Frier! Jeg beder om gunstigst Øre, og saa fremt min Handlemaade forekommer Dem alt for overilet og forvoven, beder jeg dem betænke, at saadanne Fester, som den vi nys har endt, ikke sjældent slutter med lignende, uforudséte Begivenheder!“

Den stakkels Enke, der var vant til den yderste Sparsommelighed, havde netop med sin Téské fisket et Stykke Sukker op, som

uforvarende var faldet i hendes Kop, og i al Stilhed lagt det paa Underkoppen for at redde, hvad der endnu ikke var smeltet. Hun slikkede nu gesvindt Skeen af, og helt rød af Glæde begyndte hun med sin skønneste Stemme at synge om den store Ære, men ogsaa om den nødvendige Betænkningstid og Overvejelse. Dog Datteren afbrød hende, om muligt endnu blegere end før: „Nej, kære Moder! Paa Hr. Reinholds Spørgsmaal maa, efter alt, hvad vi har oplevet, og hvad han har gjort for mig, straks følge et Svar, og med din Tilladelse siger jeg Ja! Jeg har ikke fortjent de Uheld, der er overgaaet mig, og min Tak til den Redningsmand, der atter hæver mig op fra Forladthed og Foragt, maa derfor være des mere uforbeholden!“

Med Taarer af Rørelse i Øjnene gik hun helt hen til den lykkelige Bejler, lagde begge sine Arme om hans Hals og trykkede de halvt aabnede Læber, der havde længtes saa meget, men endnu aldrig havde kysset, imod hans.

Med kejtet Æmhed klappede han hende paa Kinden og vendte ikke sit Øje fra hende. Enken sad stum og raadvild og saa' til; men Agnes udbrød: „Vær kun rolig og fornøjet, kære Moder! Endnu i Gaar bad jeg til den

hellige Jomfru, at hun vilde give mit Hjærte, hvad det trængte til; i Dag har jeg hele Tiden troet, at hun har været ubønhørlig, og nu holder jeg dog i min Arm det, som tilhører mig og tjener bedre til min Lykke, end hvad jeg den Gang troede!“

Nu syntes mig det Tidspunkt at være kommet, hvor jeg passende kunde fjærne mig som overflødig; thi jeg vidste ikke, hvor hen jeg skulde vende mine Øjne. Hurtigt gav jeg dem alle Haanden og ilede bort, uden at lade mig opholde og uden at blive opholdt. Nede paa Gaden tittede jeg endnu en Gang op til Huset, hvor Maanelyset strejfede det sorte Madonnabillede over Døren og skinnede paa den gyldne Halvmaane og Kronen.

„Du store Gud, sikken en katholsk Redelighed!“ sagde jeg til mig selv og rystede paa Hovedet ad det brogede Liv. Endnu ved Dagens Frembrud havde jeg trukket Kaarden mod en Gudsfor nægter, og nu da det var Nat, lo jeg ad disse Helgentilbedere!

Den næste Morgen var jeg dog mindre lattermild til Mode, da det hed sig, at det afbrudte Arbejde skulde genoptages. Medens hele den øvrige Kunstnerskare allerede mere eller mindre ubekymret og roligt skred videre

frem ad den sædvanlige Bane, var jeg i Vilderede med, hvad jeg nu skulde gøre. Naar jeg saa' mig om i Værelset, havde jeg en Følelse af, at jeg ikke havde været her i Maaneder, og at mine halvfærdige Arbejder vare Minder om en svunden Tid. Et efter et trak jeg dem frem, og alt forekom mig tomt og betydningsløst som et blot og bart Dilettanteri. Jeg grublede og grublede og kunde ikke rigtig komme til Bunds i den Tomhed, der sneg sig over mig.

Hertil kom endnu en Følelse af Forladthed; Lys var borte og tabt for bestandig, rimeligvis ogsaa for Kunsten; thi han havde i den senere Tid ofte slaaet paa, at han ved den første, mindste Afbrydelse vilde lægge Penslen paa Hylden. Og Eriksen havde i et Øjeblik under Glæden den foregaaende Dag betroet mig, at han straks efter Brylluppet vilde kaste sin forbistrede Malerkunst paa Døren og med sin Hustrus store Formue atter grundlægge sit fædrene Hus's Anseelse. Lejligheden var heldig derfor, og i Løbet af kort Tid vilde han selv være rig. Og nu vaklede ogsaa jeg, og alle vi tre Peripheri-Germanere, som i en vis Forstand havde anset os selv for bedre end hele den store faste Stok af Cen-

trums-Tyskerne, faldt fra hinanden som Filspaan, rimeligvis for aldrig at se hverandre mere.

For at søge Glemsel, trak jeg halvt gysende en ny, næppe paabegyndt Karton frem, en stor graa Papirflade, udspændt paa en Ramme af i det mindste otte Fods Bredde og tilsvarende Højde. Der var intet at se paa den uden en næppe skitseret Forgrund med et forkrøblet Fyrretræ paa begge Sider af det vordende Billede. Ideen til det havde jeg allerede for flere Maaneder siden udkastet og atter opgivet, og nu kunde jeg aldeles ikke mere huske den. For dog at gøre noget og maaske bringe Liv i mine Tanker, begyndte jeg med en Rørpen at udføre et af de med Kul anlagte Træer, ventende paa, hvad der saa videre vilde ske. Dog, jeg havde ikke tegnet en halv Time og kun faaet et Par af Grenene beklædt med det kedelige, ensformige Naalevæsen, førend jeg hensank i en dyb Adspredthed og fuldstændig i Tanker kradse Streg ved Siden af Streg, omtrent som naar man prøver en Pen. Ud af dette Kradseri formede der sig lidt efter lidt et endeløst Væv af Pennestreger, hvorpaa jeg hver Dag, naar jeg vilde tage fat paa mit Arbejde, i fuld-

stændig Forglemmelse spandt videre, indtil dette Uvæsen tilsidst som et uhyre graat Spindelvæv dækkede det meste af Fladen. Betragtede man det imidlertid nøjere, saa opdagede man den mest prisværdige Sammenhæng og Flid deri; i en eneste fortsat Traad af Pennestrøg — som maaske var flere tusinde Alen lang — trak der sig en Labyrinth, som man kunde forfølge fra dens Udgangspunkt til Enden. Undertiden viste der sig en ny Manér, paa en vis Maade en ny Epoke i Arbejdet; nye Mønstre og Motiver, ofte nysselige og kunstige nok, dukkede frem, og hvis den Sum af Udholdenhed og Opmærksomhed, som dette vanvittige Mosaik fordrede, havde været anvendt paa et virkeligt Arbejde, tvivler jeg ikke om, at jeg havde præsteret noget séværdigt. Kun hist og her viste der sig større eller mindre Standsninger, der tydede paa visse Forviklinger i min forvildede, melankolske Sjæl, og den omhyggelige Maade, hvorpaa Pennen havde søgt at klare sig ud af Forlegenheden, viste tydeligt nok, hvorledes min drømmende Bevidsthed var fangen i Nettet. Saaledes gik det Dage, Uger igjennem, og min eneste Afveksling, naar jeg var hjemme, bestod i, at jeg, med Panden trykket mod

Ruden, fulgte Skyernes Flugt, betragtede deres Former, mens mine Tanker svævede omkring langt borte.

En skønne Dag, som jeg atter med slumrende Sjæl men stor Skarpsindighed arbejdede paa dette gyselige Væv, bankede det paa Døren. Jeg blev bange og fo'r sammen; men det var allerede for sent til at kunne faa Rammen bort. Reinhold og Agnes traadte ind, og næppe havde vi hilst paa hverandre, saa kom ogsaa Eriksen med — nu — sin Fru Rosalie, og jeg saa' mig pludselig vakt op af min Dvale ved al denne Bevægelse af Liv og Skønhed omkring mig.

Begge Par havde allerede et stilfærdigt Bryllup bag sig, Reinhold af Utaalmodighed for rask at bjærge sit Kærlighedsbytte, men Eriksen, fordi Rosalies Slægtninge og de Gejstlige forsøgte at gøre Ophævelser med nogle konfessionelle Vanskeligheder. Dog Rosalie var i al Hemmelighed, favoriseret fra indflydelsesrig Side, gaaet over til Eriksens Tro's-bekendelse, idet hun paastod, at naar Paris i sin Tid var en Messe værd, saa var hendes Skat vel nok et Skriftemaal værd og meget mere, og Vielsen havde saa fundet Sted straks efter.

„Vi ere saaledes nu allerede paa Bryllupsrejsen!“ sluttede Eriksen sin korte Beretning; „endnu en Gang i denne Bys Gader, men i Morgen paa Landevejen og snart, haaber jeg, i eget Skib!“

Imidlertid havde hans Hustru hilst paa det andet Par og underholdt sig med Agnes, der saa' helt fornøjet og vel ud. Men Eriksen stod foran mit Staffeli og betragtede meget forbavset mit nyeste Arbejde. Derpaa saa' han paa mig med højst betænkelig Mine, og da jeg blev rød og forlegen, rystede han paa Hovedet og sagde med et skælnsk Nik:

„Grønne Henrik, med dette betydelige Værk er Du traadt ind i en ny Bestræbelsesform og har begyndt at løse et Problem, som kan blive af den største Indflydelse paa den tyske Kunsts Udvikling. Man kunde, paa Ære, heller ikke længer udholde, bestandig at høre tale og ræsonnere om det Skønnes frie, for sig selv bestaaende Verden, der ikke maatte forstyrres af nogen Realitet eller Tendens, medens man samtidig alligevel med den groveste Inkonsekvens vedblev som Udtryksformer at betjene sig af lutter saadanne trivielle, virkelige Ting, som Mennesker, Dyr, Himmelen, Stjærner, Skov, Mark og Eng. Her har Du

gjort et vældigt Skridt frem, et Skridt, hvis Rækkevidde endnu ikke lader sig bestemme. Thi hvad er det Skønne? En ren Idé, fremstillet med Klarhed og i den Hensigt at opnaa et fornuftigt Resultat. Den Million Streger og Strøg, af hvad Art de nu ere, fine og aandfulde, eller djærve og kraftige, som man paa materiel Vis placerer i et Landskab, de vilde ganske vist udgøre et saakaldet Billed i gammeldags Forstand og paa den Maade virke i den konventionelle Tendens' Tjeneste! Javel; — men Du har nu taget en rask Beslutning og kastet ethvert haandgribeligt, blot og bart Indholds-Apparat over Bord! Disse flittige, formangivende Streger, de ere Streger i og for sig, svævende i det absolute Skønnes fuldkomne Frihed; det er Fliden, Klarheden, den fornuftige Hensigt i sig selv; det er Alt sammen den mest henrivende Abstraktion! Og disse labyrinthiske Slyngninger her, som Du selv saa fortræffeligt har vidst at finde ud af, ere de ikke det triumferende Bevis for, at Logik og Stringens i Kunsten først i det rent Væsenløse fejrer deres skønneste Sejre, idet de paa en glimrende Maade overvinder Liden-skaben og lader al dens Uklarhed og Uregelmæssighed svinde hen til Intet! Af Intet har

Gud skabt Verden! Den selv er en sygelig Dannelse ud af dette Intet, et Frafald af Gud fra sig selv. Det Skønne, det Poetiske, det Guddommelige bestaar netop deri, at vi ud af denne materielle Misdannelse atter resorberer os ind i Intet; kun dette kan være Kunst, men saa er det sikkert ogsaa den rette!“

„Kæreste Mand! hvad er det dog, Du siger!“ udbrød Fru Eriksen, hvis Opmærksomhed var bleven vakt og som havde vendt sig imod os. Helgenmageren spilede baade Mund og Øjne op; thi for hans jævne, ligefremme Gemyt var alle disse skruede Talemaader fremmede og uforstaaelige. Selv følte jeg mig opfrisket en Smule ved Eriksens Munterhed, men stod alligevel forlegen henne ved Vinduet.

Han fortsatte højtideligt:

„Min Ros maa imidlertid straks afføde en Dadel, eller snarere Opfordringen til yderligere, energiske Fremskridt! I dette reformatoriske Forsøg ligger der endnu et Thema, som bringer Tanken hen paa Noget. For at give det herlige Spindelvæv et Støttepunkt, vil Du vanskeligt kunne undgaa at befæste det ved nogle forlængede Traade til dette gamle, vejrbidte, men endnu kraftige Grantræs

Grene; ellers maa man hvert Øjeblik frygte for at se det falde ned ved sin egen Tyngde. Men paa denne Maade knytter det sig atter til den afskyeligste Realitet, til rigtige Træer med rigtige Aarringe! Nej, min brave Henrik! ikke saaledes! ikke blive staaende herved! Dine Streger, der snart har Stjerneform, snart Bølgeform, snart ere krummede Mæandrinere, snart Radier, de danner endnu et altfor materielt Mønster, som minder om Tapeter eller trykt Katun. Ud med det hele! Begynd her oppe i det ene Hjørne og sæt saa Streg paa Streg ved Siden af hinanden med en Linjes Mellemrum; gør saa ved en forlænget Streg en Underafdeling mellem hver paafølgende Ti, og en Overafdeling mellem hvert Hundrede, og endelig ved hvert Tusind en Afslutning med en tyk Streg ligesom en Bom. Et saadant Decimalsystem er den fuldkomne Hensigtsmæssighed og Logik, og enhver enkelt Streg betyder Fliden, den fuldendteste Tendensfriheds, den rene Flids Princip.

Oven i Købet vil Du hermed forbinde et højere Formaal. I dette dit Forsøg viser sig endnu stedse en vis Præstationsevne; en Uerfaren, en Ikke-Kunstner havde ikke kunnet frembringe dette Sammensurium. Men Præ-

stationsevnen er af en altfor materiel Tyngde og foraarsager tusinde Forstyrrelser og Ujævnheder imellem sine Dyrkere; den fremkalder Tendenskritiken og staar evig og altid fjendtlig imod den rene Hensigt, Hensigten for sin egen Skyld. Nej, det moderne Epos viser os den rigtige Bane! Ved dette godtgør begejstrede Seere os, hvorledes den uskyldige, den ubesmittede, den himmelrene Hensigt lader sig gennemføre igennem en Række tynderè eller tykkere Bind, uden nogensinde at støde paa den jordiske Præstationsevnes mørke Magter! En guldsnitskinnende, evig, fornøjelig Jævnhed hersker mellem disse Dyrkeres Broderskab. Uden Besværligheder og uden Sorger inddeler de ongle tusinde Linjer i Sange og Strofer, og hvem kan udgranske, hvor nær den Tid er, da ogsaa Digtekunsten kaster de altfor svære Ordlinjer bort, griber til disse let bevingede Stregers Decimalsystem og formæler sig med den bildende Kunst i en ydre identisk Form? Naar dette er sket, saa vil den rene Skaber- og Digteraand, som slumrer i enhver Borger, træde frem for Dagen uden at være hæmmet af nogen Skranke, og hvor to Bybeboere møder hinanden, vil man kunne høre følgende Hilsen og Tiltale:

„Digter?“ „Digter!“ eller: „Kunstner?“ „Kunstner!“ — Da vil et Senat, der er sammensat af prøvede Bogbindere og Forgyldere, uddele i de ugentlige olympiske Lege Hædersprisen for et Pragtbind og for en forgyldt Ramme, efter at de med Ed have forpligtet sig til, selv intet Epos og intet Maleri at lave, saa længe deres Dommerembede varer; og hele Kohorter af overdannede Forlæggere ville i Oplag paa Oplag, med kun Timers Mellemrum, over hele Tyskland forlægge de prisbelønnede Værker i den Grad dybsindigt, at ingen Djævel mere vil kunne finde dem!“

„Men saa hold dog op, Mand!“ udbrød Rosalie „Jeg kender Dig ikke igen!“

„Naa, lad det være godt da!“ sagde Eriksen. „Denne Snak skal en Gang for alle være min rørende Afsked med Kunsten! Fra nu af ville vi lade alt saadant ligge bag os og beflitte os paa et vel anvendt Liv!“

Derpaa tog han mig med et alvorligere Blik ved Haanden, førte mig hen bagved det store Spindelvæv og sagde dæmpet:

„Lys kommer ikke mere tilbage. Han har ladet mig rulle sine Billeder sammen, pakke dem i Kasser og sende ham dem, lige saa vel som hans Bøger og Møbler, hjem hvor

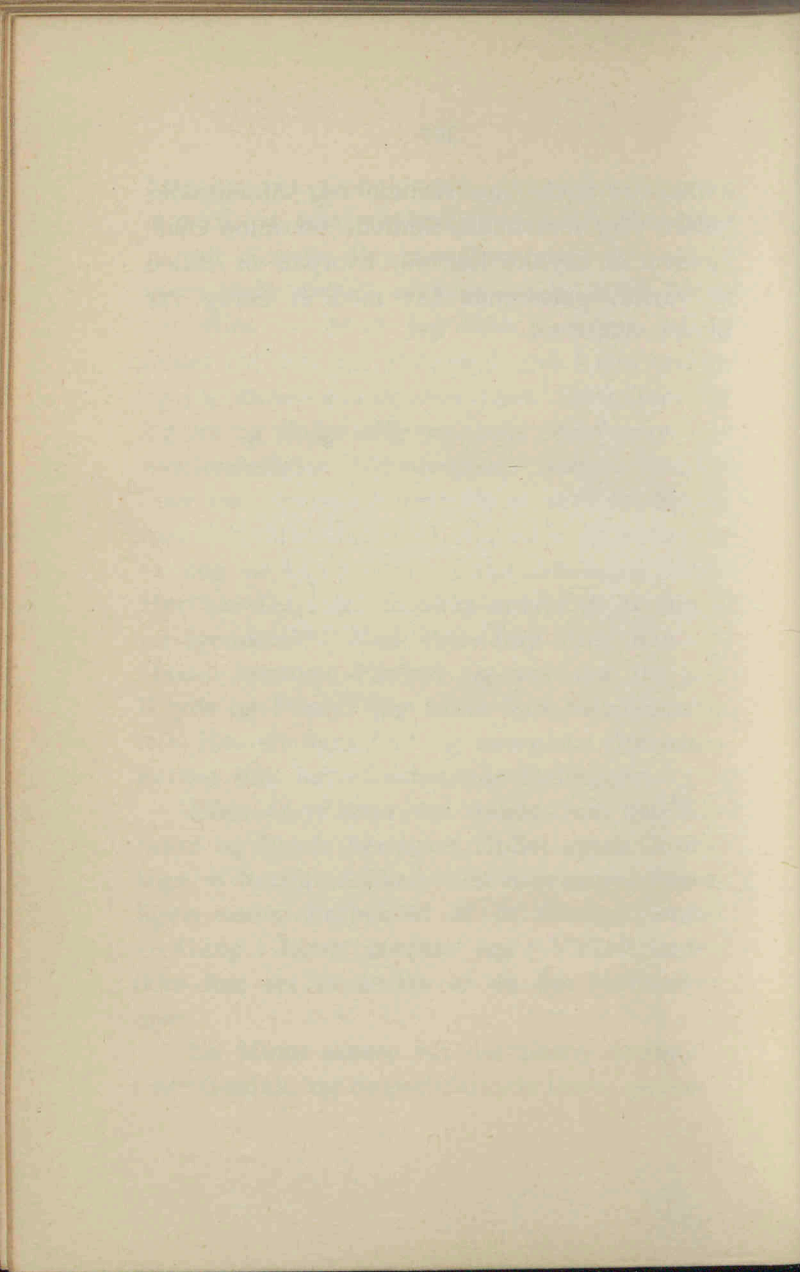
han har sit Opholdssted. Han har skrevet mig til, at han vilde optræde som Kandidat til sit Lands Deputeretkammer og aldrig mere male noget, eftersom man dertil behøver Øjne — hvad jeg ikke forstaar. Han falder fra den ene Daarskab ind i den anden, og jeg kunde græde over ham. Her kommer jeg nu og finder Dig staaende ligeoverfor det mærkværdigste Hjærnespind, hvortil Verden ikke kan opvise Mage! Hvad skal det Krads-eri til? Hej Du; hold Dig kæk og frisk; og se dog at komme ud af det fordømte Garn! Her har Du i det mindste et Hul til at slippe ud igennem!“ Med disse Ord drev han sin Haand igennem Papiret og rev det itu paa Kryds og Tværs. Jeg rakte ham taknemmelig min Haand; hans Ord og energiske Optræden beviste mig hans forstaaende Deltagelse.

Efter at vi atter var traadt frem bag Kullissen og havde betragtet Hullet ogsaa forfra, toge vi hurtigt Afsked med hverandre, naturligvis under Forbehold af et Gensyn endnu en Gang i Livet, medens jeg i Virkeligheden ikke har set et eneste af de fire Mennesker igen.

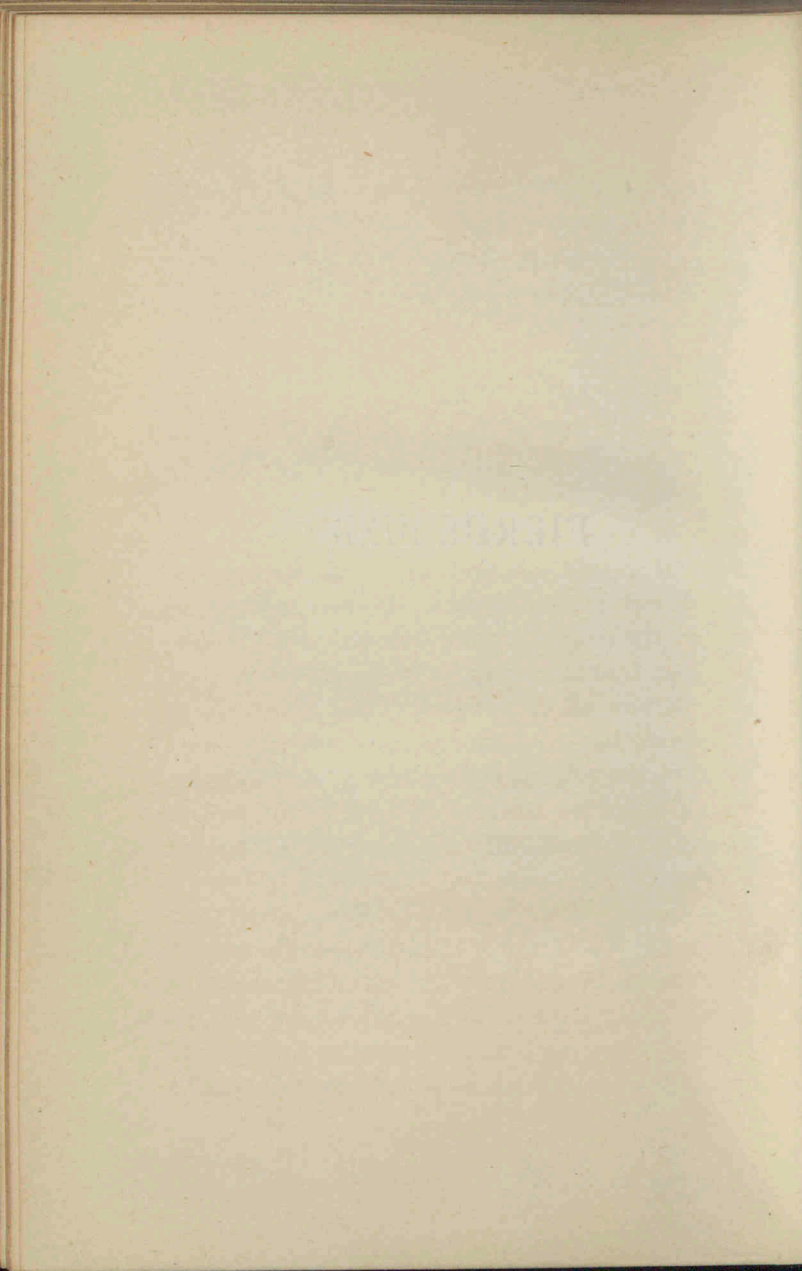
En Minut senere var det paany dødsstille i mit Gemak, og de perlefarvede Døre, gennem

hvilke de stadselige Kvinde- og Mandsskikkelser vare forsvunde, flimrede for mine Øjne, ligesom et Stykke Lærred, hvorpaa et Billed af varmt, pulserende Liv med ét Strøg var blevet visket ud.

FJERDE BIND.

FØRSTE KAPITEL.

DEN BORGHESSISKE FÆGTER.

Paa den lave Ovn i mit Arbejdsværelse stod en næsten tre Fod høj Gipsafstøbning af den borgheisiske Fægter. Denne Afstøbning var fortræffelig, skjøndt allerede noget mørk; thi den stammede fra en tidligere Beboer og gik fra den ene Efterfølger til den anden. Hver enkelt af disse overtog den raske Kæmpe mod at give en lille Sum til Værten, der saaledes endnu efter to tusind Aars Forløb forstod at drage en periodisk Nytte af den brave Agasias' Værk.

Da mine Øjne gled bort fra Døren, bag hvilken Eriksen og Reinhold vare forsvundne med deres Damer, faldt de paa Fægteren ved Siden af og kom til at dvæle ved det smukke Kunstværk. Jeg traadte nærmere hen til det, som til en velkommen Husfælle i en ensom

Time og saa' maaske for første Gang rigtig paa det. Jeg ryddede hurtigt Billeder og Staffelier af Vejen, flyttede dem hen til Væggene, bar Figuren hen til et lille Bord midt i Værelset og stillede den i Lyset. Men trods den sværtede Tilstand udgik der dog et klarere Lys fra Figuren, hvis Udtryk, der baade tydede paa Forsvar og paa Angreb, vidnede om det skønneste Liv. Fra den hævede venstre Haand hen over Skuldrene til den sænkede højre, fra Muskel til Muskel, fra Form til Form vandrede Bevægelsen, her skete det Skridt, som førte fra Nød til Sejr eller til hæderlig Undergang. Og hvilke Former var det ikke i al deres Forskellighed! Hvert enkelt af disse Organer lignede et lille Samfund af Krigsmænd, som besjælede af én Vilje trængte frem for at beskyrme deres Forbund mod Ødelæggelsen.

Jeg greb uvilkaarlig et Ark Papir, spidsede omhyggelig en Kulstift og begyndte saa at prøve paa Gengivelsen af flere Lemmers Omrids, men, da jeg ikke fik meget ud af det, gav jeg mig rask til i hel Form at tegne den venstre Arm indtil Armhulen og den herfra udgaaende Bevægelse ned til Lysken; men min Haand var uøvet til dette Arbejde, og det var først, efter at Kulspidsen

var bleven lidt afstumpet, at der kom noget Hold i Stregerne og et vist Liv i mine Fingre. Men nu var mit Øje ikke vant til lige overfor det menneskelige Legem at løbe rask nok forud for Haanden; jeg maatte rejse mig for nøjere at undersøge Grænserne og Overgangene og, siden jeg jo dog var for gammel til at blive ved uden at forstaa noget af det, for at tænke over Tingene og deres Sammenhæng.

Saaledes gengav jeg i Løbet af et Par Dage taaleligt hele Figuren, drejede den derpaa og fik den ogsaa tegnet, sét fra de andre Sider. Da faldt det mig pludselig ind at tænke mig den oprejst og at tegne Fægterens i hvilende Stilling, som en Prøve paa de Kundskaber, jeg havde tilegnet mig. Paa det i anatomisk Henseende godt udførte Forbillede havde jeg jo rigtig nok set, hvad der var Knokkel og Muskel, Sene og Aare; men da det nu gjaldt om at bringe alt dette i forandret Stilling og Form, manglede jeg ethvert bestemt Indtryk af Sammenhængen af det, som findes og gaar for sig under Huden, og da der ikke kunde være Tale om en uklar, fræk Skitsering, som vilde have været menings-

løs her, saa' jeg mig nødsaget til at opgive Sagen.

Dette skete i et Øjeblik, da jeg allerede i flere Aar havde lagt mig efter Kunsten og snart burde komme til en første Afslutning. Jeg kunde have forudset dette Resultat, førend jeg greb mit Blyant, og medens jeg nu med Hænderne i Skødet grublede over min Daarskab, undrede jeg mig over, at jeg i sin Tid ikke havde valgt at fremstille Mennesket i Stedet for de Omgivelser, han færdedes blandt. Og medens jeg vedblev at gruble over denne uhyggelige Tilfældighed, undrede jeg mig paa ny over, at det i det hele taget havde været muligt, at jeg, som da endnu ikke havde traadt mine Barnesko, saa let havde kunnet sætte min egenraadige Vilje igennem i en Sag, der var saa afgørende for hele det lange Liv. Jeg var endnu ikke kommen ud over den ungdommelige Idé, at en saadan Selvbestemmelsesret i den grønneste Alder var det priseligste, man kunde tænke sig; men det begyndte dog uvilkaarlig at gaa op for mig, at Kampen med en stræng, betænksom Fader, som formaar at se ud over Husets Tærskel, er et mere styrkende Bad for den ungdommelige Spirekraft end den forsvarsløse Moderkærlighed. For

første Gang, saa vidt jeg kunde huske, havde jeg en tydelig Fornemmelse af denne Faderløshed, og jeg blev straks ganske hed i Hovedet, da jeg forestillede mig, hvorledes min Fader, hvis han havde levet, vilde have berøvet mig Friheden under min Opvækst, ja maaske endogsaa med Vold holdt mig i Ave, men saa til Gengæld have ledet mig paa sikre Veje. Mens jeg under denne Forestilling om Længsel og Modsigelse samtidig blussede af en ukendt, men sød Lydighedsfølelse og af trodsig Frihedsbegær, søgte jeg at fremmane hans næsten helt udviskede Skikkelse; men under mine Tankers Bølgegang formaaede jeg til sidst kun at se den Afdøde gennem min Moders Øje, saaledes som han havde fremstillet sig for hende i Drømme.

I Tidens Løb havde hun nemlig gentagne Gange, men altid med flere Aars Mellemløb, drømt om Fader, maaske to eller tre Gange, ret som om det skulde være en Paa-mindelse om, hvor sjældent den højeste Lykkes fine, flygtige Lysglimt forundes os. Men hver Gang havde hun om Morgenen med taknemmelig Glæde meddelt denne Begivenhed, der efter saa lang Tid atter var ind-

truffen, og beskrevet den med alle dens Enkeltheder.

Saaledes drømte hun en Gang, at det var Søndag, og at hun som fordem spaserede i det Fri med sin afdøde Mand; han var dog ikke ved Siden af hende; men hun saa' ham pludselig komme gaaende i det Fjærne paa en uendelig lang Markvej. Han havde fine Søndagsklæder paa, men bar en tung Vadsæk paa Ryggen; da han var kommen tæt hen til hende, stod han stille, tog Hatten af og tørrede Sveden fra sin Pande, saa vinkede han kærligt ad Moder og sagde med velklingende Stemme: Det er en lang, lang Vej! hvorpaa han gik rask videre med sin Vandringsstav og til sidst forsvandt. Dette Syn, der i Stedet for en Hvilende viste hende en Vandringsmand, der med tungt belæstet Ryg drog af Sted ad en uendelig, uoverskuelig Vej, havde ved nærmere Eftertanke gjort Moder sørgmodig, da hun, skøndt hun ikke var overtroisk eller troede paa Drømmetyderi, dog havde en Følelse af eller en Forestilling om, at den Afdøde havde store Møjsommeligheder at kæmpe med.

Hos mig derimod fremkaldte Tanken om denne venlige Aands ufortrødne Vandring gen-

nem den ubekendte Evighed snarere et følgeværdigt Billede af et Livsmod, som ikke kunde knuses, og af en rastløs Bestræbelse efter at naa' et Maal. Jeg saa' selv Manden vandre af Sted og vinke ad mig, og da Billedet efterhaanden løsnede sig fra Erindringens Tavle og forsvandt, sagde jeg bestemt til mig selv: Hvad kan det nytte! Du maa ikke tøve længer, men indhente de manglende Kundskaber!

Jeg foresatte mig altsaa straks at studere Anatomi, i det mindste saa meget som er uundværligt til Forstaaelsen og Fremstillingen af det menneskelige Legem; og da jeg ikke hørte til Eleverne paa den offentlige Kunstskole, som vel gav nogen, skøndt ufuldkommen Lejlighed dertil, saa opsøgte jeg straks én af hine Studerende, som havde hjulpet mig i den vanvittige Duelhistorie med Ferdinand Lys. Det var en medicinsk Student, som var lige ved at afslutte sine Studier og næsten kun var virksom i Sygestuerne og ved Operationsbordene. Han var straks rede til at laane mig sine anatomiske Atlanter og Bøger og foreløbig at føre mig ind i et anatomisk Avditorium; men ved nærmere Eftertanke raadede han mig dog til sammen med ham at høre nogle an-

thropologiske Foredrag, som en fortræffelig Lærer just nu vilde begynde at holde. Selv vilde han høre dem, ikke for Indholdets Skyld, som han for længe siden havde tilegnet sig, men fordi disse Forelæsninger i og for sig bød en lærerig Nydelse paa Grund af deres udmærkede Form og Rigdom paa Aand. Han mente for øvrigt, at ligesom Anatomen saa at sige var en tilbagegaaende Billedhugger, saaledes burde Kunstneren paa den anden Side ikke blot helst gaa ud fra Bénbygningen, men fra en almindelig Betragtning af det organiske og dets Vorden, og naar han havde sét paa Sansernes Indtog i det skikkelige Menneskeskind, saa blev han jo naturligvis ikke derved en Michel Angelo, hvis han ikke i Forvejen havde saadant noget i sig; men det kunde erstatte andre Evner fra fordums Tider, som nu manglede.

Nu saa' jeg først rigtig paa min kyndige Landsmand og vilde næppe tro at det var den samme Mand, som for nogle Uger siden havde været saa villig til at hjælpe mig med at stikke Hul i et Menneskeskind. Naar unge Mennesker, som have sluttet sig til hinanden i et letsindigt Øjeblik, senere opdage

alvorligere Egenskaber hos hinanden, saa føler de altid en Tilfredsstillelse, som tidt fører til en ganske afgjort Indflydelse. Jeg tøvede derfor ikke med at følge hans Raad og betraadte sammen med ham den store Universitetsbygning, paa hvis Trapper og Gange der var et broget Virvar af de forskelligste Landes egentlig officielle Ungdom. I vedkommende Avditorium vare Bænkene endnu tomme. Den nøgne Væg, den sorte Tavle, de sønderskaarne, tilklattede Borde, alt mindede mig næsten tyngende om Skolestuen, som jeg ikke havde sét i saa mange Aar. Min afbrudte Undervisning faldt mig tungt paa Sinde, og jeg blev til Mode, som om jeg nu sad paa én af disse Bænke for pludselig at komme op og blive beskæmmet; thi jeg tænkte ikke paa, at enhver levede her en Stund i fuldstændig Frihed, at ingen saa' paa nogen anden, og at Afregningens Dag endnu slumrede i Fremtiden for dem alle. Men efterhaanden blev Salen fyldt, og jeg betragtede forundret den store Forsamling. Foruden en Mængde unge Mennesker paa min Alder, som hensynsløs bemægtigede sig og hævdede deres Pladser, viste der sig mange ældre Folk, baade godt og daarligt klædte, som optraadte mere beskedent og stille; ja, der var endog nogle

gamle Herrer med hvidt Haar, som selv vare ansete Lærere, og nu satte sig paa afsides Pladser for at lære, hvad de kunde lære her. Da fik jeg jo rigtig nok en Anelse om, hvor indskrænket jeg havde været, naar jeg havde bildt mig ind, at der var Folk, for hvem det var en Skam at lære noget i Videnskabens Sale.

Vel over hundrede Tilhørere ventede paa Docenten, da denne hurtig traadte ind ad Døren og gik hen til Kathedret, hvor han begyndte at udkaste et Billede af vort Legeme og dets Livsbetingelser svarende til Videnskabens daværende Standpunkter, der som sædvanlig just nu havde naaet den muligst tænkelige Højde. Men han kom slet ikke med den Slags Floskler; rolig og klar, uden Standning i sin flydende Tale førte han Tilhørerne gennem sit vel ordnede Omraade, uden Overilelse, men ogsaa uden noget unyttigt Ophold og uden at meddele og ledsage det overraskende eller i sig selv vittige med Gebærdens eller Ordets Reklame.

Den første Time virkede allerede saaledes paa mig, at jeg glemte det Øjemed, som havde ført mig derhen, og alt andet, og ene og alene med Spænding modtog den Erfaring, som strømmede mig i Møde. Især var jeg straks stærkt

beskæftiget af den vidunderlige Hensigtsmæssighed, der syntes at være ved Enkelthederne i den dyriske Organisme; hver ny Kendsgerning syntes mig at være et Bevis paa Guds Skarpsindighed og Behændighed, og skøndt jeg hele mit Liv igennem havde forestillet mig Verden som forudtænkt og |skabt, saa forekom det mig nu ved dette første Indtryk, som om jeg slet ikke havde vidst noget om Skabelsen; men som om jeg nu med den dybeste Overbevisning kunde og vilde hævde Skaberens Tilværelse og Visdom lige overfor enhver. Men efter at Læreren paa den skønneste Maade havde skildret Tingenes Fortræffelighed og Uundværlighed, lod han dem uvilkaarligt hvile i sig selv og gaa saaledes over i hverandre, at de udskejende Skabertanker lige saa uvilkaarligt vendte tilbage og bleve holdt bundne inden for Kendsgerningernes Kreds. Og hvor noget endnu var uforklarligt og traadte tilbage i Dæmringen, dér tog Taleren et klart Lys fra det, der var forklaret, og lod det straale ind i hint Mørke, saa at Genstandene i alt Fald uberørt og jomfruelig ventede paa, at deres Tid skulde komme, lige som en fjærn Kyst i Morgenlyset. Selv naar han troede at maatte resignere, gjorde han det med en over-

bevisende Henvisning til, at alt gik naturligt til, og at der i den menneskelige Iagttagelses- evnes Begrænsning ingenlunde laa en Begrænsning for Naturlovenes Konsekvens og Sikkerhed. Han brugte slet ingen voldsomme Talemaader og undgik lige saa omhyggeligt visse theologiske Udtryk som deres Modsætninger. De Forudindtagne mærkede aldeles ikke noget og skrev lystig op, hvad der syntes dem tjenligt for Egenkærligheden og for Meninger, de vilde opstille, medens de uhildede Tilhørere lod alle Bagtanker fare og under Lærerens kloge Vendinger med frejdigt Mod lærte at have Agtelse for den rene Erkendelse.

Ogsaa hos mig traadte snart de vilkaarlige Forudsætninger og Anvendelser i Baggrunden, uden at jeg vidste, hvorledes det gik til, medens jeg hengav mig til de simple eller rige Kendsgerningers Indvirkning; at søge Sandheden er jo altid uskadeligt og uskyldigt; først i det Øjeblik, da det holder op, begynder Løgneren baade hos Kristen og Hedning. Jeg forsømte ikke en eneste Forelæsning. Det var, ligesom om der faldt en tung Sten fra mit Hjærte, da jeg dog nu begyndte at lære noget. Lykken ved at vide hører ogsaa derved til

den sande Lykke, at den simpelt og uindskrænket og, hvad enten den kommer før eller senere, altid helt er det, som den kan være. Den viser frem og ikke tilbage og bringer En til at glemme sin egen Skrøbelighed over Lovens uforanderlige Liv.

Jeg var opfyldt af Velvilje mod den veltalende Lærer, som ikke kendte mig; thi det er vel ikke den værste Egenskab hos Mennesket, at han er taknemmeligere for aandelige end for materielle Velgerninger, og det i det Forhold, at Taknemmeligheden vokser, jo mindre selve den aandelige Velgerning medfører nogen umiddelbar, ydre Fordel. Kun naar det materielle Velvære er af en saadan Beskaffenhed, at det vidner om en aandelig Kraft, der atter bliver til en moralsk Erfaring for Modtageren, naa'r hans Taknemmelighed en skønnere Højde, som forædler ham selv. Den Overbevisning, at der findes ren Dyd og Godhed et eller andet Sted, er jo det bedste, vi kan faa, og selv den Lastefuldes Sjæl gnider fornøjet sine usynlige mørke Hænder, naar den ser, at andre ere gode og dydige til Gengæld for, at den er slet.

Idet Læren om vor Menneskenatur tydelig nok blev afrundet, bemærkede jeg ikke uden

Forundring, at Tingene ved Siden af deres saglige Form i min Forestillingskreds tillige fik en fantastisk, typisk Skikkelse, som vel forhøjede Forestillingsevnen i Hovedtrækkene, men hindrede en nøjere Erkendelse af de smaa Enkeltheder. Det kom deraf, at jeg var vant til at leve i Kunstens Verden, som nu ogsaa vilde være dér, hvor Tænkningen skulde herske, mens omvendt denne søgte at skaffe sig Plads dér, hvor hin skulde raade. Blodets Kredsløb saa' jeg saaledes straks i Skikkelse af en prægtig Purpurstrøm, ved hvilken det hvidgraa Nervevæsen sad lige som en bleg Skygge, som en spøgelseagtig Skikkelse, der hyllet i sin vævede Kaabe slubrede og drak begærligt og fik Kraft til proteusagtig at forvandle sig til alle Sanser. Eller jeg saa' de Millioner sfæriske Legemer, der, lige saa talløse og lige saa usynlige for det ubevæbnede Øje som Himmellegemernes Hærskarer, danne Blodet, storme af Sted gennem tusind Kanaler, mens Nerve-systemets Lyn ustandseligt fare hen over disse Bølger i Tidsrum, der i Verdensordenens Øje ere lige saa lange eller lige saa korte som de Tidsrum, der medgaa til Stjernernes Vandring og Skæbnefuldbyrdelse. Ogsaa Gentagelsen af den uhyre Mangfoldighed og Sammensathed

i hele den kosmiske Natur hos hver enkelt Hjærneskal udvidede sig hos mig til en uhyre Forestilling om, at der sad en monadelille Forsker dybt inde i Hjærnen, der lige saa let kunde se med sin Kikkert gennem frie Rum som Astronomen med sin gennem Verdensætheren til Trods for den tilsyneladende tætte Stofmasse i den første Hvælving, der omsluttede ham; ja, Hjærne-Nervemassernes Oscilleren var maaske ikke andet end Tanke- eller Begrebslegemernes virkelige Vandring gennem Hemisfærernes Rum; og jeg havde mange andre lignende Paafund.

Men Lærerens Alvor og den jævne, harmoniske Ro i hans Tale besejrede til sidst saadanne Forstyrrelser og vakte en Opmærksomhed, der varede lige til Slutningen, men saa efterfulgtes af en vis Forlegenhed. Thi efter at han havde afsluttet Læren om Sansseudviklingen med Opstaaelsen af den menneskelige Bevidsthed, sluttede han, i det han opgav sin Tilbageholdenhed, med uforbeholdent at benægte Eksistensen af en saakaldt fri Vilje. Han gjorde det med faa, rolige Ord, der lød blidt og fredeligt og paa ingen Maade triumferende eller selvtilfredse; langt snarere havde de Klang af

en smertefuld Resignation, saa at jeg straks satte mig til Modværg, da jo Ungdommen aldrig er villig til saa let at give Atkald paa noget, der gælder for at være godt og kosteligt.

ANDET KAPITEL.

OM DEN FRIE VILJE.

Jo højere denne Mand stod i min Agtelse, des ivrigere søgte jeg at genoprette hin elskede Viljens Frihed, som jeg hidtil havde troet at eje og at udøve til Gavns. Blandt de faa Genstande, jeg har tilbage fra hine Dage, findes endnu en lille Notitsbog. Den indeholder nogle flygtige Optegnelser, og jeg læser nu disse med Blyant skrevne Sider med beskednere Følelser, men ikke uden Rørelse.

„Det er ikke Professorens Fornægten, der i og for sig frastøder eller forfærder mig. Der gives en Talemaade, som siger, at man ikke blot skal forstaa at rive ned, men ogsaa at bygge op, hvilken Frase gemytlige og overfladiske Folk anbringe alle Vegne, hvor en sigtende Virksomhed træder dem ubehageligt i Møde. Denne Talemaade er paa sin Plads,

naar der fornægtes overfladisk og ubegrundet eller af en taabelig Tilbøjelighed; men ellers er den meningsløs. Thi man river ikke altid ned for at bygge op igen; tværtimod, man river rigtig med Vilje ned, for at skaffe frit Rum for Lys og Luft, som af sig selv indfinder sig overalt, hvor man rydder en Skranke af Vejen. Naar man ser Tingene lige ind i Ansigtet og behandler dem med Oprigtighed, saa er Intet negativt, men Alt er positivt, for at bruge dette trivielle Udtryk.

„Selv om Viljens Frihed ikke fandtes hos de lavere Lag af vort Samfund og hos forsømte Individier, maatte den dog indfinde og udvikle sig, saa snart der blev Tale om den, og selv om Voltaires Trumf: „Hvis der ikke var en Gud, saa maatte man opfinde én!“ snarere maatte kaldes en Blasphemi end en „positiv“ god Sætning, saa forholder det sig ikke saaledes med Viljens Frihed; naar der er Tale om den, er det Menneskets Pligt og Ret at sige: Lad os skabe denne Frihed og bringe den ind i Verden!

„Den frie Viljes Skole kan man nærmest sammenligne med et Ridehus. Ridebanen er Livet i denne Verden, hvorover det gælder om at slippe saa godt som muligt, og den kan

tillige forestille Materiens faste Grund. Den velartede og skolede Hest er det specielle, endnu stadig materielle Organ, Rytteren den gode menneskelige Vilje, som søger at komme til at beherske hint og at blive til fri Vilje, for paa en ædlere Maade at overvinde Banens Vanskeligheder; Staldmesteren med de store Støvler og med sin Pisk er Moralloven, som imidlertid ene og alene har sin Grund i Hestens Natur og Skikkelse, og slet ikke vilde være til uden denne. Men Hesten vilde være en Uting, hvis ikke der var en Grund, paa hvilken den kunde trave, følgelig betinges alle Led i den Kæde, det ene ved det andet, og intet kan være til uden det andet, undtagen selve den materielle Jord, som ligger der, hvad enten nogen rider paa den eller ikke. Ikke desto mindre findes der gode og slette Rideelever, hvis Duelighed ikke blot betinges ved deres fysiske Evner, men især ved den Grad, i hvilken de tager sig sammen. Bevis herfor kan vi faa ved at se paa det første det bedste Rytterregiment, som traver forbi. De Menige, som ikke have haft noget Valg i Henseende til at modtage deres Undervisning med større eller mindre Opmærksomhed, og som kun ved jærnhaard Disciplin ere blevne vænnet til Sad-

len, ere næsten alle lige paalidelige Ryttere, ingen udmærker sig særligt frem for de andre, og ingen staar særligt tilbage; og for at fuld-
 stændiggøre Billedet af et ordentligt Slendrian i Livet, de tæt sammenflokke Heste, der ere vante til at holde sig i Linjen, komme Rytterne i Møde paa Halvvejen, og hvad Rytteren muligvis forsømmer, det gør hans Organ, Hesten, af sig selv. Først blandt det hæderlige Officerscorps, der ikke er underkastet hin Tvang og hint Slendrian og den bitre Nødvendighed at danne en Masse, findes der saakaldte gode Ryttere, tarveligere og fortrinlige Ryttere; thi disse have det i deres Magt at yde mere eller mindre end det forlangte Maal. Det udmærkede og kække, som den Menige uvilkaarligt og ubevidst udfører i Slagets Tummel, i overhængende Fare og Nød, de store og dristige Spring udfører Officeren hver Dag for sin Fornøjelses Skyld, af fri Vilje og saa at sige theoretisk; men derfor er han langt fra almægtig og kan trods alt Mod og al Kraft godt en Gang blive smidt af eller af et alt for genstridigt Dyr blive tvungen til at ride gennem en anden Gade end den, han har villet.

„Men, for at tage et andet Billede, mon

Styrmanden paa Grund af tilfældige Storme, der drive ham bort fra hans Kurs, mon han, fordi han er afhængig af gunstige Vinde, fordi hans Fartøj er daarligt, fordi han støder paa uventede Klipper, eller fordi han mangler en Ledestjerne og Solen er formørket, mon han derfor vil sige: Der gives ingen Styrmandskunst! og opgive at søge efter bedste Evne at naa sit Maal?

„Nej, netop Ubønhørligheden, men ogsaa Konsekvensen i de tusind Betingelser, som gribe ind i hinanden, maa ægge os til ikke at lade Roret fare og til i det mindste at vinde Æren af at være en god Svømmer, der saa ligesom muligt svømmer hen over den Strøm, der søger at hvirvle ham bort. Der er kun to, som ikke ville kunne komme over den, nemlig den, som ikke tiltror sig Kraften dertil, og den, som foregiver, at han slet ikke behøver at svømme, at han vil flyve og kun endnu vente, indtil han synes, det rette Øjeblik er kommet.

Ja, i Alt er der et ansvarssvangert Moment, som kruser den rolige Sjæls spejlklare Flade: Spørgsmaalet om en lovmæssig fri Vilje er ved selve sin Fremtræden dennes Aarsag og Opfyldelse, og den, der en Gang har

gjort dette Spørgsmaal, har paataget sig Ansvaret for en sædelig Bekræftelse!“

Jeg husker, at jeg skrev disse Ord i August Maaned paa et afsides Sted i en offentlig Park. Uden just at føle mig tynget af deres Vægt, vandrede jeg, efter at have fuldbyrdet denne Bedrift, magelig videre og kom til et Hegn af vilde Roser, mellem hvilke der hang en hel Del Spindelvæv. Det var en Slags smaa gule Edderkopper, som syntes at danne en Koloni her, og alle vare i travl Virksomhed. En af dem sad stille midt i sit Kunstværk og lurede spændt paa en Fangst; en anden klatrede rolig omkring paa sine Traade for at gøre dem i Stand, medens en tredje med Vrede iagttog en ond Nabo. Thi ved Grænsen af hvert eneste Væv sad skjult mellem Bladene ensfarvede, men ganske tynde Edderkopper, som ikke selv havde Væv, men indskrænkede sig til at bemægtige sig de flittige Kunstneres Bytte. En let Vind satte Buskene og med dem disse Nybyggers luftige Stad i Bevægelse, saa at man ligesom havde et Billede i det Smaa af Livet med al dets Uro og Lidenskab.

Jeg fangede en Flue og kastede den hen i et Væv, hvis Ejer hang ubevægelig i Midten.

Den styrtede sig straks over det ulykkelige Dyr, drejede og vendte det nogle Gange mellem sine Bén, sammensnørede i Hast dets Vinger og Bén med foreløbige Traade, vævede derpaa et tættere Spind om det, idet den atter med største Færdighed drejede sit Bytte omkring mellem sine Bagbén, som en Steg, der er paa Spid, og lavede saaledes en lille Pakke, der bekvemt kunde transporteres hen til Centrum. Men den parasitiske Rovedderkop havde allerede i korte Ryk tilbagelagt Halvvejen fra sin Post, beredt til at fravryste den retmæssige Jæger Byttet, og næppe saa' denne Fjenden, før han hængte sin Jagttaske paa sin Borgs Gitter og hurtig som Lynet styrtede frem imod Røveren. Med funklende Øjne og fremstrakte Forbén fo'r de hinanden i Møde, optraadte som formelige Fægtere og gik ind paa Livet af hinanden. Den Edderkop, som var i sin gode Ret, slog efter en rask Kamp den anden paa Flugt og vendte tilbage til sit Bytte, som imidlertid var bleven taget af en anden Røver, der kom fra den modsatte Side og var i Færd med at trække sig tilbage til sit Smuthul med den omtvistede Flue. Denne heldigere Røver drev nu den retmæssige Ejer tilbage og unddrog sig hans Magt ved hurtigt at forlade Vævet.

Den slukørede første Besidder svingede sig nu omkring i dette og istandsatte de svage Steder, hvorpaa den endelig igen satte sig i Midten.

Saa kastede jeg igen en Flue derind; Edderkoppen greb den; men den første Røver, hvem Sulten ikke gav noget Valg, mødte igen, og i Stedet for nu ligesom før tilbørligt at indpakke det nye Offer, tog Edderkoppen det og bar det ligesom en Bjørn bærer et Lam, ikke til Midtpunktet, men til et Tilflugtssted uden for Vævet. Den naaede det imidlertid ikke; thi Fjenden spærrede Vejen, saa den maatte søge andet Steds hen, da den ikke vilde lade sin Fangst fare og derfor ikke kunde indlade sig paa Kamp. Men det plagede Dyr blev stedet i større Nød endnu, idet Vinden blev stærkere og fik Vævet til at gyngesaa heftigt, at én af dets Hovedstøtter brast, nemlig én af de stærkere Traade, i hvilken det hang. Derved gik Fluen tabt, Modstanderen flygtede og kun den første Edderkop blev tilbage paa Valpladsen for at gøre sin Pligt. Ligesom en Matros under Stormen klatrer omkring i sit Skibs Takkelage, saaledes klatrede den med sitrende Lemmer op og ned i det vaklende Væv og søgte at redde, hvad der kunde red-

des, ubekymret for de Vindstød, der kastede den og dens Væv omkring. Først da jeg tog en Grén og pludselig fejede hele Vævet bort, veg den for en højere Magt og forsvandt i Busken. Nu har den vel nok for i Dag, tænkte jeg og gik videre. Men da jeg et Kvarterstid senere kom forbi det samme Sted, havde Edderkoppen allerede taget fat paa et nyt Arbejde og spundet Radialtraadene. Den var nu i Færd med at spinde finere Tværtraade; men de var ikke saa jævne og sirlige som de ødelagte; der var løse eller for snævre Steder, hist manglede en Linje, her var der to i Stedet for én; kort sagt, den opførte sig som En, der har haft en stor Sorg og bekymret og adspredt atter giver sig til at arbejde. Ja, det var umiskendeligt, den lille Skabning sagde til sig selv: Der er ikke andet for, jeg maa i Guds Navn begynde for fra igen!

Dette forbavsede mig ikke lidet; thi en saadan Beslutningsevne i saa diminutiv en Hjerne naaede jo næsten op til den menneskelige Viljefrihed, som jeg hævdede, eller drog denne ned til sig paa et Omraade, hvor den blinde Naturlov, det lidenskabelige Instinkt herskede. For at undslippe fra denne Slutning forhøjede jeg straks mine ethiske For-

dringer. Naar man bygger Luftkasteller, kommer det ikke an paa, om Omkostningerne ere lidt større eller mindre. Om Luftkasteller ogsaa blive til Virkelighed, eller om de i alt Fald tjene til at forsvare en gylden Middelvej, ligesom det romerske Castrum en Gang beskyttede Hærvejen, det vil være en Erfaringens Hemmelighed, som den Beskedenhed, man har erhvervet sig, ikke altid giver til Pris.

Saaledes var jeg altsaa væbnet med Viljefrihedens straalende Sværd, men uden at være en Fægter. At jeg i Begyndelsen havde haft til Hensigt at faa lidt anatomisk Indsigt for at kunne fremstille det menneskelige Legeme, det huskede jeg næsten ikke længer, og jeg undlod ethvert yderligere Skridt i den Retning.

Uden at vide, hvorledes det gik til, havde jeg allerede samme Sommer taget Del i et forberedende Kursus i Retsvidenskaben, og jeg havde kun forsømt nogle faa Forelæsninger, da det snart syntes mig utaaleligt, ikke at kende det, som jeg for kort Tid siden intet havde vidst om, og som ingen havde forlangt af mig. Af nye Bekendte, som jeg ved den Lejlighed var truffen sammen med, og som nu

i Ferien var rejst bort, havde jeg laant Bøger, og jeg havde ogsaa selv købt én og anden. Jeg studerede Dag og Nat i dem, som om der stod en Eksamen for Døren, og da Forelæsningerne igen begyndte om Efteraaret, mødte jeg som Tilhører hos den første Lærer i Romer-Ret, ingenlunde i den Hensigt at blive Jurist, men ene og alene for at erfare, hvorledes det egentlig forholdt sig med disse Ting, og for at se, hvorledes og hvoraf dette Stof var vævet. Jeg dvælede jo rigtig nok kun ved dette, indtil jeg havde faaet en fornuftigere Attraa til i det hele at lære den romerske Stats og det romerske Folks Historie at kende, og saa laa det nær at række Haanden ud efter de græske Historier, som jeg i sin Tid havde gjort Bekendtskab med i deres tarvelige Skoleskikkelse, men været nødt til at forlade, da jeg blev jaget bort fra Skolen. Jeg var nu stille og rolig og lod med trøstigt Velbehag disse Herligheder indvirke paa mig, aldrig uden tydeligt at forestille mig de skønne Landskaber, Øer og Forbjærge, naar deres velklingende Navne bleve nævnte.

Men jeg traf uforvarende paa de Værker, indeholdende gammel tysk Ret, Visdom, Sagn og Mythologi, som den Gang stod paa Højde-

punktet af deres Ry; her saa' jeg alle Veje igen føre tilbage til mit eget Hjems Oldtid, og med ny Forundring følte jeg en voksende Glæde ved at lære dets Ret og Historie at kende. Paa hin Tid saa' man jo ogsaa hin Brunhildekultus vise sig paa Horisonten som Længsel efter den germanske Ungdom og fortrænge den brave Husmoder Thusneldes Skikkelse, som jo ogsaa den dæmoniske Medea behager et alt for stærkt ægget Sind mere end den menneskelige Iphigenia. Især syntes den ikke forstaaede vældige jomfruelige Heltindeskikkelse at tiltale mangan en svag lille Riddersmand, og man koketterede fra alle Sider med denne i Skyslør skjulte Skønhed. Det straalende Luftbillede kastede i alt Fald klare Lysglimt hen over Fortidens Landskaber og vakte som Pendantbillede Siegfried-Skikkelsen, der slumrede skjult i Skovens Skygge.

Men slige af Fantasien fostrede Billeder traadte snart tilbage for Tanker af en ædruelig Art, da jeg vænnede mig mere til at betragte Historien og snart lig en ny Sancho Pansa havde nok i et Par glatte Talemaader for at sammenfatte Begivenhederne. Jeg saa', at ethvert historisk Fænomen nøjagtig har den Varighed, som dets Grundighed og levende

Indholdsrigthed fortjener, og som svarer til dets Oprindelsesmaade. Jeg saa', at Varigheden af hvert Resultat kun er en Afregning over de anvendte Midler og en Undersøgelse af Forstaaelsen, og at Haab og Frygt, Jamren og Rasen, Overmod og Forsagthed heller ikke i Historien hjælper noget imod Aarsagernes uafbrudte Række, men at Bevægelse og Tilbageslag har deres velafmaalte Rhythmus. Jeg forsøgte derfor at iagttage dette Forhold i Historien og sammenlignede Begivenhedernes og Tilstandenes Karakter med deres Varighed og med Foranderligheden i deres Følger, hvilken Art af langvarige Tilstande der f. Eks. kunde faa en pludselig eller en jævn Afslutning, eller hvilken Art af uventede, hurtig indtræffende Hændelser der dog kunde have en langvarig Tilværelse. Hvilke Bevægelsesmaader der fremkalde et hurtigt eller et langsomt Tilbageslag, hvilke af dem der tilsyneladende skuffe og føre paa Vildspor, og hvilke der aabent gaa den Vej, man har ventet. I hvilket Forhold overhovedet Summen af det moralske Indhold staar til Aarhundredernes, Aarenes, Ugernes og de enkelte Dages Rhythmus i Historien. Herved tænkte jeg, at jeg kunde sætte mig i Stand til allerede ved Be-

gyndelsen af en Bevægelse, alt efter dens Midler og dens Natur, at kunne begrænse det Haab eller den Frygt, den kunde vække, saaledes som det sømmer sig for en besindig, fri Verdensborger. „Thi som man reder, saa ligger man“, den gamle Sætning, mente jeg, var i Historien ikke en Trivialitet, men en jernhaard Sandhed. Men for det nærværende Liv var det nyttigt at erkende, at alt, hvad vi finde dadelværdigt og forkasteligt hos vore Modstandere, det maa vi selv undgaa, og vi maa kun gøre det, der i og for sig er rigtigt, ikke alene af Tilbøjelighed, men ganske særligt af Hensigtsmæssighed og historisk Bevidsthed.

Jeg opholdt mig nu allerhelst i Avditorier og drev omkring som en Slags Halvstudent, der ønskede at høre og se alt, ligesom en ung Junker, der opholder sig ved Universitetet for sin almindelige Dannelses Skyld, men forøvrigt just ikke behøver det. Naar Fysikere, Kemikere, Zoologer eller Astronomer havde anmeldt Forelæsninger over særlig mærkelige Forhold, eller naar veltalende Professorer behandlede særlig berømte Begivenheder, saa fandtes jeg altid blandt de Nysgerrige, som flokkedes om dem. Og uden for Arbejdstiden

kunde man se mig midt iblandt Studenterne, naar de drak deres burschikose Krus Øl; thi først nu handlede jeg imod Justermesterens Raad, der gik ud paa, at man aldrig skulde gaa i Værtshuset før om Aftenen, og det fordi jeg følte Lyst til at høre Folk tale om det, man havde læst, og til selv at udtale mig. I min Iver blev jeg undertiden endog en højrøstet Ordfører, saa jeg næsten var som den Gang, da jeg ødslede med min Sparebøsses Indhold, var stortalende blandt Drengene og gik en tragisk Skæbne i Møde.

TREDJE KAPITEL.
FORSKELLIG LEVEVIS

Der var rigtig nok igen en Sparebøsse, hvis Indhold ventede paa sin Bestemmelse. Dagen efter min Afrejse, det var nu mere end tre Aar siden, havde min Moder straks forandret sit huslige Arrangement og næsten forvandlet det fuldstændig til den Kunst at leve af intet. Hun opfandt en ejendommelig Ret, en Slags spartansk Suppe, som hun kogte til Middag Aar ud, Aar ind, den ene Dag efter den anden, ved et lille Baal, der var lavet af saa godt som intet og bevirkede, at en Favn Brænde varede en Evighed. Om Hverdagen dækkede hun ikke en Gang Bordet, da hun nu spiste ganske alene, ikke for at undgaa Ulejligheden, men for at spare paa Vask, og hun satte sin lille Terrin paa en simpel lille Straamate, og, idet hun dyp-

pede sin slidte Ske i Suppen, bad hun punktlig til Vorherre, at han vilde give alle Mennesker det daglige Brød, men især hendes kære Søn. Kun paa Søn- og Helligdage dækkede hun Bordet med en ren Dug og serverede et Stykke Oksekød, som hun havde købt Aftenen i Forvejen. Dette Indkøb gjorde hun mindre af Trang — thi for sin egen Skyld havde hun ogsaa gjerne om Søndagen taget til Takke med den spartanske Suppe, om det skulde have været, — end for at staa i Forbindelse med Verden og for at have Lejlighed til i det mindste én Gang om Ugen at vise sig paa det gamle Torv og se Verdens Gang.

Saa marscherede hun da stille og ivrig med en lille Kurv, først til Slagterboderne, og medens hun dér stod klog og beskeden bag den Flok af fornemme Husmødre og Piger, som larmende og fordringsfulde lod deres Kurve fylde, anstillede hun kritiske Betragtninger over disse Kvinders Adfærd og ærgrede sig især over de muntre, letsindige Tjenestepiger, der i den Grad lod sig bedaare af de lystige Slagtersvende, at disse under al den Spøg og Latter kunde kaste en Mængde Ben og Luftrørsbrudstykker i Vægtskaalen, saa Fru

Elisabeth Lee næsten ikke kunde holde ud at se paa det. Hvis hun havde været saadanne Pigers Frue, skulde de rigtig nok være kommet til at bøde for deres forelskede Opførsel ved Slagterboderne og i alt Fald selv været nødte til at spise det Brusk og de Sener, som Svendene havde snydt dem med. Men der er sørget for, at Træerne ikke naa'r op til Himlen, og den af de tilstedeværende Kvinder, som maaske vilde have været den strængeste af dem alle, havde foreløbig ikke Magt over andet end over det lille Pund Kød, som hun købte med megen Forstand og Forsigtighed.

Saa snart hun havde faaet det i sin Kurv, gik hun ned til Grønttorvet ved Vandet og kvægede sine Øjne ved Synet af de grønne Urter, af Frugternes brogede Farver, af alt, hvad der fandtes fra Mark og Have. Hun vandrede fra Kurv til Kurv og over de tynde Brædder fra Skib til Skib, idet hun betragtede de sammenhobede Grøntsager og efter deres Skønhed og Billighed bedømte Statens Velfærd og den Staten iboende Retfærdighed, og tilige saa' hun i Tankerne de grønne Landstrøg og Haver fra sin Ungdom, i hvilke hun en Gang havde plantet og saaet med saa godt Udbytte, at hun var i Stand til at skænke ti

Gange saa meget bort, som hun nu betænksomt maatte indkøbe. Hvis hun endnu havde haft en Mængde Forraad at ordne for en stor Husholdning, vilde det have været en Erstatning, fordi hun ikke kunde saa og plante mere; men ogsaa det var frataget hende, og den Haandfuld grønne Bønner, Spinat eller Gulerødder, som hun endelig puttede i Kurven, efter at have uddelt mangt et skarpt Ord, fordi hun mente, Prisen var alt for ublu, tillige med den Dusk Petersilje eller Purløg, som hun tilkæmpede sig som Tilgift, var for hende kun et tarveligt Symbol paa Fortiden.

Det hvide Brød fra Byen, som vi før købte, havde hun ogsaa afskaffet og fik i Stedet for hver ottende Dag billigere groft Brød, hvoraf hun spiste saa lidt ad Gangen, at det til sidst blev stenhaardt; men hun fik nok saa tilfreds Bugt med det og svælgede ordentlig i sin frivillige Askese.

Paa samme Tid blev hun paaholdende og knap overfor enhver, meget uselskabelig og tilbageholdende, for at undgaa alle ufofnødne Udgifter; hun trakterede ikke nogen, og naar det skete, var det saa knapt tilmaalt og saa ængsteligt, at hun snart vilde være gaaet for at være gerrig og sær, hvis hun ikke havde

opvejet hver smaalig Sparsommelighed ved at være dobbelt beredvillig til at yde Tjenester, der kun fordrede Haandens Arbejde og ikke skaffede hende andre Udgifter.

Overalt, hvor hun kunde staa bi med Raad og Daad, var hun tidlig og sent paa Færde uden at sky nogen Overanstrængelse; og da hun snart havde besørget sin egen Hus-holdning, fik hun en god Portion Tid tilovers for saadanne Haandsrækninger og var snart i dette, snart i hint Hus, hvor Sygdom eller Død gjorde Livet svært for dets Beboere. Men alle Steder førte hun sin nøiagtige Inddelings-kunst med sig, saa at de mere velhavende Folk, medens de takkende tog mod den ydede Hjælp, dog bag hendes Ryg sagde, at det egentlig var en Synd hos Fru Lee, at hun var saa ængstelig og saa forsigtig og slet ikke vilde eller kunde overlade noget til Vorherre. Og dog overlod hun sikkert nok til Guds Forsyn, hvad hun ikke selv forstod, først og fremmest de moralske Forviklinger, som hun aldrig havde haft noget at gøre med, fordi hun aldrig udsatte sig for nogen Fare. Ikke des mindre var Gud ogsaa for hende Grundpillen i Eksistensspørgsmaalet; men dette forekom hende saa vigtigt, at hun aldrig var i Tvivl om, at

enhver først selv skulde sørge for sig, og det fik derved ofte Skin af, at hun kun stoledé paa sig selv.

Med ubøjelig Troskab holdt hun fast ved sin Maade at være paa, og lod sig hverken ved Glædens Solblink eller Ulykkens Mismod, hverken ved Spøg eller Alvor forlede til en eneste, nok saa ubetydelig unyttig Udgift. Hun lagde Skilling paa Skilling, og dér, hvor de én Gang laa, vare de lige saa sikre som i den Gerriges Pengeskrin. Med en Gerrigs Udholdenhed samlede hun disse Penge; men uden at fryde sine Øjne ved Synet af dem; hun saa' aldrig paa det, der én Gang var lagt hen, og talte det i det mindste aldrig to Gange, og endnn mindre udmaledé hun sig alt, hvad hun kunde købe derfor og de Nydelser, hun kunde forskaffe sig dermed.

Jeg for min Del havde imidlertid allerede for nogen Tid siden gjort Ende paa den Sum, der havde været bestemt til min Uddannelse, og sad nu fangen i et forsvarligt Net af Gældsforhold, hvori jeg uden nogen som helst Vanskelighed var dumpet, hovedsagelig ved min Omgang med Studenterne, som i deres Leve-maade ere vidt forskellige fra Kunstens Dyrkere. Disse sidste ere fra Begyndelsen af hen-

viste til at benytte Dagens Lys til idelig Arbejde, og det alene medfører en hel anden økonomisk Levemaade, som er beslægtet med de gode, gamle Haandværks-Skikke. Under min Omgang med den rige Lys og med Eriksen, som ogsaa var vant til et sorgløst Liv, havde jeg aldrig tænkt over mine egne mere beskedne Forhold. Vi mødtes kun om Aftenen, og da levede de i Reglen ikke anderledes, end jeg og andre mindre bemidlede Fyre; om en gensidig Opmuntring til taabelige Udgifter var der aldrig Tale, og hvad en lystig Stemning eller en Fest nu og da kunde føre med af ekstra Udgifter, formaaede ikke at bringe nogen varig Forstyrrelse i Ligevægten.

Studenten derimod lever foreløbigt og lige til Dommens Dag i enhver Henseende under Frihedens Banner. Selv sværmende i ungdommelig Tiltro til alt, fordrer han ubetinget Tiltro for sig; Dovenskab og Pungenød lægges ham ikke til Last, begge Dele bliver tværtimod prist i særlige Sange, ja endog Bortødslen af den sidste Skilling og Kreditorernes lange Næser lovsynges i gamle og nye Laugs-Viser. Og selv om alt dette ved de nu til Dags bedre Sæder er mere evfemistisk ment, saa er det dog altid et Tegn paa Friheder,

som i sig forudsætter en vis almindelig Redelighed.

Da jeg en skønne Morgen pludselig saa' mig tynget af en Del Gæld, gav jeg mig — rigtig nok lidt for sent — til at anstille dybsindige Betragtninger over dette Tilfælde, og fik det omtrent saaledes stillet op:

Hvis jeg havde en Søn, som jeg skulde give Raad og Formaninger, saa vilde jeg sige til ham: Min Søn, hvis Du uden at være i Nød saa at sige for din Fornøjelses Skyld gør Gæld, saa er Du i mine Øjne ikke alene en letsindig Krabat, men en lav Karakter, hvem jeg har stærkt mistænkt for en afskyelig Egen nytte, en Selvkærlighed, som under Skin af paa en venlig Maade at bede andre om Hjælp med Vilje skiller dem af med deres Ejendom. Men kommer en saadan Person og vil laane af Dig, saa vis ham bort, det er bedre, at Du ler ad ham, end han ad Dig! Hvis Du derimod kommer i Forlegenhed, saa laan netop saa meget, som Du strængt taget behøver, og tjen ligeledes dine Venner uden at betænke Dig, men tragt efter at kunne forvinde et Tab eller søge at faa, hvad dit er, uden Vaklen og uden hæsliig Strid. Thi ikke alene Skyldneren, som holder sine Forpligtelser, men ogsaa Kreditoren, der uden Kiv faar sit, beviser

at han er en hæderlig Mand, for hvem man maa have Respekt. Bed ingen to Gange, som ikke vil laane Dig noget, og lad Dig lige saa lidt nøde; tænk altid at dit gode Navn og Rygte er knyttet til Betalingen af din Gæld, eller rettere, tænk ikke en Gang det, tænk slet ikke andet, end at Du har saa og saa meget at betale i Liv eller Død.

Naar en anden ikke kan holde sit givne Løfte til Dig, da døm ham ikke straks, men overlad hellere Dommen til Tiden. Maaske kan Du én Gang komme til at glæde Dig over, at han har tjent Dig som Sparebøsse. Efter den Maalestok, hvorefter Du indgaar Forpligtelser og bedømmer de Kræfter, som slumre i Dig, skal det vise sig, hvad Du er værd. Du vil have lært, rent menneskeligt at føle det afhængige i vor Tilværelse, og paa en ædlere Maade forstaa at nyde Uafhængighedens Gode, end den, der intet vil give bort og ikke vil skyldte nogen noget. Hvis Du i din Ulykke behøver et Forbillede og Ideal paa en Skyldner, saa tag den spanske Cid, der gav Jøderne en Kiste fuld af Sand og sagde, at der var godt Sølv deri! Tilvisse var hans Ord lige saa godt som Sølv, men dog — hvor fortrædeligt, hvis en Nysgerrig eller Mistroisk havde aabnet Kisten

før Tiden. Og alligevel havde det været den samme Cid, hvis Lig rykkede i Sværdet, da en Jøde vilde trække det i Skægget.

Med disse store Ord, som jeg lod træde i Stedet for en vis Faders Raad til mig selv, fik jeg dog talt saa højt til min Samvittighed, at jeg gjorde Anstalter til at aabne mig Udveje til Erhverv.

Uden længere Tøven gav jeg mig straks i Færd med at anlægge et Landskabsbillede af beskeden Størrelse, som det ikke var usandsynligt, jeg kunde vente at faa solgt. Til Grund for mit Billede laa en stor Studie hjemme fra, som forestillede en ryddet Bjærgskov. Fra denne trak sig en Rand af Egetræer, som vare blevne staaende, langs en højere Ryg af Fjældet og atter langs dette ned i Dalen til den skummende Skovbæk, omtrent som et Tog vandrende Kæmper, der samle sig der nede for at holde Raad. Da jeg var færdig med mit Udkast følte jeg Trang til at høre en kyndig Kammerats Dom, for ikke at undlade noget, som kunde bidrage til, at Arbejdet lykkedes; thi med hver Blyantsstrøg blev Sagens Alvor mig mere indlysende.

Heldigvis traf jeg paa denne Tid en Landskabsmaler, som var stærkt i Ry, og hvem

jeg havde sét nogle Gange i Eriksens Selskab, uden dog at have andet end et ganske flygtigt Bekendtskab til ham. Denne Mand var i Besiddelse af en sikker og utrættelig Teknik; han gjorde saa at sige ikke ét Penselstrøg for lidt og ikke ét for meget, og alle stode de der, bestemt og kraftigt. Overalt var hans Billeder vel séte, og han imødekom Efterspørgslen med saa megen Flid, at det snart begyndte at skorte ham paa Motiver, og han leverede flere Malerier, end han havde Idéer til. Han gentog sig oftere og oftere og var ligefrem renonce paa enkelte Sky- og Jordformationer, da han allerede én eller flere Gange havde benyttet dem alle, omendskøndt han endnu ikke var fyrreogtyve Aar gammel. Men han havde en statelig Frue og en Flok Børn, som skulde ernæres, og da han nu én Gang i denne sin Bestræbelse var kommet i Skuddet, saa mente han straks med det samme at kunne blive velhavende. Naar man vil sørge for sine gamle Dage, plejede han at sige, saa maa man gøre det i de unge. Ogsaa vilde det være ham umuligt at tænke sig enkelte af sine Børn i Fattigdom; derfor maatte han sørge for at beskytte dem alle derimod, og samtidig hermed bevirke, at de en Gang tænkte

ligedan overfor deres Børn; saaledes gik Sagen af sig selv sin Gang, ene og alene som Følge af en Grundsætning, der bestemt gennemførtes.

Han spurgte mig, hvad jeg bestilte, og jeg benyttede Lejligheden til at bede om hans Raad. Med stor Beredvillighed kom han til mig og saa' noget overrasket paa mit Arbejde eller snarere paa den til Grund for det liggende Natur-Studie. Træerne, skaanede Levninger af en fordums Højskov, vare alle af saa ejendommelige maleriske Former, at man ikke let finder noget lignende, i det mindste ikke to Gange, og den lette luftige Gruppering, hvori de trak sig hen ad Højden, var ikke mindre original. Dertil laa det nær at antage, at ogsaa disse Egetræer senere vare blévne fældede, uden først paa Grund af den afsides Beliggenhed at være blévne forevigede af en anden Tegner, og derved fik Motivet i Studien og i det anlagte Billede — uden min Fortjeneste — Karakteren af at være en værdifuld Sjældenhed. Rimeligvis har denne Omstændighed bevirket, at den erfarne Landskabsmaler med saa stor Interesse gav sig af med dette Ud-kast. Han begyndte først med Ord at sigte den alt for store Fylde, at bortskære det over-

flødige og det, som var i Vejen, og sammentrække det mere væsentlige. Saa greb han, henreven af sin Iver, Blyant og Papir, og medens han talte i ét væk, bragte han med sikker Haand sin Mening saa fortræffelig til Gyldighed, at han, inden en halv Times Forløb, havde en Mester-Skitse færdig, som vilde hævde sin bestemte Rang i hvilken som helst Samling af gode Haandtegninger. Vistnok maatte jeg med hemmelig Sorg se mere end ét dybsindigt, fromt Motiv forsvinde, som jeg aldrig vilde have ofret, men jeg saa' tillige med Fornøjelse, hvorledes netop derved det øvrige fik en ny, kraftigere Virkning, og hvordan tillige en heldig Udførelse af Arbejdet derved blev fremmet. Jeg glædede mig over i rette Øjeblik at have fundet Manden og saa' mig allerede ved Arbejdet. Dog maatte jeg først gøre et nyt Udkast, thi efter endt Raadslagning tog Mesteren ganske roligt Tegningen, rullede den sammen og stak den i Lommen, idet han i al Venskabelighed overlod mig til mine taknemmelige Følelser.

Ved Udførelsen af mit Billede søgte jeg nu at gøre mit bedste og holdt mig flittigt og fuld af Forhaabning til Arbejdet, hvorved jeg saa meget som muligt søgte at rette mig efter

min Lærers Kritik. Rigtignok forekom det mig bag efter, som om der var blevet ryddet alt for meget op i Kompositionen, naar jeg saa' hen til min mere beskedne Farvegivning, i hvilken jeg, da det virkelig drejede sig om et ærlig ment Arbejde, havde at kæmpe med de første Regler. Alligevel var jeg, efter at have arbejdet en Del Uger igennem, ikke utilfreds med Resultatet, saaledes som det nu stod her inden mine fire Vægge; jeg lod det indfatte i en tarvelig, mat Ramme, som, samtidig med, at den svarede til mine Forhold, ogsaa skulde være et Udtryk for Alvoren i min kunstneriske Tænkemaade, der ikke jagede efter Effekt. Saa sendte jeg Billedet hen til Udstillingsbygningen, hvor det nyeste hver Uge blev hængt op og Salget gik for sig.

Endelig skulde jeg da betræde min berømmelige Bane, og det Tidspunkt, som jeg saa tillidsfuldt havde omtalt for mine uvidende Formyndere, stod nu for Døren. Da jeg den følgende Søndag traadte ind i Udstillings-Salene, hvor en pyntet Mængde trængte sig frem og tilbage, huskede jeg tydeligt disse stolte Ord, men nu rigtig nok lidt mere forknytt; thi der afhang allerede en Del af denne Begivenhed. Saa snart som jeg langt borte fik Øje paa

det beskedne Billede, vovede jeg ikke at blive i dets Nærhed. Jeg forekom mig pludselig selv som et fattigt Barn, der bringer sit Lam af Bomuld og Flitterguld til Julemarkedet og stiller det med dets fire stive Ben paa en tør Sten, ængstelig spejdende efter, om ikke én af de tusinde Forbigaaende skulde kaste et Blik paa det. Det var ikke Hovmod, men en Følelse af, at jeg vilde prise det som et lykkeligt Tilfælde, hvis der skulde indfinde sig en Køber til mit Julelam.

Men selv om et saadant Tilfælde kunde der ikke blive Tale; thi da jeg traadte ind i den næste Sal, saa' jeg mit Landskab udstillet af min Raadgiver; han havde malet det med hele sin glimrende Teknik, og nu hang det straalende paa Væggen i en Ramme, som alene kostede mere, end hvad jeg vovede at fordre for hele mit Billede. En Seddel, der hang ved det, forkyndte, at det vellykkede Arbejde allerede var solgt.

En Klynge Kunstnere stod samtalende foran det: „Hvor Pokker kan han nu have faaet det brillante Motiv fra?“ sagde én af dem, „han har ikke længe haft noget saa nyt!“

„Her foran i Salen«, svarede en anden, som

kom til, „hænger Motivet én Gang til, rime-
ligvis malet af en Begynder, der endnu ikke
rigtigt forstaar at undermale og endnu mindre
at lasére!“

„Saa har han stjaalet det fra ham, den
Tyveknægt!“ udbrød de andre leende og gik
hen for at se paa mit lille skæbnesvangre
Billede, mens jeg selv blev staaende foran det
triumferende Arbejde og med et Suk tænkte:
Den, der kan det, han gør det!

Men jo længere jeg betragtede Billedet,
jo mere kom jeg til den Overbevisning, at de
Forandringer, Maleren havde gjort, vistnok
vare baade gavnlige og heldige for hans tek-
niske Standpunkt, men derimod absolut skade-
lige for min mere platoniske Maade. Da hans
Pensels energiske Fylde ikke stod til min
Raadighed, saa vilde den dybere Inderlighed
i mit første Udkast, som en umiddelbar Efter-
klang af den i hele sin Formfylde saa rige
Natur-Studie, for enhver Kender nogenlunde
have opvejet denne Mangel.

Inden jeg gik bort, standsede jeg endnu
et Øjeblik foran mit ulykkelige Billede og
maatte atter indrømme, at det, i Stedet for at
blive bedre ved Mesterens Raad, ligefrem var
blevet forarmet, et Bevis for, at ogsaa i dette

Stykke kan Finken intet lære af Droslen. Efter den bestaaende Orden maatte jeg lade mit Arbejde blive otte Dage paa Udstillingen, i hvilken Tid ikke en Sjæl spurgte om Prisen paa det. Saa hentede jeg det igen og stillede det atter op mod Væggen, men selv gik jeg ind i Soveværelset ved Siden af og satte mig paa min Rejsekoffert, hvilket jeg plejede at gøre, naar jeg havde noget meget kritisk at tænke over; thi Kofferten var endnu ligesom et Stykke af Hjemmet for mig. Altsaa saaledes var mit første Forsøg paa at tjene Brødet faldet ud!

Hvad er Erhverv, og hvad er Arbejde? spurgte jeg mig selv; her fører en blot og bar Vilje, her er et lykkeligt Indfald uden Besvær til en rigelig Indtægt, og atter andre Steder er det en velordnet stadig Flid, som mere ligner virkeligt Arbejde, men som dog er uden indre Sandhed, uden nyttigt Formaal, uden Idé! Hvad der hedder Arbejde og lønner sig og bliver til en Dyd her, det hedder hist Lediggang og Daarskab. Her nytter og hjælper noget til Dels, uden dog at være sandt; hist er noget sandt og naturligt og hjælper dog ikke, og altid er det heldige Resultat Kongen, som uddeler Ridderslaget.

En Spekulant falder paa den Idé at lave Revalenta arabica (saaledes kalder han det i det mindste), og han udfører den med al mulig Omsigt og Flid. Det vinder en uhyre Udbredelse og lykkes glimrende; tusinde Mennesker blive sat i Bevægelse og hundredtusinde, maaske Millioner vundne for det, omendskønt enhver siger: Det er Humbug! Og dog kalder man kun ellers det Humbug og Bedrageri, som skaffer Vinding uden Arbejde og Besvær. Men ingen vil dog kunne sige, at Revalenta-Forretningen drives uden Arbejde; der hersker her lige saa god Orden, Flid og Driftighed, Omhu og Opsyn som i det solideste Handels- hus eller det mest grundmurede Statsforetagende; med Spekulantens Indfald som Grundlag er der opstaaet en omfattende Virksomhed, et virkeligt Arbejde.

Melets Beskaffenhed, Daasernes Fabrikation, Indpakning og Forsendelse skaffe mange Arbejdere Brødet; og lige saa mange ere beskæftigede med de utallige Reklamer, som iværksættes med stor Omhu og stort Besvær. Der findes ikke én By i de forskellige Lande, hvor ikke Sættene og Trykkere faa deres Ophold ved disse Bekendtgørelser og Reklamer, ikke en Landsby, hvor ikke en eller anden

Forhandler atter hæver sine Procenter derved. Alt det løber nu atter gennem tusinde Aarer sammen i Hundreder af Bankforretninger og føres derfra igen af højtidelige Bogholdere og lakoniske Kasserere tilbage til Kilden for den hele Idé. Her sidde Ophavsmændene i deres Kontor med alvorlige Miner i dyb Virksomhed; thi de skulle ikke alene vaage over den daglige Forretning og søge at bringe den videre frem, men de have ogsaa deres Handels-Politik at studere, de skulle sørge for at skaffe Melet nye Afsætningsveje og beskytte det mod truende Konkurrence, snart i denne, snart i hin Verdensdel.

Dog ikke altid hersker denne alvorlige Forretnings-Stilhed og dette uatbrudte Arbejde i disse Rum; der gives ogsaa Dage, hvor alting hviler, og hvor Glæden som velfortjent Belønning paa den skønneste Maade afbryder Arbejdets dybe Alvor. Medborgernes Agtelse har hædret Husets Herre med kommunale Tillidsposter, og der er nu almindelig Bespisning af alle Underordnede. Eller ogsaa fejrer man den ældste Datters Bryllup, en Hædersdag for alle Paarørende; thi det er en jævnbyrdig Forbindelse med en af de anseligste Familjer i Byen; paa begge Sider er Formuen saa lige-

lig afvejet, at man slet ikke kan tænke sig en nogenlunde rimelig Forstyrrelse i den ægte-skabelige Lykke. Allerede Aftenen forud bringes hele Vognladninger af Palmer og Myr-thetræer ind i Huset, og Blomsterkransene hænges op; om Morgen er Gaden fuld af Nysgerrige, som ærbødigt give Plads for Ka-réterne, der køre frem og tilbage, op og ned i endeløse Rækker, indtil endelig Festmaaltidet under skingrende Fanfarer tager sin Begyn-delse. Snart indtræder der fuldstændig Stilhed, indtil Brudens Fader slaar paa sit Glas og rørt, beskeden, uden at udfordre Skæbnen, giver sig til at skildre sit Liv og priser de højere Magter, som har ført ham — den Uvær-dige — saa langt, som de nu alle ser ham staa her. Fattig, kun med sin Vandringsstav, som endnu opbevares i Lønkamret, kom han én Gang til denne kære By, og Skridt for Skridt, med Nød og Sorg, men med utrættelig Flid kæmpede han sig frem, og dog var han ofte nær ved at tabe Modet. Men den ædle Hustru, hans Børns Moder, som sidder her ved hans Side, indgød ham atter Mod og rettede hans Blik mod det Ene, det Store — og hvad Nød har man da! I lange, ensomme Nætter stred han for at finde den forløsende Form

for denne Idé, som nu spreder sin Velsignelse over en hel Verden, og som — det forstaar sig — ogsaa har belønnet hans redelige Stræben med en beskeden Velstand osv.

Saaledes laves der Revalenta arabica i mange Ting, kun med den Forskel, at det ikke altid er uskadeligt Ærtemel, men ellers akkurat den samme gaadefulde Blanding af Arbejde og Humbug, Hulhed ind ad til og Virkning ud ad til, Daarskab og klog Beregning, indtil Tidens Høstvind fejer alting bort og ikke lader noget tilbage paa den øde Mark undtagen maaske hist en lille Rest af en Formue, og her et faldefærdigt Hus, hvis Arvinger ikke en Gang kunne sige, hvorledes det i sin Tid er blevet til — eller maaske ikke ønske at sige det.

Hvis jeg nu — fortsatte jeg i mine Grublerier — tager et Eksempel paa Arbejde, der har baaret Frugt, og som tillige har været et sandt og fornuftigt Liv, saa behøver jeg kun at tænke paa Friedrich Schillers Liv og Virken. Ved at flygte fra den Kreds, som baade hans Familie og Fyrste satte ham ind i, og ved at lade alt det i Stikken, som de mente skulde tjene til hans Lykke, kom han, allerede som ganske ung til at staa paa egne Ben, men

gjorde herved kun noget, som han ikke kunde undlade at gøre og skaffede sig endogsaa Luft og Lys ved en Udskejelse, en overspændt, vild Røverhistorie. Men saa snart som han havde vundet det, forædledes han ogsaa uafbrudt indvendig fra ud ad til, og hans Liv var ikke andet end Udslaget af hans inderste Væsen, det rent naturlige Krystallisationsarbejde af det Ideal, som laa i ham og i hans Tid. Og denne simple, flittige Tilværelse skaffede ham tilsidst alt, hvad han i Følge sin Natur behøvede. Thi da han, med Respekt at sige, var en lærd Bogorm, saa laa det just ikke for ham at være en rig og glimrende Verdensmand. En lille Afgivelse i hans aandelige og fysiske Væsen — som rigtignok ikke vilde have været Schillersk — og han kunde ogsaa være bleven det. Man kan sige om ham, at først efter hans Død begyndte hans ærlige, sande og forstaaelige Arbejdsliv at sætte sin rige Frugt; thi selv om man ser helt bort fra hans aandelige Efterladenskaber, saa maa man forbavses over den materielle Bevægelse, det rent praktiske Udbytte, som han efterlod ved saa trohjærtigt at vise os sine Idealer. Saa langt det tyske Sprog rækker, er der i Byerne ikke mange Huse, hvor hans Værker ikke

findes, og i Landsbyerne er der i det mindste altid et eller to Steder, hvor man ejer dem. Men jo videre Nationens Uddannelse griber om sig, desto større vil denne Udbredelse af hans Værker blive, og de ville tilsidst findes i den ringeste Hytte. Hundreder af Spekulanter lure kun paa det Øjeblik, da et gammelt Privilegium vil være udløbet, for at kunne udbrede hans Livs Arbejde i lige saa store Masser og lige saa billigt som Biblen, og den omfangsrige, virksomme Omsætning, der har fundet Sted i den første Halvdel af dette Aarhundrede, vil saaledes i den næste Halvdel vokse til det dobbelte. Hvilken en Masse Papirfabrikanter, Sættere, Forhandlere, Kommiser, Bydreng, Læderhandlere og Bogbindere har ikke og vil ikke kunne fortjene deres Brød ved ham. I Modsætning til Revalenta arabicas indviklede Forretningsgang, er dette ogsaa en Bevægelse, og dog kun den raa Skal om en sød Kærne, om et uforgængeligt nationalt Gode.

Det var en harmonisk, organisk Tilværelse — Liv og Tænkning, Arbejde og Aand, samme Bevægelse i alt. Men der kan dog ogsaa findes en uensartet, paa en vis Maade uorganisk Tilværelse, som er levet med samme Ærlighed og fuld af samme Fred, naar for Eksempel

en Mand for at vinde stille uforstyrret Ro til sin fri Tænkning daglig beskæftiger sig med et beskedent, uanseligt Arbejde — jeg tænker paa Spinoza, som sliber optiske Glas. Dog allerede hos Rousseau, der skriver Noder, bliver det samme Forhold til et Vrægebillede, fordi han hverken søger Ro eller Fred deri, men tvertimod plager sig akkurat lige saa meget som enhver anden, hvor han saa end er.

Hvad bør man altsaa gøre? Hvor ligger Loven for Arbejde og hæderligt Erhverv, og paa hvilket Punkt falde de sammen?

Saaledes grubliserede jeg over en Sag, i hvilken jeg ikke en Gang længer havde frit Valg; thi Nød og Livets Alvor stod for første Gang for Døren. Dette faldt mig da ogsaa tilsidst ind; jeg mindedes den Edderkop, som paa ny begyndte at ordne sit ødelagte Væv, og sagde til mig selv, idet jeg rejste mig fra min Plads: Det hjælper ikke, jeg maa begynde for fra!

Jeg søgte altsaa mellem mine Sager for at finde noget, der kunde egne sig til en fin, broget Behandling i smaa fordringsløse Skilderier. Det var nemlig intet mindre jeg havde i Sinde end at begynde en saadan praktisk

Industri, som jeg mente altid kunde opgives igen. Det drejede sig ikke om hint højere Skønmaleri, som dreves af den Motiver stjælende Mester, men som jeg ikke kunde magte; nej, jeg maatte et Trin lavere ned, dér, hvor de malede Tébakker og Snus-Tobaksdaaser begynder. Rigtignok ikke slet saa dybt ned vilde jeg, men mente dog altid at kunne give mine Arbejder en vis kunstnerisk Værdi, selv om jeg samtidig ved allehaande smaa uskyldige Kneb søgte at tage Hensyn til det lavere Markeds tarvelige Smag og ukyndige Kritik. Men hvor ivrigt, ja næsten ængsteligt jeg ogsaa ledte i mine Mapper, saa forekom dog alt, hvad jeg fik i Haanden, enhver lille Studie, ethvert lille Udkast mig at være for godt — det var dog Synd for det. Vilde jeg saaledes ikke selv med Magt ødelægge mine tidligere kære Arbejder, saa maatte jeg gaa endnu dybere ned og gøre Opfindelser, hvor ved intet gik tabt.

Medens jeg nu nøjere overvejede dette, traadte mit Forehavende frem for mig i et ugunstigt Lys; modløs lod jeg det Blad Papir falde, som jeg holdt i Haanden, og satte mig igen paa Kofferten. Det skulde altsaa blive Resultatet af saa mange Læreaar og Indfrielsen

af saa store Forhaabninger og tillidsfulde Ord! At lukke sig selv ude fra en klassisk Kunsts Omraade og ukendt at forsvinde i det Mørke, hvor stakkels Djæвле friste Tilværelsen ved elendigt, kummerligt Arbejde. Jeg tænkte ikke en Gang paa, at jeg dog havde haft i Sinde at optræde med et ærligt, alvorligt Arbejde, men at en tyvagtig Rutinekunstner havde snydt mig for Udbyttet; jeg søgte kun det Punkt, hvor jeg havde fejlet, fordi jeg var for stor paa det, til at anse mig for en uheldig Størrelse, og jeg endte, uden at komme paa det Rene, med et Suk efter Frist, hvilken jeg allerede tidligere havde indrømmet mig og spildt uden Nytte, for saa vidt der var Tale om det nærmeste nødvendige Øjemed.

Dér sad jeg nu atter med Hovedet støttet i Hænderne og lod mine Tanker vandre omkring, indtil de endelig standsede ved Hjemmet, og derved kun bragte mig ny Kval, naar jeg betænkte, at Moder maaske anede min Tilstand, og var bekymret for mig. Jeg havde ellers regelmæssigt skrevet fornøjelige Breve til hende, hvori jeg havde fortalt om de fremmede Sæder og Skikke, ogsaa opvartet med mangen lille Spøg eller pudsérleg Historie for at kunne faa hende til at le, selv naar jeg

var saa langt fra hende, og maaske ogsaa for at prale lidt med min Munterhed.

Hun svarede med omhyggelige Meddelelser om Tingenes Gang i Hjemmet, og hver Spøg gengældte hun med Beretningen om et Bryllup eller et Dødsfald, eller om hvorledes en Familie var gaaet i Spaanerne, mens en anden florerede paa en højst mærkelig Maade. Ogsaa Onkel (fra Præstegaarden) var død og Børnene spredte omkring i Livets brogede Vrimmel og trillede allerede af Sted med deres Barnevogne ligesom Jøderne i Ørkenen. Men i den senere Tid vare mine Breve blevne sjældnere og mere kortfattede, og det var ligesom om Moder krympede sig ved at spørge om Grunden; jeg var hende taknemmelig derfor, thi noget rigtig godt kunde jeg ikke meddele hende. Jeg havde de sidste Par Maaneder slet ikke skrevet, og hun holdt sig ogsaa tavs. Mens jeg nu stod saaledes i min Ensomhed, bankede det sagte paa Døren til det yderste Værelse, og et Barn traadte ind og bragte mig et Brev med Moders Segl og Haandskrift.

Hun kunde nu ikke længere udholde den Uvished eller rettere den Angst for, at det ikke skulde gaa mig godt; derfor forlangte hun nøjagtig Oplysning om min Tilstand og

mente, at jeg allerede maatte have Gæld, da hun intet havde hørt om, at jeg havde Indtægter, og den lille Arv dog for lang Tid siden maatte være brugt op. Hvis jeg virkelig var i Forlegenhed, havde hun samlet nogle faa Spareskillinger, som nu var til Tjeneste, naar jeg kun aabent vilde betro hende alt.

Det Barn, som havde bragt Brevet, stod der endnu, da jeg i en Fart havde læst det; jeg havde benyttet ham som Model til Jesusbarnet i hint kristelig-mythologiske eller geologiske Landskab, for dog nogenlunde at have de mest nødvendige Forhold for Øje, og ved min Rumstering blandt Billederne var dette tilfældigt bleven staaende forrest, og der stod Drengen nu foran det og pegede paa Jesusbarnet og sagde: Det er mig! Herved fik Begivenheden ligesom et overnaturligt Præg; den lille Bærer af det gode Budskab syntes saa at sige at være et Sendebud fra selve det guddommelige Forsyn, og hvor lidt jeg end troede paa et Under, allermindst i Form af en guddommelig Spøg, saa behagede det lille Æventyr mig dog over al Maade, og det gjorde Brevet fra min Moder dobbelt velgørende for mig. Man kan ikke sige andet end at, naar

man saa' nøje til, saa kom den samme Figur, ved hvilken jeg havde haft i Sinde at fremstille en dybsindig Ironi i Udkastet til hint Billede, nu til at hjælpe med til at pynte paa mine Anliggender med en køn Parabel, til at forædle dem ved at stille dem i et Slags Forhold til Uendeligheden.

Nu syntes alt at være godt og enhver Opfyldelse atter mulig, ja endog sandsynlig; jeg tøvede ikke et Øjeblik med at modtage Ofret, og mit Svar til Moder var vel noget forknytt, men aabent og tillidsfuldt. Jeg undlod ikke at omtale mine besynderlige Universitetsstudier og at fremstille dem som en Afbrydelse, der jo rigtig nok var uheldig for det nærværende Øjeblik, men maaske dog kunde gavne mig en Gang i Fremtiden; og til sidst gik jeg igen i Land ved det gode Haabs og de gode Løfters Forbjærg.

Da min Moder modtog dette Brev og havde læst det, laasede hun sin Dør og aabnede sit gamle Skrivebord, fra hvis Rum hun for første Gang bragte sin sammensparede Skat frem for Dagens Lys. Hun lagde Dalerne sammen i Ruller og disse igen i en uformelig Pakke, som hun bandt sammen med Seglgarn og overdryppede med Lak; hun havde

meget travlt med at trykke med sit Signet alle Vegne, det var meget lidt merkantilt og overflødig Umage, for den var allerede for længe siden lukket tilstrækkelig sikkert; men saa var den i alt Fald lukket. Derpaa lagde hun den tunge Pakke i en Taftes Haandtaske eller Ridikule, hængte denne paa sin Arm og ilede ad Genveje til Posthuset; thi hun ønskede ikke at ses, fordi hun ikke havde i Sinde at svare, hvis Nogen skulde spørge hende om, hvor hun skulde hen med Pengene. Møjsommeligt og med skælvende Haand fik hun Pakken ud af Silkeposen, rakte den ind gennem Skydevinduet og slap den med en Følelse af at have lettet sig for noget. Embedsmanden saa' paa Adressen, dernæst paa Konen, udførte sine omstændelige Arbejder, gav hende Kvittring, og hun gik bort uden at se sig om, ganske som om hun havde taget Penge fra nogen i Stedet for at give dem bort. Den venstre Arm, paa hvilken hun havde baaret Tasken, var stiv og træt, og saaledes vendte hun noget angreben tilbage til sin Bolig, idet hun i Tavshed passerede forbi en Mængde Folk, som ikke udgave en Gylden for deres Børn uden at prale dermed, at gøre Spræl eller at jamre og klage derover. Paa den

Tid, da min Onkel endnu levede og holdt Prædikener, havde han en Gang sagt: „Vorherre véd nok, hvem der er stille og beskeden, og hvem der ikke er det, og han rykker lejlighedsvis lidt i de sidstnævnte, uden at de vide, hvorfra det kommer, og jeg har ham mistænkt for, at han saa i al Stilhed glæder sig over den Spøg!“

Da Moder kom hjem, fandt hun, at Skrivebordsklappen endnu stod aaben, og at de tomme Skuffer vare trukne ud; hun lukkede dem og aabnede den Skuffe, hvori der stod en lille Skaal med den ubetydelige Penge-sum, der var nødvendig til hendes daglige Udgifter, og som nu sagde hende, at foreløbig var der ingen Valg mellem Vellevnet og Savn, og at hun med den bedste Vilje nu ikke længer kunde skaffe sig gode Dage. Men hun bemærkede det ikke, det Spørgsmaal fremstillede sig slet ikke for hende. Hun lukkede straks igen Skuffen, gemte Skrivetøjet og Lakket, laasede for Skabet og satte sig i sin gamle, brøstfældige Lænestol, for at hvile efter sin Bedrift, knejsende som en lille Gran.

Saaledes ser jeg hende endnu, skønt jeg

ikke var til Stede, men fordi jeg kender hendes Vaner, ganske lige som Oldforskeren med sine Hjælpemidler og Holdepunkter rekonstruerer Billedet af et ødelagt Mindesmærke.

FJERDE KAPITEL.

DEN VIDUNDERLIGE FLØJTE.

Pengepakken blev ikke bragt mig af det Barn, som havde bragt mig Brevet, men af Postbudet selv. Hans tunge Trin paa Trappen, som Folk saa længe ikke havde hørt, opfyldte dem straks med en foreløbig Tilfredsstillelse ved Tanken om, at de ikke havde berøvet mig deres Tillid, saa modtog de med taknemmeligt Sindelag deres Tilgodehavende, der efterhaanden var løbet ikke saa lidt op, efter at jeg ikke uden lidt Anstrængelse havde faaet Pengene ud af den solide Indpakning og rask havde gennemfløjet det nye Brev, der var skrevet med en noget usikker Bekymring, som dog ikke var blind for, hvad der var dens Aarsag.

Skrædderen, Skomageren og de andre Kreditorer kvitterede ogsaa deres Regninger

med venlig Tilfredshed og anbefalede sig fremdeles til min Beskyttelse. Alt dette voldte mig lige saa megen Fornøjelse, som om det havde været min egen Fortjeneste, og som om jeg selv havde tjent disse Penge. Jeg beklagede næsten, at der ikke var mere at betale, og at Herligheden saa snart var til Ende; men mit Overmod blev dæmpet, da jeg endnu samme Dag tilbagebetalte nogle Laan til gode Bekendte, og da disse med fuldstændig Lige-gyldighed lagde Pengene til Side. Heraf saa' jeg, at jeg i deres Øjne ikke havde gjort noget særlig mærkeligt, og jeg trak mine Selvtilfredsheds Følehorn til mig igen. Jeg var dog let om Hjærtet, betragtede saa at sige Moders Betalingsevne som min egen og fejrede samme Aften en lille Befrielsesfest, der, hvor beskeden den end var, kostede saa meget, at min lille Moder kunde have levet en halv Maaned deraf. Jeg sang endog en livsglad Sang, hurtigere end jeg havde gjort i lang Tid og lod, som om jeg nu var fri for alle Sorger og Bekymringer.

Men næste Morgen saa' jeg straks, at der endnu var en Slutningsring af Kæden for Haanden i Form af den lille Bunke Dalere, som vare blevne tilovers af min Skat. Thi da jeg

nu regnede nøjere efter og aabnede den sidste Pengetut, fandt jeg, at jeg i det højeste havde saa meget tilbage, at jeg kunde leve af det i et Fjerdingaarstid. Jeg undrede mig ikke lidet over, at Bekymringen igen kom smuttende saa behændigt ind i mit Sind, og formodede tilsidst, at den slet ikke var gaaet ud af Stedet, men bar sig ad lige som Pindsvinets Kone i Æventyret, der, mens hendes Mage løb om Kap med Haren, sad ganske rolig i Furen og raabte: Jeg er her allerede!

Jeg nølede dog ikke med at forsøge et nyt Tilløb for at tjene noget; efter moden Overvejelse, som jeg troede, slog jeg ind paa en klog Middelvej, idet jeg begyndte at male et Par mindre Landskaber uden Fordring paa aandrig Stil eller Fantasi, men med omhyggeligt Hensyn til, hvad der kunde behage Publikum, dog saaledes, at jeg lagde udsøgt Natursandhed til Grund og ikke med Vold forvandlede det, der en Gang var fint bygget til noget plumpt, og det formede til noget formløst. Paa denne Maade mente jeg, at jeg ikke kunde undgaa at have mere Held med mig end tidligere, medens det for Publikum behagelige, som jeg tilsigtede, kun blev til en vis renlig Beskedenhed, og Formen for det mere ucivili-

serede Blik straks fik et mistænkeligt Udseende af Stil. Det var nu igen hensigtsmæssigt; thi de Mennesker, som kun behandle deres Hverdagslivs Anliggender med store Ord og op-højede Vendinger, er jo netop dem, som straks trække Næsen tilbage, naar de i Kunsten faar Færten af noget, der ser ud som Stil eller Form.

Ved Siden af Overvejelserne i Anledning af mit Arbejde var jeg optaget af daglig at sammenligne det Forhold, der var mellem Tidens Flugt og min svindende kontante Beholdning; alt dette, gennemvævet med et Jævnmaal af Frygt og Haab, bevirker, at jeg be-tragter hint lille Spand Tid med dets smaa Forhold som et Stykke godt anvendt, fredelig Tilværelse, der i lige Grad var opfyldt med beskedne Fordringer, redelig Virksomhed og trøstig Forventning om et usikkert Resultat. Naar i en saadan Tilstand det daglige Brød ikke mangler, medens Fremtidens Tarv dog holder Aandskræfterne vakte, saa vil den være let at bære hele Livet igennem. Det erkender man først, naar Forhaabningerne ere knuste, og man ønsker den Tid tilbage, da de endnu svævede i det uvisse.

Da mine Tvillingbilleder vare færdige, var

mit tilfredse Liv forbi, og jeg maatte søge at faa dem afsatte. At betro dem til den offentlige Udstilling kunde jeg efter hint Plagiat ikke beslutte mig til, hvad der rigtig nok var et Tegn paa Ungdommelighed eller Dilettantisme; thi en afgjort Begavelse kan let komme ud over den Slags Ting og behøver ikke at bryde sig om, at de underordnede Aander strides om, hvem Ideerne og Opfindelserne tilhøre.

Jeg gik nu hen til en ansét Handlende, der beherskede Avktionerne og ofte købte Kunstneres Efterladenskaber, og som desuden ogsaa købte ganske nye Billeder, naar de fandt Naade for hans Kenderøjne eller pirrede hans Lyst til Vinding ved et eller andet hemmelighedsfuldt Fortrin. Stue-Etagen i hans smukke Hus var fuld af saakaldte gamle Mestres og nyere Malerier, og bag Vinduerne kunde man altid se nogle, men aldrig noget, hvortil Manden intet Navn havde. Jeg véd ikke, om det var en vis Affektation eller Undsélighed; men jeg gik først derhen uden mine Landskaber for at tilbyde ham dem under den Form, at jeg vilde spørge, om jeg skulde sende ham dem eller kunde vente, at han vilde komme til mig og se dem. Min Indtræden i dette Handelsgaleri var ganske uænsset, da Ejer-

manden og en lille Flok Herrer og Kendere stod tæt foran et lille Billede, som de stak Hovederne sammen om og saa' paa med Forstørrelsesglas, mens han foredrog sine Sætninger om dets Raritet. Pludselig førte han, med Lupen i Haanden, Flokken ind i et tilstødende Værelse. Endelig vendte Herrerne tilbage i livlig Samtale, saaledes at man fik Indtrykket af, at det var én eller anden Velfærdssag, der ledede og samlede dem; der var aabenbart mindre Tale om en Forretning end om én af hine Kenderkonferencer, ved hvilke saadanne Handelsmænd pleje at give deres Harsardspil et videnskabeligt Anstrøg. Imidlertid bemærkede Købmanden min Nærværelse, og spurgte, hvad jeg ønskede.

Jeg kom temmelig betuttet frem med mit Ærinde, under Følelsen af, at jeg bad om noget, som intet Menneske var forpligtet til at opfylde, og jeg havde næppe gjort det, før Manden uden at spørge mig om, hvem jeg var, kort og tørt svarede, at han ikke vilde købe disse Ting, hvorpaa han vendte mig Ryggen.

Dermed var mit Ærinde besørget; jeg havde ingen Anledning til at blive der et

Øjeblik længer, og et Kvartér senere var jeg igen hjemme hos mine to Billeder.

Denne Dag tog jeg mig intet for, idet jeg pintes af en uhyggelig Følelse, af Ærgrelse og Bekymring. Jeg saa' ikke klart, at Købmanden slet ikke bar sig anderledes ad end de fleste andre Folk, som med Afslagets stedsegrønne Hegn holde alt borte fra sig, hvad de ikke ønske at søge, og saa lade det være afhængigt af Tilfældet, om der alligevel skulde være noget, der arbejder sig igjennem til Nytte for dem.

Næste Dag begav jeg mig igjen paa Vejen; men denne Gang var jeg saa klog at tage mine Billeder med, saa de i det mindste blev sete. Jeg opsøgte en Købmand af lavere Rang, hvis Priser allerede vare betydelig mindre end den andens, skjøndt han bedre forstod at omgaas Genstandene, ja endog selv kunde rense, reparere og fernisere dem. Jeg traf ham i et temmelig mørkt Lokale, hvor han stod midt iblandt sine Pøtter og Flasker og var i Færd med at lappe paa et gammelt, overmalet Stykke Lærred. Han hørte opmærksomt paa mig og stillede selv mine Landskaber i det bedste Lys, og efter at han havde tørret sine Hænder af i sit Forklæde, puffede han sin

Fløjelshue tilbage paa den skallede Isse, satte Hænderne i Hoften og sagde straks uden lang Betænkning: „Det er ikke daarlige Sager; men de er lavet efter gode gamle Kobberstik!“

Forbavset og ærgerlig svarede jeg: „Nej, alle disse Træer har jeg selv tegnet efter Naturen, og de findes sandsynligvis endnu, ogsaa det andet eksisterer næsten alt, som det er malet her, kun er det noget mere spredt!“

„I saa Tilfælde kan jeg aldeles ikke bruge Billederne!“ svarede han, idet han holdt op med at se paa dem og satte sin Hue tilrette; „man vælger ikke Naturmotiver, der ser ud som gamle Kobberstik! Man maa leve i sin Tid og gøre Fremskridt.“

Dér havde jeg et koncist Udtryk for hele Stridsspørgsmaalet. Jeg pakkede mine Billeder sammen og kastede i Forbigaaende et vemodigt Blik paa den Samling af raa Tilfældigheder og malede Møddinger, der hang dér paa Væggen som noget tidssvarende eller egentlig snarere som noget Fremtiden anende, da disse Arbejder skyldtes fattige Stakler, som af Uduelighed med billig Pensel og i Mørke skabte noget, der senere traadte fordringsfuldt frem for Dagslyset. Jeg var rigtignok selv højst

ynkelig som jeg stod dér paa Gaden, men med en forarmet Hidalgos Stolthed vendte jeg Huset Ryggen og vandrede videre. Uden at være vis paa, om jeg egentlig ikke hellere vilde hjem, strejfede jeg omkring i Gaderne og kom saa til en Butik, der tilhørte en jødisk Skrædder, som samtidigt handlede med nye Klæder og nye Billeder. Mange Kunstnere fik Klæder hos ham, og han var nok ved tit at modtage et Maleri som Betaling eller Pant bleven til en Galeriejer, som allerede havde gjort mere end ét godt Kup, idet han havde faaet fat i Arbejder af yngre, nødlidende Kunstnere, som senere vare blevne anséte; eller idet han uforvarende hos andre lige saa vankundige Folk som han selv havde faaet Fingre i et værdifuldt Stykke. Jeg saa' et Øjeblik gennem Vinduet ind i den Del af hans Forretningslokale, hvor Billederne vare stillede op, og da i alt Fald dette Sted syntes at vidne om venlig Orden og Omhu, saa følte jeg mig fristet til at gaa der ind og atter at gøre et Tilbud. Skrædderen var straks rede til at se paa Sagerne, betragtede dem med begærlig Nysgerrighed, lod sig forklare alt med Hensyn til Spørgsmaalene „hvorledes“, „hvad“ og „hvor“, og spurgte tilsidst, om jeg virkelig

selv havde malet disse Tingester og om de vare godt malede. Det var slet ikke saa naivt, som det saa' ud til; thi han betragtede mig hele Tiden nøje, for i mine Miner at se min berettigede eller forfængelige Selvtillids Grad, ligesom han først og fremmest spurgte en anden, der tilbød ham en Guldring, om den nu ogsaa var ægte; i sidstnævnte Tilfælde havde han straks sét, det var Guld, og vilde ved sit Spørgsmaal erfare, hvad det var for et Menneske, han havde at gøre med; hvad mig angik, saa bedømte han mig i Forvejen som Menneske, men vilde gjennem min Adfærd se, hvorledes han skulde tage fat paa Handelsobjektet. Da jeg tøvende svarede ham, at jeg havde malet Billederne saa godt som det paa nogen Maade var muligt, men at det ikke sømmede sig for mig at rose dem, at de vel ikke var saa særdeles udmærkede, for saa stod jeg vist næppe her med dem, men at de dog nok var den beskedne Pris værd, som jeg forlangte, — saa syntes det at gjøre et godt Indtryk paa ham, og han blev veltalende og snakksom, idet han tillige skiftevis betragtede Billederne med lige saa megen Ubestemthed som Velvilje. Jeg begyndte at nære Haab om, at der nu vilde ske noget godt; men det blev

ikke til andet end til et pludseligt Tilbud om at tage Billederne i Kommission; han vilde da udstille dem i sit Lokale og sælge dem saa fordelagtigt som muligt. Det blev derved; thi videre vilde Manden ikke gaa, hans Forslag var ikke ubilligt, og hans Adfærd menneskelig, da den gav mig Haab og bevirkede, at jeg gik hjem med lettere Hjærte, end om jeg skulde have haft Billederne med igjen.

Saa var da en Gang Erhvervets Verden ligesom lukket for mig med en Mur, i hvilken jeg ikke fandt nogen Dør, ja ikke en Gang et Smuthul saa stort, at en Kat kunde liste sig derigjennem. Paa mine tre Ture havde jeg ganske vist ikke spildt hundrede Ord, men hundrede og ét vilde heller ikke have hjulpet; hvis Eriksen endnu havde været i Byen, vilde han kun have behøvet faa Ord for at sælge Billederne; han vilde være gaaet der hen og have sagt: „Er I tossede! I maa købe dem!“ Eller Ferdinand Lys vilde have sørget for at faa dem udstillede og med sin Anseelse som rig Mand have anbefalet dem til en eller anden Pengemand, og jeg vilde som hundrede andre være kommen paa en taalelig bred Vej og bleven paa den. Men begge mine Venner havde taget Afsked med Kunsten og levede

et eller andet Sted, hvor, vidste jeg ikke, ligesom Afdøde, der fra det fjærne syntes at vinke ad den Tilbageblevne og sige: Gaa du ogsaa din Vej!

Ellers havde jeg ikke, hvad man kalder gode Bekendte i Kunstnerverdenen, fordi jeg næsten udelukkende omgikkes med Studenter og vordende Lærde og som en selskabelig Gæst tog Del i deres Tale- og Levevis. I Forhold hertil mistede jeg først min ydre, dernæst ogsaa halv Vejs min indre Habitus som Kunstner. Medens Valg og Pligt bandt mig til den fysiske Produktion, vænte min Aand sig til Livet i dets egen Bevægelse; en langsom, nu næsten haabløs Frembringelse med Hænderne af en eneste Tanke syntes at være fuld af unyttigt Besvær, naar i samme Tidsrum tusind Forestillinger droge forbi paa det usynlige Ords Vinger. Denne urigtige Følelse overrumplede mig saa meget desto lettere, som min Tagen Del i videnskabelige Ting indskrænkede sig til at høre og lære, til kun at modtage og nyde, mens jeg ikke af Erfaring kendte den videnskabelige Produktions Arbejde. Saaledes drejede jeg mig rundt som en Skygge, der paa Grund af to forskellige

Lysvirkninger faar dobbelt Omrids og forsvindende Indhold.

I en saadan Beskaffenhed traadte jeg nu igen ind i Laantagerens ufri Tilstand, da den sidste Daler virkelig var givet ud. Begyndelsen faldt mig denne Gang som en trøstesløs Gentagelse vanskeligere, men Fortsættelsen gik af sig selv som i en uhyggelig Drøm, indtil denne holdt op og jeg atter vaagnede med den sørgelige Bevidsthed om min Mangel paa Evne til at betale og om den haarde Tilstand, jeg var nødt til at leve i.

Først nu besluttede jeg atter at søge Tilflugt hos Moder, og det er jo i det hele taget et Kendemærke for Menneskeslægten, at den Unge vender tilbage til den Gamle, saa længe det paa nogen Maade lader sig gjøre. Ungdommen, der er sig sine rene Hensigter og sin gode Vilje bevidst, peger med sin almindelige Tillid til Verden hen paa sin lange Fremtid, idet den rigtig nok glemmer, at den maaske, ja sandsynligvis, kommer til at opleve denne alene og slutteligen baade paa den ene og den anden Maade maa sande det bitre gamle Folkeord, at en Moder lettere ernærer syv Børn end syv Børn en Moder.

Den Sum, som hun utvivlsomt igen havde

lagt op, kunde ikke beløbe sig til saa meget, som jeg nu trængte til; jeg vilde derfor gaa grundig til Værks, og i et Brev, hvori jeg anstillede mig, som om jeg var bedre til Mode, end jeg var, foreslog jeg hende at optage et Laan paa Huset. Det var, sagde jeg, en ganske uskyldig Sag, som, naar jeg endelig begyndte at gøre Lykke, kunde udjævnes i al Stilhed og i det højeste kostede nogle Renter.

Moder blev meget forskrækket over dette Brev, i hvis Sted hun hver Dag med Længsel havde ventet, at jeg selv skulde komme, om end ikke med stor Hæder, saa dog med Tilfredshed. Nu saa' hun alt skubbet ud i en fjærn Fremtid. Denne Gang havde hun kun lagt meget lidt op, da vore Lejere havde voldet hende Tab; for den gode Justérmester var bukket under for sine officielle Drikkeprøver og død med stor Gæld, og den utilfredse Embedsmand havde i et Anfald af Forbitrelse over, at han stadig blev sprunget forbi, tømt en lille Embedskasse og var gaaet til Amerika, for at søge retfærdigere Foresatte dér. Samtidig hermed havde han snydt min Moder for et Aars Leje, saa at min Ulykke paa en uhyggelig Maade faldt sammen med

disse Uheld. Dertil kom, at hun stod meget ensom paa Grund af nære Paarørendes Død; efter Onkel var ogsaa Annas Fade-, Skolemesteren, død, dernæst ogsaa denne og hin gode gamle Ven, og der var mange andre, som havde forladt denne Verden, hvad der jo sker ofte, eftersom Tiden rykker frem, at mange dø paa én Gang, naar deres Tid er omme. Vel vilde hun ikke have spurgt alle disse Døde til Raads; men Ensomheden forøgede hendes Forskrækkelse, og for nu at komme i Bevægelse igen og føle Liv, opfyldte hun min Bøn. Hun gik til en Forretningsmand, som med alle mulige Omstændigheder og Former tilvejebragte den forlangte Sum; men hun maatte optræde som en undselig Ansøgerinde. Derpaa skaffede hun med stort Besvær en Anvisning, som hun glædede sig ved endelig at kunne sende mig. Hun indskrænkede sig i sit Brev til at beskrive alle disse Møjsommeligheder i Stedet for at inlde sig paa Formaninger og Klager.

Nu havde jeg, da jeg skrev mit Brev, i sidste Øjeblik og af Frygt for at forlange for meget, næsten nedsat den Sum, jeg havde beregnet, til det halve og tænkt, at det ogsaa nok gik saaledes. Vexlens Beløb var næppe

tilstrækkelig til at betale min Gæld, og for at kunne klare mig en kort Tid var jeg nødt til hist og her, hvor man ikke var i Trang, at bede, om man ikke vilde være saa venlig at vente med Tilbagebetalingen. Paa det tøvende Samtykke mærkede jeg, at Bønnen kom uventet, hvorfor Undseelsen tvang mig til at tage den tilbage. Kun én eneste, der saa' mig rødme, afslog at tage imod Pengene, skønt han var i Færd med at rejse bort. Han sagde, at jeg kunde betale dem, naar det faldt mig lettere, for Tiden kunde han undvære dem, og han skulde nok lade høre fra sig ved Lejlighed.

Denne Eftergivenhed bevirkede, at jeg kunde holde ud endnu i nogle Uger. Men hele Historien bragte mig til alvorligere at overveje min Stilling og min Karakter. Saa købte jeg pludselig nogle Bøger Skrivepapir, og for nu at skaffe mig et rigtig anskueligt Billede af mit Væsen og min Udvikling gav jeg mig til at nedskrive en Fremstilling af mit Liv og mine Erfaringer. Men næppe var jeg kommen ind i dette Arbejde, saa glemte jeg fuldstændig mit kritiske Øjemed og overlod mig til en rén Beskuen af alt, hvad der nogen Sinde havde voldet mig Glæde og Smærte

eller Uvilje; hver nærværende Bekymring slumrede ind, medens jeg skrev fra Morgen til Aften og den ene Dag ligesom den anden, men ikke som én, der sidder og beskriver sine Sorger, nej, som den, der i de smukke Foraarsuger sidder i sin hyggelige Havestue med et Glas gammel Landvin paa den ene Side og en Buket Markblomster paa den anden. Under den mørke Dæmring, der allerede en rum Tid havde omgivet mig, havde jeg faaet en Følelse, som om jeg egentlig ikke havde oplevet nogen Ungdom, og nu udviklede der sig under min Haand en Bevægelse af ungt Liv, som trods Tilstandenes og Forholdenes Beskedenhed tog mig fangen, beskæftigede mig og opfyldte mig snart med lyksalige, snart med angerfulde Følelser.

Saaledes naaede jeg indtil den Stund, da jeg som Rekrut stod paa Marken og saa' den smukke Judith udvandre, uden at turde røre mig. Her lagde jeg Pennen fra mig, fordi det, jeg senere havde oplevet, stod aldeles klart for mig. De mange beskrevne Blade bragte jeg straks til en Bogbinder for at lade dem iføre min Yndlingsfarve i Form af et grønt Lærredsbind, hvorefter jeg vilde gemme Bogen. Et Par Dage senere gik jeg før Mid-

dag hen til Bogbinderen for at hente den; men Manden havde misforstaaet mig og gjort Bindet saa fint og elegant, som det aldrig var faldet mig ind; i Stedet for Lærred havde han taget et Silkestof, og endelig havde han forsynet Bogen med Guldsnit og Metalspænder. Jeg havde alle de Penge, jeg ejede, hos mig; de skulde have strakt til for flere Dage; men nu maatte jeg aflevere den sidste Hvid for at betale Bogbinderen, hvilket jeg gjorde uden Betænkning, og i Stedet for at gaa ud og spise til Middag, kunde jeg nu gaa hjem med det unyttigste Værk af Verden i min Haand. For første Gang i mit Liv gik jeg ikke til Bords, idet jeg nok følte, at nu var det forbi med al Laanen og Betalen. Denne mærkelige Begivenhed vilde jo rigtig nok alligevel være indtraadt nogle Dage senere; men den overraskede mig nu med en meget stille, men ubønhørlig Magt. Den anden Halvdel af Dagen tilbragte jeg i mit Værelse, og om Aftenen gik jeg tidligere end sædvanlig til Sengs uden at have spist noget. Da mindedes jeg pludselig Moders kloge Taler ved Bordet, naar jeg som lille Dreng kritiserede Maden, og hun da foreholdt mig, at jeg maaske en Gang vilde være glad, naar jeg blot kunde faa den Slags

Mad. Den næste Førmelse var en Følelse af Agtelse for Tingenes ubønhørlige Konsekvens, hvor pænt regelret det dog gik til alt sammen; og intet egner sig i Virkeligheden i saa høj en Grad til grundigt at indprente den nødvendige Verdensorden, som naar Mennesket sulter, fordi det ikke ejer noget og ikke gør dette, fordi det ikke har erhvervet sig noget. Til denne simple og jævne Tankegang knyttede der sig uvilkaarligt alle mulige Følger og Undersøgelser, og da jeg nu havde Tiden og Lejligheden fuldstændig til min Raadighed og ikke var besværet af nogen jordisk Næring, grublede jeg paany over mit Liv, trods den grønne Silkebog, som laa paa Bordet, og mindedes mine Synder, som dog fremstillede sig i et temmelig mildt Lys for mig, nu da Sulten umiddelbart stemte mig til Medlidenhed med mig selv.

Herover faldt jeg da i en fredelig Søvn. Jeg vaagnede til sædvanlig Tid og for første Gang uden at vide, hvordan jeg skulde faa noget at spise den Dag. I den senere Tid havde jeg afskaffet Frokosten som noget overflødigt; nu vilde jeg have været glad ved den, men Værtens maatte ikke vide, at jeg sultede, og det blev mig i det hele taget klart, at

den første Fordring, jeg maatte stille til min nye Tilstand var, at den blev holdt ubetinget hemmelig. Da jeg var ganske ligesom en Levning af den bortdragne Ungdom, havde jeg i dette Øjeblik ikke en eneste Fortrolig, hvem jeg kunde betro saa paafaldende en Kendsgerning. Thi den, der ikke er Tigger, og dog en skønne Dag viser Samfundet, at han ikke har noget at spise, han vækker Opsigt som en Hund, til hvis Hale man har bundet en Spiseske. I Stedet før at holde mig stille skjult bag mine bemalede Vægge, var jeg derfor nødt til at gaa ud ved Middagstid. Den klareste Foraarssol kastede sine Straaler hen over Gaderne, alle ilede fornøjede af Sted imellem hverandre, hver til sit Madsted. Jeg gik fattet midt imellem dem uden at lade mig mærke med noget, og iagttog ved den Lejlighed, at min Begjærlighed ikke saa meget sigtede paa et godt Maaltid som paa et af de friske, brunlige Brød, jeg saa' ligge i en Bagerbutik; saa hurtigt rettede min Trang sit Ønske paa dette, det simpleste og almindeligste Næringsmiddel og bragte det ældgamle Ord om det daglige Brød til Ære.

Men nu galdt det igen om, at jeg i Forbigaaende ikke lod mit begærlige Øje dvæle

derved et eneste Sekund, for at Aandens Herredømme kunde blive opretholdt, og i Stedet for at slentre ubestemt omkring, gik jeg derfor ogsaa med raske Trin op i en offentlig Malerisamling for at tilbringe Tiden paa en passende Maade med Betragtning af Mesterværker, hvis Ophavsmænd i sin Tid ogsaa havde maattet erfare dette og hint. Det lykkedes mig i nogle Timer at tæmme de nagende Naturmagter og at glemme den Strid, der førtes mellem dem og mig. Da Salene vare lukkede, gik jeg straks ud af Byen og lejrede mig ved Floden i en friskløvet Skov, hvor jeg laa skjult i taalelig Ro, indtil det blev mørkt. To lange Dage havde allerede vænnet mig noget til den uhyggelige Tilstand, og jeg følte nu en sørgelig Resignation, der bragte mig til at betragte Tilstanden som nogenlunde taalelig, naar den blot ikke blev værre. Jeg følte, hvorledes alle Fugle efterhaanden holdt op med at kvidre og Dyreverdenen gik til Hvile, mens der lød en summende Støj fra den muntre Stad. Men da jeg saa hørte Skriget af en Fugl, der blev dræbt af en Maard eller Væsel, rejste jeg mig og gik hjem.

Paa samme Maade forløb den tredje Dag,

kun at jeg nu blev træt i alle Lemmer, gik lang-sommere og tydelig nok ogsaa faldt af i Hen-seende til Herredømmet over mine Tanker. En næsten nysgerrig Ligegyldighed efter at vide, hvordan det egentlig vilde ende, beholdt Over-taget, indtil jeg om Eftermiddagen, da jeg sad temmelig langt njemme fra i en offentlig Have, paany blev anfaldet af en saa hæftig og pinlig Sult, at jeg fuldstændig havde den Følelse, som om jeg var i en mennesketom Ørken og blev angrebet af en Tiger eller Løve. En Slags Døds-fare var nu øjensynlig for Haanden; men den formaaede dog ikke netop i denne største Nød at kue mit Forsæt ikke at ville bede om Hjælp. Jeg marcherede, saa godt, som det gik, til mit Hjem og gik for tredje Gang i Seng uden at have spist noget: heldigvis i den Tanke, at dette ikke var noget andet og mindre nedvær-digende Æventyr, end om jeg f. Eks. havde forvildet mig i Bjærgene og maatte tilbringe tre Dage dér uden Føde. Uden denne Trøst vilde jeg have tilbragt en meget slem Nat, mens jeg nu i det mindste hen ad Morgenen faldet i en søvnliggende Tilstand, hvoraf jeg først vaagnede, da Solen stod højt paa Himlen. Jeg følte mig i dette Øjeblik alvorlig svag og utilpas og vidste ikke, hvad jeg skulde gøre.

Først nu blev jeg rigtig ærgerlig og noget grædevorn og mindedes Moder, ganske som om jeg havde været et bortløbet Barn. Men da jeg tænkte paa hende, som jeg skyldte mit Liv, huskede jeg ogsaa paa hendes højeste Skytspatron og Overproviantmester, Vorherre, som vel altid havde eksisteret for mig, om end ikke som den, der har Opsyn med Smaating. Og da den objektløse Bøn endnu ikke var indført i Kristenheden, saa havde jeg, mens jeg sejlede paa Livets glatte Sø, for længe siden vænnet mig af med den Slags Paakaldelser. Den Bøn, umiddelbart efter hvilken den dumme Römer var kommen til Syne, havde, saa vidt jeg huskede, været den sidste af denne Slags.

Men i dette pinlige Øjeblik indfandt mine Par Livsaander sig og holdt Raadsforsamling lig Borgerne i en belejret Stad, naar Føreren er bukket under. De besluttede at vende tilbage til en overordentlig forældet Forholdsregel og umiddelbart at henvende sig til det guddommelige Forsyn. Jeg lyttede opmærksomt og forstyrrede dem ikke, og saaledes saa' jeg da paa min Sjæls dæmrende Baggrund noget ligesom en Bøn udvikle sig, mens jeg ikke kunde komme til Klarhed, om det vilde blive en lille Krebs eller en lille Frø. Lad

dem i Guds Navn probere det, tænkte jeg, det kan i alt Fald ikke skade! Af det Onde har det vel aldrig været! Altsaa lod jeg det tilvejebragte lille Suk fare op til Himlen uden at formaa at faa noget varigt Indtryk af dets Skikkelse.

Jeg havde lukket Øjnene et Par Minuter. Du maa dog staa op! sagde jeg til mig selv og tog mig sammen. Mens jeg nu saa' lige ud, lyste der mig et Glimt i Møde fra et af Værelsets Hjørner; det var, ligesom om der laa en Guldring paa Gulvet. Det funkledede helt sælsomt og yndigt, eftersom der ellers ikke var noget lignende Lys i Værelset. Saa stod jeg op, for at undersøge dette Fænomen, og fandt, at Glansen hidrørte fra Metalklappen paa min Fløjte, der i flere Maaneder havde staaet ubenyttet i sin Krog ligesom en glemmt Vandringsstav. En eneste Solstraale ramte dette Stykke Metal gennem den smalle Revne mellem de lukkede Gardiner; men hvorfra kom den? Vinduet vendte jo mod Vest, og paa denne Tid stod Solen ikke dér. Det viste sig da, at Straalen blev kastet tilbage fra en forgyldt Lynafleder, som funkledede i Solen paa et Tag, der var temmelig langt borte, og saaledes fandt sin Vej ind ad mit Vindu. Jeg tog Fløjten op og saa' paa den. „Den be-

høver Du ikke mere!“ tænkte jeg; „naar Du sælger den, kan Du komme til at spise en Gang igen!“ Det Lys kom fra Himlen, ligesom Solstraalen. Jeg klædte mig paa, drak et Glas Vand, hvorpaa der ingen Mangel var, og begyndte at tage Fløjten fra hinanden og omhyggelig rense de enkelte Stykker for Støv. Saa gned jeg den godt af med en Smule Fernis og en ulden Klud, smurte den ogsaa indeni med Valmueolie, da jeg manglede Mandelolie, som man ellers tager, for at den skulde lyde rigtig godt, hvis den blev prøvet. Derpaa fremtog jeg den gamle Kasse og lagde saa højtideligt Fløjten i den, som om den var i Besiddelse af de vidunderligste Kræfter, og nu begav jeg mig uden længere Tøven, saa hurtigt mine matte Ben kunde bære mig, paa Vejen, for at søge en Køber til min gamle Ungdomsven.

Det varede ikke længe, før jeg i en Sidegade stødte paa en lille mørk Marschandiserbutik, i hvis Vindu jeg saa' en Klarinet staa ved Siden af nogle gamle Porcellænsager; i det andet Vindu hang der et Par falmede Kobberstik og et sværtet Miniaturbilled af en Krigsmand i gammeldags Uniform, desuden et Lomme-Ur, paa hvis Skive der var malet

en Hyrdescene. Jeg gik der ned og fandt midt iblandt alt Marschandiserkrammet en sælsom, gammel Mandsling, lille og godt i Stand, formummet i en lang Frakke og med et hvidt Fruentimmerforklæde paa. Paa sit runde Hoved bar han en underlig Kasket, der havde Form som en Muslingeskal. Denne Skikkelse stod bøjet over et lille Ildsted og rørte om i en lille Potte, da jeg traadte ind. Marschandiseren saa' op og spurgte ret venligt om, hvad jeg ønskede, hvorpaa jeg med sagte Stemme svarede, at jeg havde en Fløjte, jeg gjerne vilde sælge. Nysgerrigt aabnede han Kassen, men gav mig den straks tilbage og sagde: „Sæt hellere den Tingest sammen, ellers kan jeg ikke se, hvad det er!“ Da jeg saa havde sat de tre Dele sammen, tog han Instrumentet i sin Haand, betragtede det fra alle Sider, og saa' ogsaa efter, om det ikke var krumt eller havde givet sig paa et eller andet Sted.

„Hvorfor vil De sælge den?“ spurgte han, hvortil jeg svarede, at det var, fordi jeg ikke vilde have den længere. „Men kan man ogsaa spille paa den? Jeg har længe haft en Klarinet staaende dér, som ikke giver nogen Lyd fra sig, den er jeg bleven snydt med! Blæs en Gang paa den Fløjte!“

Jeg blæste en Skala; men han vilde høre et helt Stykke; jeg begyndte altsaa, skønt jeg ikke var videre musikalsk stemt, med mit svage Aandedræt at blæse Arien af Jægerbruden.

Og visner end den rene Lilje,
i Jorden dræbes ej dens Frø;
der raader hist en hellig Vilje,
hvad Gud har skabt, kan ikke dø.

Det var det første Musikstykke, som jeg en Gang havde lært for mange Aar siden, og som derfor nu var det første, der faldt mig ind. Ikke blot af Svækkelse, men ogsaa i en vemodig Følelse af min Stilling og ved Mindet om hine sorgløse Tider, blev Foredraget lidt tremulerende, og jeg naaede kun til tiende eller tolvte Takt. Men Mandslingen forlangte, at jeg skulde blive ved, og af Frygt for, at Handelen skulde gaa i Stykker, blæste jeg videre i min ynkelige Ydmygelse, mens Marchandiseren ikke vendte et Øje fra mig. Jeg drejede mig om og saa' med sørgmodige, vaade Øjne ud af Vinduet.

Da kiggede som en Solopgang det skønneste Pigeansigt ind til os; hun var lys som en Vaardag, lo lystigt og mildt og bankede paa Ruden med en fint behandsket Haand.

Det var aabenbart et fornemt Fruentimmer, og den gamle Marschandiser skyndte sig ivrigt med at aabne Vinduet saa meget, som det gik an, paa Grund af alt det Kram, som stod bag det.

„Naa, Fatter, hvad er det for en Koncert, De giver her?“ sagde hun med venlig Fortro- lighed; men førend den overraskede Mand- s- ling kunde svare, spurgte hun om nogle kinesiske Kopper, som han havde lovet at levere. Jeg havde imidlertid sat mig paa en Kasse, og idet jeg hvilede efter den besværlige Præ- station, betragtede jeg den yndige Kvinde, som efter et Par raske, flygtige Ord kastede et uskyldigt, tankeløst Blik hen over Butiken, et Blik, hvis Glans ogsaa strejfede min be- drøvelige Person.

„Sørg for, at jeg faar de gamle Kop- per, og saa kan De gaa videre med Deres Musik!“ sagde hun tilsidst og forsvandt der- paa fra Vinduet med en yndefuld Hilsen. Den Gamle var ganske altereret over denne uventede Fremtoning; Vaarglansen i dette An- sigt havde utvivlsomt varmet ham og sat ham i den bedste Stemning.

„Den Fløjte lyder jo ganske ordentlig,“

sagde han til mig; „hvad vil De have for den?“

Da jeg ikke vidste, hvad jeg skulde forlange, tog han én og en halv Gylden frem, som vare ganske splinternye. „Er De tilfreds dermed?“ sagde han, „gør nu ingen Omstændigheder, det er en god Betaling!“ Jeg var tilfreds, og min Følelse af at være reddet, bragte mig endog til oprigtig at takke ham, hvad der vist ikke saa ofte forekom i hans Haandtering. Han klappede mig ganske gemytlig paa Skuldren og lod mig vise sig, hvordan Fløjten skulde tages fra hinanden og lægges i Futteralet. Saa stillede han Kassen aaben hen i Vinduet.

Da jeg var kommen ud paa Gaden, saa jeg nøjere paa de to Møntstykker for endnu en Gang at overbevise mig om, at jeg virkelig havde det i min Magt at gøre Ende paa min Sult. Det lyse Sølvskær, Glansen af de to Øjne, som jeg havde sét, og som endnu virkede paa mig, og Solstraalen, der om Morgenen kort efter Bønnen havde vist mig den glemte Fløjte, alt dette syntes mig at komme fra den samme Kilde og at være af transcendent Oprindelse. Med rørt Taknemmelighed, fri for al Bekymring for mit Liv afventede jeg nu Mid-

dagstiden, overbevist om, at Vorherre umiddelbart havde hjulpet mig. Derfor gaar det alligevel ganske naturligt til, tænkte jeg i min saa stærkt angrebne Egenkærlighed, og jeg kan godt finde mig i dette stille beskedne Under og være berettiget til at takke Gud. Allerede for Symmetriens Skyld føjede jeg denne Dag en kort Takkebøn til min Morgenbøn, uden dog at ville belemre Verdens store Herre med mange eller højrrøstede Ord.

Men nu tøvede jeg ikke længere med at gaa hen til mit sædvanlige Spisekvarter, som det syntes mig, jeg ikke havde betraadt i et helt Aar, saa lange forekom de tre Dage mig. Jeg spiste en Tallerken kraftig Suppe, et Stykke Oksekjød med god Gemyse til og en national Melspise. Hertil lod jeg mig give et Krus Øl, som skummede prægtig, og alt smagte mig saa fortræffeligt, som om jeg var i det fineste Middagsselskab. En ugift Læge, som ogsaa plejede at spise der, bemærkede venlig, at han først havde troet, jeg var syg, saa daarlig saa' jeg ud; men det kunde jo ikke være synderlig farligt, siden jeg havde saa stærk en Appetit. Heraf sluttede jeg, at jeg i alt Fald havde et godt Helbred, hvad jeg hidtil ikke havde tænkt paa, og jeg var ogsaa

Forsynet taknemmelig for det; thi for en sygelig og svagelig Fyr kunde disse Strabadser have haft et værre Resultat.

Efter Bordet gik jeg hen paa en Kafé, for dér at hvile mig ved en Kop af den sorte Drik, at læse nogle Aviser og for saa at se, hvad der gik for sig i Verden. Thi ogsaa i den Henseende havde jeg i tre Dage været ligesom i en Ørken; jeg havde ikke talt med nogen og ikke hørt det mindste nyt. Jeg fandt da ogsaa alle Slags Efterretninger og Verdensbegivenheder, som havde samlet sig i den Tid. Mens jeg nu sad saa hyggeligt og læste, vendte mine Sjæls- og Legemskræfter tilbage, og da jeg læste Beretningen om, hvorledes Folk strømmede sammen i en Kirke, fordi der var et Mariabillede, som sagdes at bevæge sine Øjne, kom jeg til at tænke paa mit eget lille private Mirakel og sagde til mig selv efter nogen Grublen og i en hel anden Sindsstemning, end den jeg havde haft, før jeg spiste: Er du da bedre end disse Billeddyrkere? Man kan jo sige, at naar Djævlén er sulten, æder han Fluer, og Henrik Lee snapper i saa Tilfælde efter et Mirakel!

Og dog tøvede jeg med at løsrive mig fra den velgørende Følelse af, at der var en Magt,

som umiddelbart sørger for og bønner En, og med hvilken man staar i personlig Forbindelse.

For ikke at miste denne Fordel og dog frelse Fornuftloven, forklarede jeg til sidst det forefaldne saaledes, at Bønnens nedarvede Vane var traadt i Stedet for en energisk Sammenslutning af Tankekrafterne, og ved den dermed forbundne Lettelse for Hjertet vare hine Krafter blevne frie og skikkede til at erkende det simple Redningsmiddel eller til at søge et saadant; men at netop denne Proces var af guddommelig Natur, og at Gud i denne Forstand én Gang for alle havde overdraget Mennesket denne Bønnens Apellation, uden at gribe ind i det enkelte Tilfælde og uden at indestaa for, at Resultatet altid var ubetinget gunstigt. Han havde tværtimod for at forebygge, at hans Navn blev misbrugt, ordnet det saaledes, at Selvtillid og Daadskraft, saa længe de paa nogen Maade strakte til, havde samme Værd som Bønner og skulde være velsignede med et heldigt Resultat.

Endnu den Dag i Dag ler jeg hverken ad hin Nødstilstands Ubetydelighed, ad min forbiggende Mirakeltro eller ad den pedantiske

Afregning, som paafulgte. Jeg vilde aldrig undvære den Erfaring én Gang i mit Liv at have følt rigtig stærk Sult, heller ikke Underet med det yndige Solglimt efter Bønnen, og den kritiske Forklaring, efter at jeg var bleven styrket paa mit Legeme; thi Lidelse, Vildfarelse og Modstandskraft tykkes mig at holde Livet i Live.

FEMTE KAPITEL.

ARBEJDETS HEMMELIGHEDER.

Den lille Sum, som jeg havde faaet for Fløjten, strakte ogsaa til for den næste Dag, da jeg klogelig havde inddelt den. Jeg vaagnede altsaa denne Gang uden Bekymring for at skulle sulte denne Dag, og det var atter en lille, for første Gang oplevet Fornøjelse, da jeg tidligere ikke havde kendt denne Bekymring og nu først mærkede Forskellen. Denne nye Følelse af at være sikret mod at gaa til Grunde af Mangel paa Næring behagede mig saa godt, at jeg hurtig saa' mig om efter andre Ejendele, som jeg kunde sende samme Vej som Fløjten; men jeg opdagede slet ikke noget andet, der kunde undværes, end mit beskedne Forraad af Bøger, som jeg havde samlet under mine videnskabelige Udskjelser, og som vidunderlig nok endnu vare

til Stede allesammen. Jeg aabnede nogle Bind og læste staaende den ene Side efter den anden, indtil Klokken slog elleve, og Middags-tiden nærmede sig. Da lukkede jeg den sidste Bog med et Suk og sagde: „Væk med den! Nu er der ikke Tid til den Slags Luksus; senere kan vi altid igen samle paa Bøger!“

Jeg hentede i en Fart en Mand, som bandt hele Pakken sammen med en Snor, tog den paa Nakken og gik med mig hen til en Antikvar. En halv Time efter var jeg fri for al Lærdom og havde til Gengæld Midler i Lommen, saa jeg kunde friste Livet i nogle Uger.

Det forekom mig at være en uendelig Tid; men ogsaa den gik, uden at min Stilling blev forandret. Jeg maatte altsaa tænke paa en ny Udvej, der kunde sætte mig i Stand til at afvente en Forandring til det bedre og til min Lykkes Begyndelse. Nogle Mennesker forholde sig uafsladelig højst hensigtsmæssigt, rørigt og udholdende, uden at have nogen fast Grund under Fødderne eller noget tydeligt Maal for Øje, mens det er umuligt for andre at forholde sig hensigtsmæssigt og beregnet, uden at have nogen Grund og noget Maal, fordi de netop af Hensigtsmæssighed hverken kunne eller ville gjøre noget ud af Intet.

Disse anse det da for den største Hensigtsmæssighed ikke at slide sig op med noget intetsigende, men at lade Vind og Bølger bruse hen over sig og hvert Øjeblik være beredte til at gribe fat i det frelsende Tov, naar de blot se, at det er fastgjort et eller andet Sted. Naar de da ere komne i Land, saa vide de, at de igen ere ovenpaa, mens hine stadig svømme omkring paa smaa Bjælker og Brædder og af lutter Utaalmodighed sprælle saa meget, at de drive bort fra Strandbredden. Jeg var nu rigtig nok ingen saa stor Figur i Aandernes Verden, at jeg havde Ret til at bruge saa fornemt et Middel som Taalmodigheden; men jeg havde den Gang ikke noget andet ved Haanden, og i Nødstilfælde kan ogsaa Bonden snøre sine Sko med Silkebaand.

Det sidste, jeg ejede foruden mine Billeder og Udkast, som jeg jo ikke kunde faa solgt, var Mapperne med Naturstudierne. De indeholdt næsten hele Udbyttet af min Ungdoms Flid og repræsenterede en lille Formue, fordi de paaviste lutter reelle Ting. Jeg tog to af de bedre og større Blade, som jeg havde fuldendt i det Fri og tilfældigvis havde været heldig med i Farverne. Jeg valgte dem, fordi de vilde gøre større Virkning, og jeg altsaa

være sikrere i min Sag, da jeg ikke agtede at hjemsøge hine Kunsthandlere, men den venlige lille Marschandiser, og paa Forhaand ikke ventede at faa noget virkelig betydeligt ud af det.

Da jeg kom til hans Forretnings- og Beboelseshule, saa' jeg først ned paa Vinduet og bemærkede de samme Ting, Klarinet, Kobberstik og Billede, derimod ikke Fløjtekassen. Dette oplivede mig, og jeg traadte ind til den Gamle, som straks kendte mig og spurgte, hvad godt nyt jeg bragte. Han var i godt Humør og lod mig vide, at han for længe siden havde solgt Fløjten. Da jeg havde rullet mine Billeder op og udbredt dem saa godt som muligt paa hans Bord, spurgte han først og fremmest, ligesom den jødiske Billedhandler og Skrædder, om jeg selv havde lavet dem, og jeg nølede med at svare; thi endnu var jeg for hovmodig til at tilstaa, at det var Nøden, der drev mig til hans Hule med mine egne Arbejder. Men han fik straks Sandheden lokket ud af mig, hvilken jeg heller ikke behøvede at skamme mig over, snarere burde prale med; thi disse Sager syntes ham virkelig ikke saa ilde endda, og han vilde vove at anvende noget klækkeligt paa dem. Han gav mig ogsaa saa meget derfor, at jeg kunde

leve et Par Dage deraf, og den Vinding syntes mig ikke at være til at foragte, skønt jeg i sin Tid anvendte Uger fulde af Nydelse og Flid paa disse Billeder. Nu vejede jeg den ubetydelige Sum ikke i Forhold til deres Værd, men i Forhold til Øjeblikkets Nød, og da syntes mig den fattige gamle Handelsmand med sin lille Kasse en Velynder, som nok var værd at skatte; thi han kunde jo ogsaa have vist mig bort. Og det lidet, som han gav med god Vilje og pudsige Miner, var lige saa meget, som naar rige Billedhandlere give større Summer for et usikkert Indfald af deres skeptiske Dom.

Endnu mens jeg var til Stede udstillede den snurrige Fyr de ulyksalige Blade i sit Vindu, og jeg skyndte mig af Sted. Da jeg var kommen ud paa Gaden, kastede jeg et flygtigt Blik paa Vinduet og saa' vemodig de solrige, ensomme Skovpartier fra mit Hjem staa her i denne Armodens dunkle Gabestok.

Ikke desto mindre gik jeg to Dage senere igen hen til Manden med et Billede, og han modtog mig glad og venskabelig. De to første Tegninger vare forsvundne; men Mandslingen, eller Hr. Josef Schmalhöfer, som han egentlig hed i Følge det gamle Butiksskilt, vilde paa

ingen Maade sige, hvad der var bleven af dem; han forlangte derimod at se, hvad jeg havde med. Vi bleve snart enige; jeg gjorde vel et lille Forsøg paa at tilkæmpe mig en noget rimeligere Betaling, men nøjedes snart med at glæde mig over, at den Gamle blev ved med at købe og opmuntrede mig til fremdeles at bringe ham, hvad jeg fik færdigt, og til at være rigtig beskeden og sparsommelig, saa vilde der sikkert komme noget rigtig dygtigt ud af den lille Begyndelse. Han klappede mig igen fortrolig paa Skuldren og opfordrede mig til ikke at se saa sørgmodig og mut ud.

Hele mine Mappers Indhold vandrede nu efterhaanden over til Høkeren, som stadig var villig til at købe. Han hængte nu ikke længere Sagerne i Vinduet, men lagde dem omhyggelig mellem to Paplaag, som han spændte sammen med en lang Læderrem. Jeg lagde nok Mærke til, at der undertiden i en længere Periode laa en hel Samling af Billeder, store og smaa, kolorerede og Blyantstegninger, sammen, indtil Mappen pludselig igen blev tynd og tom; men han røbede aldrig med et Ord, hvorhen mine Ungdomsskatte vandrede. Ellers vedblev den Gamle at være uforandret; saa længe jeg havde et Billede at sælge, fandt jeg

stadig Tilflugt hos ham, og til sidst var jeg, selv naar jeg ingen Forretninger havde med ham, glad ved at tilbringe en Times Tid i Samtale hos ham og iagttage hans Liv. Naar jeg saa gik min Vej, formanede han mig til ikke at gaa hen i et Værtshus og bortødsle den lille Sum, men at tage Del i hans Maaltid, og det lykkedes ham i Reglen at faa mig til det. Den ensomme gamle Gnom var for Resten en god Kok og havde altid en lækker Ret paa Ildstedet eller i Kakkelovnen i den mørke Hvælving. Snart stegte han en And, snart en Gaas, snart kogte han kraftige Grøntsager sammen med et Stykke Bedekød, eller han forvandlede kunstfærdigt billige Flodfisk til en fortræffelig Fastespise.

Da han en Dag havde fanget mig til et Maaltid, aabnede han pludselig Vinduet paa vid Gab, han sagde, fordi der var saa varmt, men i Virkeligheden for at tæmme min Stodderstolthed og vise mig frem for de Forbigaaende. Det mærkede jeg paa hans smaa snedige Øjne og paa de spøgefulde Ord, hvormed han bekæmpede de Tegn paa Forlegenhed og Uvilje, som jeg viste. Jeg gik ikke mere i Fælden og betragtede min Armod som min Ejendom, over hvilken han ikke kunde

raade paa denne Maade. Mærkelig nok spurgte han mig aldrig, hvorledes eller hvorfor jeg var bleven fattig, skønt han for længe siden havde faaet mig til at sige, hvad jeg héd, og hvorfra jeg var. Grunden til denne Adfærd fandt jeg deri, at han vilde undgaa enhver Forklaring, for ikke at blive moralsk tvungen til at stille mig noget menneskeligere Salgsbetingelser. Af samme Grund bedømte han heller aldrig det, jeg bragte ham; han sagde hverken, om han syntes det var godt eller tilfredsstillende, og vedblev haardnakket at fortie, hvem han solgte Sagerne til.

Jeg spurgte heller ikke mere om det. I den Stemning, jeg nu var i, gav jeg gærne alt for det tarvelig tilmaalte Brød, som Verden undte mig, og følte Tilfredsstillelse ved at være en ødsel Betaler. Det kunde jeg saa meget desto lettere indbilde mig, som det lidet, jeg fik, var den første Indtægt, jeg havde haft ved eget Arbejde; thi kun Indtægten for Ens eget Arbejde er fuldstændig pletfri og tilfredsstillende for Samvittigheden, og alt, hvad man skaffer sig for den, har man saa at sige selv bragt til Verden og opdrættet, Brød og Vin, Klæder og Smykker.

Saaledes holdt jeg mig oppe omtrent i et

halvt Aar, hvor lidet end den Gamle gav mig for de mange Studier og Skitser; thi der var næsten ingen Ende paa dem, og dog skete det jo en Dag. Men jeg var ikke rede til strax at sulte igen. Derfor løste jeg mine store farvede eller graa Kartoner fra Blindrammerne, skar dem omhyggelig itu i lige store Stykker og lagde disse ovenpaa hinanden i et Omslag, hvilke mærkværdige og stadig endnu stadselige Hæfter jeg bragte til Hr. Josef Schmalhøfer, det ene efter det andet. Han betragtede dem meget forundret; det saa' ogsaa underlig nok ud. Den store dristige Tegning, der uden Ende gik igjennem alle Brudstykkerne, de kraftige Pennestrøg og brede Tuscheringer saa' dobbelt saa store ud paa de mindre Brudstykker og gav dem som Dele af et ukendt Hele et hemmelighedsfuldt, fabelagtigt Skær, saa at den Gamle ikke vidste, hvad han skulde sige, og gentagne Gange spurgte, om det nu ogsaa var noget rigtigt noget? Men jeg bildte ham ind, at det skulde være saadan, Bladene kunde sættes sammen og udgjorde da et stort Billede; men at de ogsaa hver for sig havde Betydning, og at der var noget at se paa hvert enkelt, kort sagt, jeg tog ham for Spøg ved Næsen og

tænkte, at selv om han gik i Vandet, saa var det kun en lille Bod for den Vinding, han havde haft ved mig. Mandslingen gned sig forlegen paa det ene Ben, hvorpaa han havde noget Udslæt, der kløede; men han gav ikke Slip paa disse sibyllinske Bøger og solgte dem en skønne Dag allesammen, uden at jeg erfarede, hvad der var blevet af dem.

Da jeg havde opbrugt Udbyttet af dette sidste Salg, var jeg atter en Gang færdig med min Vise. Saa gjorde jeg et Forsøg og gik hen til Billedhandleren og Skrædderen for at se, hvad der var blevet af de to Oliemalerier. De hang endnu paa samme Sted, og jeg tilbød Manden at overtage dem, om det saa var for den beskedneste Pris, som han selv kunde sætte. Men han var ikke tilbøjelig til at give mig Kontanter derfor og formanede mig til Taalmodighed, hvad der vilde skaffe mig en gunstigere Forretning. Det slog jeg mig til Taals med, og jeg havde jo altsaa endnu stadig et lille Haab hængende et Steds i Verden og en svævende Handel. Fra ham gik jeg saa hen for at hilse paa min Schmalhøfer. Han saa' strax, at mine Hænder vare tomme, og jeg fortalte ham, at jeg ikke havde mere at sælge.

„Naa, frisk Mod, lille Ven!“ udbrød han og tog min Haand; „vi skal straks tage fat paa et Arbejde, som kan vaske sig! Nu er vi netop paa det rette Punkt og maa ikke hvile!“ Og han førte og puffede mig ind i et endnu mørkere Aflukke, som laa bag Butikken og kun fik Lys gennem et smalt Skydeskaar, der var anbragt i den fugtige, skimlede Mur. Efter at jeg havde vænnet mig nogenlunde til Mørket, saa' jeg, at Hvælvingen var fuld af en Del Stokke og Stænger af Træ, som vare ganske nye og glathøvlede, og hvoraf der stod hele Stabler af alle Størrelser op ad Væggene. Ved en ældgammel Esse, et Minde om én eller anden Laborant, der maaske for hundrede Aar siden færdedes her, stod der en Spand med hvid Limfarve, midt iblandt adskillige Potter med andre Farver, og hver forsynet med en temmelig stor Malerpensel.

„Om fjorten Dage,“ sagde den Gamle, der snart hviskede, snart skreg, „vil Tronfølgerens Brud drage ind i vor Residensstad! Hele Byen bliver pudset op og pyntet, tusinde og atter tusinde af Vinduer, Døre og Huller skal smykkes med Faner, dels med vore og dels med hendes Fædrelands Farver; Flag af alle Størrelser vil i de næste to

Uger være den mest efterspurgte Vare! Jeg har allerede et Par Gange indladt mig paa det Foretagende og tjent en ordentlig Skilling derved. Den, der er den første, den hurtigste og den billigste, faar Søgningen. Lad os altsaa gaa paa og ikke spille Tiden! Jeg har allerede sét mig om og ladet lave Stænger; der er bestilt flere, Tøjet bliver allerede tilskaaret og sy't. Men I, lille Ven, er ligesom udvalgt af Himlen til at male Stængerne!

„Pst! ikke mukke! For de store giver jeg jer en Krøuzer for Stykket, for de mindre en halv, men af disse ganske smaa, som ere bestemte for de fattige Medborgeres og Undersatters Muse- og Kighuller, maa der gaa fire paa en Kreuzer! Men pas nu paa, hvordan det skal gøres; man maa lære alt!“

Han havde allerede lavet flere smaa Stænger halvt eller helt til; efter at Stangen var bestrøget med den hvide Grundfarve, som var den samme for begge Kongeriger, blev der snoet en Spirallinje af den anden Farve omkring den. Den Gamle lagde én af de grundede Stænger i Skydeskaaret, holdt den vandret med sin venstre Haand, og idet han dyppede Penslen og gjorde mig opmærksom paa, at denne hverken maatte være for fuld

eller tom, for at der i ét Træk kunde drages en sikker og køn Linje, begyndte han langsomt at dreje Stangen og at trække den himmelblaa Spirallinje fra oven, saa vidt muligt uden at ryste eller at maatte gøre et mindre heldigt Sted om. Men han rystede dog, det hvide Mellemrum og den blaa Linjes Bredde lykkedes det ham ikke at faa jævn, saa at han kastede den mislykkede Stang ned paa Gulvet og udbrød: „Item! saaledes maa det gøres! Det er nu eders Sag at gøre det bedre, hvorfor er I ellers ung?“

Uden at betænke mig et Øjeblik greb jeg en Stang, lagde den tilrette og forsøgte nysgerrig det underlige Arbejde, som snart gik godt fra Haanden. Jeg fortsatte det med stor Iver indtil Middag. Da jeg kom frem fra det mørke Hul fandt jeg den Gamle sammen med tre eller fire Syersker, til hvem han maalte Fanedugen ud, mens hans belærte dem om, at de vel ikke maatte sy flygtigt, men dog heller ikke for godt, saadan derimod, at Arbejdet blev rask besørget og Fanerne dog kunde holde, naar de flagrede i Vinden, uden at de derfor behøvede at vare en Evighed. Syerskerne lo, og jeg lo ogsaa, da jeg gik forbi dem, og Mandslingen raabte efter mig,

at jeg endelig maatte være der igen om en Time. Dette skete, og jeg tilbragte de næste Dage med denne nye Beskæftigelse, indtil der ikke var mere at gøre.

. Imidlertid straaledede stadig den yndigste Eftersommer udenfor; der laa Solskin over By og Land, og Folk færdedes mere i det Fri end ellers. Mester Josefs Butik var stadig fuld af Mennesker, som hentede eller bestilte Flag, af tilskærende og syende Piger, af Snedkere, som bragte nye Stænger; den Gamle fo'r støjende omkring i det allerbedste Lune, indkasserede Penge, talte Flag og kom af og til ind i det mørke Hul, hvor jeg stod muttersene i den blege Lysstraale fra Murrevnen og drejede paa den hvide Stang og drog den evige Spirallinje.

Saa klappede han mig sagte paa Skulderen og hviskede; „Det er ret, min Søn! Dette er den sande Livslinje; naar du lærer at trække den rigtig akkurat og hurtigt, saa har du opnaaet meget!“ Efterhaanden fandt jeg virkelig en saadan Nydelse ved denne simple Beskæftigelse, at de Dage, jeg tilbragte i Hullet, kun forekom mig at være Timer. Det var af den laveste Slags Arbejde, som gaar for sig uden Eftertanke, uden Ærgerrighed og

uden nogensomhelst anden Fordring end den at kunne friste Livet; ganske ligesom naar en Vandringsmand, der drager hen ad Landevejen, griber Skovlen, stiller sig hen i Rækken og arbejder med paa Vejen, saa længe det behager ham, og Trangen driver ham dertil.

Uafladelig drog jeg det snoede Baand, hurtig og dog forsigtig, uden at slaa en Klat, uden at kassere en Stang eller at spille et Øjeblik ved Usikkerhed eller Drømmeri, og medens de malede Stænger uophørlig bleve opdyngede og forsvandt, mens der lige saa uophørlig kom nye, vidste jeg dog hvert Øjeblik, hvad jeg havde leveret, og hver Stang havde sin bestemte Værdi. Jeg bragte det saa vidt, at den ganske betuttede Josef allerede den tredje Aften maatte udbetale mig ikke mindre end hele to Daler som Dagløn, mere end han havde givet mig for den bedste Tegning. Først gjorde han Indsigelser og sagde, at han havde regnet fejl, det havde ikke været hans Mening, at jeg skulde tjene saa meget ved det Stads!

Men jeg forstod ingen Spøg og holdt fast ved vor Aftale med den Paastand, at den Færdighed, jeg havde erhvervet mig, slet ikke vedkom ham, og at han kunde være glad,

naar han kunde takke den for, at han kunde levere saa mange Faner; kort sagt, her følte jeg mig paa ganske sikker Grund, og jeg skræmmede Mandslingen i den Grad, at han hurtig gav sig tilfreds og opfordrede mig til bare at blive ved, Sagen var jo i den bedste Gænge.

Der var ogsaa en svær Søgning, og han forsynede en stor Del af Byen med sine Hyldestbannere. Men jeg drejede ufortrødent paa en Stang, og medens mine Tanker uafslædig vare knyttede til den blaa Linje, gennemvandrede de tillige en Verden af Minder og af Fremtidsgisninger. Jeg tænkte ikke paa at gaa til Grunde og kunde dog ikke se Resultatet, der jo dog uomtvisteligt maatte være der, siden Troen paa en guddommelig Verdensorden endnu bestandig var indgroet hos mig, selv om jeg vogtede mig for igen at kaste Bønnens Snøre ud efter et lille Mirakel. Til sidst nøjedes jeg med Bevidstheden om den umiddelbare Sikkerhed, at jeg havde nok at leve af for denne og en hel Række Dage. Idet jeg trak en lille Læderpung frem, som jeg paa Fragtmænds og Søfolks Vis havde anskaffet mig, overbeviste jeg mig om, at min lille Skat af Sølvmonter tydeligt nok tog til.

Hidtil havde jeg altid haft mine Penge i Vestelommen; men som vordende Pengepuger bestemte jeg mig nu til, aldrig mere at være uden Pung, og jeg fortsatte ivrigt mit bramfri og tilfredse Arbejde. Om Aftenen søgte jeg saa hen til et eller andet afsides Værtshus, satte mig mellem ubekendte Folk og fortærede et tarveligt Aftensmaaltid, som jeg, idet jeg krammede i min Pung, betalte betænksomt og forsigtigt, ligesom En, der véd, hvorfra det kommer.

Endelig kom imidlertid Indtogsdagen. Endnu i den ellefte Time viste der sig enkelte fattige eller gerrige Folk, for efter moden Overvejelse at hente en lille Fane eller to, og de pruttede om Prisen; saa blev der tomt og stille i Butikken, den Gamle talte sine Indtægter og opfordrede mig, idet han var fuldstændig optaget heraf, til at gaa ud og se paa den vordende Herskerindes festlige Indtog og gøre mig tilgode.

„De bryder Dem vel ikke om det, hvad?“ tilføjede han, da han saa', at jeg ikke viste nogen særlig Lyst dertil; „ser De, saadan bliver man sat og klog! De er allerede bleven klogere i den korte Tid, De har tilbragt ved den gamle Esse! Ja, saadan maa det være! Men De

maa dog gaa en lille Smule ud, min kære, om det saa kun er for at nyde den dejlige Luft og Solen!“

Det fandt jeg rimeligt og fornuftigt; jeg strejfede gennem Byen, der ligesom med et Trylleslag havde svøbt sig i Farver, Guld og grønt Løv, saa der var en Flagren og Funklen fra alle Kanter. Gennem Gaderne bølgede der en utallig Menneskemængde; straalende Ryttertropper, Fodfolk, Laug, Korporationer og Foreninger med alle mulige underlige Faner drog ad Porten til, og da jeg var kommen udenfor denne, saa' jeg den festlige Hær rykke ud paa den aabne Mark og blande sig mellem en Folkemængde, der allerede holdt den besat, idet Bønder, Landsbyskoler og Skytter vare komne lang Vejs fra. Rundt om Processionerne flokkedes lige saa talrigt Tilskuermængden, med hvilken jeg lod mig føre af Sted.

Pludselig lød der Kanontorden og Klokkeklang fra den vidtudstrakte Stad; Musikken, Trommeslag og Folkets bedøvende Raab meldte, at den ventede Fyrstinde nærmede sig. Jeg saa' de foran travende Rytteres Sabler funkke i Eftermiddagssolen og derpaa en Blomstervogn med den unge Kvinde svæve hen over den bølgende Mængdes Hoveder; da jeg hver-

ken kunde se Heste eller Hjul, saa' det ud, som naar en Baad glider hen over et brusende Hav. Først glædede jeg mig over den stærke Støj, men saa generede den mig som noget uvant og vakte min republikanske Skinsyge over den Magt, der var i et monarkisk Liv, hvormed jeg intet havde at gøre, og som jeg i ingen Henseende kunde forøge eller formindske.

„Ja, du har jo rigtig nok haft dermed at gøre og forøget!“ sagde den politiske Samvittigheds Stemme i mig, „deraf har du jo levet i flere Uger, og du gaar jo endog med Lønnen for dine Synder i Lommen!“

„Saa har jeg i det mindste ikke skudt paa disse Undersaatter,“ svarede Selvbesmykkelsen, „saaledes som Schweizerne saa ofte have gjort, naar de have været i Fyrstesold; og i dette Øjeblik staar der endnu fuldtallige Regimenter og beskytte Troner, som ere værre end den, der feteres her!“

Forestillingen om Schweizerregimenter i fremmed Sold vakte straks en anden Fantasi hos mig; jeg saa' i Aanden de flere Tusinder af Fanestænger, som jeg havde malet, stillet op ligesom et uoverskueligt Gærde og mig selv som Høvedsmand over denne Træhær staaende foran den med min Læderpung

i Haanden. Sammenligningen mellem dette Hædershverv og det, der var betroet en salig schweizersk Marschal i den franske eller spanske Hær, syntes at falde ud til Gunst for mig, da der i det mindste ikke klæbede en Draabe Blod ved mig. Min Bevidsthed blev atter opmuntret, frikendtesig, og jeg marscherede i Spidsen for den mægtige Hob af usynlige Spøgelsestænger tilbage til Byen gennem de bølgende Masser.

Nu vandrede jeg magelig gennem de pynkede Gader og saa' nøjere paa hele Stadsen; da saa Mørket faldt paa, gik jeg ud til de overfyldte Forlystelsessteder. Men jeg opholdt mig ikke noget Sted, før Maanen var staaet op, og jeg naaede til en Flod-Ø, hvor der voksede hundredaarige Sølvpopler, og midt paa hvilken der var en smukt oplyst Bygning, hvor der blev drukket og danset til Lyden af Violiner, Pavker og Trompeter.

Jeg vilde udsøge mig et ensomt Sted under Træerne og saa nær som muligt ved Vandet, hvis flydende Bølger straaledede i Maaneskinnet. Men andre havde samme Smag, og saaledes gik jeg forgæves forbi mange Borde; til sidst maatte jeg beslutte mig til at tage Plads ved ét, hvor der allerede sad Folk, nogle unge

Fruentimmer med deres Venner eller Slægtninge. Halvmørket under de høje Træer afbrødes noget af en broget Papirslygte, men ikke nok til at berøve det maanebeskinnede Vand dets venlige Virkning og til at gøre Stjærnernes Funklen mattere.

Da jeg tog til Hatten og satte mig, forsikrede de to af Pigerne, der sad nærmest, med skalkagtigt Smil, at der var Plads nok for en god Bekendt og Arbejdsfælle, og først nu genkendte jeg i dem to Fanesyersker fra Schmalhöfers Butik. De havde pyntet sig rigtig fint, og jeg var overrasket ved at se, at at det var kønne Piger, som jeg i al den Tid næppe havde sét og hilst paa, naar jeg gik gennem Butikken til eller fra mit mørke Hul. Den ældste af dem forestillede mig for Selskabet, der syntes at bestaa af unge Arbejdere af forskellige Professioner, som en Standsfælle; thi de havde ogsaa faaet mit Navn at vide af den Gamle. Man ansaa mig øjensynlig for en brav Malersvend; de unge Mænd rakte mig trohjærtig deres Ølkrus, jeg gjorde Besked og forsynede mig selv med ét, og i min Glæde over efter den lange Ensomhed igen at være blandt Mennesker hengav jeg mig ganske ligefremt til Selskabeligheden, uden at røbe

min noget højere Rang, hvad der ogsaa vilde have klædet mig ilde.

Den lille Kreds bestod af tre Kærestepar, hvad der var let at se af den utvungne Maade, paa hvilken de havde Armen om hinandens Liv. Svævende mellem Haab og Frygt med Hensyn til, om deres Forbindelse vilde være varig eller om de atter skulde skilles, spildte de ikke Tiden, men glædede sig ved, at de havde hinanden nu. En fjerde ung Pige syntes at være til overs; for hun sad uden Kavalér nærmest ved mig; maaske var det, fordi hun var alt for ung; hun saa' ud til i det højeste at være sytten Aar. Jeg havde allerede i Marschandiserbutikken lagt Mærke til den Lilles straalende Øjne, da hun altid saa' op, naar man gik derigennem. Nu saa' jeg ogsaa hendes overordentlig fine Skikkelse, der var indhyllet i et temmelig fint hvidt Søndagsschawl; paa Bordet laa den sirligste lille Haand, hvis spæde Fingerspidser rigtig nok vare blevne noget ru af utallige Naalestik, og naar man desuden saa' det bløde brune Haar, som vældede frem under den luftige Hat og det straalende unge Bryst, naar det lette Tørklæde blev blæst lidt til Side, saa fandt man, at der i Armodens Skygge var skjult en Skat af Yn-

digheder, som Rigdommen ofte forgæves ønsker. Selv det blege Ansigt som jeg syntes, jeg havde lagt Mærke til, tjente her til at frembringe et Lysspil, idet snart det rødlige Skær fra Papirslygten, der svingede frem og tilbage, snart den sølvgraa Refleks fra Floden fløj hen over det og sammen med Smilet om hendes Mund, naar hun talte, frembragte et hemmelighedsfuldt Liv. Hun hed oven i Købet Hulda.

Jeg spurgte hende, om hun virkelig hed saadan, eller om hun blot havde antaget det Navn, hvad der jo undertiden forekom hos Kvinder af de arbejdende og tjenende Klasser, til hvilke vi hørte?

„Nej“, svarede hun; „mine Forældre har ved Daaben givet mig det Navn sammen med fire andre. Det var fattige Skomagerfolk, som hverken kunde holde Gilde ved min Daab eller skaffe Faddere, der kunde give nogen Gave. Da de nu alligevel havde en Slags fornemme Nykker, saa forsynede de mig med fem Navne. Men jeg har afskaffet dem allesammen undtagen det korteste; thi Folk af vor Slags maa jo altid rende til Øvrigheden for at holde deres Bog i Orden, og hver Gang jeg gjorde det, spurgte de mig barsk,

om der nu snart var Ende paa mine Navne, eller om de maaske skulde begynde paa et nyt Ark, for at faa dem skrevne allesammen.“

„Og De har dog beholdt det smukkeste af de fem Navne!“ sagde jeg, mens jeg morede mig over den Alvor, hvormed hun fortalte den Historie.

„Nej, det korteste! De andre vare længere og smukkere! Men De har jo alt for mange Penge hos Dem; det maa man ikke!“

Jeg havde stillet min smukt bugnede Pengepung paa Bordet for at betale et nyt Krus Øl, som blev bragt mig, da jeg havde været tørstig og allerede var bleven færdig med det første.

„Det er min Fortjeneste paa Fanestængerne“, sagde jeg, „jeg skal nok gemme den, hvis jeg ikke bruger den!“

„Men Gudbevares! Har De virkelig tjent alt det hos den Gamle? Jeg har næppe drevet det til fjorten Gylden!“

„Han har maattet betale mig stykkevis; saa kan man kigge ind ad Vinduet til ham og blæse ham et Stykke!“

„Hør en Gang, I andre; han faar Betaaling for hvert Stykke, han leverer;“ raabte hun til de andre; „han tjener en Masse

Penge! Hvor er De egentlig paa Værksted, eller er De selv etableret?"

„Jeg har for Øjeblikket ingen Mester og har i Sinde at arbejde for mig selv, saa længe det gaar!“

„Det gaar sikkert, for De er jo flittig fra Morgen til Aften, det har vi sét og tit talt om! Bare han ikke var saa hovmodig, sagde de andre; men jeg mente, at De snarere var bedrøvet eller kedede Dem. Har De spist til Aften?"

„Nej, endnu ikke! Har De?"

„Nej! Hør, véd De hvad, siden jeg er alene, saa kan vi jo slaa os sammen og spise sammen, saa forestiller vi ogsaa et Par!“

Jeg fandt dette Forslag meget behageligt og klogt og blev ganske varm ved den velbehagelige Følelse af uforvarende at være saa godt anbragt. Jeg indbød derfor den elskværdige Hulda til at overlade mig Traktementet; men det vilde hun aldeles ikke indlade sig paa; det skulde være paa fælles Bekostning, og da Maden kom, tog hun en anstændig forsynet lille Taske frem og gav ikke Fred, før jeg modtog Betaling for hendes Part. Saa spiste vi da sammen i al Fortrolighed og vare i godt Humør, kun vilde den

smukke Pige ikke spise af de Kartoffler, som jeg havde bestilt til Karbonaden, der blev bragt paa hendes Opfordring. Nej, sagde hun, det lod til, at jeg aldrig havde haft en Kærest, for ellers maatte jeg da vide, at Arbejder-sker, som gaa ud og more sig en Helligdag, ikke spise Kartoffler. Hvor kunde jeg vide det, spurgte jeg, og hvad var det for en Hemmelighed, der stak bag ved det?

„Fordi de hele Ugen igennem næsten kun leve af Kartoffler og faa nok deraf!“ forklarede hun. Jeg gav min Medlidenhed Udtryk uden at tilstaa, at jeg havde sét værre Dage; thi det vilde vel næppe have vundet mig hendes Agtelse, saaledes tænkte jeg i det mindste.

Imidlertid var snart det ene, snart det andet Par af det øvrige Selskab gaaet ind i Salen for at danse og kommet tilbage igen, hvorved vort Bord skiftevis var tomt og besat. Nu vendte to af Parrene uventet tilbage i den største Ophidselse, og fortsatte en Strid, som var udbrudt inde i Salen. Den ene af Pigerne græd, den anden skændte, og vedkommende unge Mænd havde nok at bestille med at dæmpe Stormen og selv afværge alle Slags Angreb.

„Saa, nu er det galt igen!“ sagde Hulda.

Derpaa trykkede hun sig tæt op til mig og fortalte med dæmpet Stemme om et meget indviklet Kærlighedsforhold. „Den ene Pige havde nemlig tidligere den anden Mand til Kærest, og den anden hendes nuværende; men, sér Du, saa skiftede de alle fire, denne fik hin, og hin denne. Men en Gang hvert Fjerdingaar kommer der et rædsomt Tordenvejr, saa det er, som om Verden skulde gaa under. Saadant noget forkert, firespændigt Tøj du'r ikke, det kan ikke nytte at være mere end to i den Sag!“

„Men hvorfor gaar de da sammen i Stedet for at undgaa hverandre?“

„Det maa Gud vide! De gaa altid samme Steds hen og hænge sammen, som om de vare forheksede!“

Jeg var lige saa forundret over dette Fænomen som over min meget unge Venindes Tale. Striden, der drejede sig om uforstaaelige, tilsyneladende intetsigende Ting, blev til sidst saa hæftig, at det tredje Par, som havde det fredeligt sammen, lagde sig imellem og med stor Anstrængelse fik tilvejebragt en Vaabenstilstand. De unge Folks Krus bleve nu fyldte paany; de stridbare Piger vare ikke blot gnavne paa hinanden, men ogsaa paa

deres Kærester. De Upartiske lagde sig imellem, og paa Huldas Forslag blev det besluttet, at for med Magt at overvinde al Skinsyge og Kivagtighed skulde hver enkelt Person af de to Par danse en Gang med sin tidligere Kæreste, hvortil ingen maatte se skævt.

Det blev da ogsaa udført; de blandede Par kom tilbage efter en lang Dans, hver enkelt af Pigerne med sin gamle Kærest; men i Stedet for at skilles igen, samlede de nu deres Sager og gik bort sammen ad forskellige Veje uden at sige et Ord. Vi andre saa ganske betuttede efter dem, indtil de vare forsvundne, og brast da i en høj Latter. Kun Hulda rystede paa Hovedet og sagde: „Saa-dant noget Pak!“ I Virkeligheden havde Dansen ikke bevirket den haabede Udjævning, men ene og alene givet deres lunefulde Vilkaarlighed en ny Tiltrækningskraft, og de skyndte sig vel nu med efter saa lang en Skilsmisse at nyde Genforeningens Glæder.

Førend jeg var kommen mig af min Forbavselse over disse jævne Folks frie Sæder, følte jeg den unge Piges bløde Haand paa min Skulder; hun ønskede ogsaa at danse en Gang. Skønt jeg ikke havde tænkt paa at søge den Slags Forlystelse, maatte jeg dog

føje mig, da hun ansaa' det for en Selvfølge og allerede gav Hat og Schawl til den Veninde, som endnu var til Stede med sin Kæreste. Først i Dansesalens Lys og den frie Bevægelse saa' jeg rigtig, hvor smuk hun var. Men snart saa' jeg hende ikke mere; jeg følte kun den lette Byrde, blød som en Dunfjeder var den, hun fløj af Sted som en Elverpige. Men naar vi standsede, saa' jeg kun de velvilige, varme Øjne og det tilfredse Smil om hendes Mund, mens hun arrangerede mit løsnede Halsbind eller gjorde mig opmærksom paa, at der manglede en Knap i min Skjorte.

Et varmt Liv syntes at gennemtrænge denne spæddlemmede Skabning og at ytre sig som hengivende Godhed for alt, hvad der nærmede sig til hende. En for mig gaadefuld Æmhed syntes at præge hende fra Øjnene til ud i Fingerspidserne, uden at være blandet med noget Spor af falsk Sledskhed, for slet ikke at tale om Frækhed; nej, hele hendes Adfærd og alle hendes Bevægelser vare trods dette saaledes svøbt i yndefuld Beskedenhed, at ikke En blandt de Dansendes Skare lagde Mærke til noget som helst. Og dog syntes hun ikke at behøve den mindste Forsigtighed eller Selvbeherskelse.

Da Dansen paa Grund af nogle Folks Ubehændighed pludselig standsede, og Hulda blev trykket tæt op ad mig, mærkede hun mit bankende Hjærte, lagde sin Haand paa mit Bryst, nikkede med stor Venlighed og sagde: „Lad os se, har De virkelig et Hjærte?“

„Det tror jeg nok!“ svarede jeg og saa' med aaben Mund paa det yndige Ansigt, der var mig ganske nær. Hun nikkede igen, og vi vilde atter fare af Sted i den hvirvlende Dans, da Huldass Veninde fandt os, standsede os og overleverede hendes Hat og Schawl med den Bemærkning, at nu vilde hun gaa hjem, da hun skulde paa Arbejde tidligt den næste Morgen.

„Jeg maa ogsaa være parat Klokken syv!“ udbrød Hulda leende; „for jeg har paa Grund af det Faneklipperi mistet mit sædvanlige Arbejde og maa nu se at gøre det godt igen! Men jeg gider ikke gaa hjem straks!“

„Du kan da ogsaa gjerne blive lidt endnu,“ svarede den anden, „vor gode Bekendt og Ven følger Dig nok hjem; ikke sandt, De er nok saa god, Hr. Stangmager?“

Jeg lovede med Fornøjelse at gøre det, hvorpaa det sidste Kærestepar fjærnede sig, mens Hulda og jeg vendte tilbage til det for-

ladte Bord. Vi sad nu alene under Sølvpop-
lerne; Maanen stod højt paa Himlen; men vi
kunde kun se den gennem de skraa Skær,
som lejrede sig om Trækronernes højeste Hvæl-
vinger; for nedentil var det temmelig mørkt;
thi heller ikke Floden straaledede længer som
før, og Lygten var slukket.

„Lad os hvile os lidt endnu og saa gaa!“
sagde hun og støttede sig uden Betænkning
til min Arm, som jeg lagde om hendes Liv.
Saa trak jeg Armen tilbage for at skaffe et
Glas Punsch eller varm Vin. Men hun for-
hindrede det og lagde Armen tilbage dér,
hvor den havde ligget.

„Nej, ikke drikke!“ sagde hun sagte,
„Kærlighed er en alvorlig Sag og taaler
ingen Beruselse, selv naar den kun er en
Spøg!“

„Hvor kan De allerede vide saa meget
om Kærlighed, mit søde Barn, De er jo virke-
lig kun et Barn?“

„Jeg? Jeg er sytten Aar gammel! Jeg har
staaet fem Aar ganske ene i Verden og har fra
mit tolvte Aar ernæret mig redeligt ved mit Ar-
bejde og gjort mange Erfaringer. Derfor elsker
jeg Arbejdet; det er Fader og Moder for mig!
Og der er kun én Ting, som jeg elsker lige

saa højt, det er Kærligheden! Hellere dø end ikke elske!“

„Hvor du er sød!“ sagde jeg og søgte at se den rosenfarvede Mund, der talte saadanne Ord.

„Er jeg?“ hviskede Hulda; „troede De maaske, jeg var af det Træ, hvoraf man laver Eddike! Der har allerede været to Elskere indesluttet i dette Hjærte!“

„I Guder! Allerede to! Hvor er de?“

„Den første var alt for ung og var fremmed her; han maatte atter herfra, og saa skrev han til mig, at han i sit Hjem havde en Kæreste, som han en Gang skulde giftes med. Saa var der Graad; men det kunde jo ikke hjælpe mig noget. Den anden vilde ikke arbejde og jeg maatte næsten helt ernære ham; det gik ikke i Længden, og jeg skammede mig ogsaa over ham og lod ham løbe? For den, der ikke arbejder, han skal ikke blot ikke have noget at spise, men behøver heller ikke at elske!“

„Driver han nu omkring her i Byen?“

„Nej des værre, for han er lukket inde, fordi han gjorde noget slemt, da jeg ikke længer vilde give ham noget. Derover var jeg

saa skamfuld og sørgmodig, at jeg i et halvt Aar ikke vovede at se paa nogen!“

„Men nu kan det ske igen?“

„Ja, ellers var det jo ikke værdt at leve!“

Jeg blev mere og mere forvirret ved at høre det ungdommelige Væsen tale med en saadan Selvbevidsthed, en saadan Bestemthed og Letfærdighed, ved at høre saa spæd og skrøbelig en Skabning erklære, at hun gik op i Arbejde og Kærlighed og ikke forlangte andet af Verden. Og dog var det igen ligesom en Aabenbaring fra den gamle Æventyrverden, der bærer sin egen Sædelighedslov i Haanden lig en fremmed Blomst. Jeg blev til Mode, som om det var en Luftaand, der havde fortættet sig og nu med varmt Blod hvilede i mine Arme.

Vor Tale var bleven til en stille, kærlig Hvisken; efter en Stund sagde hun til mig: „Og hvorledes er det nu med Dem? Er De fri?“

„Ja, det har jeg des værre været i mange Aar!“

„Nu vel, lad os saa ganske stille og roligt gøre hinandens Bekendtskab og se, hvad det fører til!“

Men hun sagde disse prosaiske, platte

Hverdagsord med en Stemme og et Udtryk, som naar en ung Pige tilstaar sin Kærlighed første Gang, eller rettere: hendes Tone havde en Klang, som om hun var et af hine udødelige Væsener, der har antaget en fattig Tjenespigens Skikkelse for at slutte en Elskovsforbindelse i evig Ungdom og Friskhed. Rigtig nok lød der gennem hendes Ytring ogsaa en Sikkerhed, der meldte, at hvis hun mistede mig, saa vilde hun lige saa uskadt gaa over til Dagsordenen, som hun havde gjort tidligere. Det følte jeg tydelig og søgte dog hendes lille Haand og hendes Mund, der kom mig i Møde med ambrosisk Friskhed, saa ren og duftende som en Rose, der er ved at springe ud.

„Lad os saa gaa!“ sagde hun; „hvis De vil være saa god at følge mig til min Bolig, saa kan De se Huset. Uden for det kan De møde om Lørdagen saadan omtrent Klokken ni, saa kan vi aftale, hvad vi skal gøre om Søndagen. Men Ugen igennem arbejde vi i al Stilhed lystig løs! Aa, hvor det er dejligt at arbejde, naar man har En, man holder af, at tænke paa, og er sikker paa at komme sammen med ham om Søndagen. Og naar vi først ere saa vidt, at vi blive sammen inde

i Stuen, saa kan det gærne regne og storme; vi blive rolig siddende og le ad Himlen!“

„Men, mit kære, søde Barn, hvoraf véd Du, at alt vil gaa saadan efter Ønske med mig? Hvorfra kender Du mig?“

„Bryd Dig aldrig om det, jeg kender allerede lidt til Dig, og Hjærtet maa vove lidt og være tidlig paa Færde, hvis det vil leve! Hvis Du vidste, hvad jeg allerede har sét og erfaret! Og hvis Du skulde mangle Arbejde, saa kan jeg skaffe Dig noget; jeg kommer meget omkring og hører og ser mere, end mangan En tror!“

Hun havde hængt sig ved min Arm og gik sikkert og muntert ved Siden af mig, idet hun nynnede en lille Kærlighedssang og vedblev at gentage den. Jeg troede ikke mine Sanser; midt i min Sorg og Nød, nu da jeg mente at være kommen ned i Tilværelsens mørkeste Dyb, stod jeg virkelig nu pludselig ved en Kilde til den klareste Livsglæde, ved en rig, guldfunklende Skat, der ligesom blinkede og glitrede frem blandt Grus og vissent Mos?

Pokker heller! tænkte jeg, Smaafolk har jo ligefrem indrettet sande fortryllende Bjerge, som den prægtigste Ridder ikke har nogen

Forestilling om! Som det synes, maa man selv blive fattig for at finde den Herlighed!“

„Hvad grubler De saa ivrigt paa?“ sagde Hulda og holdt op med at synge.

„Jeg tænker paa den Lykke, som jeg saa uventet har fundet! Det er da ikke saa underligt, at man er lidt forbavset over det!“

„Aa, hvad er det for opstyltede Ord! Som af en Læsebog! Men naar jeg tænker mig rigtig om, saa er det allerede et Par Gange faldet mig ind, at Du ikke taler og bærer Dig ad som en rigtig Haandværkssvend. Du har maaske kendt bedre Tider og egentlig slet ikke skullet være Haandværker!“

„Ja, der er saadant noget ved det! Men nu er jeg tilfreds, især i Dag!“

„Kom!“ sagde hun og omfavnede og kyssede mig med den sødeste Inderlighed, saa jeg gik videre med hende ligesom i en Rus; thi vor Vej var lang.

Men de Ord, jeg havde sagt, indeholdt ingen Usandhed, og jeg fortsatte i Tankerne:

„Hvorfor skulde Du ikke dykke ned i denne lyksalige Hemmelighedsfuldhed og give Afkald paa al Stræben efter Ideal og Berømmelse? Hvorfor skulde Du ikke straks i Morgen søge et lignende Arbejde som det, Du nu

har udført i flere Uger, være Arbejder blandt Arbejdere, hver Dag være vis paa dit beskedne Brød og hver Aften finde din stille Hvile ved dette spæde Bryst, der blomstrer saa lang en Ungdom i Møde. Simpelt Arbejde, gylden Kærlighed med jævnt Udkomme, hvad ønsker Du mere? Og kan Du, naar alt kommer til alt, ikke komme noget bedre ud af det, saafremt det paa nogen Maade er ønskeligt?"

Da vi endelig naaede Huldas Gadedør, var jeg overbevist om at have oplevet et ægte og lykkeligt Æventyr, og jeg lovede, at jeg ganske bestemt skulde være der næste Lørdag Aften. Nogle Folk, der ogsaa kom sent hjem, forhindrede et Afskedskærtegn, og efter nogle høflige Ord til Tak for Ledsagelsen, smuttede hun hurtig ind sammen med de andre.

Maanen var ved at gaa ned. En stærk Vind satte de Tusinder af Fajer i Bevægelse i de stille Gader, saa at der overalt, nede og oppe paa Tage og Taarne, var en Vajen og Flagen ligesom fremkaldt af Aander. Men i mit eget Indre, gennem alle mine Aarer bølgede og bruste først nu min vaagnede Liden-skab, vild og blid, sød og fræk tillige, Haabet, ja Sikkerheden om, at jeg om nogle faa Dage

kunde komme til at eje en Skat af hemmelig Lykke, som jeg for nogle Timer siden ikke havde drømt om.

Saaledes vendte jeg tilbage til min ensomme Bolig, som jeg ikke havde betraadt siden Daggry.

SJETTE KAPITEL.

DRØMME OM HJEMMET.

Døden var draget ind i det Hus, hvor jeg boede; jeg maatte saa godt som have mødt den paa Trappen. Om Eftermiddagen var Værtens Kone kommen i Barselseng, og nu laa hun livløs i det mat oplyste Værelse ved Siden af et dødt Barn. Jeg maatte forbi den aabne Dør; der gik en Jordemoder og en Naboerske der inde, som havde travlt med at rydde op og med at berolige de grædende Børn, der vare brudte ud af deres Sovekammer. Paa en Stol sad Manden, som var kommet hjem før mig; han havde siden Middag været med til Stads og Lystighed og var først kommet nu, fordi man ikke havde kunnet finde ham paa de Steder, hvor han ellers plejede at være. Han havde sin Bestilling, som jeg ikke kendte, uden for Huset, og hvad

han tjente, det brugte han for største Delen selv. Den døde Kone havde været Familiens Hjørnestén og Frelse.

Nu sad Manden maalløs, raadvild og bleg midt i al den Jammer; thi den Rødme, som Festrusen havde fremkaldt i hans Ansigt, var grundig forsvunden, og i Stedet for at lægge sig til at sove, maatte han nu holde sig yaagen, uden at gøre Gavn eller at kunne hjælpe. Han betragtede med et sky Blik det i et Tørklæde indsvøbte uskyldige Væsen, som var gaaet til Grunde i en Mylr af Smærter og Lidelser, endnu førend det havde sét Dagens Lys. Han rystede gysende paa Hovedet og saa' hen paa Moderen; hun laa stiv og uden Deltagelse, som det sømmer sig en erfaren Afdød; hun rørtes hverken over Mand eller Børn eller Naboer; selv den Lille ved hendes Side kom hende ikke ved, skønt hun for kort Tid siden havde ofret sit Liv for den.

Børnene, som under Moderens Kamp med Døden havde været indespærrede og vare blevne forsømte, vare sultne og blandede deres ynkelige Klager over Moderen med Haab om Mad, indtil Manden samlede sig og med lamslaaede Lemmer rodede omkring, for

om muligt at opdage, hvor Konen havde gemt Maden. Han saa' uvilkaarligt hen paa hende, som om han ventede, at hun skulde sige: Mælken staar dér, Brødet dér, der er Kaffe i Kaffemøllen! Men hun sagde ingen Ting!

Bevæget over al den Ynk traadte jeg nærmere og spurgte, om jeg ikke kunde være til nogen Nytte. En af Konerne sagde, at Lægerne havde raadet til straks at sende Liget til Lighuset; det var godt, naar Ligene bleve hentede straks om Morgenen; men hvis Manden ikke gik derhen, saa var der ingen til at gøre det. Jeg tilbød at besørge det, og ti Minuter derefter trak jeg i Klokken ved Dødens Vagstue. Efter at jeg havde meddelt den Vagthavende det nødvendige, saa' jeg gennem en Glasdør ind i Salen, hvor Mennesker af alle Stænder og Aldre laa udstrakte, ligesom Folk, der skal paa Torvet og ligge og vente paa, at det skal blive Morgen, eller som Udvandrerne, der ligge og sove paa deres Bagage ved Havnen. Blandt andre saa' jeg ogsaa en ung Pige hvile der omgivet af Blomster. Det næppe udviklede Bryst kastede to sorte Skygger paa Ligskjorten; da mindedes jeg, hvad jeg i denne Nat havde oplevet og foresat mig, og fuld af

Tvivl og Uro, Skræk og Træthed skyndte jeg mig hjem for at søge Hvile.

Men min Søvn var højst urolig og lidet kvægende. Snart blev jeg vækket af de sørgelige Begivenheder i Huset, snart saa' jeg halvnøgne Drømmebilleder, en uafsladelig Blanding af Liv og Død, af varme Elskovsord og Klager over Døden, og jeg trak først Vejret lettere, da det blev Dag, og jeg i det mindste kunde samle mine Tanker.

Men de kom straks i Strid med hverandre; thi da jeg rejste mig op og med Haanden paa Panden tænkte over, hvad der egentlig var skét, og hvad jeg nu først og fremmest havde at gøre, vaklede jeg imellem, om jeg skulde vige tilbage for den alvorsfulde Døds-skygge, der havde advaret mig, eller om jeg skulde følge det Elskovsbilled, der lokkede mig i den arbejdende Armod's Skikkelse. Det lokkende Billed sejrede; det syntes mig netop at være det bedste at genfinde Trøst og Tillid og mig selv ved et ungt Liv's bløde Bryst, og jo alvorligere Samvittigheden advarede imod i en Stilling som min at indlade sig paa en Elskovsforbindelse, desto rigeligere indfandt sig Ordholdenhedens, Ærens og Tapperhedens

Grunde og bestyrkede mig i Udførelsen af mit Forsæt.

Jeg besluttede endog at opsøge den yndige Skabning allerede den næste Aften, i Stedet for at vente til Lørdag, men først vilde jeg raadføre mig med den gamle Marchandiser og faa at vide, om han i Fremtiden kunde skaffe mig et lignende fordringsløst Arbejde som det sidste.

Saa forlod jeg da med livslystne Øjne og Læber dette Sorgens Hus, fra hvilket allerede for flere Timer siden Moderens og hendes sidste Barns Lig vare blevne fjærnedede. Jeg ænsede ikke de forladte Smaa, der sad stille op ad hinanden for aabne Døre. Da jeg derpaa traadte ud af Huset og ilede ned ad Gaden, mødte jeg en ung Mand, som havde et smukt Fruentimmer under Armen. Begge vare de iførte pæne Rejsedragter, og de anstrængte sig øjensynlig for at finde et Husnummer, som de havde skrevet paa en Seddel. Manden forekom mig bekendt, uden at jeg dog i min Adspredthed tænkte videre ved det; men da jeg vilde gaa af Vejen for dem, saa' han nøjere paa mig og sagde i min Hjemstavns Dialekt: „Dér er han jo! Er De ikke Hr. Henrik Lee, hvem vi søge?“

Glad og forskrækket paa samme Tid genkendte jeg ham som en Haandværker fra vor By. Han var omtrent paa samme Tid som jeg gaaet paa Vandring, men var for længe siden vendt hjem og bleven Mester, hvorpaa han havde overtaget og udvidet sin Faders Forretning, og nu var han paa Bryllupsrejse; thi den velhavende Borgerdatter, der gik her med ham som hans Hustru, havde skaffet ham Midler til alle mulige gavnlige Foretagender.

Han bragte mig nu Hilsener fra min Moder, hvem han i den Hensigt havde besøgt før sin Afrejse. Hun havde med nogen Skamfuldhed været nødt til at tilstaa sin Nabo, at hun ikke en Gang bestemt vidste, hvor jeg var, eller om jeg endnu boede paa samme Sted; men desto mere længtes hun efter at høre fra mig. Men jeg var lige saa forlegen ved at spørge for meget til hende, fordi jeg derved røbede, at jeg ikke vidste noget om hende; dog modstod jeg ikke længe min Trang, men spurgte ivrigt om, hvad jeg ønskede at vide.

„Naa ja, vi har endnu mange Ting at tale om,“ sagde min Landsmand, idet han betragtede mig opmærksomme. „De har for-

andret Dem temmelig meget, ikke sandt, Kone? Du har jo ogsaa kendt Hr. Henrik Lee tidligere?“

„Jeg synes, jeg kan huske Dem, skønt jeg den Gang kun var en Skolepige,“ svarede hun, medens hun som fuldt udviklet Kvinde var mig fuldstændig fremmed. Imidlertid følte jeg, at hendes Øje dvælede ved min lidet glimrende Dragt, der rigtig nok hverken var ny eller godt holdt; for første Gang følte jeg Ydmygelsen ved at være daarlig klædt, og jeg blev endnu mere forlegen, da min Landsmand spurgte, om vi ikke skulde gaa op i min Bolig. Lykkeligvis havde jeg Dødsfaldet som Paaskud for, at der ikke saa' hyggeligt ud, hvorfor jeg selv var gaaet ud.

„Saa tør vi maaske indbyde Dem til at tilbringe Dagen sammen med os? Vi kom allerede i Gaar; men jeg havde nogle Forretninger at besørge. I Morgen tidlig rejser vi igen, saa De kommer i alt Fald ikke til at spille megen Tid paa os; men vi vilde jo heller ikke gærne forstyrre Dem i Deres Arbejde!“

Min gode Landsmand anede ikke, hvor smærteligt hans Tale ramte mig; men jeg forsikrede ham, at det havde ingen Fare, og at

jeg ikke bestilte saa overdreven meget. Efter at jeg derpaa havde vist dem omkring i nogle Timer, gik jeg med dem hen til det borgerlig beskedne Værtshus, hvor de var taget ind, og spiste til Middag sammen med dem. Den længe undvæerte Vane at tale min Hjemstavns Dialekt og drøfte gamle bekendte Sager bragte mig saa meget lettere til at glemme den nærværende Tid, som vi desuden glædede os ved Duften og Nydelsen af en Flaske god Rhinskvin. Det rolige, venlige Ægtepar, som ikke ved generende Æmheder røbede, at de kun havde været saa kort gift, forøgede det Velbehag, der lyste for mig som et flygtigt Solglimt fra en lummer, skyfuld Himmel.

Da nu min Landsmand bestilte den anden Flaske, og de øvrige Gæster havde forladt Stuen, trak den unge Kone sig tilbage til sit Værelse, for at hvile sig lidt, som hun sagde. Vi andre bleve desto mere veltalende, indtil den gode Mand afbrød sig selv, og, idet han søgte at finde saa pæne Ord som muligt, talte til mig som følger:

„Jeg vil ikke skjule for Dem, Hr. Lee, at Deres Moder i høj Grad trænger til, at De kommer tilbage, og jeg vil raade Dem til at rejse hjem saa snart som muligt; thi medens

den brave Kone søger at skjule sin dybe Sorg og Længslen efter Dem, se vi meget godt, at hun fortæres af den og Dag og Nat ikke tænker paa andet. Jeg véd ikke, om jeg tager fejl, men det forekommer mig næsten, som om det ikke gaar Dem saa rigtig udmærket, og jeg tænker mig, at De er i den Periode, hvor de Herrer Kunstnere maa gennemgaa en hel Del, for endelig at gaa ud af Kampen med Berømmelse. Men alt har jo sine Grænser! De skulde gøre en lille Pavse og besøge Deres Hjem igen, selv om De ikke kommer som Sejrherre. Dér kan man undertiden se og tage fat paa Tingene fra en ny Side.“

Han greb sit Glas og klinkede med mig paa Hjemmets og min Moders Vel, betænkte sig en Stund og vedblev saa:

„Mundkaade og uforstandige Kvinder, ja selv Mænd af samme Slags i vor By toge sig den Frihed, da det var blevet bekendt, at Deres Moder havde anvendt visse Summer paa Dem og derved betydelig forringet sit Udkomme, at dadle hende haardt bag hendes Ryg og vel ogsaa ukaldede at sige hende lige ind i Ansigtet, at hun bar sig galt ad og gjorde sin Søn en daarlig Tjeneste, mens hun tillige overvurderede sine egne Kræfter.

Enhver, der kender hende, véd, at alt andet end dette er Tilfældet; men den uforstandige Snak har skræmmet hende saa fuldstændig, at hun næsten ikke kommer sammen med nogen og saaledes lever i Ensomhed og Selvfornægtelse.

»Hun sidder hele Dagen ved Vinduet og spinder; hun spinder Aar ud, Aar ind, som om hun havde syv Døtre at udstyre, for at der dog kan blive samlet lidt sammen, som hun siger, og Sønnen kan have Linned nok for hele Livet og til sit hele Hus. Som det lader til, tror hun ved denne Mængde hvidt Lærred, som hun lader væve hvert Aar, at hidlokke Deres Lykke, ligesom i et udspændt Net, hvilket skal fyldes med et dygtigt Husvæsen, omtrent ligesom en Bog hvidt Papir kan friste Lærde og Forfattere til at skrive et godt Værk eller et udspændt Lærred Maleren til at male.«

Ved den vakre Talers sidste Billed kunde jeg ikke tilbageholde et bittert Smil. Dette syntes ham at stadfæste Rigtigheden af hans Formodninger og han fortsatte:

„Undertiden støtter hun Hovedet i Haanden og ser ufravendt ud paa Markerne, hen paa Tagene eller op paa Skyerne; men naar

det bliver Tasmørke, lader hun Rokken staa og bliver da siddende i Mørke uden at tænde Lys, og naar Maaneskinnet eller en anden Lysstraale falder paa hendes Vindu, saa kan man altid se hende sidde der og stirre ud i det Fjærne.

„Men det er ligefrem sørgeligt at se hende lufte Sengklæder ud; i Stedet for ved andres Hjælp at bære dem hen paa vor Plads, hvor den store Brønd er, slæber hun dem op paa det sorte Tag paa Deres Hus, udbreder dem dér paa Solsiden, gaar vims omkring paa det skraa Tag, rigtig nok uden Sko, men lige hen til Kanten, banker Puder og Dynner ud, ryster dem og færdes muttersene saa højt dér oppe under aaben Himmel, at det ser meget forvovent og underligt ud, især naar hun standser et Øjeblik, holder Haanden op for Øjnene og staar der oppe i Solen og ser ud i det Fjærne. En Gang kunde jeg ikke længer holde ud at se paa det fra min Gaard, hvor jeg stod med mine Svende; jeg gik derover, klatrede op under Taget og holdt en Tale til hende ud af Loftslugen, for at forklare hende det farlige i hendes Stilling. Men hun smilte kun og takkede for den gode Mening. Jeg

synes derfor, at De skal rejse hjem jo før jo heller! Kom straks med os!“

Men jeg rystede paa Hovedet; thi jeg kunde ikke beslutte mig til at melde, at jeg havde lidt Skibbrud, og løbe saaledes af Skole. Jeg vilde overvinde Ulykken alene, og naar min Skæbne var bleven afgjort paa den ene eller den anden Maade, vilde jeg vende tilbage. For øvrigt hjalp jeg mig Resten af Dagen med ubestemte Taalemaader, ved hvilke jeg hverken hyklede nogen for stor Selvtillid eller tilstod min virkelige Stilling, indtil jeg sent om Aftenen tog Afsked fra mine Bysbørn, som skulde rejse tidligt den næste Morgen.

Dog havde Billedet af min Moder, som stirrede ud i det Fjærne, vakt en stærk Følelse af Hjemve, som hidtil kun havde hjemsøgt mig i Drømme. Siden nemlig Fantasien og dens formende Evne ikke mere beskæftigede sig med mig om Dagen, satte dens Organer sig selvstændig i Bevægelse, naar jeg sov, og skabte med tilsyneladende Fornuft og Følgerigtighed en Drømmemylr med de mest gløddende Farver og de mest brogede Former. Ganske som hin sindsforvirrede Mester og erfarne Lærer havde forudsagt, saa' jeg nu i

Drømme snart min Fødeby, snart Landsbyen forklaret og forandret paa vidunderlig Maade; jeg kunde enten ikke naa den, eller, hvis jeg naaede den, vaagnede jeg pludselig, uden at have haft nogen Glæde af det. Jeg rejste gennem mit Fædrelands skønneste Egne, som jeg i Virkeligheden aldrig havde sét, jeg saa' Bjerge, Dale og Strømme med uhørte og dog velkendte Navne, der lød som Musik og dog havde noget latterligt ved sig.

Over min Landsmands Meddelelser havde jeg glemt Hulda fra den foregaaende Aften og de Planer, jeg havde lagt om Morgenens; udmattet og træt søgte jeg mit Leje, og snart færdedes jeg i Drømmenes travle Verden. Jeg nærmede mig den By, hvori min Moders Hus laa, ad mærkelige Veje, langs med brede Strømme, i hvilke hver eneste Bølge bar en svømmende Rosenbusk, saa at Vandet næppe glimtede gennem den bevægelige Rosenskov. Ved Strandbredden gik der en Landmand og pløjede med mælkehvide Okser og en Guldpløv, under hvis Spor der skød store Kornblomster frem. Furen blev fyldt med gyldne Korn, som Bonden, idet han styrede Ploven med den ene Haand, strøede ud med den anden og kastede langt op i Luften, hvorfra

de faldt ned paa mig som en Guldregn. Jeg opfangede saa mange Korn, som jeg kunde, i min Hat og saa' med Fornøjelse, at de forvandlede sig til lutter gyldne Skuemønter, paa hvilke der var præget en gammel Schweizer med langt Skæg og stort Sværd. Jeg talte dem ivrigt, kunde dog ikke blive færdig med at tælle, men fyldte mine Lommer; dem, som jeg ikke kunde faa Plads til, kastede jeg op i Luften igen. Da forvandlede Guldregnen sig til en prægtig Guldhest, der vrinskende skrabede i Jorden, hvorpaa der sprang den dejligste Havre frem, hvilken Hesten i sin Kaadhed forsmaaede. Hvert Havrekorn var en sød Mandelkærne, en Rosin og en ny Penning, der vare viklede ind i rødt Silketøj og bundne sammen med Svinebørster, der kildrede Hesten behagelig, da den væltede sig omkring, saa at den raabte: Den Havre gør mig ganske kaad!

Men jeg fangede Guldhesten, besteg den, da den var smukt sadlet, og red langs med Strandbredden og saa' paa, hvorledes Bondemanden pløjede ind i de svømmende Roser og derpaa sank ned med sit Spand. Der var ingen Roser mere, de samlede sig til tætte Skygger og forsvandt i det Fjærne, idet de udbredte

en Rødme over Horisonten; men Floden syntes nu at være et umaadeligt Baand af flydende blaat Staal. Landmandens Plov var imidlertid bleven forvandlet til en Baad, hvori han sejlede, mens hans styrede med det gyldne Plovskær og sang: „Alpernes Glød drager bort og lægger sig omkring Fædrelandet!“ Herpaa borede han Hul i Skibsbunden, stak Mundstykket af en Basun derned, sugede kraftig paa det, hvorpaa det gav en vældig Trompetklang fra sig og sendte en skinnende Vandstraale op, der dannede det prægtigste Springvand i den sejlende Baad. Bonden tog Straalen, satte sig paa Baadens Kant og smeddede paa sine Knæ med sin højre Næve et mægtigt Sværd deraf, saa Gnisterne sprudede. Da Sværdet var færdigt, prøvede han dets Skarphed paa et Haar, som han rev ud af sit Skæg, og overrakte det høfligt til sig selv, idet han pludselig forvandlede sig til Vilhelm Tell, hvem hin korpulente Vært havde forestillet i mine yngre Dage. Tell greb Sværdet, svingede det og sang med mægtig Stemme:

Jo jo! jeg er ogsaa med, min Tro!
 Og skyde kan jeg, frisk og fro.
 Eja! der bli'er vel Stunder endda,
 At Tell kan Pil fra Kogeret ta'e!

Hvad glaner I efter? Saa se dog ret!
 Dér, højt i Luften, gør han Sæt!
 Hvor blev han af? — Ja pas kun paa:
 Som man ta'er fat, vil Arbejdet gaa!

Af Baadens Side, som nu var et vældigt Stykke Flæsk, huggede derpaa den tykke Tell en ordentlig Spaan og traadte saa højtidelig ned i Kahytten for at holde Maaltid.

Imidlertid red jeg videre paa Guldhesten og var uforvarende midt inde i den Landsby, hvor min Onkel havde boet. Jeg kendte den næppe igen, da næsten alle Husene vare byggede om. Beboerne sade alle bag de blanke Vinduer rundt om Bordene og spiste, og der var ingen, som saa' ud paa den øde Gade. Men det var jeg meget glad over! thi først nu opdagede jeg, at jeg sad paa min straalende Hest i gamle, luvslidte Klæder. Jeg søgte derfor at komme ubemærket bag min Onkels Hus, som jeg næsten ikke kunde finde.

Til sidst genkendte jeg det; det var helt overgroet med Vedbend og desuden saadan gemt bag de gamle Nøddetræer, at man hverken kunde øjne Mur eller Tag og kun hist og her saa' et Stykke Rude saa stort som en Haand finkle bag det grønne. Jeg mærkede,

at der var en Bevægelse bag ved det, men kunde ikke tydeligt se noget. Haven var overgroet med Dynger af frodige Markblomster, blandt hvilke Havevæksterne ragede saa højt op som Træer, baade Rosmarin og Fennikel, Solblomster, Græskar og Ribs. Sværme af vilde Bier brusede frem af dette Blomsterkaos; men i Bistadet laa det gamle Elskovsbrev, som Vinden en Gang havde ført derhen, aabent og falmet, uden at Nogen nogensinde havde fundet det i alle de Aar. Jeg tog det og vilde putte det i Lommen; da blev det revet mig ud af Haanden, og da jeg saa' mig om, smuttede Judith leende med det bag Bistadet og kyssede mig gennem Luften, saa jeg kunde føle det paa min Mund. Men Kysset var egentlig et Stykke Æblekage, som jeg graadigt huggede i mig. Da det imidlertid ikke slukkede den Sult, jeg følte i Søvn, kom jeg til den Anskuelse, at jeg sandsynligvis drømte, og at Kagen vel hidrørte fra de Æbler, som jeg en Gang under Kys havde spist sammen med Judith. Jeg fandt det derfor raadeligere at gaa ind i Huset, hvor der sikkert vilde være et Maaltid rede.

Herpaa gav jeg mig til at udpakke en

svær Vadsæk, der pludselig viste sig paa Hesten, da jeg bandt denne fast til det faldefærdige Havegærde. I Vadsækken var der de skønneste Klæder og en fin ny Skjorte, som foran paa Brystet var prydet med broderede Vindruer og Liljekonvaller. Men da jeg udfoldede denne Stadsskjorte, blev den til to, de to til fire, og de fire til otte, kort sagt der laa en Mængde af de dejligste Skjorter, som jeg forgæves anstrængte mig for at faa ind i Vadsækken igen. Der kom stadig flere og flere Klædningsstykker, saa de bedækkede Jorden rundt omkring mig, og jeg følte den største Angst for at blive overrasket ved det underlige Arbejde af mine Slægtninge. I min Fortvivlelse greb jeg endelig én af Skjorterne for at tage den paa, og stillede mig undseligt bag et Nøddetræ; men man kunde se dette Sted fra Huset, og jeg smuttede derfor skamfuld bag et andet og saaledes videre fra det ene til det andet, indtil jeg kom tæt hen til Huset og blev trykket ind mod Vedbenden, hvor jeg forvirret og hastig skiftede Klæder, tog en smuk Dragt paa og dog næsten ikke kunde blive færdig, og da jeg endelig var det, kom jeg i den største Forlegenhed

med, hvor jeg skulde gemme de sørgelige gamle Klæder. Hvorhen jeg end bar dem, faldt der bestandig et eller andet pjaltet Stykke Tøj ned paa Jorden; til sidst lykkedes det mig med stort Besvær at kaste Klæderne ud i Bækken, hvor de imidlertid ikke vilde svømme videre, men rolig vedblev at dreje sig om paa samme Plet. Jeg fik herpaa fat i en raadden Bønnestage og pinte mig med at støde de dæmoniske Pjalter ud i Strømmen; men Stagen knækkede og vedblev at gaa i Stykker, til den var en ganske lille Stump.

Da følte jeg et Pust paa mine Kinder, og Anna stod for mig og førte mig ind i Stuen, hvor Onkel, Tante, Kusiner og Fætre alle vare samlede. Jeg trak Vejret dybt og saa' mig om; den gamle Stue var pyntet som om Søndagen og saa solklar, at jeg ikke forstod, hvor alt det Lys kunde bane sig Vej gennem den tætte Vedbend. Onkel og Tante vare i deres bedste Aar, Kusinerne og Fætrene mere blomstrende end nogensinde, Skolemesteren ligeledes en smuk Mand og oprømt som en Yngling, og Anna saa' jeg som ung Pige paa fjorten Aar i den rød-blomstrede Kjole med den yndige Krave.

Men hvad der var meget underligt, alle, Anna ikke undtaget, havde de lange Kridtpiber i Haanden og røg en vellugtende Tobak, og jeg ligesaa. Og hverken de Døde eller de Levende stod stille et Øjeblik, men gik med venlige, glade Miner uafladeligt op og ned i Stuen, frem og tilbage, og imellem dem saa' man Jagthundene, Raadyret, den tamme Maard, Falke og Duer i fredelig Enighed, kun med den Forskel, at Dyrene gik imod den Streg, ad hvilken Menneskenes Gang fandt Sted, saaledes at der opstod et underligt Virvar.

Det tunge Nøddetræsbord med de snoede Fodder var dækket med en hvid Damaskes Dug og besat med duftende Bryllupsmad. Min Mund løb i Vand, og jeg sagde til min gamle Onkel: „I synes at ville gøre jer ret til Gode!“ „Det forstaar sig,“ svarede han, og de gentog alle med behagelig klingende Stemmer: „Det forstaar sig!“ Pludselig befalede Onkel, at man skulde gaa til Bords, hvorpaa de alle stillede deres Piber sammen i Pyramider, tre og tre, ligesom Soldater deres Geværer. Derpaa syntes de allerede igen at glemme, at de vilde spise; thi til min Ærg-

relse gik de alle omkring ligesom før og begyndte efterhaanden at synge:

Vi grunder, vi prøver,
vi drømmer, og vi tøver,
bag Forsæt vi os fjæler,
vi haster, og vi dvæler,
vi er her og dog hist,
en Marscheren paa Stedet,
og hvem har dog tilsidst
ej denne Saga glædet?

Hallo, hej op!

Ja: Leve denne Verden, og Den, som gaar omkring
Mellem Jæger og Vildt i en grøn Kasseking!

Alle, Kvinder og Mænd, sang med rørende Harmoni og Lyst, og Onkel istemte Raabet Hallo med vældig Stemme, hvorpaa hele Flokken sang stærkere og mere larmende; men saa blev de blegere og blegere og tilsidst opløste de sig i en forvirret Taage, medens jeg græd og hulkede ynkeligt. Jeg vaagnede badet i Taarer, saa min Hovedpude var ganske vaad. Da jeg med Besvær var kommen til mig selv igen, var det første, jeg huskede, det velbesatte Bord; thi efter min Landsmands Meddelelser den foregaaende Aften havde jeg ikke kunnet spise noget og var nu bleven sulten igen, mens jeg sov. Og da jeg tænkte paa den Begærlighed, hvormed jeg,

trods min tøjlesløse Fantasis Udsmykkelse,
var nødt til dog altid kun at drømme om
Gods og Guld, Klæder og Mad, saa brast jeg
paany i Taarer over denne Nedværdigelse,
indtil jeg faldt i Søvn igen.

SYV ENDE KAPITEL.

ATTER DRØMME.

Jeg var i en stor Skov og gik paa en underlig smal Bro, der snoede sig gennem Grene og Trækroner højt oppe, en Slags uendelig hængende Bro, medens den magelige Jord der nede, som det sædvanlig gaar i Drømme, ikke blev benyttet. Men det var smukt at se ned paa Skovbunden, der helt bestod af grønt Mos, som hvilede i dybt Mørke. Paa Mosset voksede der mange enkelte stjerneformede Blomster med svajende Stængler, og de vendte sig stadig op ad mod Tilskuerne paa Broen; ved hver enkelt Blomst stod der en lille underjordisk Mand eller Kvinde, som med en straalende Karfunkel i en lille Guldlygte belyste Blomsten, saa den funkede i Dybet som en blaa eller rød Stjerne, og mens disse Blomsterstjærner, der ofte forenede sig til

smukke Billeder, drejede sig skiftevis langsomt og hurtigt, gik de smaa Aander omkring med deres smaa bitte Lygter og rettede ømhyggelig Lysstraalen mod Kalkene. Fra den høje Træbro saa' saaledes det kredsende Lys i Dybet ud som en underjordisk Stjernehimme, kun med den Forskel, at den var grøn, og at Stjernerne straaede i alle Farver.

Jeg gik henrykt videre paa Hængebroen og slog mig tappert gennem Bøge- og Egekronerne, da jeg indsaa, at saa fin en Jordbund ikke burde betrædes. Undertiden kom jeg ind imellem en Gruppe Fyrretræer, som var meget lysere i Farven; de røde, af Solen gennemglødede, stærkt duftende Grankroner frembød et fabelagtigt Skue og Opholdssted, fordi de saa' ud, som om de vare kunstnerisk forarbejdede og prydede med underlige Ornamenter, der dog havde ganske naturlige Former. Ofte førtes Broen helt op over Træerne, under aaben Himmel og i Solskin, og jeg støttede mig til det skrøbelige Rækværk for at se, hvorhen den egentlig førte; men der var intet at øjne uden et endeløst Hav af grønne Trætoppe, saa langt som Øjet naaede; paa dette Hav flimrede en hed Formiddags Sol, Tusinder af vilde Duer, Granskader, Ellekrager,

Spætter og Glenter sværmede omkring; det vidunderligste var, at man ogsaa tydelig kunde kende de Fugle, der vare allerlængst borte, og skelne mellem deres Skikkelser og Farver.

Efter at jeg havde taget et godt Overblik, saa' jeg atter ned i det mørke Dyb, hvor jeg nu opdagede en Klippekløft, der alene for sig var oplyst af Solen. Dybest nede laa der ved en klar Bæk en lille Eng, midt paa denne sad Moder paa sin lille Straastol i en brun Eremitkaabe og med isgraat Haar. Hun var gammel og kroget, og trods den store Afstand kunde jeg nøje kende hvert enkelt af hendes Træk. Med en grøn Vaand vogtede hun en lille Flok Sølvfasaner, og naar én af dem vilde løbe sin Vej, slog hun den sagte paa dens Vinger, hvorpaa der svævede nogle glinsende Fjedre op, som spillede i Solen. Ved Bækken stod hendes Rok, men den var forsynet med Skovle og var egentlig et Møllehjul, der drejede sig lynsnart. Kun med den ene Haand holdt hun den straalende Traad, der ikke sad paa nogen Tén, men gik paa Kryds og paa Tværs omkring Skrænten, hvor den straks blev til store Flader blændende Lærred. Dette steg højere og højere op; pludselig følte jeg en tung Vægt paa Skuldren og mærkede, at jeg

bar den gamle Vadsæk, der var ganske opsvulmet af de fine Skjorter. Nu saa' jeg jo, hvorfra disse kom. Medens jeg møjsommeligt slæbte paa Vadsækken, opdagede jeg, at alle Fasanerne vare smukke Sengetæpper, som Moder ivrigt luftede og bankede. Saa lagde hun dem sammen og bar dem ind i Bjærget, det ene efter det andet. Da hun kom ud igen, holdt hun Haanden over Øjnene og saa' sig om, mens hun sagte sang, hvad jeg dog tydelig hørte:

Min Søn, min Søn,
 O Lyd saa skøn!
 Naar vil din første Klang
 Gaa gennem Skov og Vang?

Da saa' hun mig oppe over sig, ligesom svævende i Luften og seende længselsfuldt ned til hende. Hun udstødte et højt Glædesskrik og smuttede bort som en Aand, over Stok og Stén, uden at gaa, saa hun syntes mig stadig at maatte forsvinde, da jeg nu forgæves kaldende ilede efter hende, mens Broen bøjede sig og knagede, og Trækronerne vaklede og bruste.

Da var jeg ude af Skoven, og jeg saa' mig staa paa det Bjærg, der ligger lige overfor min Fødeby; men hvilket Skue frembød ikke denne!

Floden var ti Gange saa bred som ellers og straaledede som et Spejl; Husene vare alle lige saa store som Domkirken, byggede i den fabelagtigste Stil, og de straaledede i Solskinnet, mens Vinduerne vare prydede med en Fylde af Blomster, der hang tungt ned over de med Billedhuggerarbejder prydede Mure. Lindene strakte sig uoverskueligt op til den mørkeblaa, gennemsigtige Himmel, der syntes at være én eneste Ædelsten, mod hvilken de kæmpe-mæssige Lindetoppe svajede hid og did, som om de vilde feje den endnu blankere, og til sidst voksede de ind i den gennemsigtige, blaa Krystalmasse.

Mellem Lindenes grønne Løvbjærge hævede Domkirketaarnene sig, det uhyre Stenskip laa under Høje af Millioner af hjærteformede Lindeblade, mens kun hist og her en purpurrød eller blaa Glasskive funkledede frem, beskinnet af en forvildet Solstraale. Men de gyldne Kroner, som dannede Taarnknapperne, funkledede højt oppe paa Himlen og vare fulde af unge Piger, som strakte deres Lokkehoveder frem rundt omkring mellem de gotiske Ornamenter. Skønt jeg skarpt kunde skelne hvert Lindeblads Omrids, formaaede jeg dog ikke at faa et klart Indtryk af alle de Piger,

og jeg skyndte mig hen imod dem, da jeg var meget nysgerrig efter at vide, hvem alle disse Medborgerinder kunde være.

Derfor var det i det rette Øjeblik, jeg saa' Guldhesten staa ved Siden af mig; jeg lagde Vadsækken paa den og begyndte saa at ride ned ad den stejle Trappe, der førte ned fra Broen. Men hvert Trin var et Stykke slebet Bjærgkrystal, og inden i det laa der en Kvinde ikke større end et Spand, ligesom sovende, og hendes smaa Lemmer vare ubeskrivelig harmonisk og skønt byggede. Medens Guldhesten gik ned ad den halsbrækkende Vej og hvert Øjeblik truede med at slynge sin Rytter ud i Dybet, bøjede jeg mig ned til højre og venstre fra Sadlen og søgte med længselsfulde Blikke at trænge ind i Krystaltrinenes Kærne.

„Død og Pine!“ udbrød jeg lystent hen for mig, „hvad mon det er for Væsener her i denne forheksede Trappe?“

Det undrede mig ikke det mindste, da Hesten pludselig begyndte at tale, idet den vendte Hovedet om mod mig og sagde: „Hvad det er? Det er kun de gode Ting og Ideer, som Hjemmets Jordbund indeslutter, og som Den hugger ud, der bliver i Landet og redelig ernærer sig!“

„For Pokker!“ udbrød jeg, „jeg skal straks gaa herud i Morgen og hugge mig nogle Trin op!“

Og jeg kunde ikke vende mit Blik bort fra den lange Trappe, som jeg nu saa' klynge sig straalende til Bjærget bag ved mig. Men Hesten sagde, at dette var kun en ringe Ting, hele Jordbunden var fuld af den Slags Sager.

Nu kom vi til en Bro; men det var ikke mere den gamle Træbro, det var et Marmorpalads paa to Stokværk, der dannede en endeløs Søjlerække og som en aldrig før sét Pragtbro førte over Floden. „Hvor dog alt forandres og gaar frem, naar man kun er et Par Aar borte,“ tænkte jeg, da jeg magelig og nysgjerrig red ind i den store Brohal. Medens den ydre Del af Bygningen kun straaledede af hvidt, rødligt og sort Marmor, vare Væggene i det Indre bedækkede med utallige Malerier, som fremstillede Landets Historie og Bedrifter. Alle afdøde Folk vare saa at sige indtil den sidste Mand, der fornylig var gaaet bort, malede af paa Væggen og syntes at være ligesom de Levende, der færdedes paa Broen, ja flere af de malede Skikkelser traadte ud af Billederne og blandede sig mellem de levende,

medens mange af disse gik hen til de malede og bleve satte op paa Væggen. Begge Parter bestode af Helte og Kvinder, Præster og Lægfolk, Herrer og Bønder, Hædersmænd og Pak; men Indgangen og Udgangen til Broen var aaben og ubevogtet, og idet Toget over den stadig var i Bevægelse, og Udvekslingen mellem malede og virkelige Skikkelser fandt Sted uafslædig, syntes Fortid og Fremtid kun at være én Ting her paa denne vidunderlig levende Bro.

„Jeg gad nok vide, hvad det er for en lystelig Indretning!“ brummede jeg til mig selv, Hvor faar og Hesten svarede straks:

„Dette kalder man Nationens Identitet!“

„Du er en meget lærd Hest!“ udbød jeg, „Havren maa virkelig have gjort Dig kaad! Hvor faar Du den Slags Brokker fra?“

„Husk, hvem Du rider paa!“ sagde Guldhesten. „Er jeg ikke opstaaet af Guld? Men Guld er Rigdom, og Rigdom er Indsigt!“

Under disse Ord mærkede jeg straks, at min Vadsæk nu var fyldt fuldstændig med hine Guldmønter i Stedet for med Klæder. Uden at gruble over, hvorfra de saa uventet vare komne igen, følte jeg mig meget tilfreds ved at besidde dem, og skønt jeg ikke

med god Samvittighed kunde give den vise Hest Ret i, at Rigdom er Indsigt, syntes jeg dog pludselig, at jeg selv havde saa megen Indsigt, at jeg ikke svarede noget og gemytlig red videre.

„Sig mig, Du vise Salomon!“ sagde jeg et Øjeblik efter. „Er det egentlig Broen, der hedder Identiteten, eller de Folk, som er paa den? Hvilken af de to Ting er det?“

„De udgøre begge tilsammen Identiteten, ellers vilde man jo ikke tale derom!“

„Nationens?“

„Ja naturligvis Nationens!“

„Saa er jo Broen ogsaa en Nation!“

„Aa!“ udbrød Hesten uvillig, „hvor kan man kalde et Vehikel, hvor smukt det end er, for en Nation? Det kan kun Folk være, følgelig er det Folkene her!“

„Saa? Men Du har jo lige sagt, at Nationen og Broen tilsammen udgøre en Identitet!“

„Det sagde jeg ogsaa, og jeg bliver ved det!“

„Naa, og saa?“

„Du maa vide,“ svarede Hesten eftertænksomt, idet den spilede alle sine fire Ben ud, „at Den, der kan besvare dette kildne Spørgsmaal og forstaar at løse Modsigelsen,

han er en Mester og arbejder selv med paa Identiteten. Hvis jeg forstod at finde et godt Udtryk for det rigtige Svar, der saadan løber mig rundt i Munden, saa var jeg ikke en Hest, men for længe siden malet paa Væggen her. Husk for Resten paa, at jeg kun er en drømt Hest, og at altsaa vor hele Samtale er en Tanke og et Foster af din egen Hjerne. Følgelig kan Du kun selv, og det paa første Haand, besvare alle yderligere Spørgsmaal!“

„Ha! Du trodsige Dyr!“ raabte jeg og slog den i Lysken med mine Hæle, „desto mere er Du forpligtet til at tale og svare mig, Du utaknemlige Kleppert! siden jeg dog maa avle Dig af mit saa møjsommeligt fornyede Blod og maa føde og opretholde Dig under denne Drøm!“

„Det var ogsaa store Sager!“ sagde Hesten rolig. „Hele denne Samtale, overhovedet hele vort ærede Bekendtskab er Værket og har Varighed af næppe tre Sekunder og koster Dig næppe ét Aandepust af Dit ærede Legeme!“

„Hvad, tre Sekunder? Vi har i det mindste en Time været paa denne uendelige Bro!“

„Tre Sekunder varer den natlige Rytters Hovslag, som har manet mig frem for Dig;

med ham forsvinder jeg, og saa kan Du gaa til Fods igen!“

„For Guds Skyld! Saa spild ingen Tid, ellers gaar Øjeblikket, inden jeg er paa det rene med denne smukke Bro!“

„Det har slet ingen Hast! Alt, hvad vi for Øjeblikket have at opleve og at erfare, kan fuldstændig rummes indenfor det brave Hestetrav, og naar den rigtig tænkende Psalmedigter raabte til Herren sin Gud: Tusind Aar ere for Dig som et Øjeblik! saa er denne Hypothese læst omvendt én og den samme Sandhed! Et Øjeblik er som tusind Aar! Vi kunde se og høre endnu tusind Gange mere under dette Hovslag, hvis vi blot havde Gaverne dertil i os, min kjære Mand! Al Skynden paa eller Nølen nytter ikke, alt har sin rolige Fuldbyrkelse, og vi kunne ganske magelig give os Tid med vor Drøm, den er, hvad den er, og hverken mere eller mindre!“

Jeg hørte ikke længere paa Hestens Tale, fordi jeg bemærkede, at man hilste mig ærbødigt fra alle Sider; thi allerede mere end én af dem, som gik forbi, havde med et ejendommeligt Greb rørt ved min struttende Vad-sæk, omtrent som Slagterne gøre, naar de i Avlsgaarde eller paa Torve prøve, hvor fedt

et Stykke Kvæg er, og knibe det i Kryds og Lænder.

„Det var da nogle underlige Manerer!“ sagde jeg endelig; jeg troede ikke, der var et Menneske her, som kendte mig!“

„Det gælder heller ikke Dig,“ svarede Guldhesten, „men Din Vadsæk, Din tykke Guldpølse, der trykker mig paa Krydset!“

„Saa? Altsaa det er Løsningen paa og Hemmeligheden ved hele Dit Identitetsspørgsmaal, det møntede Guld? For Du er jo af samme Stof, og der er ikke En, som rører ved Dig!“

„Hm!“ svarede Hesten, „det maa man ikke tage saa nøje. Folk har rigtig nok deres Opmærksomhed henvendt paa at hævde deres Identitet, som de i dette Tilfælde kalde Uafhængighed, og at beskytte den imod ethvert Angreb. Men nu véd de, at en kampdygtig, god Soldat maa være velnæret og have sin Frokost i Maven, naar han skal slaas. Men da man kun kan opnaa og sikre sig det ved alle Slags Mønt, saa betragte de enhver, der er forsynet dermed, som en rustet Forsvarer og Hævder af Identiteten og behandle ham derefter. Saa kan det jo nok passere, at de anse deres private Sager for identiske

med de almene, som man da i det hele under Udviklingen af enhver Energi ikke let kan gøre for meget, og saaledes faar denne eller hin Udseende af at være en havesyg Æsel. Lad det nu være, som det vil, jeg raader Dig til at sætte Din Kapital lidt i Omløb her og at forøge den. Selv om Folks Mening i Almindelighed er fejlagtig, saa staar det dog enhver frit for at gøre den til en Sandhed for ham personlig og saaledes at gøre sin Stilling behagelig.“

Jeg tog ned i Vadsækken og kastede nogle Haandfulde Guldmønter ud, som straks bleve grebne og kastede videre af hundrede sprællende Hænder, efter at enhver først havde besét Guldet og gnedet det mod sit eget Guld, hvorved begge Mønter bleve fordoblede. Snart vendte alle mine Guldstykker tilbage i Selskab med andre og hængte sig fast ved Hesten; det regnede formelig med Guld, som satte sig i Klumper paa alle dens fire Bén, ligesom Blomsterstøvet, der giver Bierne Bukser paa, saaledes at den snart ikke mere kunde gaa. Men saa fik Dyret store Vinger, og tilsidst lignede det en mægtig Kæmpebi og fløj som en saadan hen over Folks Hoveder. Først nu rystede vi en rigtig Guldregn ned, saa at vi forfulgtes

af en uhyre Sværm af guldhungrigt Pak. Gamle og Unge, Kvinder og Mænd faldt over hverandre for at kunne rapse Guld. Tyve, der bleve transporterede bort af Vægtere, styrtede sig sammen med disse ind i Hoben; Bagerdrengene kastede deres Brød i Vandet og fyldte deres Kurve med Guld; Præster, som gik i Kirke for at prædike, opskørte deres Talarer, som Bønderpiger, der plukke Bønner, og øste Guld i dem; Øvrigheds personer, som kom fra Raadhuset, listede sig hen til os og stak undselig et Par Stykker, der vare rullede til Side, i Lommen; selv de døde Dommere paa et Maleri forlod deres Bord, lod den Anklagede staa og løb efter mig, og endelig kom endogsaa den malede Forbryder springende for at kræve Guld.

Helt oppustet af min Bevidsthed om Rigdom, svævede jeg endelig bort fra Brohallen og svingede mig paa min gyldne Bi-Hest højt op i Luften, hvor jeg kredsede om de høje Tage som en Falk, snart steg ned, snart hævede mig igen, og ganske efter eget Tykke og i fulde Drag nød den barnlige Drømmefornøjelse at flyve og ride. Fra Tagene udstrakte der sig hundrede hvide Hænder efter mit Guld, Øjne og Kinder blomstrede som Forglemmig-

ejer og Roser i Solskin. Hesten sagde: „Vælg nu, det er de giftefærdige Piger i Landet; en smuk Kone er det bedste, man kan have!“ Jeg saa' ogsaa rigtig stolt og begærlig ned paa dem og tænkte paa at afslutte mine vildsomme Rejser og Bekymringer med et passende Giftermaal; men pludselig lød der en haard Stemme, som raabte: „Er der da ingen, som vil hente den Landeødelægger ned fra Luften?“

„Jo, her er jeg!“ svarede den tykke Vilhelm Tell, som sad skjult i en Lindetræskrone og nu sigtede paa mig med sin Bue og skød mig ned. Som en ny Ikarus styrtede jeg sammen med Guldhesten ned paa Kirketaget, og derfra gled jeg ynkelig ned paa Gaden, hvoraf jeg vaagnede og var saa rystet, som om jeg virkelig var faldet. Mit Hoved var feberhedt, mens jeg søgte at samle mine Drømmesyner. Denne omvendte Verden, i hvilken min Hjerne, der var ledig, naar jeg var vaagen, om Natten paa egen Haand skabte sammenhængende Æventyr og konsekvent gennemførte Allegorier efter Mønstre, som jeg havde læst et eller andet Sted, og derpaa forsynede dem med Slagord og satiriske Bemærkninger, begyndte at ængste mig, som om det var Forbud om en svær Sygdom, ja Frygten sneg sig

ligesom et Spøgelse over mig, Frygten for, at mine Organer tilsidst kunde sætte mig, det vil sige min Forstand, uden for Døren og føre et vanvittigt Tyenderegimente.

Da jeg gik nærmere ind paa Sagen, følte jeg, hvilken Fare der ligger deri, at man imod Natur og Sædvane beskæftiger sig med og fremmer det fuldstændig aandløse, og dog vidste jeg ikke, hvorledes jeg skulde komme ud af denne Tryllering. Saa faldt jeg igen i Søvn, og Drømmeriet begyndte igen; men det uhyggelige Allegorivæsen forsvandt, og det ubundne og lovløse havde Overhaand.

Jeg drev den halvt knuste og med Sække belæssede Hest op ad en klippefuld Vej til min Moders Hus; det varede en kvalfuld Evighed, inden jeg naaede derop. Da faldt Dyret sammen og forvandlede til de skønneste og rigeste Genstande og til alle Slags mærkværdige Ting, hvad der ogsaa kom ud af Sækkene, Ting, som dem man plejer at bringe hjem fra Rejser som Gaver. Men jeg stod pinlig forlegen ved den højt opstablede Bunke af Kostbarheder, der laa her paa aaben Gade, og jeg søgte forgæves efter Gadedørens Klinke og Klokkestræng. Idet jeg raadvild og ængstelig passede paa Rigdom-

mene, saa' jeg op ad Huset og opdagede først nu, hvor sælsomt det saa' ud. Lig et ædelt gammelt Skab var det bygget helt op af mørkt Nøddetræ med utallige Gesimser, Kassetter, Fyldninger og Galerier, alt udarbejdet paa det fineste og spejlblankt poleret. Det var egentlig den indvendige Side af et Hus, der var vendt ud ad. Paa Gesimserne og Galerierne stod der gammeldags Sølvkander og Bægre, Porcellænskar og smaa Marmorstatuer i Række. Vindusruder af Krystal funkede med hemmelighedsfuld Glans foran en mørk Baggrund mellem flammede Stue- og Skabsdøre, i hvilke der sad blanke Staalnøgler. Over denne sælsomme Façade hvævede Himlen sig mørkeblaa, og en halvt natlig Sol afspejlede i det mørke, prægtige Nøddetræ, i Sølvkrusene og Krystalvinduerne.

Endelig saa' jeg ogsaa, at rigt udskaarne Trapper førte op til Galerierne, og jeg gik op ad disse Trin, for at se at komme ind. Men naar jeg lukkede en Dør op, saa' jeg ikke andet end et Skur, som var fuldt af de forskellige Slags Forraad. Her var der en Mængde Bøger med pralende forgyldte Læderbind; hist forskellige Redskaber og Kar, alt, hvad man kan ønske sig af Bekvemmeligheder;

et andet Sted var der et helt Bjærg af fint Linned, eller jeg saa' et duftende Skab med hundrede smaa Kasser, fulde af Krydderi. Jeg lukkede den ene Dør efter den anden, tilfreds med, hvad jeg havde sét og kun ængstelig, fordi jeg ikke fandt Moder noget Steds, saa jeg ikke kunde føle mig rigtig hjemme i det prægtige Hus. Søgende trykkede jeg mig op ad et af Vinduerne og holdt Haanden op til Tindingen for at skygge for Krystalrudens Spejllys; da saa' jeg i Stedet for et Værelse en yndig Have, som laa i Solskinnet, og dér syntes jeg, jeg saa' Moder vandre omkring blandt Blomsterbedene, straalende i Ungdom og Skønhed og iført Silkeklæder. Jeg vilde lukke Vinduet op for at kalde paa hende, men jeg kunde ikke finde nogen Krog eller Knap; thi jeg var jo uden for Huset, skønt jeg fra dets Indre saa' ud i en Have. Tilsidst opdagede jeg, at jeg kun stod ved en tavlet Væg og paa en smal Gesims, hvor der næppe var Plads nok for mine Fødder. Da jeg bøjede mig ud for at se, hvorledes jeg skulde komme ned fra det farlige Sted, saa' jeg paa Gaden en Hvalp af en Dreng med graat, vissent Haar rode omkring med en Stok i alle mine Herligheder.

Jeg genkendte straks min Ungdomsfjende, hin Dreng, der var styrtet ned fra Taarnet, og jeg klatrede hurtig ned for at jage ham bort. Men saa begyndte han at skælde mig rasende ud, og som Barne-Aagerkarl og Kreditor efter saa mange Aars Forløb paa ny at gøre sin Fordring gældende, idet han trykkede Haanden mod sit Hoved, der var knust af Faldet. Nu vilde han udpante mig, raabte han med ædderspændte Ord, saa han kunde faa sin Fordring indkasseret; hans Regning var i punktlig Orden.

„Du lyver, din lille Skurk,“ sagde jeg til ham, „se til, at Du kommer af Sted!“ Da hævede han Stokken imod mig, vi kom i Haarene paa hinanden og brødes ubarmhærtig. Den rasende Modstander rev alle de smukke Klæder, jeg havde paa, i Stykker, og først da jeg stønnende og fortvivlet greb ham i Struben, syandt han bort under mine Hænder og lod mig staa dér paa den skyggefulde, kolde Gade. Udmattet saa' jeg, at jeg havde bare Fødder. Huset var nu det virkelige, gamle Hus, men halvt faldefærdigt, med hensuldrende Kalk, støvede Vinduer, bag hvilke der stod tomme Urtepotter eller visnede Plan-

ter, og med Skodder, som klaprede i Vinden og kun hang paa ét Hængsel.

Af min kostelige drømte Skat var der ikke andet at se end nogle søndertraadte Rester, som laa spredte paa Gaden og ikke syntes at være Spor af mærkelige. I Haanden holdt jeg den Stok, som jeg havde fravristet min onde Fjende.

Jeg traadte forfærdet over paa den anden Side af Gaden og betragtede sørgmodig de øde Vinduer, hvor jeg tydelig saa' Moder sidde bag den mørke Rude. Hun var gammel og graa og bleg og sad og spandt i dybe Tanker.

Jeg strakte mine Arme op imod Vinduet; men da Moder bevægede sig lidt, skjulte jeg mig bag en fremspringende Mur og søgte ængstelig at slippe bort fra den stille, dunkle Stad, uden at blive sét. Jeg sneg mig langs med Husene og vandrede snart med min usle Stok ad en uendelig Landevej tilbage til det Sted, hvorfra jeg var kommet. Jeg vandrede og vandrede rastløst og besværligt uden at se mig om. Langt borte saa' jeg en lige saa lang Vej, der krydsede min, og paa hvilken Fader vandrede med sin tunge Ransel paa Nakken.

Da jeg vaagnede faldt der en Sten fra mit Hjærte, saa sørgelig var den sidste Del af mit drømte Æventyr forekommet mig.

Og saaledes gik det med mig i flere Nætter, skønt det undertiden var noget roligere Drømme, saa at min Tilstand nærmede sig til at være en Slags rolig Tilfredshed. En Gang drømte jeg, at jeg var paa Grænsen af mit Fædreland og sad paa et Bjærg, hvorpaa Skyerne kastede Skygge, mens Landet laa udbredt foran mig i klart Sollys. Langs med de hvide Veje og paa de grønne Enge bølgede og flokkedes der Skarer af Folk, som samlede sig til muntre Fester, til forskellige Handlinger og Livsgerninger, hvad jeg alt opmærksomt iagttog. Men naar saadanne Skarer eller Optog droge tæt forbi mig, og Folk genkendte mig, saa skændte de i Forbigaaende paa mig, fordi jeg vedblev at sørge uden Deltagelse for andre, og ikke saa', hvad der passerede rundt om mig, og de opfordrede mig til at følge dem. Men jeg forsvarede mig venligt og sagde, at jeg tydelig saa', hvad de interesserede sig for, og at jeg ogsaa tog Del deri, kun skulde de nu ikke bryde sig om mig, saa vilde jeg være bedre til Mode.

Denne Forestilling havde mine travle

Drømmeaander aabenbart faaet af følgende
Vers af en Ubekendt, som jeg havde læst den
foregaaende Aften paa nogle sønderrevne Papir-
stumper.

Bebrejd mig ej, at kun mit Selv
jeg har for Øje i min Kummer.
Tro mig: bag mine Sorgers Slør
jeg ogsaa Eders Billed rummer!

Og larmer Havet nok saa højt,
hvorpaa jeg i min Afmagt kæmped:
jeg hører Eders Sang fuldtvel,
om og dens Toner lyder dæmpet.

Og som den trætte Danaide staar
med sænket Sold og ser til alle Sider:
saa ser med Undren jeg mod Eder hen,
opmærksom paa, hvordan I lever, lider!

OTTENDE KAPITEL.

DEN VANDRENDE HJÆRNESKAL.

~~~~~

Saaledes gik det til om Natten. Hvorledes jeg den Gang tilbragte Dagene, kan jeg næppe forestille mig mere; det var den forunderligste Øvelse i Taalmodighed lige overfor Skæbnen, det vil sige: lige overfor sig selv. Og som jeg havde ventet, Resultatet udvikledes af Forholdene paa den letteste Maade. Det varede ikke mange Dage, før det viste sig, at min Vært, som nu var Enkemand, ikke kunde eksistere uden sin Kone og var nødt til at opløse Husholdningen og foreløbig sende sine Børn til den Afdødes Forældre og rømme Boligen. De Smaa vare allerede borte, da Manden vranten og ligegyldig meddelte mig, at jeg maatte søge mig en Bolig et andet Sted, da han allerede vilde flytte den næste Dag.

I alle de Aar havde jeg nu bo't i dette Hus, og da en ond Skæbne havde adsplettet mine faa Ejendele, besluttede jeg øjeblikkelig at tage hjem, i Stedet for at holde et tiggeragtigt Indtog i en ny Bolig. Jeg forandrede heller ikke min Beslutning, da jeg efter at have trukket det, som jeg skyldte Værten og andre, fra den Rigdom, jeg havde erhvervet hos Hr. Josef Schmalhöfer, ikke havde saa meget tilovers, at jeg kunde køre hjem. Naar jeg nøje inddelte Pengene, blev Dag og Nat i det Fri og kun tog ringe Næring til mig, var der maaske til Nød nok til en Fødtur.

Men for nu ikke at komme i mine luvslidte Klæder og se aldeles ud som en Vagabond, greb jeg til det sidste Middel, nemlig til de smaa Billeder, som jeg havde hængende hos den jødiske Kunstskrædder. Uden at spille nogen Tid, gik jeg hen til ham, tog ogsaa det store, som havde haft Uheld med sig paa Udstillingen, med og spurgte ham, om han vilde give mig nye Klæder for de tre Malerier, og hvad han saa desuden vilde udbetale mig i Kontanter.

Hvad det sidstnævnte angaar, var der ikke Tale om noget; Dragten derimod, som han i Følge sine Forretningsprinciper straks var vil-

lig til at levere, blev ret god; han præsterede endogsaa en solid og statelig Hat, hvis Skygge saa' ud til at kunne beskytte min Hals mod Regn. Jeg var ret godt tilfreds og skiltes fra min Hjælper i Nøden, efter at jeg havde skiftet Klæder i et Bagværelse og overladt ham min aflagte Dragt som Tegn paa Erkendtlighed for hans menneskevenlige Behandling.

Paa Tilbagevejen var jeg i Uvished, om jeg ikke endnu en Gang skulde opsøge den gamle Schmalhöfer og tage Afsked med ham. Men jeg var bekymret for, at han paany skulde lokke mig til et tilfældigt, aandsdræbende Arbejde; derfor undgik jeg hans Hus, hentede mine Papirer hos Øvrigheden og ilede hjem, da Aftenen nærmede sig; thi jeg vilde straks, naar Natten brød frem, tiltræde min Vandring.

Det var ogsaa fornuftigt, siden Værten allerede havde bortslæbt hele Møblementet og tillige ryddet min Seng til Side, uden at bekymre sig om, hvor jeg skulde være den sidste Nat. Jeg fandt ham staaende alene i den stille Bolig, i hvilken der, da den var ganske tom, hørtes en uvant Genlyd af vore Trin og Ord. Der laa endnu kun nogle Klæder og mindre Ting, som han ikke kunde

pakke ind, da han manglede en Kasse. Jeg sagde til ham, at han kunde tage min store Koffert, for hvilken jeg foreløbig ingen Brug havde. Han tog imod det uden Tak, og jeg spillede ham et Puds til Gengæld. Thi da jeg nu gik omkring i mine to Værelser, puttede en Smule Linned og min smukt indbundne Ungdomshistorie i en Rejsetaske og saa' mig om, for at se, om der muligvis var mere at gøre, opdagede jeg til min Skræk Albertus Zwiehans Hjærneskal, som var den eneste Ting, der var tilbage.

Jeg tog den ulyksalige Sfæroide, som ikke kunde komme til Hvile, i Haanden og følte Samvittighedsnag. „Stakkels Zwiehan!“ tænkte jeg, „Du er en Gang rejst fra Ostindien til Schweiz, derfra til Grønland og tilbage igen og saa hertil, og Gud maa vide, hvad der nu kan blive af Dig, som jeg saa letfærdigt har taget bort fra Kirkegaarden!“

Men det hjalp ikke noget; jeg lukkede min tomme Koffert op og lagde den gamle Hjærneskal ind i den, for at overlade den til min travle Vært, der i sin Ulykke opførte sig saa lidet elskværdigt imod mig, skønt jeg i mere end fem Aar med mangen en god

Daler havde bidraget til hans og hans Families Underhold.

Saa traadte jeg med Tasken over Skuldren fra min specielle Sorgens Bolig ud i den fælles, gav hurtig Manden Haanden og gik ned ad Trappen. Men næppe var jeg kommen ned i Gangen, før Fyren der oppe raabte til mig: „Tag dette med, det tilhører Dem!“ Samtidig hermed rullede Dødningshovedet med stor Larm ned ad den lange Trappe og slog mod mine Hæle.

Jeg tog det op; i Tusmørket hang han ynkelig med Underkæben, der var fastgjort med Traade, og syntes at bede mig om ikke at lade ham i Stikken.

„Saa kom da med,“ sagde jeg, „og lad os gaa hjem sammen! Det var en mærkelig Rejse!“

Jeg klemte med Besvær Hjærneskallen ned i min Rejsetaske, hvorved denne fik et uformeligt Udseende, ligesom om der var et Rugbrød eller et Kaalhoved i den.

Jeg havde nu kun en eneste Forretning tilbage; men den var ikke let. Siden det underlige og uventede Elskovsæventyr med Hulda var der gaaet én Lørdag ubenyttet hen, og den anden var netop for Haanden. Min

Landsmands Beretninger og mine Drømmesyner havde berøvet mig Mod og Lyst til at virkeliggøre mine Tannhäuser-Planer, og dog dreves jeg nu af en Følelse af varm Taknemmelighed, ja af en øm Tilbøjelighed og af kærlige Minder, til ikke at tage bort uden at have givet en Forklaring og sagt Farvel til hende. Jeg haabede, at naar jeg tilstod den yndige og hæderlige Skabning, at jeg ikke var Haandværkssvend, men en forarmet Kunstner, som ikke vidste, hvad han skulde blive til og foreløbig maatte forlade Landet, at det da ikke vilde være mig vanskeligt at faa hende til at opgive mig og glemme, at hun igen mistede en Elsker, og at jeg saaledes kunde skilles fra hende i Fred.

Saaledes som jeg nu stod der med Stav og Taske, slog jeg ind paa Vejen til den Gade, i hvilken hun boede. Da det endnu var noget for tidlig, gik jeg ind i et Værtshus, for at spise min sidste Aftensmad i denne By. Da dette var besørget, fandt jeg snart ved Lygte-skin Huset og satte mig paa en lille Bænk lige overfor, i Skyggen af en Vandpost.

Snart kom den yndefulde Skikkelse vandrende i sin Hverdagskjole; men hun var ikke alene; hun var ledsaget af et rankt ungt Men-

neske, tilsyneladende en Student eller Kunstner, og han talte indtrængende til hende. I Nærheden af Gadedøren gik hun noget langsommere, og da hun nu begyndte at tale, hørte jeg den bekendte, yndige, aabenhjærtige Stemme, der kun lød noget sørgmodigere eller blødere end hin Aften.

„Kærlighed er en alvorlig Sag,“ sagde hun, „selv naar den kun er en Spøg! Der gives ringe Troskab og Ærlighed i Verden. Naa, vi vil prøve at gøre hinandens Bekendtskab, hvis De vil tage mig med til Dans i Morgen; jeg gad nok vide, hvordan det er at gaa med en fin Herre!“

Den nye Bejler svarede hviskende noget, som jeg ikke forstod; jeg hørte et sagte Kys og et „god Nat!“ hvorpaa Pigen forsvandt bag Gadedøren og slog den i efter sig, mens den unge Mand gik sin Vej med raske Skridt.

„Naa, dér blev jeg frikendt!“ tænkte jeg og rejste mig med lettet Samvittighed, men noget forvirret. Uden at se mig om eller at at opholde mig et Minut længere i Byen ilede jeg hen imod Porten, og et Øjeblik senere vandrede jeg af Sted paa Landevejen.

Jeg var tilfreds med den klare, færdige Form, som min Skæbne nu havde antaget, og

gjorde, uden Hast og uden Standsning, Skridt for Skridt med det ene Maal at naa min Moders Hus, lige meget om jeg var fattig eller rig. Saaledes vandrede jeg timevis; jeg ænsede ikke, at jeg var paa et Sted, hvorfra der førte en lidt smallere Vej bort fra Hovedlandevejen og heller ikke, at det samme fandt Sted en Gang endnu, hvorpaa jeg stod paa en landlig Kørevej. Men da jeg efter Stjernernes Stilling at dømme omtrent gik i den rigtige Retning, saa kom det mig ikke saa nøje an derpaa, og selv om jeg ogsaa fo'r vild, saa ansaa' jeg dette for en temmelig nødvendig Ting for en Vandringsmand. Jeg gik gennem Skove, over Marker og Enge, forbi Landsbyer, hvis svage Omrids eller spredte Lys laa langt borte fra Vejen. Der hvilede den dybeste Ensomhed over Jorden, da det blev Midnat, og jeg vandrede hen over nogle udstrakte Marker; desto mere levende var Himlen, der var gennemvævet med de langsomt vandrende Stjernebilleder, mens usynlige Sværme af Trækfugle larmede og bruste af Sted højt der oppe. Endnu aldrig havde jeg saa tydelig iagttaget denne Himlens natlige Efteraars-Færdsel.

Jeg kom ind i en stor Skov og omgaves

af fuldstændigt Mørke. Den lille Natugle smuttede stille forbi mit Ansigt, mens dens større Fælle skreg dybt der inde. Men da jeg var bleven kuldkær og udmattet, traf jeg i en Lysning paa en rygende Kulmile, hvis Vogter laa i sin Jordhytte og sov. Jeg satte mig stille ved den hede Kulmile, varmede mig og faldt i Søvn, men blev vækket af en Sværm højtskrigende Vandrefalke, hvis sølvblaa Vinger og hvide Brystfjedre lynede i den første Morgenrøde, da de fløj hen over Skoven. Da jeg saa mandede mig op, begyndte Kulsvieren at krybe ud af sin Hytte med Benene forrest; jeg stod dér foran hãm som en Vandrør, der lige var kommen, ønskede ham Godmorgen og spurgte ham om Vejen. Han kunde ikke sige mig meget andet, end at jeg skulde gaa længere mod Vest.

Jeg kom ud af Skoven og havde foran mig et udstrakt tysk Morgenlandskab. I Horisonten var der skovrige, mørke Bjærgdrag; gennem Landet snoede sig en rødlig Flod; thi Halvdelen af Himlen flammede i Morgenrøden og store Skylag med Purpurrande hang over Marker, Højder, Landsbyer og en Stad med mange Taarne. Der var dampende Taa-ger ved Skovenes Hang og ved Foden af de

sortblaa Bjerge. Slotte, Byporte og Kirke-
taarne straaledede i rødt Lys, og der hørtes
skingrende Jagtlarm i Skovene, der var Klang
at Horn og Hunde fjærnt og nær, og en smuk
Hjort sprang forbi mig, da jeg traadte ud af
Skoven.

Morgenrøden meldte rigtig nok om en
vaad Aften og gav mig ikke gode Udsigter.
Hvis jeg vilde holde fast ved min Vandreplan,
saa kunde jeg ikke tænke paa at søge mig et
Natteleje, fordi det vilde hindre mig i at faa noget
at spise en hel Dag. Jeg tænkte derfor med lidt
Skræk paa de kommende Vandmasser og paa, at
jeg maatte vandre gennemblødt hele den næste
Nat. Væde og Snavs besegle ethvert Skæb-
nens daarlige Lune og berøve den Forladte
den allersidste Trøst, nemlig: at han kan kaste
sig ned paa den moderlige Jord, uden at blive
sét af nogen. Overalt isner den ubarmhjærtige
Fugtighed ham i Møde, og han er nødt til at
holde sig oprejst.

Et Par Timer derefter indhyllede ogsaa
et graat Taageklæde alt Lys, og dette Klæde
begyndte langsomt at trævle sig op i vaade
Traade, indtil der vidt og bredt var en jævn,
stærk Regn, som varede hele Dagen. Kun
af og til skiftede denne vaade, kolde Ensfor-

mighed med endnu kraftigere Regnskyl, der blev pisket af Vinden og bragte en mere bevæget Rhythme i det Vand, som skyllede hen over Mark og Veje. Jeg vandrede ufortrøden gennem Bølgerne, glad ved, at jeg til min nye Dragt havde valgt et godt Stof, som kunde taale en Del. Først ved Middagstid, men saa ogsaa punktlig, tog jeg ind i en Landsby og spiste en Tallerken varm Suppe med Kød og Grøntsager og et stort Stykke Brød. Saa hvilede jeg en Time og gik derpaa ud i Regnen igen; thi hvis jeg vilde naa hjem i Løbet af otte Dage, hvad jeg mindst behøvede, saa maatte jeg i enhver Henseende holde mig nøje til en bestemt Plan og havde ikke Lov til at blive træt, endsige syg. Kun saaledes kunde jeg indtil det sidste Øjeblik vedblive at være Herre over mig selv og behøvede ikke at bryde mig om nogen.

Efter nogle Timers Forløb gik jeg atter ind i en Skov, idet jeg stadig bestræbte mig for at naa den store Hovedlandevej, med hvis Længdeakse min Retning efterhaanden maatte falde sammen igen. Da jeg herpaa saa' et stort Bøgetræ, hvis gule Løv endnu sad temmelig tæt, gik jeg hen til det og fandt et godt beskyttet Hvilested paa en af dens Rød-

der, der ragede frem af Jorden, hvorpaa jeg satte mig. Da kom der trippende en gammel Morlille, som med den ene Haand holdt et elendigt Bundt usle Kviste oppe paa det graa Hoved, hvis Haar vare lige saa usle og forpjuskede som Kvistene; med den anden Haand slæbte hun møjsommelig paa et lille knækket Birketræ. Hun gik med skælvende Skridt og halede ivrigt og stønnende med mange ængstelige Suk det modstræbende Træ hen over alle Forhindringer, ligesom en Myre, der slæber et tungt Halmstraa hen til sin Tue. Jeg saa' med Medlidenhed paa den stakkels Kvinde og maatte tilstaa, at det vel gik denne Skabning endnu værre end mig, mens hun dog ikke hvilede for at faa Modstandskraft. Og dog var jeg jo alligevel tilstrækkelig ilde faren; thi jeg kunde ikke en Gang hjælpe hende eller give hende noget. Medens jeg skamfuld over denne Afmagt stirrede lige ud for mig, kom en Skovløber hen ad Vejen; han var vel omtrent saa gammel som Kvinden og havde et rødt Ansigt, stort Overskæg, smaa Ringe i Ørene og fjollet rullende Øjne. Han styrtede straks løs paa Konen, som forskrækket gav Slip paa Træet, mens han raabte:

„Har Du nu stjaalet Træ igen, Du Landstrygerske?“

Den Gamle svor ved alle Helgene, at hun havde fundet Træet saaledes knækket paa Vejen; men han udbrød:

„Naa, Du lyver oven i Købet? Vent lidt, det skal jeg nok gjøre Dig ked af!“

Og den gamle Mand tog den gamle graa Kone i det visne Øre, som stak frem under en Sirtseshue, rev hende i det og vilde slæbe af Sted med hende paa denne Måade, hvilket saa meget unaturligt ud. Jeg fik pludselig en Idé, tog mit Dødningehoved frem af Rejsetasken, satte det paa min Stok og løftede denne op mellem Løvværket i Underskoven, hvor jeg var skjult. Paa samme Tid raabte jeg med vred Stemme:

„Lad Konen gaa, Du infame Karl!“ og jeg rystede Hjærneskallen lidt, saa dens Tænder klaprede og Løvet omkring den hvislede. For dem der ude maatte det se ud, som om Døden spaserede omkring i Skoven.

Skovløberen stirrede hen imod det Sted, hvorfra Stemmen lød; han blev formelig stiv af Rædsel og saa bleg som daarlig bagt Brød, mens han slap Konens Øre. Jeg trak sagte Spøgelset tilbage; Manden vedblev at stirre

uden at røre sig; men da jeg lod det komme frem højere oppe, fulgte hans runde Øjne det, hvorpaa han rendte sin Vej, saa hurtig hans vaklende Bén kunde bære ham, og uden at give en Lyd fra sig. Først i en betydelig Afstand, hvor Vejen drejede om et Sted, blev han staaende et Øjeblik og saa' sig forsigtig tilbage. Da lod jeg Hjærneskallen rokke lidt, hvorefter han straks forsvandt om Hjørnet og ikke saas mere. Han havde jo rigtig nok ingen Grund til at antage, at der skulde gøres Narrestreger dybt inde i Skoven i saadant et Vejr og til Gunst for den stakkels Kone, og desuden viste Ørenringene tilstrækkelig tydeligt, at han var et overtroisk Menneske. Den stakkels Morlille, som i sin Skræk ikke havde sét andet end sin Bøddels Flugt, vidste ikke, hvad hun skulde tænke, lod alt ligge og løb sin Vej saa hurtig som muligt. Hun fægtede ivrigt omkring i Luften med sine rystende Hænder og snakkede halvhøjt med sig selv.

Jeg gemte det gamle, gulagtige Hoved, der havde gjort saa god en Tjeneste. Jeg var ordentlig bleven varm af Spøgen og hvilede endnu en Stund som en Sejrrherre paa Valpladsen med den fornøjelige Følelse, at sjæl-

dent er nogen saa ilde faren, at ikke en eller anden lille Vending kan gøre ham til Herre over Forholdene. Jeg mønstrede i Tankerne det slagne Utske og bestræbte mig for at finde Grundlaget for hans bestialske Væsen. Jeg saa' de runde, blanke Øjne, de højrøde Ansigtspuder, det graa, velplejede Overskæg, de blanke Knapper i hans Uniform, og jeg syntes, jeg følte, at Grundlaget for al denne anmassende, brutale Vigtighed var en grænseløs Forfængelighed, der ikke forstod at ytre sig paa nogen anden Maade end netop denne hos et dumt, raat Menneske.

Denne Karl, tænkte jeg, som maaske er den omhyggeligste Fader og Ægtemand og en rar Fyr blandt sine Kammerater, saafremt han blot ikke hindres i sit Praleri og sin Vigtighed, denne Karl var udmærket godt fornøjet med sig selv, og idet han bedømte sig efter sin Dumheds Maalestok, ansaa han sig for en Helt, da han kneb den svage gamle Kone i Øret. Dermed er ikke sagt, at han ikke undertiden i Kirken eller Skriftestolen skulde indse, at han kan fejle; nej, det er Forfængelighedens og Selvbehagelighedens Rus, der hvert Øjeblik river ham med og bringer ham til at ofre til sin Afgud. Men desto nøjagtigere

ser han Lasten hos sin Foresatte, denne hos sin, og saaledes videre, idet den ene vel mærker det hos den anden, men aldrig undlader at give sin egen Urimelighed frie Tøjler, for ikke at komme til kort og for at tage sig prægtig ud. Alle de tusind Folk, der ere afhængige af hverandre og gensidig opdrage hverandre, stryge deres graa Knebelsbarter og rulle med Øjnene, ikke af Ondskab, men af barnagtig Forfængelighed. De ere forfængelige, naar de befale og naar de adlyde, forfængelige i deres Stolthed og i deres Ydmyghed; de lyve af Forfængelighed og tale Sandhed, ikke for dennes egen Skyld, men fordi den i det paakommende Tilfælde klæder dem godt. Misundelse, Havesyge, Haardhjærtethed, Bagtalelseslyst, Dovenskab, alle disse Laster lade sig tæmme eller dysse i Søvn; kun Forfængeligheden vaager altid og indvikler uophørlig Mennesket i tusind løgnagtige eller i det mindste unødvendige Ting, Brutaliteter og større eller mindre Farer, som til sidst gøre ham til et ganske andet Væsen, end han egentlig ønsker at være. Følgen er da en sygelig Forvildelse bort fra sit eget Selv, i Stedet for dets tilsigtede Staatsætning.

Men det er kun den grovere Halvdel, de

Fattige i Aanden. Den finere Halvdel, de Begavedes og Dannedes Skare, løber ikke vild; de have et Troldomsord, som siger: Vi véd det og vil være saaledes, nemlig forfængelige! „Den uskyldige Forfængelighed, den er en uskadelig Pryd for Tilværelsen! Menneskelighedens gyldne Husraad og Modgift mod den grove, ondartede Forfængelighed! Den smukke Forfængelighed, som er en sirlig Fuldkommen-gørelse og Afrunden af vort eget Væsen, bringer alle de smaa Spirer, som gøre os brugelige og behagelige for Verden, til Blomstring; den er tillige den fineste Dommer og Regulator af sig selv og driver os til at bringe det gode og sande, som ellers vilde være skjult, frem for Dagslyset i en ædel Skikkelse. Selv Kristus var lidt forfængelig; thi han havde krøllet Haar og Skæg og lod sine Fødder salve!“

Saaledes lyder denne skønne Sang, og denne Forfængelighed er først den sande Moloch, hvis Ild fortærer Mennesker og Flintestene. Han er altid sig selv, den Moloch, og er ikke bange og smiler med sit Malmsmil, mens hans graadige Bug gløder. Af ham fortæres Venskab, Kærlighed, Frihed og Fædreland og alle gode Ting, og naar han ikke har

mere at æde, bliver han til en kold Ovn fuld af Aske.

Under denne ivrige Prædiken, som jeg holdt for mig selv, var jeg vandret videre, og da disse Grublerier bragte mig til at glemme Kulden, saa fortsatte jeg dem. Jeg prøvede nu mig selv og mine Manerer, og for det Tilfældes Skyld, at jeg var temmelig fri for denne Last eller en Gang kunde blive det, undersøgte jeg den Stilling, i hvilken man befinder sig lige overfor den forfængelige Verden. Det er sikkert, tænkte jeg, at de Forfængelige ere Slaver hos de frie Folk, til hvis Gunst de bejle, men Slaver gøre Oprør og blive grusomme som Negrene paa St. Domingo. I begge Tilfælde gælder det om at færdes imellem dem og at komme ud af det med dem uden Skade paa Legem og Sjæl. Men hvorfor skal man da gøre Forskel mellem dem og hæve sig op over dem? For selv igen at blive forfængelig over denne ophøjede Tilstand?

Her befandt jeg mig i en cul de sac, og da jeg søgte at komme ud af den, blev mine Grublerier afbrudte af et Vindstød, der rystede et Træ saa vældigt, at det sendte sit sammen-spærede Vand ned over mine Skuldre og min Ryg. Jeg rystede mig ligeledes og saa' mig

om efter et Tilflugtssted, hvad der imidlertid ikke fandtes, og hvilket jeg forøvrigt heller ikke havde Lov til at søge. Men jeg længtes dog efter én eller anden Lettelse; denne fandt jeg tilsidst i Zwiehans Hjærneskal, der begyndte at trykke mig mere ved sin ubekvemme Form end ved sin Vægt. Men da jeg var i Begreb med at lægge den sagte fra mig i et Krat, følte jeg pludselig et Ønske og en Trang til i min tvungne Stilling at gøre noget frivilligt og derved at hæve mig op over den, om det saa kun var en Tomme. Altsaa gemte jeg igen den asketiske Genstand og fortsatte min møjsommelige Vandring, der oven i Købet nu bragte mig ind paa adskillige vildsomme og besværlige Stier.

NIENDE KAPITEL.

GREVESLOTTET.

Saaledes gik jeg videre, indtil Tusmørket faldt paa, men da fik Træthed, Kulde og alle mulige Svagheder saadan Overhaand, at jeg kun blev hindret i moralsk Tilintetgørelse ved den ærgerlige Betragtning, at der jo ikke kunde være Tale om at omkomme eller gaa til Grunde, og at det slemme Æventyr altsaa som blot og rént Drilleri var fuldstændig overflødigt. Jeg mandede mig endnu en Gang op og genvandt atter min Selvbeherskelse.

Endelig traadte jeg ud af Skovene og saa' foran mig en bred Dal, i hvilken der syntes at ligge en stor Herregaard; thi i Stedet for Skov saa' man smukke Parktræer, som omgave en Gruppe Tage, og længere henne laa der mellem Marker og Enge en udstrakt Landsby.

Nærmest ved mig saa' jeg en lille Kirke, hvis Dør var aaben.

Jeg gik der ind. Det var allerede temmelig mørkt, og det evige Lys svævede over Alteret som en dunkel, rødlig Stjerne. Kirken var aabenbart meget gammel, Vinduerne bestode til Dels endnu af malede Ruder, og Vægge og Gulv vare bedækkede med Ligstene og Gravmæler.

„Her vil jeg tilbringe Natten,“ sagde jeg til mig selv, „og hvile mig i Skyggen af dette Tempel!“

Jeg satte mig i en skabsagtig Skriftestol, hvor der laa en tyk Pude, og vilde lige trække Gardinet til, for straks at give mig til at sove, da en Haand tog fat i det grønne Silketøj, og Klokkeren, som var fulgt efter mig paa bløde Morgensko, stod for mig og sagde:

„Vil I overnatte her, min gode Ven? I kan ikke blive her!“

„Hvorfor ikke?“ spurgte jeg.

„Fordi jeg straks lukker Kirken! Gaa saa!“ svarede Klokkeren.

„Jeg kan ikke gaa,“ sagde jeg, „lad mig sidde her, blot et Par Timer, det vil Guds Moder ikke tage Eder ilde op!“

„Gaa straks!“ udbrød han, „I kan paa ingen Maade blive her!“

Jeg listede mig altsaa sørgmodig ud af Kirken, og den aarvaagne Rebsvinger gav sig til at laase Døren af. Jeg stod paa Kirkegaarden, der lignede en velrøgtet Have; hver Grav dannede særskilt eller sammen med andre et frit anlagt Blomsterbed; især vare Barnegravene smukt fordelte, snart som en lille Forsamling paa en Ø af Grønsvær, snart alene i en yndig Skammekrog under et Træ, og snart mellem de Gamles Grave, ligesom Børn, der hænge i Skørtet paa Moderen. Vejene vare bedækkede med Grus og omhyggelig revne og førte frit ud i en Park med mørke Træer, Ahorn-, Aske- og Elmetræer. Regnen var taget af, men der faldt endnu talrige Draaber, mens der mod Vest laa en Stribe ildfarvet Aftenrøde, som kastede et svagt Skær paa Ligstenene. Jeg satte mig uvilkaarlig paa en Havebænk, som stod midt imellem Gravene.

Da saa' jeg under Træernes dybe Skygge et rankt kvindeligt Væsen træde frem med raske Skridt; Vinden ruskede i hendes svære mørke Lokker, hun holdt med den ene Haand en Mantille sammen om Brystet og bar i den

anden en let Regnskærm, som dog ikke var slaaet op. Denne yndefulde Skikkelse ilede trøstigt frem mellem Gravene og syntes at mønstre dem opmærksomt for at se, om ikke Planterne havde lidt af Stormen og Regnen. Hist og her bøjede hun sig ned, kastede den lette Skærm paa Grusvejen og bandt en flagrende Efteraarsrose op igen eller afskar med en lille blank Saks en Aster eller lignende, hvorpaa hun ilede videre. Træt, som jeg var, saa' jeg den smukke Fremtoning svæve foran mig uden at tænke meget ved det, da Klokkeren igen kom til Syne.

„Her kan I heller ikke blive, min gode Ven,“ sagde han atter; „denne Kirkegaard hører saa at sige til de herskabelige Haver og ingen Fremmed maa drive omkring i dem ved Nattetide.“

Jeg svarede slet ikke, men saa' mig raadvild om; for jeg kunde ikke beslutte mig til at rejse mig.

„Naa, kan I ikke høre? Op med jer! Rejs Jer dog i Guds Navn!“ sagde han noget højere og ruskede mig i Skulderen, ligesom man rusker i en Mand, der er falden i Søvn paa en Bænk i et Værtshus.

I dette Øjeblik kom Damen i Nærheden

og standsede i sin sorgløse Gang for at se, hvad det var, der foregik. Hendes Nysgerrighed udtryktes ved saa barnlig gratiøs en Gestus, hun havde saa smukke Øjne, saa vidt jeg kunde skelne i Tasmørket, og saa' saa naturlig og venlig ud, at jeg ligesom følte nyt Liv i mig, rejste mig og stod for hende med Hatten i Haanden. Men jeg slog forvirret mine Øjne ned, da hun opmærksomt betragtede mig i min gennemblødte og tilsølede Dragt.

Imidlertid sagde hun til Kirkebetjenten:

„Hvad er der i Vejen med denne Mand?“

„Aa, naadige Frøken!“ svarede Klokkeren, „Gud véd, hvad det egentlig er for et Menneske! Han vil endelig sove her! Det kan jo dog ikke gaa an, og hvis han er en fattig Landstryger, saa kan han da sikkert sove bedre i en hvilken som helst Lade i Landsbyen!“

Den unge Dame henvendte sig til mig og sagde venlig: „Hvorfor vil De sove her? Holder De saa meget af de Døde?“

„Ak, min Frøken,“ svarede jeg og saa' op, „jeg ansaa' de Døde for Jordens egentlige Besiddere og Kroholdere, som ikke bortvise noget træt Menneske; men som jeg ser, ere de ikke meget formaaende, og deres Intention

bliver udlagt, som det behager dem, der spaserer omkring over deres Hoveder!“

„De skal ikke sige,“ svarede Frøkenen smilende, „at vi her til Lands ere værre sindede end de Døde! Hvis De blot først vil forklare Dem lidt og sige, hvorledes De har det, saa vil De nok finde, at vi levende Folk her ere taalelige Mennesker!“

„Maa jeg for det første vise Dem mine Papirer?“

„De kunne være forfalskede!—Tal hellere!“

„Naa ja; jeg er ordentlige Folks Barn og netop i Begreb med at gaa saa rask som mulig dér hen, hvorfra jeg er kommen! Des værre gaar det ikke uden Ophold, som det lader til!“

„Hvorfra er De da kommen?“

„Fra Schweiz. Jeg har levet nogle Aar i Deres Hovedstad som Kunstner, for at opdage, at jeg ikke er det. Saa er jeg da nu paa Hjemvejen uden større Rejsemidler, og jeg troede, at jeg saadan uden videre kunde gaa mine Veje uden at falde nogen til Besvær. Men det har Regnen forhindret, og derfor haabede jeg usét at kunne tilbringe Natten i Kirken og ganske stille at kunne drage videre i Morgen tidlig. Hvis der her i Nærheden

skulde findes et Udhus eller et Skur, for jeg kan ikke gaa videre, saa vær saa højmodig og befal, at man lader mig hvile dér og anstiller sig, som om jeg slet ikke var til Stede, og i Morgen tidlig skal jeg atter taknemmelig forsvinde!“

„De skal faa et bedre Kvartér. Kom nu med mig, jeg vil foreløbig tage det paa min Kappe, indtil min Fader kommer hjem fra sin Jagttur.“

Skønt jeg stod og rystede af Kulde og Fugtighed, tøvede jeg dog med at følge hende. Da hun saa' spørgende paa mig, bad jeg om Undskyldning og sagde, at jeg til Trods for min underlige Stilling ikke var en Tigger, og at hendes Tilbud krydsede mine Planer, der gik ud paa at naa hjem uden fremmed Hjælp.

„Men De fryser jo og er saa gennemblødt som en Pudelhund, min stolte Herre! Hvis De bliver ude i det Fri, saa kan De i Morgen have den skønneste Feber paa Halsen og er da først rigtig forhindret i at komme videre uden Hjælp og Pleje. De skal foreløbig kun opholde Dem i et Havehus, hvor jeg har tilbragt Dagen, og hvor der er godt varmt. Gør nu ingen Indsigelser mere, for at vi efter Deres eget Ønske paa sikreste Maade og saasnart som muligt kan blive fri for Dem! Og

I, Klokker, I følger med som vor underdanige Ledsager til Straf for, at I har behandlet denne fromme Pilegrim saa ugæstfrit!“

„Hvad vilde man sige om mig, naadigste Frøken,“ brummede Klokkeren ganske vred, „hvad mon man vilde gøre ved mig, naar jeg lod Kirken staa aaben om Natten eller lukkede en Fremmed ind i den? Har man aldrig hørt noget til Kirketyveri om Natten? Mon der aldrig nogen Sinde er blevet stjaalet Lysesstager, Kalke og Patener?“

Jeg kunde ikke bare mig for at le og sagde: „Ansér I mig for en shakespearsk Bardolph, der blev hængt i Frankrig, fordi han havde stjaalet en Monstrans?“

„Efter at han allerede i England havde stjaalet en Lutkasse, slæbt paa den i tolv Timer og solgt den for tre Skilling?“ tilføjede den prægtige Kvinde i det hun saa' paa mig med en lys Latter. Herpaa svarede jeg:

„Naar De er saa slagfærdig i Brugen af slemme Citater, saa tør jeg nok vove at følge Dem; thi vi høre jo egentlig til en offentlig Frimurerorden, der fornuftigvis ved gensidige Velgerninger kan gøre sin Tilværelse nyttig!“

„Sér De, saaledes har alt i Verden sin

gode Side!“ sagde hun og gav sig til at gaa; jeg gik med, og Klokkeren fulgte os betuttet og mistroisk gennem den mørke Park. Snart saa' jeg mellem Træerne de oplyste Vinduer i et rummeligt Havehus, som vist laa i nogen Afstand fra Beboelseslejligheden. Vi traadte ind i en lille Sal, der kun ved en Glasdør var skilt fra Parken; der brændte en dejlig Ild i Kaminen; Damen rykkede en Rørlænestol hen til Ilden og opfordrede mig til at hvile mig. Uden Tøven satte jeg mig paa Stolen, men følte mig lidt generet af min uformelige Rejsetaske.

„Men saa læg dog Tasken fra Dem!“ sagde Frøkenen, „eller har De maaske virkelig en stjaalen Lutkasse i den, siden De ikke vil skille Dem af med den?“

„Ja, saadant noget!“ svarede jeg, mens jeg skilte mig af med mit af Hjærneskallen udposede Appendiks, som Klokkeren paa et Vink af Frøkenen tog og satte hen i en Krog. Han berørte næsten umærkeligt den runde Udbuning med Spidsen af sin Fod, for at se, om det ikke muligvis var en stjaalen Melon, da han ikke rigtig forstod, hvad Lutkassen skulde sige.

Frøkenen, som imidlertid havde givet sig

noget at bestille, kom nu igen, stillede sig hen foran mig og spurgte medlidende: „Hvad hedder De? Eller vil De rejse ganske inkognito?“

„Henrik Lee,“ svarede jeg.

„Er det helt usselt fat med Dem, Hr. Lee? Jeg har ikke rigtig Begreb om det. Naar alt kommer til alt, er De da vel ikke saa fattig, at De ikke kan skaffe Dem noget at spise!“

„Det har intet at sige; men for Øjeblikket er det rigtig nok saadan fat; thi naar jeg spiser mere end én Gang om Dagen, saa slaar min Krigskasse ikke til for hele Vejen.“

„Men hvorfor gør De det? Hvor kan man udsætte sig for en saadan Nød?“

„Ja, jeg har just ikke gjort det med Vilje; men siden det nu en Gang er saaledes, saa modtager jeg det endogsaa med Tak, for saa vidt som Tvang fortjener Tak. Man kan lære noget af alt. For Kvinder er den Slags Øvelser ikke nødvendige, da de aldrig gøre andet, end hvad de ikke kunne lade være med; men for os Mandfolk ere saadanne rigtig haandgribelige Øvelser gode; thi hvad vi ikke se og føle, det ere vi sjældne tilbøjelige til at tro, eller vi anse det for ufornuftigt og ikke Umagen værdt at ænse!“

Hun hentede straks med Klokkerens Hjælp

et lille Bord, hvorpaa der stod et Par Tallerkener og noget Mad.

„Her er til alt Held min Aftensmad! Spis foreløbig lidt, indtil Fader kommer hjem og sørger for Dem. Gaa hurtig over i Huset, Klokker, og lad Husholdersken give Jer en Flaske Vin, hører I? Hvad vil De helst have, Hr. Lee, Rødvín eller Rhinskvin?“

„Rødvín!“ svarede jeg uhøflig, fordi det igen bragte mig i Forlegenhed at træffe den rette Sondring mellem en nødlidende og ubekendt Vagabonds og et velkomment, dannet Menneskes Stilling.

„Saa skal I skaffe en Flaske af vor almindelige Rødvín!“ raabte hun efter Klokkeren, der allerede var paa Vejen. Hun trak i en Klokkestræng, hvorpaa der viste sig en landsbyagtig klædt Pige, som blev staaende overrasket ved at se mig og betragtede mig med Forbavselse. Hun var Datter af en Gartner, der havde sin Bolig under samme Tag; som jeg saa' senere hen, var hun sin Frøkens Pige og Fortrolige paa én Gang, og hun var Dus med hende.

„Hvor er Du henne, Rose?“ udbrød Frøkenen, „tænd hurtig Lys. Man hjemsøger os, og vi blive foreløbig her!“

Jeg havde imidlertid grebet Gaffel og Kniv for at give mig i Færd med et Stykke kold Steg, men jeg var igen forlegen. Disse Sølvredskaber hørte øjensynlig til et længe benyttet Etui; paa den lille Gaffel var der med pæn gothisk Skrift graveret Navnet „Dorothea,“ og siden Rose kaldte sin Frøken Dorothea, var det utvivlsomt dennes egen Kniv og Gaffel, jeg holdt i Haanden. Jeg lagde dem fra mig; Rose bemærkede dem samtidig og udbrød:

„Men Dorothea dog! Du har jo givet Manden din egen Kniv og Gaffel!“

„Ja,“ svarede Frøken Dorothea, idet hun rødmede let, „saadan gaar det, naar man er adspredt! Undskyld, at jeg har forsynet Dem med mine Barnevaaben! Men hvis De ikke finder det uappetitligt, saa spis De kun rolig væk, saa kommer jeg til at ligne den hellige Elisabeth, der bispiser de Fattige af sin egen Tallerken!“

Mod denne Spøg kunde jeg ikke indvende noget. Men det vilde ikke gaa rigtig med min Spisen; thi jeg havde paa én Gang ingen Appetit mere, men var tynget af en Følelse, som om jeg var et Sted, hvor jeg ikke skulde være, og ønskede, at jeg var ude paa Lande-

vejen og havde min Frihed igen, men vidste dog, at det ikke godt kunde gaa an. Jeg blev noget bedre til Mode, da jeg havde tømt et Glas Vin, som Rose skænkede til mig, idet hun mønstrede mig med kritiske Øjne. Saa lænede jeg mig tilbage i Stolen og betragtede de to Kvinder.

Frøkenen havde sat sig midt i Salen ved et rundt Bord, og Gartnerdatteren stod ved Siden af hende. Paa Bordet var der alle Slags Glas og Vaser med Blomster og brogede Skovplanter, Duske af sorte og røde Bær, og hvad der ellers findes om Efteraaret. Saa laa der mærkelige, purpurrøde eller guld-gule, fjeder- og hjærteformede Blade, straalende grønne Vedbendblade af ejendommelig Skønhed og Liv, alt rede til at bindes til en Buket, eller maaske for at glæde Øjet i den Form, det nu havde. Blomsterne syntes at skrive sig fra Kirkegaarden, og jeg havde da ogsaa sét, at Frøkenen havde stillet dem, hun havde plukket denne Dag, i et Glas frisk Vand. Nogle Buketter vare friske, andre helt eller halvt visnede, hvad der syntes at tyde paa, at den Skønne var en kærlig Veninde af de Døde. Det bragte mig til at tænke paa Sagnet om den hellige Elisabeth, der som Barn

holdt meget af at lege paa Gravene med sine Legesøstre og af at tale om de Døde, og da denne Dorothea selv var bevandret i Legenderne, saa gav alt dette hendes Væsen en Glans af dyb Sjæfuldhed, mens hendes frie og bestemte Adfærd forhindrede enhver Mistanke om kirkeligt Bigotteri hos hende.

Jeg saa' hen imod Bordet med et Slags søvndrukkent Velbehag, saa' og hørte med halvaabne Øjne og Øren endnu en Stund, hvad de gjorde og sagde, uden egentlig at blive mig det bevidst, indtil jeg virkelig faldt i Søvn. Paa en Stol ved Siden af sig havde Frøkenen en omfangsrig Mappe, ud af hvilken hun tog større og mindre Blade, som hun var beskæftiget med at klistre paa noget tykt Papir, saa at Bladene bleve beskyttede og forsynede med en bred Rand. Dette gjorde hun med smaa Papirsstrimler og Gummi, og Rose holdt disse Ting for hende.

„Nu maa vi igen klippe Papir til,“ sagde hun, da Kartonpapiret var sluppet op. De ryddede ivrig af Vejen paa Bordet for at faa Plads, lagde nye Ark til rette og begyndte at tage fat med deres Sakse, som om det var Lærred, de havde for sig, og som om de skulde til at skære Haandklæder til. Da der

ingen ledende Traade var i Papiret, krummede det sig undertiden om Saksene, eller ogsaa skar disse skævt, og de to unge Piger havde alle Slags Ærgrelser, som de spøgende gensidig dadlede hinanden for.

„Men Barn dog,“ udbrød Dorothea, „alle dine Kanter ere jo frynsede. Fader kasserer sikkert vort Arbejde, naar han faar det at se, og bliver saa nødt til at tage fat selv!“

„Og Du med dit Øjemaal! Se, hvor skævt Landkortet sidder dér! Saa gør Fader og jeg det bedre, naar vi afstikke Bede!“

„Ti bare stille, jeg véd det nok! men der er ogsaa alt for store Ting der imellem; man kan jo ikke en Gang faa et ordentligt Overblik over dem! Saa havde vi da et fornuftigere Format i Institutet, naar vi malede vore Blomsterbilleder; naa, Fader bringer nok alt sammen i Orden med sin Lineal og Blyant. Hovedsagen er, at vi ikke gøre noget Blad for lille; for han vil have, at de alle skal være af samme Størrelse. Han har allerede ladet en Kasse lave til dem, hvori de skulle ligge som i Abrahams Skød; han har ogsaa bestilt et Par Trærammer med Glas til sit Studereværrelse, for skiftevis at hænge de Blade op, som

tiltale ham særlig. Disse Rammer blive bag paa forsynede med bekvemme Skydere.“

„Hvad er der nu at se paa saadanne Sagger? Hvad bruger man dem til?“

„Til at glæde sig over, Du lille Tosse! Man maa kende dem eller forstaa dem, det er Fornøjelsen derved! Kan Du ikke se, hvor morsomt dette sér ud? Se, alle disse Træer, hvor de kribler og krabler af Grene og Blade, og hvor Solen spiller paa dem! Og alt det er der En, som har maattet lære, for at kunne frembringe det!“

Rose lagde sine Arme paa Bordet, stak Næsen hen imod et Blad og sagde: „Jo, det kan jeg virkelig se! Det er ganske ligesom min Faders grønne Søndagsvest! Er dette her en Sø?“

„Ih, hvorfor skulde det ikke være en Sø, Du lille Græshoppe? Det er jo den blaa Himmel, som staar oppe over Træerne! Hvornaar har Du opdaget det, at Træerne er nede og Vandet oppe?“

„Aa Snak, Himlen er jo rund og hvælvet. og det blaa her er fladt og firkantet som vor store Dam, omkring hvilken Herren har ladet de smaa Lindetræer plante. Du har vist klistret Billedet galt paa! Vend det en Gang om,

saa er Vandet forneden og Træerne vende ordentlig op ad!“

„Ja, de staar paa Hovedet! Det er jo kun et Stykke af Himlen, Barn! Se dog ud af Vinduet, saa sér Du ogsaa saadan en Firkant, du Firkant!“

„Og Du er en Femkant!“ sagde Rose, idet hun blidt slog sin Frøken paa Ryggen med den flade Haand.

Jeg faldt i Søvn over den Pigeekvidren, som uden nogen Medvirkning fra min Side havde listet sig ind i mit Øre; men jeg vaagnede et Par Minuter efter ved at høre mit Navn udraabt med en velklingende Stemme lige i Nærheden af mig. Gartnerdatteren havde nemlig, da hun lagde et Blad til Side, tilfældig opdaget et Navn og et Aarstal i dets Hjørne og sagt: „Hvad staar der her?“

„Hvad skulde der staa,“ havde Dorothea svaret, „uden den Kunstners Navn, som har lavet disse Studier; for det kalder man Studier, Landskabsstudier! Han hedder Henrik Lee, alt i denne Mappe er af ham!“ Saa havde hun pludselig afbrudt sig selv, sét hen imod mig og udbrudt: „Hvor kan man være saa tankeløs! Det er jo næsten altsammen Schweizer-Landskaber, som Fader siger!“

Da jeg nu slog Øjnene op, stod hun tæt foran mig og holdt et stort Ark op foran sit Bryst ligesom en Kirkestandart, og den smukke Mund var endnu aaben efter Udraabet: „Hr. Henrik Lee!“

Men jeg var saa søvndrukken, at jeg i det første Øjeblik ikke vidste, hvor jeg var. Jeg saa' kun et yndigt Væsen, som saa' hen over et Billede paa mig med klare, venlige Øjne. Fuld af drømmeagtig Nysgerrighed bøjede jeg mig frem og stirrede paa Billedet, Skovlandskabet forekom mig bekendt, hvorpaa jeg ogsaa mindedes mit Ungdomsarbejde. Det var et stort Billede, paa hvilket der funkede en snebedækket helvetisk Bjærgtop mellem ranke Træstammer. Jeg genkendte det især paa en stor, frodig Skarntyde, hvis hvide Blomsterduske, der svævede i et dybt Halvmørke, fik et klart Skær af Lyset. Denne maleriske Plante havde i hine forbigangne Dage voldt mig saa stor en Glæde, at jeg med større Held end sædvanlig havde efterlignet den, og den var ogsaa fyldig og vellykket med sine kunstige Stilke og Blade, saa at jeg aldrig behøvede nogen anden Skarntydestudie, saalænge jeg ejede denne. Det var ogsaa med Vemod,

jeg havde sagt den Farvel, da jeg skiltes fra den.

Men fra Billedet saa' jeg op til det Ansigt, som smilede oven over det, og ogsaa dette forekom mig i denne Nærhed og i den straalende Belysning fra Ilden som en gammel Bekendt; og dog vidste jeg ikke, hvor jeg havde sét det før. Jeg grublede og grublede; thi det var noget, der laa langt forud for denne Dag, hvis Oplevelser for øvrigt heller ikke straks stode klart for mig. Pludselig genkendte jeg paa et hilsende Træk ved Øjnene og de aabnede Læber den smukke Kvinde, som en Gang havde sét ind ad Vinduet til den gamle Marschandiser og spurgt efter kinesiske Kopper; og nu tvivlede jeg ikke længere om, at jeg endnu færdedes i en af hine Drømme om den mislykkede Hjemrejse, og ansaa' derfor hele Fremtoningen for et Gøglebillede og mine Tanker for den Drømmendes tilsyneladende Bevidsthed, naar han er bange for at vaagne og befinde sig i den samme ynkværdige Tilstand som tidligere. Men da jeg virkelig var vaagen og arbejdede med min Forstand, saa følte jeg alt desto tydeligere og stærkere, og da jeg atter kastede et Blik paa det uskyldige Landskab, i hvilket jeg var mig

bevidst at genkende hver Stén og hvert Halmstraa, blev mine Øjne vaade, og jeg vendte dem bort, for at lade Drømmebilledet forsvinde.

Nu, mange Aar senere, slutter jeg af denne lille Begivenhed, at det Oplevede undertiden dog kan være lige saa smukt som det Drømte, og desuden fornuftigere; og paa Varigheden kommer det jo ikke an.

Dorothea var bleven stum og saa' rød og deltagende paa min Adfærd; hun kunde ikke røre sig af Stedet og blev derfor et Minut staaende i sin yndefulde Stilling.

Endelig nævnede hun igen mit Navn og sagde: „Men saa tal dog! Er det Dem, som har malet dette?“

Vækket helt af hendes Stemmes fulde Klang, rejste jeg mig, tog Billedet og betragtede det prøvende. „Ja vist har jeg malet det,“ sagde jeg, „hvorledes kommer De til det?“

Samtidig saa' jeg ogsaa tydelig de andre Sager, som jeg havde sét dem arbejde paa, mens jeg laa i min halvt vaagne Tilstand; jeg gik hen til Bordet, tog et Par Blade, rodede ogsaa lidt omkring i Mappen, det var alt Tegninger og Studier af mig; der syntes ikke at

mangle noget; de laa der allesammen, som de havde gjort, da de vare hos mig.

„Hvilket Æventyr!“ udbrød jeg meget forundret; hvem skulde tro, man kunde opleve sligt?“

Saa saa' jeg igen paa Frøkenen, der fulgte mine Bevægelser med lige saa spændt som glad Nysgerrighed og aabent Øje; og jeg sagde: „Men jeg har ogsaa sét Dem før, og véd nu, hvor De har faaet disse Ting! De saa' en Dag ind ad Vinduet til den gamle Joseph Schmalhöfer og spurgte om nogle gamle Kopper, mens der var En, som blæste paa Fløjte der inde, ikke sandt?“

„Jo, jo!“ udbrød hun, „men lad mig en Gang se rigtig paa Dem!“

Og uden at genere sig, saa' hun nøje paa mig, idet hun lagde Hænderne paa mine Skuldre.

„Hvor har jeg dog haft mine Tanker henne i Dag?“ sagde hun forbavset; „ja, det er rigtigt! Jeg har sét dette Ansigt der nede i Hulen hos Heksemarschandiseren, som Fader kalder ham. De fløjtede: Og visner end den rene Lilje, ikke sandt, Hr. Henrik -- Hr. Henrik Lee? Hvordan er det saa videre?“

„I Jorden dræbes ej dens Frø! der raader

hist en hellig Vilje, hvad Gud har skabt kan ikke dø! Hvad skal jeg nu tænke derom?"

„Aa, hvis vi endelig skal tale om Mythologi, saa kan jo gjerne Tilfældets allerkæreste Gudinde raade, saa længe hun spiller saa nydelige Puds! Man skulde kun ofre unge Roser og Mandelmælk til hende, for at hun altid kan herske saa let, saa mildt og saa velgørende! Men nu skal De ogsaa modtages saa passende, som det sømmer sig lige overfor denne mindeværdige Begivenhed, og saa vidt Omstændighederne tillade det! Der er et simpelt Gæsteværelse her i Huset. Jeg vil straks træffe de nødvendige Anstalter til, at De foreløbig kan klæde Dem om. Bliv her imens, lille Rose, for at ingen skal gøre den stakkels Hr. Lee Fortræd!“ Herpaa skyndte hun sig bort.

Jeg vidste ikke, om jeg skulde anse denne nye Vending for en Lykke, og saa' sukkende paa mine Tegninger, som jeg saa uventet havde faaet igen, for atter at miste dem. Rose, der hurtig var bleven i lige saa godt Humør som hendes Frøken, og som vel troede, jeg var undselig, sagde venlig: „De skal slet ikke genere Dem! Greven og Frøkenen gøre altid, det, de har Lyst til, og som er det rette. Og

de mene ærligt, hvad de gøre, og bryde sig ikke om, hvad de andre Herskaber sige.“

„Altsaa er det oven i Købet en Greve, jeg er hos?“ svarede jeg mere forskrækket end behagelig overrasket.

„Véd De ikke det? De er hos Grev Dietrich paa W...berg!“

Til alt det andet kom nu min Ukyndighed i at omgaas med Folk af ganske fremmede Rangklasser; jeg havde aldrig i mit Liv omgaaedes med en saakaldt Greve og nærede æventyrlige Forestillinger om saadanne Herrers persønlige Levevis og Fordringer, som ogsaa stødte min medfødte borgerlige Lighedssans. Men naar jeg betænkte, at jeg i min Tilstand, selv om Husets Herre var en Bonde, dog ikke mere stod paa lige Fod med ham, saa kom jeg i en ny Forvirring over den Vending, min Vandring havde taget. Men den unge Pige vedblev godmodig at indgyde mig Mod.

„Herren vil ganske sikkert undre og glæde sig ved saa uventet at finde Dem her; thi efter at han i sin Tid bragte de første Billeder med sig fra Residensstaden, hvorefter der stadig kom flere, har Herskabet hver Dag betragtet dem, og Mappen maa altid staa rede.“

Lidt efter kom Dorothea igen. „Gør mig

nu den Tjeneste at gaa ovenpaa!“ sagde hun, „Rose lyser Dem der op, og for Resten vil hendes Fader være Dem behjælpelig. Indret Dem saa hyggeligt, som det kan ske i den Hast, saa De er i en god Tilstand, naar De hilser paa Fader, og jeg ikke faar Bebrejdelser for at have forsømt mine Menneskepligter!“

Jeg greb min Rejsetaske, som Rose imidlertid tog fra mig og sammen med et Lys bar op ad Trappen, og saa vandrede jeg da i Guds Navn op i Havehusets øverste Stokværk, hvor jeg kom ind i Gartnerens Bolig. Denne sad og spiste til Aften sammen med Klokkeren og modtog mig allerede som en Gæst, der fuldstændig har legitimeret sig; ogsaa Klokkeren betragtede mig nu som en velanbefalet Gæst, man havde ventet, men som aabenbart ved sin Optræden havde spøget paa en ejendommelig Maade.

Gartneren viste mig en Trappe højere op og jeg kom ind i en Stue, der hvilede paa Søjler og var bygget paa Bagsiden af Havehuset, der vendte op til Slottet. Denne lille Tilbygning var uden paa lige fra Søjlernes Fod til Taget bedækket med purpurrøde Kaprifolier; inde i Kamret var der en Seng og

andre Møbler, saa man ikke blot om Natten, men ogsaa om Dagen kunde bo der.

Paa Stolen laa der en Del Klædningsstykker, som Gartneren opfordrede mig til at benytte. For ikke at maatte tage dem paa, foretrak jeg imidlertid straks at gaa i Seng, især da jeg ønskede at lukke mine Øjne, og jeg bad Gartneren at hente mine Klæder, saa snart det var skét, for at de kunde blive tørrede og rensede. Da jeg endelig efter alt dette laa i Mørke, hørte jeg Støj af Heste og Vogn og tillige Hundegøen. Det var utvivlsomt den fornemme Herre, som kom hjem, og jeg betragtede det som en behagelig Opsætelse, at jeg ikke denne Dag behøvede at vise mig for ham.

TIENDE KAPITEL.

FORANDRING.

Min Søvn var saa fast og vedholdende, at jeg først vaagnede langt op paa Formiddagen. Mine Klæder vare for længe siden lydløst og i en god Tilstand blevne bragte ind i Værelset; da jeg saa' dem, priste jeg den Handel, jeg havde afsluttet med den venlige Jøde. Saaledes giver Øjeblikket altid Tingene deres særegne Værdi. Den ringe Erstatning for mit Arbejde i Form af en anstændig Dragt syntes mig nu mere velkommen, end en Sum af dobbelt eller firedobbelt Værdi vilde have været for mig ved mange andre Lejligheder.

Medens jeg var beskæftiget med at klæde mig paa, blev der banket paa Døren. Da jeg raabte „Kom ind,“ blev den aabnet paa vid Gab, og der stod en stor smuk Mand med Dørgrebet i Haanden og mønstrede opmærksomt Væ-

relset og dets Beboer. Han havde, hvad der den Gang endnu var ualmindeligt, helt Skæg, og dette var ligesom Haaret let graanet. Han bar en kort graa Jagtfrakke med Hjortetaksknapper.

„God Dag! Lad Dem ikke forstyrre!“ sagde han med en frisk og kraftig klingende Stemme; „jeg vil kun se, hvordan min Gæst har det!“

„Jeg har det meget godt, Hr. Greve, saa fremt jeg virkelig har den Ære at hilse paa Husets Herre!“ svarede jeg noget forlegen, idet jeg lagde Kammen, som jeg netop benyttede, og bukkede saa pænt jeg kunde.

„Bliv endelig ved med at klæde Dem paa og lad ganske, som om De var hjemme! Men vær nu først og fremmest velkommen!“

Med disse Ord traadte han helt ind i Værelset og trykkede min Haand, og fra dette Øjeblik glemte jeg al Genérthed lige overfor ham; thi hans Haand, hans Blik og hans Stemme sagde mig, at han var et frit Menneske, én af dem, som staar over de tilfældige Ting.

„Men sig mig nu,“ udbrød han livfuldt, idet han satte sig ved det aabne Vindu for at lade mig have saa megen Plads som mulig,

„er De virkelig vor Mand, vor Henrik Lee, hvis Navn findes paa alle Tegningerne? Det vilde være mig den største Fornøjelse, hvis De var Manden. Jeg har nemlig i gamle Dage selv givet mig af med den Slags Ting, men opgav det, fordi jeg var alt for ubehændig; derimod glædede jeg mig altid, naar jeg formaaede at skaffe mig en eller anden Naturstudie, hvad der imidlertid ikke forekommer ofte. Intet kunde derfor være mig mere velkomment end Erhvervelsen af, om jeg maa sige, en hel saadan Produktion, der indbefatter en ærlig stræbende Kunstners fuldstændige Udvikling og tillige en Mængde reelle Genstande. Da vi snuste omkring hos den snurrige Hule-Mæcenas, sørgede jeg straks for, at jeg fik fat i alt og søgte tillige at opspore Kilden; men den Gamle forstod at bevare Hemmeligheden!“

Jeg havde imidlertid taget en lille Pakke frem af min Rejsetaske, i hvilken der foruden Breve fra min Moder ogsaa fandtes mit Rejsepas. Jeg lukkede det op og viste Greven dette Dokument, som officielt meddelte mit Navn og min Stand.

„Ja, saadan er det nu, Hr. Greve!“ sagde jeg med fornøjet Latter; „en romantisk Skæbne

under mig endnu en Gang at se de beskedne Frugter af mine Ungdomsaar og oven i Købet at vide dem i gode Hænder, før jeg vender tilbage til det Sted, hvor de ere opstaaede.“

Greven tog Passet og gennemlæste det opmærksomt, for, som han udtrykte sig, ret at indprente sig Kendsgerningen og ikke, fordi han tvivlede om min Sanddrthed.

„Det er et kosteligt Tilfælde,“ sagde han derpaa; „men nu kan der foreløbig ikke være Tale om at rejse videre, hvis vi skal vise dette Tilfælde den tilbørlige Ære! Jeg gad nok vide, hvorledes De er kommen i denne uheldige Stilling, og hvordan et saadant Liv i det hele er, desuden, hvad De nu har i Sinde at gøre, og alt det kan vi jo tale ganske gemtligt om, mens De ser at komme Dem nogenlunde her —“

Pludselig saa' han med store Øjne hen paa Bordet, hvorfra jeg tankeløst havde taget et Haandklæde for at tørre mine Hænder, som jeg imidlertid havde vasket. Dette Haandklæde havde jeg kastet hen over min Rejsetaskes Indhold den Gang, da der blev banket paa Døren, og nu laa Hjærneskallen og det indbundne Manuskript, der indeholdt min Ungdomshistorie, ganske aabenlyst paa Bordet.

„Det var da noget underligt hemmelighedsfuldt Rejsegods!“ udbrød han og traadte hen til Bordet, „en Hjærneskal og en grøn Bog med Guldspænde! Er De Aandemaner og Skattegraver?“

„Nej des værre, som De jo nok kan se!“ svarede jeg og meddelte ham i korte Træk den ærgerlige Historie med Hjærneskallen, og da den Smule Solskin allerede havde gjort mig glad og veltalende, saa fortalte jeg ogsaa om det Puds, jeg den foregaaende Dag havde spillet Skovfogeden. Greven saa' gennem-borende paa mig med sine rolige, klare Øjne.

„Og hvad er det for en Bog?“

„Den skrev jeg, da jeg ikke længer vidste, hvad jeg skulde bestille, og hvorledes jeg skulde leve; den indeholder simpelt hen en Beskrivelse af mine Ungdomsaar, med hvilken jeg paalagde mig en Selvprøvelse; men senere er den bleven en Ting, der kun fornøjer mig som et Minde. I den vanvittige Indbinding er jeg ikke Skyld.“

Jeg fortalte nu, hvorledes jeg ved Bogbinderens Misforstaaelse havde mistet mine sidste Gylden, herpaa gjort Bekendtskab med Hungersnøden og ved Hjælp af den vidunderlige Fløjte var kommen til Marschandiseren.

„Naa, det var den Gang, Dorothea hørte Dem blæse paa Fløjte?“ udbrød Greven med hjærtelig Latter; „men videre! Hvad er der saa skét senere?“

Jeg fortalte ham om Æventyret med Fanestængerne, og om den stille Tilfredshed, jeg havde følt ved dette Arbejde, om Værtindens Død o. s. v. indtil det Øjeblik, da Værten kastede Hjærneskallen ned ad Trappen, hvad jeg allerede havde fortalt ham. Det korte Møde med Hulda og Resten fortav jeg.

Greven tog Bogen. „Har man Lov til at lukke den op og kigge lidt i den?“ spurgte han, hvortil jeg svarede, at det maatte han med Fornøjelse, hvis det ikke kedede ham alt for meget.

„Saa vil vi gaa over og faa lidt Frokost; for vi spise først til Middag om tre Timer.“

Han tog Bogen under den ene Arm og mig under den anden, og vi gik derpaa over til Slottet, som Hovedbygningen kaldtes, der saa' ud til at være opført i Begyndelsen af forrige Aarhundred. Greven førte mig til sine Værelser i Stue-Etagen, hvis Midte dannedes af en lys Bibliothekssal med rummelige Arbejdsborde. Paa et af dem stod Frokosten, og Mappen med mine Studier laa der ogsaa.

Medens Grev Dietrich og jeg spiste kammeratlig sammen, aabnede han Mappen.

„De maa ordne disse Sager for mig,“ sagde han, „dermed kan De nu først faa Tiden til at gaa. Paa mange af Bladene staar der ingen Datum, mens Manér og Færdighed, Omhu og Skødesløshed, Sikkerhed og Usikkerhed, alle disse Ting ere blandede saaledes sammen, at jeg ikke rigtig kan tilvejebringe en kronologisk Orden. Jeg véd ikke, om De forstaar mig! Her er et Blad, som med sin uudviklede Evne, der aabenbart viser tilbage paa en Begyndelsesperiode, dog har truffet Sømmet paa Hovedet og er kronet med et yndefuldt, naivt Held; dér er ét, som skønt det tyder paa en udviklet Sikkerhed i Udførelsesevnen, dog maa siges at være totalt mislykket, naar der er Tale om dets Idé; kort sagt, det forekommer mig alt at være meget interessant, og jeg vilde gjerne se Samlingen ordnet saa kronologisk nøjagtig som mulig, det vil sige, med Forbehold af vor mulige Bestemmelse med Hensyn til, hvad vi i det hele taget gøre med Bladene. Paa dette har jeg allerede tænkt i Morges.“

Jeg var overrasket ved den Forstaaelse, hvormed han belyste sin Dom med rigtige

Eksempler. Nu tog han nogle Hefter frem af et Skab.

„Men her er noget, jeg ikke kan blive klog paa; er disse Ting virkelig ogsaa af Dem? Jeg sér, at det er noget, som er skaaret i Stykker; men jeg kan ikke sætte det sammen igen.“

Det var mine fordums Kartonkompositioner. Men Marschandiseren havde blandet Bladene sammen i de forskellige Hefter og lagt brogede og graa, større og mindre imellem hverandre, og efter sin Mening saaledes bragt endnu mere broget Afveksling ind i den vanvittige Samling. Greven havde vel heller ikke undersøgt den grundigt, og jeg forstod, at det paa denne Maade var vanskeligt at faa nogen Sammenhæng i det. Jeg begyndte hurtigt at udsondre de forskellige Blade, valgte en passende fri Flade paa Gulvet og sammenføjede derpaa den oldgermanske Egelund.

Greven betragtede det store Stykke i Tavshed og udbrød derpaa: „Det er altsaa den Slags Ting, De har givet Dem af med? Hvorfor har De skaaret det i Stykker?“

„Fordi jeg kun saaledes kunde prakke den Gamle det paa; thi han vilde næppe have givet mig mere for hele denne brogede Kar-

ton, end jeg fik for de enkelte Brudstykker. Ærlig talt kunde jeg heller ikke ønske, at disse uhyre Tingester vare blevne séte i hans ulyksalige Hule og derfra vare komne Gud véd, hvor hen. Det kunde jo falde en Krovært ind at tapetsere sin Kegelbane dermed, og da disse Forsøg ikke har været aldeles ukendte i Kunstnerverdenen, vilde jeg derved have opnaaet en højst sørgelig Berømmelse! Det var mindre sandsynlig, naar Kartonerne kom til ham i den Form!“

Jeg samlede atter Bladene, og lagde Uroksejagten, den middelalderlige By og de andre Opfindelser hver for sig.

„Nu véd jeg dog, hvad De har villet!“ sagde Greven; „men De er en Barbar, for hvorledes skulle vi gøre Billedet i Stand igen uden at ødelægge det?“

„Man lader den nærmeste Snedker lave nogle lette Blindrammer af Fyrretræ, overtrækker dem med noget billigt Lærred og limmer simpelt hen Stykkerne paa det; der vil være et Net af fine Furer, men det skader ikke. Men hvad i al Verden vil De gøre med dem?“

„De skulle hænge her over Bogskabene. Naar disse Ting, der kun ere halvt færdige,

blive indfattede i mørke Rammer, ville de være paa deres Plads som Minde om deres Ophavsmands Studier og Arbejde og interessere mig dobbelt, fordi De har boet her i Huset.“

Der var i Virkeligheden ogsaa Plads nok paa det høje Værelses Vægge oven over Egetræskabene; og naar jeg tænkte mig mit Arbejdes sælsomme Frugter anbragte dér, kunde jeg ikke andet end glæde mig ved den venlige Skæbne, der endnu forundtes dem. Thi Salens Loft var halvt hvælvet, og nogle antike Buster, Glober o. lign., som stode paa Skabene, tjente snarere til at fremhæve end til at skjule og skade Billederne.

„Jeg maa besvare Deres Spørgsmaal med et andet,“ vedblev Greven. „Hvad har De egentlig i Sinde nu at tage fat paa?“

„Det er i dette Øjeblik til Dels blevet mig klart, for saa vidt som jeg nu med ydre Hæder, ja saa at sige med forsonet Hjærte kan sige Farvel til den Halvhed, som jeg har hengivet mig til, og nu i den ellefte Time begynde at føre et Liv, som sømmer sig mere for mig, om det end er beskednere. Hvad det skal være, véd jeg rigtignok endnu ikke; men jeg skal ikke nøle længe.“

„Skønt jeg bilder mig ind at forstaa Deres Stemning, raader jeg Dem dog til ikke at træffe for hurtig en Afgørelse! Lad os nu frem for alt blive færdige med vore Forretninger! Vil De have disse Studier igen? Hvis ikke, for hvilken Pris vil De saa overlade dem til mig?“

„De tilhører jo Dem!“ svarede jeg forundret.

„Aa, tilhører mig! De tænker da vel ikke, at jeg, nu da jeg kender Dem og har Dem her i mit Hus, vil beholde Deres Mappe for den ringe Betaling; thi De maa ikke tro, at jeg har maattet give Fyren meget derfor; han nøjedes med en megen beskednen Fortjeneste. Eller vil De maaske allerede forære mig noget?“

„Jeg mener, at denne Mappes Skæbne er fuldbyrdet, og at den har gjort sin Tjeneste. Da jeg led Nød, hjalp den mig til at friste Livet; hver Skilling, den indbragte mig, havde for mig Værdien af en Daler, og saaledes har jeg skilt mig ved den paa en fuldstændig rimelig Maade. Hvad der er væk, det skal man lade fare.“

„Det kunde jeg gaa ind paa, hvis Omstændighederne vare anderledes. Men som

det er nu, er det noget Skaberi, som vi lade falde. Jeg er rig og vilde købe Samlingen for enhver antagelig Pris, selv om De slet ikke selv fik noget deraf, altsaa uden Hensyn til Dem. Lær De at staa paa Deres Ret, naar ingen ønsker at krænke den, selv om det kun er en moralsk Ret, og modtag uden Betænkning den Pris, som tilkommer Dem; senere kan De gøre dermed, hvad De vil! Altsaa nævn en Pris, som De synes er passende, og jeg vil være glad ved at beholde Sagerne!“

„Lad gaa da,“ svarede jeg smilende og ikke uden en hemmelig Lyst til saa hurtigt at se mine Omstændigheder forbedrede; „saa ville vi afslutte Handelen paa en grundig Maade! Der maa omtrent være firsindstyve ordentlig udførte Billeder, som vurderede efter rimeligt Skøn kan være to Louisdorer værdt Stykket, enkelte mere, andre mindre; saa er der en hundrede Skitser og Udkast, som til Dels ere værdiløse. Dem kan vi sætte til en Gylden hver, og fra den Sum, der kommer ud, trækker De saa den, De har betalt Hr. Schmalhöfer for det hele.“

Det var fornuftig talt,“ sagde Greven. „Jeg kan straks sige Dem, at jeg alt i alt har givet Marschandiseren trehundrede og to og

halvtredsindstyve Gylden og otte og fyrretyve Kreuzer.“

„Saa har han virkelig ikke tjent saa meget, som jeg tænkte,“ svarede jeg, „siden jeg omtrent har faaet Halvdelen af denne Sum.“

„Det er, fordi han ikke har forstaaet sig synderlig paa denne Gren af hans blomstrende Forretning! Men for at komme tilbage til Kartonerne, som De næsten har ødelagt, dem kan vi sætte Prisen paa senere, naar de ere gjort i Stand igen. Lad os saa tælle Mappens Indhold, for at De, naar vi gaa til Bords, kan kende Deres Formues-Tilstand og være fri for øjeblikkelig Bekymring!“

Jeg lavede nu to Bunker af Bladene, som jeg sorterede efter deres Beskaffenhed og bedømte uden lang Betænkning. Greven reddede flere Gange et for strængt kritiseret Blad og lagde det hen mellem de bedre. Til sidst bleve begge Bunker talte og vurderede, hvorefter han gik ind i et andet Værelse og vendte tilbage med Summen, der beløb sig til over femten hundrede Gylden. Han talte dem op til mig i Guld, jeg takkede ham med glædestraalende Ansigt, trak min Læderpung frem, i hvilken mine tarvelige Rejsepenge vare gemte, tog disse ud og lagde Guldet i den i Stedet

for, hvoraf Pungen blev ganske bugnende. Jeg vidste nu, at jeg kom hjem i bedre Omstændigheder og kunde tilbagegive min Moder en Del af det, som hun havde ofret paa mig.

„Hvordan er De nu til Mode?“ sagde Greven, da han bemærkede min glade Tilfredshed, medens jeg gemte en virkelig Haandfuld af hint Guld, jeg havde drømt om, i min Lomme; „føler De ikke Lyst til at vende om igen og at tage fat en Stund endnu? Thi efter den Forandring, som jeg har haft den Glæde at bevirke, kan jo Vendingen til det bedre let have Fremgang!“

„Nej, den kan ikke! Dertil bærer Æventyret for meget Præget af at være noget enestaaende, som ikke gentager sig. Min Beslutning stiler ogsaa efter noget andet end det tarvelige Fremskridt, og jeg har kendt bedre Folk end mig, som have udført den midt i en indbringende Virksomhed, fordi deres Sjæl ikke var rigtig med i denne.“

Jeg fortalte ham, hvorledes det var gaaet Eriksen og Lys. Men han rystede paa Hovedet og sagde: „Disse Historier ere jo indbyrdes forskellige og ligeledes forskellige fra Deres! Rigtig nok er heller ikke De simpelt hen en dum Fuser, og hvis De var det, saa

havde det slet ikke nogen Betydning, at De opgav Deres Kald, og vi behøvede ikke at beskæftige os videre med det. Jeg tilstaar, at det under visse Omstændigheder tiltaler mig og forekommer mig at være et Tegn paa Aandskraft, naar man bortkaster et Haandværk, som man forstaar, gennemskuer og føler for, fordi det ikke opfylder En helt. Men jeg synes ikke, at De har prøvet Dem selv tilstrækkelig. Netop fordi De endnu ikke har naaet hine to Mænds Berømmelse og Sikkerhed, synes De mig endnu ikke at være berettiget til at gøre Resignationens stolte Skridt!“

Jeg lo, idet jeg tænkte paa, hvor kostbar en saadan Fremgangsmaade var for mine Omstændigheder, sagde imidlertid ikke noget om det, men bemærkede blot: „De tager fejl, Hr. Greve! Jeg har naaet det beskedne Højdepunkt, jeg kan naa, og kan virkelig ikke gøre noget bedre; selv under gunstigere Forhold vilde jeg i det højeste blive en dilettagtig Akademist, som vilde forestille noget særegent og ikke passede sammen med Verden og Tiden!“

„Det er ikke Tilfældet! Jeg siger Dem, det var kun Deres gode Instinkt, som forhindrede Dem i at tilvejebringe det, De ønskede.

Et Menneske, som duer til noget bedre, gør altid det daarlige værre, saa længe han gør det tvungent. Thi kun det højeste, som den Uheldede kan frembringe, gør han rigtigt; i alt andet gør han Meningsløsheder og Dumheder. Noget andet er det, naar han af purt Overmod igen tager fat paa noget mere begrænset, saa kan det lykkes ham som i en Leg. Og jeg mener, at vi skulde prøve det endnu en Gang. De maa ikke løbe saa ynkelig bort, men med Anstand skilles fra Deres Ungdoms Kald, saa at ingen kan sætte et skævt Ansigt op dertil! Det, vi opgive, maa vi ogsaa opgive frivilligt, ikke som Ræven Druerne!“

Til disse Ord rystede jeg paa Hovedet, idet jeg kun tænkte paa at naa mit Hjem saa snart som mulig med mit uventede Bytte. Men vor Samtale blev afbrudt ved en geistlig Herres, Kapellanens, Ankomst. Denne var af Klokkeren bleven underrettet om den æventyrlige Gæst, der var paa Slottet, og benyttede sig nu af sin Ret at komme til Middag, naar han havde Lyst, for at faa sin Nysgerrighed slukket. Han havde store blanke Støvler paa og en omhyggelig børstet sort Frakke, og mens han holdt Hat og Stok i den ene Haand,

svingede han med den anden og forestillede sig under humoristisk dybe Buk som en Af-sending fra Slotsfrøkenen. Hun lod sige, at Bordet var dækket, og at hun ventede os paa Haveterrassen. „Thi,“ tilføjede han spøgende, „jeg bliver ikke træt af at bære hendes Lænker, før jeg med dem har draget hende op i Himlen!“

Jeg blev præsenteret for denne Herre og derefter begave vi os hen til det betegnede Sted. Frøkenen spaserede paa Terrassen i det milde Solskin, der denne Dag hvilede over Landet. Hun hilste venlig paa mig, sagde, at vi jo ikke havde sét hinanden i en Evighed, og spurgte om, hvorledes jeg havde det. Men i Stedet for at vente paa Svar, opfordrede hun Kapellanen til at give hende sin Arm, hvad denne gjorde med en stadig gentagen, spøgefuld Omstændelighed, og saaledes gik hun foran Greven og mig ind i Huset og op ad den brede Trappe, indtil vi naaede Spisestuen. Allerede denne lille Procession op ad den stavelige Trappe og gennem de lange Korridorer bragte mig til at tænke paa den møjsommelige Vej, jeg havde vandret for næppe fire og tyve Timer siden, og da vi fire Personer nu sad om det runde Bord, opvartede af en

sortklædt, stille Mand med hvide Handsker, var jeg ganske betaget af denne underlige Forandring i min Skæbne, der dog paa den anden Side hang sammen med mine Hænders Arbejde og med mine svundne Leveaar. Middagsmaaltidet var imidlertid saa lidet bramende og vidtløftigt, og Tonen saa fri og utvungen, at jeg snart hengav mig til det roligste Velbehag og ansaa Vorherre for en god Mand. Det var især Kapellanen, som holdt Samtalen vedlige, idet han vekslede en Mængde spøgefulde Ord med Frøkenen, hvis Betydning ikke blev mig klar.

„De maa nemlig vide,“ sagde han pludselig til mig, „at vor naadige Frøken har udvalgt mig til sin gejstlige Hofnar, og at jeg kun paatager mig dette vanskelige Arbejde, for at frelse hendes vantro Sjæl, hvad der ingenlunde vil udeblive!“

„Tro det ikke!“ sagde Dorothea; „H. Velærværdighed leger tværtimod med mig, hvis Sjæl han ansér for fortabt, ligesom en kaad Katteskilling plukker en Sommerfugl i Stykker!“

„Vær blot ikke for vittige, kære Venner!“ sagde Greven; „vor Ven her har ogsaa en Skælm bag Øret og tillige en Trolld i sin

Sæk, hvormed han blander sig i Verdensordenen.“

Han fortalte dem Begivenheden med Skovløberen og Hjærneskallen. Den Forundring og det Bifald, som denne Historie fremkaldte, forledede mig nu til at fortælle Albertus Zwiehans egentlige Historie, saaledes som den en Gang for alle stod for mig som en fable convenue, især om, hvorledes han ved de to Skønne, Cornelia og Afra, eller rettere sagt, ved sin Vaklen mellem dem havde mistet Formue og Liv. Dorothea hørte til med halvaaben Mund; der var et Smil om hendes blomstrende Læber, og nogle smaa afbrudte Klokketoner i Struben røbede en virkelig Latter, som hun dog ikke lod komme til Udbrud.

„Det havde han godt af!“ udbrød hun, det var jo en skammelig Karl!“

„Jeg vil dog ikke fordømme ham saa ubarmhærtig,“ vovede jeg at svare; „i Følge sin Oprindelse og Opdragelse var han jo en halv Vildmand og snappede med et Barns Egoisme efter enhver Flamme, der blussede op foran ham, uden at vide, hvad Kærlighed er, og at saadanne Tingester brænde!“

Ved denne sagkyndige Udtalelse blev jeg imidlertid selv ganske hed i Hovedet, og jeg angrede straks, at jeg havde givet den til bedste; jeg mærkede ikke blot, at Kapellanen med sin Næse, der bar Mærke af et Sabelhug fra Studentertiden, skar et humoristisk Ansigt til Frøkenen; men jeg følte ogsaa det svage Punkt i mine egne Oplevelser, uden hvilket jeg jo ikke vilde være strandet her. Jeg foresatte mig i al Stilhed at gribe Vandringsstaven saa snart som mulig, og da der efter Bordet var Tale om, hvorledes man skulde tilbringe Resten af Dagen, udtrykte jeg et Ønske om, frem for alt at faa fat i en Haandværker, som kunde lave de omtalte Rammer til Kartonerne. Kapellanen tilbød at gaa til Landsbysnedkeren, der utvivlsomt var dette simple Arbejde voksen. Da man nu ogsaa tænkte paa Underlaget til de Brudstykker, som skulde sammenføjes, viste det sig, at der i Præstegaarden, hvilken det tilkom Greven at vedligeholde, netop fandtes en Tapetserer fra Nabobyen, der var beskæftiget med at udsmykke Væggene i Kapellans Dagligstue.

„Han har Papir nok til at trække Ram-

merne over med," sagde den Gejstlige, „store Stykker Papir, som han lægger under Tapetet, for at jeg skal faa det rigtig varmt!“

„Det nøjes jeg ikke med,“ svarede Greven, „det maa være fast Lærred, saa det kan holde. Da Manden tillige laver Madrasser, kan han vel ogsaa skaffe saadant noget til Veje. Imidlertid kan Hr. Lee foreløbig bestille det hos ham, og saa kan de begge, baade Snedkeren og Tapetsereren komme her op, hin med de høvlede Lister og denne med Tøjet, og under Opsyn nøjagtig tilskære Rammerne og gøre dem færdige!“

Glad over dette Hverv begav jeg mig sammen med Kapellanen paa Vejen til den meget anselige Landsby, hvis Hovedkirke var opført i en nyere Bygningsstil. Landsbyen havde samme Navn som Greveslægten eller den tidligere Friherreslægt, og Kapellanen, der stadig underholdt mig meget livlig, viste mig de gamle Ruiner af det fordums Herresæde paa en Bjærgaas. Under hans Ledelse besørgede jeg fornøjet min lille Forretning og vendte derpaa tilbage til Slottet efter en lang Spaseretur, som jeg foretog ganske alene.

Greven var redet ud; jeg ansaa' det ikke for passende at spørge efter Frøkenen. Derfor opholdt jeg mig ensomt paa Terrassen og saa' paa Aftenskyerne, disse venlige Ledsagere, der utrættelig opløse og samle sig igen, for Tusinder af Gange at drage de omflakkende Øjne til sig og lade dem hvile paa sig. Hvilken smuk Naturens Husholdning er det ikke, tænkte jeg, at det uundværligste Eksistensmiddel tillige frembringer en uudtømmelig Overflødighed af Billeder for Fattige og Rige, Gamle og Unge, i alle Former et Sindets Spejl og dets stille Dommer, som sér alt!

Af disse blide Betragtninger vækkedes jeg ved Dorotheas elastiske Trin, som jeg allerede kendte. Hun gik rask op ad Terrassens Trin og havde min smukke, grønne Bog i Haanden.

„Er De saa forladt?“ udbrød hun, da hun saa' mig; véd De, hvorfra jeg kommer? Fra Kirkegaarden. Dér har jeg i Deres Bog læst Historien om den lille Merete, som ikke vilde bede! Havde jeg Lov til det, og maa jeg læse mere i den? Fader har tilbragt et Par Timer dermed i Eftermiddag, og gav saa mig Bogen, for at jeg skulde læse den

Historie. Sér De, jeg har lagt et Vedbend-
blad fra en Barnegrav ind i Bogen! Men nu
maa De ogsaa give En Haanden, naar De
møder En; nu kender De os jo allerede nær-
mere!“

ELLEVTE KAPITEL.

DOROTHEA.

Efter et Par Dages Forløb var jeg færdig med at ordne Studiebladene og istandsætte de større og mindre Kartonlandskaber. Sidstnævnte vare foreløbig, indtil man fik Rammerne fra Hovedstaden, blevne hængte paa det Sted, der var bestemt for dem, og Greven saa' af og til paa dem med Tilfredshed. Uden at kunne gøre Fordring paa nogen større Værdi, forhøjede de i Virkeligheden ogsaa Bibliothekssalens malerisk alvorlige Udseende og voldte mig en velgørende Fornemmelse, idet jeg her saa' disse Vidnesbyrd om en ærlig Vilje reddede, hvad jeg forøvrigt allerede har bemærket. Greven lod det heller ikke mangle paa opmuntrende Ytringer.

„Hvad enten De fortsætter Deres kunstneriske Løbebane eller ikke,“ sagde han, „saa

ville disse Billeder beholde den samme Værdi for mig; i første Tilfælde som Milepæle i en Udviklingsgang, i det andet som en Illustration eller et Supplement til Deres Ungdomshistorie, som jeg nu har gennemlæst. Enhver har sine Liebhaberier; mit bestaar nu i at iagttage Gangen i et Liv som Deres. De er et Menneske, som har Sans for Virkeligheden; men De lever saa at sige i Symboler, og det er en farlig Ting, især naar det sker paa saa naiv en Maade! Men det skal nu ikke skaffe os graa Haar, i det mindste ikke Dem; og hvad mig angaar, saa kan jeg des værre ikke godt mere anvende den Talemaade paa mig selv. Hvad der nu nærmest ligger mig paa Hjærte, er at faa at vide, hvilken Godtgørelse jeg skal give Dem for denne Udsmykning af min Bogsal!

„De har jo allerede givet mig en Godtgørelse!“ sagde jeg næsten forskrækket over, at jeg igen skulde have Penge, saa mistænkelig var denne uvante Lykke mig, og dog var det snarere Affektation end Alvor, skønt jeg ikke havde i Sinde at være affekteret. Thi i min egen Armod havde jeg ondt af Greven, fordi han skulde have saa store Udgifter.

„Gør ingen Omstændigheder, min kære,“

udbrød han. „Det skal ikke være nogen Salgspris; for jeg véd godt, at det ikke er let at faa saadanne Ting afsatte, og at ikke alle og enhver kan bruge dem; det er rettere sagt et Diskretionsspørgsmaal for mig og en Nødvendighed for Dem. Da det nu træffer sig saadan og desuden bidrager til Gennemførelsen af vort ualmindelige Æventyr, hvorfor skulde vi saa ikke vise dette al mulig Ære?“

Med disse Ord puttede han en lille Pakke Banknoter ned i min Brystlomme; det var, som jeg senere fandt, en lignende Sum som den, han allerede havde udbetalt til mig, saa at jeg altsaa nu var dobbelt saa rig som for et Par Dage siden.

„Lad os saa tale om Hovedsagen,“ vedblev han, „nemlig om, hvad De skal tage fat paa. Jeg har ogsaa en Følelse af, at De bør sadle om; for en brav Landskabsmaler er Deres Sjæls Bygning for vidtløftig, for kroget, for labyrinthagtig og urolig, der maa en anden Hovmester ind i det Hus! Men det maa ikke gaa saa bedrøveligt og ufrivilligt til, nej, som jeg allerede har sagt Dem, der maa være Anstand i det som i en fri Beslutning, der i alt Fald ogsaa kunde være taget paa en anden Maade!“

„Anstanden er jo sket Fyldest ved den Modtagelse, som De har beredet mine tvivlsomme Produkter!“

„Nej, ikke i den Forstand, jeg mener! De maa bevise for Dem selv, at De kan bestaa hæderligt om end ikke glimrende i det Kald, De har valgt; saa først kan De betakke Dem og gaa Deres Vej! Mal her hos os et færdigt Billede, med samlet Kraft, men let Hjærte, kæk og uden Sorger, og jeg vil vædde om, at vi faa det solgt!“

Jeg rystede igen paa Hovedet, idet jeg tænkte paa de Maaneder, som et saadant Arbejde vilde tage.

„Selv om denne Bedrift lykkedes,“ sagde jeg, „vilde den jo ikke være andet end ét af de Symboler, hvori De siger, jeg lever, Hr. Greve, og i foreliggende Tilfælde et alt for kostbart! De har desuden ved Deres Højmodighed selv bevirket, at jeg er opfyldt af Tanken om at rejse hjem!“

„Hør mig!“ svarede han, „vi vil skride til Værket uden at nøle længere! Men De maa sove en Nat endnu paa dette Spørgsmaal! Gør Dem rejsefærdig til i Morgen tidlig, Vognen skal være rede; naar De saa har sagt Deres sidste Ord, bringer jeg Dem enten

til en Station, hvorfra Posten gaar til Schweiz, eller vi køre sammen til Hovedstaden, hvor jeg desuden har Forretninger, og De kan besørge de nødvendige Indkøb til Deres Arbejde. Gaar De ind paa det?"

Jeg slog til, men tvivlede ikke om, at jeg vilde vælge Vejen til mit Hjem.

Denne Dag skulde vi spise i den saakaldte Riddersal, et Værelse, som laa i det øverste Stokværk, og som jeg endnu ikke kendte. Dorothea kom ind i Bibliotheket for at melde os det. Da Salen laa paa Solsiden, var der denne Dag saa mild en Temperatur, at man ikke behøvede at lægge i Kakkelovnen; den smukke Efteraarsdag marscherede ind ad Vinduerne. Selv lignede hun, hvad jeg saa' med stille Forbavselse, en klar Dag i Juni; ogsaa Greven betragtede hende et Øjeblik overrasket. Hun var klædt i sort Atlask, bar fine Blonder om Hals og Bryst og en Perlesnor. De mørke tunge Lokker vare med et eget Sving kastede tilbage i Nakken, og de hvide Tindinger, som herved traadte stærkere frem, gav hendes Hoved et Udtryk af Frihed, om ikke af Stolthed.

„Hvad mener Du med at pynte Dig saaledes?“ spurgte Greven, „venter Du Gæster?“

„Jeg mener ikke andet,“ svarede hun, „end at jeg vil gøre lidt Stads af det smukke Vejr og af Salen. Desuden haaber jeg ved Ensemblet af alle disse Ting at forskaffe vor Ven, Hr. Lee, et broget Indtryk; naar han fortsætter sine Historier, beskriver han det maa-ske en Gang paa en halv Side, og sammen med Salen bliver saa min interessante Skikkelse ind-smuglet i Bogen! Ved Dagen i Dag staar des-uden Narcissus baade i den katholske og i den protestantiske Kalender, og- saa kan vi gærne allesammen hengive os en lille Smule til Forfængeligheden, ikke sandt, Hr. Lee?“

Skønt hun sagde alt dette paa en halvt blød og alvorlig, halvt gratiøs og smilende Maade, som ikke røbede nogen ond Hensigt, syntes dog Ordet Narcis mig at skulle stikle paa min Selvspejling i min Bog, især da jeg ikke var rigtig glad ved, at jeg havde givet den fra mig. Hvad der nu end kunde ligge i dette Stikleri, om det var bevidst Kritik eller blot Spøg, det forekom mig lige beskæmmende, og jeg følte, at jeg blev rød, uden at kunne finde noget Svar. Men hun ænsede det ikke og mærkede slet ikke noget til det, saa jeg havde vel lagt for meget i hendes Ord.

Den omtalte Sal var virkelig broget nok; men

der var tillige Værdighed og Højtidelighed over den. Der var udbredt et skarlagensrødt Tæppe over Gulvet; Loftet var i hele sit Omfang bedækket med et eneste Freskomaleri, og Væggen imellem det og den høje, mørke Træbeklædning var helt behængt med Familjeportræter. Over en sort Marmorkamin var der ophængt en Masse gamle Vaaben og Rustninger; andre og finere Vaaben skinnede i nogle Glas skabe, især kostbare Kaarder og Sværd, Mage til dem, man saa' malede paa mange Billeder, der forestillede Folk, som en Gang havde baaret dem. Men der var ogsaa Vaaben fra Aarhundreder, der laa længere tilbage end noget af Billederne. Saaledes saa' man paa et lille trekantet Skjold et næppe kendeligt Billed af Familiens ældste, simple Vaaben, som kun var ét af de tyve Felter i det nuværende Vaabenskjold, paa hvis øvre Rand der sad fire kronede Hjælme, som fire Haner paa en Pind.

Jeg kunde ikke lade være med at gaa ivrigt omkring og glæde mig over alle disse smukke Ting; Greven forklarede mig ét og andet; Dorothea kom med Nøglen og aabnede Skabene i en stor Skænk, hvori der var en funklende Skat af gammeldags Sølvtoj. I de tavlede Vægge var der andre Skabe, som

indeholdt Haandskrifter paa Pergament med straalende Miniaturer, mange Dokumenter, ved hvilke der hang Segl i Træ- eller Sølvkapsler, eller uden Kapsler og halvt smuldrerede bort. Greven tog saadant et Par Dokumenter frem og udfoldede dem; men jeg kunde ikke læse dem; thi de stammede fra det tolvte eller vel endog ellefte Aarhundrede og vare kejserlige Breve, der omtalte den Jord, paa hvilken vi her stode. Da jeg udtrykte min Forundring over saa rige Minder og Oldsager, hvortil jeg aldrig havde set Mage, bemærkede Greven, at han med Vilje havde opstabet alt dette gamle Familierageri i denne Sal, for at det her kunde fryde sig ved sin Tilværelse uden hvert Øjeblik at genere de nulevende Mennesker. Han havde kun en tarvelig Glæde deraf, ikke mere end den, hver Samler vilde føle.

„Men en saadan Anskuelighed og Gennemsigthed af en lang Fortid,“ sagde jeg, „kan man dog, naar den angaar En selv, ikke vilkaarlig glemme og udslette, og man burde kunne glæde sig ved den, uden at være saa lidet frisindet, at man misbruger den!“

„Det skulde man tro; men den, der har Erfaring, véd, at man under visse Omstændig-

heder kan blive træt af de seks eller syv Aarhundreder. Jeg har ogsaa undertiden ønsket ved Afstamning at høre til et kraftigt Aristokrati i en fri Stat, jeg mener naturligvis kun Aristokrati taget i den Betydning, at det forpligter til større frivillige Ydelser. Men det er, af forskellige Grunde, Drømme, og saa har en Adelstræt kun den Udvej: ved Lejlighed at gaa op i Folkets store brede Lag. Men det har ogsaa sine Vanskeligheder og kan ikke saa let udføres uden heldige Begivenheder, og saaledes lader ogsaa Skæbnen i denne Henseende sig mindre lede, end man skulde tro. Min Fader, der ene og alene paa Grund af sin Fødsel blev Kavalleriofficér, mistede paa en ynkelig Maade sit Liv, da han var i Rusland med den franske Hær. Min ældre Broder, der gik for at være en Tværdriver, tog til Sydamerika, for paa sin Vis at begynde et nyt Liv; men dér fik det ufornuftige Tilfælde først til Gavns Magt over ham, og han mistede snart sit Liv dérovre. Om en spansk Adelsdame, som han kort i Forvejen skal have giftet sig med, have vi aldrig senere hørt noget. Nu er jeg Stamherre, og det hele staar og falder med mig, da jeg absolut er den sidste af vor Linje. Hvis jeg havde en Søn, var jeg

sammen med ham draget til den nye Verden, for at dukke ned i den foryngende Folkestrøm. For mig alene er det ikke Umagen værdt, eftersom jeg for øvrigt ikke føler mig utilfreds med Livet! Men lad os gaa til Bords, siden det nu en Gang er faldet vor Dame ind at spille Slotsfrue!“

„Ja, det gør jeg! Jeg befinder mig foreløbig ret vel i denne Sal, som man ikke bør undervurdere!“ sagde Dorothea i en noget afmaalt Tone, der igen gjorde mig forlegen, fordi jeg ikke forstod dette nye Lune og hverken kunde dadle eller beundre det. Imidlertid var Opholdet der inde i Virkeligheden højtideligt, hvilket dels skyldtes de solrige Luftbølger, som strømmede der ind, dels Duften af en fin Røgelse, som var bleven brændt der inde noget før. Den Farveprægt, som omgav os, syntes derved at vinde i Kraft og Dybde.

Efter at vi en Stund havde ført en temmelig afbrudt og flygtig Samtale, henvendte Dorothea sig til mig med et venligt nedladende, men halvt ligegyldigt Væsen, ganske som en fornem Dame, og sagde: „Naa, Hr. Lee, De er jo heller ikke ufølsom for en god Afstamning, og De i Deres borgerlige Stand glæder Dem over Deres brave Forældre og forsikrer

i Begyndelsen af Deres Optegnelser, at De nok ogsaa har to og tredive vakre Aner, om De end ikke kender dem!“

„Ja,“ svarede jeg selvtilfreds og med lidt Trods, „jeg er jo rigtig nok heller ikke fundet paa Gaden!“

Da klappede hun pludselig jublende i Hænderne, og idet hun atter var saa naturlig som ellers, udbrød hun glad: „Nu har jeg fanget Dem, min højbaarne Herre! Jeg er nemlig fundet paa Gaden, jeg, som De sér her!“

Jeg saa' betuttet paa hende og vidste ikke, hvad det skulde sige, imens hun vedblev at glæde sig og sagde: „Ja, ja, min strænge Herre af fornem Æt! Jeg er det veritableste Hittebarn og hedder Dorothea Schönfund og ikke anderledes, saaledes har min kære Plejefader døbt mig!“

Nu saa' jeg forundret paa Greven, som lo og sagde: „Naa, det var altsaa Hensigten med din Vittighed! Vi kunde nemlig ikke lade være at le, da vi læste Deres Ord: at naar De befølte Deres egen Næse, saa var Dem mere end tilstrækkelig overbevist om, at De havde to og tredive Aner. Da vi saa læste videre og saa', at De dog ikke kunde lade være at anstille nogle Betragtninger over Deres Forfædre,

knurrede vort Barn her og beklagede sig over, at alle, baade Adelige, Borgere og Bønder glædede sig over deres Afstamning, og at kun hun alene maatte skamme sig og slet ikke havde nogen Æt. Thi jeg har virkelig fundet hende paa Gaden, og hun er min brave og kloge Plejedatter!“

Han strøg kærligt hendes Lokker, der fra deres Forvisning til den smukke Nakke søgte at komme tilbage til den Plads, som tilhørte dem ved Siden af de rødmønde Kinder. Forlegen og rørt bad jeg om Tilgivelse, fordi jeg ubevidst havde saaret hendes Følelse. Jeg tilføjede, at jeg havde fortjent min egen Beskæmmelse, fordi jeg lod mig forlede til at ville sige Sparto til den formentlige stolte Grevinde, i Stedet for at lade hende gaa sin vante Vej i Fred. For Resten var hendes Afstamning den fornemste; thi hun kom jo lige umiddelbart fra Guds Haand, og man kunde jo tænke sig de største og vidunderligste Ting i den Anledning!

„Nej,“ svarede Greven, „vi ville ikke gøre hende til en forhekset Prinsesse. Alle Folk her kende den simple Begivenhed, og hvad hvert Barn véd, kan ogsaa De erfare. For tyve Aar siden, da min Hustru, den eneste,

var død, drev jeg fuld af Smærte og trøstesløs omkring i Landet. En Aften gik jeg fra den østerrigske Donau i Land ved ét af vore Huse i Byen, som min elskede Kone havde holdt meget af at opholde sig i. Da jeg vilde gaa ind i Huset, saa' jeg et smukt to eller treaarigt Barn sidde stille paa Sténbænken ved Porten, uden at jeg tænkte videre over det. Jeg gik ud igen for at se den brede Strøm i Aftenrødens Skær, hvad den Afdøde ofte havde gjort, og saa' nu, at Barnet sov. Da jeg kom tilbage en halv Time senere, græd det stille og frygtsomt. Jeg kaldte paa Hushovmesteren, der i sin Ligegyldighed sagde, at han ikke vidste andet, end at en Hob Udvandrere havde gennemstrejft Staden, og at vel Barnet tilhørte én af dem. Jeg befalede, at Barnet skulde tages ind i Huset og plejes, og da Sagen gik langsomt og uvilligt for sig, tog jeg det selv og gav det noget af min egen Mad. Udvandrerne havde rigtig nok været der; men de vare allerede sejlede ned ad Donauen paa Tømmerflaader og Skibe. I Følge de Oplysninger, som jeg indhentede hos Politiet, kom de fra Schwaben og drog til det sydlige Rusland; men hverken i deres gamle eller nye Hjem var der nogen, som vilde vide

af Barnet at sige; intet Steds savnede man et Barn, intet Steds var det indført i Udvandrerne's Bøger eller Papirer. En Bande Zigeunere, som viste sig i Nærheden af Byen, gav Anledning til nye Undersøgelser; men de førte heller ikke til noget. Kort og godt, jeg beholdt Barnet som et Hittebarn af den skønneste Art, og dér staar hun for Dem! Jeg skaffede hende en god og sikker Tilværelse som Hittebarn, gjorde min afdøde Kone til hendes Gudmoder og kaldte hende Dorothea. Tilnavnet Schønfund lod jeg hende give ved Bevilling fra Avtoriteterne, og da den lille Person senere artede sig saa godt, og jeg adopterede hende efter alle lovformelige Regler, tilføjede jeg Navnet paa det herværende Sted og Slot. Saaledes hedder hun da nu Schønfund-W...berg. Til Grevinde kunde jeg rigtig nok ikke gøre hende; men det behøves heller ikke!"

„Synes De nu, jeg er at beklage eller at misunde?“ spurgte den smukke Pige med let bøjet Hoved.

„Sikkert at misunde“, svarede jeg og vaagnede op af min dels rørte, dels forundrede Tilstand; „De ligner simpelt hen en Stjerne, der for første Gang kommer frem fra Himlens Dyb, og som man derpaa giver Navn. Men

en Stjerne kan forsvinde igen; medens den udødelige Sjæl, som nu bærer Deres Navn, aldrig forgaar.“

Hun rystede sagte paa Hovedet, som om hun vilde benægte det, og sagde: „Med den Trøst ville vi ikke prale for stærkt! Hittebarnet gaar sin Vej igen lige saa stille, som det er kommet!“

Da jeg ikke rigtig kunde tyde disse Ord, fordi jeg allerede, ved at se paa hende, havde glemte mine egne, der havde fremkaldt dem, sagde Greven til mig: „De maa nemlig vide: det er ejendommeligt for Dorothea, at hun saadan paa egen Haand ikke tror paa Udødeligheden, og det ikke som Følge af noget, hun har lært, eller paa Grund af fremmed Indflydelse, men paa en ganske oprindelig Maade, saa at sige fra Barnsbén af!“

Dorothea skammede sig, som om det var et hemmeligt Hjærteanliggende, der var blevet røbet; hun trykkede sit rødmende Ansigt ned mod Dugen, saa hendes Lokker udbredte sig over den. Men paa mig gjorde dette et Indtryk, der lignede den blide Skræk eller Gysen, som vi betages af, naar et Væsen, der allerede har opfyldt os med venlige Følelser, pludselig

sætter vor Sjæl i en stærk Bevægelse ved at vise en eller anden afgørende Egenskab.

„Da jeg nu er fuldstændig kendt og gennemskuet,“ sagde hun og løftede Hovedet op igen med et yndigt Smil, „vil jeg trække mig tilbage og sørge for at finde en hyggelig Krog, hvor vi kunne drikke Kaffe.“

Da jeg senere ledsagede Greven paa hans Inspektionsvandring — han havde selv Overopsyn med sine Godser — spurgte jeg ham nærmere ud.

„Ja, det er virkelig Tilfældet,“ svarede han, „fra det Øjeblik af, da hun begyndte at faa lidt Dømmekraft og hørte Tale om saadanne Ting, vi kan næppe angive Tiden, har hun ganske uforbeholdent og naturligt, ud af det barnligste og reneste Hjærte sagt, at hun slet ikke kan forstaa og tro, at Menneskene skulde være udødelige. Det hændes jo rigtig nok ikke sjældent, at retskafne Folk af alle Stænder uden videre faar denne oprindelige, simple Forgængelighedsfølelse af Moder Natur og, uden at være skeptisk eller kritisk anlagte, ubekymret bevare den som en uskyldig Ting, der følger af sig selv; men dette Fænomen har jeg aldrig sét fremtræde saa smukt og naturligt som hos dette Barn, og hendes uskyl-

dige Overbevisning fik mig, der havde ladet Gud og Udødeligheden ligge, hvor de laa, til endnu en Gang at undersøge Gangen i min filosofiske Udvikling, og da jeg paa denne Tænknings og Bøgernes Vej kom til det samme Punkt, hvor den unge Pige altid havde været, og Dorothea kiggede over mine Skuldre ned i Bøgerne, da var det først ret mærkværdigt at se, hvorledes Følelsen, bekræftet ad Tænknings Vej, formede sig hos hende. Den, der siger, at der uden Udødelighedstroen hverken findes Poesi eller Idealitet i Verden, han skulde have sét hende; ikke blot Naturen og Livet omkring hende, men hun selv blev ligesom forklaret. Solens Lys syntes at være tusind Gange skønnere for hende end for andre Mennesker, alle Tings Tilværelse blev hende hellig og ligesaa Døden, som hun tager meget alvorligt, uden at være bange for den. Hun vænnede sig til at tænke paa den i hver en Time, midt i munter Glæde og under de lykkeligste Fornemmelser, og paa at vi en Gang ganske rolig og for stedse maa gaa bort. Hele vor Persons flygtige Tilværelse og dens Møde med de andre forgængelige, levende og livløse Ting, vor glimtagtige og forsvindende Dans i Verdenslyset har for hende et frit, let Skær

snart af mild Sørgmodighed, snart af mild Glæde, hvad der ikke lader Trykket af den Enkeltes tunge Fordringer komme frem, medens Totaliteten dog bestaar. Og hvilken Pietet og Deltagelse har hun ikke baade for de Levende og de Døde! Hun smykker deres Grave, der, som hun siger, have faaet deres Løn og maatte drage bort, og der gaar ikke en Dag, uden at hun tilbringer en Time paa Kirkegaarden. Det er hendes Park og hendes Tilflugtssted, og hun kommer tilbage fra den, snart glad og kaad, snart stille og tankefuld.“

En saadan yndefuld Betragtningssmaaede egnede sig jo rigtig nok kun for et Væsen, hvis Liv var saa sorgløst, uberørt af Lidelser og fintdannet, og som var i sin sunde Ungdomskraft; men denne Skildring forøgede dog min Interesse og Betagethed.

„Tror hun da heller ikke paa Gud?“ spurgte jeg.

„Logisk talt,“ svarede Greven, „ere jo rigtig nok disse to Spørgsmaal uadskillelige; men hun bryder sig paa Kvindevis ikke meget om Logik, da hun ikke er færdig med sine Begreber i saa Henseende. Aa Herre Gud, siger hun, hvad kan jeg stakkels Pige vide? For Gud er alting muligt, ogsaa at være til.

Men hun driver ikke saadanne snurrige Talemaader videre, tvært imod, for frie eller frække Udtryk i Tale og Lektüre volder hende kun Mishag, og alt for grove Udfald taaler hun ikke. Hun kan ikke indsé, siger hun, hvorfor man behøver at være grov og uforskammet mod Vorherre, selv om man er overbevist om, at han ikke er til, og ikke er bange for ham. Det forekommer hende snarere at være lurvet end tappert.“

Da vi kom tilbage, gik jeg til mit idylliske Kvartér i Havehuset, som jeg havde bedet om at maatte beholde, da de vilde have, at jeg skulde flytte over paa Slottet. Men jeg fandt det lille Værelse optaget; thi Dorothea var gaaet der op med Gartnerdatteren for at se, om der intet manglede. Da jeg traadte ind, saa' jeg, at der var stukket to store prægtige Sivrør med Blomsterduske over Kors bag Spejlet. Under dette Spejl, som var indfattet i en falmet Ramme af forsølvvet Kobber, stod der en Kommode, hvorpaa Zwiehans Hjærneskal laa paa et blødt Leje af grønt Mos med en Krans Eviggrønt om Issen. Rose stod med Albuen paa Kommoden og betragtede denne Hovedskal med rynket Næse og pudsigt spidset Mund. Lidt længere tilbage stod Frøkenen med Hænderne

paa Ryggen og saa' ligeledes tilsyneladende fordybet i alvorlige Tanker paa sit Værk.

„De maa beundre vor kunstneriske Sans!“ sagde hun til mig; „vi have gjort Opholdet saa behageligt som muligt for Deres stumme Rejsekammerat, og tillige tænkt paa Dem. Men jeg staar netop nu og husker paa, at De jo egentlig burde skille Dem af med denne Kammerat og lade ham faa Hvile. Vi ville lejlighedsvis begrave ham paa vor Kirkegaard; jeg har netop udspekuleret et lille lunt Sted under Træerne, dér vil han aldrig blive forstyrret“.

Dette „lejlighedsvis“, der som et Rosenblad, ganske uden al Vægt, faldt fra hendes Læber, lød saa gæstevenligt, at det straks kvægede mit Hjærte. Men jeg svarede, at jeg havde foresat mig at tage Hjærneskallen med til mit Hjem, og at jeg dér vilde give den tilbage til Jorden, selv om det kunde synes at være en indholdsløs og unyttig Gerning.

„Naar tager De da af Sted?“ spurgte Dorothea.

„Jeg tænker i Morgen, det er i det mindste Aftalen!“

„De tager ikke af Sted, men gør, hvad Fader raader Dem til! Kom, nu skal jeg vise Dem noget pænt!“ Hun aabnede et gammelt,

indlagt Skab, som stod i en Krog, og tog nogle meget brogede fine og ægte kinesiske Kopper frem. „Ser De, dem har jeg faaet fat i hos vor fælles Marchandiser; han lovede mig flere, men har hidtil ikke holdt Ord. Vi have bragt dem her op, for at De en Gang kan indbyde os til at drikke Kaffe hos Dem eller nede i Salen, og for at der ogsaa skulde være noget pænt i Deres Værelse! Se, Rose, saadan spillede Hr. Lee paa Fløjte, da jeg saa' ham første Gang!“

Hun tog min Stok, holdt den som en Fløjte op til Munden og sang et Par Linjer af Arien af „Jægerbruden“: „Og visner end den rene Lilje“; derpaa lagde hun Stokken fra sig og sang nu i rivende Tempo Slutningen med en Skønhed og Sikkerhed, der paany satte mig i Forbavselse. Men hun sang ingen Tone mere, end det kunde forliges med et kort Anfald af godt Humør, og Sangen døde lige saa uventet hen, som den var begyndt. Pludselig saa' hun Kapellanen gaa over Gaarden og raabte ud af Vinduet til ham: „Kom lidt op til os, Deres Velværdighed, saa kan vi sidde og snakke sammen til Tétid og gøre Kur til vor herlige, vidtberejste Odyssevs. Rose forestiller Navsikaa, De den ædle Fæakerdrot

Alkinoos og jeg Moder Arete, den guddommelige Reksenors Datter“.

„Saa vilde De jo være min Hustru, naadige hedenske Frøken!“ sagde den gejstlige Herre pustende efter at være kommet op oven paa.

„Mærker De noget, De den hellige Jomfru's ragede Tjener,“ sagde hun leende, „hendes, som behersker Ætheren og troner paa gyldne Altre?“

„Denne Samtale gaar over min Horisont!“ udbrød Rose, efter at hun havde budt Kapellanen én af de faa Stole, hvorpaa hun trak sig tilbage, mens hin begyndte at snakke lystig løs og fortsatte Krigen med Frøken. Til sidst kom Greven, for at se, hvor vi blev af allesammen, og saa tog han Del i Samtalen, indtil det blev mørkt, og Maanen stod op over Parkens Træer og sendte sit Skin ind i Værelset. Jeg kunde se paa den, at der nu var gaaet fire Uger, siden jeg sad med Arbejderpigen under Sølvpoplerne ved Floden, og jeg undrede mig over de vekslende Forhold i saa simpelt et Levnetsløb.

Det lille Selskab sad endnu længe sammen paa Slottet. I Begyndelsen syntes Dorothea endnu at være eksalteret glad; men efterhaanden blev hun mere og mere stille og nøjedes

med af og til at anslaa nogle Akkorder paa det store Flygel; til sidst forsvandt hun uden at sige Godnat.

Jeg kunde ikke falde i Søvn denne Nat, før Dagen gryede, uden dog at være ilde til Mode. Næppe havde jeg sovet et Øjeblik, før jeg blev vækket, da det nu var paa Tide at tage af Sted. Jeg klædte mig forvirret og overilet paa og kom løbende over til Greven, som allerede sad ved Frokostbordet, mens Vognen holdt for Døren, og Kusken kælede for Hestene. Da vi vare komne op i Vognen, sagde Greven: „Naa, hvor skal vi saa hen?“ Der var ingen Dorothea at se, og dog vovede jeg hverken at spørge efter hende, da det allerede var forbi med min Uforbeholdenhed, heller ikke formaaede jeg at drage bort uden Afsked. Jeg sagde derfor, efter at have betænkt mig et Minut, i sidste Øjeblik, at jeg vilde gaa ind paa Grevens Forslag.

„Det er godt“, svarede han og befalede Kusken at slaa ind paa Vejen til den By, fra hvilken jeg var kommen.

TOLVTE KAPITEL.

DEN IHJELFROSNE KRISTEN.

Paa Nordsiden af Slottet betegnede et højere Vindu det Sted, hvor Huskapellet var bygget. I dette Aarhundrede havde der næppe fundet nogen Gudstjeneste Sted; men der var endnu kirkelige Prydelser paa Væggene, Hvælvingerne vare endnu malede, medens derimod Stole og lignende Tilbehør var taget bort for længe siden. Til Gengæld stod der nu midt i denne Hal en stor Jærnovn, der tillige med sine Rør opvarmede den tilstrækkelig, og paa en stor Straamatte var der anbragt et Staffeli, foran hvilket jeg sad og arbejdede temmelig ivrig, medens der laa et let Snelag uden for.

Den lange Afbrydelse, Oplevelserne, min Beslutning at resignere havde utvivlsomt fremkaldt en Frihed i mit Blik og et nyt Syn paa Sagen eller rettere sagt: vækket dette hos

mig, hvad der var mig til Gavn. Allerede under mit sidste Ophold i Residensstaden havde jeg saa at sige sét paa de gamle og de nye Billeder med nye Øjne; det var, ligesom om der var faldet Skæl fra dem, og det blev ved, medens jeg nu paa én Gang arbejdede ivrig og koldblodig, lidenskabelig, sorgløs og forsigtig, idet jeg ved hvert Strøg tænkte paa det næste uden ved Nølen at hemme Strømmen. Det Fænomen, at man paa et senere Stadium kan noget, man tidligere ikke har kunnet, og det uden at have haft nogen Øvelse i Mellemtiden, hvad enten det nu skyldes, at Aandskræfterne have hvilet, eller at der er indtruffet et Omslag i Ens Skæbne, det indtræffer vist oftere, end man antager. Her var det Tilfældet, naturligvis inden for de Grænser, som i det hele vare dragne for mig.

Jeg havde samtidig taget fat paa to Billeder paa én Gang, der paa denne Maade havde ordentlig Fremgang, baarne af en vedvarende lys og varm Stemning. Men den egentlig skabende Ild var den vaagnende Tilbøjelighed, Kærlighed eller Forelskelse eller hvad man skal kalde en Tilstand, der først kan kaldes noget, naar Tiden har bragt den til Udvikling, men altid er en Hverdags-Fremtoning som alle

store Nødvendigheder. Jeg havde i sin Tid ogsaa lært at kalde Hjærtet en Muskel og et mekanisk Pumpeværk; nu bukkede jeg dog under for den Skuffelse, at det var Sædet for de Bevægelser, der udgaar fra Elskovskampe; og trods den almindelige Spøg med dets heraldiske Form paa Honningkager, Spillekort og andre folkelige Symboler, hævdede det sin gamle Anseelse, da Dorotheas Skikkelse omgivet med hendes dunkle Fødsels, hendes ejendommelige Verdensanskuelses, hendes Skønheds og Dannelses Nimbus tilsyneladende holdt Indtog i Hjærtet og ikke i Hovedet; i det mindste udførte dette i sin aabne Lys- og Lydstue ene og alene en Portner- og Iagttagertjeneste, for at sende det iagttagne ned i Lidenskabens dunkle Purpurmølle.

Selv Fornuften ydede hende Hoveritjeneste og gjorde alt muligt for at lade hende faa sin Ret. Livets Forgængelighed, sét med Dorotheas Øjne, bragte mig til ogsaa at se Verden i en stærkere og dybere Glans, ligesom det var Tilfælde med hende; jeg havde en længselsfuld Følelse af Lykke, naar jeg blot tænkte paa den Mulighed at kunne være sammen med hende i denne skønne Verden i vor korte Levetid. Jeg hørte derfor uden nogen som helst

Betænkelighed tale om hine Tings Væren eller Ikkeværen og følte uden Glæde eller Smærte, uden Spot og uden Bæven de tilvante Tanker om Gud og Udødeligheden løsne sig hos mig og blive bevægelige. Anledningen til denne Frihed var rigtig nok en ufri Tilstand og ingenlunde særlig berømmelig for en Mand; under Følelsen heraf søgte jeg at trænere mig med Grunde og tog Tilflugt til Grevens Bibliothek. Jeg kendte den filosofiske Historie i grove Træk, hvoraf Grundspørgsmaalene just ikke fremlyse klart for den Uerfarne. Saa greb jeg til de nys udbredte Værker af den levende Filosof, der kun vendte og drejede disse Spørgsmaal i sit klassisk monotone, men lidenskabelige Sprog, saa de bleve tilgængelige for den almindelige Forstaaelse, og lig en Tryllefugl, der sidder i en ensom Busk, sang Gud ud af Tusinders Bryst.

Greven hørte ifølge sine Anlæg og til dels ogsaa personlig til den Stab af Mænd, som fremmede Filosofens begejstrede Kultus, om han end ikke nærrede den Anskuelse og det Haab, at denne først og fremmest ufejlbarlig vilde føre til politisk Frihed. Da jeg var hans Gæsteven, havde han ikke villet drive mig ind i den Sag; men da jeg nu prøvede paa den sæd-

vanlige Begyndelsesmodstand mod de nye Indflydelser og undersøgte de Forandringer, som jeg muligvis var udsat for i moralsk Henseende, begyndte der et vist Kandestøberi om Vorherre, hvilket jo rigtig nok havde ledsaget mig fra Barnsbén.

Greven, som for længe siden var beroliget med Hensyn til disse Ting, blev noget utaalmodig og sagde:

„Det er mig ganske ligegyldigt, om De tror paa Vorherre eller ikke! Thi jeg anser Dem for et Menneske, hos hvem det ikke kommer an paa, om han lægger Grunden til sin Tilværelse udenfor sig eller i sig, og hvis det ikke var Tilfældet, hvis jeg maatte tænke, at De var én Person med Gud og en anden uden Gud, saa vilde jeg ikke have den Tillid til Dem, som jeg virkelig føler. Det er ogsaa det, som disse Tider skulle bevirke og fuldbyrde, nemlig: en fuldkommen Sikring af Ret og Ære for enhver Tro og enhver Anskuelse, og det ikke blot i Statens Love, men ogsaa i Menneskernes personlige, fortrolige Forhold til hverandre. Der er ikke Tale om Atheisme og Fritænkeri, om Frivolitet, Skeptiscisme og Pessimisme og hvilke Øgenavne man nu har opfundet for sygelige Ting! Der er Tale om

at vedblive at være rolig i Sind, hvilke end Tænkingens og Forskningens Resultater maa være. For Resten gaar Mennesket i Skole hver Dag, og ingen kan med Sikkerhed forudsige, hvad han vil tro paa sit Livs Aften. Derfor ønske vi ubetinget Samvittighedsfrihed til alle Sider. Men Verden maa komme saa vidt, at den med samme gode Ro, hvormed den opdager en ukendt Naturlov, en ny Stjerne paa Himlen, ogsaa modtager og betragter Begivenhederne og Resultaterne i det aandelige Liv, er fattet paa alt og altid sig selv lig, som en Menneskehed, der staar i Solen og siger: „Her staar jeg!“

Det varede imidlertid ikke længe, før jeg ikke mere behøvede den fritænkernes Greves Tilrettevisninger, men vandrede selvstændig videre paa den samme Sti og fandt mig til rette i den store Gudsvens ensformig lidenskabelige Sprog, hvis man ironisk eller alvorlig kan kalde den saaledes, der i hele sit Liv ikke kunde skille sig fra sit elskede Æmne. Som alle Nyomvendte blev jeg endog ivrigere end de andre, og den Fakkelt, med hvilken jeg lyste op i mine gamle Tankeskove, brændte saa meget desto varmere, fordi den var tændt ved Kærlighedens Ild. Nu kandestøbte jeg

fra det modsatte Synspunkt, især da Aftnerne blev længere, og den underlige Kapellan indfandt sig, tiltrukken af Striden, for paa sin Vis at drage den nys Frafaldne til Ansvar.

Denne Mand var fortrinsvis tre Ting, nemlig lidenskabelig til at spise og drikke, en stor religiøs Idealist og endnu større Humorist. Det sidstnævnte i den Forstand, at han hvert Kvarter brugte Ordet Humor og gjorde det til Maalestok og Kriterium for alt, hvad der forefaldt og blev omtalt. Alt, hvad han selv gjorde, sagde og følte, udgav han for humoristisk, og skønt det kun var det i de færreste Tilfælde og mere bestod af grænseløs Raslen og Fyrværkeri med Modsætninger, Billeder og Lignelser, saa frembragte dette Væsen dog et vist Humor, især naar vi alle sade sammen og han med en uhyre Ordstrøm forklarede os, hvad Humor var, og at vi ikke ejede saa meget som et Sennepskorn af denne Gudsgave.

Han læste ivrig alle humoristiske Skrifter og alle dem, som handlede om Humor, og havde dannet sig et fuldstændigt System af dette fugtige, flydende, ætheriske, Verden omskyllende Væsen, som han kaldte det, hvilket System hang temmelig meget sammen med hans Theologi. Han førte lige saa ofte Cervantes i Mun-

den som Shakespeare; men han fandt størst Behag i den uendelige Mængde Prygl, som Sancho og Ridderen faa, i alle disse Bedragerier, Snyderier og drøje Ting af alle Slags. Lige saa lidt som han lagde Mærke til de Skatte af Visdom og Ædelmodighed, som Forfatteren lægger Ridderen fra la Mancha i Munden, og som skifte hurtig med hans Udbrud af Taabelighed, lige saa lidt kunde eller vilde han se den finere Spot, især naar den syntes at være møntet paa ham selv, hvilket da dannede den kosteligste Modsætning til hans Forsikringer om, at han selv havde Humor. Saaledes saa' han i Æventyret i Montesino-Hulen kun yderst komiske Narrestreger. Det Humor, der ligger i den lange Traad, som af rulles aldeles uden Nytte, medens Ridderen allerede fra Begyndelsen lukker sine Øjne, som alle, der lyve for sig selv og terrorisere andre dermed, og den Maade, paa hvilken han bestandig senere opfører sig i Anledning af det, han har sét i Hulen, alt dette saa' han ikke eller rynkede umærkelig paa Næsen ad det.

Hans Idealisme, og han kaldte sig snart pralende, snart undskyldende en Idealist, bestod deri, at han — lige overfor sine Tilhørere,

der ansaa' alt virkeligt og alt, hvad der skete, for idealt, naar det blot tilstrækkeligt og heldigt udtrykkede og fremstillede sit eget Væsen, — netop kaldte dette virkelige for materielt og Skarn eller Støv og derimod kaldte alt det aldrig skéte, aldrig forstaaede, navnløse og uforklarlige for idealt, hvilket omtrent var det samme, som om man vilde kalde et tomt Rum paa Himlen Forpommern. Saaledes kaldte han ogsaa enhver dilettantagtig, fuskeragtig Gerning, som ikke kunde blive til noget, for en ideal Bestræbelse, selv om den var nok saa bagvendt og anmassende, men et opofrende videnskabeligt og kunstnerisk Arbejde, som havde et heldigt Udfald, var for ham en til det jordiske klæbende Snappen efter Held, Ære og Gods. Den Bygmester, hvis Kirke-taarne faldt sammen, priste han som en tragisk stillet Idealist, den, hvis Taarne bleve staaende, kaldte han en materialistisk Lykkejæger,

Som katholsk Præst var han tolerant og hævet over sin Kirke; herom tav han beskedent og roste sig ikke af det. Men den oplyste Deisme, som han hyldede, forsvarede han mere fanatisk end noget som helst af sine Dogmer. Han søgte at udøve en rigtig Helvedestvang med ideale og humoristiske Talemaader og

oprejste Baal af Antitheser, haltende Lignelser og haartrukne Vittigheder, paa hvilke han bestræbte sig for at brænde sine Modstanderes Forstand, gode Vilje, ja selv deres Samvittighed, alt som et behageligt Brændoffer for hans egen Mening.

Denne tapre Yndlingsidræt og Grevens Gæstfrihed førte ham til Slottet, og da han tillige var en brav Fyr og redelig hjælp til ved velgørende Foretagender, var han til Gavn og en Kilde til stadig Munterhed i Huset. Især forstod Dorothea med yndefuld Lethed at føre ham omkring i hans fanatiske Humors Labyrinth, at smutte drilsk forbi ham og undslippe mellem hans sammenfiltrede Vittigheds Buskadser. Det var umuligt at hitte ud af, om det var en munter Velvilje eller en betænkelig Kaadhed, som var med i Spillet; thi hver Gang hun gav Kapellanen Lejlighed til at glimre, lokkede hun straks hans Forfængelighed paa Glatis, hvorpaa hans Vid brækkede Benet.

Det var nu den rette Mand, mod hvem jeg fandt Lejlighed til at øve mine nye Vaaben, og jeg gjorde det desto mere hensynsløst, da jeg kæmpede imod Unoder, som jeg selv havde været hengiven til i mere end én Hen-

seende. Efter den første vemodige Forbavselse over mit Frafald, langede han ud med fordoblet Kraft for at strække mig til Jorden, men da jeg med mindre Levemaade end neofytisk Kamplyst overskred den hensynsfulde Grænse, som han var vant til, og gengældte hans fantastiske Udfald og humoristiske Finter med samme daarlige Mønt, blev han forstemt og maatte mere end én Gang opgive den selskabelige Rekreation, som han havde søgt efter at have læst Messer og udført anden kirkelig Tjeneste hele Dagen. Herover blev nu paa den anden Side jeg betuttet; jeg undrede mig over, hvor lidet et Menneske er i Stand til at forandre sig, naar jeg tænkte paa min Historie med Ferdinand Lys, ved hvilken jeg endog havde gjort mig skyldig i daarlig Opførsel og med Kaarde i Haanden staaet paa den modsatte Side, nemlig paa Kapellanens. Jeg fattede den Beslutning at lægge Baand paa mig og forbedre mig, men faldt saa tilbage til den gamle Fejl igen. Derved kom jeg som vordende Fredsforstyrret selv til at trænge til Skaansel, følte det og blev bedrøvet.

Men der var allerede sørget for, at den ulykkelige Kapellan uventet skulde faa Hjælp. En Dag kørte en aaben Vogn, forspændt med

en kluntet Arbejdshest, op foran Slottet. Paa Bukken sad en Bonde med en Tobakspibe i Munden, men inde i Kassen, der havde samme Form som den Muslingeskal, i hvilken Venus undertiden fremstilles kørende, sad der en underlig Mand med en stor blød Filthat og ligeledes med en Pibe i Munden. Ved Siden af ham stod der en meget stor Kornsæk, som var fyldt med mange større og mindre, kantede og runde Genstande og med Besvær var snørt sammen for oven, saa at der kun var en lille smal Tut paa Toppen. Denne Sæk holdt Manden oprejst med sin ene Haand, idet han frem for alt tænkte paa, at faa den taget forsigtig af Vognen. Da dette var skét, sprang han straks ned til Sækken og blev staaende og holdt paa den, fordi han paa ingen Maade vilde lade den falde om paa den fugtige Jord. Dette gjorde det vanskeligt for ham at føre det nu paafølgende Ordskifte med Kusken, der ikke vilde vente længe paa Betaling, medens den Rejsende baade gjorde Ophævelser over den høje Pris og forlangte Frist, indtil han havde afleveret Breve og faaet sin Ankomst meldt paa Slottet. Med spruttende Mund, idet han stadig talte ved Siden af Piben, søgte han at komme overens med Bonden, men blev

stedse forhindret i at gøre de nødvendige Ge-
bærder og i at faa sine Papirer frem, fordi
Sækken maatte vælte, hvis han slap den. En-
delig kom en Tjener til og spurgte om hans
Ærinde.

„Det er min Bagage, min gode Ven!“
sagde Manden, „hold lidt paa den, saa jeg
kan finde mine Anbefalingsbreve til Greven,
hvem jeg beder Dem kalde her ud!“

Tjeneren holdt paa Sækken, den Rejsende
tog et Par Breve frem af en tyk Brevtaske
og gav dem til Tjeneren, hvorpaa denne gik
ind i Huset og hin atter holdt paa sin Sæk.
Lidt efter viste Greven sig med et af Brevene
i Haanden. Den Fremmede strakte ham,
stadig staaende ved Sækken, sin frie Haand i
Møde og udbrød:

„Jeg hilser Dem, ædle Mand og Fælle!
Er det ikke en Glæde at leve, for at tale med
Hutten?“

„Har jeg den Ære at tale med Hr. Peter
Gilgus, som her bliver anbefalet til mig af
gode Venner?“ svarede Grev Dietrich.

„Ja, det er mig! Er det ikke en Glæde
at leve?“

„Jo! Men vær dog lidt mere ugenært! Lad
Tjeneren tage Deres Bagage og kom med ind!“

„Det kan jeg ikke, før jeg har talt et Ord med Dem i Enrum!“

Greven nærmede sig til Manden, som hviskede noget til ham, hvorpaa førstnævnte sagde til Bonden, at han skulde blive betalt og foreløbig kunde gaa over til Sidelængen og skaffe sig og Hesten noget at spise.

Herpaa blev Sækken forsigtig baaret ind i Huset af to Mænd, og Greven førte den Fremmede op paa sit Værelse, hvor han havde en Samtale med ham.

Hr. Peter Gilgus var en Skolelærer, der var løbet bort fra Mellemtyskland, og en Atheismens Apostel, som i bogstavelig Forstand var draget ud for at se og nyde Verden, efter at Vorherre var bleven sendt ud af den. Denne Begivenhed ansaa han for en umaadelig Lykke, og, hvor han kom hen, sagde han uafbrudt: Det er en Glæde at leve! som om Verden i Virkeligheden var bleven befriet fra sin største Fjende og Undertrykker lige nu, da han havde læst Filosofens Værker. Han opførte sig derfor, som om det stadig var Søndag, og som om der sad en god Steg paa Spiddet, eller som Befolkningen i et lille Hertugdømme, hvis Tyran er flygtet, eller endelig

som Befolkningen i en Muserede, naar Katten er kommet ud af Huset.

Som Skolemester var han vel nok bleven ilde behandlet af Gejstligheden; men han glædede sig dog mere end rimeligt over Guds Udvisning. Han forbavsedes stadig paa ny over den herlige Tanke at være fri for dette Begreb og for enhver større eller mindre Afhængighed af det. Han vedblev stadig at knytte Næven ad hele den lange Fortid med dens Mylr af anthropomorfske Guder; han besteg paany hver lille Høj, udstrakte sin Haand og priste den grønne Verdens Skønhed, jublede over den gudløse, skyfri, dybe blaa Himmel, og laa paa Maven og drak af Kilder og Bække, der aldrig havde leveret saa rent og frisk Vand som nu. Men det forhindrede ham ikke i, saa snart det var koldt eller det regnede i længere Tid, at blive meget gnaven og at ytre sin personlige Vrede med gamle tilvante Mishagsytringer, som kun kunde bruges mod personlig eksisterende Ophavsmænd til ubehagelige Fremtoninger.

Efter at være løbet bort havde han først besøgt Skolens Hoved, den berømte Filosof, tilbedt ham i otte Dage og derpaa, for at kunne rejse videre, laant den ringe Sum, som

Vismanden, der levede i frivillig Armod og Fordringsløshed, netop ejede. Denne gav ham et Par Breve med til mere velhavende Beundrere, disse sendte ham igen til andre Venner, og saaledes var han draget fra By til By, fra det ene Gods til det andet, levede prægtigt og i Glæde og priste den nye Æra, som var frembrudt. Nu var han endelig ogsaa kommet til Grev Dietrich, som vel nok havde hørt noget om ham i Forvejen. Da han kom til Bords med den nye Gæst, var han allerede lidt træt af dennes høje Tale og Udraab; men Gæsten dyppede sin Ské i den gode Suppe og udbrød, idet han spruttede med sine tykke Læber: „Det er en Glæde at leve!“

Han havde straks Færten af, at jeg var en Protegé og Gæst i Huset ligesom han, og efter Bordet gav han sig i Lav med mig og tvang mig til at ledsage ham op til det Værelse, som var bestemt for ham; under tusind Spørgsmaal begyndte han nu at indrette sig og at udpakke den Sæk, som tjente ham til Koffert. Foruden en Del forskellige Klædningsstykker, hvoraf intet passede rigtig sammen med det andet, kom der de underligste Rariteter frem, og hver enkelt Ting havde Affektionsværdi for ham. Han tog Mesterens

Værker, som vare indbundne i rødt Læder, og hvoraf hvert enkelt Bind var indsvøbt i et Tørklæde for sig, og stillede dem højtidelig paa et Skrivebord. Saa trak han et tykt Stykke ubleget Lærred frem, hvoraf han havde i Sinde næste Sommer at lade sig lave en tysk Turnerdragt. Herpaa kom der andre Bøger, en Del smukke Borsdorfer Æbler, en Gave fra en smuk Godsejerinde, sagde han; derpaa fulgte et Stykke saltet Kød, der var indsvøbt i Papir, og saa et sammenlagt blaat stukket Tæppe, i hvilket der laa et Bundt Uldgarn til nye Strømper. Naar man saa' paa alle disse Ting, maatte man indrømme, at han ganske taalelig forstod at erstatte Guds Forsyn og at tænke paa alt, hvad han muligvis kunde komme til at trænge til. Efter at han havde taget endnu flere Ting frem, blandt andet et lille Schwarzwaldur, stak han Hovedet ned i Sækken og fremdrog en sammenlagt, rød blomstret Slobrok. Da han udfoldede denne, saa' jeg en Æske, hvori der laa Modellen til et Øje omtrent saa stort som et Barnehoved.

Gilgus aabnede Æsken og tog omhyggelig Øjet ud, for at se, om det ikke havde lidt af Rejsen. Det var lavet af Voks og Glas og

kunde skilles ad, saa man kunde benytte det ved Undervisningen, naar man vilde vise det menneskelige Øjes Bygning. Han havde, da han løb sin Vej, ladet Øjet løbe med bort fra sin Skoles lille naturhistoriske Samling, og derfor var der altid smaa officielle Forfølgelser i Hælene paa ham, hver Gang man fik opsnuset hans Opholdssted; men han vilde ikke udlevere det.

Han blæste Støvet af det, satte det højtidelig paa Skrivebordet og udbrød: „Det er det sande Guds Øje!“

Dette Guds Øje var naturligvis af allergroveste Konstruktion, og Gilgus' Kundskaber strakte sig ikke længere end til at kende det; men det maatte dog tjene til at pryde hans glædelige Budskab med Naturvidenskabernes Kaabe, og han havde Øjet med sig som et Kendetegn paa hint Fænomen i det store, naar de omtalte Videnskaber ved Begyndelsen af en ny Række Opdagelser raabe til Uendeligheden: Halløj! Nu véd vi, hvordan det gaar til!

Desuden tjente Øjet ham som Gehejme-arkiv og Skatkammer. Han aabnede det og tømte det hule Rum, hvis Indhold var blevet rystet sammen under Kørslen. Saa fremtog

han et stort Stykke Vat, hvori der fandtes en Guldbrystnaal, en Sølvkæde og et Par Ringe, hvilke Skatte han viste mig med Velbehag. Paa et Bundt Regninger, en Punschrecept, nogle Elskovsbreve, som han havde faaet fra sine Gæstevenners Stuepiger, pegede han mere flygtigt, hvorimod han med alvorsfuld Mine viste mig en Lotteriseddel, ganske som om det var en Statsobligation, og der var jo rigtig nok trykt flere Hundredtusind i større og mindre Beløb paa den; en lille kontant Beholdning, der var indsvøbt i Papir, betegnede han som et Reservefond, han paa ingen Maade vilde røre ved og derfor gemte her. En visse Blomsterbuket fuldstændiggjorde Samlingen, som derved fik et forsonligt Tilknytningspunkt til den menneskelige Elskværdighed.

Alt dette indeholdt Øjet, og han lagde det nu altsammen i den tomme Æske, som han gemte i en Skuffe; thi den anatomiske Model agtede han at fremvise under de forestaaende lærerige Samtaler.

Straks den første Aften, da Kappellanen viste sig, gjorde han denne til Skive for sin apostoliske Iver, og der opstod en vældig Larm, indtil den Gejstlige saa', at den anden var en Karrikatur, pludselig med fornøjet Mine for-

andrede Kampmaade og begyndte at smigre den larmende Peter Gilgus, der kastede om sig med dristige Blasphemier. Han sagde, at han skattede sig lykkelig ved at kunne hilse paa og studere et saa decideret og i sin Art fuldkomment Fænomen; alle absolute Mod-sætninger maatte tiltrække hinanden stærkere end Halvheder og til Slutning forene sig i et højere Element. Et Menneske, der lidenskabeligt hævdede Gud, og en ivrig Gudsfor-nægter gik i Grunden i Spænd sammen foran den samme Vogn, fra hvilken den ene lige saa lidt kunde slippe løs som den anden, og derfor tilbød han ham som tro Kammerat sit Venskab. En saa ivrig og ihærdig Gudsfor-nægten var egentlig kun en Slags skjult Guds-frygt; i Kristendommens første Tid havde der jo været Helgene, som bar et Skin af stor Lastefuldhed til Skue, for saaledes foragtede af andre desto mere uforstyrrede at kunne hængive sig til deres guddommelige Begejstring.

Den betuttede Gilgus forstod slet ikke, hvordan det egentlig var fat, og søgte at klare sig ved at gøre voldsomme Fagter; men den muntre Kapellan bombarderede ham saa utrættelig med smaa hensynsfulde Vittigheder, trøstede ham med, at Vorherre allerede for

længe siden havde kastet sit Øje paa ham, og sagde, at det nok blev altsammen godt i Længden, saa han dog paa en Maade følte sig smigret og modtog en Indbydelse til en god Præstefrokost hos Kapellanen næste Dag. Dér leverede de hinanden først en Ordkamp; saa svirede de og sluttede Venskab, vandrede sammen omkring paa Markerne og besøgte Værts-husene, hvor Kapellanen stadig gjorde nye Løjer med sin Ven; for han vedblev at være ved sine fulde Fem og var ondskabsfuld, mens Gilgus mistede sin Forstand, saa snart han blev noget omtaaget, og begyndte at græde ynkelig over sin Skæbnes Storhed og over den højtidelige Tid, i hvilken det var en Glæde at leve. Naar Kapellanen om Aftenen eller om Middagen kunde bringe ham op paa Slottet i den Tilstand, naaede hans Glæde sit højeste Top-punkt. Greven smilede snart muntert, snart ærgerlig; men Dorothea lo og var fuld af nys-gerrig Lystighed, da hun aldrig før havde sét saadant noget, især naar Gilgus faldt paa Knæ for hende og grædende kyssede Sømmen af hendes Kjole; thi Gartnerdatteren, som han først havde gjort sig behagelig for, havde han straks ladet i Stikken, da han hørte, at Do-rothea ikke var Grevedatter og tillige en

aandskraftig, frisindet Person, og foreløbige mente han aabenbart, at det var Dorotheas Bestemmelse at dele Glæden over den store Verdensperiode og Livet med ham.

Naar han nu efter den Slags Optrin var bleven ædru igen, saa henfaldt han til en dybsindig Sørgmodighed og indlod sig paa alle mulige Kraftkunststykker, for at hvæsse Skaarene ud. Til Trods for den kølige Aarstid badede han sig i Damme og Bække, saa man uformodet saa' hans nøgne Skikkelse dukke op snart hist, snart her. Naar han saa mødte med blaat Ansigt og drivende vaadt Haar, anstillede han sig, som om han var ny- og genfødt, og baade Kapellanen og Dorothea, ja selv den kaade Rose havde daglig Løjer med ham. Kapellanen vidste allerede, at Bønderne talte om, at de en Gang vilde fange denne hedenske Vandtrold og børste ham ordentlig, saa han nok skulde blive tør, og han glædede sig paa Forhaand dertil.

Ved alt dette blev jeg ikke alene bragt til at tæmme min egen Kampiver, ja til at tie ganske stille, men jeg følte mig endogsaa beskæmmet ved at være den underlige Fyr sideordnet som en næppe mindre æventyrlig Gæst. Den Maade, hvorpaa hin havde kastet

sit Øje paa Husets Skønhed, mindede mig om, at jeg selv havde gjort det og gjorde det endnu, om jeg end ikke hidtil havde røbet noget eller haft det i Sinde. Og den bestikkende Latter, som Dorothea oftere lod høre i al Tugt og Ære, fortjente jeg jo selv i mit inderste Hjærte. Hvis jeg skulde være oprigtig, saa maatte jeg tilstaa, at jeg kun var bleven der for Dorotheas Skyld, kun havde jeg ikke Mod til at lade mig mærke med det eller til at haabe noget. Jeg var altsaa om mulig endnu naragtigere end Peter Gilgus.

Ved alle disse splidagtige Følelser og Tanker kom jeg i en Slags Døs, der fik mig til at trække mig tilbage til mit Arbejde og mit stille Studium af filosofiske Bøger uden at tage mere Del i Ordstriden. Min Forelskelse vedvarede, men var ligesom den Planternes Blomstren, der under Foraarets Kølighed en Stund gaar for sig, mens Kalkene kun ere halvt aabnede. Og jeg foragtede en Medbejler som Gilgus, baade naar der var Tale om en Verdensanskuelse og om Kærlighed, hvilket jo rigtig nok hverken var tidssvarende eller meget humant.

En Formiddag kom Gilgus ophidset og pyntet styrtende ind til mig, mens jeg sad

ved mit Arbejde temmelig ivrig og dog stram som en gammel Jomfru. Han bar en brun Kjole med forgyldte Knapper, og, skønt det var Vinter, havde han en lys Rejsehue paa Hovedet. Sagen med Dorothea, sagde han, maatte nu afgøres; en Forbindelse mellem en Mand som han med en Kvinde som Dorothea var alt for typisk til, at den ikke skulde finde Sted; den var ligefrem en filosofisk-historisk Pligt; thi Verdens Frelse fra Gudsidéen kunde først endelig fuldbyrdes ved en Formæling mellem frie Kønrepræsentanter o. s. v. Jeg var saa beskæmmet og forsørget over det daarlige Selskab, min Tilbøjelighed var kommen i, at jeg ikke en Gang var i Stand til at le ad hans Galskab. I det hele taget morede Sagen mig slet ikke, da den endog syntes at kaste en let Skygge paa den uskyldige Dorothea.

Jeg spurgte ham derfor barsk, om han havde taget Kjole paa for at fri.

„Nej,“ svarede han, „endnu ikke! Jeg vil først være noget omhyggeligere klædt i et Par Dage, som det sømmer sig for den, der gaar paa Frierbén. Klæder denne Kjole mig ikke godt? Jeg har faaet den foræret af en atheistisk Bankier, en stor Velynder af vort Forbund, som rigtig nok endnu gaar i Kirke om

Søndagen; for der er visse Hensyn, han maa tage. Aa, gid min stakkels Moder havde oplevet den Lykke, som jeg skal vinde!“

„Deres Moder? Er hun død?“

„Ja, det har hun været i to Aar! Hun oplevede ikke Menneskeslægtens Befrielse! De tørre Blomster, som jeg opbevarer i Guds Øje, forærede hun mig paa min sidste Fødselsdag, som hun oplevede! Hun købte dem paa Torvet for en Kreuzer!“

Jeg følte atter et Stik i Hjærtet; den Nar kunde gøre Fordring paa en kærlig Moder, og naar alt kom til alt, var han en bedre Søn end jeg, som sad her og saa godt som glemte min, skønt jeg vidste, at hun ventede mig. Saaledes er vort Liv et viltert Væv; vi kunne næppe gøre vor Næste en Bebrejdelse, som vi ikke, endnu før han har faaet den, kunne anvende paa os selv.

Nogle Minuter, efter at Gilgus var stormet af Sted igen, traadte Dorothea ind med en Kurv fuld af dejlige Druer og Pærer.

„De er bleven saa flittig og tilbageholden,“ sagde hun, „at man maa gaa til Dem med saadanne smaa Lækrierer. Spis nogle af disse Frugter, ellers blive de for tørre! Til Gengæld

skal De give os et godt Raad! Men mal videre, jeg holder meget af at se paa Dem!“

Hun tog en Stol og satte sig ved Siden af mig.

„Fader skriver Breve, som han vil sende Hr. Gilgus bort med,“ vedblev hun; „for han gider ikke have ham her længere. I Morges tidlig prædikede Gilgus for Arbejderne, som vare ved at pløje, ligesom Jonas for Ninives Folk, at de skulde gøre Bod og give Afkald paa deres hedenske Tro. Det kan ikke blive ved at gaa paa den Maade. Fader vil endnu i Dag sende ham temmelig langt bort og ved velmænte Uriasbreve bevirke, at der bliver sørget for ham, og at han bliver sat til en fornuftig Beskæftigelse.“

„Og hvad Raad skal jeg give i saa Henseende?“

„Ikke saa meget Raad som Hjælp! Hvis han sætter sig til Modværg, skal De tale med ham og fremstille Rejsen som noget nødvendigt og fornøjeligt. Der staar et Par Kofferter parat til at modtage Indholdet af hans skrækkelige Sæk. De maa overbevise ham om, at denne er upassende og mistænkelig, og ligesom tilfældig gøre ham opmærksom paa Kofferterne. Det kunde jo nemlig tænkes, at

han er trodsig og ikke vil have dem; men Fader vil ikke gærne se ham rejse bort herfra med en Kornsæk.“

Jeg var rigtig nok ikke bange for, at Gilgus skulde forsmåa Kofferterne, men lovede dog at gøre mit bedste. „Jeg vil se lidt paa Dem endnu, hvis det er tilladt!“ sagde hun og sad nu et Kvartérs Tid ved Siden af mig med korslagte Arme, mens hverken hun eller jeg mælede et Ord.

Endelig, da jeg med Spatelen borttog en mislykket Stén i Forgrunden af mit Billede, udbrød hun: „Hopsa! Bort med den!“ saa rejste hun sig, takkede for naadig Avdiens og trak sig tilbage, idet hun tillige anbefalede mig, at jeg skulde lade mig se før Bordet, for at faa at vide, hvorledes det stod til med den omtalte Sag.

Alt gik for sig uden Vanskelighed, ganske som man ønskede; Gilgus kørte stille og tungsindig paa en velbepakket Vogn til den nærmeste Poststation, for næste Morgen at rejse videre. Da Kapellanen kom til Te om Aftenen, fandt han alt saa stille og fredeligt, som om en Mølle var gaaet i Staa. I den senere Tid havde han undertiden medbragt en ældre tysk Mystikers Skrifter i den Hensigt

at stille saadanne Aanders dybe og dristige Væsen lige over for den nyeste Aand, der var lige saa dybtgaaende og kæk selv i Gilgus' karrikerede Fremstilling, og da det især kom ham an paa det Fantasinærende og Parabolske, hvorefter han jagede, saa var der en hel Del Udbytte, snart til Gunst for ham, snart for andre. Denne Dag havde han medbragt Angelus Silesius' cherubinske Vandringsmand og beklagede, at Gilgus ikke mere var Stede, da han ved at foredrage nogle af de underlige Vers haabede paa én Gang at ægge og slaa denne og bringe os andre i en morsom Forlegenhed.

Vi bad ham alligevel læse noget for os, og vort lille Selskab havde den største Glæde af den lidenskabelige Profet, hans livfulde Sprog og poetiske Ild. Men det syntes Kappellanen heller ikke rigtig om; han læste mere og mere ivrigt og eftertrykkeligt, og med hvert Blad han vendte, forøgedes vor Deltagelse for dette interessante Aandsfænomen, indtil han halvt ærgerlig, halvt træt lagde Bogen fra sig.

Greven tog den, gav sig til at blade i den og sagde derpaa:

„Det er en ret indholdsrig og karakteri-

stisk Bog! Hvor er Begyndelsen ikke rigtig og træffende:

Rént som det pure Guld, støt som en Klippeblok,
dog som Krystal saa klar skal være dit Gemyt.

„Kan man finde en mere træffende Betegnelse for Grundlaget af alle saadanne Øvelser og Tænkemaader, hvad enten de ere bekræftende eller benægtende, og for Værdien, som man apriorisk maa medbringe, hvis hele Sagen skal være af Betydning? Men naar vi nu se nøjere til, saa finde vi med Glæde, at Ekstremerne berøre hinanden, og, naar man vender om paa dem, kan slaa over i hinanden. Tror man ikke at høre Ludwig Feuerbach, naar man læser følgende:

Jeg er saa stor som Gud, saa lille han som jeg,
jeg er ej under ham, han ikke over mig.

„Fremdeles:

Jeg véd, at uden mig kan Gud et Nu ej leve,
gaar jeg til Grunde, maa og han sin Aand opgive.

„Og dette:

At Gud saa salig er og uden Attraa lever,
har han saa vel af mig, som jeg af ham modtaget.

„Eller:

Jeg er saa rig som Gud, der er ej Støvgran til,
som jeg ej, tro Du mig, med ham i Fællig har.

„Og her:

Hvad man har sagt om Gud, dermed jeg nøjes ej;
 Hvad der er over Gud, er Lys og Liv for mig.
 — Hvorhen skal jeg da naa?
 Ud over Gud endnu jeg i en Ørk maa gaa.

„Og hvor simpelt og sandt er ikke Tidens
 Væsen skildret her under Overskriften: „Man
 maa svinge sig op over sig selv.“

Hvis Du din Aand kan svinge ud over Tid og Sted,
 I Evigheden da hvert Nu Du være kan.

„Saa: Mennesket er Evighed:

Jeg selv er Evighed, gaar jeg af Verden ud
 og sammenfatter Gud i mig og mig i Gud.

„Og Tid er Evighed:

Tid er som Evighed og Evighed som Tid,
 saafremt en Forskel blot Du søger ej med Flid.

„Alt dette gør næsten fuldstændig det Ind-
 tryk, som om den gode Angelus kun behøvede
 at leve i Nutiden og kun trængte til nogle
 ydre Forandringer i sin Skæbne, for at han,
 den kraftige Guds Profet, kunde blive en lige
 saa kraftig og begejstret moderne Filosof!“

„Nej, det bliver dog for broget!“ udbrød
 Kapellanen; »De glemmer, at der paa Schefflers
 Tid ogsaa fandtes Digtere, Filosofer og især

ogsaa Reformatorer, og at den mindste Aare af Fornægtelse i ham vilde have haft rig Lejlighed til at udvikle sig!“

„De har Ret,“ svarede jeg, „men ikke ganske som De mener det. Hvad der vilde have afholdt ham og sandsynligvis endnu den Dag i Dag vilde afholde ham, er det Gran af Frivolitet og Aandrighed, der findes som Tilsætning i hans glødende Mysticisme; disse smaa bitte Elementer vilde trods al Tankens Energi ogsaa nu holde ham fast i den mystagogiske Lejr!“

„Frivolitet!“ udbrød Kapellanen, „det bliver værre og værre! Hvad vil De sige dermed?“

„Paa Titlen,“ svarede jeg, „kalder den fromme Digter sin Bog: Aandrige Tanke- og Slutningsrim. Rigtig nok har Ordet aandrig efter Datidens Sprogbrug ikke ganske den samme Betydning som nu; men naar vi opmærksomt gennemgaa Bogen, saa finde vi, at den i Virkeligheden ogsaa i modnere Forstand er noget for aandrig og for lidet jævn, saa at hin Betegnelse nu tager sig ud som en ironisk Forudsigelse. Og sé saa paa Tilegnelsen, paa Dedikationen, hvori Manden tilegner Vorherre sine Vers; den er affattet ganske i

samme Form, ja endogsaa med Hensyn til Typerne og Trykningen, i hvilken man den Gang plejede at tilegne en fornem Herre en Bog, om det saa er Underskriften: Hans i Liv og Død underdanige Johannes Angelus.

„Betragt den bittert alvorlige Gudsmænd, den hellige Augustinus, og tilstaa oprigtig, tror De, at han vilde have været i Stand til at forsyne en Bog, i hvilken han havde udgydt sit religiøse Hjærteblod, med en saadan, halvt vittig, affekteret Tilegnelse? Tror De i det hele taget, at det vilde have været ham muligt at skrive saadan en koket og humoristisk Bog som denne? Han havde Aand saa godt som nogen, men hvor strængt holder han ikke Tugt over den, naar han har med Gud at gøre. Læs hans Bekendelser, hvor rørende og opbyggeligt er det ikke, naar man ser, hvor ængstelig han flyr og undgaar al sanselig og aandrig Billedpragt og at narre sig selv eller Gud ved det sanselige Ord. Hvordan han tvært imod henvender ethvert af sine slaaende og jævne Ord umiddelbart til Gud selv og skriver dem under Guds Øjne, for at ingen utilbørlig Pynt, ingen Illusion, ingen Pralen med det Urene skal liste sig ind i hans Bekendelser.

„Uden at ville regne mig med til saadanne

Profeter og Kirkefædre kan jeg dog ogsaa være med til at føle denne hele og alvorlig ménte Gud, og først nu, da jeg ikke har ham mere, erkender jeg den vilkaarlige og humoristiske Maade, hvormed jeg i min Ungdom med formentlig Religiøsitet plejede at behandle de guddommelige Ting, og jeg maatte nu beskyldes mig selv for Frivolitet, hvis jeg ikke kunde antage, at hin forblommede og spøgefulde Maade egentlig kun var et Dække om den fuldstændige Aandsfrihed, som jeg endelig har erhvervet mig.“

„Ha ha!“ udbrød Præsten og lo af fuld Hals, „dér har vi det igen! Aandsfrihed, Frivolitet! Nu spræller Fisken igen i den lange Snøre og anser sig for en Luftspringer! Snart vil den snappe efter Vejret! Djævelen mærker de Godtfolk aldrig! gad man næsten raabe, hvis der ikke var Tale om Vorherre, Gud forlade mig min Synd!“

Ærgerlig over, at jeg dog nu igen var faldet i den humoristiske Fuglefængers Garn, opgav jeg at føre Samtalen videre og traadte i Tavshed hen til Vinduet, hvor jeg saa' Stjærnerne i Karlsvognen køre deres stille Gang. Paa én Gang udbrød Dorothea, som imidlertid havde taget Bogen:

„Ved Himlen, dèr staar den nydeligste
Foraarssang, som jeg nogen Sinde har sét!
Hør en Gang:

Vaagn op, Du Kristen, som frøs ihjel
nu gaar vi Maj i Møde:
om ikke Du blomstrer med Livet nu,
for evigt Du bli'er blandt de Døde!

Hun ilede hen til Klaveret, spillede og
sang disse Ord til en gammel Koralmelodi af
længselsfuldt lokkende Klang, og trods den
kirkelige Form med et forelsket bævende,
verdsligt Udtryk i Stemmen.

TRETTENDE KAPITEL.

JÆRNBILLEDET.

Skønt det endnu ikke var Jul, syntes Vaaren tvært imod Naturens Orden allerede at melde sig. Medens Ordene og Melodien til Dorotheas Foraarssang endnu klang mig i Ørene, hørte jeg hele Natten Sydvinden blæse, den smeltende tynde Sne dryppede fra Tagene, og om Morgenen skinnede en unaturlig varm Sol paa de tørrede Marker, mens de svulmende Bække mumlende bruste af Sted. Kun Blomsterne, Vintergækkene manglede endnu. Og dog sang det stadig i mig: Nu gaar vi Maj i Møde: om ikke Du blomstrer med Livet nu, for evigt Du bli'er blandt de Døde!

Endnu den foregaaende Dag havde jeg troet, at jeg med min lønlige Forelskelse stod højt over alt, hvad jeg nogen Sinde havde tænkt og følt om Kærlighed, og nu maatte

jeg erfare, at jeg ingen Anelse havde haft om den Forandring, som foregik i denne lumske Foraarsnat.

Det Kønslige i Mennesket vaagnede i mig med hele sit Væsens Kraft; Følelsen af Livets Skønhed og Forgængelighed fordoblede sig, og tillige syntes al Lykke i Verden mig kun at bero paa disse to smukke Øjne; men medens jeg af Taknemmelighed allerede elskede og ærede hende for hendes Tilværelse alene, forsmaaede jeg, om det saa blot var i Tankerne, af lutter Ydmyghed og Frygt at belemre hende med min Person, og dog var baade Ydmyghed og Frygt igen en Usandhed, naar de tyve Gange vekslede med ubestemte Haab, med Forestillinger om Lykke og Glæde, i Stedet for at føre til den kloge Beslutning at flygte.

Med min Ro og med mit Arbejde var det nu forbi; thi saa snart jeg vilde tage fat paa noget, søgte mine Øjne det Fjærne, og alle Tanker fulgte den Elskedes Billed, som uden at vige et eneste Øjeblik, svævede overalt omkring mig, medens det paa samme Tid laa tungt, som støbt i Jærn, i mit Hjærte, skønt, men ubønhørlig haardt og tungt. For dette Jærntryk, som forekom mig meget nyt og

grusomt, var jeg kun fri, naar Dorothea var til Stede, næppe var hun borte, saa indfandt det sig igen, og jeg kunde altsaa med rette betragte det baade som et legemligt og som et moralsk Onde. Mine Følelsers Hæftighed blev ingenlunde formildet ved den beskæmmende Bevidsthed om, at jeg havde en snurrig Lidelsesfælle i den for nylig landsforviste Peter Gilgus; jeg hylder i det hele ikke den Mening, at fysiske eller moralske Lidelser ere lettere at bære, naar man deler dem med andre. Om Gilgus end i sit Væsen var forskellig fra mig, saa lignede vi dog hinanden deri, at vi begge vare komne til dette Hus som fattige Flygtninge og havde endt med at attraa Datteren.

Det urimelige Foraarsvejr varede endnu i flere Uger; i Skovene blomstrede allerede Kælderhalsen, saaledes at jeg Juleaften, da jeg ikke havde andet, kunde lægge en Haandfuld af dens røde, duftende Grene paa Julebordet. Det var for Resten kun Husets tjennende Personale, der fik Gaver, og det uden nogen videre Højtidelighed; thi Greven sagde, at det ikke sømmede sig, at man kun havde det lystelige og ikke Pinligheden og Andagten til fælles med de Kirkelige. Da Bordet var

tomt, og Folkene gaaede, laa min Buket der endnu. Dorothea greb den og sagde: „Hvem tilhører egentlig den skønne Dafne? Mig, ikke sandt? Det kan jeg se!“

„Hvis ikke Aarstiden forekommer Dem alt for mistænkelig,“ svarede jeg, „saa forbarm Dem over disse Sendebud, som komme alt for tidlig.“

„Aa hvad, man maa tage det gode, naar man kan faa det. Tak! Vi ville straks sætte Grenene i Vand; de skal sprede deres Duft ud over hele Huset!“

Dorothea var ikke blot denne Aften, men i det hele taget i hele Juleugen oprømt og i det prægtigste Humør, især Nytaarsdag, da der, første Gang siden jeg boede i Huset, indfandt sig et større Selskab til Middag. Der var ikke blot Kapellanen, men ogsaa Præsten, Lægen, en Amtmand og nogle Adelsmænd, Ungdomsvenner af Greven, som trods hans berøgtede Anskuelse vedbleve at holde af ham. Der kom endogsaa kørende et Par oplyste ældre Damer, som straks udbredte den gode frie, eller den frie gode Tone, der til sine Tider kun kan fremkaldes af ældre Kvinder, som have levet med i en anden Tid og hverken ere bange for eller haabe paa noget mere for sig. Der

blev ikke sagt noget, som den Enkelte ikke turde høre, og dog heller ikke fortiet noget, som kunde anbringes med velvillig Munterhed. Enhver fandt Lejlighed til at tale et Ord med, og ingen misbrugte dette, fordi det mere træffende og derfor tilsyneladende nyere allerede var sagt, saafremt nogen gik ud paa at præstere den Slags. Selv Kapellanen øvede sin Kunst med høfligt Maadehold, og Præsten, en orthodox, men ikke fanatisk Katholik, drog fra Begyndelsen saa højmodig en Linje af ubetinget Tolerance om sin hyggelige Person, at det ikke faldt nogen ind at overskride Grænsen, ja det blev ikke en Gang forsøgt at nærme sig til den.

Til Trods for denne muntre Stemning saa' jeg mit Snit til en Gang at trække mig tilbage, for at mit Væsen ikke skulde være paafaldende eller forstyrrende. Da jeg et Øjeblik følte mig noget roligere til Sinds, gik jeg ind i det gamle Huskapel og gav mig til at sysle lidt med mine Billeder, som stode dér halvt indtørrede.

Medens jeg nu stod dér i det stille Rum, kom jeg pludselig til at tænke paa Moder, som sad langt borte i mit Hjem og ikke vidste, hvor jeg var, medens det her gik mig godt.

Jeg havde for længe siden kunnet og burdet skrive til hende, siden jo Forholdene havde taget en gunstig Vending, og at jeg alligevel opsatte det, laa i uklart sammenvævede Aarsager. For det første ansaa' jeg rigtig nok ikke længer mine Anliggender for saa vigtige og betydningsfulde, siden jeg ikke led Nød; saa tænkte jeg, at jeg vilde gøre alt godt igen ved at glæde hende med min uventede Ankomst, og i Sammenligning med de Aar, der vare gaaede, havde jo den Smule Tid ingen Ting at sige; endelig havde jeg en ubevidst Sky for under min nuværende Sjælstilstand at give nogen som helst Lyd fra mig, især da min hemmelige Forfængelighed trods alle modsatte Tankeretninger og Forsæt dog ikke vilde finde sig i, at enhver Afgørelse skulde være utænkelig. Medens jeg nu i Tavshed betragtede denne Labyrinth, fattede jeg dog den Beslutning at benytte denne stille Time og skrive til min Moder om, hvor jeg var, hvorledes det gik mig, og at jeg snart kom hjem. I den Anledning gik jeg over i Havehuset, hvor jeg havde nogle Bøger og Skriveredskaber liggende. Paa Vejen derhen bemærkede jeg, at Selskabet spaserede i Parken, der var ligesom beskinnet af Foraarslys; det kunde som et mærkeligt Billed af Nyt-

aarsdagen og mit Opholdssted straks bruges som Indledning til Brevet. Men næppe var jeg kommet ind i mit Værelse, før det bankede paa Døren, og Gartnerdatteren Rose traadte ind. Hun havde en Nationaldragt paa af det fineste Snit; den uldne, med Pelsværk kantede Trøje bar hun paa Grund af Varmen over Armen, saa at det grønne Silkeliv med dets Sølvhægter og Knapper saa meget desto finere fremhævede den smukke Piges Figur. En lille blondebesat sort Silkehue sad paa de kraftige gyldne Fletninger, af hvilke den ene ligesom af Kaadhed var trukket frem over Skuldren og hvilede paa Armen sammen med Trøjen.

Frøkenen havde sendt hende over til mig med Opfordring til straks at komme til hende og vise hende det Sted, hvor jeg havde fundet den blomstrende Kælderhals. Den unge Pige smilede venlig og skalkagtig, mens hun udførte sit Hverv, idet hun vel var sig sit fordelagtige Ydre bevidst; det smukke Syn sad ogsaa fast i mine Øjne, men talte ene og alene til Gunst for hendes Herskerinde, hvis Skønhed jeg gav Skylden for det. Uden Tøven opsatte jeg, hvad jeg havde for, og ilede med den unge

Pige forbi Træer og Mennesker til Kirkegaarden, hvor Dorothea ventede.

„Hvor har De været henne?“ spurgte hun.
 „Lad os søge flere af de blomstrende Grene, dem kan man ikke finde hver Nytaarsdag. Desuden ere vi de eneste unge Folk her og have Lov til ogsaa paa vor Maade at glæde os lidt ved Livet!“

Hun tog min Arm, og vi gik, ledsagede af Rose, til Bøgeskoven, som vi naaede i Løbet af otte, ti Minuter. Skovbunden var tør som om Sommeren, og saa snart vi betraadte den, begyndte Dorothea at synge; hun sang en virkelig Folkesang og i samme Tone, som Folket selv synger dem, trohjærtig og med smaa Snirkler. Rose gav sig straks til at sekundere, noget dybt og djærvt, saa det klang, som naar to sunde Landsbypiger vandre gennem Skoven om Søndagen. Det var naturligvis nogle af de vemodige Elskovshistorier, som de istemmede og andægtig sang helt ud, den ene efter den anden, uden at Dorothea gav Slip paa min Arm, før en rødlig Glans viste os, at der var nogle af de Planter, vi søgte, i Nærheden; thi den synkende Sol strejfede Bøgestammerne og traf de blomstrende Daphnéer, som Dorothea kaldte dem med deres botaniske

Navn, der var mig ubekendt. Hun jublede glad, og de to unge Piger løb straks begge hen for at plukke de smukkeste af de narkotisk duftende Grene, medens jeg satte mig paa en fældet Træstamme og saa' paa dem og fulgte hver enkelt af deres Bevægelser med Velbehag.

Da de havde fuldendt deres Høst, gik Rose videre for at søge flere Buske, og den unge Pige forsvandt snart bag Træerne. Men Dorothea kom hen og satte sig ved Siden af mig, idet hun holdt sin Urtekost hen for Næsen af mig.

„Er her nu ikke dejligt?“ sagde hun, „og er De ikke glad ved, at vi fik Dem frem af Deres Smuthul?“

„Jeg vilde skrive til min Moder,“ svarede jeg.

„Har De da ikke allerede skrevet til hende og lykønsket hende til i Dag?“

„Jeg har endnu slet ikke skrevet til hende, efter at jeg er kommet her til; hun véd slet ikke, hvor jeg er!“

„Véd hun ikke det? Hvor kan De nænne det?“

Jeg saa' bort fra hende og kradsede en lille Mos-Ø væk fra Stammens sølvgraa Bark. Saa svarede jeg, at jeg ikke havde forudsét,

at mit Ophold skulde blive saa langt, og at jeg havde tænkt, at Moder vilde blive saa meget desto gladere, naar jeg overraskede hende.

„Naa, det maa jeg sige!“ udbrød hun; „men i Morgen maa De skrive til hende! Jeg finder mig ikke i, at De lader være med det! Den, der har en saadan Moder, skulde takke sin Skaber! Hør, véd De hvad, Deres Bog sér ud som et Herbarium! Alle Vegne, hvor jeg har glædet mig over noget, eller med Fornøjelse har læst Dem Teksten, har jeg lagt et grønt Blad eller et Halmstraa. Jeg har gemt den i min Sekretær. Naar jeg læste om Deres Moder, tænkte jeg mere end én Gang: Gid Du ogsaa kunde smugle Dig ind hos en saadan Moder, Du, som ikke har kendt nogen! Men i Morgen skriver De! De gaar op paa Deres Værelse og skriver, og jeg viger ikke fra Deres Side, før Brevet er færdigt og lukket, og hvis De er artig, saa føjer jeg en Hilsen til i det!“

„Det kan vist ikke gaa an!“ sagde jeg.

„Hvorfor ikke? O ihjelfrosne Kristen! Hvorfor ikke? Kan jeg ikke sende en Hilsen til Deres Moder? Og vil De ikke skrive til hende?“

I Stedet for at svare arbejdede jeg ivrigt videre paa at rydde Mos af Vejen; thi Dorotheas Jærnbillede drejede sig om i mit Hjærte, mens jeg sad ved Siden af Originalen, og det var, som om det med et frygteligt Tryk af sine Jærnhænder stemmede sig imod sin mørke Boligs Vægge. Imidlertid greb hun min Haand og gentog med sagte Stemme:

„Hvorfor vil De ikke? Skal jeg skrive for Dem, sige, at De har bedt mig om det? Nej, det gaar heller ikke an! Men jeg vil diktere Dem, hvad jeg tænker der vil volde Deres Moder Glæde, og De behøver blot lige at skrive, hvad jeg siger! Hvad mener De?“

Men før jeg kunde svare, kom Rose springende med sit Forklæde fuldt af Vintergækker, som hun havde fundet, og det var nu Tid at vende tilbage til Slottet. Dorothea lod Samtalen falde. Hun tog ikke min Arm paa Tilbagevejen, men gik tæt ved Siden af mig. Pludselig sagde hun:

„Rose, laan mig din Trøje, hvis Du ikke selv trænger til den! Jeg begynder at fryse lidt!“

Rose gav hende Trøjen; men den var for lille og snæver for Dorothea, som var kraftigere bygget, og hun kunde ikke faa den paa.

„Vil De ikke have min Frakke?“ spurgte jeg med et kluntet Forsøg paa at spøge, og hun svarede: „Nej, Deres Skind gider jeg ikke have paa, De kolde Fisk!“

Da vi kom tilbage til Slottet, skulde hun lave The, og efter at den var drukket, fulgte hun hver enkelt Gæst ud. Hun kom for at sige Godnat, mens jeg endnu maatte sidde ved et Glas Punsch med Greven og Kapellanen. Hun lagde sin Arm paa Grevens Skulder og sagde spøgefuldt klynkende:

„Saadan en Adoptivdatter fører dog et elendigt Liv! Hun kan ikke en Gang give sin Fader et Kys, naar hun gaar i Seng!“

„Hvad er det, Du siger, Du lille Nar?“ sagde Greven leende; „nej, det gaar rigtig nok ikke an; det vilde ikke være passende!“

Jærnet vendte sig igen i mit Hjærte og trykkede mig skrækkelig hele Natten. Og saa var jeg til Mode, som om min Hals blev snørt sammen, og jeg kunde kun faa Luft ved at bryde ud i Taarer og hulke ynkelig — for første Gang i mit Liv bragte Elskov mig dertil! Uviljen over denne Svaghed forøgede Ondet, og den ubehagelige Opdagelse, at den personlige Frihed og enhver fornuftig Selvbestemmelse gik tabt under den sande Lidenskab, hvorfor

jeg ansaa' mine Følelser, gjorde mig meget ulykkelig.

Da det endelig blev Dag, var den kunstige Vaar forbi, og det regnede og sneede skiftevis. Da jeg viste mig paa Slottet, sagde Dorothea ikke noget om, at jeg skulde skrive, og selv formaaede jeg nu aldeles ikke at give mig til det. En anden ny Erfaring, jeg gjorde, var denne, at jeg havde Modbydelighed for Mad, hvad jeg aldrig havde ansét for muligt, at saadanne Aarsager kunde frembringe. At skjule dette, for at det ikke skulde være paa-faldende, og at forhindre det bedrøvelige Ydre, som det medfører, kostede den største Anstrængelse, og alt dette indtraf i en Alder, da jeg dog just ikke var en Konfirmand mere. Jeg beklagede ogsaa, at jeg ikke havde været i Besiddelse af denne skønne økonomiske Lidenskab den Gang, da jeg led af Sult, ved den Lejlighed vilde den have gjort mig den bedste Tjeneste. At jeg ikke kunde meddele Dorothea denne økonomiske Iagttagelse, saa hun kunde more sig over den, skar mig i Hjærtet.

Dorothea syntes derimod at være i godt Humør, og det blev bedre Dag for Dag, uden at hun tog synderlig Hensyn til mig. Hun lod Pengestykker snurre hen over Bordet som

Toppe, fik Børn op paa Slottet og gav dem Papirshuer paa Hovedet, lod Hunde apportere inde i Gaarden, drev al mulig anden uskyldig Spøg af samme Slags, og alt tyktes mig saa uudgrundelig mærkværdigt, yndefuldt og be-
 daarende. Alle hendes smaa Streger rø-
 bede daglig klarere og klarere en oprindelig
 Ynde og Bevægelighed i Sindet og viste med
 fjederlette Vendinger, at hun bag sine Lokker
 gemte paa tusind Nykker. Naar først den
 aabne, klare Hjærtensgodhed, hvad man kan
 kalde Kvindens Huldsalighed, vinder os, saa
 blive vi bag efter, naar vi i vor Enfoldighed
 bemærke, at den Elskede ikke blot er smuk
 og god, men ogsaa klog og livlig, fuldstændig
 berøvede Sans og Samling ved Synet af Hjær-
 tets glade barnlige Ondskabsfuldhed; og saaledes
 gik der ogsaa et nyt Lys op for mig, og jeg
 grebes af stor Angst for, at jeg sikkert nu al-
 drig kunde blive rolig igen, da jo netop dette
 lette, legende Kvindeliv aldrig kunde blive mit.
 Thi naar Kærligheden ikke blot er skøn og
 dyb, men ogsaa let og legende, saa fornyer
 den sig selv hvert Øjeblik i vort Smule Liv
 og fordobler dettes Værdi, og intet kan
 gøre En sørgmodigere, end at se, at et
 saadant Liv er muligt, men at man ikke kan

vinde det; ja, de allersørgmodigste Folk ere de, som tro at have Anlæg til at være rigtig lystige, og som dog maa være sørgmodige af Mangel paa godt Selskab. Saaledes tænkte og følte jeg den Gang, fordi jeg ikke vidste, at der gives vigtigere og varigere Ting i Verden end hin ungdommelige Lethed.

Da den smukke Pige med hver Dag forekom mig anderledes og mere og mere ubegribelig, skønt hun altid var den samme, saamistede jeg til sidst al Ugenérthed i mit Samkvem med hende, og for at prøve paa at læge min Sygdom, trak jeg mig tilbage i Ørkenen som en Eremit, det vil sige, jeg begyndte, under Paaskud af, at jeg rigtig vilde lære Egnen, Land og Folk at kende, at tilbringe Dagen i det Fri, hvad enten Vejret var godt eller daarligt. Jeg opholdt mig for det meste paa de skovrige Højder, blandt gamle Grantræer eller i forladte Kulsvierhytter, uden menneskeligt Selskab, hvad der allerede var godt af den Grund, at jeg, idet jeg stadig kun beskæftigede mig med én Genstand og glemte al Selvbeherkelse, begyndte at tænke og tale højt, især at klage over det skændige Tryk, som en ukendt Sygdom lagde paa mig, og hvilket jeg hundrede Gange søgte at forjage.

„Er dette djævelske Væsen altsaa den virkelige Kærlighed?“ sagde jeg en Dag højt hen for mig, mens jeg sad ensomt under Træerne og saa' ud over Landet. „Spiste jeg et eneste Stykke Brød mindre den Gang, da Anna var syg? Nej! Udgød jeg en eneste Taare, da hun døde? Nej! Og dog var jeg saa følsom! Jeg svor, at jeg evig vilde være den døde Pige tro; men at tilsværge denne levende Kvinde det, vilde ikke en Gang være mig muligt, da det jo følger aldeles af sig selv, og jeg slet ikke kan tænke mig andet! Hvis denne Pige skulde blive syg eller dø, vilde jeg da være i Stand til saa opmærksomt at se paa det, ja endogsaa beskrive det? Aa nej, jeg føler, det vilde knuse mig og formørke Verden! Og hvilken en praktisk Karl var jeg alligevel ikke den Gang, da jeg elskede saa platonisk, saa ganske efter Skemaet og var en grøn Dreng! Hvor uforskammet kyssede jeg ikke baade den Lille og den Store til Frokost og Aftensmad! Og nu, da jeg er bleven saa mange Aar ældre og har sét et Stykke af Verden, nu bliver jeg allerede bange, naar jeg blot tænker paa, at jeg én eller anden Gang til ubestemt Tid skulle turde kysse denne smukke og gode Pige!“

Saa stirrede jeg igen ud i Luften; men næppe var der gaaet et Par Minuter, i hvilke jeg nysgerrig betragtede en Sky eller en Genstand i Horisonten eller et svajende Rør ved min Fod, før Tankerne atter vendte tilbage til den gamle Byrde; thi Jærnbilledet tillod ikke, at de spaserede andet Steds hen.

Da jeg en Aften gik ned ad en stejl Klippesti, traadte jeg i min sørgelige Adspredthed fejl og tumlede som bevidstløs ned over Klipperne, saa jeg ikke vidste, hvorledes jeg i det hele taget kom der ned og til min Skam og Ærgrelse stødte mig ikke saa lidt endda. En anden Gang sad jeg i en Mark paa en forladt Plov, der stod midt i en paabegyndt Fure, og jeg satte vist et meget bedrøvet, dumt Ansigt op; thi en fornøjet grinende Bondelømmel, der kom slentrende med en Flaske paa Ryggen, stod stille foran mig, gloede paa mig og begyndte at le ganske ustyrligt, idet han fo'r med sit Ærme hen over Næse og Mund. Om det saa var den stakkels Flaske, saa skar den mig i Øjnene, for den dinglede saa stille fornøjet og uforskammet paa Ryggen af Knøsen, der sandsynligvis havde sin Aftendrik i den. Hvor kunde man gaa og slæbe paa

saadan en Flaske, som om der slet ikke gaves nogen Dorothea i Verden?

Da den grove Fyr ikke vilde høre op med at staa dér og le mig ind i Ansigtet, rejste jeg mig, traadte i al min Ynkelighed og Sorg hen til ham og gav ham saadan en paa Øret, at den stakkels Karl vaklede, og før han kunde komme til sig selv igen, bankede jeg al min Lidelse ind i den fremmede Ryg og knuste Flasken, saa min Haand blødte, indtil Bondelømlen, der troede, at Djævelen var i Hælene paa ham, rendte sin Vej af alle Kræfter og først i nogen Afstand begyndte at kaste med Sten efter mig. Efter denne humane Heltedaad gik jeg langsomt min Vej, rystede paa Hovedet og sukkede over al den Hjærtesor, der var i Verden.

Da jeg nu følte mig angreben af denne Opførsel, tænkte jeg ikke, at jeg vilde lade den fortære mig, men søgte efter en Maade at rede mig ud af denne Ulykke. Jeg mønstrede og sammenlignede alle Omstændigheder for at slaa fast, at jeg ikke var Mand for at kunne vække Tilbøjelighed hos en Pige som Dorothea.

Man maa skifte Sol og Vind lige, og lige for lige, om Venskab skal holdes, det er to

gyldne Sætninger, ogsaa i Elskovssager, i det mindste for de Folk, der ellers har Forstand, og den bedste Kur for et sygt Hjærte er den absolute Vished om, at Lidelsen ikke findes hos den anden Part. Kun egensindige og selviske Sjælstilstande løbe Fare for at opløse sig, naar de ikke vække Sympathi hos den anden Part. Men det, som kunde have været og ikke er blevet, gjør Vedkommende ulykkelig, og der er ingen Hjælp i den Trøst, at Verden er stor, og at der ogsaa er Folk paa den anden Side af Bjærgene; kun det nærværende, som man kender, er helligt og trøsteligt.

Efter at jeg nu havde slaaet fast, at Dorothea ikke tænkte paa mig, blev jeg noget roligere og begyndte at overveje, om jeg af Taknemmelighed for hendes Elskværdighed skulde meddele hende Sagen eller ikke. Jeg kunde jo heldigvis, inden jeg rejste, leende og i al Sømmelighed tilstaa hende, hvilken Ravage hun havde anrettet i mig, og tillige bede hende om ikke at bryde sig derom; for nu var jo alt godt igen, og jeg rask og fornøjet. Men paa den anden Side blev jeg bange for, at en Tilstaaelse af den Slags muligvis kunde blive ansét for en Elskovserklæring, sætte mig i et

falsk Lys og berede min Elskede en mørk Dag. Jeg henfaldt derfor igen til en urolig og sørgmodig Grublen over, om jeg skulde gøre det eller ikke, indtil det dog til sidst syntes mig muligt, at jeg med naturlig Tillid under Spøg og Latter kunde give hende en aaben Fremstilling af det Uvejr, som havde overfaldet mig, og saaledes skaffe hende en lille Opmuntring, som hun nok fortjente, og tillige mig selv den Ro, jeg havde mistet. Og jeg foresatte mig at gøre det straks. Denne Dag var en Lørdag og der var Udsigt til, at Vejret ogsaa blev godt den næste Dag. Jeg besluttede derfor at vælge Søndag Morgen med dens stille Glans til den forvovne Forhandling, men ikke mere at lade mig se denne Dag, for ikke ved nye Indtryk at blive vaklende i mine Forsæt.

Den næste Morgen saa' ogsaa dejlig ud; et ligefremt Foraar med skyfri Himmel smilede ind ad alle Vinduer, og trods en vis behagelig Ængstelse var jeg dog i godt Humør, da jeg imødesaa' min Frihed og Frelse fra det formsædelige Tryk og indbildte mig ikke at ønske noget andet. Og dog hvilede hele denne søde Sindsstemning, i hvilken jeg pyntede mig mere end sædvanlig og stadig tænkte paa nye Vittigheder, som jeg vilde indflette i den fore-

staaende Samtale, paa det Selvbedrag, hvormed jeg skjulte for mig selv, at jeg kun var opfyldt af Ønsket om for enhver Pris at tale med Dorothea om Kærlighed.

Men det viste sig nu, at hun allerede den foregaaende Dag var kørt mange Mile bort for at besøge en Veninde og derfra vilde tage til Hovedstaden og blive borte flere Uger. Dermed var alt mit Haab knust, og den blaa Himmel var i mine Øjne sort som Natten. Det første, jeg gjorde, var at vandre tyve Gange fra Havehuset til Kirkegaarden og tilbage igen, idet jeg passede paa at gaa paa den Side, hvor Dorothea havde strejft Vejen med Sømmen af sin Kjole. Men jeg fik ikke andet ud af det, end at den gamle Elendighed vendte tilbage med fornyet Kraft, og Fornuften var ligesom blæst bort. Byrden i Hjertet var der ogsaa igen og trykkede mig til Gavns.

I al den Tid havde Greven levet for sin eneste Lidenskab, Jagten, og var derfor sjældent hjemme. Nu syntes han at være lidt ked af det og begyndte atter at opsøge mig. Han fandt mig i Kapellet, da jeg nu ikke havde nogen Grund til at strejfe omkring, og havde det ensomt nok dér.

„Hvordan gaar det med Billederne, Mester

Henrik?“ sagde han og klappede mig paa Skuldren, „kommer De lidt frem ad?“

„Ikke synderlig!“ svarede jeg modfalden og bedrøvet.

„Det haster jo heller ikke, vi beholder Dem med Fornøjelse her, saa længe De vil! Men jeg kan se paa Deres Ansigt, at det vilde være godt, naar De snart blev færdig paa en pæn Maade“.

„Du rammer bedre, end Du véd af!“ tænkte jeg og gav mig nu pludselig til at arbejde med saa ilter en Ihærdighed, at jeg i Løbet af tre Uger var færdig med Billederne. Medens de stode til Tørring i Luften, bestilte jeg hos Snedkeren en Kasse, i hvilken de skulde sendes til Hovedstaden. Saa gav jeg mig til at strejfe omkring, for ikke at behøve at forholde mig rolig, og da jeg en Aften sent kom hjem, saa jeg fra Haven, at der var Lys i Dorotheas Værelse. I min flittige Periode havde jeg igen kunnet sove rolig; men hermed var det nu forbi, skønt jeg endnu ikke vidste, om hun virkelig var kommet tilbage.

Om Morgenen viste Rose sig og indbød mig til en Frokost, som skulde nydes i Fællesskab i Anledning af Dorotheas Tilbagekomst. Slottet genlød af hendes Stemme; hun spillede og sang som en Nattergal paa en Pintsemor-

gen, og alt var lutter Liv og Lystighed; kun jeg var sørgmodig og ordknap, siden jo nu dog Skilsmissen stod for Døren.

Hun syntes imidlertid ikke at lægge Mærke dertil, men drev alle Slags kaade Streger, som pinte og forvirrede mig; desuden henvendte hun sig altid til andre og forstod fortræffelig at bruge den tjenstvillige Rose som Hjælper til disse Skælmsstykker. Da Sidstnævnte en Gang lod høre en lille sølvklar Latter i Anledning af mit daarlige Humør, løb jeg efter hende, greb hende i Armen og holdt med den anden Haand paa hendes Hoved.

„Hvem ler Du ad, og hvad vil Du i det hele taget, Du Gaaseurt?“ spurgte jeg. Den blomstrende Pige sprællede og satte sig til Modværge, men vedblev al le. Pludselig stod hun stille og hviskede til mig:

„Lad os dog le! Den naadige Frøken er saa glad og fornøjet over, at hun er kommet tilbage! Ved De hvorfor?“

Da jeg betuttet og rødmende slap den slemme Pige, lagde hun Haanden paa min Skulder og hviskede igen:

„Hun har været saa bedrøvet i al den Tid, hun har været borte, for hun er forelsket! Ved De i hvem?“

Mit Hjærte stod næsten stille, og jeg spurgte tonløst: „Nej, i hvem da?“

„I en Ritmester ved Kyrassererne“, hviskede hun ganske sagte, „himmelblaa Dragt, snehvid Kappe, Staalharnisk og stor Sølvhjælm med en svajet Kam, i det hele saa smuk som en Hektor, siger hun, skønt vor sorte Hund har samme Navn!“

Saa sprang hun bort og ilede efter sin Herskerinde, der var smuttet i Forvejen. Jeg mærkede vel, at det var Spøg; men Skildringen af en smuk Rytterofficer bekom mig just ikke godt i denne Sammenhæng.

Heldigvis kom nu Kasserne til Billederne, som straks bleve pakkede ind. Jeg slog selv Sømmene i, saa Kapellet drønedes af de vrede Slag; thi med hvert Slag foresatte jeg mig bestemtere at tage af Sted den næste Dag, og jeg var derfor til Mode, som om jeg sømmede min egen Kiste til. Men efter hvert Slag lød der en klangrig Latter eller en glad Trille fra Korridorerne og Trapperne, de unge Piger fór frem og tilbage og slog Dørene op og i.

Det bevirkede, at jeg gik ned i Havehuset og straks pakkede den Rejsekoffert, som jeg tillige med dens Indhold havde købt under mit sidste Ophold i Hovedstaden. Da jeg var fær-

dig dermed gik jeg højst tungsindig, men fattet ud paa Kirkegaarden; dér satte jeg mig paa Dorotheas Yndlingsbænk i det Haab, at hun skulde komme, saa jeg i det mindste kunde sidde ved Siden af hende et Par Minuter uden Vrede og uden Fare og blot se rigtig paa hende endnu en Gang. Hun kom virkelig ogsaa efter et Kvartérs Forløb, men var ledsaget af Gartnerdatteren og den sorte Hektor. Da fjærnede jeg mig skyndsomst i den Tro, at de endnu ikke havde sét mig, og løb om bag Kirken. Da jeg saa hørte de unge Piger tale og le igen, gik jeg i min Forvirring ned til Landsbyen og traadte ind i Præstegaarden for at søge Tilflugt hos Kapellanen, men under Foregivende af at ville meddele ham, at jeg nu rejste.

Han sad og spiste ved et Bord, som blev beskinnet af Eftermiddagssolen.

„Jeg er ved at spise min Aftensmad,“ sagde han, „vil De ikke have noget med?“

„Nej Tak“, svarede jeg; „men hvis De tillader det, vil jeg holde Dem lidt med Selskab!“

„Ja saadan er de unge Mennesker i vore Dage,“ sagde den gejstlige Mand, „de have ingen ordentlig Appetit! Naa, Tankerne ere ogsaa derefter, der kan jo rigtig nok ikke

komme meget mere ud af det end ingen Ting og atter ingen Ting!“

„Hvor længe har D. Højærværdighed været saa materialistisk?“

„Vil De ikke lade være at forveksle det Skabte med det Ikke-Skabte, De usalige Adept, og tag saa Plads! En Smule Øl kan De vel i det mindste nok faa Bugt med?“

Han gav sig ivrig i Færd med det store Fad, der stod foran ham. Det indeholdt en Mængde Smaastykker af et frisk slagtet Svin, Ørene, Trynen og Halen, det var altsammen lige kogt og duftede yndig i den gejstlige Mands Næse. Han priste den opstablede Ret som uovertræffelig i Henseende til Tarvelighed, Finhed og Uskadelighed og drak et ordentligt Krus gulbrunt Øl dertil.

Da jeg havde siddet der omtrent i ti Minuter, bankede det paa Døren, og Dorothea traadte ind, kun ledsaget af den smukke Hund, gratiøs og høflig, men tilsyneladende lidt forlegen.

„Jeg skal ikke forstyrre Dem, mine Herrer“, sagde hun, „jeg vilde kun bede Dem, Hr. Kapellan, om De ikke vil komme over til os i Aften, for Hr. Lee rejser i Morgen. De er vel ikke forhindret?“

„Nej, jeg skal med Fornøjelse komme!“ svarede Præsten, der allerede havde sat sig igen og nu fortsatte sit behagelige Arbejde, „aa, min Kære, vil De ikke tage en Stol til den naadige Frøken?“

Det gjorde jeg med stor Iver. og jeg satte den lige over for mig. Dorothea takkede med et venligt Smil og saa' beskedent ned for sig, idet hun tog Plads. Nu var jeg dog lykkelig, da jeg sad lige overfor hende i den hyggelige og solbeskinnede Stue, og hun var saa godmodig og stille. Kapellanen spiste og talte ganske alene, og vi behøvede blot at høre paa ham, medens Hunden med begærlige Øjne og aabent Gab stirrede paa den højærværdige Herres Fad, Hænder og Mund.

„Åa, den stakkels Hund, hvor den er begærlig!“ sagde Dorothea, „spiser De ogsaa dette, Hr. Kapellan, eller maa jeg give den det?“

Hun pegede paa den lille krummede Hale, der tog sig særdeles fint ud paa Kanten af Fadet.

„Denne Grisehale?“ sagde Kapellanen. „Nej, den maa De ikke give ham, den vil jeg selv have! Vent lidt, her er noget til ham!“ og han satte en Tallerken hen til det slikvorne Dyr,

paa hvilken han havde kastet alle Slags Smaabén og andet Affald. Dorothea og jeg betragtede uvilkaarlig hinanden og maatte smile, fordi den gejstlige Mands uforstyrrelige Glæde over disse tarvelige Ting gjorde os muntre. Ogsaa Hunden, der begærlig beskæftigede sig med sin Tallerken, forøgede ved sin Tilfredshed vor gode Stemning. Dorothea klappede den paa Hovedet, mens jeg netop strøg dens glinsende Ryg, og da hun tankeløs udsatte sig for den Fare, at hendes Haand kunde møde min, trak jeg høflig min tilbage, hvorpaa hun hurtig saa' paa mig med et halvt Smil.

Gardinerne henne i det aabne Vindu blev blæst sagte frem og tilbage, og uden for dem dansede en Sværm af skinnende Myg i Solen, de enkelte kunde næppe skelnes, og de bevægede sig med en Hast og Lidenskab, som om de vidste, hvor kort et Spand af Tid de havde til deres Raadighed, hvilket maaske kunde beregnes i halve Timer.

I dette Øjeblik blev Kapellanen kaldt ud af Husholdersken, for i den fraværende Præsts Sted at give et indstævnet, ufredsommeligt Ægtepar Avdiens.

„De skal da ogsaa altid skændes, det er græsseligt med disse Ægtefolk!“ udbrød den

gejstlige Cølibatær, der var ked af at blive forstyrret; „tag af Bordet, Therese, jeg skal ikke have mere!“

Saa skyndte han sig ind i Præstens Studereværelse uden at sige Farvel til os, hvad der havde til Følge, at vi bleve siddende ved det dækkede Bord; thi Husholdersken tog blot Fad og Tallerken med og lod Dugen ligge. Jeg stirrede maalløs paa den runde hvide Flade, der straaede imellem os, belyst af den unge Sol. Ordet „Ægtefolk“, som Præsten havde nævnet, ligesom genlød endnu i Luften, da ingen havde talt senere; thi Dorothea sad ogsaa tavs og klappede Hunden, der var færdig med sine Nydelser. I Efterklngen hørte jeg ikke det forvirrende Ord i Sammenhæng med de andre, han havde udtalt, men det vakte hos mig Forestillingen om to unge Mennesker, der sade lykkelig sammen ved Bordet i huslig Afsluttethed. Det var, som om den hvide Flade viste levende Billeder paa Lykke, og jeg grebes af dyb Sorg for Dorotheas Skyld, da det syntes mig fuldstændig umuligt, at hun kunde blive gammel i Lykke og Tilfredshed uden ved min Side. Med et Suk vendte jeg mine fugtige Øjne hen imod Dorothea og saa' med Skræk, at hendes Øjne syntes at hvile med

Deltagelse paa mig, medens et blødt, ikke uvenligt, alvorsfuldt Træk gav hendes lukkede Læber det skønneste Udtryk, og hendes Hoved var tankefuldt bøjet noget ned imod den ene Side. Da jeg saa' op, forandrede hun heller ikke straks sin Holdning og sit Udtryk, først da hendes Øjne ogsaa fik en fugtig Glans, tog hun sig sammen. Billedet af dette Øjeblik svæver stedse for mig som den stille Glans af en Stjerne, man en Gang har sét lyse i ualmindelig klar Luft og aldrig glemmer.

Jeg søgte efter Ord for at bryde Tavs- heden, og Dorothea, som hurtigere blev fær- dig med den samme Bestræbelse, vilde just aabne Munden, da Husholdersken atter traadte ind og blev inde, eftersom hun vel følte sig kaldet til at underholde den unge Dame fra Slottet. Det varede ikke længe, før Kapellanen ogsaa vendte tilbage fra sin Forretning, som han havde besørget hurtigere, end han havde haabet, og da de nu indlod sig paa en Passiar om huslige Forhold, benyttede jeg Lejligheden, hilste og fjærnede mig, for at flygte ud i det Fri med mit fulde Hjærte. Dorothea fulgte mig med Øjnene og raabte, at jeg ikke maatte møde for sent paa Slottet.

Efter at have strejft lidt omkring kom

jeg til det Sted, hvor jeg ved min Ankomst var traadt ud af Skoven og have faaet Øje paa Aftenlandskabet med Godset og den gamle Kirke. Jeg gik ind i Kirken, og da en gammel Morlille laa paa Knæ der inde og mumlede sine Bønner, listede jeg mig bag om hende hen til en Slags Krypt, der var den ældste Del af Bygningen og bestod af et halvmørkt Rum, hvis romantiske Vinduer vare halvt tilmurede. I dette Rum var der i Tidens Løb blevet anbragt en Mængde Genstande, som gjorde det meget snævert.

Der var især et Gravmæle af sort Kalkstén, paa hvilket en høj Ridder laa udstrakt med Hænderne foldede over Brystet. Ved Siden af ham paa Sarkofagens Kant stod der en fast tillukket og loddet Bronzebeholder i Form af en fint støbt og ciseleret lille Urne, der med en tynd Kæde af samme Metal var gjort fast til Sténridderens Brystharnisk. I Følge Traditionen indeholdt denne Urne den bisatte Ridders balsamerede og indtørrede Hjærte, og baade den og Kæden vare fuldstændig oksyderede og funkledede grønligt i Kryptens dæmrende Lys. Gravmælet skrev sig fra Slutningen af det femtende Aarhundrede og var rejst over en vild og ustadig, men ærlig bur-

gundisk Ridder, som, forfulgt af alle Slags Ulykker og Kvindeluner, var strejft gennem Landene, og til sidst havde fundet sin Tilflugt her hos Grevens Forfædre, hvor da hans Hjærte endelig var bristet ved et sidste Forræderi.

Han havde selv ladet dette Gravmæle stifte og udbedt sig den ensomme Plads dertil; Greveslægtens Familiebegravelse var allerede den Gang bleven forlagt til den større Del af Kirken. Til Hjærtet i Urnen knyttede der sig forskellige Sagn, som fortaltes blandt Almuen. Saaledes skulde f. Ex. den „forelskede Burgunder“ have bestemt, at hans Hjærte skulde være lænket til hans Grav saa længe, indtil en vis Dame kom, levende eller død, og tog det med hjem til hans Fædreland, og skéte det ikke, saa skulde hun lige saa lidt finde den evige Hvile, som han haabede at finde den; men hvert andet Kvindfolk, som fordristede sig til at tage Urnen med Hjærtet i sin Haand, hun skulde kysse den trende Gange og bede sit Fadervor trende Gange, ellers vilde den forelskede Burgunder lamme hendes Haand eller lade hende brække sit Bén og deslige. Saadanne Sagn havde vel ogsaa bevirket, at Urnen og Kæden havde faaet Lov til at blive saa længe paa dette Sted.

Jeg sad lige overfor det romantiske Mindesmærke i en mørk Krog mellem udtjente Tabernakler og Processionsredskaber og hengav mig til Tanken om den forestaaende Skilsmisse, der var saa meget desto sørgeligere, som jeg i denne sidste Time maatte sige mig selv, at Lykken trods alt det æventyrlige, jeg havde oplevet, dog næppe vilde gaa saa vidt at skænke mig saa straalende en Erobring som den, der laa mig paa Sinde. Til dette ædruelige Ræsonnement dreves jeg af min Sorg-i dette afgørende Øjeblik, og hertil kom endnu Beskæmmelsen over den Barnagtighed, jeg havde vist ved straks at gribe efter det straalende. Medens jeg pintes af saadanne Følelser søgte den forsonede Tilbøjelighed, der uden at haabe noget for sig selv kun vil føle Hengivenhed for den Elskede, at arbejde sig frem, hvis da ikke den igen var en forklædt Attraa; kort sagt, paa denne Maade tilbragte jeg Tiden i Hvælvingens Mørke, indtil jeg hørte lette, trippende Trin og kvindelige Stemmer ude i Kirken. Jeg lyttede og genkendte Dorotheas og Roses Stemmer. De unge Piger syntes ikke at le for Øjeblikket, men at raadslaa om et eller andet. Men det varede ikke længe, før Alvoren faldt dem lang; thi de kom smuttende ned ad

de Par Trin til Hvælvingen, og Dorothea udbrød:
„Kom, Rose, lad os igen en Gang se paa den forelskede Ridder!“

De stillede sig hen foran Gravmælet og saa' nysgerrigt paa Stenmandens mørke, ærlige Ansigt.

„Aa Gud, jeg er saa bange,“ hviskede Rose og vilde flygte. Men Dorothea holdt paa hende og sagde højt:

„Hvorfor Du lille Nar? Han gør ingen Fortræd! Se, hvor han er skikkelig!“

Hun tog Urnen og vejede den betænksomt i sin Haand; men pludselig rystede hun den saa stærkt, hun kunde, saa det indtørrede Noget, der havde været indesluttet i den i fire hundrede Aar, tydelig hørtes sammen med Kædens Klirren. Dorothea aandede hurtigt; da der faldt en Lysstraale paa hendes Ansigt, saa' jeg, at det skiftede Farve, fra rosenrødt blev det marmorblegt.

„Hør den gamle Rangle, hvor den rasler!“ udbrød hun, „dér, tag Du den ogsaa!“

Hun trykkede Urnen i Haanden paa Rose; men denne udstødte et Skrig og lod den falde, hvorpaa Dorothea fangede den med stor Behændighed og atter lod den rasle.

Jeg, om hvis Nærværelse de ingen Anelse havde, jeg saa' ganske forbavset paa denne Leg.

„Vent lidt, Du lille Djævel!“ tænkte jeg, „Dig skal jeg gøre ordentlig bange!“

Jeg tørrede hurtig mine vaade Øjne, udstødte et hult Suk og sagde med sørgmodig Stemme — jeg behøvede slet ikke at fordreje den meget — paa gammelt Fransk: „*Dame, s'il vous plaist, laissez cestuy cueur en repos!*“

Med et tostømmigt Skrig flygtede Pigerne ligesom besatte ud af Hvælvingen og Kirken; Dorothea var i Forvejen og satte med et kraftigt Spring ud over Kirkedørens Tærskel og Trappetrin; hun var ligbleg, men lo endnu stadig, medens hun tog sin Kjole sammen og ilede hen over Kirkegaarden, indtil hun kom til en Bænk, paa hvilken hun kastede sig ned, hvad jeg alt kunde se gennem ét af Vinduerne, som jeg hurtig var klatret op i.

Dorothea, hvis Ansigt næsten havde samme Farve som hendes hvide Tænder, lænede sig tilbage og foldede Hænderne over sit Knæ.

„Store Gud, det spøgede!“ udbrød Rose.

„Ja, ja, det spøger, det spøger!“ sagde Dorothea og lo ellevildt.

„Du ugudelige Pige! Er Du slet ikke

bange? Banker dit Hjærte ikke forfærdeligere, end det Hjærte der inde raslede?"

„Mit Hjærte!“ svarede Dorothea, „det har det rigtig godt!“

„Men hvad var det, han sagde?“ spurgte Rose, der vedblev at holde sine Hænder mod sit eget Hjærte og skiftevis prøvede, om de endnu kunde bevæge sig; „hvad var det, det franske Spøgelse sagde?“

„Han sagde: ‚Frøken, saafremt I behager, da tag dette Hjærte og gør det til eders Naalepude!‘ Gaa der ind igen og sig, at det vil vi betænke os paa! Gaa saa, gaa!“

Hun sprang op, som om hun virkelig vilde skubbe sin smukke Tærne tilbage til Kirken, men omfavnede hende pludselig og kyssede hende hæftig paa Kinden. Saa forsvandt de begge blandt Trærne.

Noget senere kom jeg frem fra mit Smut-hul for at besøge, hvad jeg endnu havde tilbage at gøre. Jeg gik til Havehuset og lagde den sidste Haand paa Indpakningen. Hjørneskallen var ganske rigtig igen bleven glemmt, hvorfor jeg maatte rode op i Kofferten igen. Til sidst var ogsaa den anbragt, og det var den eneste tiloversblevne Ting af, hvad jeg en Gang havde taget med fra mit Hjem, da jeg drog ud

i Verden. Derved fik denne stakkels Ruin nu Værdi for mig; i saa mange Aar havde den ligget i Jorden, saa havde den delt Værelse med mig og, om end som et stumt Vidne, sét mit Liv i de svundne Dage, og nu da jeg vendte tilbage, var jeg i alt Fald ikke helt uden mit fordums Udstyr.

Da dette var udført, gik jeg ind til Greven for at faa den Samtale med ham, som ikke blot de sidste Timer, jeg tilbragte her, men ogsaa Taknemmeligheden alene krævede. Men han vilde ikke vide noget af den Slags Forhandlinger nu og holdt bestemt paa, at han vilde følge mig til Hovedstaden og være Vidne til, hvad jeg vilde gøre med mine Billeder, og hvorledes det gik mig.

Han sagde, at man maatte forhindre, at jeg straks efter det første Tilløb igen opsøgte en Marschandiser. Det behøvede han ikke at være bange for, svarede jeg, fordi jeg jo nu var rig nok til foreløbig at beholde Billederne og tage dem med hjem, hvor de kunde tjene som Vidnesbyrd om den Maade, hvorpaa jeg havde anvendt min Tid. Det var der ingen Mening i, sagde han, i den kunstneriske Hovedstad maatte de gøre deres Virkning, ellers

havde min forestaaende Beslutning ikke det rette Grundlag,

Fra Greven gik jeg ud paa Terrassen, hvor jeg vilde tilbringe den korte Tid, indtil vor selskabelige Sammenkomst skulde finde Sted. Da jeg paa Vejen kom igennem et Værelse, som førte ud til Terrassen, saa' jeg paa et Bord et Fad med Sukkergodt af den Slags, som man plejer at vikle ind i broget Papir sammen med en Devise. Dorothea brugte selv at vikle saadanne Slikkerier i Papir og i Stedet for de sædvanlige trivielle Rimerier at vedlægge gode Strofer og Versfragmenter i forskellige Sprog og af alle mulige Digtere. Hun lod hele Samlinger af saadanne Vers trykke paa Ark, der kunde klippes i Stykker efter Behov, og havde Talent til altid at gøre saa godt et Udvalg, at Selskabet ikke sjældent ved Desserten blev sat i den livligste Stemning ved at finde lette og livlige eller vittige og tilspidsede Sætninger eller begge Dele i Flæng. Hun gjorde ogsaa alle Slags Løjer, idet hun tit sammenføjede to Vers af forskellige Digtere, saa at man troede at læse noget bekendt, medens saa den nye Vending, den modsatte Mening, som det ubekendt-bekendte frembragte, førte En paa Vildspor. Hun

havde altid en Sølvtraads Kurv staaende med saadant Sukkergodt; naar den blev brugt, blev den desuden pyntet med Blomster, og hun bød den selv om ved given Lejlighed. Jeg holdt egentlig ikke rigtig af denne Leg; men i min forelskede Orthodoxi ansaa jeg den, om end ikke for mageløs, saa i det mindste dog for tilgivelig og elskværdig. Man er jo altid glad ved at finde smaa Fejl hos Personer, man elsker, for lige straks at tilgive dem, ja endogsaa at elske dem med.

Nu var Dorothea øjensynlig beskæftiget med atter at fylde Kurven, og det lod til, at hun uventet var bleven kaldt bort fra dette Arbejde. Da jeg paa Grund af Begivenheden i Kryptkirken og den forestaaende Afsked følte mig noget friere i Sind og ikke brød mig om, at hun muligvis kunde træffe mig, satte jeg mig ved Bordet og saa' paa, hvad hun havde for denne Dag. Hun havde allerede viklet en hel Del firkantede Brystsukker i straalende Papir og lagt dem i Kurven. Da jeg saa' efter, hvad det var for Slags Vers og Epigrammer, hun benyttede, fandt jeg et Bundt smaa fine grønne Sedler; men det samme lille Digt stod paa dem allesammen:

Haabet, siger man, skal forgaa! —
 Ja dér, hvor Haabet var vankelmodigt.
 For trofaste Hjærter det skal bestaa:
 et Foraar, et stedse frodigt.
 Haabet sænker sin rene Lyst
 paa Læberne ej, men i Menneskets Bryst!

Hvor jeg end saa' hen paa det lille Bundt (det holdtes sammen af et lille grønt Silkebaand), overalt stødte jeg paa disse simple, trohjærtige og dog saa æggende Ord. Forsigtig tog jeg det ene efter det andet af de Brystsukker, som vare færdige, og lukkede dem op, jeg fandt overalt den lille grønne Sang. Den lød for mig som en Vagtels trøstende Raab paa en ensom Mark eller som en Drossels langsomt svulmende og hyggeligt stødvide Sang inde i Skovens Dyb.

Da der, saa vidt jeg vidste, ikke skulde være noget større Selskab, saa der kunde være Tale om Dessert, maatte vel Dorothea sigte til en fremtidig Lejlighed, som var en Hemmelighed for mig. Pludselig lod jeg alt ligge og flygtede ud paa Terrassen, hvor jeg kastede mig paa en Stol og tilbragte Resten af Tiden med Grublen og Suk. Det varede ikke længe, før Dorothea kom ind i Værelset med nogle friske, blegrøde Roser, som hun utvivlsomt havde hentet i Drivhuset, og med et tændt

Lys; thi det begyndte nu at blive mørkt. Hun fortsatte sorgløst sit Arbejde, indviklede endnu en halv Snes Brystsukker o. l. sammen med Strimlerne og nynnede flere Gange de to Vers:

Haabet, siger man, skal forgaa! —
Ja dér, hvor Haabet var vankelmodigt,

indtil hun ved det sidste Stykke sprang over til Slutningen:

Haabet sænker sin rene Lyst
paa Læberne ej, men i Menneskets Brust!

som hun lod hendø i Gud véd, hvilken Melodi og i de dybeste Toner, hun kunde frembringe. Saa gemte hun hurtig Resten af de smaa fine Sedler i sin Lomme, stak Roser rundt omkring i Kurven og ilede ud af Salen med den nydelige Indretning og Lyset, og jeg havde sét paa hendes yndefulde Færd gennem ét af de høje Vinduer, rigtig nok halvt skjult af Gardinerne.

Nu lod Kapellanens fornøjelige Stemme sig høre; jeg nølede ikke, men gik ham i Møde og betraadte sammen med ham de Værelser, hvor man tilbragte Aftenen. Ved denne kunstige Omvej forhindrede jeg, at Dorothea paa nogen Maade kunde ane, at jeg vidste den

underlige Hemmelighed ved hendes Kurv. Da vi fire nu sad til Bords, gik Tiden kun alt for hurtigt for mig; thi i min Egenkærlighed glædede jeg mig over den Velvilje, der gjorde min Person til Genstand for den sidste Samtale, og Visheden om, at jeg virkelig for sidste Gang var i Dorotheas Selskab, gjorde Timerne dobbelt korte. Greven sagde, at han havde vænnet sig til mit Selskab, og hvis det blot kom an paa ham, saa vilde han beholde mig meget længere; men Kapellanen sagde: nej, jeg maatte af Sted, for at jeg, hvad han sikkert haabede, ved Luftforandringen og ved at komme til mit skønne Fædreland kunde genfinde mine tabte Idealer.

Jeg svarede leende, at i Følge visse Spaadomme i mine Drømme vilde jeg i alt Fald faa nye Idéer, og jeg fortalte om Krystaltrappen, i hvis Trin Ideerne sov i Form af smaa Kvinder. Kapellanen undrede sig over det og betragtede mig mere og mere betuttet, da jeg vedblev at skildre hine Søvnens Misfostre i min ulykkelige Periode; thi herved beviste jeg ham, at jeg i Søvne kunde være endnu mere vanvittig, det vil sige ideal efter hans Begreber, end han, naar han var vaagen. Jeg fortalte om Identitetens Bro, om den Guldregn, jeg

havde udspreedt, da jeg red paa den flyvende Hest, om hvordan jeg var styrtet ned ad Kirke- taget og endelig sørgmodig havde staaet ved min Moders Hus, efter at dette først havde straalet mig vidunderligt i Møde.

Da jeg var bleven noget kaad af den fyrige Vin, som vi fik denne Dag, udpyntede jeg disse Drømme med mange Tilsætninger og Hjærnespind, og jeg endte som en Æventyr- fortæller, der giver Røverhistorier til bedste.

„Det gaar jo som Kæppen i et Hjul!“ udbrød Kapellanen, der var ganske forvirret over dette Skryderi; thi jeg syntes ham at fuske slemt i hans Haandværk, idet jeg skildrede noget virkelig Oplevet, der dog var et Intet, en Drøm. Greven sagde:

„Denne Veltalenhed have vi rigtig nok hid- til ikke opdaget hos vor Ven! Men siden vi nu have sét den, er der intet, som hindrer mig i at tænke, at jeg en Dag kan se den anvendt paa alvorligere Ting. Lad os klinke paa en god Fremtid for os alle!“

Han fyldte Glassene og vi klinkede, uden at jeg anstrængte mig for klart at forstaa hans Ord; thi jeg saa pludselig Dorothea komme med sin blomstersmykte Kurv.

„Jeg vil ogsaa sige noget,“ sagde hun, da

hun stod ved Siden af mig, „men Ordene vil jeg overlade til denne velbekendte Orakelkurv; tag Dem et Bonbon, kun ét, men langsomt og betænksomt!“

Jeg saa' forbavset og spørgende paa hende; thi jeg vidste jo, at det samme Vers fandtes i hvert enkelt af disse Smaating.

„Hvad raader De mig til at tage?“ spurgte jeg bevæget; men hun svarede med et roligt Smil:

„Jeg tør ikke blande mig i det, ellers virker Orakelet ikke!“

„Skal jeg tage dette?“

„Det véd jeg ikke!“

„Eller dette?“

„Jeg siger ingen Ting, hverken Ja eller Nej!“

„Saa tager jeg dette og takker mange Gange!“ udbrød jeg, hvorefter jeg aabnede Papiret, og Dorothea rask trak Kurven tilbage.

„Naa, hvad staar der saa?“ spurgte Kapel-
lanen, hvilket Spørgsmaal gjorde mig glad, da jeg næppe formaaede tydelig at forelæse Versene. Jeg gav ham Sedlen med den Bøn selv at læse den. Det gjorde han med smukt Foredrag.

„Det var ganske kønt,“ sagde han; „det

kan De være tilfreds med; de Ord bero paa en from og trofast Verdensanskuelse, som ikke længer er meget hyppig! Men ræk nu ogsaa mig Kurven, naadige Frøken, og lad os se, hvad jeg, som bliver tilbage, faar!“

Han greb ivrig efter Kurven; men hun svarede:

„Paa Søndag kan De faa noget, siden De bliver her, højærværdige Herre! I Dag giver jeg kun den Bortdragende noget!“ Saa skyndte hun sig bort med Kurven og gemte den omhyggelig i et Skab.

Da Greven og jeg næste Formiddag sad i den magelige Rejsevogn, traadte Dorothea, der allerede havde givet os begge Haanden, pludselig hen til Vognen igen og sagde: „Vi har dog glemt noget! Deres grønne Bog, Hr. Lee, ligger i ét af mine Gemmer! Skal jeg i en Fart hente den?“

„Nej!“ sagde min Rejsefælle; „saa blive vi opholdte for længe; naar han, som vi haabe, snart skriver til os, saa kunne vi sende ham Bogen i god Behold, ikke sandt?“

Jeg nikkede og trak Vejret lettere; jeg syntes, at der med Bogen blev en Del af mig selv i Dorotheas umiddelbare Nærhed.

„Jeg skal gemme den godt, den skal ikke komme til noget!“ sagde hun og nikkede til mig med et aabent, venligt Blik, idet vi kørte bort. Det var dog sidste Gang i mit Liv, jeg saa' det skønne Væsen.

FJORTENDE KAPITEL.

TILBAGEKOMSTEN OG ET AVE CÆSAR.

~ ~ ~ ~ ~

To statelige forgyldte Rammer, som jeg havde bestilt i Forvejen, vare færdige, da vi ankom til Byen, som vi nu for anden Gang besøgte i Fællesskab. Min Beskytter gav sig straks til at benytte sin Indflydelse, som han paa Grund af sin Titel og sin Person ikke havde mistet paa nevtrale Omraader; og et Par Dage senere hang derfor ogsaa Billederne i det bedste Lys i Udstillingsbygningen, hvor jeg en Gang var optraadt saa ubehændigt og lidet paafaldende. Det var rigtig nok ingen Mesterværker; men de vare heller ikke uden Indhold og kunde lige saa godt vidne om Fremskridt som om en Stillestaaen af begrænsede Evner, den evige Udhvilen efter et Tilløb, efter hvilket den Løbende er gaaet i sig selv og bliver sid-

dende paa Kanten af den stærkt passerede, gyldne Middelvej.

Til min Forundring fandt jeg lige i Nærheden af mine nye Billeder hine to, som jeg for Klæder havde overladt til den jødiske Skrædder og Malerihandler. Da Greven vidste Besked om Sagen, havde han opsnuset dem og købt dem paa tredje Haand. Nu hang de der, forsynede med Sedler, hvorpaa det statelige Ord „Solgt“ paraderede. Denne Grevens List fremkaldte en gunstig Stemning for alle de fire Stykker, og blandt Kunstnotitserne i en stor og meget udbredt Avis bleve de allerede omtalte med opmuntrende Linjer, om end ikke med meget træffende Ord. Kort sagt, efter et Par Dage meldte der sig en betydelig Kunsthandler, der rejste omkring til de tyske Akademier, for at købe hele Malerisamlinger til afsides liggende Provinser. Denne Mand, der haabede at kunne købe mine Billeder for en billig Penge, vilde have skaffet mig Titlen „Medlem af Akademiet i X.“, en Ære, som jeg ikke havde drømt om. Men Greven mente, at Billederne skulde sælges til en Samler og ikke til en Handelsmand, og at han allerede var paa Spor efter en saadan.

Nogle Dage senere bragte Udstillingens

Kustode mig et Brev, der var kommet nord fra. Det var fra Eriksen, som skrev:

„Kære Henrik! Jeg har lige læst i Hovedstadens Avis, som jeg holder for min Kones Skyld, at Du endnu er der og har udstillet fire Stykker, to smaa og to større. Hvis der er noget af de to Par, som Du endnu ingen Bestemmelse har med, saa overlad mig det og send mig det. Jeg gør bestemt Regning derpaa! Prisen kan Du sætte til et passende Beløb, og Du maa ikke genere Dig; thi Du maa vide, at det gaar mig godt. Jeg har genoprettet vort Hus uden at bruge min Kones Penge dertil, og desuden lagt mig noget til, nemlig to Smaadrenge, hvoraf den ældste allerede forleden malede Fanden paa Væggen, og det endda med Kirsebærsaft, da han hørte sin Moder sige, at man netop ikke skulde gøre det. Det er en net Pode, han er endnu ikke tre Aar gammel! Kan jeg faa Billederne, saa skriv et ordentlig langt Brév med i Tilgift!“

Jeg bestemte mig uden Tøven til at modtage dette venlige Tilbud, som lettest forligedes med min Beslutning om at opgive Kunsten; thi et saadant Køb af Venskab var jo intet Bevis for et sandt Kunstnerkald. Greven var enig med mig, skønt jeg havde Mis-

tanke om, at det just ikke var meget anderledes fat med hans Salgsplan.

Billederne bleve sendte til Eriksen. I mit Brev, som ikke blev saa udførligt, som han ønskede, fordi mit Hjærte var alt for fuldt, bad jeg ham om at sende Summen til mit Hjem, hvorhen jeg var i Færd med at rejse; saaledes bragte jeg altsaa ikke blot en i Forhold til min Stilling ret anselig kontant Sum med hjem, men ogsaa et Tilgodehavende, hvis Indtræffen lang Vejs fra — efter at jeg selv var ankommen i god Behold og den første Allarm var forbi — maatte gøre den bedste Virkning.

Men ret som om den ulyksalige Drøm om Gods og Guld skulde blive til Sandhed i det Smaa, var hermed endnu ikke alt færdigt. Da Avtoriteterne havde faaet mit Opholdssted, som jeg jo snart vilde forandre igen, at vide, fik jeg en Stævning til at møde paa Raadhuset for at faa nogle Oplysninger. Jeg havde allerede tidligere villet besøge min gamle venlige Marschandiser Joseph Schmalhøfer, men fundet hans mørke Bolig lukket og erfaret, at det ensomme Menneske havde været død i flere Uger. Til min store Forbavselse meddelte man mig nu paa Raadhuset, at den Gamle, som ingen Arvinger efterlod sig, havde testa-

menteret sin ikke ganske ubetydelige Formue til en velgørende Stiftelse og i sin sidste Vilje betænkt min Ringhed med et Legat paa fire tusend Gylden. Hvis jeg nu kunde bevise, at jeg var den af Testator betegnede Person, saa vilde den nævnte Sum blive udbetalt til mig, eftersom alle tidligere Bekendtgørelser havde været unyttige. Spørgsmaalet drejede sig navnlig om, hvor vidt jeg var den Person, der havde solgt et større Antal Tegninger o. s. v. til den Afdøde og i Anledning af et fyrsteligt Bryllup havde malet en Del Flagstænger for ham.

Greven kunde, hvad Tegningerne angik, med to Ord levere det bedste Bevis, og med Hensyn til Resten stolede Retsbetjentene fuldstændig paa hans Ord, da han erklærede, at den, der havde malet Flagstængerne, var ingen anden end mig.

Altsaa blev der overrakt mig fire Obligationer, hver paa tusind Gylden; Greven solgte dem og skaffede mig gode Veksler for Beløbet, saa jeg nu var forsynet med Midler i tredobbelt Form, med rede Penge, Fordringer og Veksler.

„Naar nu blot ikke den tykke Tell med sin Pil og Kirketaget kommer!“ sagde jeg,

da vi sad og spiste til Middag i Gæstgivergaarden, hvor jeg oven i Købet var Grevens Gæst; „jeg maa se at komme af Sted, ellers bliver al den unaturlige Lykke dog til sidst en Drøm!“

Jeg var i Virkeligheden ganske beklemmt om Hjærtet og stolede ikke rigtig paa, at dette Held kunde vedvare.

„Hvorfor grubler De nu igen over de Smaating?“ sagde Greven; „af alt det, som De ejer nu, og som forekommer Dem at være saa uhyre meget, er der ikke en Hvid, hvis retmæssige Kilde De ikke kan søge i Dem selv! Og hvor kan De tale om Drøm og Held, naar De, trods de Par Gylden, har mistet saa meget af Deres bedste Aar?“

„Men Historien med Legatet er da virkelig det æventyrligste Held!“

„Nej, den har ogsaa kun sin Rod i Dem selv! Jeg har glemt at give Dem et Stykke Papir, der fandtes inden i én af Obligationerne, da jeg bragte dem til Bankieren. Det er denne Seddel, som den Gamle har efterladt til Dem!“

Greven gav mig en Lap Papir, paa hvilken der var skrevet noget med Marschandiserens velbekendte ubehjælpsomme Skrift, som til-

med var bleven forværret ved hans Sygdom.
Der stod:

„Du kom ikke igen, min Søn, og jeg véd ikke, hvor Du er. Men da jeg er bange for, at Døden med det første hjemsøger mig her midt imellem alt mit Stads, vil jeg give Dig noget, som jeg senere dog ikke kan bruge selv, des værre! Jeg gør det, fordi Du altid var tilfreds med, hvad jeg gav Dig for dine Malerier, og især, fordi Du arbejdede saa stille og flittig hos mig. Naar Du faar det, som jeg i mange Aar har sparet sammen med Taalmodighed og Omhu og nu forærer Dig, saa nyd det med Sundhed og Forstand, siden jeg des værre maa skilles fra det. Vorherre være med Dig, min Ven!“

„Det er dog godt,“ sagde jeg med paany forundret, „at der findes to Slags Dommere over enhver Adfærd! Hvad andre vilde kalde Letsindighed hos mig, det giver den gode Gamle mig en Dydsbelønning for!“

„Derfor ville vi ogsaa klinke paa hans Salighed, fordi han har dømt saa retfærdigt,“ sagde Greven muntert; „og lad os saa klinke paa vort Venskab og drikke Dus, hvis De da ikke har noget imod det,“ vedblev han, idet han paany fyldte Glassene.

Jeg klinkede og drak, men saa' saa overrasket og betuttet ud, at han mærkede det, da han trykkede mig i Haanden; thi Forskellen mellem vore Aldre og Forhold bevirkede, at jeg ikke havde ventet sligt.

„Tag dog blot det ganske roligt!“ sagde han glad; „jeg betragter det som en Vinding at være Dus med en Meningsfælle, der lever under andre Statsforhold og er yngre. Og Du maa underkaste Dig den gode gamle tyske Skik, i Følge hvilken undertiden Ynglinge, Mænd og Oldinge, som have samme Maal, slutte Broderskab. Men nu ville vi tale om Dig alene! Hvad har Du i Sinde at bestille, naar Du kommer hjem?“

„Jeg tænker, at jeg genoptager mine Studier ved den borghesiske Fægters Hjælp!“ svarede jeg. Paa hans Spørgsmaal om, hvad det vilde sige, fortalte jeg ham i Korthed, hvorledes jeg ved denne Figur var bleven ledet til at studere Mennesket, og nu havde Lyst til at gøre ikke dets Skikkelse, men dets levende Væsen og Samfundsliv til Genstand for mit Studium. Da nu Lykken havde givet mig Tid og Midler, haabede jeg paa en rask og hensigtsmæssig Maade endnu at kunne ind-

hente de nødvendige Kundskaber for derpaa at vie mig til Offentlighedens Tjeneste.“

„Saadant noget har jeg ogsaa tænkt mig,“ sagde min grevelige Dusbroder; „men saaledes som Sagerne nu en Gang staa, vilde jeg i dit Sted ikke mere spille nogen Tid paa særlige Studier, især da I ikke har noget Hierarki med tvungen Anciennitet. I dit Sted vilde jeg først ganske rolig se mig lidt om og saa, i Nøds-tilfælde som Volontær, overtage et mere underordnet Embede og lære at svømme, før jeg sprang i Vandet. Naar Du saa desuden gør Dig det til Regel hver Dag i nogle Timer at læse statsvidenskabelige Skrifter, vil Du om kort Tid være en praktisk og tilstrækkelig uddannet Embedsmand, og Forskellen i Skolelærdommen udjævnes fuldstændig i Aarenes Løb, medens det begynder at fremtræde, som udgør den egentlige Mand. Retsvæsenet og hvad der har dermed at gøre, vilde jeg rigtig nok overlade til de grundigt uddannede Jurister, og jeg vilde faa andre til at gøre det samme. Hovedsagen er, at Du senere, naar der er Tale om Lovgivning, véd, hvor Juristerne skulle tage fat og have Ordet, og at Du holder dem i Ære, saa længe de levendegøre Retten og ikke dræbe den og ødelægge Fol-

ket. Taal aller mindst fejge Dommere i Landet, men styrt dem og giv dem til Pris for Foragt —“

„Holdt!“ udbrød jeg, da han begyndte at tale sig ganske ivrig og glemte min nuværende Stilling; „endnu er jeg hverken Konsul eller Tribun!“

„Det er lige meget!“ udbrød han mere og mere højrøstet; „men naar Du paa samme Tid har en feyg og en uretfærdig Dommer ved Siden af hinanden, saa lad Hovedet hugge af dem begge og sæt den uretfærdiges Hoved paa den fejges Krop og den fejges Hoved paa den uretfærdiges! Saa kan de dømme videre, saa godt de formaa.“

Saa tav han, drak og sagde derpaa: „Det er omtrent, hvad jeg mener. Du forstaar mig nok!“

Jeg havde aldrig før sét den ellers saa rolige Mand i den Grad ilter; alene Forestillingen om, at jeg skulde umiddelbart til en Republik og tage Del i dens offentlige Liv, syntes at fremkalde andre beslægtede Forestillinger og gamle Sorger hos ham.

Imidlertid var Afskedens Time endelig kommet, og der var ingen Grund til yderligere Opsættelse. Da Greven havde ordnet mine

Anliggender og saa', at jeg var rejsefærdig, tog han afsted straks efter Bordet, for endnu samme Dag at naa sit Gods, medens jeg gav mig til at lede efter Banegaarden, som netop var bleven aabnet i denne Tid. Thi nogle Brudstykker af Jærnveje i det øvre Tyskland vare for første Gang blevne forenede, og ad denne nye Vej kunde jeg hurtigere naa Schweiz' Grænse om end ikke i lige Retning. Paa denne Forandring kunde jeg se, hvor længe jeg havde været borte.

Da jeg kom over Rhinen og betraadte mit Fædreland, genlød dette netop af Larmen af hine politiske Aktioner, som afsluttedes med Forvandlingsprocessen af et femhundredeaarigt Forbund mellem Stater til én Forbundsstat, en organisk Proces, der ved sin Energi og Mangfoldighed bragte En til at glemme Landets Lidenhed, da jo i og for sig intet er lille og intet stort, og da en cellerig, summende og velforsvaret Bikube er betydningsfuldere end en mægtig Sandhob. Det var det skønneste Foraarsvejr, og jeg saa' Gader og Værtshuse fyldte og hørte forbitrede Udraab i Anledning af fuldbyrdede eller mislykkede Voldsgerninger. Man levede midt under en Række af blodige eller fredelige Omvæltninger, Valg-

bevægelser og Forfatningsforandringer, Skaktræk paa det underlige Skakbræt Schweiz, hvor hvert Felt var en mindre eller større Folkesuverænetet, den ene med Repræsentation, den anden demokratisk, denne med, hin uden Veto, denne købstadsagtig, hin landlig og en tredje salvet med theokratisk Olie, saa den ikke kunde se ud af Øjnene.

Jeg bragte straks min Bagage paa Posthuset og besluttede at gøre Resten af Rejsen til Fods, for personlig at faa et foreløbigt Kendskab til Tilstandene; thi der var netop stærk Bevægelse paa den Vej, ad hvilken jeg maatte drage.

Og dog hvilede Landet overalt i en himmelblaa Taage, gennem hvilken Bjærgdragenes, Søernes og Flodernes Sølvskær funkede, mens Solen skinnede paa det friske, duggede Græs. Jeg saa' mit Fødelands rige Former, rolige og vandrette, hvor der var Sletter og Strømme, stejle og kækt takkede, hvor der var Bjæрге, forneden en blomstrende Jord og oppe ved Himlen en fabelagtig Ørk, alt uophørligt skiftende og over alt med beboede Strøg. Med Ungdommens og Barnagtighedens Tankeløshed ansaa' jeg Landets Skønhed for en historisk-politisk Fortjeneste, saa at sige

for en patriotisk Bedrift af Folket og for ensbetydende med Friheden selv, og jeg vandrede rask gennem katholske og reformerte Egne, gennem vakte og egensindigt konservative Pletter, og medens jeg nu tænkte paa hele den store Sigte fuld af Forfatninger, Konfessioner, Partier, Suveræneteter og Kommuner, gennem hvilken den endelig sikre og klare Majoritet maatte sigtes, der tillige var en Kraftens, Sindets og Aandens Majoritet og i Stand til at trives, da grebes jeg af en begejstret Lyst til som enkelt Mand og som Type paa det hele at slutte mig til Kampen, og midt under denne med haandfast Kraft at gøre mig selv til et dygtigt og levende Individ, der er rask til Raad og Daad og hjælper med til at fange det ædle Vildt, som jages af Majoriteten, af hvilken han selv er en Del, men som ikke er ham kærere end Minoriteten, som han besejrer, fordi denne igen er af samme Kød og Blod som Majoriteten.

Men Majoriteten, sagde jeg til mig selv, er den eneste virkelige og nødvendige Magt i Landet, lige saa haandgribelig og til at tage og føle paa som den fysiske Natur, til hvilken vi ere lænkede. Den er det eneste ubedragelige Holdepunkt, altid ung og altid lige mæg-

tig; derfor gælder det om: umærkelig at gøre den fornuftig og klar, hvor den ikke er det. Det er det højeste og skønneste Maal. Da den er nødvendig og uundgaaelig, vende de forkérte Hoveder i alle Ekstremer sig imod den, medens den bestandig danner Afslutninger og beroliger endog den, der bukker under, idet dens evig ungdommelige Skønhed lokker ham til ny Kamp og saaledes bevarer og nærer hans eget aandelige Liv. Den er altid elskværdig og attraaværdig, og selv naar den tager fejl, hjælper den fælles Ansvarlighed til at bøde paa Skaden. Naar den erkender sin Vildfarelse, er dens Opvaagnen af denne lig en frisk Morgen i Maj og det skønneste, som findes. Det falder den ikke ind at skamme sig særdeles meget, nej, under den almindelige Munterhed ønskes næppe Fejltrinnet uskét, da det beriger dens Erfaring, har fremkaldt Lysten til Forbedring og ved Mørkets Vigen først ret viser det klare Lys.

Den er den prægtige Opgave, paa hvilken dens enkelte Medlem kan maale sig, og idet han gør det, bliver han først ret en Mand, og der indtræder en vidunderlig Vekselvirkning mellem det hele og dets levende Del.

Mængden ser først med store Øjne paa

den Enkelte, som vil sige den Besked, og naar han holder modig ud, viser han sin bedste Side for at sejre. Men han skal ikke tro, at han er dens Mester; thi før ham har der været andre, efter ham vil der komme andre, og hver enkelt af dem er udsprunget af Mængden; han er en Del af den, hvilken den stiller lige over for sig selv for at føre en Monolog med ham, dens Barn og Ejendom. Enhver virkelig Folketale er kun en Monolog, som Folket selv holder. Men lykkelig den, som i sit Land kan være et Spejl af sit Folk, og som ikke genspejler andet end sit Folk, medens dette selv kun er og skal være et lille Spejl af den vide levende Verden.

Saaledes talte jeg mig ind i stor Begejstring, jo mere blaa Himlen straaede, og jo nærmere jeg kom til min Fødeby.

Jeg anede jo rigtig nok ikke, at Tid og Forandring ikke vilde undlade at formørke den idylliske Skildring af de politiske Majoriteter; endnu mindre mærkede jeg, at jeg i samme Øjeblik, da jeg tænkte at optræde selvvirkende, glemte Historiens Lære, endnu inden jeg havde gjort det første Skridt. At store Majoriteter kunne blive forgiftede og ødelagte af et eneste Menneske og til Tak

derfor igen forgifte og ødelægge enkelte Individer — at en Majoritet, der en Gang er bleven løjet for, kan vedblive at fordre at blive løjet for og stadig bære nye Løgnere paa Skjoldet, som om den kun var en eneste bevidst og besluttet Skurk, — at endelig Borgerens og Bondens Opvaagnen af en Fler-talsvildfarelse, ved hvilken han har plyndret sig selv, ikke er saa rosenfarvet, naar han staar der med sit Tab — alt dette betænkte og kendte jeg ikke noget til.

Men selv med disse Skygger vilde jo den uundgaaelige og nødvendige Majoritet, uden hvis Tilslutning den mægtigste Selvhersker gaar op i Røg, og dens rene Storhed, naar den er ufordærvet, have været stærk nok til at bære mine Forsæt og til at vedligeholde min Tørst efter den nye Livsluft. Saa blev da mine Trin mere og mere kække og ihærdige, indtil jeg pludselig følte Byens Brolægning under mine Fødder, hvorpaa jeg med bankende Hjærte tænkte paa Moder, som boede her.

Mine Sager maatte være ankomne med Posten. Jeg gik først hen til Posthuset for straks at kunne møde med den Æske, der indeholdt mine beskedne Gaver til hende, nemlig Stof til en finere Kjole, som jeg haabede at kunne

overtale hende til at bære, og en Del udenlandsk krydret Bagværk, der sikkert vilde smage hende godt.

Det var endnu lys Eftermiddag, da jeg med Æsken i Haanden gik igennem vor gamle Gade; den syntes mig mere livlig end i forudms Dage; jeg saa' ogsaa, at der var oprettet mange nye Magasiner, mens gamle sværtede Værksteder vare forsvundne, flere Huse byggede om og andre i alt Fald pudse op. Kun vort, der en Gang havde været et af de pæneste, saa' smudsigt og sværtet ud, da jeg nærmede mig til det og saa' op til Vinduerne. De stode aabne og vare besatte med Urtepotter; men fremmede Barneansigter kiggede ud af dem og forsvandt igen. Ingen bemærkede eller kendte mig, da jeg vilde træde ind ad den velbekendte Dør, undtagen en Mand, som kom ilende over Gaden med Tommestok og Blyant i Haanden. Det var den Haandværker, som en Gang havde besøgt mig paa sin Bryllupsrejse.

„Hvor længe har De været her? Eller kommer De først nu?“ spurgte han, idet han hurtigt gav mig Haanden.

„Jeg er kommet i dette Øjeblik,“ sagde

jeg, og han svarede mig og bad mig om at se ét Minut ind til ham, før jeg gik der op.

Det gjorde jeg med ængstelig Spænding, og jeg befandt mig lidt efter i en smuk Butik, i hvis Baggrund den unge Kone sad ved en Pult. Hun kom mig straks i Møde og sagde: „Men for Guds Skyld, hvorfor kommer De saa sént?“

Jeg stod ganske forskrækket uden at kunne gætte, hvad det var, som gjorde dem saa forstyrrede. Men Manden oplyste mig snart om det.

„Deres gode Moder er meget syg, saa syg, at det maaske ikke er raadeligt, at De viser Dem for hende, uden at hun er forberedt paa det. Vi har ikke hørt til hende siden i Morges; men nu er det bedst, at min Kone gaar derover og sér, hvordan det staar til. Saa kan De jo imens vente her!“

Jeg vilde ikke tro paa saa sørgelig en Vending og var dog bekymret. Maalløs sank jeg ned i en Stol med Æsken paa Knæene. Konen løb over Gaden og forsvandt i Døren, der endnu skulde være lukket for mig som for en Fremmed. Hun kom tilbage med Øjnene fulde af Taarer og sagde med tilsløret Stemme:

„Kom hurtig, jeg er bange for, at hun ikke har lang Tid tilbage, der er en Præst hos hende! Den stakkels Kone synes at være uden Bevidsthed!“

Hun ilede i Forvejen for at være ved Haanden med Hjælp, hvis det skulde være nødvendigt, og jeg fulgte hende med vaklende Knæ. Hun løb hurtig og let op ad Trapperne; paa de forskellige Afsatser stod Folk højtidelige i deres Døre og talte sagte, som om de vare i et Sørgehus. Ved vor Bolig stod der ogsaa Folk, som jeg ikke kendte; min Vejviserske i mine Forældres gamle Hus ilede ogsaa forbi disse, og jeg fulgte hende op paa Loftet, hvor jeg saa' vore Møbler staa pakkede sammen. Moder beboede et lille Kvistkammer. Genboersken aabnede sagte Døren; dér laa min stakkels Moder paa sit Dødsleje med Armene paa Tæppet og det dødblege Ansigt vendt lige op ad, mens hun aandede ganske langsomt. En dyb Sorg syntes at flygte fra de skarpe Træk og at vige Pladsen for Resignationens eller Afmagtens Ro. Menighedens Kapellan sad ved Sengen og læste en Bøn. Jeg var traadt lydløst ind og holdt mig ganske rolig, til han var færdig. Da han sagte lukkede Bogen, gik vor Gen-

boerske hen til ham og hviskede, at den Døendes Søn var kommet.

„I saa Tilfælde kan jeg trække mig tilbage,“ sagde han, hvorpaa han et Øjeblik opmærksomt betragtede mig, hilste og gik sin Vej.

Nu traadte Genbokonen hen til Sengen og tog et Tørklæde, hvormed hun tørrede den Syges fugtige Pande og Læber; og, medens jeg stod som en Forbryder for sin Dommer med Hatten i Haanden og Æsken ved Siden af mig, bøjede hun sig ned over hende og sagde med saa blid en Stemme, at den Syge umulig kunde blive forskrækket: „Fru Lee, Henrik er kommet!“

Skønt disse Ord trods al deres Blidhed bleve sagte saa tydelig, at Kvinderne uden for den aabne Dør kunde høre dem, gav Moder dog intet andet Tegn paa Forstaaelse, end at hun vendte sine Øjne hen imod den Talende. Imidlertid betoges jeg foruden af min Sorg, ogsaa af den uhyggelige Luft i det halvmørke Kammer; thi den taabelige Op-passerske, som krøb sammen i en Krog, havde ikke blot lukket det lille Vindue, men ogsaa trukket det grønne Gardin for, hvoraf jeg

kunde se, at Lægen endnu ikke havde været der denne Dag.

Jeg trak uvilkaarlig Gardinet til Side og aabnede Vinduet. Den rene Foraarsluft og Lyset, der strømmede ind med den, bragte et Skær af Liv over Moders stivnede, alvorlige Ansigt; Huden paa de magre Kinder dirrede lidt; hun bevægede energisk sine Øjne og rettede et langt, spørgende Blik hen imod mig, da jeg greb hendes Hænder og bøjede mig ned over hende; men det Ord, som satte hendes Læber i en skælvende Bevægelse, fik hun ikke frem.

Genbokonen tog Oppassersken ud med sig og trykkede sagte Døren til, medens jeg faldt paa Knæ med Raabet: Moder! Moder! og grædende lagde mit Hoved paa hendes Tæppe. En stærk rallende Lyd bragte mig til at fare op, og jeg saa' de trofaste Øjne briste. Jeg tog det livløse Hoved i mine Hænder, og det var maaske for første Gang i mit Liv, at jeg holdt saaledes paa dette Hoved, i det mindste saa vidt jeg kunde huske. Men det var forbi for stedse.

Det faldt mig ind, at jeg vel skulde trykke hendes Øjne til, at det jo var derfor, jeg var der, og at hun maaske vilde føle, at jeg und-

lod det, og da jeg var uerfaren i denne bitre, sørgelige Ting, saa gjorde jeg det med ængstelig, sky Haand.

Lidt efter traadte Kvinderne ind igen, og da de saa', at Moder var død, tilbød de at gøre alt det nødvendige og klæde Liget. Siden jeg nu en Gang var til Stede, forlangte de, at jeg skulde vælge Ligdragten. Jeg gik ud paa Loftet og aabnede et af Skabene, der var fuldt af gode Klæder, som vare blevne skaanede og gemte i mange Aar og vare meget gammeldags i deres Snit. Men Oppassersken sagde, at der maatte være en Ligdragt, om hvilken den Afdøde havde talt, og man fandt virkelig ogsaa en saadan paa Bunden af Skabet indsvøbt i et hvidt Klæde. Naar hun havde ladet den lave, det vidste jeg ikke.

Kvinderne talte ogsaa om, hvor liden Ulejlighed den Afdøde havde voldet under sin Sygdom, at hun havde ligget stille og taalmodig og næsten aldrig havde forlangt noget.

FEMTENDE KAPITEL.

VERDENS GANG.

Medens Kvinderne bragte Sengen og Liget i tilbørlig Stand, tog jeg imod Genboerskens Indbydelse til at gaa over til dem og hvile mig. Førend vor Genbo indlod sig paa yderligere Forklaringer, søgte han forsigtig at faa noget at vide om mine Forhold og Oplevelser. Jeg dulgte ikke for ham, at jeg under hans Ophold i hin By havde været ilde faren, men lod ham derpaa vide, hvorledes Sagerne havde forandret sig, fortalte ham alt undtagen Kærlighedshistorien, og som en Slags Retfærdiggørelse viste jeg ham grædende de Penge og Papirer, jeg havde med. Jeg skubbede dem derpaa fra mig og støttede hulkende mit Hoved mod den fremmede Mands Bord.

Han sad forlegen og tavs lige over for mig, og først, da jeg var bleven roligere, viste

han Tegn paa en vis Indignation over Sagens ulykkelige Forløb og kunde ikke lade være med at underrette mig derom. Efter at Moder i længere Tid havde ventet paa min Hjemkomst eller i det mindste paa Efterretninger fra mig og allerede var begyndt at skranke lidt, fik hun en Dag Opfordring til at møde paa Politikamret. Det drejede sig, som vi nu maatte antage, om den retslige Efterlysning, der blev anstillet efter mig i Anledning af Joseph Schmalhöfers Legat. Hvad enten nu den plumpe Forsømmelse, at man ikke angav Grunden til denne Efterlysning, skyldtes hin eller denne Avtoritet, det er nok at sige, at da Moder ikke kunde nævne mit Opholdssted og forskrækket spurgte, hvad der var i Vejen, svarede man, at det vidste man ikke, jeg skulde simpelt hen møde for Retten; sandsynligvis var jeg løbet bort paa Grund af Gæld eller lignende. Denne Forklaring udbredte sig videre, og den stakkels Kone blev ved alle Slags Antydninger bestyrket i den Mening, at jeg forgældet og nødlidende strejfede omkring i Verden.

Kort Tid efter, da hun betalte de med Møje sammenskrabede Renter af den Kapital, der var laant paa Huset, blev denne opsagt hende.

og nu maatte hun midt i al sin Sorg og Kummer søge et nyt Laan. Men det lykkedes hende ikke at faa Penge; thi man havde netop til Hensigt at faa Huset fra hende; der var nogle vindesyge Mennesker, som havde lagt den Plan, og blandt dem var ogsaa den tidligere omtalte Blikkenslager, der endnu boede i Huset og haabede at kunne tilegne sig det. Der var Tale om at bygge en Jærnvej til Byen, Banegaarden maatte komme til at ligge i vor Gade, og derfor steg Grundenes Værdi næsten daglig, uden at Moder, der levede saa ensomt, havde nogen Anelse om det.

Alle disse Bekymringer havde utvivlsomt forkortet hendes Liv; thi Betalingsterminen kom nærmere og nærmere med hver Uge.

„Hvis jeg havde haft en Anelse om, hvorledes Sagerne stod,“ sagde Genboen, „kunde jeg med Lethed have raadet hende; men Deres Moders Indesluttethed lettede Spekulanternes Bestræbelser for at holde alt hemmeligt, og det er kun et Par Dage siden, jeg fik det at vide, nemlig først, da de Herrer troede, at Byttet sikkert blev deres. Men nu er De jo kommet, og mindre end en Tiendedel af, hvad der ligger dér foran Dem, er tilstrækkelig til at betale Gælden og løskøbe Huset, som jo ellers, saa

vidt jeg véd, er temmelig gældfrit og nu vilde indbringe Dem en god Skilling, hvis De vilde sælge det. Thi omendskønt det ser gammelt og uanseligt ud, er det dog bygget godt og har en hel Del ubenyttet Plads, der let kan gøres beboelig. Og saa skal det være gaaet saadan til!"

Tanken om, at et ulykkeligt Tilfælde og griske Menneskers Lumskhed havde haft en Haand med i Spillet, lettede ingenlunde den Byrde, der faldt paa min Samvittighed, og mod hvilken Trykket af Dorotheas Jærnbillede var saa let som en Fjeder; eller omvendt: jeg kunde ogsaa sige, at Tungheden gik over til en Følelse af Tomhed, ligesom den største Kuldegrad frembringer sviende Fornemmelser. Det var næsten, som om min egen Person veg bort fra mig.

De venlige Genboers Opfordring til at sove hos Dem om Natten afslog jeg, fordi det syntes mig umuligt at lade Moder være alene. Da det blev mørkt, gik jeg tilbage til vort Hus. Den sortsmudsede Blikkenslager stod uden for sin Dør; jeg hilste ham, og han indbød mig med et spejdende Blik til at træde inden for; men jeg afslog det og bad ham om et Lys. Forsynet hermed gik jeg nu op paa Loftet, traadte ind i Kamret og tændte den

gamle Messinglampe, ved hvis Skin jeg i Aartier havde sét hende sidde og arbejde de lange Vinteraftener. Lampen var forsømt og alt andet end blank; men den var fuld af Olie. Dér laa hun nu i sin Fred, og jeg, der havde tøvet saa tankeløst med at komme til hende, jeg fandt nu kun en ringe Trøst i hendes stille Nærværelse, paa hvis Ophør jeg ikke turde tænke. Jeg gav mig til at sysle med min ulykkelige Æske, aabnede den og fremtog det fine uldne Stof, som jeg havde bestemt til en Kjole til hende. Medens jeg var i Færd med at brede det ud og lægge det som et Tæppe over Sengen og Liget, for at det dog kunde komme i Berøring med hende, faldt det mig tungt paa Sinde, at saa affekteret en Handling i saa alvorfuld en Stund var fuldstændig unyttig, og jeg lagde Tøjet sammen igen og gemte det i Æsken. Skønt jeg var træt efter min lange Fodtur, tilbragte jeg Natten siddende oprejst paa en lille Stol ved Vinduet; jeg blundede af og til, og min Opvaagnen var hver Gang dobbelt smærtefuldt, naar jeg paa ny overbeviste mig om, at min stille Moder var i Nærheden.

Næste Dag kom Budet fra en Begravelsesforening, som Fader havde været med til at stifte, og ordnede alt; jeg behøvede ikke at

gøre et Skridt. Omkostningerne vare for længe siden dækkede ved min Moders punktlig Bidrag; man tilbød endogsaa at betale en lille Sum tilbage. Saaledes var hun ogsaa i denne Henseende gaaet ud af Verden uden noget som helst Besvær for andre.

Da jeg søgte efter nogle Papirer blandt hendes Efterladenskaber, maatte jeg aabne baade Skabet og Skrivebordet, og jeg fandt mange Ting, som jeg aldrig havde sét før. I en Træske med Tinbeslag laa der falmet Pynt fra hendes unge Dage, som kunstige Blomster, et Par hvide Atlaskes Sko, Baand, der vare pressede sammen og næppe eller aldrig brugte. Der var nogle gamle forgyldte Almanaker, sandsynligvis meget gamle Foræringer, og, hvad der overraskede mig mest, en Bog med en lille Samling afskrevne Digte eller Sange, som hun vel som ung Pige havde syntes godt om. I denne Bog laa der ogsaa et sammenlagt løst Blad, hvorpaa der ligeledes med hendes nu blegede Haandskrift stod:

Den tabte Ret, den tabte Lykke.

Ret i Lykke: o Lod saa stor,
den gyldneste Gave paa Menneskets Jord!

Lykke i Ret: saa sundt som godt,
med dig blev den sikreste Bane betraadt!

Ret i Ulykke: herlige Syn,
som Havet, naar Skyen rynker sit Bryn!
Det drøner fra oven langs Klippens Rand,
det rinder med Perler paa hviden Sand.

Hen over Vandet i Jollen jeg saa'
en gammel Sømand, vejrbitd og graa;
den stivnede Uro, mod Faren kold:
hans Aasyn var som Medusaens Skjold.

Han kvad: vel tusinde Gange jeg brød
min Vej mig dybt gennem Vovens Skød
og vippede over den kammede Rand,
og hvilede ud paa det blanke Vand!

Min Træl var Voven, min Tjener god;
thi Retten var mig mit Livsklenod;
endnu igaar sov jeg ind dermed —
nu ligger det dybt paa det dybeste Sted!

Det var en Stjerne, der gled saa brat,
den glimter der nede paa Bunden mat;
og alt jeg synes, som tusind Aar gik,
siden jeg Retten i Eje fik.

Om atter jeg Søen i Oprør ser,
Ingen vil prise dens Mester mer:
Lykken, jeg vandt, uværdigt jeg nød,
Lykke som Ulykke — Skipperens Død!

Hvilken Følelse kunde have bevæget en
ung Pige, som hun den Gang var, til at af-
skrive og opbevare dette sælsomme Digt?

Jeg fandt endnu andre skrevne Ting, og saa fra de senere Aar, om ikke fra den aller-sidste Tid. I en lille Mappe, der indeholdt nogle Ark Brevpapir, laa der et Blad, som øjensynlig var Fortsættelsen af et Brev, da Skriften begyndte helt oppe i det venstre Hjørne. Dette Brudstykke lød saaledes:

„Hvis nu Gud virkelig skulde lade det ske, at min Søn bliver ulykkelig og fører et omkringflakkende Liv, saa ser jeg det Spørgsmaal stillet, om ikke jeg, hans Moder, er Skyld deri, for saa vidt som jeg i min Uvidenhed ikke har ladet ham faa en regelmæssig Opdragelse og har overladt mit Barn til en alt for ubunden Frihed og Vilkaarlighed. Burde jeg ikke have forsøgt under Medvirkning af erfarne Folk at anvende lidt Tvang og faa min Søn ind paa en sikker Levevej, i Stedet for at overlade ham, der ikke kendte Verden, til uberettigede Tilbøjeligheder, som kun ere kostbare og ikke føre til noget Maal. Naar jeg ser, hvorledes velstaaende Fædre tvinge deres Sønner til, ofte endnu før deres tyvende Aar, selv at tjene deres Brød, og hvorledes dette kun synes at være til Gavn for saadanne Sønner, saa falder den sørgelige gamle og velbekendte Selvbebrejdelse dobbelt tungt paa

mig, og jeg havde dog aldrig anet, at en saadan Erfaring nogen Sinde skulde hjemsege mig. Rigtig nok har jeg i sin Tid spurgt Folk om Raad; men da Raadene ikke svarede til mit Barns Ønsker, holdt jeg op med at spørge og lod ham have sin Vilje. Dermed har jeg hævet mig over det Standpunkt, der tilkom mig, og, idet jeg indbildte mig at have bragt et Geni til Verden, har jeg krænket Beskedenheden og skadet mit Barn, saa det maaske aldrig kommer sig. Hvor skal jeg nu søge Hjælp?“

Saaledes endte dette Brudstykke; thi af det næste Ord stod der ikke andet end det første Bogstav. Til hvem Brevet var, om det var afgaaet med eller uden det nævnte Brudstykke eller slet ikke, det vidste jeg ikke, og der fandtes intet Svar paa det blandt hendes Breve. Hun havde dog sandsynligvis ikke afsendt det. Derimod smeltede nu det underlige Spørgsmaal om Retten i Digtet om den tabte Lykke sammen for mig med dette Fragments Indhold og ramte mig som den Eneste, hvem Brøden kunde falde til Last.

Saaledes var nu det Spejl, som skulde genspejle Folkelivet, sønderslaaet, og Individet, der saa forhaabningsfuldt skulde vokse sam-

men med Folkemajoriteten, havde mistet Retten. Thi da jeg havde tilintetgjort den umiddelbare Livskilde, som forbandt mig med Folket, saa havde jeg ingen Ret til at arbejde sammen med dette Folk, i Følge det Ord, at den, som vil hjælpe med til at forbedre Verden, maa først feje for sin egen Dør.

Efter at Graven havde lukket sig over min stakkels Moder, boede jeg i nogen Tid i den lille Stue, i hvilken hun var død. Saa solgte jeg efter min Genbos Raad Huset og tjente i Virkeligheden adskillige Tusind ved Handelen, saa at jeg nu alt i alt havde en lille Formue, med hvilken jeg kunde komme ud af det, naar jeg levede stille og beskedent. Men den Tilfældighed, der prægede Erhvervelsen af denne Formue, bevirkede, at jeg ikke var glad ved den, og endnu mindre kunde grundlægge et Liv i Lediggang med den; og da desuden Mennesket er besjælet ikke blot af en fysisk, men ogsaa af en moralsk Selvopholdelsesdrift, saa tog jeg fat paa nogle Studier, hvilket Greven havde raadet mig til, ikke for at udmærke mig, men kun saa meget som var nødvendigt til at forberede mig til Overtagelsen af et fordringsløst og stille Embede, saa jeg nogenlunde kunde se dets Sammen-

hæng med det hele. For øvrigt læste jeg dels videnskabelige, dels æsthetiske Sager af almindelig Natur for at skaffe mine betagne og plagede Tanker nogen Frihed og Adspredelse. Thi medens min Anger og Sorg ved Tanken om min Moder efterhaanden blev en mørk, men jævnt rolig Baggrund af Glædesløshed, begyndte igen Dorotheas Billed at røre sig mere levende, uden dog at bringe Lys i Mørket.

Det grønne Papir med Versene om Haabet bar jeg endnu bestandig i Brevtasken ved mit Bryst, og undertiden læste jeg dem med vantro Suk og Skuldertræk. Selv om det lykkelige Tilfælde indtraf, som de simple Ord syntes at love, var jeg dog saaledes stillet, at jeg maatte være bange for det, og jeg følte mig næsten som en Pralhans, der langt ude i Verden har draget en straalende Skønhed til sig og ikke tør vise hende den usle Hytte, han lever i. Det forekom mig, at jeg ikke en Gang var i Stand til at vedligeholde et venligt Samkvem paa Afstand, da jeg skyede at tilstaa min sande Tilstand og dog heller ikke gad lyve. Tiden til spøgefulde Historier og Fantasilege, ogsaa i Ordets uskyldige Betydning, var for bestandig forbi.

Der gik vel ti Maaneder, inden jeg for-

maaede at skrive til Greven uden at være usand eller at synes alt for elendig til Mode.

Han gengældte ikke min Séndrægtighed med samme Mønt; jeg fik tvært imod snart et længere Brev fra ham, i hvilket han med fornuftige Ord drøftede min Stilling, for saa vidt han forstod den, og fremstillede den som en Følge af Verdens Gang, som den viser sig i Paladser og Hytter, idet den hjemsøger Retfærdige og Uretfærdige og i Følge sin Natur uafladelig forandrer sig.

„Med Hensyn til Dorothea“, saaledes fortsatte han, „har jeg at meddele, at hun, og vi andre med hende, ogsaa har sin rige Erfaring i dette Punkt. Efter at du er rejst, er det Æventyr hændet, at hun — er blevet min kødelige Niece! Jeg kan ikke vidtløftig udmale for dig, hvorledes dette er gaaet til, men kun antyde det. Enken efter min Broder, der omkom i Sydamerika, døde kort efter ham og bestemte i sit Testamente, at hendes Barn af paalidelige Folk skulde bringes til hans tyske Slægtninge. Men disse Folk gjorde ikke deres Pligt. For at sikre sig visse, for Resten ubetydelige Summer, som man havde været uforsigtig nok til ogsaa at give dem med, spillede de mig Barnet i Haanden ved at sætte det

ud. De vare ganske rigtig blandt hine Ud-
vandrere til Sydrusland, eller rettere sagt, de
sluttede sig til dem i Donauegnene, og de have
grebet Sagen meget snedig an.

„Da der aldrig siden fra Amerika var kommen
en Forespørgsel, lige saa lidt som tidligere en
Beretning om Barnets Afsendelse og Moderens
Død, saa har Alt kunnet gaa saaledes til.
Først for nylig, da de to aldrende Syndere
var bleven pint af Samvittighedsnag, og sand-
synligvis tillige af Lysten til en Ducør, har de
mældt sig med alle de i den Slags Genfindelses-
historier fornødne velopbevarede Beviser, og
vi have altsaa nu en lille Grevinde mere i vort
tyske Fædreland! Hvor længe det skal vare,
inden hun bliver gjort til Heltinden i en eller
flere Romaner, det vil Tiden vise. Jeg har
forøvrigt forberedet hende paa forskellige Folke-
komedier og Melodramer. Imidlertid, hun
hører ikke, hvad jeg siger, eftersom hun alle-
rede selv har paabegyndt Udarbejdelsen af
Romanens anden Halvdel. For fire Uger siden
har Grevinde Dorothea W...berg (egentlig
hed hun fra Hjemmet af Isabel) forlovet sig
med en ung Friherre Theodor von W...berg.
Det er en køn og elskværdig Fyr af samme
Slægt, men af en Sidelinje, som i Aarhundre-

der ikke har vedrørt os. Man vil skaffe ham Grevetitlen, og jeg vil give mit Minde til, at Majoratet overgaar paa ham. Jeg har lige saa liden Grund til at hindre som til at ønske Navnets Bestaaen i Linjen; som Forholdene nu ere, er det mig komplet ligegyldigt, uden for saa vidt som jeg maaske tager Hensyn til den Glæde, jeg kan forskaffe Barnet ved at være Brudgommen til Behag.

„Nu kommer imidlertid en Betragtning, som angaar os begge, min kære Henrik! Jeg har nok sét, at Du har forelsket Dig i Dorothea! Jeg har handlet, som om jeg ikke saa det, fordi jeg aldrig blander mig i Sager af den Natur, hvor Folk selv kunne hjælpe sig og vide, hvad de har at gøre. I Synderlighed er den langhaarede Nation saa uberegnelig, at det ikke lønner sig, uden Nødvendighed at stille sig i Breschen med et godt Raad. Heller ikke Du har været Pigebarnet ligegyldigt, og Du er endnu godt anskrevet hos hende. Sagen stiller sig vel omtrent saaledes: Havde Du, hvad Du som et lidt tilbageholdende Menneske ikke har gjort, taget Tiden og Din Fordel i Agt, medens Du var her, eller havde Du snart efter din Hjemkomst i dit eget Land ladet høre fra Dig, saa var Dorothea, tror jeg,

lige indtil denne Time vedbleven at være din. Men efter at Du har ladet hengaa en saa ubegribelig lang Tid, saa har hun gjort Springet over Kløften, da den kække Frier kom til Syne og paa saa lykkelig en Maade førte hende tilbage indenfor den naturlige Verdensorden.

„Men ogsaa bortset fra dette i sig selv Forstaaelige, tør vi ikke dømme alt for haardt om hendes Ubestandighed, for saa vidt en saadan foreligger. De kære Piger ere i den Grad henviste paa sig selv og maa i Grunden ofte saa ganske alene, under alle Slags Lidelser og Smærter, sætte den Suppe tillivs, som de selv har anrettet, saa at man nemt herigennem kan forklare den Pludselighed, hvormed deres Instinkter undertiden slaa om. Deres Blomstrings-tid varer saa kort, og derfor gaa de nødigt, saa længe intet afgørende Ord er faldet, ind paa en Venten, der kan blive noget problematisk, men forbeholder sig i Stilhed enhver Afgørelse. Har de givet Nogen et Haab og bliver ikke i rette Tid taget paa Ordet, saa gaar de over til Dagsordenen; thi de ville føde og opdrage deres Børn endnu som unge Kvinder og ikke som halve Matroner. Netop de Smukkeste og Sundeste ile deres Kald energisk

imøde og haane da hyppigt Ægteskabet, naar de have forfejlet det bedste Øjeblik.

„Mit eget Ægteskab gjaldt for et Slags „Unicum“, og Folk sagde, at det maatte være saaledes, fordi to „Unica“ havde giftet sig med hinanden. For saa vidt det tog Sigte paa min egen Person, var det naturligvis en lille Spot over mit Frafald fra Standsfordomme; paa min Hustru derimod var Betegnelsen anvendt i bedste Forstand; og alligevel var det paa et Haar nær, at en anden havde hjemført hende som Brud.

„Ogsaa dette er et lille Stykke Verdens Gang.“

Jeg behøvede næppe nok denne, den ældre, fortrolige Vens Trøst, for at besværges Lidenskabens Aander indeni mig. Den blotte Kendsgerning, at Dorothea var forlovet og bar Navnet Isabel, Grevinde af W...berg, anskueliggjorde nu tydeligt den Tilstand, hvori jeg vilde have bragt hende, selv om hun var vedbleven at være Hittebarnet, og jeg havde været mindre tilbageholdende, og saaledes en Forbindelse var kommen i Stand imellem os. Det kom mig for, som om man vilde have sat en stor, køn Sommerfugl ind i et lille Bur hos

en Faarekylling. Den hemmelige Angst for, at jeg igennem Opnaaelsen af den højeste Lykke vilde have udsat mig for en saadan Beskæmmelse, faldt mig som en Sten fra Hjærtet, og derinde blev kun den vemodige Længsel efter den Tabte endrægtig tilbage sammen med Sorgen over min Moder. Ganske vist kom mig dette Stykke Verdens Gang dyrt til at staa; thi Omvejen over Greveslottet havde ikke alene kostet mig min Moder, men ogsaa min Tro paa Gensynet med hende og paa Vorherre: altsammen iøvrigt Ting, hvis Værd ikke forsvinder ud af Verden, men altid igen kommer til Syne.

SEKSTENDE KAPITEL.

GUDS ALTERBORD.

Omtrent et Aar senere besørgede jeg Fogdens Kontorforretninger i et lille Herred, som grænsede op til det, hvori min gamle Fødeby laa. Her kunde jeg i en beskeden og dog mangesidig Virksomhed leve ganske stille for mig selv og befandt mig paa et Mellemstadium mellem Kommune og Regering, saa at jeg vandt et Indblik baade ned efter og op efter og lærte, hvor Sagerne gaa hen og hvorfra de komme.

Sagerne og Forretningerne formaaede alligevel ikke at opklare de Skygger, der fyldte min hærgede Sjæl, og efterdi Alt, hvad jeg iagttog, blev farvet af Mørket derinde, saa blev ogsaa de Menneskeskikkelser, som jeg mødte paa mit nye Gebet, mere dunkle, end de i sig selv vare. Naar jeg saa', at ogsaa

her Tilbøjeligheden til Sløseri og Pligtforsømmelse kom til Syne, at enhver søgte at lede Vandet hen til sin Mølle, at Avind og Misundelse krøb ind og satte sig ødelæggende fast endogsaa i de allerubetydeligste kommunale Forhold, saa blev jeg tilbøjelig til at tilskrive Ondet hele Folkets, hele det kommunale Livs Karakter, dette Folk, som i Erindringen og der borte i Afstanden havde vinket mig saa lokkende til sig.

Men naar jeg saa tænkte paa min egen tyngede Bevidsthed, saa tav jeg, i Stedet for ved given Lejlighed aabent at udtale min Mening. Jeg lod det være mig nok, saa regelmæssigt og lidet opsigtvækkende som muligt at opfylde mine Forpligtelser, blot for at faa Tiden til at gaa, uden Uro, men ogsaa uden Haab om et mere friskt Liv.

Dette holdt nu de gode Folk for et Mønster paa en ordenlig Embedsførelse, og da de vare bedre og mere velvillige, end jeg tænkte, saa gjorde de mig, da nogle Aar endnu vare gaaede, uden min egen Medvirkning og imod mit Ønske til Formand i Aamtsraadet.

I denne Stilling kunde jeg ikke undgaa at bevæge mig mere imellem Folk og at tage Del i forskellige Sammenkomster, stadig rig-

tignok som den temmelig melankolske og ordknappe Øvrighedsperson, jeg i Virkeligheden var. Først nu, da jeg saa' den politiske Bevægelse i større Træk og mere paa Nærthold, lærte jeg tillige et Onde at kende, som var mig virkelig nyt, omend det heldigvis ikke var det ubetinget fremherskende. Jeg saa', hvorledes der i min kære Republik gaves nogle Mennesker, som kun gjorde Republikens Navn til en hul Frase og trak omkring dermed, ligesom de løse Fruentimmer, der besøge Markederne, pleje at trække omkring med en tom Kurv paa Armen. Andre betragtede Begreberne Republik, Frihed og Fædreland som tre Geder, og malkede disse tre uophørligt, for at lave sig allehaande Gedmælksoste deraf, medens de samtidig anvendte Ordene paa den skinhelligste Maade, ganske som Farisæerne eller Tartuffe. Andre igen, der vare Trælle af deres egne Lidenskaber, sporede ikke andet end Trældom og Forræderi rundt omkring sig, ligesom en stakkels Hund, hvis Snude man har besmurt med Surmælksost, og som derfor tager Alverden for en saadan. Ogsaa denne Sporsans overfor Trældom og Undertrykkelse havde sin egen lille Værdi

mellem Brødre og Venner, men i allerhøjest Kurs stod dog den patriotiske Selvros.

Alt tilsammen var skadelige Svampe og Skimmel, der, naar det udbreder sig for meget, kan ødelægge det kommunale Liv; dog befandt Hovedmassen sig i sund Tilstand, og saa snart den rørte sig kraftigt og alvorligt, støvede Svampenes Skimmel bort af sig selv.

Jeg, for mit Vedkommende, saa' i min sygelige Stemning Skaden ved det Uægte ti Gange større, end den var, og alligevel tav jeg stille, i Stedet for at træde de falske Skraalere over Tæerne; og derved fortav jeg ogsaa meget, som jeg med virkelig Nytte kunde have udtalt.

Jeg følte, at dette ikke kunde kaldes et Liv, og at det ikke kunde vedblive saaledes, og jeg begyndte at gruble over, hvorledes jeg skulde slippe ud af dette nye Fangenskab for min Sjæl. Undertiden og stedse tydeligere, rejste sig hos mig Ønsket om, slet ikke mere at være her i disse Forhold.

En Dag havde jeg tilbragt flere Timer paa Landevejene i mit Distrikt med at undersøge deres Tilstand i Forening med Vejinspektøren. Efter endt Forretning skiltes vi ad, da

jeg følte Trang til at gøre en lille Spaseretur i Ensomhed. Jeg kom da ind i en snæver, afsidesliggende Dal imellem to grønne Højdedrag, hvor det var saa stille, at man kunde høre den svage Luftning hviske langt borte i Trætoppene. Paa en Gang gik det op for mig, at denne Dal maatte ligge i Nærheden af mit gamle Hjem, omendskønt den var saa lidet karakteristisk og ikke frembød nogen ejendommelig Form i sin Dannelselse, lige saa lidt som nogen menneskelig Bygning viste sig for mit Øje.

Da jeg omtrent havde naaet Midten af den Vej, der gennemskar Dalen, slog jeg mig ned paa en lille grøn Jordvold og overlod mig til den smærtelige Erindring om Alt, hvad jeg havde haabet paa og mistet, som jeg havde forfejlet og hvori jeg havde fejlet. Jeg trak atter en Gang Dorotheas lille grønne Seddel frem, der stadig laa mellem nogle Blade i min Tegnebog. „For trofaste Hjærter skal Haabet bestaa: et Foraar, et stedse frodigt!“ læste jeg, og jeg undrede mig over, at jeg endnu bar denne falske Veksel hos mig. Og da i det samme en Luftning strøg langs den sommervarme Jord, lod jeg Sedlen flyve, og den flagrede jævnt afsted hen over Græs

og Markblomster, uden at jeg skænkede den nogen Opmærksomhed mere.

„Bedst var det,“ tænkte jeg, „om Du nu laa under Jordens milde Bryst og ikke vidste af nogen Ting! Stille og godt var det at hvile her!“

Efter dette hos mig ikke længer nye Længselssuk lod jeg Øjnene tilfældigt glide hen over den lige overfor mig liggende Bjærgside, hvor der midtvejs oppe traadte et graabræmmed Klippelag frem for Dagen. Ligesaa tilfældigt opdagede jeg en let Skikkelse af den samme graa Farve som Klippelaget glide eller svæve hen langs Stenvæggen, og da Væggen var belyst af Aftensolen, saa' man samtidig Skikkelsens Skygge glide afsted over Muren. Jeg vidste, at en smal Sti paa det Sted løb langs Klippegesimsen, og jeg fulgte med Øjnene Skikkelsen, der bevægede sig med en ganske særegen Rhythme, som erindrede mig om et eller andet bestemt Syn, jeg en Gang havde haft. Da Skikkelsen, der umiskendelig var en kvindelig, havde naaet Enden af Klippevæggen, vendte den om og gik atter samme Vej tilbage; det saa' ud, som om Bjærgets Aand var traadt frem af Stenen for at vandre frem og tilbage dér i Solnedgangsskæret!

Glad over et Øjeblik at kunne komme bort fra mine sørgmodige Tanker, rejste jeg mig op, gik over Vejen og trængte derpaa ind igennem Buskadset, som voksede helt op ad Bjærghkraaningen derovre lige til det Sted, hvor Klippevæggen sprang frem og hvortil Stien førte. I faa Minuter havde jeg naaet denne. Herfra kunde man se helt ned igennem Dalen, og langt borte, skinnende i Aftensolen, opdagede jeg den lille By, hvor min Embedsbolig laa. Idet jeg stod her, vendt mod denne Udsigt, saa' jeg Skikkelsen staa paa den anden Side af Stien og se over imod mig. Saa vendte den endnu en Gang om og gik den samme Vej tilbage lige imod mig. Ikke saa snart var den kommen mig nærmere, saa genkendte jeg Judith, trods den lidt fremmede Dragt, hvori hun var klædt, — den Judith, hvem jeg nu i ti Aar ikke havde hørt et Ord om. I Stedet for den halvt-landlige Dragt, som jeg sidst havde sét hende i, bar hun nu en Dragt saaledes som Damerne i Byen bruge, af et let, graat Stof, og et graat Slør slynget om Hat og Hals, men alt saa utvunget og bekvemt, at man ret kunde iagttagte, hvorledes hendes frie Bevægelser af sig selv havde skaffet sig Rum i et rigeligere og

brederer Foldekast, uden at hun iøvrigt i ringeste Maade havde set hverken kantet eller sjustket ud. Jeg anstillede naturligvis ikke i dette Øjeblik saadanne Betragtninger; de tjene kun til at forklare det Indtryk, som dette uventede Møde gjorde paa mig.

Hendes Ansigt havde i de ti Aar ikke undergaaet andre Forandringer, end at Udtrykket var blevet mere selvbevidst, snarere forædlet end vansiret ved et vist sibylleagtigt Anstrøg. Omkring Pande og Mund læste man Verdenserfaring og Menneskekundskab, men i Øjnene lyste endnu stadig Naturbarnets Trohærtethed.

Saaledes saa' jeg hende, medens jeg forbavset stirrede paa hende, komme mig i Møde og sagtne sine Skridt, da hun blev mig va'r. Jeg maatte have forandret mig mere end hun; thi hun syntes at føle sig uvis, gik noget raskere til, standsede igen og vilde saa atter gaa forbi mig. Derved blev jeg selv lidt usikker, og først da hun stod lige tæt foran mig paa den smalle Sti, kunde jeg ikke mere tage fejl, men raabte: „Judith!“

Og samtidig lagde der sig en umiskendelig, ubeskrivelig mild Glæde over hendes skønne Ansigt; min Haand laa i hendes varme, faste

Haand, og efter god, gammel Folkebrug slap hun den ikke saa snart igen.

„Er det Dem?“ sagde hun, uden at nævne mit Navn, lige saa lidt som jeg vovede at gentage hendes, da jeg endnu mindre vidste, hvorledes jeg egentlig skulde kalde hende, saa lidet sandsynligt som det var, at en saadan Kvinde skulde være forbleven ugift. Meget kejtet spurgte jeg derfor kun, hvor hun kom fra?

„Fra Amerika!“ svarede hun. „Jeg har nu været her i fjorten Dage!“

„Hvor? I vor Landsby?“

„Ja, hvor ellers? Jeg bor i Gæstgivergaarden, da jeg ingen Bekendte har at holde mig til!“

„Er De da alene?“

„Naturligvis; hvem skulde være hos mig?“

Uden at tænke nærmere over hvorfor, gjorde dette Svar mig lykkelig. Ungdom, Hjemstavn, Lykke, alt syntes mig paa en egen Maade at vende tilbage med Judith, eller snarere ligesom at være vokset ud af Bjærget. Imidlertid vare vi uden nogen egentlig Plan gaaede videre hen ad Stien, snart tæt ved Siden af hinanden, snart den ene bag den anden, alt efter som Pladsen tillod det.

„Véd De, hvornaar jeg saa' Dem sidste Gang?“ sagde hun nu, idet hun vendte sig om imod mig. „Jeg sad paa en Vogn og var i Færd med at drage ud af Landet. De ekserserede i Geled sammen med nogle andre Soldater paa en Mark, som vi kørte forbi; men saa drejede I Jer alle paa én Gang om, som trukne paa en Snor, og jeg tænkte: ham faar Du da aldrig mere at se!“

Vi gik atter tavse en Stund; saa spurgte jeg, hvorhen hun skulde, og om jeg ikke maatte følge hende et Stykke paa Vej?

„Jeg har kun gaaet mig en Tur,“ svarede hun, „og jeg maa vel snart hjem igen. Vilde det være for langt for Dem, om De fulgte mig ned til Landsbyen?“

„Nej! Jeg vil gjerne gaa med Dem,“ svarede jeg. „Saa kan jeg spise til Aften sammen med Dem i Kroen; og senere lader jeg Værentens lille Køretøj bringe mig hjem; thi jeg har godt tre Miles Vej for mig.“

„Aa! Det er pænt af Dem! Havde jeg ikke allerede i Morges en Anelse om, at noget godt vilde hænde mig, og nu gaar jeg her ved Siden af Henrik Lee, min ærede Hr. Fætter og Birkedommer!“

Vi kom snart til en bredere Vej og gik

nu i fortrolig Passiar ned imod Landsbyen; men inden vi endnu havde naaet denne, havde vi ubevidst begyndt at sige Du til hinanden, hvilket vi jo ogsaa som kødelige Slægtninge vare vel berettigede til. Det første Hus, vi kom forbi, var det, der havde tilhørt min afdøde Onkel; men det var nu beboet af fremmede Folk og Onkels Børn spredte rundt omkring. Smaa fremmede Børn løb efter os og raabte: „Dér er Amerikanerinden!“ Nogle gav hende Haanden med megen Respekt, og hun forærede dem Skillinger. Da vi kom forbi hendes Hus, stode vi et Øjeblik stille. Den nuværende Ejer havde ombygget det; men den smukke Have, hvor hun den Gang havde plukket Æbler, stod endnu uforandret. Hun saa' kun paa mig fra Siden af, slog saa Øjnene ned og rødmede let, medens hun hurtigt gik videre. Da opdagede jeg, at denne Kvinde, som var draget over Havet, som havde færdedes i en Nybyggerverden og var bleven ti Aar ældre, at hun var bedre og mere kvindelig, end da hun var helt ung og levede alene i det stille Hjem.

„Det vilde de raa Sportsmænd kalde for „Race“!“ tænkte jeg ved dette kære Syn.

Da vi vare komne til Kroen, maatte jeg

undre mig over den Dygtighed, hvormed hun uden Anstalter og mange Ord forstod at ordne et godt Aftensmaaltid og sørge for mig med samme Omhu, som en god Husmoder. Heraf formodede jeg, at hun i Amerika havde levet i store Byer og gode Familier; imidlertid, de Fortællinger og Skildringer af sit Liv, som hun under Aftensmaaltidet med elskværdigt Lune gav til bedste for sine Tilhørere, saavel mig som Værtens Familie, tydede tværtimod hen paa, at hun under Kamp med trange menneskelige Vilkaar, samtidig med, at hun ligefrem maatte opdrage og holde sammen paa sine Udvandringsfæller, tvungen af Nødvendigheden havde forædlet og hævet sig selv.

Da hun nemlig i Forening med sine Landsmænd var kommen til det bestemte Sted, hvor man vilde nedsætte sig, og da forskellige andre Folk var stødt til dem, saa havde næsten alle Kolonisterne vist sig udygtige og uden Udholdenhed under Modgang og Besværligheder, for saa vidt som de ikke lige straks i Begyndelsen havde mistet de øvrige Egenskaber, der betinger en Udvandring og Kolonisation. Judith havde, som den, der besad de fleste Midler, tilkøbt sig den største Part af Jorden, men lod ikke desto mindre de andre

have Brugen af denne Jord, medens hun selv nøjedes med at holde et Slags Handelskontor for Koloniens forskelligartede Behov. Saa snart hun imidlertid saa', at Kammeraterne lod hende betale Gildet og paa den Maade vilde ruinere hende, forandrede hun sin Fremgangsmaade.

Hun inddrog igen sine Jordlodder og lod imod Dagløn sin Ejendom bearbejdes af dem, der havde været for sløje til at arbejde for egen Regning, og saaledes tvang hun dem allesammen til at tage fat og bestille noget.

Hun viste Fruentimmerne til Rette, plejede de syge Børn og opdrog de sunde, kort sagt, Selvopholdelsesdriften var hos hende paa en saa lykkelig Maade blandet med Offerberedvilligheden, at det lykkedes hende at holde Folkene og med dem sig selv saa længe oven Vande, indtil en ordentlig Forbindelseslinje kom i Stand i Nærheden af Kolonien og hermed ogsaa Antallet af kraftige og i Forvejen disciplinerede Elementer voksede, hvorved en utvivlsom Vending til det bedre indtraadte for alle. Dog havde hun tillige i al den Tid haft nok at gøre med at tilbagevise en Mængde Frierier, noget, som hun for øvrigt kun antydede spøgende og ikke skæn-

kede alvorligere Omtale; undertiden, naar farlige Æventyrere nærmede sig og truede hendes Sikkerhed, holdt hun sig endogsaa Vaaben og stolede i et og alt paa sig selv.

Men da hun endelig havde faaet Tingene bragt paa det Tørre, da Kolonien var begyndt at trives og man havde forsynet den med Navnet paa en eller anden berømt Stad i den gamle Verden før Kristi Fødsel, saa trak hun sig tilbage til et roligere Livs Sysler. Thi hun var hverken anlagt paa at være Pædagog af Fag eller for bestandig et Handlingsmenneske; derimod fordoblede hun ved Salg af Jorden sin oprindelige Formue og foretog dernæst Smaarejser paa nogle Uger ad Gangen, for at se Livet i de forskellige Staters Hovedstæder og andre større Byer, eller hun begav sig, naar hun fandt Rejseselskab, op ad de store Floder og saa langt ind i Landet, indtil hun fik sét de vilde Indianere.

Alt dette fortalte hun i Brudstykker, utvungent og saa interessant og fornøjeligt, at vi ikke blev kede af at høre til, saa meget mere som hvert Ord bar Tilforladelighedens Stempel. Og imidlertid var Timerne for mig, som ikke i mange Aar havde siddet saa sorgløs og lykkelig ved et Bord, forløbet som

ligesaa mange Minuter, og Værtens Enspænder, der skulde bringe mig hjem, holdt udenfor, og jeg maatte afsted; thi jeg havde berammet flere Embedsforretninger allerede tidligt paa Morgen.

Jeg takkede Judith ved Afskeden for hendes Gæstfrihed og indbød hende til snart at holde sig skadesløs hjemme hos mig, hvor vi ganske vist ogsaa maatte spise paa Gæstgivergaarden, da jeg ikke havde min egen Husholdning.

„Allerede en af de første Dage,“ sagde hun, „kommer jeg kørende i denne samme Triumfvogn og tager mig betalt!“

Jeg sad allerede i Køretøjet, da hun i Skumringen stiltiende trykkede min Haand og blev staaende saaledes i Tavshed, indtil jeg var borte.

Den nye Lykke, som jeg følte inden i mig, formørkedes ikke desto mindre straks den næste Morgen, saa snart jeg betænkte, at jeg nu maatte afsløre hende min Moders Død og Alt, hvad der laa paa min Samvittighed. Thi hvis der i dette Øjeblik gaves en Dom, som jeg frygtede, saa var det denne mærkelige, ukunstlede og usammensatte Kvinde-natur; og paa den anden Side kunde jeg

hverken tænke mig Venskab eller Kærlighed mulig mellem hende og mig, naar hun ikke vidste Alt.

Jeg ventede hende derfor med lige saa megen Frygt som Utaalmodighed, indtil hun endelig kom den anden Dags Formiddag. En vis Nedslaaethed blandede sig i Gensynets Glæde, og lige saa meget hos hende som hos mig. Efter at hun flygtigt havde sét sig om i min Bolig, sagde hun, medens hun lagde Hat og Overstykke fra sig:

„Her er rigtig net her i denne store Landsby; formelig som i en Stad. Jeg kunde have Lyst til at flytte hertil og være mere i din Nærhed, naar blot....“

Hun holdt undselig inde, ligesom en ung Pige, og vedblev derpaa:

„Ser Du, Henrik; jeg har allerede flere Gange siden min Hjemkomst været oppe paa Bjærgstien, hvor Du traf mig, for at se her over — men jeg var bange for at gaa herover!“

„Du — bange? Saadan en tapper En!“

„Forstaa mig vel; det gik saaledes til. Du ligger mig en Gang paa Hjærte, og jeg har aldrig glemt Dig, efter som nu ethvert Menneske maa have noget for Alvor at hænge

ved! Saa traf jeg for nogen Tid siden i vor Koloni en ny Landsmand, som kom her fra Byen, men som dog allerede i nogle Aar havde drevet omkring derovre. Da Talen faldt paa de hjemlige Forhold, spurgte jeg lejlighedsvis efter Dig, og om man ikke her i Byen havde hørt noget til Dig, hvad jeg forresten ikke havde stort Haab om, det var jeg næsten bleven vant til. Manden betænkte sig en Stund og sagde saa: Ja vent nu lidt, hvordan er det? Jeg har nok hørt noget; — og saa fortalte han.“

„Hvad fortalte han —?“ spurgte jeg bedrøvet.

„At han havde hørt, at Du i Armod var rejst omkring i de fremmede Lande, at Du havde bragt din Moder i Gæld og derved voldt hendes Død, at Du saa i elendig Tilstand var vendt tilbage og nu fristede dit Liv et eller andet Sted som en stakkels Skriver. Da jeg nu saaledes erfarede din Ulykke, pakkede jeg sporenstregs ind, for at rejse til Dig og være hos Dig!“

„Judith, det har Du gjort?“ raabte jeg.

„Hvad tror Du da ellers? Skulde jeg, der saadan har elsket og kysset Dig som grøn Dreng endnu, skulde jeg vide Dig i Nød og

Kummer, uden at komme til Dig? — Men da jeg saa kom, saa forholdt det sig helt anderledes! Rigtignok er din Moder død, men Du er vendt tilbage fra Udlandet i gode Forhold og er nu Embedsmand under Regeringen og staar i Ære og Anseelse, som jeg godt føler, omendskøndt man siger, at Du er noget stolt og utilgængelig! Dette sidste er da nu heller ikke sandt!“

„Og Du er altsaa for min Skyld taget hjem fra Amerika, uagtet Du maatte anse mig for meget slet?“

„Hvem siger det? Jeg har nu alligevel ikke ansét Dig for slet, men kun for ulykkelig!“

„Det værste ved min Ulykke er ikkedestomindre sandt, det med Gælden. Jeg har virkelig bragt Kummer og Sorg over Moder; hun er død deraf, og jeg er akkurat kommen i rette Øjeblik til at trykke hendes Øjne til!“

„Hvorledes er det da gaaet til? Fortæl mig det Altsammen; men tænk blot ikke, at Du faar mig til at slaa Haanden af Dig!“

„Saa har din Dom intet Værd for mig, naar den paavirkes af din Godhed for mig!“

„Netop denne Godhed er tilstrækkelig Domfældelse, og Du maa underkaste Dig den! Dog, fortæl nu!“

Jeg gjorde det udførligt, ja saa udførligt, at jeg henimod Slutningen selv tabte Interessen for min Tale og blev adspredt. Jeg fornam det gamle Tryk vige fra min Sjæl og vidste nu, at jeg var fri og rask igen. Saa brød jeg pludselig af og sagde:

„Det nytter ikke at snakke længer! Du har befriet mig, Judith, og Dig skylder jeg, at jeg igen er glad og fornøjet; og derfor er jeg din saa længe jeg lever!“

„Det lader sig høre!“ svarede hun med straalende Øjne og med et Udtryk af saa smilende Tilfredshed i de skønne Ansigtstræk, at Synet deraf ofte gjorde mig usikker, naar jeg i min Erindring gik tilbage i Tidernes Løb og maatte betænke, hvorledes Tingenes Skønhed ingenlunde havde været det afgørende, men at de Tjenester, Skønheden havde gjort mig, var et Hykleri, som saa meget andet. I Erindringen om Dorotheas Ansigt ved Kapellanens Bord brød nu Judiths Ansigt lysende frem som en Dobbeltstjerne. Og begge Stjerner vare lige skønne og dog hinanden saa ulige i deres virkelige Væsen.

„Nu er jeg sulten og vil gjerne have noget at spise, hvis Du har noget!“ sagde Judith; „men indret Dig paa at tilbringe den øvrige

Del af Dagen sammen med mig i Naturen; under Guds fri Himmel ville vi bringe vort Mellemværende til Ende!“

Vi bestemte, at jeg efter Bordet skulde køre hende hjem, og at vi saa ved Indgangen til Dalen, hvor vi først havde truffet hinanden, skulde sende Vognen i Forvejen og selv bestige Bjærgtet med den nøgne Klippevæg.

Muntert og fornøjeligt spiste vi sammen i Gæstgivergaarden Den gyldne Stjærnes Herreværelse. I et af Vinduerne lyste der en malet Glasrude, to hundred Aar gammel, med Vaabnet af to Ægtefolk, som selv forlængst var blevet til Støv. Over begge Vaaben stod denne Indskrift: „Andreas Mayer, Foged og Vært i den gyldne Stjerne, og Emerentia, Juditha Hollenbergs Datter, forbundne udi Ægteskab den 1ste Maj 1650.“

Baggrunden for de to Vaabenskjolde fremstillede en skøn Have med et Selskab af pokerslærende Engle imellem Rosenbuske. Et bryllupsklædt Par, med Handsker i Hænderne, saa med Velvilje paa de smaa Drikkebrødre. Men nederst og tværs over hele Ruden stod der paa et bredt Baand:

Haabet, siger man, skal forgaa —
ja dér, hvor Haabet var vankelmodigt!

For trofaste Hjærter det skal bestaa:
 et Foraar, et stedse frodigt,
 Haabet sænker sin rene Lyst —
 paa Læben ej, men i Menneskets Bryst!“

Den fælles Kilde, hvoraf begge de Skrivende havde øst, der levede saa langt borte fra hinanden — den gamle Glasmaler og Frøkenen paa Greveslottet — maatte altsaa have været en meget gammel Bog.

Men denne Paatrængenhed af Tilfældet, der lyste ud af det hele Skilderi, berørte mig snarere ængstligt og beklemmende, end fornøjeligt. Denne Magthaver her syntes jo formelig at ville opkaste sig til min Fører, og Versene kunde jo forkynde en ny Skuffelse. Judith læste imidlertid Ordene, uden at agte paa Billedet, og sagde smilende: „Det er et rigtig kønt Vers, og tillige sandt; man maa kun forstaa det paa den rette Maade!“

Saa begav vi os paa Vejen, sendte Vognen bort ved Foden af det ikke synderligt stejle Bjerg og vandrede i Mag op ad Siden sammen og helt op til Aasen. Der oppe stod, synligt vidt og bredt, et Par mægtige, urgamle Ege, og under dem var der en Bænk og et ganske mosbegroet Stenbord. Før Kristendommen skulde her have været et Offersted,

og siden et Tingsted, og fra det sidste skrev Bordet sig.

Siddende paa Bænken i Skyggen af de mægtige Grenes Arme, saa' vi Haand i Haand ud for os i det vide Fjærnes blaanende Rundkreds. Judith havde lagt sin Hat og Parasol fra sig paa Bordet. Efter at hun en lille Stund havde betragtet Bordet og derpaa ladet sig dets oprindelige Betydning forklare, sagde hun langsomt og med bevæget Stemme:

„Hvorledes er det, man kalder det i de Lande, hvor der er Konger, og hvor de bliver kronede og staar foran Alteret —?“

Jeg vidste ikke straks, hvad hun mente; og jeg tænkte mig om. Men da jeg saa' hende ufravendt stirre paa det gamle Stenbord, og da hun endogsaa tog Hat og Parasol bort, ligesom for at forklare Sagen tydeligere, saa gik der pludselig et Lys op for mig, og jeg sagde:

„Det hedder: de tager Kronen fra Guds Alterbord!“

Da saa' hun ømt paa mig og hviskede:

„Ja, saadan hedder det! Og se, nu kunde vi ogsaa her fra Guds Bord tage Lykken, det, som Verden kalder Lykken, og gøre os til Mand og Hustru! Men vi ville ikke krone

os! Vi ville give Afkald paa den Krone og til Gengæld føle os saa meget mere tryge i den Lykke, som nu, i dette Øjeblik fylder os; thi ikke sandt, jeg føler, at Du ogsaa nu er lykkelig og tilfreds!“

Jeg tav bevæget stille. Men hun vedblev: „Ser Du; allerede dengang i en Storm der ude paa Havet, mens Lynene knitrede omkring Masterne og Bølgerne sloge over Dækket, og jeg i Dødsangst raabte dit Navn, har jeg overvejet Sagen, og nu igen i de sidste Nætter har jeg tænkt frem og tilbage og lovet mig selv: Nej, Du skal ikke misbruge hans Liv til at befordre din egen Lykke! Han skal være fri og ikke ved Livets smaa Ynkelihooder sætte endnu mere til, end allerede sket er!“

Jeg følte mig truffen, rystede paa Hovedet og sagde:

„Jeg vil ikke være ubeskedent, Judith, men jeg har dog tænkt mig det anderledes. Hvis Du virkelig er mig god, vil Du saa ikke hellere leve hos mig, end altid staa saa ene i Verden?“

„Hvor Du er, dér vil jeg ogsaa være, saa længe Du ikke gifter Dig. Du er endnu ung, Henrik, og kender ikke Dig selv. Men bortset herfra, tro mig, at saa længe vi ere som nu i denne Time, vide vi, hvad vi have og

ere lykkelige! Hvad ville vi da forlange mere?"

Jeg begyndte at ane og forstaa, hvad der bevægede sig i hende; hun havde sét og erfaret for meget af Livet til at stole paa en hel og ubetinget Lykke. Jeg saa' hende ind i Ansigtet, strøg hendes bløde, brune Haar tilbage og sagde:

„Jeg har jo sagt Dig, at jeg er din; og jeg vil være det paa hvilken Maade, Du vil have!“

Hun trykkede mig hæftigt i sine Arme op mod sit trofaste Bryst; saa kyssede hun mig ømt og hviskede: „Saa, nu er vor Pagt beseglet! Men for dit Vedkommende kun indtil videre; Du er og skal i enhver Henseende være en fri Mand!“

Og saaledes er det ogsaa vedblevet at være imellem os. Endnu i tyve Aar beholdt jeg hende i Live; jeg har i al den Tid rørt mig dygtigt og ikke længer tiet stille, ogsaa efter Evne udrettet et og andet, og under Alt har hun staaet mig bi.

Naar jeg maatte forandre Opholdssted, saa har hun den ene Gang fulgt mig, den anden Gang ikke, men saa ofte som vi selv vilde, har vi sét hinanden. Ofte saa' vi hinanden

hver Dag, undertiden kun hver Uge, undertiden endogsaa kun én Gang om Aaret, ligesom Tingenes Løb kunde føre det med sig; men altid naar vi mødtes, om det skete daglig eller kun én Gang om Aaret, var det en Fest for os. Og naar jeg kom i Tvivl eller Strid med mig selv, behøvede jeg kun at høre hendes Røst, for at fornemme Naturens egen Stemme.

Hun døde under en epidemisk Børnesygdom, da hun med hjælpsom Haand trængte ind i nogle Fattigfolks Huse, som vare overfyldte med syge Børn og afspærrede af Lægerne. Ellers havde hun sikkert kunnet leve endnu tyve Aar og vilde da lige saa længe vedbleven at være min Trøst og Glæde.

Jeg havde til hendes store Fornøjelse en Gang foræret hende den Bog, hvori jeg havde nedskrevet min Ungdoms Historie. Ifølge hendes sidste Vilje blev den udleveret til mig af hendes Bo, og jeg føjede nu den anden Del til, for paa denne Maade at vandre min Erin-drings grønne Stier til Ende.

